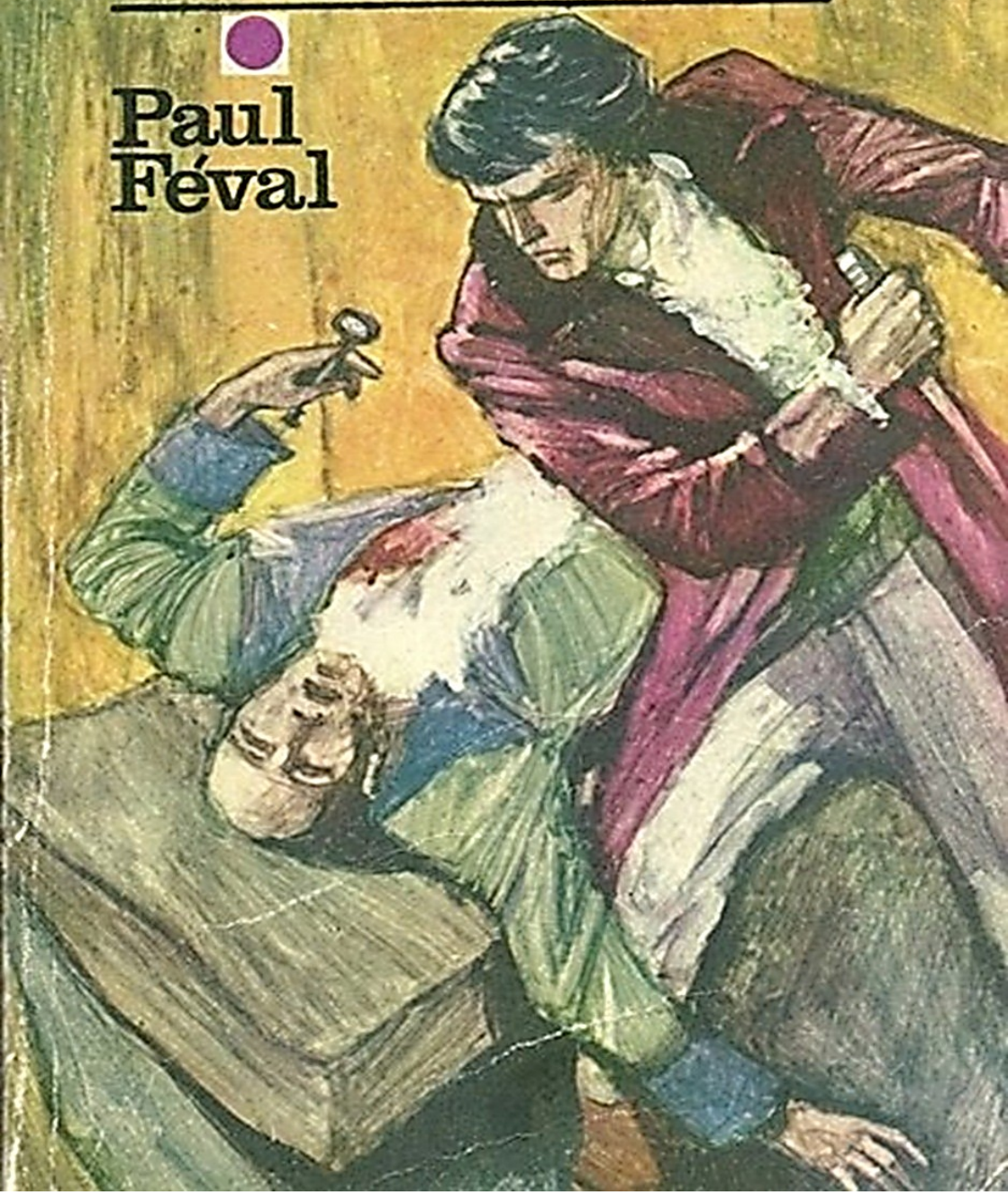

CAVALERII TEZAUURULUI

Paul
Féval

PAUL FÉVAL
CAVALERII TEZĂURULUI

coperta de DANA MARINESCU

PAUL FÉVAL

LES HABITS NOIRS

LES COMPAGNONS DU TRÉSOR
PAUL FÉVAL

CAVALERII TEZAUROLUI

În românește de
PERICLE MARTINESCU

EDITURA ALBATROS

Paul Féval (1817—1887) este unul dintre cei mai prolifici scriitori populari francezi din secolul XIX. Opera lui cuprinde câteva seriale de proporții vaste: Cocoșatul, Misterele Londrei, Lupul alb etc. în care este zugrăvit mediul interlop al unor sumbre organizații de aventurieri ce-și desfășurau activitatea în lumea politică, financiară și judiciară din prima jumătate a veacului trecut. Cavalerii Tezaurului face parte din ciclul Fracurile Negre, o altă operă a lui Féval de aceeași factură, compusă din șapte volume, cu titluri diferite. Fiecare volum — ca și cel prezent — e consacrat unui episod din existența subterană a acestei faimoase asociații a Fracurilor Negre, în așa fel încât poate fi citit separat de restul ciclului, având o acțiune de sine stătătoare, cu rare referiri la episoadele anterioare.

CUPRINS

PARTEA ÎNTÎI 2

ULUITOAREA AVENTURA A LUI VINCENT CARPENTPER 2

1. SĂNĂTATEA LUI VINCENT 3
2. LA DESERT 12

PARTEA ÎNTÎI

**ULUITOAREA AVENTURA A LUI VINCENT
CARPENTER**

1. SĂNĂTATEA LUI VINCENT

Pe la începutul domniei lui Ludovic Filip, în centrul Parisului, frământat de comploturile republicane și legitimiste, se afla o casă austeră și liniștită ca o mănăstire. Zarva și agitația o înconjurau din toate părțile, căci era așezată nu departe de Palais-Royal, la câțiva pași de pasajul Choiseul, unde, pe atunci, se găseau reunite, în același local, zaiafetul unor „veseli” vodeviliști și unul dintre cele mai cunoscute sedii ale conciliabulelor politice. Dar nici ecoul cuvântărilor, nici refrenele cântecelor nu ajungeau până la acest adăpost, respectat ca un sanctuar și pe care singurătatea străzii Thérèse părea să-l apere de întreg vacarmul comediei umane: răcnete de mânie sau țipete de plăcere. Ah! Cât ele celebru era pe atunci moțul de pe fruntea regelui-cetățean! Și pălăria lui cenușie! Și umbrela lui! Nu cred să fi existat suveran mai popular deci! Ludovic Filip de Orléans. Portretul său se putea vedea în același timp în toate ziarele ilustrate și pe toate zidurile, portret ce înfățișa cu măiestrie o pară uriașă, ascunsă în dosul unei perechi de favoriți englezești, și care era de o izbitoare asemănare.

Se glumea pe șoptite, fără răutate și cu deplină sinceritate, pe seama acestui rege; i se spunea „Domnul Ceva” sau „Domnul Cutare” sau chiar „cea mai bună dintre republici”; fiul său mai mare nu era cunoscut decât sub numele de „Puișorul”; surorii sale

îi mergea vestea că-i plăcea băutura; toată lumea îl bătea prietenește pe burtă, învinuindu-l că fură la Tuileries¹ ca în codru și că, într-o noapte întunecoasă, îl spânzurase de drugul unei ferestre de la Saint-Leu pe bătrânul său unchi, ultimul Bourbon-Condé, pentru a-i crea o anumită poziție micului duce d'Aurnale, băiat de altfel încântător și foarte deștept.

Erau vremuri bune. Gazetele *La Mode*, *Le Charivari*, *La Caricature* câștigau bani cu nemiluita; iarna, copiii făceau lărtăcuțe din zăpadă înfățișând și ele chipul regelui și pe care le împodobeau cu faimoasa inscripție: *Mare-gras-prost*.

Nu este asta culmea popularității?

La Paris, un singur om era mai lingușit, sau mai defăimat, decât regele. Acesta era un filantrop, cunoscut sub numele de „Măntăluță albastră” și pe care toată lumea îl lua în zeflema, fiindcă împărțea supă săracilor în cartierul Halelor.

Să fi constituit, oare o crimă sau o necuviință faptul că împărțea supă? N-aș putea să spun, dar am văzut întotdeauna că acei ce dau sunt suspectați, supuși discuției și până la urmă executați de cei care nu dau.

E foarte simplu. Cei care nu dau alcătuiesc marea majoritate.

Să vedeți însă. tăria adevăratei, a înaltei virtuți: în această casă liniștită din strada Therese locuia un venerabil bătrân, care făcea cu totul altceva decât să

¹ Autorul se referă la Palatul Tuileries, situat în mijlocul celebrei grădini cu același nume, care a fost multă vreme reședința regilor Franței, (n r.)

împartă supă săracilor. El înființase, de unul singur și datorită uriașei lui averi, un așezământ de ajutorare ce funcționa după toate regulile, ca orice oficiu de asistență publică. Atâta doar că funcționa cu mult mai bine: socot că nimănui nu-i va fi greu să mă creadă.

Încetul cu încetul, câteva persoane de vază se alăturară fără nici o vâlvă acestui bătrân, pentru a întemeia o adevărată societate de binefacere.

Era o societate bine organizată; avea inspectorii ei, însărcinați cu controlul, slujbașii ei, care primeau și orânduiau cererile de ajutor, Aici, de dimineața până seara, toți munceau ca să dea, așa cum în alte părți toți se trudescau ca să primească. Și treaba se făcea fără surle și tobe, însă în văzul și cu știința întregii lumi.

Ei bine, spre lauda Parisului, trebuie să spunem că, departe de a-l defăima pe colonelul Bozzo Corona, patronul acestui minunat oficiu, Parisul îl cinstea și-l respecta, la fel ca și pe inteligentul său secretar general, domnul Lecoq de la Périère. Parisul binevoia să nu se opună operei lor, cu atât mai folositoare cu cât se adresa, pe cât se spunea, unei categorii de nevoiași pe care nenorocirea îi împingea prea adesea spre crimă.

Colonelul Bozzo și ajutorul său activ, dibaci ca un slujitor al poliției, cercetau străfundurile marelui oraș pentru a sădi acolo opera de binefacere.

Parisul nu se arată totdeauna mulțumit când i se acordă ajutor; dar, din întâmplare, de astă dată Parisul se lăsa ocrotit fără să se supere și casa din strada Thérèse era pretutindeni privită cu un adânc

respect.

În sâmbăta de 2 octombrie 1835, puțin după orele cinci seara, un bătrân de statură înaltă, înfășurându-i slăbiciunea zgribulită într-o manta vătuită, părăsea parterul casei, ocupat de birouri, și urca încet și greoi scara mare ce ducea la apartamentele de la primul etaj. El se sprijinea de brațul unui bărbat încă tânăr, cu înfățișare semeță și voioasă, purtând mândru un costum croit după ultima modă, dintr-un postav de calitate, dar în care culorile se combinau într-o formă cam bătătoare la ochi. Erau colonelul Bozzo și credinciosul său *alter ego*, domnul Lecoq, care tocmai își încheiaseră munca lor zilnică, fiecare din ei putând să spună, fără îndoială, asemenea lui Titus: "Nu mi-am pierdut în zadar ziua de azi".

Colonelul părea să fi ajuns deja la ultima limită a vârstei: spunem deja fiindcă el avea să mai trăiască încă multă vreme; dar trebuie să adăugăm că cei care îi cunoșteau nu-l văzuseră de loc îmbătrânind în ultimii douăzeci de ani. Sub restaurație i se dădea deja peste optzeci de ani.

Domnul Lecoq avea între treizeci și patruzeci de ani" era bine legat, cu o statură robustă și purta pe umerii pătrați un chip puțin cam comun, însă deosebit de pătrunzător. Ochelarii de aur i se potriveau atât de bine de parcă făceau parte din însăși figura lui și ai fi fost surprins să-l întâlnești fără mănunchiul de brelocuri ce-i atârna la pantalonul ecosez, umflat la cingătoare de un început de burtă.

— Astăzi am împărțit 4329 franci — zise Lecoq, în timp ce colonelul răsufla între cele două platforme ale

scării.

— E sâmbătă — observă bătrânelul, în chip de justificare.

— Oricum, găsesc că e prea din cale-afară. În timp de pace nu e plăcut să plătești soldă armatei.

— în timp de război, iubitule, recâștigi dublu dintr-o singură lovitură.

— Nu zic nu, dar treburile stagnează. Iată mai bine de două sute de mii de franci care se duc de la ultima afacere. i

— Ultima afacere ne-a adus două sute de mii de franci.

Lecoq dădu din cap.

— Nu zic ba — repetă el — dar timpul costă bani, și iată pe puțin șase luni pe care le pierdem. Șomaj total.

Bătrânul puse pe treaptă piciorul încălțat într-un papuc îmblănit.

— Ta ta ta ta! făcu el. Timpul! Eu o să trăiesc până la adânci bătrâneți, Frăție, și tu de asemenea. Nu e nevoie să ne grăbim. Mă gândesc în acest moment la o afacere... Ultima mea afacere!

Lecoq izbucni în râs.

— De ce râzi, iubitule? întrebă colonelul.

— Fiindcă — răspunse Lecoq — de când sunt la vârsta înțelegerii, toate afacerile pe care le pui la cale reprezintă întotdeauna ultima dumitale afacere, babacule. Și ai făcu t-o până acum de două sute de ori.

— O să vină ea, Frăție, și ultima mea afacere — murmură bătrânul cu tristețe. Toți suntem muritori,

chiar și eu! Să urcăm, iubitele, și susține-mă bine. Mă preocupă de asemeni și mica mea Fanchette, e la vârsta măritişului. Ce copilă drăgălașă! Și atât de bună!

Lecoq nu răspunse.

— Cum o găsești? întrebă colonelul.

— Bine — zise Lecoq, sec.

— O detești, și ea la fel pe tine; altminteri ți-aș fi dat-o în căsătorie.

— Mulțumesc! zise iar Lecoq. Îmi place viața de holtei. De altfel, mă aflu acum pe planul al doilea, babacule. Favoritul dumatăle este în prezent închipuitul ăsta de Vincent Carpentier, arhitect ratat, căruia abia i-ai periat haina mânjită de ipsos. Nu cumva va plăti el floarea de lămâiță a domnișoarei Francesca Corona?

Colonelul se uită lung la Lecoq. Ochii săi, ale căror pupile nu mai aveau decât o transparență tulbure ca aceea a unei cornute, căpătară deodată o strălucire ciudată.

— Nu trebuie să-l invidiezi pe prietenul meu Vincent — murmură el. Prietenul meu Vincent e înhămat la o treabă grea.

În același timp, el răsuci mânerul ușii.

La zgomotul pe care-l făcu soneria de alarmă când se deschise ușa, o tânără fată cu ochi sclipitori și mari, ce păreau aproape disproporționați, cu talia de pe asum formată și de o mlădiere cam lascivă, cu fața zâmbitoare și inundată de bucle mătăsoase, mai negre ca abanosul, se repezi dintr-o cameră alăturată și, cu o săritură, îl întâmpină pe bătrân, care se prefăcu că

se sperie de atâta vioiciune.

— Într-o bună zi ai să mă zdrobești, Fanchette, scumpa mea! zise el.

— Domnișoara Francesca e sprintenă și frumoasă ca tigroaica din Jardin-des-Plantes — adăugă Lecoq, salutând.

— Te-am lovit, bunicule? întrebă fermecătoarea crea-tură care răspundea când la numele de Fanchette, când la cel de Francesca.

— Nicidecum, fetițo! Mâinile talc, ochii tăi, vocea ta, surâsul tău, totul la tine e dulce și catifelat.

Fanchette îl sărută pe amândoi obraji și zise, întorcându-se către Lecoq:

— Îl faceți să muncească prea mult. Luați masa cu noi? Presupun că nu, deoarece în salon se află domnul Vincent Carpentier. Țin mult la el datorită încântătoarei sale fiice, Irène; ce nume frumos!

Lecoq o lăsă să ia brațul colonelului, care murmură râzând:

— Ai un fel de a invita care alungă oamenii pe ușă afară, micuțo; dar ai grăit adevărat: Frație n-ar fi putut să rămână astăzi la masă.

— Gonit de două ori! exclamă acesta cu o veselie forțată. Nu ai să-mi spui nimic, patroane?

— Nimic, bună scara!... Ah, ba da! reluă colonelul, părăsind brusc brațul Fanchettei. Du-te, micuțo, și pune să se servească cina. I-ai putea ține loc de mamă acestei mici Irène, dacă... dacă...

Pronunță aceste două silabe de două ori. Fanchette se opri locului, cu ochii săi mari îndreptați asupra lui.

— Sunt unii oameni — continuă bătrânul pe un ton compătimator — care par sănătoși, fiind totuși atinși de boli mortale.

Sprâncenele încruntate ale lui Lecoq se destinseră. Colonelul schimbase cu el o privire scurtă. Fanchette strigă, încrucișându-și mâinile:

— Cum așa, ce boală? Mica mea adorată să rămână orfană?

— Nici o vorbă lui Vincent! porunci colonelul cu gravitate. Poți ucide pe un nenorocit, dezvăluindu-i starea în care se află. Fii prudentă.

De îndată ce Fanchette plecă, Lecoq zise:

— Patroane, îți mulțumesc. Bine ai făcut că m-ai liniștit. Eram doi sau trei care credeam că acest Vincent ne va tăia craca de sub picioare.

— Nerecunoscătorule! rosti colonelul. Tu care ești copilul meu! Tu care ești moștenitorul meu prezumtiv, căci testamentul meu este făcut.

— Vrei să mă faci să plâng? îl întrerupse Lecoq, nu fără ironie. Ar trebui să vină moartea (ța să fie vorba de moștenire, dar noi vrem să te avem mereu printre noi. Am dori totuși să fim lămurii asupra cifrei capitalului social...

— Comoara? întrerupse colonelul, la rândul său, și ochii lui tulburi căpătară pentru a doua oară o strălucire stranie. Veți fi bogați, bogați, bogați! Nu cheltuiesc nici un ban pentru mine. Voi face o afacere pentru a o înzestra pe Fanchette a mea. Totul e al vostru, totul. Bună seara, Frăție!

— încă un cuvânt — adăugă Lecoq. Vincent ăsta e condamnat?

— Mă tom că da, fiule. Într-una din aceste dimineți va fi ziuă și voi avea nevoie de cineva ca să plătesc legea. La revedere!

Domnul Lecoq, care deschisese ușa, îi trimise o sărutare și ieși zicând:

— Babacule, ești o comoară!

Colonelul trase zăvorul în urma lui. Era singur în anticameră. Se îndreptă din spate și fizionomia i se schimbă. Un nor de meditație profundă, contrastând cu bonomia senilă din care își compunea masca obișnuită, îi întunecă și-i încreți fruntea..

Când porni spre ușa sufrageriei, mergea cu un pas sigur și aproape bărbătesc. Dar înainte de a trece pragul, fără să se gândească anume și numai prin forța obișnuinței, care este calitatea actorilor, își încovoie din nou spinarea și-și relua atitudinea tremurătoare a centenarilor.

În sufragerie îl așteptau doi comeseni: Fanchette și acel Vincent Carpentier de care a mai fost vorba înainte.

Vincent era un bărbat cam de vreo treizeci și cinci de ani, frumos la chip, dar purtând semnele unei lungi suferințe morale. Fanchette stătea de vorbă cu el în dreptul unei ferestre care dădea spre o grădină îngustă, dar plantată cu arbori frumoși, ce începeau să se desfrunzească.

Fanchette spunea:

— Bunicul nu-mi refuză niciodată nimic, știi asta. Vreau ca Irène să fie mica mea prietenă. Și când se va face mare, o vom înzestra — bunicul e atât de generos și atât de bogat — ca să se poată mărita cu acest băiat

bun care este Reynier și care va fi atunci un flăcău în toată puterea cuvântului.

Era femeie atît prin statură cît și prin frumusețe, dar inima îi rămăsese de copil. Cîteva luni mai târziu numai, avea să devină contesa Francesca Corona și să deprindă nenorocirea o dată cu viața.

— CunosC povestea lui Vincent! strigă ea alergînd spre bătrîn ca să-l conducă pînă la masă. O știu toată. E o poveste tristă și dureroasă. Tată, bunule tată, do ce întîrzii tu să-i dai bani cît mai mulți?

Colonelul arată cu degetul spre Vincent, care, se înroșise.

— Fiindcă — răspunse el — Vincent e unul din aceia căroră nu li se dăruiește nimic” mai cu seamă bani. Ei vor să-i câștige singuri.

Prinse mina lui Vincent, care îl salută cu mi respect plin de recunoștință, și o scutură cu putere.

— Nu-i adevărat, meștere? adăugă apoi. Eh, suntem mândri ca Artaban¹! Această păpușă e tot atît de mare ca un tată sau o mamă, dar calcă cu piciorușele ei frumoase în străchini. Haide, comoara mea, servește-ne supa. Așază-te, Carpentier, fii băbuța mea! Din arhitect ai ajuns zidar, dar îți voi ține scara ca să te urci din nou pe ea ca arhitect. Mi-e o foame de lup astă-seară.

Fanchette îi atinse ușor creștetul cu una din acele sărutări repezi pe care numai fetițele și păsările știu să le dea, apoi turnă o jumătate de polonic de supă în fundul unei farfurii, pe care colonelul o luă din

¹ Eroul romanului *Cleopatra* de La Calprenède, apărut în 1647, al cărui caracter plin de mândrie a ajuns proverbial, (ni.)

măinile ei, spunând:

— Se vede bine că vorbim de zidari. Îmi pui dinainte un blid plin ca la birt.

— Vezi, domnule Carpentier — spuse la rândul ei Fanchette, întinzându-i farfuria cu supă — Dumnezeu a voit să-l întâlnești pe bunicul. Va face puțin haz ele dumneata, ca și de mine, ca și de toată lumea, dar când intervine el, tot răul dispare...

— Haide, spune acum că eu sunt însăși Providența — o întrerupse colonelul cu gura plină. Supa e bună, dar nu ne pune s-o plătim prea scump. Ei! Vincent pisoiole, vrei s-o gonim de aici pe puștanca asta? Văd că nu ne lasă să vorbim în liniște de afaceri.

Vincent Carpentier, care era într-adevăr o simplă calfă de zidar, dar care nu avea nici hainele nici înfățișarea de zidar, încercă în acel moment o puternică emoție.

— Domnule — spuse el — dacă mă veți ajuta să-mi recapăt poziția pe care am pierdut-o, n-o voi datora oare întrucâtva acestei scumpe domnișoare?

— De loc! Dar de loc! voi să afirme bătrânul. Nu fac niciodată așa cum dorește ea...

— Mai întâi — îl întrerupse Fanchette, care-i încolăcise gâtul cu brațele ei drăgălașe — nu vreau să plec. Și apoi, bunicule, dumneata ești un răutăcios! Și, pe deasupra, minți ca un scamator, deoarece toată lumea știe că te duc de nas.

Colonelul o trase spre el și o ținu o clipă strâns la pieptul său.

— Ai și dumneata o comoară de fetiță, domnule Carpentier — zise el cu o tulburare ce părea

involuntară — și știi cât de mult îi iubim noi pe drăcușorii ăștia!

Fanchette, care, se afla cu gura lângă urechea bătrănu-lui, murmură:

— Bunicule, ia privește-l bine. Nu pare a fi chiar atât de bolnav.

— Drace! exclamă colonelul. N-am venit aici ca să ne înduioșăm. Să mâncăm, dragii mei! Sper ca prietenul nostru Vincent să fie mulțumit de mine la desert.

Fanchette, cu ochii ațintiți pe deasupra capului alb al colonelului, se uită îndelung la fața oaspetelui lor.

„Bunicul nu mi-a răspuns — gândea în sinea ei; mie mi se pare că domnul Carpentier arată bine, însă bunicul știe el ce știe... O, sărmană, mică Irène!”

2. LA DESERT

Într-adevăr, în această casă, totul era respectabil. Cina era servită cu simplitate, dar din belșug, iar servitorii liveau ei înșiși ținuta acelor bătrâni valeți care pot fi uimirăți în imaginile din Morala în acțiune.

Colonelul nu bea decât apă, însă mâna lui tremurândă, în același timp vioaie, umplea adesea paharul lui Vincent Carpentier. Cât despre Fanchette, ea mânca și ciripea ca o păsărică.

— Trebuie să afli totul, bunicule. Dînsul nu-ți va spune niciodată povestea lui, așa cum mi-a spus-o mie. Au fost la început tare fericiți, mă refer la soția lui și la el. O chema tot Irène, ca și pe micuța cea dragălașă. Era frumoasă, frumoasă, cu adevărat frumoasă! Și foarte tânără. Domnul Vincent avea uri

birou de arhitectura. Făcea afaceri bune pentru un începător, dar, vai, iată că doamna Irène devine palidă și începe să tușească la numai câteva luni după ce-o adusese pe lume pe micuța care seamănă leit cu ea. Vin doctorii, care prescriu cura de ape, apoi Italia; el nu mai poate să lucreze. Și, vezi tu, domnul Vincent ar fi vrut să-și dea nu numai banii, dar și sângele, și viața lui...

— Bietul domn Vincent! o întrerupse colonelul, care abia izbuti să-și ascundă un căscat. Iată o adevărată nenorocire.

— Asta ținuu trei ani — continuă Fanchette. Doamna Irène nu făcu în acest timp altceva decât să sufere, ca apoi să moară, Când domnul Vincent se rcântoarse în Franța, singur și îndoliat, avu de hrănit doi copii, căci aducea împreună cu fiica lui și un băiat drăguț, la care doamna Irène ținuse foarte mult și pe care îl întâlniseră în Italia. Se numește Reynier și va fi în curând un flăcău. Pentru a-i crește pe amândoi, pe Reynier și pe mica Irène, domnul Vincent puse mâna pe mistrie și munci cu brațele.

— Mititico — rosti colonelul împingând farfuria — tu povestești ca un înger. Cit e ceasul?

—. Și ce bine este că l-au întâlnit pe Reynier — continuă Fanchette, cu pornirea încăpățânată a copiilor cărora vrei să le închizi gura. Dumneata crezi că știi totul, bunicule, și tocmai aici te înșeli. Reynier nu este o povară, dimpotrivă, el păzește casa, face menajul, o învață pe mica Irène să scrie și să citească. Ah l De și-ar găsi o slujbă să-l poată ușura puțin pe prietenul.său! Poftim, privește, domnul Vincent are

lacrimi în ochi și mai adineauri îmi sptinea: „Acest copil este binecuvântarea lui Dumnezeu în casa mea. Fără el, cine ar avea grijă de copilă? N-am nici o teamă când e lângă ea. E un adevărat bărbat în ceea ce privește puterea și mai ales curajul. În ce privește îngrijirea, dragostea, e ca o femeie. Am impresia că o las pe mica mea Irène cu o soră îndrăgită”l. A spus mai mult decât atât — nu-i așa, domnule Vincent? Ai spus: „Am impresia că o las cu mama ei!”

Vincent o învălui într-o privire recunoscătoare, dar rosti:

—Nu merită să vorbim atât despre mine, domnișoară.

—Nicidecum, nicidecum! ripostă colonelul. Îmi face plăcere. Fanchette e stăpână aici, nu-i așa, comoara mea? S-ar putea urca chiar în capul lui moș turtă-dulce, dacă ar vrea. N-o mai am decât pe ea de iubit, domnule Vincent, așa că...

—Așa că vrei să mă gonești, bunicule — întrerupse fata, a cărei față strălucea de bunătate. Citesc asta în ochii dumitale. Ei bine, am să fiu ascultătoare și am să plec numaidecât, dar trebuie să-mi făgăduiți ceva, domnul Vincent și dumneata, bunicule. Lasă, lasă, că nu dumneata ai să faci sacrificiul cel mai mare. Vreau ca Reynier să meargă la colegiu și Irène la pension. S-a tăcut?

Se ridicase și buzele ci trandafirii stăteau aplecate deasupra frunții bunicului.

—S-a făcut! replică acesta.

Printre dulcea ploaie de sărutări ce cădea pe creștetul colonelului, Fanchette mai aruncă o

întrebare:

Și dumneata, domnule Vincent?

Oh! Eu — răspunse acesta cu ochii umezi — dacă aș putea vedea asigurată educația copiilor mei dragi...

Am făgăduit! zise colonelul cu vădită nerăbdare. Trimite-ne. cafeaua, pisicuța, și du-te de citește Robin-ou Crusoe. Dacă într-o zi te vei afla părăsită într-o insulă pustie, vei fi mulțumită să știi cum să te descurci .-a;;i-ți faci o umbrelă din piele de fiară sălbatică!

Fanchette strânse mâna domnului Vincent ca un mic bărbat și dispăru.

Bătrânul se așeză mai bine în fotoliul său, își trase „nurcile mantalei și-și răsuci degetele mari cu un aer;;uiditor.

Ia spune, meștere — întrebă el după un timp de im are și cu glasul cel mai potolit — ce-ai face dumneata clacă fica dumitale, la vârsta Fanchettci mele, s-ar îndrăgosti de un ticălos fără lege și credință?

Un ticălos — strigă Vincent cu o adevărată spaimă — iubit de această copilă adorabilă! Domnișoara Francesca!

Servitorul intră și servi, cafeaua.

— Am poftă să fac ceva nemaipomenit — zise colonelul vorbind cu el însuși. Am mâncat ca un lup, iar acum am să moi o bucățică de zahăr în ceașca dumitale. Du-te, Giam-Pietro, nu mai avem nevoie de nimic.

Valetul se retrase.

— Giam-Pietro e sicilian — reluă colonelul. Asta

înseamnă Jean-Pierre, în Catania. La Neapole, Jean se numește Giovan. Vizitiul meu se numește Giovan-Battista. Noi” cei ele aici, ne cam tragem toți din Italia.

Ținu o jumătate de bucățică de zahăr deasupra aburului ce se ridica din ceașca lui Vincent și repetă:

— Ce-ai face? Vincent șovăia.

— L-ai omorî? întrebă mai departe colonelul.

Lui Vincent îi căzu lingurița din mină. Bătrânui se puse de-a binclea pe răs.

— Pe vremuri eram foarte șugubăț — murmură el — făceam haz de orice. Bea-ți cafeaua cât e caldă, amice. Fiecare din noi avem necazurile și încurcăturile noastre, asta-i lucru sigur. Vrei să-ți spun ceva? Dumneata ești un ambițios reținut și închis, dar în adine te fur-nică dorințele tuturor diavolilor.

Ochii lui se întâlneau cu cei ai lui Vincent, care-și ducea ceșcuța la gură. Vincent simți că-l străbate un fior.

Bătrânui ronțai bucățica lui de zahăr.

— Asta îmi dă o stare de agitație” știu bine — reluă el — dar nu sunt încă dispus să merg la culcare. În noaptea asta, avem amândoi de lucru.

Spaima se citea din ce în ce mai limpede în privirea lui Vincent.

— Ei, ei, meștere — întrebă deodată colonelul — am oare de-a face cu o găină plouată?

— Vorbeați de uciderea unui om... — se bâlbâi Vincent. Colonelul râse sec și scurt.

— Drace! exclamă el. Caraghiosul își va face

singur seama. Fii liniștit, și lasă-mă să te tutuiesc, îmi vine mai ușor așa. Era vorba deci ca mica Irène să fie dată într-un pension bun, iar tânărul Reynier să meargă la colegiu, Fanchette așa vrea, iar tu poți să alegi colegiul și pensionul, prietene Vincent...

— Cum să vă mulțumesc, domnule... — dăuu să-l întrerupă Carpentier, căruia bucuria îi îmbujora obraji palizi.

— De unde știi că ai de cc să-mi mulțumești? întrebă bătrânul cu răceală.

Carpentier rămase buimăcit.

— Un om ca dumneavoastră — bâigui el — cu siguranță că nu poate să-mi poruncească decât ceva onorabil.

— La naiba! făcu bătrânul cu indispoziție. Sunt momente, meștere dragă, când s-ar zice că ești ca o cizmă. Nu te supăra: eu sunt socotit un fățarnic, fiindcă îmi risipesc banii în altă parte decât la operă sau la bursă. N-am ucis niciodată pe nimeni, pisoiole, și ar fi cam târziu să încep acum... Nu te scuza și privește-mă, omule, cum se zice, în albul ochilor. Îi placi Fanchettei, cu atât mai bine pentru tine! Îți va purta noroc. Ai un chip de om bun și cumsecade; iar eu am destui dușmani ca să nu disprețuiesc un prieten. Ești ambițios, ți-am mai spus-o; știi,asta?

Tăria privirii lui făcu să coboare pleoapele lui Vincent, a cărui figură exprima o adevărată stare de boală.

— Astăzi — continuă colonelul — muncești cu brațele și muncești din greu pentru pâinea ta și alor tăi, dar au fost clipe în viața ta când ai dorit, când ai

râvnit cu puierc averea. Mărturisește cinstit.

— Este adevărat — rosti încet Carpentier. Soția mea era atât de frumoasă și o iubeam atât de mult!

— Fiica ta va fi și ea frumoasă! — Vă rog, domnule — murmură Carpentier — spuneți-mi ce voiți de la mine. Simt că-mi vine rău.

Colonelul nu răspunse decât printr-un mic semn amical din cap. Scutură clopoțelul aflat la îndemâna lui pe masă. — Giam-Pietro — se adresă el servitorului care își făcuse din nou apariția — Giovan-Battista va termina mai mai târziu, peste o jumătate de ceas. Să înhame numaidecât caii. Dragul meu — reluă apoi, sprijinind u-se de umărul lui Carpentier ca să se ridice — ai să redevii arhitect, ți-o spun eu. Dacă n-aș proceda cinstit în această afacere, Fanchette m-ar pune la arest. Dumneata îmi vei onstrui poate un castel, un palat, o catedrală; dar deo-

camdată ești zidar; astă-seară nu am nevoie decât de ciocanul și mistria dumilalc.

— Astă-seară? repeta din ce în ce mai uimit Carpentier. Apoi adăugă: N-am sculele la mine.

Colonelul îl mângâie pe bărbie, ca pe uri copil ce se împotrivește.

— Să coborâm totuși — zise el — și vom vorbi pe drum. Cocoșelule, află că acum loteria nu mai plătește seriile de cinci numere pline. Eu am câștigat una pe vremea când se plăteau încă și, din cauza asta, doamna marchiză de Pompadour a dorit să mă vadă. Era o șmecheră destul de drăguță. Nu zic că dumneata ai nimerit o serie de patru numere mizând pe acest bătrân Matu-salem care este colonelul Bozzo,

dar, în fine, e totuși un bun câștig la loterie. Ccea ce mi-ar dispăcea ar fi însă lenea, neîncrederea sau chiar curiozitatea. Această mică Irène va fi, după câte se pare, o frumusețe strălucitoare. Dar e rău să fii frumoasă când ești fata unui om sărac. Eu când pun pe cineva să lucreze, fac- rost și de scule.

Ajunseseră în vestibul și din curte se auzea tropotul calului înhămat.

Vincent rămase ghidi tor.

În clipa când să deschidă ușa de afară, bătrânul se opri și-l ținti cu privirea:

— Omule — reluă el — dacă inima nu te îndeamnă, mai este încă timp să te oprești. Am o taină pe care n-o vei cunoaște niciodată.

— E vorba de ascuns ceva? întrebă Carpentier cu glas moale.

Bătrânul răspunse cu un surâs ciudat: -

— Ceva... sau pe cineva... nu se știe.

Calul înhămat bătea din copite, Giovan-Battista se urcă pe capră, în timp ce valetul de serviciu sta în picioare ținând deschisă portiera cupeului.

— Să mergem! zise Vincent. Nu de dumneata mă tem, căci ai făcut întotdeauna numai binele, ci ele mine. În viața mea, de câte ori am jucat, am pierdut.

— Atunci — zise bătrânul — e momentul să mizezi din plin, prietene. Poate că norocul te pândește de multă vreme. Se întrerupse pentru a-i spune vizitiului: Giovan, mâncarea ta nu va avea timp să se răcească. Du-nc în galop în strada Copiilor Cuminți, la a doua poartă din pasajul Radziwill. După cc vom coborâ, întoarce repede,i șterge-o acasă.

Cupeul porni și făcu exact trei minute până în strada upiilor Cuminți. Drumul fu parcurs în tăcere.

Colonelul și însoțitorul său intrară în pasajul umed .a murdar, care e o adevărată rușine pentru Palais-lloyal. De îndată ce coborâră, Giovan dădu bici calului și cupeul dispăru.

III

O CĂLĂTORIE MISTERIOASĂ

Vincent și însoțitorul său rămăseseră acum singuri la Intrarea în pasajul Radziwill, nu departe de stația de fir.uui de lângă zidul Băncii. Colonelul Bozzo, deși tremura puțin de frig în mantaua sa vătuită, părea totuși destul de vioi.

Omule — spuse el — asta seamănă a aventură. IȘU] că eu nu mă distrez prea adeseori. Altădată umblam tivipS escapade cu nătărăul acela de Richelieu, căruia îi iili.im ducesele, deși nu era băiat rău. Află că sunt upl e.i de ani de atunci și că nici acum nu mă simt de lui mai prejos! Numai că, între timp, m-am mai potolit, iu le de ia trăsura aceea cu felinarele verzi și cu viii ml care doarme, a treia de dincolo de baracă.

\ mrrnt se execută. După ce-l ajută pe colonel să se in.- in trăsură, acesta, trăgând geamul din fată, strigă vl/lthilui:

Strada Senei, în fața pasajului Pont-Neuf. Dă-i IMnnul! Și hai, hai, hai! adăugă el, ridicând geamul. Nu i tocmai așa de cald, Ia spune, sper că nu ai nici o ură irr.unala împotriva familiei acestui biet Carpi al X-lea, an plictisește pe meleaguri străine. Era un bun vâ-

Dacă aş şti că e o afacere politică... — întrerupse u
lolciune Carpentier.

— Ai fi mulţumit, sau supărat?

—: Vă rog să-mi vorbiţi cinstit, domnule. Este
vorba să salvăm un nenorocit?

— Mai întâi — răspunse colonelul, a cărui bună
dispoziţie părea să crească — te voi pune în situaţia
de a nu putea răspunde nici tu însuţi la propriile-ţi
întrebări, prietene Vincent. Nu suntem aici la lecţia
de educaţie religioasă. La naiba, pui la întrebări ca un
adevărat judecător!

Îşi deschisese mantaua şi ţinea în mână o fâşie de
mătase împăturită. Era îngustă, dar de două sau de
trei ori mai lungă ca o legătoare de gât.

— Ia dă capul încoace — urmă bătrânul. Pe cuvânt
de onoare că mă amuză!

Vincent îl privi supus şi-i veni aproape să
zâmbească.

— Dar şi eu vă spun pe cuvântul meu — murmură
apoi, ca şi cum ar fi vrut să răspundă unui scrupul de
conştiinţă — că nu mă îndoiesc de scopurile
dumneavoastră cinstitute.

— Bine, mulţumesc! făcu colonelul, trecând peste
ochii prietenului său fâşia de mătase pusă în două. Ai
bunătaţea să nu mă crezi un ticălos. Tot e ceva. Nu
mişca! L-am cunoscut pe bunicul doamnei ducese de
Berry pe când locuiam la Neapole. Şi iată că ea a
intrat acum într-o proastă încurcătură!

Vincent tresări uşor. Întreaga Franţă se ocupa în
acel moment de văduva ducelui de Berry, care fugea
urmărită de poliţia unchiului ei Ludovic Filip, după

nefericita tentativă din Vendcea.

—Nu mișca! repetă colonelul. Revoluțiile au niște mecanisme ciudate. Ludovic Filip sau fiii lui vor unelti și ei, la rândul lor, peste cincisprezece sau douăzeci de ani. În ce mă privește, aș prefera să mă aflu mai curând pe capra unei trăsurii, ca vizitiul nostru, decât să stau pe un tron. E o mizerie. Și totuși câți oameni nu se vând diavolului ca să poată căpăta acest loc! Pariez că acum nu mai vezi de loc.

—De loc — răspunse Vincent.

—Foarte bine! Am să întrebuițez totuși și restul fâșiei de mătase.

Din momentul în care Carpentier fusese complet orbit de legătura de pe ochi, înfățișarea colonelului se schimbase și, cu toate că mâinile îi tremurau destul de tare, lucra cu o remarcabilă îndemânare.

—E sigur — reluă el — că atunci când cineva poate răspunde unui comisar: „Taie-mă în bucăți, dar nu știu absolut nimic”, asta îl face să se simtă strașnic de bine. Eu, care îți vorbesc, am stat pe vremea regelui Murat unsprezece zile și unsprezece nopți într-o ascunzătoare .i castelului din Monteleone. Nu te simțeai acolo ca la nuntă, dar era totuși mai bine decât să te vezi trimis în [ața unei înalte curți de judecată, nu-i așa, bibicule?

Așadar, e vorba de o ascunzătoare? întrebă Vincent.

Ce crezi tu, băiete, despre Ludovic al XVII-lea? e bătrânul, în loc să răspundă. Iată o ființă neferici, i! Eu aveam deja păr alb pe vremea când regele Ludovic al XVI-lca și regina Măria Antoaneta au pășit pre

eșafod. Multă apă am mai văzut curgând pe sub podurile Parisului! Știu o sumedenie de lucruri. Mai cxl .l.l și un Bonaparte, fiu al reginei Hortense, o femeie frumoasă, pe cinstea mea! Anul trecut a devenit major. \ ll! Aii! Ce se mai mizează pe Tuileriile astea! Cu-nosc cel puțin patru sau cinci numere bune, afară de I ni Republicii. Și vrei să știi ceva?... Pentru jocul i lo se trece adesea printr-o ascunzătoare înainte de a ttjunge în sala tronului... Gata, baba-oarba!

Iii ura coti pe lingă Institut și intră în strada Senei.

Legătura mea de la ochi e mai întunecată ca moar-! .l gânde cu glas tare Carpentier.

Cu atât mai bine, pisoii ule! Ai fost cum nu se i". ii. iiii drăguț. Acum îți vom face un pic toaleta, din . .iu-.i trecătorilor care s-ar mira văzând capul unui bă-

lâl isecade înfășurat ca al unei mumii. Sunt tare in-

i trecătoriiăștia!

i despături un dolman cu glugă pe care îl ținuse

Bagi întâi mâna dreaptă — zise el. Pe mine m-ău ii..ui nădușelile, să știi! Acum stânga. Așa! Și acum .ll UHg gluga și... nevăzut, necunoscut! Dacă se vor ivi . ui .i curioși, voi scăpa de ei explicându-le că ai fost i rut de cataractă de către unul din cei mai mari specialiști din capitală, și voi adăuga; Ce bucurie va fi pe scumpul meu prieten când i se va scoate legătura și când va putea vedea din nou lumina zilei!

Trăsura se opri se în fața pasajului. Vincent se simțea amețit de această trâncăneală ciudată.

Colonelul coborî destul de sprinten. Din momentul

când, datorită legăturii de la ochi, scăpase de privirea însoțitorului său, nu mai era același om. Plăti vizitiului și-i zise:

— Dragul meu, ajută-mă să-l dau jos pe bietul meu fiu, care a răcit și pe care l-am înfofolit cum am putut mai bine. În ziua de azi, tinerii sunt cei șubrezi. Noroc că nu mergem prea departe! Facem doar câțiva pași.

—.- E cam răcoare astă-seară — răspunse vizitiul sus-ținându-l pe Carpentier cu amândouă mâinile. N-am băgat de seamă că era bolnav când s-a urcat în -trăsură. Trebuie vârat repede în așternut, cu o cană bună de vin fiert alături.

În pasaj, colonelul îl luă de braț pe așa-zisul fiu, al cărui cap era în întregime acoperit de gluga dolmanului.

— Eu mă fac că te susțin — zise el — dar tu ține-mă bine, că de multă vreme n-am mai umblat atât ele mult pe jos. Mergem până la stația de trăsură de pe ehei, lângă Pont-Neuf.

— Și de ce schimbăm trăsura? întrebă Vincent.

— Pentru că ai fi putut să-i ici numărul aceleia din care am coborât, Vezi că eu sunt sincer, așa mi-e caracterul. . Astă-seară poate că n-ai fost atent la număr, în-trucât curiozitatea nu-ți era încă trează, clar mâine...

— Vom rcâncepe așadar și mâine?

— într-o jumătate de oră te vei afla în fața lucrării de executat, și tu însuși îmi vei spune, în cunoștință de cauză, câte zile îți vor trebui ca s-o termini... Atenție! Se aud pași, susține-mă!

Traversară strada Mazarine și pășiră pe trotuarul

îngust al străzii Guenegaud. Colonelul se prefăcea că se sprijină de brațul însoțitorului său, care se lăsa condus mașinal și mergea ginditor.

Orice om pus în fața unei probleme, încearcă să o rezolve. Scrupulele și îngrijorarea stăpâniseră până acum gândurile cinstite ale lui Vincent Carpentier. Șaradele politice, pe care bătrânul i le aruncase ca momeală, îi întăritaseră serios imaginația. Dar acum se năștea curiozitatea, care luă de la început proporțiile unei idei fixe. Minteă lui Vincent începu să lucreze, căutând un mijloc prin care să vadă și să înțeleagă.

S-ar fi zis însă că privirile colonelului, străbătând țesătura deasă a dolmanului, mătasea legăturii de la ochi și cutia craniană, citeau ca într-o carte deschisă gândurile ascunse ale însoțitorului său.

— Eram sigur — bombăni el. Trebuia să se întâmple! Iată-te lansat, amice, alergând să descoperi cheia enigmei. Va fi cu atît mai rău pentru tine, clacă o vei afla; dar fii liniștit. Vom pune noi ordine în toate.

Se opri apoi să răsufle în fața porții laterale a palatului Monctăriei, cu toate că înfățișarea lui nu arăta semne de oboseală.

E departe — murmură el. Pe vremea imperiului, mai făceam încă o bună jumătate de leghe fără să-mi pierd respirația; dar în 1820 am simțit primul junghi al unui blestemat de reumatism... Înainte, marș! Din-i re cei care circulă pe aici, mulți vor ajunge înaintea mea în cimitirul Pere-Lachaise. Dar la ce te gîndești, omule?

— Mă gîndesc — răspunse Vincent - la mica mea

(rene, care mă așteaptă, și la dragul, de Reynier, care mi-o păzește.

—Ai dreptate, iată gânduri înțelepte. În câteva zile le vei putea asigura un viitor strălucit acestor doi copilași.

Chemă un vizitiu, care moțăia pe capră, puse să i se deschidă cupeul și-l împinse înăuntru pe Carpentier, punând:

—Așază-te bine într-un colț din fund și nu te descoperi, încă puțină răbdare și vom fi în curând acasă.

Apoi se depărta și vorbi ceva cu vizitiul. Vincent nu putu să audă nimic din ceea ce au vorbit, cu toate că iulise urechea cu încordare.

După o jumătate de minut, colonelul se întoarce și îi zice:

—Du-ne trap, prietene, că am să te cinstesc — roșii t în timp ce închidea ușa.

De cum se așază, își frecă mâinile, zicând cu un aer satisfăcut:

—E plăcut să te odihnești, nu-i așa, nepoate? Mâine seară vom trece prin pasajul Vendome sau prin altul care să fie mai aproape de stație: sunt frânt!

Vizitiul dădu bici cailor, care porniră în trapul mare.

Între timp, Vincent își zicea: „Aș putea să-mi dau seama de direcție și distanță fiind atent la cotituri”. Și~și păstră simțurile treze.

Se știe că o trăsură, la cotitură, îl face pe călător să o simtă, mai cu seamă clacă stă cu cotul lipit de perete. Nu trecură nici două minute, și Vincent avu

proba materială a acestui fapt. Se cotise la dreapta, și el își dădu seama de acest lucru.

— Este podul Saint-Peres sau podul Rdyal? întrebă el.

— Aha! exclamă colonelul, râzând cu poftă. Acu faci socoteli ca un nepriceput! Pariez cu tine pe cincizeci de centime că, într-o jumătate de oră, nu vei mai ști dacă te afli pe șoseaua spre Versailles sau pe drumul spre Saint-Denis.

— Așadar, vom ieși din Paris? strigă fără voie Carpentier.

— Poate că da, poate că nu! Oricât te-ai strădui, nu vei putea afla. Tot ce vei putea răspunde celor care îți vor cere lămuriri asupra excursiei pe care o faci, va fi că nu te-am pus să treci granițele Franței, patria ta, mărginită la nord de Flandra și Brabant, la răsărit de Elveția, la miazăzi de Mediterana, la apus de Ocean. Uite! Am să-ți fac o destăinuire importantă: suntem în strada Saint-Honore; mergem spre Hale sau spre biserica Roule? Ei, băiatule?

Carpentier nu răspunse imediat. Când luă cuvântul. spuse:

— Sunteți mai mult decât un om cinstit, sunteți socotit un sfânt, și la vârsta dumneavoastră omul stă gata să apară în fața lui Dumnezeu. Dacă ar fi vorba numai despre mine, poate că aș mai alege, dar voi mai găsi oare un asemenea prilej pentru bieții mei copilași? E ade-vărat că am încercat să ghicesc încotro mergem, dar renunț. Să-i dăm bătaie!

Colonelul îl bătu părintește pe obraz.

— Ești un șmecher — murmură el — dar n-ai să mă

duci tu pe mine.

Trăsura începu să alunece, fără zgomot, pe pământ moale. Era o alce sau o șosea.

Trecuse mai bine de un sfert de oră de la plecare. Carpentier se gândi: „Dacă în zece minute rcâncep zdruncinăturile, înseamnă că vom fi pe pavajul de la Ncuilly; sunt sigur, acum suntem pe Champ-Elyscs „.

Zdruncinăturile reapărură după cinci minute. După un alt sfert de oră, trăsura începu să se învâртеască pe străzi cu hopuri și cu suișuri.

— Ghici ghicitoarea mea! zise deodată colonelul. Suntem în Montmartre sau în cartierul Monffetard? Parisul e mare, mai cu seamă dacă socotești și împrejurimile lui.

Chiar în acel moment, trăsura se opri. Colonelul spuse vizitiului să coboare ca să-l ajute pe Vincent să pună piciorul pe pământ. Nu se auzi nici vreun ciocan bătând în placa ușii, nici alt zgomot, nici clopoțel scuturat. O cheie se răsuci în broasca veche, -care scârțâi a rugină.

— Ești mulțumit de bacșiș, prietene? întrebă colonelul. Șaptezeci și cinci de centime! Dacă ai avea multe ocazii din astea, atunci dumneata ai fi cel care se plimbă cu cupeul!

După ce intră pe poartă, Vincent simți pământ moale sub picioare, apoi nisip. Pe urmă făcu și câțiva pași pe arbă.

După toate aparențele, se aflau undeva la țară.

— Atenție — zise colonelul — am ajuns la peron. Ridică piciorul.

Vincent numără patru trepte, apoi se deschise o a

doua l i. Trebuie să fi fost foarte îngustă, căci, deși colonelul se dăduse la o parte ca să-i facă loc să treacă, i li limanul lui Vincent atinse totuși zidul. Atingerea n-a fost de moment, ca atunci când treci un prag: ea dură Rtât timp cât să te facă să-ți dai seama că zidul are o grosime deosebită.

—Acum scara, bibicule — zise iar bătrânul. E greu de suit, și pe mine iar o să mă doară șalele; dar mâine dimineața mă scol mai târziu, pentru că, vezi tu, eu nu Iau în seamă jelania bătrânelor mele oase, când e vorba să fac binele.

Urcă scara în formă de spirală, care la ultimele trepte îi smulse gemete.

Mâna lui Vin cent atinse în diferite rânduri pereții încăperii. Erau umezi.

Colonelul se opri în fine și scoase un oftat de ușurare.

—Cu chiu cu vai, s-a terminat! murmură el. Nu cred că aş sui ușor până în vârful turnurilor de la Notre-Dame. Intră, fârtate; iată-ne ajunși la fața locului, și acum nu mai ai decât să te pui pe treabă.

Tot vorbind astfel, descuie o a treia broască.

De îndată ce Vincent trecu și, de această ușă, simți în jurul lui o atmosferă molcomă și greoaie, ca și cum ar fi intrat într-o seră caldă.

iv .—7- ..

ÎNCEPUTUL LUCRULUI

Bătrânul păru că renaște respirând acest aer înăbușitor. Vocea îi deveni din nou veselă și împinse ușa cu zgomot, zicând:

—Ei, bibicule, nu-i așa că e foarte plăcut aici? Să

nu lăsăm să iasă căldura. Dă capul încoace, că legătura de la ochi nu mai este de trebuință. Poate crezi că te afli într-un palat cu zâne? În privința aceasta, eu nu spun nimic. Vreau, să ai singur plăcerea surprizei.

Îi desfăcu încet legăturile.. Când i-o scoase și pe ultima, Carpentier rămase buimăcit. I se păru că o imensitate albă și luminoasă îl înconjura din toate părțile. Orbit, închise ochii.

—Unde sunt? strigă bătrânul, îneîntat. Ar fi trebuit să spui: Unde sunt? Era o întrebare firească. La podul St.-Martin, când este adus doctorul Williām pentru nașterea tăinuită a doamnei ducese și când i se scoate legătura de la ochi, el zice totdeauna: Unde sunt? Pisoiole, nu o zăpadă ceea ce te supără la ochi. Datorită unei sobe bune, care nu se vede, dar se aude duduind, avem aici o temperatură de plus douăzeci de grade. Ochii tăi se vor obișnui încetul cu încetul cu toate aceste albituri pe care chiar eu le-am întins, ca să poți, la nevoie, regăsi- această cameră fără să-i poți recunoaște așezarea. Hai, acum deschide-ți felinarele, că n-am venit aici să ne distrăm.

Ccea ce-l făcu pe Carpen tier să-și ridice pleoapele fu acel cuvânt: „albituri”. Privi din nou și văzu că într-ade-văr se afla într-un fel de cort cubic ca o cutie, ale cărui laturi și plafonul erau alcătuite din cearșafuri de pat întinse pe sfori. Pe podea sau pe lespezi, care nu se vedeau, era întinsă o rogojină din papură. Totul era luminat ele două lămpi puternice, care atârnau de o boltă invizibilă.

Carpeni ier rămase fără glas. Își zicea în sine: „Ce

îngrămădire stranie de măsuri de prevedere!”

— Da, da, da — zise de trei ori bătrânul, care se bucura vădit de surpriza produsă — chiar eu însumi am aranjat totul, eu singur, și e bine aranjat. Ar trebui să fii vrăjitor, prietene, ca să ghicești ce-i aici la dreapta, la stângă, deasupra sau dedesubt. Este o cocioabă sau un palat? Îi dăm voie imaginației dumitale să lucreze cât o vrea. Vei vedea un pătrat de zid gol. Am scos chiar eu tot ce se afla pe el. Ce crezi că era? Un. tapet de hârtie de treizeci de cenți sulul? O tapițerie de Gobelins? Sau un lambriu sculptat și aurit? Numai văzându-ți mutra, mă delectez copios.

Și acesta era adevărul. Colonelul își freca mâinile uscate cu o plăcere copilărească, și mii de riduri îi brăzdau fața în timp ce râdea din toată inima.

În spațiul dintre cele patru perdele se găsea o singură mobilă: un fotoliu mare și vechi, capitonat cu pernițe, cârpit pe ici pe colo și care părea adus dintr-o dugheană de vechituri. Colonelul se cufundă în el, lăsând să-i scape un cloncănit de voluptate.

— Eu l-am cumpărat — adăugă el — și cu l-am adus aici. Nimeni altcineva în afară de noi doi nu va intra aici! Ah! Dacă aș fi putut să străpung singur zidul acesta masiv, să-l scobesc ca pe o tigvă și să-mi aranjez înăuntru cuibușorul meu, tc-aș fi lăsat șomer. Fanchette nu conta, iar tu n-ai fi căpătat nimic... sau, mai bine zis, aș fi găsit eu o altă cale pentru a-ți crește copiii și pentru a-ți pune Și ție nițel fân în iesle, Dar pentru o asemenea lucrare trebuie să fii de meserie. Vreau să fie o bijuterie de ascunzătoare: o cutie căptușită cu mătase lucioasă, ca acelea în care

se pun perlele să doarmă... Ce, o fică de regi nu face cât toate perlele din lume? Să zicem flica lui Henric al IV-lea sau a lui Ludovic cel Sfânt!

Părăsind poziția trândavă în care stătea, ridică un colț al perdelei din dosul fotoliului. Prin această deschizătură, privirea ageră a lui Vincent, ațintită cu lăcomie, descoperi ia câțiva pași un alt panou de perdele albe, ce părea lipit de zid.

Mâna bătrânului pipăi și găsi toarta unei lăzi destul de voluminoase, pe care Încercă să o tragă spre el, dar nu reuși.

—Ajută-mă — zise — sunt sculele tale.

Lada fu târâtă în mijlocul spațiului liber. Carpentier îi deschise capacul. Ea conținea întregul sortiment de scule pentru meseria sa, nou-nouțe și lucitoare, de la mistriile de toate mărimile până la ciocanele tăioase ca niște topoare și la dălțile al căror oțel călit arunca, la lumina lămpilor, mănunchiuri de scânteii.

—Ți-ajung astea? întrebă colonelul.

—Da — răspunse Vincent. Ca să dărâm sau să construiesc. Eu sunt gata, spuneți-mi ce am de făcut.

, Degetul colonelului arătă bucata de perdea din dreapta sa.

Se afla acolo, ceea ce Carpentier nu observase până atunci, o bucată de pânză în formă de dreptunghi, închipuind o ușă, prinsă de draperia principală cu bolduri.

—Scoate acele! porunci colonelul.

Carpentier se supuse. Căzând, bucata de pânză dădu la iveală un zid gol, format din superbe blocuri

de piatră. La vederea lor, Carpentier strigă:

— Așadar, suntem într-o fortăreață?

— Dragul meu — replică colonelul — Parisul a avut succesiv patru sau cinci rânduri de fortificații pentru a se apăra de asedii. Citește-l pe Dulaure: nu e un scriitor

5 Dulaure Jacques-Antoine (1755—1835), erudit francez, autor al unor studii istorice, dintre care mai importante sunt: Istoria fizică, civilă și viorală a Parisului (1821—1822) și Istoria fizică, ă-vilă și morală a împrejurimilor Parisului (1825—1827). (n.r.) de prima mină, dar e plin de informații curioase. Resturi ale acestor incinte fortificate există în numeroase locuri pe cele două maluri ale Senei, în strada Saint-Sauveur, la Poarta Pictorilor, în strada Saint-Jacques, în strada Sain-le-Marguerite, în fundătura Contrescarpe și în alte părți. În plus, Montmartre, Vaugirard, Chaillot posedă resturi de castele înglobate în proprietăți particulare. Cât despre cartierul Marais, e plin de antichități demne de tot respectul. Unde ne aflăm noi în acest moment, n-are nici un fel de importanță; un lucru e sigur, și anume că zidul pe care îl ai în față are doi, metri și optzeci și cinci grosime, E destul spre a putea construi colivia noastră?

— Da — răspunse Vincent gânditor — e destul.

— Atunci începe cu coaja pâinii, ca să poți scoate miezul. Ești lămurit?

— Aș vrea să știu — zise Vincent — dacă trebuie să ne temem de zgomotul pe care-l vom face.

— Poți să cioplești, să ciocănești, să lovești cât o

duzină de dulgheri. Ești pe proprietatea marchizului de Calabas, de la care am cumpărat o dată cu pământul și casa, și chiar de-ai pune dinamită ca să faci gaură, tot nu te-ar auzi nimeni. Așa!

Fiecare cuvânt pronunțat se imprima adânc în memoria lui Vincent. Era o fire retrasă și cercetătoare. În viața lui, cu toată meseria manuală la care îl redusese soarta, lucrase mai mult cu capul decât cu brațele. Orice problemă li dădea de gândit și, fără voia lui, în acest moment minTEA îi era plină de socoteli nesfârșite, ca să poată scoate Ccunoscuta din ecuația propusă.

Luă o cretă și schiță pe zid paralelogramul ce trebuia fi fie, după socoteala lui, ușa ascunzătorii.

— E mult prea înaltă și prea lată — zise colonelul. Voi li eu arhitectul, fiindcă tu nu știi despre ce e vorba. În Italia de sud, noi avem ascunzători bine construite, dar l -a mai bine făcută era cutia din granit în care călugării înânștirii din Orval, dincolo, de cealaltă parte a Sedanului, ascundeau faimoasa comoară a comunității lor. Fie că vrei să pui la adăpost cupe de aur, încărcate dc pietre pre-țioase, un om condamnat la moarte sau o regină aflată în încurcătură, este întotdeauna același lucru, nu-i așa? Cei căroră le este amenințată viața n-au dccât să se plece puțin ca să poată intra. Șterge asta! Deschiderea ta nu trebuie să fie mai mare ea un bloc de piatră, căci va fi astupată tot de un asemenea bloc: un metru înălțime, pe două picioare lățime.

Cu ajutorul unei rigle, Vincnt măsură primul său proiect, având grijă să urmărească spațiile dintre

două blocuri suprapuse. De data aceasta, colonelul fu de acord.

— Nu e rău! făcu el. S-ar putea să vină să sondeze cu paturi de pușcă sau cu maiuri și va trebui ca piatra din ușă să răsunе la fel ca restul zidurilor.

Vincent alese o daltă și un ciocan. În momentul când era să dea prima lovitură de ciocan, o pendulă, care părea că se află numai la câțiva pași, începu să bată.

Vincent se opri să asculte. Gongul bătut ora, nouă.

— La miezul nopții vei lua masa, dacă vrei — zise colonelul. Avem friptură, pâine și vin. Apoi, întrerupându-se: Naivule! îți frământă nuntea! Te întrebi unde ai mai auzit gongul acesta; fiecare clopot își are glasul propriu, la fel ca oamenii, și eu aș recunoaște dintr-o mie sunetul clopotelor de la biserica sfântului Francisc din Cata-nia. Ultima mea iubită locuia chiar în spatele bisericii. Sunt de atunci șaiszeci de ani. Dracul să mă pieptene dacă ai mai auzit până acum sunetul acestui vechi orologiu pe care l-am cumpărat o dată cu restul vechiturilor lăsat în cocioabă. Merge bine, dar pentru mai multă siguranță îl voi vinde când vom isprăvi, sau, și mai bine, uite, ți-l voi dărui ție. Cred că-ți plac raritățile; îl vei pune pe cămin.

Vincent lovea cu ciocanul. Bătrânul era vesel ca un cintezoі și privea cum săreau în aer cioburile de piatră. La fiecare cinci minute își scotea tabachera de aur, împodobită cu portretul împăratului Rusiei, dar o făcea numai ca să-i adulmece conținutul de la distanță, cu o plăcere senzuală.

Așa făcea cu toate lucrurile. La masă privea vinul, în timp ce savura mirosul mâncărilor. Ai fi putut să-î hrănești numai cu porția ele sămânță de cânepă pe care o mănâncă o păsărică în colivia ei.

El nu se bucura de nici un lucru ce se putea cumpăra Cu bani. Dar în acest trup istovit, care se clătina ca o ruină, sălășluia o patimă înfricoșătoare. Banul îl atrăgea. Alerga spre el cu o violență mai arzătoare decât aceea a unui om voinic, căruia banul i-ar putea împlini cele mai puternice dorinți, cea mai nestăvilită poftă de mâncare, rea mai mistuitoare sete.

Această ființă subredă, condamnată la o veșnică abstenență, iubea aurul pentru el însuși. Așa sunt marii zgârciți, căroră nici o măsură nu le poate stăvili nesățioasa lor lăcomie. Ei strâng aurul cum sug vampirii sângele, spre a-l ascunde în fundul unui coșciug rece. S-au văzut și din aceia care nutreau râvna dementă de a-și păstra aurul chiar și dincolo de viață.

În timp ce-și învârtea degetele mari, subțiri și uscate, cu un aer fericit, colonelul zise;

—Văd că lucrezi bine; sunt mulțumit că te-am ales. Uite un ciob de granit mare cât o pâinișoară. După ce învelișul va fi străpuns, lucrul o să meargă mai repede, fiindcă vom da peste zidăria de umplutură. Bagă de scamă să nu știrbești pietrele de alături. Află că prințesa va trebui să ie simtă acolo ca într-un budoar! Fundul dă spre câmpie, așa că vom lăsa niște răsuflători prin care să intre aerul. Odihnește-te acum, Nu-ți spun să fumezi o lulea,

fiindcă mirosul de tutun mă face să tușesc; poate vroi să boi un păhărel?

Vincent își șterse fruntea plină de sudoare.

V-ați hotărât asupra dimensiunilor pe care le va avea camera? întrebă el.

— Doi metri lățime — răspunse bătrânul fără ezitare — trei metri lungime și șapte picioare înălțime, ceea ce va da un volum de patrusprezece metri cubi. Cei mai buni specialiști sunt de acord că acest volum de aer este nuficient pentru a alimenta respirația unui adult... De ce lo încrunți, prietene?

Fiindcă nu știu dacă lucrez aici la un adăpost sau la o temniță — răspunse Vincent cu tristețe. Mi-e frică.

SE NAȘTE O IDEE FIXĂ

Când pendula invizibilă bătu orele trei după miezul nopții, adică după ce munca lui Carpentier durase șase ore întregi, colonelul, care stătuse trează ca un șoricel, se îndreptă în fotoliu.

— Iată un bun început — zise el. Destul pentru astăzi, prietene. Piatra a fost slăbită de jur împrejur, așa că mâine o vom scoate afară ca pe o măsea. Să știi că sunt mulțumit de tine. Acum, hai să facem nani!

Carpentier își șterse cu batista fruntea plină de sudoare, și-și reluă hainele.

Blocul de piată purta într-adevăr pe cele patru laturi câte o săpătură adâncă, în care chiar dalta cea mai lungă dispărea aproape în întregime.

Soba încetase de mult să duduie. Colonelul simți un frison când se ridică în picioare.

— De n-aş fi răcit! bombăni el. N-ai să mă crezi, dar în adolescenţă, cam prin 1750, am fost condamnat ca bolnav de plămâni chiar de către renumitul Boerhaave l. Am făcut însă apel contra condamnării; totuşi, de atunci încoace mă păzesc, că mama nu mai face altul, măi băiatule!

Vincent îl măsura din priviri în timp ce-şi încheia paltonul.

Era, acest Vincent, un. spirit profund visător, capabil să se exal teze ca germanii, dai- nu râdea niciodată. Totuşi, la aceste din urmă cuvinte, gura lui serioasă se destinse.

l Autorul face o mică eroare, înlrucât Herman Boerhaave. medic şi botanist olandez, al cărui renume ca practician era mai mult decât european, a trăit între ani. i 1668 şi 1738. (n.r.).

—Jupâne, pot să jur că nu ai nici o intenţie rea.

—Şi eu la fel — răspunse colonelul. Îmi placi din cauza naivităţii tale, cocoşelule! Trebuie să fii un om de talent. Arhitecţii şi pictorii spirituali nu fac decât prostii. Acum dă capul încoace! Şedinţa noastră m-a distrat grozav.

Carpentier se lăsa legat din nou la ochi, tot aşa ea în ajun. Bătrânul stinse cu grijă lămpile şi-şi conduse însoţitorul până la scară. Vincent îl auzi închizând uşa.

Traversară din nou pământul moale şi micul spaţiu eu iarbă, apoi fu trecută şi ultima uşă, care, in închipuirea lui Carpen! ier, dădea pe uliţa satului.

—Hei, vagabondule! chemă bătrânul, după ce-l învălui pe Vincent în dolmanul cu glugă.

La vreo cincizeci de pași, roțile unei trăsurii răsunară pe caldarâm.

— Mână să scapere pietrele, Lantimeche — adăugă colonelul. Negustorul de nisip a trecut. Mi-e un somn ce l-ar face și pe un copil să plângă!

Îl împinse pe Vincent până la treptele trăsurii și-l urcă în ea. După câteva clipe, trăsură se puse în mișcare.

Colonelul îl bătu pe Vincent pe obraz și-i zise:

— Mult aș da să știu ce este în căpățâna asta a ta. Ce: de trebuie să mai depene! Acum, haide să tragem câte un pui de somn.

După aceasta se cuibări în fundul trăsurii și nu mai scoase o vorbă.

Cam după un sfert de oră, trăsură se opri, ușa se destinse și o voce întrebă:

— Aveți ceva de declarat?

— Voi declara — răspunse colonelul, tresărind din: >mn — că accizul Parisului este o instituție onorabilă, îi face însă pe călători să regrete landele din Bretania de jos și chiar stepele din Tartaria. Civilizația are neajunsuri dezgustătoare.

Ușa trăsurii se închise și agentul zise:

— Treceți!

După o jumătate de oră, trăsură se opri din nou. Să eoborâm, amice — zise colonelul — am ajuns,

arpentier se execută. Auzi sunetul monezilor în palma Vizitiului, care spuse „mulțumesc” și dădu bice cailor. Colonelul strigă:

Măine dimineață, în același loc și la aceeași oră, Lan.»!inuche!

arpentier sta singur în mijlocul străzii. Vocea aceea a Vizitiului care spusese „mulțumesc” îl intriga. Imaginația lui lucra din ce în ce mai repede.

Nu avu însă timpul să gândească prea mult. Colonelul veni spre el și-i scoase legătura de la ochi. Carpentier recunoscă atunci strada Neuve-des-Petits-Champs și grilajul închis al pasajului Choiseul. Se mai auzea încă uruitul trăsurii care mergea spre Palais-Royal.

„Poate că așa avea timp să o ajung” — gândi Vincent cu inima bătându-i tare. Dar colonelul se sprijini cu familiaritate de brațul său și zise:

— Omul Cj sper că n-o să mă lași aici în drum. Încep să nu mai fiu așa. de sprinten ca la douăzeci și cinci de ani. Condu-mă până acasă.

Cu neputință de ocolit o asemenea cerere, căci bietul bătrân dărdăia din tot trupul. O luă pe strada Ventadour, ca să ajungă în strada Therese, în care dădea ușa de intrare a palatului Bozzo-Corona.

După ce trase ciocanul de la intrare, colonelul strânse călduros mâna lui Vincent și-i zise;

— Du-te și te culcă, dragul meu prieten, și somn ușor! în cursul zilei, într-un fel sau altul, vei mai avea știri de la mine. Dacă nu, la ora opt precis să fii la palat; ne vom răzvorca împreună la casa mea de la țară.

Ușa de la intrare se deschise și portarul îi ieși înainte. Colonelul întări cele spuse printr-un semn prietenesc: din cap și dispăru înăuntru.

Primul gând al lui Vincent fu să o ia la goană și să ajungă cât mai repede în strada Neuve-des-Petits-

Champs. Era din parte-i un gest nechibzuit, căci se înțelege de la sine că în momentul când ajunse în fața pasajului Choiseul, zgomotul trăsurii încetase de mult să se mai audă.

„E departe acum, dacă nu s-a oprit undeva — gândi el. Bătrânul își cunoaște interesul și nu lasă să-i scape nici o măsură de prevedere. Nu-mi mai rămâne decât să-i urmez sfatul și să mă duc să mă culc.”

Vincent Carpentier, ca toți oamenii săraci, își alesese o locuință departe de centru. Stătea în dosul școlii militare, cartier mult mai puțin aglomerat decât astăzi și unde chiriile erau foarte ieftine. Renunțând deci să mai ajungă din urmă trăsura în învâlmășeala străzilor Parisului, se îndreptă spre Champs-Elyscs.

Trebuie să-i spunem cititorului că, la drept vorbind, el nu avea îndoieli asupra colonelului. Acesta se prezenta în mintea lui ca o ființă binefăcătoare, intrată prin anumite împrejurări necunoscute într-o afacere misterioasă. Ccea ce-l sâcâia era strania și nepotolita fantezie ce cuprinde pe fiecare dintre noi în fața unei enigme a cărei cheie, abil mascată, se sustrage primului efort de înțelegere al minții noastre. Fiecare, în asemenea situație, face un fel de prinsoare cu el însuși, și cu cit dezlegarea”se îndepărtează, cu atât omul se îndârjește să o urmărească.

Odată ajuns în largul bulevard Champs-Elyscs, Vincent începu să se uite în jurul lui ca și cum ar fi încercat să recunoască lucruri pe care nu le mai văzuse până atunci. Ascultă cu luare-aminte, să prindă vreun sunet care i-ar fi putut servi ca punct de

orientare. Adulmecă aerul — apoi schiță un rânjel, ca pentru a-și bate joc de propria-i neputință. O coti la stânga pe șoseaua Văduvelor, care astăzi se numește bulevardul Montaigne.

Strașnic de iscusit ar fi acela care ar ghici de ce s-a gândit un oarecare prefect alsacian, rămas școlar în materie de istorie și de artă, să schimbe numele pitorești sau storice care marcau geografia bătrânului Paris. A șterge în nume înseamnă a ucide o amintire; însă acestor parveniți le face mare plăcere să vadă etichete noi pe ten-uielile lor albe. Și totuși acest prefect, care desconsidera egende de pariziene, a realizat unele lucruri mari.

În primele ore de dimineață, Parisul e pustiu. Vincent raversă Sena, fără să întâlnească nici picior de om. Se oprește în fața lui Champ-de-Mars și zise cu glas tare, mânat de firul cugetării sale:

— Sunt sigur că am mai auzit vocea vizitiului care a pus „mulțumesc” în strada Ncuve-des-Petits-Champs. Sunt sigur de asta!

În loc să urmeze alcea laterală de pe lingă câmpul de manevre, o apucă chiar pe acest teren. Să-l fi întrebat pentru ce anume, n-ar fi putut să răspundă. Și totuși avea un țel, sau, mai bine zis, un instinct care îl împingea înainte.-

Ajuns în mijlocul câmpului, își înfipse bastonul în pământ și legă de el batista desfăcută în chip de drapel. După ce făcu acest lucru, avu o clipă de șovăială, fiindu-i ruine de gestul său copilăros. Dar puterea fanteziei învinse și rosti cu un ton hotărât:

— Vreau totuși să văd!

Să vadă ce? Era ca o sfidare pe care și-o arunca lui însuși. Își -concentra cu toată voința gardul și se lega la ochi cu cravata, zicându-și din nou:

— Și dacă aș nimeri-o, ce-aș putea să deduc?

Merse drept înainte pe taîjbâte, fără să .se .sinchisească nici de băltoace, nici de terenul accidentat, gândindu-se doar la impresiile încercate în trăsură și reproducând cât mai precis cotiturile pe care credea că le făcuse, nu în timp ce se ducea, ci pe când se rcântorcea de la casa de la țară a colonelului. Procedând astfel, realiza, în memorie, o reducere proporțională a timpului și a distanței parcurse.

Dar totul n-avea nici o noimă. Se știe că, legat la ochi” chiar dacă mergi în linie dreaptă., nu nimerești la țintă. Și totuși pierdu cu acest joc un întreg sfert de oră, în care timp inteligența lui rămase puternic încordată, ca și cum însăși viața lui atârna de exactitatea calculului pe care îl făcea.

Când se opri, experiența fiind după socoteala lui terminată, inima îi bătea cu putere. Își smulse legătura de la ochi și privi în depărtare, căutând semnul pe care îl înfipsese în pământ.

Champ-de-Mars era luminat. Luna aluneca pe cer în dosul unei pânze ușoare de nori care păreau că aleargă și se urmăresc veseli unii pe alții. Dar Vincent nu văzu nimic în direcția în care privea. Făcu iarăși haz pe socoteala lui și gândi râzând: „Sunt nebun!”

În același timp însă, se întoarce spre a privi în cealaltă direcție și scoase un strigăt de uimire, văzânclu-și drapelul la doi pași de el. Ar fi putut chiar să-l atingă, dacă întindea brațul.

Simți că i se răcesc obrajii și tresări din toate fibrele, în timp ce murmură fără voce.:

— Să fie oare o simplă întâmplare, sau am ghicit adevărul? Haide, haide — își zise el, ridicând din umeri — sunt nebun, nebun de legat!

Reluă cu pași rari drumul spre Școala militară, cu capul plecat sub povara gândurilor care se învălmășeau în mintea lui ca într-un haos.

Vincent Carpentier era un om cinstit, dar aspirațiile din tinerețe îi fuseseră înșelate. Pe vremuri visase avere, poate chiar renume, iar acum, în adâneul anonimatului în care se afla, mâna de gheață a mizeriei îl strângea de gât.

Chipul ficei sale îi trecu, în noapte, prin fața ochilor. O adora pe această mică și blondă Irène, care era portretul viu al mamei sale mult iubite, îl văzu și pe Reynier, copil nobil, care se făcuse slugă la sărăcia lui.

La Paris, toată lumea cunoaște prețul pe care-l poate avea un secret. Dar, repet, Carpentier era un om cinstit; el gândi: „Colonelul mi-a promis că o va da pe Irène la pension și pe Reynier la colegiu. Am oare dreptul să-l judec pe acela pe care întreg orașul îl privește ca pe un sfânt?”

În momentul cârici cotea după colțul dinspre apus al școlii și grăbea pasul ca să ajungă acasă, un gând îi trecu prin minte și-l opri. În loc ca și cum mâna unui om voinic l-ar fi tras înapoi de guler.

— Acum mi-aduc aminte! strigă el, hătându-se pe fruntea plină de sudoare. Vocea aceea, vocea vizitiului care spusese „mulțumesc”, era aceeași, sunt sigur, mi

se pare că o mai aud. Încă” aceeași care întrebese la barieră: „Aveți ceva de declarat?”

Se opri tremurând de emoție.

—Atunci, bariera? făcu el. Înseamnă că n-a existat nici o barieră și că vizitiul este acela care a jucat rolul agentului de la accize. Trăsura nu a ieșit din Paris. Încercarea mea de adineauri, departe de a fi fost o nebunie ridicolă, a dezvăluit adevărul. Am plecat dintr-un punct,;pre a ne rcântoarce tot acolo. Cunoscut punctul de întoarcere, deci și pe cel de plecare.

Brațele îi căzuseră dc-a lungul trupului și capul îi Stătea proptit în piept. Adăugă:

—Ce se ascunde în dosul acestei măști de bonomie senilă-? Nu pot să ghicesc enigma acestui chip care râde și ui, același timp te înspăimântă. Nu am văzut până acum pe nimeni care să-i semene acestui bătrân. Instinctul îmi spune că sapă o asemenea groapă ca să-și ascundă comoara. De ce-mi curg sudori reci pe frunte? Sunt oare pe urmele vreunei nelegiuiri?

LOCUINȚA LUI. VINCENT

Zorile Începură să mijească în momentul când Vincent Carpentier ajunse în fața sărmanei lui locuințe.

Locuia la mansarda unei căsuțe izolate, înconjurată de terenuri virane. Nu exista nici măcar portar.

La parter se afla o circiumă prăpădită, cu firma «La marele obuz». Celelalte etaje erau ocupate de lucrători de pe șantierelor din apropiere. Era cartierul depozitelor de lemne și de cărbuni. Se aflau pe

aceeași stradă șantierul «Grenadierul francez», șantierul «Adevăratul Grenadâer francez», șantierul «Noul Grenadâer francez» și, în fine, șantierul «Singurul Grenadâer francez».

Toate sunau mai deșănțat decât chiar «La marele obuz».

Vincent deschise clanța ușii la intrare și urcă scara cu treptele strâmbe. Locuința lui se compunea din două cămăruțe și dintr-un mic pod în care dormea Reynier, copilul despre care am mai vorbit de atâtea ori.

De obicei, Vincent se rcântorcea de la muncă pe la opt seara: masa se lua în familie, apoi fiecare se ducea la culcare, ca să se poată scula a doua zi dis-de-dimineată; în ajun, însă, Vincent plecase îmbrăcat ca de oraș, avâncul grijă să anunțe că se va rcântoarce poate mai târziu ca de obicei.

Cu toate că le interzisese aceasta, cei doi copii îl așteptaseră până către miezul nopții, fără alt necaz decât grija pentru întârzierea tatălui lor. Căci Irène și Reynier nu se plictiseau niciodată când erau împreună.

Irène avea zece ani. Învăța meseria de brodeză. Reynier tocmai împlinise șaisprezece ani. Învăța sculptura în lemn la un meșter și picta de unul singur. Afară de aceasta, el făcea totul în casă, de la curățenie până la gătitul mâncării, care, la drept vorbind, nu era dintre cele mai complicate.

Ca statură, era un tânăr înalt. Soțiile negustorilor de combustibil de la etajul întâi și de la al doilea găseau că e băiat frumos și, în ceea ce le privea, nu se

înşelau. Avea o figură blinda şi deosebit de inteligentă, încadrată de un

păr negru, ondulat, moale şi măţăsos. Lumina punea reflexe roşcate în părul lui brun pe care doamnele din comerţul de lemne l-ar fi râvnit pentru ele dacă nu ar fi gasa că se potriveşte minunat de bine acestui chip îneîntaier şi blând de adolescent.

Reynier era, într-adevăr, un băiat bun, şi asta se vedea cât de colo. Soţii vecinilor ziceau însă ea e improst. De ce? Mister.

Bunătatea care străluceşte pe o figură trezeşte în noi cu totul altceva decât admiraţie. Aşa suntem făcuţi noi, cei din comerţul de lemne şi de peste tot. Acest lucru îl poate împiedica pe un tânăr să se afirme.

Răutatea se descurcă întotdeauna mai bine. Nu e iubită, dar e temută.

Aceasta este valabil pentru bărbaţi. Femeile însă judecă mai bine, Departe de a le displace mieluşei, ele îi mănâncă.

Vecinele de la primele etaje deschideau toate ferestrele ind Reynier cînta sus în mansarda lui. Cînta bine, cu o voce limpede şi profundă care făcea să-ţi vibreze inimă.

Într-un rând, doamna Putifat, grăsuţa soţie a frînghie-r ni lui de la etajul doi, îl oprise pe Reynier pe scări, ca să-l mlieşe cât c ceasul. Reynier nu avea ceas. Doamna Putifat îl Întrebasese apoi de locul naşterii. Reynier iarăşi nu putu să-i spună mare lucru, îşi amintea numai că în copilărie fusese prin părţile

Veneției, în Italia austriacă, cu o ceata ile țigani nomazi care se ocupau cu spoitul tingirilor și cu ghicitul.

Trăise, în sensul strict al cuvântului, din mila Domnului, îndeplinind pe ici pe colo munci umile socotite demne de cerșetori: hamal la Veneția, lustragiu la Milano, nu știu mai ce la Neapole, până în clipa în care a întâlnit-o po doamna Carpentier, aceea făptură frumoasă pe care o revedea în vis împodobită cu aureola morții.

Reynier veghease la căpătâiul ei, în timpul agoniei, le-djănând-o pe mica Irène în brațe. Și deveni membru al familiei în ziua tristă în care, Vincent împreună cu el, urmaseră, numai ei doi, dricul care o ducea pe tânăra mamă la locul ei de veci.

Desigur că Reynier nu povestise toate acestea doamnei Putifat, vecina carc-i vorbise pe scară; de aceea doamna

Putiat împărtășea părerea bărbaților despre el și-l socotea pe Reynier un prostănac. Dar asta nu-l neliniștea eu nimic. Habar n-avea de așa ceva, cu toate că știa foarte multe lucruri. Irène pretindea chiar că le știe pe toate.

Irène nu avusese alt profesor care să o învețe să scrie și să citească. Reynier, el însuși, unde învățase oare? Avea, ce-i drept, câteva cărți pe un raft în micul său pod, dar știa să povestească basme minunate, care nu se găseau în acele cărți.

Când Irène se încurca la brodat, Reynier, care avea mâinile îndemânătice ale unei zâne, descurca,

fără nici o greutate, firele încurcate. Nu o dată Vincent, îl luase în zeflema când îl găsisese cu acul în mână.

Dar când Vincent trebuia să miște din loc vreun obiect prea greu, îl chema în ajutor pe Reynier, pentru eare nici o povară nu era prea grea. Acest copil de cincisprezece ani era puternic ca un atlet.

Reynier, deși nu câștigase nimic cu meșteșugul său de sculptură în lemn, avea totuși ceva bani, din care-i făcea adeseori mici daruri de toaletă Irènei. Costumul său era întotdeauna curat și purtat cu o eleganță înnăscută.

După tatăl său, Irène îl iubea cel mai mult pe Reynier. Reynier însă o iubea înainte de toate pe Irène.

Vincent ne-a mai spus cum socotea această dragoste: Reynier era ca o mamă pentru Irène,

Întorcându-se în dimineața aceasta acasă, Vincent Car-pentier își găsi fetița adormită. Dormea în prima cameră, și patul ei alb primea din plin razele palide pe care zorile i le trimiteau prin fereastra așezată spre răsărit.

La moartea soției sale, ceva se prăbușise în ființa lui Vincent. Ambiția lui personală nu mai exista, cel puțin așa credea el. Dacă mai privea spre viitor, o făcea numai pentru fiica lui.

Ea surâdea în scobitura pernei, dulce și delicios de frumoasă. Un copil mai plin de grație ca ea nu se putea închipui. Bucle blonde îi încadrau chipul îngeresc.

Vincent, aplecat asupra ei, o admira cu duiosie,

cău-, tând și regăsind melancolicele asemănări care făceau să rcânvie, prin acest copil, chipul mamei.

Și nu știu cum să explic, dar această contemplare nu-l oprea de loc să se gândească la evenimentele din noaptea trecută, a căror urmă părea de neșters. Dimpotrivă, fermecătoarea fetiță, adormită și surâzând în vis, făcea parte în mod firesc din cugetarea sa îneîlcită, în care defilau bătrânul înfrigurat, călătoria plină de mister, ascunză-toarea care se săpa cu un scop necunoscut: temeri și speranțe, vagi și unele și altele, dar care dădeau din ce în ce mai mult năvală în gândurile lui.

Buzele sale atinseră fruntea copilei și lăsară să le scape aceste cuvinte ciudate ca și gândul său:

— Cine știe? Poate că mama ei a plătit prin moarte întregul tribut nenorocirii...

Vincent trecu apoi în cealaltă cameră, care era a lui. Sprâncenele i se încruntară când privirile îi căzură pe hainele de lucrător albe de var, atârinate pe zid, lângă pat.

— Pentru ea, am muncit și cu palmele — mai zise el. Aș fi făcut-o oare numai pentru mine însumi?

Își aruncă apoi paltonul pe spătarul unui scaun cu un NOI de mânie.

— Sunt obosit! gândi el cu glas tare. Mai face să trăiești numai ca să mănânci o pâine amară? Tovarășii mei M feresc de mine fiindcă simt că nu sunt de-al lor. Cei bogați mă disprețuiesc, cei săraci nu mă vor. Sunt singur l>ină la disperare.

Privirea i se întoarse din întâmplare către fundul camerei, unde o scară îngustă, de patru trepte, ducea

la o uşii de brad, cu scândurile prost încheiate. Pe sub uşă, linia pragului se zărea slab luminată.

Vincent îşi trase la loc mâneca hainei pe care tocmai o dezbrăcase.

—Reynier nu s-a culcat! murmură el. Copilul acesta îl distruge!

Străbătu încet camera şi împinse uşa de brad, care dădea într-o cămăruţă mansardată, cu o ferestruică ce: deschidea spre spatele casei.

Înăuntru era loc numai pentru o masă, un scaun şi un

pat, în schimb ferestruica se deschidea spre un ori-

mi il. larg şi frumos: la dreapta, amfiteatrele de la Chaillot şi de la Passy, în faţă Saint-Cloud, dincolo de

Hui:; de Boulogne, iar la stânga, în depărtare, Meudon,

ml iv boschetele pline de lumină de la Bellevue şi col-

i le umbroase de la Clamart.

O lampă sc afla pe masa acoperită ele turtii, printre care lucea o placă de metal, atacată deja de priboiul gravorului. Rcynier stătea în faţa plăcii, dar somnul îl doborâsc şi capul îi era plecat pe umăr.

Lumina lămpii cădea direct pe această figură de al lescent cu linii aproape feminine, dar cu expresie băi bătească. Am mai spus-o o dată: ceea ce impresiona L Rcynier era bunătatea, o bunătate izvorâtă în primul rind din privirea lui inteligentă şi cinstită.

În această clipă, pleoapele sale închise, umbrite de

gene lungi și mătăsoase, îi ascundeau privirea. Dincolo de grația tinerească a trăsăturilor se întrezărea o puternică energie.

Vincent, oprit în prag, căci nu mai era loc nici pentru un singur pas în interiorul cămăruței acesteia de la l mansardă, începu să-l privească pe Rcynier, ca și cum i-l mai văzuse niciodată. Și, într-adevăr, sunt momente când îi vezi parcă pentru prima oară pe cei cu care ai trăit laolaltă timp îndelungat.

Obişnuința împiedică descifrarea cărții fizionomiei omenești. Nimeni nu-și cunoaște copiii.

Când privi placa gravată, Vincent zâmbi ușor la început. Rcynier tănuia aşadar această îndeletnicire, de pe urma căreia plătea micile daruri pe care le făcea Irènei și tatălui său adoptiv. Băiatul mânuia numai noaptea dalta de gravat.

De la placă, privirea lui Vincent se îndreptă spre desene și spre cărți, apoi reveni la cel care dormea.

Lucru ciudat, idee a lui Vincent persista și lângă Rey-nier, așa precum se întâmplase și la căpătâiul Irènei. Se gândea la noaptea sa. Își zicea:

—Era totuși aceeași voce, aş putea să jur. „Aveți ceva fie declarat?”... „Mulțumesc...” Amintirea mea e pre cisă... dar este posibil ca frumusețea unui copil să se asemene în așa măsură cu chipul brăzdat al unui bătrân l

Desigur că un curios, pus să asculte, cu greu ar fi putut ghici sensul acestei fraze, care nu avea nici o legătură posibilă cu precedentă. Chiar și Vincent se miră că a pronunțat-o, căci adăugă:

—Hotărât lucru, am înnebunit de tot! Fruntea

aceea încrețită ca o filăde pergament vechi, mă urmărește

E>.

Văd peste tot acel surâs împietrit, dar ironic, aceea veselie care sperie, aceea bonomie care îngheață gândul...

Puse mâna pe umărul lui Reynier, care se deșteptă fesărind.

— Ștregarule — zise Vincent făcând pe supăratul - -[tii că te-am oprit să lucrezi noaptea.

— Slavă Domnului, tată! răspunse adolescentul. Mi-a fost teamă de vreo nenorocire, văzând că nu te întorci ftcasă. Am rămas mai mult asupra lucrului, așteptân-lll]—te. De ce mă privești așa, tată?

Ochii lui Vincent rămăseseră într-adevăr îndreptați asupra lui și vădeau o ciudată tulburare. Sc gândea: „Nu mi nebun. Asemănarea există. Ridurile nu schimbă nimic”. Și adăugă cu glas tare:

— Nu incerca să mă minți, băiete. Cum ai fi învățat West meșteșug, dacă nu ai fi lucrat noaptea? Știi că nu există inimă mai bună ca a ta, dar nu trebuie să te ișcunzi, nici chiar când vrei să faci binele.

Mâna lui se adinei în părul des al lui Reynier, care l.l .;i capul în jos ca un vinovat.

Culcă-te acum —- reluă Vincent. Lucrurile se vor Ilimba. Numai eu singur va trebui să îngrijesc de bună-l irea familiei mele. Nu, nu știu unde vei ajunge, când Iți voi procura mijloacele de învățătură. Cine știe, pcate i vei deveni celebru!

Va trebui oare să te părăsesc, tată? întiebă Revin loc de răspuns, Vincent Carpentier murmură: Există

amintiri din prima copilărie care stau adormite și pe care un cuvânt le redeșteaptă. Tu nu știi nimic despre familia ta, dar odată mi-ai spus că în adâncul memoriei tale se află o imagine confuză a unui salon bogat, în care stăteau în fața unui cămin plin de jar un bat rân înfrigurat și o doamnă frumoasă în doliu. Numele colonelul Bozzo-Corona nu-ți spune nimic? Repet: i lozzo-Corona.

Incent repetă aceste cinci silabe cu cel mai curat u I. italianesc. O clipă, Reynier păru că se gândește,

ipo! răspunse:

Acest nume nu-mi reamintește nimic, tată.

VII

PANCHETTE

A doua zi, către ora zece dimineața, casa lui Vincent Capentier, de obicei atât de liniștită, se umplu de veselie și de larmă.

În fața ușii din stradă, o biată stradă și o biată ușă, doi cai frumoși, înhămați la o caleașca cu blazon” tropăiau nerăbdători din copite. Pe capra caleștii trona Giovan-Battista, vizitiul napolitan al colonelului Bozzo-Corona, în timp ce pe treapta din spate Giam-Pietro, valetul de serviciu sicilian, stătea în picioare.

Era îneîntătoarea. Francesca Corona, mai bine zis Fan-chctte, care venea să-i vadă pe mica ei prietenă Irène și pe protejatul ei Reynier, din partea colonelului, și, în consecință, era cu brațele pline de daruri, căci venerabilul bătrân din strada Thérèse era însăși Providența cu chip de om.

Francesca, oricît era ea de tânără, ieșea în oraș singură ca o doamnă, în echipajul bunicului ei. Lumea o accepta așa cum este și făcea chiar un merit din originalitatea ei capricioasă și îndrăzneată.

Lumea e bucuroasă să aplaude cusururile celor fericiți, chiar dacă își ia revanșa împotriva virtuților celor nenorociți.

Francesca era socotită pe bună dreptate ca fiind una din cele mai bogate moștenitoare din Paris. Avea deci dreptul să fie excentrică! Ar fi avut și dreptul de a fi semeată, dar, Dumnezeu e martor, nici nu se gîndea să se folosească de acest privilegiu!

Avea o fire nechibzuită, dar o inimă de aur. Te mirai uneori de melancolia care îi adumbrea câteodată farmecul surâsului, dat fiind că în jurul ei nu existau decît motive de bucurie.

Era însă și mai frumoasă atunci când era tristă. Și nu apăsarea vreunui secret o făcea să-și plece fruntea visătoare. Tinerele fete au adeseori presentimente cuxioase la vârsta când copilul se transformă în femeie.

Ea nu avea nici un secret. Urma să devină contesă fără să-și schimbe numele, prin căsătoria cu vărul ei, contele Corona, cavalier strălucit, pe care credea că-l iubește. Pentru ea, totul în viață se arăta în culori trandafirii. Ar fi fost o nebunie să plîngi fie pentru prezentul, fie pentru viitorul ei.

N-avea decît un singur dușman, pe acel domn Lecoq, căruia colonelul îi zicea Frăție. Dar ce puteau să-i facă loanele pline de ură ale unui subaltern?

Datorită ei, ușile palatului Bozzo se deschiseseră

pentru Vincent Carpentier. La fel cum Irène îi ajuta pe alții din punga fratelui ei Reynier. Într-o zi, când domnișoara Manchette, fiind dispusă să îndeplinească acte de binefacere, colinda mansardele în loc să meargă la pădure Bă se plimbe, o întâlnește pe Irène la căpătâiul unei biete I >ătrâne din strada Saint-Dominique du Gros-Caillou. Irène, ca o mică Scufiță Roșie, tocmai aducea bieteii sale vecine o ulcică de mâncare și o pâinișoară.

Impresiile Francescăi fură spontane ca fulgerul. Niciodată nu mai văzuse o fetiță atât de drăgălașă. Biata vecină căpătă patru sau cinci monezi de aur dintr-o dată, îi domnișoara Francesca o luă pe Irène în brațe, sorbind-o din sărutări în timp ce o conducea acasă. Aici (mu să urce cele trei etaje, strinse mina lui Reynier, dojenindu-l totuși că e prea frumos pentru un băiat, și se jură că Vincent Carpentier nu va ramine zidar, ci va redeveni arhitect.

Bunicul nu-mi refuză nimic, și tot ce vrea el se

Amândouă aceste afirmații erau exacte. Chiar a doua i, Carpentier fu prezentat colonelului Bozzo, care îi puse câteva întrebări, păru mișcat de nenorocirea lui și-i l.nudui să-l ajute ca să-și recapete poziția pierdută. Arm vfl/ut rezultatul acestei făgăduințe.

[n această dimineață, Fanchette era o vestitoare de fi lûcire. Irène își și mângâia rochia frumoasă din lână iiHiinos de culoare gris-perle, mantoul la fel și pălăriuța i II Ciori, pe care Fanchette i le adusesese în dar..

Panchette o îmbracă chiar ea pe Irène, și cu câtă

Irène i se agăţase de gât şi zâmhea fericită către Reynier, căruia îi dăduseră lacrimile.

Dar dintre toţi trei, tot Fanchette era cea mai fericită. Ea ciocăni la uşa lui Vincent, strigându-i:

— Haide, domnule Carpentier, scoală-te, eşti un leneş! Norocul vine dormind, ăsta-i lucru cunoscut, dar trebuie măcar să te deşteşti ca să-l primeşti.

Vincent dormise greu, aşa cum se întâmplă atunci când chinurile morale se adaugă oboselii fizice. Somnul îl cuprinsese în toiul calculelor sale fără sfârşit, care se transformaseră pe nesimţite într-un vis greoi şi bolnăvicios. Se sculă, rupt de oboseală, dar căutând încă, cu încăpă-ţănare febrilă, rezolvarea problemei pusă de evenimentele din noaptea trecută.

Tonul Fanchettci, atât de blând totuşi, îl răni la început, fiindcă îi dădu impresia unui fel de complicitate. Era nemulţumit de el însuşi şi îngrijorat; îşi zicea:

— Există oare pe lumea asta vreo scuză pentru faptul de a te fi lăsat legat la ochi? Mi-am vândut clarviziunea. Mai pot fi oare un om cinstit?

Dar ele îndată ce deschise uşa, surâsul molipsitor al Fanchettei pătrunse în el, aşa cum o rază de soare împrăştie coşmarul nopţii. În gestul Fanchettei nu se putea ascunde nimic altceva decât graţie şi bunătate. Era atât de fericită când putea să facă binele!

— Domnule Vincent — zise ea — eşti palid ca şi cum ai fi dansat toată noaptea. Nu ştiu ce i-ai făcut bunicului, dar e cucerit ele dumneata până peste cap. Azi-dimi-neaţă pe la nouă, a venit în camera- mea să-mi vorbească de Irène şi de Reynier ai dumitale. Vom

merge la pension, la colegiu. Vreau să” văd totul cu ochii mei, să-mi satisfac astfel dorința de a juca rolul de mamă.

—Vrei să mergi la pension, Irène? întrebă Carpentier pe un ton în care se simțea o ușoară amărăciune.

—Irène, vrei să ne părăsești? adăugă Reynier. Copila se smuci din brațele Fanchettei. Privirea ei, atât de bucuroasă până atunci, deveni sălbatică.

—Domnișoară Francesca — adăugă Vincent — aici eram săraci, dar eram fericiți.

—Dumneata crezi că mie îmi plăcea să învăț când eram mică? strigă Fanchette. Gata, s-a hotărit! Irène va merge fie la mânăstire, fie la pension, hii-e totuna; va merge acolo unde poate primi o educație bună și frumoasă, iar clacă Reynier se opune înseamnă că nu o Iubește, asta c!

Și-i întinse mâna lui Reynier, care i-o sărută fără să răspundă nimic.

—Eram fericiți aici — repetă Vincent, a cărui privire se roti prin camera sărăcăcioasă. Cine știe încotro ne îndreptăm?

Se afla în prada unei emoții mai puternice și mai dureroase chiar decât ar fi justificat-o împrejurarea prin care trecea.

—Iar dacă Irène nu vrea să meargă la pension — continuă Fanchette — înseamnă că nu-și iubește nici tatăl, nici fratele.

Fetița se aruncă în brațele lui Vincent. Reynier zise:

—învață atât de bine și de repede! Adeseori am

visat că va avea o educație de adevărată domnișoară...

— Spune, vrei? îngăimă Vincent în sărutarea pe care

0 dădu fiicei sale.

Fetița răspunse cu ochii fixați asupra lui Reynier:

— Da, tată, numai dacă vreți și voi amândoi.

Urmă o tăcere, în timpul căreia domnișoara Fanchette SC așează la capătul patului, încruntând din sprâncene ca să nu izbucnească în plâns.

— Care dintre voi trei e cel mai puțin înțelept? rosti ea.

— Eu sunt acela — răspunse Carpentiei. Ar fi trebuit să te primim aici ca pe un înger salvator, domnișoară Iyancesca. Eu știu ce zace în mine. Dacă bunicul dumi-Lalc mă va ridica în șa, fiica mea va fi bogată, răspund ic asta. Și trebuie să fie crescută în consecință. De alt-lcl, chiar Reynier al nostru, cine poate spune până unde

l va înălța? Și soția unui mare artist nu trebuie să lic o oarecare...

Așadar — strigă Fanchette, care încerca să glumească, deși era năpădită ele duioșie — acești doi înge-i ași au fost logodiți încă din leagăn, ca un prințșor și o prințesă.

O luă pe Irène, a cărei copilăroasă mândrie se revoltă împotriva acestei glume, și o așează cu sila pe genunchi, spunând:

— Să știi, iubito, că niciodată h-a existat vreun prinț sau vreo prințesă mai drăgălași ca voi. Nu te supăra.

— în ceea ce mă privește — zise încet Reynier —

nu iubesc inteligența, frumusețea sau cultura ei, ci pe ea însăși și numai pe ea! Nu voi avea decât o singură dragoste în viața mea.

Ochii Francescăi străluciră, apoi se lăsară în jos. Și ea avea un logodnic, al cărui chip îi trecu prn fața ochilor, repede ca un fulger. Gândi: „Dacă aceasta este dragostea, atunci știu cu siguranță că nu sunt iubită:.

— Dar tu — murmură apoi la urechea Irènei — tu îți dai seama ce e în inima ta?

— Eu — răspunse mititica — vreau să muncesc, să fiu instruită, ca să-l pot face cât mai fericit.

— Atunci, la drum! hotărî domnișoara Fanchette. Sân-teți niște oameni nostimi. Mă simt mândră, ca și cum aș fi reușit într-o misiune.

Carpentier își îmbrăcase redingota. Oferi brațul Francescăi, pentru a o ajuta să coboare scara. Irène și Reynier veneau în urma lor, ținându-se de mână. Cei doi copii erau serioși și tăcuți.

Carpentier îi zise Fanchettei:

— Domnișoară, îți cer iertare că nu mi-am exprimat îndeajuns recunoștința...

Francesca îl opri cu un gest.

— Vei vorbi despre aceasta cu bunicul meu — zise ea. Vrei să fiu sinceră? Am impresia că te gândești la persoana dumitale aproape tot atât de mult ca și la cei doi copii.

— Voi rămâne singur, mă știu eu — răspunse Vincent cu glas moale. Când sunt singur, mă copleșesc gândurile.

— Cred că pentru visurile dumitale îți va rămâne

mai puțin timp decât îți închipui — replică Fanchette râzând. Bunicuțul vrea să fii numai al lui. Ce-ați făcut amândoi noaptea trecută? E secret?

Și cum Vincent șovăia să răspundă, ea adăugă:

— Casa noastră e căptușită de taine. Ai un pension preferat pentru Irène?

— Acela în care a fost crescută și soția mea, în strada Picpus. Ea rămăsese prietenă cu bunele călugărițe care îi ținuseră loc de mamă.

— E bine. Urcați, copii!

— De altfel — continuă Vincent în timp ce Reynier și Irène se așezau în caleașca — vom vedea cum stau lucrurile înainte de a ne angaja...

— Voința bunicului — îl întrerupse Fanchette — este ca totul să se aranjeze chiar în dimineața aceasta.

:— Chiar în dimineața aceasta! repetă Carpentier. Dar i ste imposibil. Trusoul... Există anumite preparative...

— Te înșeli — îl întrerupse tânăra fată încă o dată. Cu numele colonelului Bozzo-Corona, toate se aranjează ca prin minune.

Într-adevăr, după o oră părăsiră casa din strada Picpus, unde Irène, copleșită de mângâieri, rămase în grija hunelor călugărițe, care își mai aminteau bine de mama oi. Datorită tanchettei, despărțirea nu fu prea dureroasă. Reynier își ascunse fața, ca să poată plânge. La ieșire, îi zise lui Vincent:

— Tată, o vei putea revedea oricând vei voi, eu însă nu. Dacă mi se oferă posibilitatea să studiez după aptitudinile mele, atunci nu vreau să aleg altă școală

decât li orna.

— Bravo! strigă Fanchette. Iată ce numesc eu a v orbi înțelept!

Vincent înclină capul. Reynier îi luă amândouă mâi-jiile, le duse la pieptul său și spuse:

Tată dragă, dacă voi avea marea fericire să fiu Iubit de ea, va trebui ori să mor la datorie, ori să-i pun l.i picioare gloria o dată cu averea.

Vincent Carpentier îl strânse la pieptul său în tăcere, iu limp ce Francesca porunca vizitiului să-i ducă repede iu strada Thcrese. Trebuia să fie consultat și colonelul .iu pra acestui nou proiect, întrucât el depășea împuternicirea dată Fanchettei.

Colonelul se arată îneîntător.

Mititica va fi tratată la pension ca o prințesă — i.pirie el — și-i voi da tânărului scrisori de recomandați, care îi vor asigura acolo situația unui fiu de rege. Pfâiga mea, pentru că te interesezi de soarta acestor bieți oameni, vreau ca totul să se schimbe în jurul lor, ca și cum o zână bună ar fi intrat în cocioaba lor prin

În timp ce Fanchette îi mulțumea cu însuflețire, el adăugă:

— îmi place ca lucrurile să meargă ca după o baghetă. Cheltuiește cât vrei. Băiatul să aibă un trusou ca lumea, în cuferele lui noi, și locul în poștalion să-i fie reținut pentru discară. Hai, comoara mea, grăbește-te, că de-abia mai ai timpul necesar!

Pe drept cuvânt, acest bătrân, căruia nimic nu-i stătea în cale, putea să Aorbească de zâne și baghete magice. Reynier plecă spre Marsilia chiar cu diligenta

de seară, având scrisori de recomandatie către cele mai influente personalități din Statul papal.

Reynier era cuprins de înfrigurarea primei aventuri. În momentul despărțirii, Vincent fu cel mai trist. La rcântoarcerea spre casă îi era inima atât de strânsă, încât cle-abia o auzi pe Francesca spunându-i:

— Când bunicul e darnic cu cineva, acela trebuie să bage bine de seamă unde calcă. Dumneata ai și stârnit multe invidii, iar invidioșii nu dorm niciodată. Fe-rește-te!

La aceeași oră ca în ajun, și cu același lux de prevederi, Vincent Carpentier fu condus la locul necunoscut unde urma să-și îndeplinească de acum înainte sarcina lui de fiecare noapte.

— Să lucrăm cu stăruință, prietene — îi zise vesel colonelul, după ce se instalară în camera îmbrăcată în alb. Va trebui să fiu mulțumit de tine, după cum sper că ești și tu mulțumit de mine. Cei doi copii fiind acum aranjați, iată-tc în întregime la dispoziția mea. Dacă nu, vei săvârși păcatul mamei noastre Eva de a culege tocmai fructul oprit, vei deveni capul puternic al unei familii fericite.

Când bătu ora trei, lucrul încetă. Se urcară în trăsură și, după câteva minute de drum, se produse o oprire, în timpul căreia glasul din noaptea trecută întrebă:

— Aveți ceva de declarat?

Numai că, pe măsură ce reprezentațiile unei comedii se repetă, punerea în scenă se îmbunătățește. De data aceasta, când coborâra din trăsură, vizitiul nu

mai zise „mulțumesc” după ce-și primi bacșișul.

Ca și prima oară, colonelul desfăcu el însuși legătura de pe ochii lui Carpentier, care fu foarte mirat că se găsește în mijlocul unor clădiri neterminate dintr-o stradă pe care nu o putea recunoaște.

—Acesta e noul tău cartier, pisoifulc — zise colonelul. Sxcelent pentru un. arhitect! Dă-mi brațul!

După câțiva pași, ajunseră în fața unei căsuțe noi, la)oarta căreia aștepta faimosul cupeu condus de Giovan-Sattista.

—Sună — mai zise colonelul — ți-am angajat aici) comoară de valet, pe Roblot; l-am stilat chiar eu, dar l poți schimba dacă vrei; nu trebuie să te sfiești de ista. E casa ta, în așteptarea a ceva mai bun. Noapte Mină, pisoifulc. Pe mâine!

Vincent, primit de valetul său model, întrebă imediat Ic camera de culcare. Refuză serviciile lui Roblot și se rânti într-un fotoliu la gura sobei. Nici nu-și aruncă năear privirea tristă prin încăperea nouă și frumos meritată.

Pendula bătu de mai multe ori înainte ca el să se ginit iască să meargă la culcare.

—E o idee ciudată — murmură el în cele din. urmă - dar am presimțirea unui pericol de moarte. Irène și (cynier m-ar.fi oprit poate; dar nu-i țnai am acum lângă ni ne, sunt singur. Omul acesta n-a făcut de loc bine că Il a lăsat singur!

SALONUL CONTESEI

Trebuie să credem, că acel personaj politic sau acel altcineva care trebuia să-și pună la adăpost capul

pro-ii i is în. ascunzătoarea săpată de Vincent Carpentier, sub upravegherea colonelului, nu era prea grăbit să o facă i că putea să mai aștepte, deoarece se scurseseră trei

luni întregi de la începerea lucrării, timp din care cel puțin jumătate fusese întrebuințat cu finisarea, pentru a scoate din ea o adevărată bijuterie.

Scobitura avea, după măsurile date chiar de către colonel, doi metri în lățime, trei metri în lungime și șapte picioare în înălțime. Grosimea zidului fusese păstrată atât de bine, încât peretele exterior, cel care „dădea spre câm-pie”, ca să ne folosim chiar de expresia bătrânului, rămăsese încă destul de solid și suna a plin sub loviturile de ciocan. Forma generală era cubică, iar zidăria fusese acoperită cu un strat de stuc, oferind posibilitatea unei perfecte lustruiri.

Colonelul, ca un copil care își îndreaptă atenția asupra unei jucării preferate, dorise în plus ornamente de un gust ales, asupra cărora se sfătuisese pe îndelete cu confidentul său.

Așa îl numea el pe Carpentier, căruia nu-i făcuse totuși niciodată vreo mărturisire, ci, dimpotrivă, se silise să-I deruteze prin mii de sugestii încurcate și amestecate ca firele unui scul cu care s-au jucat pisicile. Arhitectul lucra când pentru „fica de regi”, de aceea pereții aveau acea dulce culoare trandafirie care trebuia să îneînte ochii unei prințese, când pentru nefericitul de Ludovic al XVII-lea, victimă scăpată din atâtea dezastre, care trebuia să-și găsească aici un adăpost sigur. Alteori era vorba de documente a căror importanță era de neprețuit și

care trebuiau puse la adăpost de curiozitatea vreunui cercetător înverșunat.

Dar Vincent nu se lăsa înșelat. Mica sobă de faianță, pe care colonelul pusese să o încastreze în zid pentru a încălzi prizonierul, nu-l înșela de loc pe Vincent. Chiar din prima seară, el văzuse în ochii bătrânului acea lucire galbenă, lucirea aurului care dă pe față patima adâncă a avarului. În zadar se ascundei, se prefac sau vor să inducă în eroare, aurul îi trădează ca o trăsătură de neșters a fizionomiei lor sau ca un miros permanent.

Vincent, lucrătorul indiferent, care participase postind la strania orgie a bătrânului, el, Vincent, îi ghicise patima egoistă, patima nesățioasă.

Întotdeauna, îndrăgostitul dorește să-și împodobească alcovul ca pe un altar. Acest om bătrân era un. Îndrăgostit, fremătând de dorințe, excitat de voluptăți, care își grăbea pasul șovăitor până la alcovul nupțial.

Această destrăbălare a unui trup în ruină e tare îndirjită. Când toate celelalte desârâuri devin imposibile, beția aurului, pentru aur, rămâne întreagă, și crește, se exaltează până la extaz. Se spune că în culmea acestor plăceri sordide se naște și crește speranța, speranța nesăbuită de a păstra comoara numai pentru sine, chiar și dincolo de mormmt.

O comoară! De bună seamă că ascunzătoarea aștepia o comoară!. Vincent era sigur de asta. Nimic pe lume nu i-ar fi putut-o scoate din cap.

Cum nu i se încredințase spre păstrare nici un

secret, ba, dimpotrivă, se întrebuițaseră toate mijloacele ca să-i îndepărteze imaginația de adevăr, el rămânca liber să cerceteze.

Și cerceta.

Nu în mod activ, căci dărnicia cu care îl copleșea bă-trânul îi dădea muștrări de conștiință, ci în mod teore-;ic, platonice, dacă se poate spune, servindu-se fără încetare de aritmetica capricioasă a calculului probabilită-ilor.

În lumea noastră există mai mulți oameni decât s-ar crede deprinși cu această scrimă a gândirii și care, având aerul că merg la întâmplare, merg drept înainte, conduși de rezultanta unor operații algebrice, așa cum fac marinarii pentru a-și trasa drumul printre tainele oceanului.

Câmptrul vieții omenești este mai întins decât marca și mai necunoscut. Știința de care vă vorbesc se mlădiază și dă formă inducției, pentru a o transforma într-un soi de busolă, destinată să-l călăuzească pe călător printre întunecimile vieții.

Câteodată se ivește un om, în aparență mediocru, care crește brusc ca o ciupercă; puteți fi siguri că el și-a irocurat o asemenea busolă. Vincent Carpentier făcea parte din acele ființe singu-atice care gândesc, socotesc și compară. Avea în el desul. resurse ca să-și construiască un asemenea compas txtelectual, misterios și puternic ca o vrăjitoare. Înainte chiar ca voința să-i fi fost complice, spiritul ds? investigație se și deșteptase în el. Cerceta, în timp cc-și zicea! . „Nu vreau să cercetez”, și continua să se mintă astfel, când poate că și aflase.

Avea un caracter curios. Colonelul, cu toate amabilitățile pe care i le arăta, îi inspira o neîncredere de neînvins, pe care o privea ca un presentiment. Într-adevăr, se întâmplă de multe ori ca uneltele vii întrebuințate la lucrări de genul celei pe care o executa Vincent să fie suprimate o dată cu terminarea lucrării.

Vincent credea în aceasta.

Calculatorii de probabilități nu lasă niciodată la o parte un fapt oarecare, numai pentru că e romanțios sau poate neverosimil din punctul de vedere al mediei moravurilor sau al părerilor obișnuite.

Și au dreptate.

Tocmai fiindcă au slujit pe acest idol nătâng, care e aparența adevărului, judecătorii au ajuns să facă justiția oarbă.

Vincent își spusese în mod foarte serios încă de la început:

— S-ar putea să fiu asasinat.

Își păstrase această idee , cu toată suma de informații culese, toate favorabile colonelului Bozzo și anturajului său.

Favorabile este puțin spus „: era ca un imn cântat de glasul public în jurul venerabilului bătrân. Vincent nu era contra unor asemenea cântări, dar se îndărătnicea să vadă o amenințare deasupra capului său.

S-ar putea oare spune că trebuia să se simtă recunoscător pentru noua bunăstare pe care i-o adusese întâlnirea cu colonelul? Da și nu. Intre ei doi exista un pact. Vincent lucra, colonelul plătea. Nivelul

ridicat al salariului dovedea importanța lucrării.

Dar în afară de persoana lui, pentru Vincent mai exista și altceva. Din trei în trei săptămâni primea scrisori entuziaste: Reynier era fericit; Reynier simțea că-i cresc aripi, botezul artei îi crea o nouă viață, binecuvânta pe Dumnezeu și pe oameni în beția tinerei sale cuceriri.

Dar Irène? Oh, Irène plângea de bucurie citind scrisorile lui Reynier. La rândul ei, simțea că renaște pe măsură ce-și îmbogățea mintea cu noi cunoștințe. Învăța CU un zel nemaipomenit și maicile de la mănăstire spuneau că e „un element excepțional”.

Iată de ce Vincent trebuia să fie totuși recunoscător. I!ei doi copii erau însăși inima lui. Iar pentru Francesca orona avea o profundă afecțiune, fiindcă Francesca îi ubea pe cei doi copii.

În clipele când făcea bilanțul speranțelor și temerilor ale, își zicea bucuros: „Pentru ei nu e nici un pericol;;im primit să fie despărțiți de mine, pentru a-i vedea în afară de orice amenințare. Și bine am făcut, chiar dacă temerile mele ar fi neîntemeiate. Ce contează restul, dacă >rin aceasta am asigurat fericirea lor?”

Era o noapte de iarnă, în luna ianuarie 1835, când co-onelul Bozzo și lucrătorul său se întâlniră pentru ultimă nară în camera îmbrăcată în alb, unde soba duduia cu toată puterea în spatele perdelelor. Lucrarea era terminată.

Colonelul își trase fotoliul în interiorul ascunzătorii și ișeză o lampă pe un fel de etajeră ieșită în afară, meii ui să înlocuiască mesele și

consolele, iar Vincent primi licitațiile bătrânului, care contempla cu o dulce satisfacție această cutie trandafirie cu pereții luminoși.

— E un loc plăcut - murmură el. Ți face chiar poftă

a fii proscris. Apoi, fixându-și asupra lui Carpentier ochii cu clipiri dese și cu pleoape grele, adăugă: Ei! Sculă prețioasă! Să știi că țin mult lâ tine. Alunecaseși pe o treaptă de unde nu te mai puteai ridica singur. Voi Invârti roata ca să te înalț cu două sau trei trepte mai

în; decât ai fost vreodată. Vei redeveni un domn, prietene, așa te vreau, un domn adevărat!

— M-ați plătit până acum cu prisosință — murmură Vincent, care încercă să surâdă.

~ Crezi oare cu adevărat ceea ce spui? făcu colonelul coborând și mai mult pleoapele. Eu nu cred nici în cuvânt. Ești un tovarăș ciudat și mult aș da să știu ce ți-a trecut prin cap de trei luni încoace. Se opri. Vincent rămase liniștit.

Ai cam pălit — reluă colonelul — clar nu prea taie. \ i vizitat vreodată, din curiozitate, criptele Băncii? Nu, niciodată — răspunse Vincent.

— E interesant de văzut. Dacă ar putea îi vizitate duminica, ar fi înghesuială mai mare decât la Luvru. Ți dai tu seama că, dacă s-ar stivui bine, cum se spune în termeni marinărești, s-ar putea îngrămădi aici tot ceea ce conțin criptele Băncii?

Printre genele albe ale pleoapelor sale se strecura o privire tăioasă.

Carpentier păstra tăcerea.

—Acum să vorbim serios — reluă brusc bătrânul — ce gândești și ce nu gânclești mă interesează prea puțin. Nu știi unde ne aflăm, de asta sunt sigur; și nu o vei ști niciodată. Vizitiul care ne-a slujit de trei luni încoace va părăsi Franța peste câteva ore. Peste cel mult opt zile, vechile lambriuri ale acestei camere vor fi repuse la locul lor, dacă nu cumva voi pune tapete de hârtie sau voi acoperi pereții cu tapițerii de Gobelins. Pas de caută! Nici dracul în persoană nu s-ar mai putea descurca. Ia lampa acum, cocoșelule.

Se ridică și ieși primul din ascunzătoare, Vincent îl urmă. Blocul de piatră prins în țâțâni, care servea ca ușa și a cărei instalare luase câteva săptămâni de lucru intens, fu împins cu băgare de seamă, iar broasca nouă scoase un sunet sec. Ca prin minune, gaura dispăruse.

Colonelul plimbă lampa în lungul liniilor de îmbinare a lespezilor, apoi, cu pumnul său tremurând, lovi piatra, care rămase tăcută.

—E frumos — repetă el — frumos, frumos. Nu mai am decât s-o acopăr cu puțină lemnărie sau cu puțină tapițerie și, să mă mănânce gaia dacă se mai poate bănuî ceva! Chiar tu însuți nu ai mai înțelege nimic la o adică. Drace! Ești un băiat drăguț, hai să ne îmbrățișăm! Te numesc arhitectul - meu permanent. Îmi vei construi un palat pentru Fanchette și soțul ei. Pentru avansuri îți deschid un credit la I. B. Schwartz și Compania, bancherul meu. Acum întoarce-te ca să te scutur; încă nu e târziu, în noaptea asta vom ieși în lume.

Într-adevăr, ora era mai puțin înaintată ca de

obicei. Astăzi nu se făcuse decât un fel de „recepție” a lucrării terminate.

Legătura fu pusă pentru ultima dată peste ochii lui Vincent, care încerca în. zadar să-și ascundă emoția.

—Astă-seară oști cam bizar! făcu bătrânul cu bono-ia-i ironică. S-ar părea că regreți ultimele noastre seri, trecuta în doi. Asta nu mă miră, fiule, fiindcă întot-iauna mi-am atras simpatia celor din preajmă. Dar fii pace, ne vom revedea destul de des. Interesul meu;te să te am fără încetare sub ochi.

În locul trăsurii de piață, parcurseră cu toată viteza aseul obișnuit într-o trăsură de casă. O voce necunos-ită, cu un ușor accent italian, adresă întrebarea regu-mentară:

—Aveți ceva de declarat?

Puțin timp înainte de a ajunge, colonelul îi desfăcu gătura de la ochi, zicând;

—Iată o cârpă care merită să iasă la pensie; nu ne a mai servi de aici încolo.

—Poarta, vă rog! strigă o voce groasă, care, desigur,

data asta nu mai era aceea a agentului de la barieră. Un portal se deschise larg, și trăsură intră într-o curte)ațioasă. Colonelul, sprijinit de brațul lui Vincent, urcă eptele unui peron larg, apoi o scară somptuoasă.

—Anunță pe domnul Carpentier și pe colonelul Boz->-Corona — se adresă el valetului care le ieși înainte.

În salonul mobilat cu un lux sever se aflau douăspre-ce persoane, care nu numai că se ridicară,

dar venirea >ate în întâmpinarea bătrânului, acesta arătând u-se cât

poate de amabil și de simplu față de adâncul respect o i se purtă.

— Bunii mei prieteni — zise el — iată-l pe arhitectul unneavoastră. Trebuie ca până într-un an să-i creați cea mai înaltă poziție printre arhitecții din Paris. Toate mâinile se întinseră spre Vincent, amețit de castă primire neașteptată.

— Omule — reluă colonelul — te afli aici în casa condeii Marguerite du Brehut de Clare, clienta ta. Iată-i

pe ceilalți clienți ai tăi, care se numesc: baronul de Schwartz, contele Corona, doctorul Samuel, Prințul, penii care se poate să fi lucrat în toată această vreme, omul Lecoq de la Periere etc. Te afli într-o companie l se poate de bună.

— Și toți citi suntem aici — adăugă frumoasa contesă Marguerite de Clare — vrem să îndeplinim dorința venerabilului nostru prieten. Domnul Carpentier se poate bizui pe noi.

Înainte de a părăsi palatul Clare, Vincent și tratase mai multe afaceri importante, iar bancherul I. B. Schwartz, dând urmare promisiunii făcute, îi deschisese un credit. Însă persoana frumoasei contese de Clare îi atrăsese în mod special luarea aminte. Își spunea: „Cred că am mai văzut-o undeva”.

Plecă împreună cu colonelul, într-o stare asemănătoare cu beția. Acesta îi vorbi:

— Prietene, trăiești un vis frumos, dar să știi că există întotdeauna o oarecare primejdie în țara

minunilor. Dacă vei fi înțelept, bunăstarea ta este temeinic și pentru totdeauna asigurată. Totul îți va reuși, copiii tăi vor fi bogați și fericiți ca și tine. Dacă însă, dimpotrivă, îți vei reaminti la timp nepotrivit despre lucruri a căror uitare ți-a fost stăruitor recomandată, dacă vei privi indiscret înspre partea unde a fost trasă perdeaua, va fi cu atit mai rău pentru tine, amice. Adam și Eva au fost alungați din rai pentru un singur măr. Toți suntem muritori. Și acum, noapte bună!

MAICA MARIA CEA BUNA

Au trecut de atunci aproape șase ani și suntem în luna august 1841.

Parisul s-a schimbat mult în ultima vreme, dar strada Piepus, această lungă calc tristă, mărginită de așezăminte religioase și de cocioabe, a rămas aceeași, în afară de două sau trei așezăminte de binefacere, întemeiate în timpul domniei lui „Napoleon al III-lea, totul este vechi în. acest cartier umed, stăpânit de o veșnică tăcere, de maghernițe, de palate și de mănăstiri.

La vreo. cinci sute de pași de locul pe unde trece astăzi bulevardul Mazas, urcând spre bariera Tronului, pensionul călugărițelor de la Mănăstirea Crucii își adăpostea clădirile monumentale în spatele unui zid mare și urât, ca de închisoare, care nu lăsa să se bănuiască nimic din ceea ce a fost vechiul palat al familiei Male-stroit din Bretania — marchizii bogați, cum li se spunea pe vremea când Ludovic al XV-lea era copil — nici din minunatele și vastele grădini ce-și întindeau boschetele seculare până în strada Reuilly.

Așa era obiceiul altădată. Luxul își avea și el decența lui și rareori se arăta în goliciunea sa. În zilele noastre însă, el se cațără pe pietrele de hotar spre a-și sumete cămașa.

Atunci când întrebuițăm cuvântul lux, ne referim bineînțeles la trecut: călugărițele de la Mănăstirea Crucii, nu păstrasera nimic din somptuosul mobilier al palatului Malestroit. La ele, totul se reducea la o simplitate severă, în afară de împrejurările deosebite, când revărsarea horbotelor, a ghirlandelor și a tapetelor le făcea să-și piardă capul chiar și pe cele mai severe conducătoare de pen-; sion.

I Se apropia una dintre aceste împrejurări: era ajunul distribuirii premiilor. Curtea, plină cu bănci așezate în amfiteatru, era pe punctul de a-și primi velum-ul sărbătoresc, iar stupii de brad erau îmbrăcați în pânză albă, peste care urmau să se încolăcească panglici de hârtie verde.

Era ora unu după-arniază. Tocmai se terminase masa de prânz și, în partea de grădină rezervată recreațiilor, se auzea vesela larmă a fetițelor devenite mai vioaie la apropierea vacanței. Câteva capete curioase se arătară pe la geamurile dinspre curte, și toate exprimau cea mai sinceră admirație față de pregătirile de serbare.

Pentru această ocazie, pensionul făcuse mari cheltuieli. Un arhitect la modă, tatăl celei mai strălucite eleve din mănăstire, -binevoise să dea câteva sfaturi, așa că sala improvizată făgăduia să fie îneîntătoare. De altfel, arhitectul avea tot interesul ca serbarea să fie cât mai reușită, deoarece fiica lui urma

să primească mai multe pre-mii pentru învățătură.

Eleva favorită se numea Irène, iar arhitectul la modă era prietenul nostru Vincent Carpentier, care între timp fusese, fără îndoială, prudent, întrucât nici oț catastrofă misterioasă nu se ivise în calea fericirii sale. Dimpotrivă, totul îi reușise din plin.

Ne-ar fi fost chiar greu să-l recunoaștem în clipa când, coborât din cupeul său de model englezesc și corect înhămat, intra în vestibulul mănăstirii, unde două din bunele maici îl luară în primire, ea să discute cu dânsul despre trofcee, pilaștri, arcade de verdeață și jocuri de lumini. De la distanța de cincisprezece pași, părea chiar mai tânăr ca altădată.

Există în permanență la Paris doi sau trei croitori de geniu, care știu să dea suplețe stofelor lor, înmuindu-le în fântina tinereții. Există, de asemenea, anumite împrejurări care-l gârbovesc pe om, după cum altele au efectele unui corset cu balene care-l susțin și îl îndreaptă.

Vincent avea acum autoritate în ținută și chiar o anumită eleganță: mă refer la aceea pe care o conferă arta industrială și la acel sol de strălucire pe care îl dă monedei cursul.

Pavajul străzii este astăzi plin de asemenea elegante; ele stâncnesc chiar circulația pe bulevarde. Apar ca o prosperitate obișnuită adusă de succes, de orice natură ar fi el. Poate fi câștigată chiar și la ruletă.

De la o distanță de trei pași însă, Vincent Carpentier arăta îmbătrinit de-a binelea. Mizeria copleşește, dar grijile averii strinse prin mijloace

nepermiseirită și obolesc. Fiziologia zbârciturilor ar putea constitui subiectul unei cărți interesante.

Ccea ce se vedea la Vincent, ajuns la apogeul dorințelor și covârșit de favorurile societății mondene, era un fel de oboseală agitată și neliniștită. Veșnic distrat, urmărit de o anumită idee , părea că o parte din el însuși era totdeauna absentă.

Aceasta este de altfel caracteristica prin excelență a fizionomiei pariziene și vă desfid ca, mergând de la Opera veche spre cea nouă, să nu întâlniți de cel puțin cincizeci de ori în drumul dumneavoastră acel surâs vag al oamenilor ale căror gânduri nu mai sunt acasă la ele.

—Unde e fica mea? întrebă Vincent, tăind scurt și un brutal firul convorbirii pe teme decorative cu cele două bune călugărițe. Nu am decât un minut ca s-o îmrățișez.

—Cât sunteți de ocupat! răspunse sora Saint-Charlos. V reputație!

Atât de solicitat! adăugă sora Saint-Paul. Ce ca~ i ră frumoasă! Mica noastră Irène nu se joacă destul; Iu singura imputare pe care i-o putem face! își petrece (creațiile perfecționându-se în studiul limbii italiene, Miversând cu buna noastră ajutoare, maica Măria cea ună, care vine de la Roma și conduce muzica în capela oastră. Uite! Iată-le împreună la capătul aleii princi-ale. Vă vom conduce până acolo.

—Nu — le întrerupse Carpentier, care salută și se epărtă. Le voi ajunge singur din urmă.

Cele două bune călugărițe nu îndrăzniră să insiste, clar ocile lor, unite într-un duet de binecuvântări, îl urmară în timp ce Vincent cobora alcea cu pași grăbiți.

— Irène, eleva noastră, va căpăta astăzi toate preriile — spuneau ele. Ce zi frumoasă, atât pentru ea, cât i pentru dumneavoastră! Și ce fericită va fi în vacanță!

Alcea era lungă și mărginită de tei bătrâni, al căror ninziș se împreuna deasupra ca o boltă. Pentru moment, .irpentier mergea repede. Le vedea în fața lui pe Irène I pe însoțitoarea ei: o femeie foarte înaltă, îmbrăcată nlr-o rochie neagră cu pliuri drepte și severe, care nu ra totuși uniforma mănăstiriî. Dar ele dispărură deodată i o cotitură a aleii și pasul lui Carpentier se încetini involuntar.

— E o poveste stranie — murmură el — dar omul din Irada Vrăbiilor seamănă cu acel chip palid pe care Revii T l-a pictat în tabloul său...

După cum se vede, gândurile lui Vincent nu erau nici i pregătirile pentru distribuirea premiilor, nici ia pere-lica pe care o urmărea de-a lungul marei alei singura-

IV.

Vom reveni mai departe asupra acestui tablou, în care Hcynier nictase un chip palid, și asupra omului din stfâ-

Cam la o sută de pași depărtare de Vincent, femeia aceea înaltă, care nu purta haine de călgăriță, și însoți-toarea ei, Irène, tocmai se așezaseră pe o bancă de piatră ascunsă într-un desiș. Vincent nu

putea încă să le zărească din. cauza cotiturii aleii.

Maica Măria cea Bună, cum era numită, părea a fi o femeie de vârstă mijlocie. Trăsăturile sale se distingeau printr-o aleasă, dar rece regularitate. Fruntea și obrajii ci aveau o paloare mată și uniformă. Există multe italience înzestrate cu asemenea gen de frumusețe clasică, al cărei cusur este tocmai dimensiunea puțin cam exagerată a trăsăturilor. Avea părul tăiat scurt, dar bogat și de un negru ca de cărbune.

Irène număra acum șaisprezece ani. Protectoarea ei. contesa Francesca Corona, îi spunea, în glumă, că e urâtă. Și, de fapt, Irène fusese mult mai frumoasă la vârsta de zece ani; vârsta de trecere nu o favoriza. Nu mai era copilă, dar nu era încă nici femeie.

Era totuși o ființă îneîntătoare. Chiar dacă întârziase să se formeze, în ea mijeau gingașe făgăduințe de viitor, ce lăsau să se întrevadă toate tainele lor.

Francesca mai spunea:

— Peste doi ani, va fi strălucitoare.

Irène purta uniformă mânăstirii: ceva strimt, lung și prost croit, parcă anume făcut ca să pună în evidență lipsa de grație a vârstei ingrate. Dar vântul de dimineață îi despletise ușor cozile și-i flutura pe la tâmplă un va! de bucle blonde cu reflexe diafane de mărgăritare.

Maica Măria cea Bună își ridicase vâlul în clipa când se așezase pe bancă. Ochii ei negri și mari o învăluiau pe fetiță cu o privire adâncă, dar blândă.

— Când vei fi plecată în vacanță — zise ea pe

italienește — n-ai să te mai gândești la mine.

Irène răspunse tot în italienește: — Nu vă voi uita niciodată.

Era de fapt o lecție, căci maica Măria cea Bună făcu observații asupra accentului cu care rostise cuvântul niciodată și Irène repetă cuvântul cu intonație corectată.

Dar mai era și altceva decât o simplă lecție, căci Irène reluă:

— Îmi iubesc tatăl din toată inima, dar dacă aii ști cât le puțin îl văd în timpul vacanței! Are treburi ce nu-i asă nici o clipă de răgaz.

— Mi-ai spus odată — murmură călugărița — că tatăricul tău era adeseori distrat” ca și cum ar fi fost mereu areocupat de un gând coplesitor.

— Este adevărat, nu știu. ce gând îl chinuiește. Maica oftă.

— Aici accentul trebuie să cadă pe penultima silabă — zise ea, reluându-și rolul de profesoară. Așa e, fiecare din noi își are necazurile sale, și chiar tu mi-ai atras uneori atenția asupra împrăstierii gândurilor mele.

— Este adevărat — repetă fetița, punând de data aceasta accentul așa cum se cuvenea.

Maica Măria cea Bună aprobă surâzând, cu un semn. din. cap.

— Glasul acesta frumos — pronunță ea încet — pare anume făcut ca să vorbească scumpa noastră limbă din Italia. Când sunt tristă și distrată, copila mea, înseamnă că ghidul meu se îndreaptă fără voie către singura dragoste ce mi-a mai rămas pe lumea

asta.

—

—Tânărul dumneavoastră frate?

—Julian.! Scumpul meu Iulian!

Și, cu un gest plin de patimă, scoase de sub reverul rochiei un. medalion pe care îl duse la buze.

Irène întinse mâna, eare-i tremura puțin, și primi meda-ionul. Poate că era o simplă curiozitate copilărească. Privi o clipă miniatura încercuită de o ramă de aur, ce înfățișa un tânăr cu trăsături acviline, al cărui chip avea îaloarea fildeşului, sub culoarea de abanos a părului.

—Ce mult semănați! murmură ea, ridicând privirile spre Maica Măria cea. Bună. Și cât sunteți de palizi imândoi!

Călugărița zise cu jumătate de glas:

—îmi seamănă mai ales sufletește: iubește ceea ce> ubese și eu.

Îrene îi în apoi e medalionul, înroșindu-se.

—Anul acesta — reluă Măria cea Bună, ca pentru i rupe firul convorbirii — nu vei mai fi singură, numai

II tatăl tău. S-a întors și prietenul tău din copilărie.

—. Da — răspunse Irène — Reynier s-a îfiors și sunt foarte fericită.

—Vei putea vorbi italienește cu el, căci vine de la Roma.

_ }a — făcu din nou Irène, dar ceva mai distrată de astă dată — voi fi bucuroasă să fiu împreună cu Reynier, foarte bucuroasă...

Dar nu termină fraza. Capul îi căzu în piept,

gânditor...

Chiar în acea clipă, Vincent apăru la cotitura aleii. Mergea încet și păsea adâncit în gânduri.

Măria cea Bună îl zări prima. Ea își duse repede mâna la voalul cu care își acoperi fața. Dar oricât de rapidă îi fu mișcarea, privirea lui Vincent, rătăcind la întâmplare, i-o luă înainte.

Fu ca o lovitură. Vincent se opri înlemnit. Obrajii i se roșiră deodată.

Măria cea Bună, care se ridicase în picioare, o sărută pe Irène pe frunte și-i zise:

— Iată-l și pe scumpul tău tata, copila mea. Vă las acum împreună.

Apoi îl salută pe Vincent cu o demnitate calmă și se îndepărtă cu pași mari.

X

IRÈNE

Vincent rămase o clipă nemișcat, urmărind-o cu privirea pe Maria cea Bună, care se îndepărta.

Irène se repezi înaintea lui și i se agăță de gât. Fu trezit din gânduri de sărutările fetei, care îi cerceta privirea cu ochii ei mari și mirați.

— Tată, s-ar spune că o cunoști — murmură ea. Vincent schiță un gest de neliniște, sau de ciudă.

— Așa se pare oare? spuse el, încercând să surâdă. Dimpotrivă. Credeam că am cunoscut toate figurile de pé aici, dar iată una pe care n-am mai zărit-o niciodată. Asta m-a mirat, și e un lucru foarte explicabil. E de mult la voi?

— De aproape o lună.

— Am fost ele mai multe ori pe aici în ultima lună.

Ce atribuții are?

— Oh! răspunse Irène, ca și cum întrebarea ar fi fost nelalocul ei. Ea nu are atribuții. Măria cea Bună și atribuții! Mă faci să râd.

— Atunci, ce funcție are?

— I se spune maiea-asistentă. Dar asta nu înseamnă că ar fi în subordinea maicii-starețe; ea nu este subor- I onată mânăstirii.

În timp ce schimbau aceste prime replici, fizionomia lui Vincent Carpentier exprima un interes destul de viu, lotuși preocuparea oare părea a nu-l părăsi niciodată puse din nou stăpânire pe el,

— I s-a dat — continuă Irène cu un fel ele emfază — camera de oaspeți, aceeași în care doarme maica-stareță c nerală când vine în inspecție de onoare.

— Aha.... făcu Vincent, care își trecu degetele prin buclele copilei. Știi că arăți foarte bine? Sunt mândru de tine.

Irène își țuguie răsfățată frumoasele ei buze trandafirii.

— Prima oară când i-au vorbit maicile de aici — zise ca r- i s-au adresat ca unei regine.

— Aha!... făcu iarăși Vincent.

Se așeză pe banca pe care stătuse până atunci Măria cea Bună. Irène se așeză alături de el și continuă pe aceeași temă:

— Bineînțeles că nouă nu ni se fac mărturisiri, dar lucrurile se știu: au venit, de sus, niște ordine. Arhiepiscopul copia nu era prea mulțumită de acele ordine.

— Există, așadar, ceva mai presus decât Arhiepiscopia.? întrebă Vincent.

— Există Roma.

— Așa e — zise Carpentier, al cărui baston desena o Căsuță pe nisipul aleii.

I rene făcu o mutrișoară îneîntătoare și murmură; Tăicuțule, pe zi ce trece ascuți tot mai puțin ce ți le spune. N-are rost să-ți mai vorbesc.

Părerea lui Reynier al tău — răspunse Vincent —

este că am cam început să mă ținesc, și Francesca găsește că el nu exagerează prea mult.

La auzul numelui lui Reynier, obrajii fetiței se acopo-riră de o nuanță trandafirie.

— N-a mai venit de mult pe aici — rosti ea cu voce înceată.

Tatăl ei îi cuprinse mijlocul cu brațul, în timp ce-i spunea, nu fără emoție:

—. El e adevăratul nebun! Te iubește prea mult; eu care n-am avut decât o singură dragoste în viața mea, nu știu dacă o iubeam pe Irène a mea, mama ta, așa cum văd că te adoră el.

— Și eu îl iubesc — .zine tânăra fată cu un fel de reculegere.

Își lăsase pleoapele în jos. Un vâl de paloare îi înlocui roșcata care îi îmbujorase până în clipa aceea chipul.

— Cât ai să fii de frumoasă! gândi cu glas tare Carpentier. Ești leită portretul mamei tale. O trase la pieptul lui într-un brusc elan de duioșie și adăugă: Așadar, îți dă lecții de italiană această grozavă Măria cea Bună?

— Am avut fericirea să-i plac — răspunse Irène —

și nu trebuie să .glumești când vorbești despre ea.

Carpentier șterse cu piciorul desenul căsuței pe care . o schițase, se cufundă din nou în gândurile sale și zise: — La urma urmei, poate că nu-i decât o simplă asemănare, ca oricare alta...

— Ce asemănare? întrebă Irène.

— Bun! făcu el. Iată că acum vorbesc și de unul singur! Reynier a pictat un afurisit de tablou... Vei vedea că ștregarul ăsta va ajunge un mare pictor.

— Să dea Dumnezeu, tată; dar ce e cu acea asemănare?

— Un cap de napolitan — alb și negru — care îmi umblă prin creier și pe care l-am revăzut... Sunt sigur că l-am văzut până acum de două ori, dacă socotim și persoana despre care vorbim.

Aceste ultime cuvinte fură pronunțate cu glas scăzut, astfel că Irène nici nu le auzi. Vincent se șterse cu batista pe frunte, adăugind:

— Nu găsești că e o căldură înăbușitoare? Fără voia ei, Irène îl studia cu privirile.

— Măria cea Bună! mormăi el. N-are și un nume de familie maica. asta?

— Eu nu îl cunosc, tată.

— La urma urmei, ce mă interesează? Și nu știi cumva dacă, din întâmplare, n-are vreun, frate?

Fie numai spre a-și păstra cumpătul, fie dintr-o nevoie reală, Carpentier continuă să-și șteargă fruntea. Aceasta îl împiedică să vadă roșeața oare coloră subit întregul chip al Irènei, de la rădăcina părului până la linia sobră pe care rochia ei de uniformă i-o trasa deasupra pieptului.

— Cum aş putea să ştiu? bâigui ea.

— E drept, vorbesc prostii — zise Vincent, ridicându-se în picioare. Cum ai putea să ştii tu? Dar ce ai, scumpa mea? Întrebă el, privind-o cu luare-aminte. Eşti atât de tulburată!

— Fiindcă vizitele talc devin din ce în ce mai scurte. Tu ai ceva, tată...

Era atât de adevărat, încât Vincent nici nu se gîdi măcar să nege. Se așeză pe bancă. Cât despre Irène, ea își lăsă capul în jos, mirată și rușinată de îndemânarea bruscă cu care dăduse de două ori târcoale minciunii, Nu-și aducea aminte să-și fi ascuns vreodată gîndurile. De aceea, inima i se strîngea de durere.

— Scumpa mea — reluă Carpentier încurcat — omul e o biată creatură. Scuza mea este că muncesc numai pentru tine. Aș putea lăsa ca lucrurile să meargă de la sine și să fiu mai fericit ca un rege. Nu am nici o patimă neîngăduită, nici o ambiție interzisă. În jurul meu suc-cesul crește, poate mai mult decât s-ar cuveni față de talentul pe care mi l-a dat Dumnezeu. Sârft sigur că-ți voi asigura ceea ce se numește o „existență îmbelșugată”, iar sufletul meu nici nu dorește altceva. Dar mai e ceva în afară de suflet. O înfrigurare aclîncă îmi stăpânește min-tea, într-o zi, absolut din întâmplare, am dat de o enigmă... Dar am vorbit prea mult! Să nu repeți niciodată asta! E în joc viața!

— Viața ta? strigă Irène înspăimîntată.

— Viața noastră a tuturor! răspunse Vincent, a cărui privire cerceta cu îngrijorare împrejurimile.

Alcea era goală, însă într-un tufiş aflat la câţiva paşi Ic bancă se auzi un foşnet ușor. Carpentier făcu un gest ca și cum ar fi vngS să sc repeadă într-acolo. Dar se ștă-pâni și întrebă încet: — N-am spus nimic, nu-i așa? Nimic precis.

— Absolut nimic, tată — răspunse Irène, fără a-și ascunde surprinderea. Dar ce ai? Nu te-am văzut niciodată așa!

Vincent își ținea într-una ochii ațintiți spre tufiş.

— E vântul care a mișcat frunzele — zise el. Mulțumește-i lui Dumnezeu că nu știi nimic. De altfel, nici eu însumi nu știu nimic. Și cu atât mai bine! Asta e salvarea noastră. Neștiința e de aur!

Se ridică pentru a doua oară. Avea un aer răătăcit.

— Iată de ce — murmură el — Reynier nu mai stă cu mine, acasă. I-ani pregătit un atelier într-o casă, la etajul doi. Visul meu era să trăim toți trei laolaltă. Tu ești acum mare și te vei întoarce în curând printre noi...

— Oh, tată! îl întrerupse Irène, aruneîndu~i-se de gât. Această exclamație și acest gest puteau să exprime o

bucurie foarte mare, totuși pe fața copilei se citea o teamă.

— Nu-ți displace aici? întrebă Carpentier.

— Toată lumea e așa de bună cu mine!

— Desigur, desigur, dar asta nu te împiedică să oftezi după libertate. Toți suntem la fel. Ne trecem viața regre-tând ceea ce mai înainte doream cu înfocare să se termine mai repede. Va trebui să mai stai aici cel puțin un. an, scumpa mea.

— Crezi asta, tată?

Irène își ținea ochii plecați.

Vincent, care își imagina că susține o cauză foarte grea, îi luă mânuțele gingașe și i le mângâie cu blândețe. -

— Cel puțin un an — repetă el. Vreau ca Irène a mea să fie pretutindeni cea mai deșteaptă, după cum va fi și cea mai drăgălașă.

— Dacă aceasta e voința ta, tată...

— Fii înțelegătoare! Acasă te-ai simți cam singură. Acolo nu ne distrăm de dimineața până seara, să știi! Este o casă unde se muncește. Simt că îmbătrânesc și sunt zile când mi-e aproape frică să nu mor ca un maniac. Săru-tă-mă. Nu ești supărată pe mine, nu-i așa?.

Irène îi dădu zece sărutări în loc de una, apoi reluară, braț la braț, drumul de înapoiere spre mănăstire.

La jumătatea drumului, Vincent se opri. Neliniștea lui era acum vădită.

— Pe cuvântul meu — zise el — dar aici sunt arbori la tel ca la Tuileries! Și întinderea asta! Bietele noastre grădini sunt de plâns față de aceasta. Pun rămășag că aici ll u prea aveți bolnavi!

— Maicile — reluă Irène, a cărei mutrișoară se învioră - consideră aerul sănătos de pe domeniul lor mai bun ohiar decât cel de la Nisa.

— Și au dreptate. Trebuie să aibă dreptate. Iată un lucru pe care l-aș fi dorit, să te duc la Nisa sau în Italia. Din nefericire, lucrul nu e posibil. Ascultă, scumpa mea, Vrei să fi drăguță, dar știi, drăguță ca

un înger?

Aci ați fi putut zări o speranță în privirea mirată, dar surâzătoare, a fetei.

— Îmi voi da toată silința, tată — răspunse ea.

— Am ...treburi... o călătorie... În fine, îți închipui și tu că numai o nevoie absolută mă poate constrânge să-ți cer aceasta. Mă bucuram de vacanța ta mai mult decât .tine...

Pleoapele Irènei se ridicară, în timp ce ale lui Vincent coborâră.

— Una sau două săptămâni — urmă el cu greutate o lună poate...

— Voi rămâne aici atâta timp cât vei dori tu, tată — i.rerupse tânăra fată, foarte mișcată. Nu-ți fie de loc

teamă să-mi ceri vreun sacrificiu.

— Și n-ai să fii supărată pe mine? spuse Vincent, mirat și oarecum contrariat.

—> Nu-ți cunosc eu inima?

— Dar dacă asta te va face prea nefericită?

Irène îl luă de git. Plângea și surâdea în același timp.

— Tată, bunul meu tată — zise ca — nu lăsa să treacă prea mult timp fără să vii să mă vezi!

Vincent îi Sărută mâinile cu recunoștință și dispăru.

După câteva minute, Irène o rcântălnea pe maica Măria cea Bună, nu departe de banca unde se despărțiseră. iMaiea-asis tentă apăruse din spatele tufișului în care Vincent crezuse că aude un zgomot.

\. . .

Tânăra fată era gravă și plină de reculegere. Cum privirile italienei o interogau, ea răspunse:

—Nu știu dacă am făcut un rău. Mi-ar fi silă de mine, dacă aș ști că am jucat teatru. Am plâns, și tata avea sufletul zdrobit din cauza asta; puteam oare să-i spun că lacrimile mele erau lacrimi de bucurie?

—Dar de ce-ai plâns, scumpă copilă?

—Fiindcă tata mi-a cerut să-mi sacrific vacanța.

O flacără se aprinse în ochii mari de cărbune al italienei, căreia îi scăpară aceste cuvinte:

—Ah, ți-a cerut el asta? Așadar, vrea să fie singur? Și adăugă imediat: Și vei rămâne aici, Irène?

Ii întinse brațele. Tânăra fată se cuibări la pieptul ei și murmură cu vocea schimbată:

—Da, rămân. Vă iubesc atât de mult, încât sunt fericită să rămân.

O PERECHE DE MODELE

Reynier era acum un tânăr înalt și frumos, de douăzeci și doi de ani, cu o figură veselă și deschisă, încununată ele uri păr ondulat. Își avea atelierul în strada Apusului, chiar în fața grilajului lateral al palatului Luxembourg.

Atelierul nu era un palat, nici o catedrală ca acelea ale unor anumiți maeștri, dar era totuși spațios, aerisit, cu o lumină excelentă și cu mai puțin praf decât presupun premisele gloriei artistice.

Cunosc p serie de bravi învățăcei, destinați poate să uimească lumea prin succesele lor de mai târziu, care s-ar crede dezono-rați dacă nu s-ar arăta cu câtcva zdrențe stacojii în jurul bărbuțelor lor, într-o

dezordine tare urâtă, chiar dacă aceasta e un semn al artei. În fiecare artist sălășluiește un copil.

Orice ghips de zece centime poate căpăta o valoare neprețuită dacă timpul, fumul și lipsa cârpei ele praf l-au

mânjit cum se cuvine. E de neînchipuit ce patină se poate obține cu un praf de gunoi de cinci parale!

Reynier nu umbla îmbrăcat ea un notar; avea ținuta extravagantă a meseriei lui, dai și curățenia celorlalți; mă refer la cei care nu privesc apa ca o insultă, rezervată numai burghezilor.

Atelierul său avea o înfățișare plăcută și era amenajat cu un remarcabil simț al buneii rânduiei. Viitorul plutea aici plin de surâzătoare făgăduinți.

Am preferat să întrebuițez aceste cuvinte, decât să fac o descriere, căci în prezent nu existau acolo decât câteva schițe, interesante de privit, dar nedepășind limitele unui talent școlăresc, precum și o duzină de studii pictate la Roma, care nu puteau să fie apreciate decât de ochiul unui cunoscător.

Pe un șevalet destul de mare, tocmai în fundul atelierului, se înălța o ramă-acoperită cu o pânză. Un alt șevalet mai mic era așezat pentru lucru și susținea o pânză amplu schițată, reprezentând lupta lui Diomede cu norul divin I.

Ideea mitologică a războinicului care o rănește pe zeiță era redată printr-un artificiu original, care unea tradiția școlii clasice cu aspirațiile romantismului. Diomede, ocu-pând primul plan și înălțându-și statura eroică, ținea încă întins brațul care arunca sulita.

Învălmășeala luptei era plasată în fund, voalată pe jumătate de norul care se rupea în două, ea și cum vârful sulitei l-ar fi străpuns producându-i o imensă rană, și lăsa să se vadă un corp de femeie neasemuit de frumos, cu sinul atins de fierul landei. Capul zeiței Venus, ascuns de norul ce sta să se închidă, nu se vedea.

De o parte, numai mișcare, de cealaltă, numai mister. Era brutalitatea fanfaronului hpmeric și ocară armei nelegiuite, violând o capodoperă a zeilor. Părea că din interiorul norului se răspândea un geamăt divin.

Reynier lucra la desăvârșirea musculaturii lui Diomede al său, măreț și stupid, ca orice bărbat destul de puternic ca s-o înjunghie pe Venus. Își avea modelul, sau mai bine

Legenda spune că Diomede, fiul lui Tydeu și al Deifylei, lup-tându-se cu En-ea în timpul războiului troian, a rănit-o pe Afro-dita (asimilată în mitologia română zeiței Venus), care venise-să-și apere fiul învăluindu-l într-un nor. (n.r.) zis modelele sale, căci în general splendorile creației plastice sunt făcute din bucăți și bucățele. Pozau doi bărbați pentru Diomede, dar ei nu-și puteau oferi decât corpul. Un al treilea trebuia să pozeze pentru capul fiului lui Tydeu.

Erau doi indivizi ciudați, dar care, desigur, nu aduceau nici pe departe cu un semizeu. Unul dintre ei, dezbrăcat de pantaloni, expunând o superbă pereche de picioare, îi vindea lui Reynier pulpele sale, demne de un Ajax; celălalt, dimpotrivă, păstrându-și de bine de rău nădragii, își scosese redingota, vesta și

cămașa, pentru a oferi cu chirie bustul său de atlet. Amândoi păreau să aibă în jurul a patruzeci de ani. Picioarele se numeau Similor (Amedeu), bustul purta numele de Eehalot.

Un coș de paie voluminos, cârpit în numeroase locuri, care părea că le aparține deopotrivă amândorura, era agățat de o ramă în spatele lui Eehalot.

— Poți să-ți aprinzi o pipă dacă vrei — zise Reynier, âdresându-se celui cu picioarele — dar tu, bustule, stai nemișcat.

Eehalot, care privea coșul, vrând parcă să se apropie de el, își păstră cu docilitate poziția.

— Ca să pot să-mi aprind pipa — răspunse Similor cu o voce plăcută — ar trebui mai întâi să fie umplută, în care scop ar fi nevoie și de puțin tutun, patroane. .

— Ia din chisea — zise Reynier, fără să se întoarcă.

Similor, ascultător, se duse la chisea, unde își umplu mai întâi pipa, apoi buzunarul de la vestă, cu toată privirea dezaprobatore pe care Eehalot, mai cînstit, i-o arunca.

— Se știe — zise el, aprinzând chibritul — că sunt unii artiști cărora le place să stea de vorbă cu modelele, altora nu. Noi, Eehalot și cu mine, ne conformăm obiceiului, întrucât facem parte dintre cei care au pierdut o situație materială frumoasă și, după un trai fără griji, suntein acum nevoiți să muncim ca să ne putem duce zilele.

Similor spunea acestea într-un stil ales. Eehalot?î asculta fără să-și ascundă admirația.

— Nu-i nevoie ca Amedeu să sporovăiască prea

mult — murmură el — pentru ca cei ce se pricep să înțeleagă c-a avut o educație clasa întâi.

Așadar — întrebă râzând tânărul pictor, care nu era încă blazat de trăncănelile din atelierele pariziene — ați avut situații bune?

— Echalot în sectorul farmaceutic — răspunse Simi-Lor — eu în acela al teatrelor și institutelor pentru dansuri de salon, scrimă, gimnastică, ținută și altele, apreciați peste tot — onoare și patrie!

— Numai că în toate dă dovadă de ușurință — murmură Echalot.

— Tu nu mișca — făcu Reynier — că tocmai acum plasez mușchii pectorali... Și ce dracu mi-ați îndrugat despre Fracurile Negre? M-am informat și eu; se pare că toată povestea asta nu e decât o glumă proastă.

Similor își umflă obrajii și dădu drumul la o serie de rotocoale de fum.

— Nu există nimic mai idiot — zise el — decât slujbașii guvernului. Mindria îi umple pe jandarmi de înfumurare. Am fost legat de domnul Vidocq în mod intim, ca două degete de la aceeași mână, și puteți să întrebați de mine la cafeneaua «Spicul tăiat», locul de întâlnire al tuturor filfizonilor, unde domnii Cocotte și Piquepuce îmi tot țineau calea cu vorba lor: Mâine va fi ziuă.

Reynier încetă să picteze, pentru a-l privi îndeaproape.

Avea urâtenia tradițională a haimanalelor, această floare a noroiului parizian: păr gălbui năvălind peste o frunte îngustă, nas â la maimuța Roxelane, gură de pipă, privire tâmpă, steaua unei scânteii de geniu —

totul covârșit de o nespusă vanitate.

În fața privirilor pictorului, el se ridică și, uitând că avea pulpele goale, făcu gestul de a-și înfunda mâinile în buzunarele pantalonilor.

—Asta închide întotdeauna gura artistului sau burghezului — reluă el — când e vorba de persoane simandicoase fără o lețcaie în buzunar, din cauza nenorocirilor prin care au trecut. Afacerea cu Fracurile Negre e tot atât de adevărată pe cit c soarele care ne luminează. Fără să fi fost amestecat in crimele și infamiile lor, ticluite întotdeauna cu o artă uimitoare, am știut să mă vâr destul de adân-c între ei, ca să le învăț trucurile pe degete: toți oameni bine situați, marchizi, contese, bancheri, șefi de serviciu în cele dintâi ministere franceze, cu educație aleasă, comisari de poliție și judecători de prim rang, care să poată mușamaliza lucrurile dacă afacerea ar ajunge la Curtea cu juri.

La capătul acestei fraze, rostită pe nerăsuflăte, se opri să respire, ceea ce îi permise lui Echalog să strecoare:

— Așa vorbește el! Dacă n-ar fi chefliu și turbat după dame, ai putea avea la masă numai cozonac într-o tovărășie cu dumnealui.

Curios era că tânărul pictor, cu toată nuanța comică a convorbirii, nu râclca decât cu un ochi. Părea că ascultă altceva decât ceea ce se spunea și că mintea lui lucra de zor.

—încordează-ți brațul drept — îi porunci el lui Echalog. Cu mai multă putere! Așa, ca bicepsul să iasă în afară... Toată chestia asta e nostimă; ia spune, e

adevărat că sinteți doi bandiți bătrâni?

— Cum adică?... Începu Echalog. Similor îl întrerupse și zise, cu măreție:

— Am. fi putut să fim foarte ușor, dar am fost opriți de un fel de delicatețe.

Atunci, ați fost de-ai poliției? Se scuturară amândoi, iar Similor răspunse:

— Cei câțiva gologani plătiți pentru a poza nu uau dreptul artiștilor să-și jignească modelele. Un om tânăr și prietenul său pot, în momente de lipsă, să facă una sau alta, dar niciodată să se vândă stăpânirii.

Echalog își puse mâna pe piept, pentru a lua ca martoră curătenia lui sufletească, și murmură:

— Mai ales că te trimit la draeu, dacă nu ai pe cineva pe la prefectură.

— Pereche nevoiașă, dar cinstită — zise Reynier — primiți-mi scuzele și făgăduiala unui bacșiș. E rândul tău acum, jupân Similor, am nevoie de femurul tău... Am să vă uimesc când vă voi spune că și în Italia există Fracuri Negre.

— La naiba! făcură în același timp cele două modele. Asta o știm noi prea bine!

Și cum Reynier privea întrebător, Similor adăugă cu deosebită îngâmfare:

— Pentru că acolo se află comoara! Reynier se opri din pictat.

S.i.milo.î\ mândru de curiozitatea stârnită, continuă:

— Mii, sute, bulgari, lingouri și monezi, pe lingă care butoaiele Băncii sunt mărunțișuri, fiindcă toate astea au continuat să se adune încă de pe vremea

când Tatăl Tuturor era Fra Diavolo, cunoscut în tot universul după opera comică.

—Tatăl Tuturor! repetă Reynier, care gândea: Il padre dogni!

Pronunță cuvintele în această traducere italiană cu o emfază involuntară.

În timp ce Similor poza și perora, Echalog luase de sus coșul despre care am vorbit. Îl deschise și scoase din el un pachet de cârpe, care începură să se zbată, țipând, de îndată ce simțiră aerul de afară.

—Nu plânge, Saladin mormolocule — zise” Echalog cu glas mângâietor, în timp ce mai scotea din fundul coșului o sticlută cu dopul străpuns de o țeava ca de pipă. Sunt proști țâncii ăștia, urlă tocmai când îți dai toată osteneala să-i hrănești, E cald laptele, otravă mică, că doar ai stat pe el.

Pachetul de zdrențe era un sugar de sex masculin, care prinse în gură cu lăcomie țeava de pipă. Reynier își plimba din nou pensula pe pânză.

—Ai putea să-mi arăți un Frac Negru? întrebă el deodată. În ce mă privește, eu cred în povestea asta. Aș plăti oricât mi s-ar cere.

Echalog duse un deget la buze. Părea înfricoșat. Similor răspunse:

—E la mintea omului că într-o mașinărie de calibrul ăsta sunt taine de nepătruns. Stăpânii se scaldă în lux și catifea, departe de a fi nevoiți să pozeze ca să poată

trăi. De altfel, chiar dacă aș fi plătit cu aur sau cu argint, aș prefera mai curând să zgârii pământul cu limba decât să trădez o taină care a fost încredințată

onoarei mele.

—Asta-i maniera noastră! adăugă Echalog.

—Ccea ce înseamnă că nu știți nimic, vitejilor — conchise Reynier, punând jos pensula. Destul pentru astăzi!

Atelierul avea două intrări. Cea principală dădea spre palatul Luxembourg; cealaltă, care avea o ușă mică și joasă, dădea într-o alce ce ducea spre strada Vavin.

Reynier ciuli urechea la un zgomot care venea din ceasta ultimă direcție.

—Hai, îmbrăcați-vă în doi timpi și trei mișcări! jorunci el.

—împachetează-ți rățoiul — făcu Similor — și șterge-o. Uite că vine lume. Apoi adăugă cu glas scăzut: E Prințesa care își vinde farfuria cu momeli ca să-i vină:le hac lui Venus în nori și căreia sulița mea, aruncată cu mână sigură, i-a străpuns măruntaiele!

Cineva bătu la ușă. În timp ce Reynier se ducea să deschidă, cele două modele se îmbrăcau de zor.

—Nu-i nici o primejdie s-o recunoști pe asta în colecțiile de la Prado l — zise Similor.

—Eu cred că-i o burgheză avută sau o marchiză — răspunse Echalog. Pictorașul nostru e un. băiat drăguț” care poate să mulțumească orice poftă, după cum i se cere.

Similor ridică din umeri și-și aranja frizura spălăcită într-un ciob de geam pe care îl purta mereu la el, învelit în hârtie.

Ușa din fund, fiind deschisă, lăsă să intre o femeie de talie înaltă, îmbrăcată în negru, a cărei față era în

întregime ascunsă de un vâl format din mai multe dantele suprapuse, în. așa fel încât să o ascundă privirilor întocmai ca o mască perfectă.

În Muzeul național din Madrid, celebru prin colecția sa de picturi și sculpturi, bogat în opere de Velasquez, Murilio, El Grec o, Goya, Tizian, Rubens, Van Dyck etc. (n.r.)

— Am cunoscut și altele mai. faine — zise Similor, prinzând din zbor moneda de cinci franci pe caro i-o aruncase Reynier. Mulțumesc, patroane, și la bună vedere! Și adăugă, împingându-l pe Echalog afară pe ușa principală, nu înainte de a-i fi aruncat necunoscutei o ochiadă de o nerușinare burlescă: S-o ștergem, nenicule! îți pierzi repede pâinea dacă artistul bagă de seamă că dama lui a pus ochii pe tine.

XII

NECUNOSCUTA

Era vădit că un întreg roman intra în felul acesta prin mica ușă a atelierului. Necunoscuta nu avea nimic din acele femei care pozează în mod obișnuit. Ființa ei emana un parfum de distincție și chiar de autoritate asupra căreia era greu să te înșeli. Cât despre cuvântul de „necunoscută”, de care s-a abuzat atâta, cu toată părerea de rău nu-l putem schimba, căci doamna voalată nu-și descoperi fața nici măcar după plecarea celor două modele.

Trebuie să fi fost un roman îneîntător. Frumusețea are radiații misterioase, care trec până și prin cele mai dese voaluri. Silueta ei, delicioasă sub haina de oraș, promitea...

Dar de ce să facem presupuneri? Tabloul era

prezent și vorbea de la sine. Sinul lui Venus stătea mărturie. Numai un soldat îndobitocit de arme ar putea să blesteme asemenea perfecțiune delicată. Dar și Venus, cum se răzbună ea pe soldați!

De obicei, la vârsta lui Reynier, un pictor se poate aprinde chiar și pentru lucruri mai mărunte decât acesta. Și totuși Reynier, care nu era nici un blazat, nici un stricat, își păstra întreaga judecată în vârtejul aventurii glorioase.

Era un băiat nostim, de treabă, spiritual în felul lui, nea-vând nici o pretenție la titlul de erou și în stare să se strecoare printre mă răcinii unei intense drame fără să se înțepe, datorită numai fericitei sale bune dispoziții. Până atunci își dusese viața drept și cinstit, acceptând aventurile când i se iveau în cale, dar fără a le căuta anume; ambițios numai pe măsura puterilor sale, ceea ce e un lucru rar; muncitor, plin de speranță, stăpânit de o singură patimă, care părea să fie însăși existența sa. O patimă liniștită, dar puternică, mai puternică decât cele izvorâte din violență, mai durabilă cel puțin.

Nu există nimic comparabil cu acel sentiment de gingășie care prelungește de-a lungul întregii vieți primele tresăriri ale inimii. Dar așa ceva nu se găsește prea des, ste adevărat, iar atunci când se întâlnește, nu este tot-leauna luat în seamă. Se confundă cu prietenia. E ceva nn ascut și foarte naiv. Abia dacă se poate exprima prin aivinte, atât de adine este simțit. Axiomele nu se lomonstrează. Există axiome pentru care nu îți dai nici) silință să le scoți în evidență, pentru că existența lor iți sare în ochi.

Asemenea iubiri aduc adeseori fericirea cea mai perfectă din lume: aceea pe care cronicarii nu o doresc, pe care povestitorii o resping ca fiind monotonă, plată, plicticoasă.

Cereți providenței să nu fiți prilej de veselie pentru cei din jur. Dar nu vă încredeți peste măsură în liniștea acestor iubiri de care vă vorbesc, întrupate în ființa omenească, devenite sângele arterelor sale, suflul pieptului ei. Este un lucru tot atât de înșelător ca și neștiința lui Achile, pe care nici o împrejurare nu l-a învățat ce e puterea. Apa nu e nicăieri mai calmă decât la zece pași de marile cataracte.

Despre romanul lui Venus din nor nu vom spune cititorului decât ceea ce știa și Reynier însuși.

După ce sosise, cu câteva luni mai înainte, de la Roma, se instalase numaidecât în atelierul din strada Apusului, ales chiar de domnul Carpentier în persoană.

Vincent Carpentier îl primise ca pe un fiu multiubit, dar nu-l invitase să locuiască în propria sa casă, unde, de altfel, birourile și atelierelor ocupau mult loc. Ca arhitect al "lumii elegante", Vincent era pe deplin lansat.

La nevoie, ar fi putut să găsească pentru Reynier o locuință mai apropiată. În partea de nord a Parisului, ca și spre Luxembourg, artiștii sunt numeroși, clar Vincent se arătase foarte convins de avantajele oferite de atelierul din strada Apusului, care era într-adevăr foarte spațios și luminos. Nu că ar fi fost vorba, după cum se spune, „să-și camufleze viața particulară”. Vincent trăia absolut singur.

Pe de altă parte, lui Reynier nici nu-i trecuse prin minte că tatăl său adoptiv ar fi voit să-l îndepărteze de el.

Și, în fapt, chiar de la început, Vincent se purtase față de el ca cel mai atent dintre protectori, ca prietenul cel mai bun.

De îndată ce tânărul pictor își instala lucrările aduse de la Roma, din care se vedea că avea un talent serios, situat la un nivel care însemna mai mult decât o simplă făgăduială, șirul vizitatorilor începu să curgă. Toți clienții arhitectului la modă trecură pe acolo.

Ceea ce nu ascundea nimănui era dragostea reciprocă, născută în copilăria lor, pe timpul când Vincent purta încă haina de zidar, care îl lega pe Reynier de Irène, el nutrind speranța de a-i căsători de îndată ce fata își va fi completat educația.

Bunul colonel venise și el la atelier, în pofida vârstei lui înaintate. Trecea drept cunoscător și-i prezise lui Reynier că va avea succes, ciupindu-l părintește de obraz.

Frumoasa contesă Marguerite de Clare mersese și mai departe: îi comandase tabloul „Sulița lui Diomedc” pentru galeria ei de pictură.

Știm că colonelul Bozzo se afla în fruntea unui așeză-mânt puternic care avea ca scop binefacerea. Cele mâi mici gesturi ale sale erau privite cu interes și fiecare remarcă insistența cu care privirea lui se oprea asupra chipului lui Reynier. S-ar fi zis că el căuta și că găsisese în trăsăturile acelui chip liniile unui alt chip, iar Francesca Corona păru izbită de aceeași

amintire. Acum, ea nu mai era tânăra fată voioasă pe care am cunoscut-o odinioară și care clădea drumul cu Vintelor cu nehib-zuința celor șaisprezece ani ai săi. Francesca era la fel de fermecătoare, dar se vedea cât de colo că era apăsată de o mare tristețe. Acum știa să tacă.

Cât despre Vincent Carpentier, Reynier nu putu să-și dea scama imediat de schimbarea care se produsese în el. Avea aceeași inimă bună, dai inteligența lui trecea printr-o ciudată criză. În anumite momente, Vincent era plin de vioiciune; cariera lui Reynier, viitorul lui, era acum idee a lui fixă, și el explica aceasta în mod foarte simplu, spunând: „Reynier și fiica mea sunt una și aceeași ființă; ei amândoi sunt singura mea speranță”. Era adevărat, numai că această vioiciune se stingea fără motiv aparent.

Alte preocupări, pe care nimeni nu le cunoștea, puneau stăpânire pe gândurile lui. Era glacial, distrat, aproape nepăsător.

Reynier se consola gândindu-se la Irène, ale cărei scrisori regulate îl susținuseră în timpul șederii lui la Roma, la Irène care îi îmbrățișase atât de bucuroasă în momentul revederii.

Da, desigur, ea nu se schimbase, sau, mai bine zis, suferind adorabila transformare care făcuse din mica păpușă de altădată o tânără fată, aproape o femeie, minunat de frumoasă, ca păstrase întreaga seninătate a copilăriei. Nici o tulburare nu însoțise plăcerea sinceră pe care o simțise aruneînclu-se, ca altădată, la gâtul lui Reynier.

La rândul lui, acest biet Reynier aproape că se topea de fericire. El găsea că totul era foarte bine așa și nu-și făcea nici o grijă. La Roma nu făcuse decât să studieze pictura. Problemele vieții îi erau necunoscute.

Când, într-o zi de ieșire în oraș, Irène veni la atelier, voi să vadă totul. Răvășiră cartoane, desfășurară sulurile cu schițe și studii. Irène avea gust. Remarcă o pânză destul de mare, pictată într-o manieră energică și aspră, care amintea de procedeele maestrilor spanioli.

— Trebuie să fixăm asta pe un cadru — zise ea — e frumoasă. Vino să vezi, tată!

— Ce reprezintă? întrebă Vincent apropiindu-se.

— E o copie după Le Brigand — replică Reynier.

— Care brigand?

— Pictorul hu are alt nume. Tabloul original se află în galeria contelui Biffi, nepotul cardinalului care îl lansase pe Fra Diavolo și pe ai săi camorre l împotriva armatei franceze în 1799.

Vincent, care privise la început pânza cu un ochi indiferent, se uită acum la ea cu o atenție încordată.

l Ceată de pungași (îu limba italiană), (n.r.)

Tabloul avea un subiect curios, cu totul „izbitor”, cum s-ar zice în limbaj de atelier, în ciuda facturii lui enigmatice. Reprezenta interiorul unui cavou, cu boltă sferică, în stilul roman, luminat de o singură lampă, agățată de cheia ușii.

Acest cavou conținea un tezaur. Chiar dacă pictorul fusese sau nu un brigand, imaginația lui brutală și întunecată, dar bogată, stăpânise subiectul

eu o energie de necrezut. Nu era o fcerie orientală, unde totul se petrece numai în lumină, nu era nici visul alb din O mie și una de nopți; diamantele, ca și stelele, nu strălucesc bine decât în mijlocul întunericului; era încununarea obscurității, preaslăvită de scânteierea misterioasă a pietrelor prețioase și de licărirea aurului.

Peste tot, în subteran, ale cărui adâncimi păreau imense, ochiul putea să ghicească bogățiile îngrămădite acolo. O singură scânteie trăda existența unui vraf de ducăți amestecați, cu lopata, cu lire turcești, cu guince englezești și cu ludovici din Franța; un unic reflex trăda prodigioase grămezi uniforme de sfărâmături, alcătuite din statui de argint, zdrobite ca pietrele de pe șoselele noastre, din vase de aur, întregi sau turtite cu ciocanul ca să ocupe mai puțin loc. Lingourile se înălțau în formă de piramidă, rubinele, topazele, smaraldele șiruiau în valuri mistice, cărora lumina posomorită a lămpii le smulgea vagi dar. puternice luciri. Și erau atât de multe, că nu se mai terminau! Niciodată demența întunecată a . unui avar nu ar fi putut să îngrămădească într-o asemenea noapte atitea străluciri sinistre și semețe.

Ochiul, rătăcit la început, se obișnuia încetul cu încetul cu această întunecime, ca și cum spectatorul ar fi fost cu adevărat prizonierul celor patru ziduri și ca și cum bolta umedă s-ar lăsa cu toată greutatea pe țeasta sa.

Și beția se năștea. Intrați până la genunchi în acest moloz sonor și mișcător, alcătuit din. cvadrupli, din

plăci, din țechini, printre care înotau, așa cum fac algele și scoicile pe fundul mării, coliere de perle de o valoare incalculabilă, brățări, inele, riviere de diamante și diademe.

Avea dreptate Irène. Era frumos. Această orgie, în care umbra îmbăta, lumina și dădea naștere unei iluzii cu adevărat diabolice, era însuflețită de două ființe omenești, în mijlocul acestei nelimitate perspective de aur, pe care noaptea părea că o multiplică la infinit, trăiau doi oameni, unul în picioare, celălalt trântit la pământ. Primul, tânăr, frumos: o figură imberbă, având albeața și duritatea marmurei. Al doilea, ajuns la extrema limită a bătrâneții. Tânărul ținea în mână un cuțit mânjit de sânge. Bătrânul avea la gât o rană largă, de asemenea sân-geiindă.

Se vedea că tânărul tocmai îl lovise pe bătrân. Totuși, acesta din urmă, deși pe moarte — și asta era enigma pusă de această pânză ciudată — întindea asasinului său, cu resemnare, o cheie și pronunța cuvinte care păreau a fi destăinuirea unui secret. Între ei doi exista o asemănare vizibilă, cu toată diferența de vârstă, oare nu putea fi mai mică de o jumătate de secol.

Vincent contemplă tabloul în tăcere timp de mai multe minute. S-ar fi zis că făcea eforturi ca să-și păstreze sângele rece.

— Este comoara membrilor din confreria La Merci — zise Reynier — cum se numeau între ei bandiții celei de-a doua și a treia camorre, ziși de asemenea și Veste Nere sau Fracurile Negre.

— Bătrânul e Fra Diavolo? întrebă Vincent.

— Da, Fra Diavolo pe moarte! Iar tânărul este Fra Diavolo care se naște, căci ticăloșii aceia se jucau de-a pasărea Phoenix, care rcântinerește mereu, și vedeți prea bine ce mijloace întrebuițau.

— Fiul își . ucidea tatăl! pronunță încet Irerie, scuturată de fiori.

— Atunci când tatăl nu reușea să-și suprime fiul.

— Oare cu cine seamănă bătrânul? murmură Vincent.

— Cu colonelul Bozzo, zău așa! Asta mi-a sărit în ochi de cum l-am privit.

— Iar tânărul?

— Privește-mă bine, tată — zise tânărul pictor, care începu să râdă.

Vincent îl privi și lăasă imediat ochii în jos.

— Asta-i bună! strigă fata. Fratele meu Reynier nu pare a fi așa de rău! Și totuși...

— A mai-văzut cineva această pânză? întrebă Carpen-tier, care rămăsese pe gânduri.

— Nimeni — răspunse Reynier — afară numai dacă n-a văzut-o doamna contesă de Clare, care a răscolit peste tot. Dar nu mi-a vorbit nimic despre asta.

Vincent Carpentier îi făcu im semn Irènei, care își puse șalul și pălăria.

— Băiete — zise el — pânza asta trebuie într-adevăr întinsă pe un cadru; vreau să o revăd și să o examinez pe îndelete. Când va fi gata, pune-o cu fața la perete. Ți-o cumpăr și doresc să rămână numai a mea.

XII!

TABLOUL DE LA GALERIA BIFFI

Romanul femeii voalate care poza pentru Reynier avea o legătură mult mai strânsă decât s-ar putea închipui cu povestea tabloului lui Brigand. De aceea am vorbit mai întâi despre acest tablou, care după înrămare revenise în atelier și peste care Reynier aruncase o învelitoare, conform dorinței tatălui său adoptiv.

Fantezia acestuia din urmă părea să-și fi schimbat cursul; tabloul nu-l mai preocupa. La atelier făcea vizite tot mai rare și mai scurte, în timpul cărora îl apăsasese în niod vădit alte gânduri.

Reynier, fire încrezătoare, sănătos la corp și la minte, nu era omul care să-și facă griji numai pentru atâta lucru. El punea preocupările lui Vincent numai pe seama importanței crescânde a afacerilor sale. Și după ce bătuse în zadar de două sau de trei ori la ușa casei lui Vincent, își zise: „Tatii nu-i mai place căminul: tânjește mereu după aceea care a murit”.

La câteva zile după vizâta Irènei, într-o dimineață, Reynier se afla singur în atelierul său și lucra la comanda doamnei contese de Clare. Schița nu-l satisfăcea, cu toate că dezbrăcase mai multe modele, fără a putea găsi idealul său pentru trupul lui Venus.

Pictând, el cânta cu vocea sa bărbătească, fără pretenții, dar plină și curată, câteva refrene din Italia.

Era o dimineață frumoasă; lumina se revărsa din belșug; ceva tineresc și încărcat de bunătate plutea în aer;

și, în plus, snrâsul Irènei fltrtMâ în jurul gândurilor lui Reynier.

Viitorul era plin de făgăduințe. Irène urma să împlinească șaisprezece ani. Încă doi ani de singurătate, poate chiar mai puțin... și ce singurătate! Un vis aproape de împlinire, o speranță sigură, fericirea atât de apropiată, încât parfumul ei îi ajungea până la inimă!

Reynier se simțea atât de fericit, încât îi era aproape frică. Iubea, eu toate că dragostea lui nu era dintre acelea care se exprimă prin cuvinte arzătoare.

Aceste iubiri — pe care le porți în tine ca pe o necesitate, care fac parte din însăși ființa ta, ca sângele și carnea, care trăiesc pentru că trăim, care, nefiind începute, nu pot să se termine — nu au nimic de spus. Elocvența lor nu este exterioară, ele se impun printr-o bucurie trainică și robustă. De aceea, ele sunt uneori chiar ofensatoare pentru ceilalți, ca o sănătate prea buriă. Doamnele, în special, nu le privesc cu un ochi binevoitor. Asemenea iubiri trebuiesc rănite pentru a le face interesante.

Portăreasa din strada Vavin, care afișase la gemulețul ghișeului ei un mic anunț prin care se căutau femei ca modele „pentru corp”, intră, și spuse că o doamnă venise să-și ofere serviciile. Ea pronunță cuvântul „doamnă” într-un anumit fel. De obicei, ea le numea „închiric-toare de carne” pe aceste tinere persoane care servesc ca modele.

Era aspră doamna Malagaux, dar era o femeie plină de virtute! Nu lăsa să intre la bătrânul profesor de la etajul întâi decât tinere domnișoare decente, care îi dădeau câte ceva la ieșire.

— E drăguță? întrebă Reynier.

— Ce importanță poate avea asta pentru un om cuminte ca dumneata? ripostă portăreasa. Reynier se puse pe râs și răspunse:

— E adevărat că nu mă interesează, mătușă Malagraux.

În privirea pe care i-o aruncă portăreasa era și admirație dar și milă.

— Și cita mai voinicul — murmură ea — tot atât de plăcut la vedere ca și un ștregar... Doamna e voalată serios, nimic nu străbate. Numai că are maniere alese, cit despre talie...

În loc să termine fraza, doamna Malagraux făcu un mic zgomot din buze, sărutându-și vârful degetelor.

În Dicționarul sinonimelor pentru uzul portarilor, „a avea maniere alese” și „a da o băncuță” sunt trecute ca expresii echivalente.

Reynier porunci ca doamna să fie introdusă.

Aceasta, așa cum am mai spus-o, purta în toată persoana ei pecetea unei înalte distincții.

— Cât mă va costa? o întrebă Reynier, după ce o salutase.

Surâsul lui exprima sincer un gând care, la altul, ar fi însemnat înfumurare. La el însă era doar un fel de teamă, și scăpase de ridicol numai prin naivitatea și mai ales prin voioșia sa.

Doamna răspunse pe același ton vesel:

— Nu am nici un fel de pretenții asupra inimii dumneavoastră. Poate că sunt și măritată, iar în plus am și eu săracii mei.

Reynier se roși ușor.

— Bun! făcu el. Un adevărat răspuns de ducasă!

Nu sunt tare în astfel de jocuri, doamnă. Vă rog să-mi spuneți ce doriți.

— Mai întâi trebuie să știți dacă vă convin.

— Aș putea să și jur! strigă Reynier. Și adăugă: V-am cunoscut cândva, doamnă?

— Nu — replică aceasta. Să procedăm repede. Sunt grăbită să știu dacă acceptați condițiile mele.

La un gest al ei, Reynier se întoarse și se îndepărtă.

— Gata! zise ea după câteva clipe, asemenea copiilor care se joacă de-a v-ați ascunselea.

Reynier reveni și văzu în fața lui o femeie complet goală, cu excepția capului și a picioarelor, care dispăreau în spatele unui vâl vaporos, întruchipând norul.

Reynier rămase ca orbit.. Era frumusețea însăși, splendoarea frumuseții. Era Venus, voluptoasa mamă a dorințelor, amorul zeilor, beția lirei antice.

— Vă este de ajuns? întrebă necunoscuta voalată în negru chiar și sub adăpostul norului.

— O să cereți mult — zise Reynier, care ștersese între timp prima schiță.

— Nimic în ceea ce vă privește — replică Venus — și în timp ce ne târguim, vă permit să-mi furați câteva contururi. Vin și eu tot din Italia, ca și dumneavoastră. Sunt amestecată într-o aventură misterioasă, poate dramă, poate comedie, asta nu vă interesează. Întâmplarea m-a pus în prezența unui tablou care vă aparține.

— Acela al lui Brigand! strigă tânărul pictor.

Îndrăcită aceea de pânză e ca fermecată. Toți cei care au văzut-o cred că recunosc în ea pe cineva...

— Chiar și dumneavoastră ați crezut că vă recunoașteți în ea — rosti Venus cu glas scăzut.

— În concluzie — zise Reynier — vreți tabloul drept plată pentru că îmi pozați? Este vândut sau, mai bine\ zis, donat, dar pot să vă fac o copie. /

— Nu tabloul în sine mă interesează — răspunse nci cunoscuta — ci povestea lui.

— Povestea se află chiar în tablou. Priviți-l și o: veți citi.

— Nu mă înțelegeți. Caut ceva... sau pe cineva.

— Dacă e vorba de tezaurul LaMerci, vă doresc să-î găsiți, frumoasă doamnă. Trebuie să se găsească pe undeva, în peștera lui Ali-Baba... Pe cuvânt de onoare, chiar clacă ați avea toate diamantele pe care pictorul Brigand le-a pus în tabloul său, nu ați fi mai frumoasă!

— Poate că este comoara, sau poate numai cheia comorii...

— „Sesam, deschide-te!” zise tânărul pictor râzând. Nu posed acest zăvor magic.

— Poate că unul dintre cei doi bărbați...

— Dar tabloul e vechi de șaizeci de ani! o întrerupse Reynier.

— Ce știți despre el? întrebă necunoscuta cu vioiciune.

Reynier deschisese gura ea să-i răspundă, când ea reluă cu nerăbdare:

— De altfel, lucrul acesta mă privește numai pe mine, nu pe dumneavoastră. Ccea ce înțeleg prin povestea tabloului este întreaga serie de împrejurări

care v-a făcut să alegeți dintr-o galerie plină de pânze ilustre această bucată, curioasă, clar de o valoare secundară pentru cine nu cunoaște... Ea ezită,

— Cheia șaradei? o completă Reynier.

— Dacă nu chiar cheia — zise Venus — cel puțin ceva în legătură cu faptul misterios care să-l explice în destulă măsură pentru a-i face imaginea de înțeles.

Reynier se opri din pictat.

— Este totuși adevărat — gândi el cu glas tare —> că fără aventura mea de la Sartena nu aș fi acordat atenție acestei pânze rătăcite într-un colț întunecos și strivită de vecinătatea unui Giorgione, care o pune în umbră ca sub o umbrelă de ploaie.

Frumosul trup al necunoscutei avu o ușoară tresărire la auzul numelui de Sartena, dar ea păstră tăcerea.

— Vedeți dumneavoastră, toate aceste lucruri îmi sunt atât de indiferente, încât vă voi rămâne dator chiar după ce vi le voi fi spus. Cel mult o să vă amuz în timp ce-mi veți poza. N-am povestit până acum nici unei persoane străine călătoria mea. Vreți să v-o spun? E destul de curioasă,

— E tocmai ceea ce vă cer; dar nu omiteți nimic.,
— Atunci, vă veți alege singură plata din grămadă, fără ca eu să știu ce mi-ați luat?

— Quien sabe? pronunță necunoscuta cu cel mai pur accent spaniol: Cine știe? Doresc, scumpul meu pictor, să nu fiți niciodată amestecat în altceva decât în situații plăcute. Dar timpul trece: începeți.

Reynier începu sau, mai curând, voi să înceapă cu vizita făcută de Francesca Corona, care adusese, cu

șase ani în urmă, o schimbare atât de neașteptată în biata casă a lui Vincent Carpentier; dar Venus nu se mulțumea cu atât,

— Luați-o mai dinainte — zise ea — că doar nu vați icut la șaisprezece ani.

Cei care nu știu nimic despre originea lor sunt încli-iți să-și făurească vise romanțioase. Trecutul, pentru o ca o loterie. După voința unei soarte necunoscute, Uleiul lor poate fi tot așa de bine norocos, sau mizerabil. În această privință, Reynier putea să treacă drept o epție printre semenii lui. Firea sa hotărâtă și calmă

Îl ținuse departe de asemenea visuri. El acceptase ca un fapt împlinit imposibilitatea de a-și cunoaște vreodată familia. Se poate chiar spune că, impresiile sale din prima copilărie nefiind altceva decât amintirea foamei, a oboselii, a frigului care-l însoțise în viața lui de vagabondaj, el nu numea familie acele sălbatice împreunări din care credea că fusese zămislit.

Și totuși atât de puternic este simțământul care ne readuce spre leagănul nostru, pe toți câți existăm, încât Reynier fu puternic mișcat de insistențele misteriosului său model. Privirea sa întreba, ca și cum minunata frumusețe a acestui trup cu fața ascunsă ar fi avut totuși o fizionomie care să poată da un răspuns întrebării sale mute.

Un hohot de vis argintiu răsună de sub vâl, iar Venus repetă din vârful buzelor:

— Cine știe? Povestiți-mi totul. Dar totul!

— Pe cinstea mea — răspunse Reynier cu un

zâmbet — aveți tot dreptul să râdeți. Mi-a trecut prin cap o idee de copil găsit. Nu puteți fi mama mea, dar am visat dintr-o dată că o soră înșelătoare și-a părăsit palatul și castelul pentru a-l căuta pe fostul ei frățior, devenit un cogeamite smângălit de pânze. Vă voi povesti totul, și asta va umple ședințele noastre... căci veți reveni, nu-i așa?

— De zece ori, dacă va fi necesar, scumpe frate — răspunse Venus. Haide, dă-i drumul!

Și Reynier începu să povestească despre copilăria lui rătăcitoare prin câmpiile de pe lângă Triest și din Italia, austriacă; întâmplarea întâlnirii sale cu Vincent, atențiile primei Irène, doamna Carpentier, care muri frumoasă și blândă ca un Înger, devotamentul religios născut în el pentru cealaltă Irène, care era acum o tânără fată adorabilă și pe care el o numea logodnica sa.

Venus asculta cu atenția încordată. Din când în când punea câte o întrebare. Ea încercă mai ales să obțină amănunte asupra vieții lui Vincent Carpentier în timpul sărăciei lui și asupra legăturilor, atât de avantajoase pentru el, pe care le înnodase cu colonelul Bozzo-Corona. În această privință, Reynier nu putu să-i dea lămuriri prea precise. Pe timpul acela, Vincent trăia mult în afara casei. El arăta celor doi copii o dragoste constantă, darii socotea, fără îndoială, prea tineri pentru a le încredința tainele sale.

Venus poză două ore și reveni a doua zi, gonindu-î, prin prezența ei, pe Echlot și pe Similor, care reprezentau fiecare câte o treime din Diomede.

La cea de-a doua ședință, lui Reynier i se păru că ea venise acolo pentru Vincent Carpentier. Povestirea nu merse prea repede din cauza întrebărilor puse de frumosul model, dar tabloul înainta o dată cu familiaritatea crescândă dintre pictor și model.

Astăzi era a treia ședință. În timp ce se dezbrăca, Venus spuse:

— Trebuie terminate în același timp și povestirea și tabloul. Nu mă vei mai vedea. Aceasta va fi ultima ședință.

XIV

AVENTURA LUI REYNIER

Reynier se întrista.

— Părăsiți Parisul? întrebă el.

— Aș putea să-ți răspund că da — zise Venus, așezându-se pentru pozat și părând azi și mai grațioasă, ba, dacă se poate spune, și mai divină — dar nu știu de ce nu-mi place să te înșel. Nu părăsesc Parisul, însă mă aflu amestecată în niște treburi ciudate, de care poate că nici dumneata nu ești cu totul străin. Sunt urmărită. Măine, vizitele mele în acest atelier ar putea constitui un pericol pentru mine — și pentru dumneata.

: Cu un gest, ea curmă scurt întrebările lui Reynier, apoi adăugă:

— Și acum te ascult în continuare.

— Unde am rămas? întrebă tânărul pictor. Nici n-ara vorbit încă despre tablou, care s-a întors azi-dimineață înrămat.

Nu apucă să termine, că Venus se și ridicase ditir-o săritură. Se înfășură în vâlul ei și se repezi spre

tablou, dându-i la o parte învelitoarea.

—Nu te uita la mine, voalul mă împiedică să văd și trebuie să-l scot. -v

Reynier, loial, se întoarse cu spatele. Venus rămase câteva minute în fața tabloului, pe care îl privi cu de-amănuntul.

—L-a uimit mult pe Vincent Carpentier! murmură ea fără să-și dea seama că vorbește.

—Mult — repetă Reynier.

—Și a găsit că e o asemănare între dumneata și tină-rul din tablou?

—Da, într-adevăr. Și Irène. de asemenea. Eu observasem asta dinainte.

Venus reveni să-și ia locul, fără să mai spună ceva în legătură cu tabloul. Odată lungită pe perne, zise:

—Rămăseseși la naufragiul de pe coastele Corsicei.

—Da, într-adevăr — răspunse Reynier, al cărui penel mângâia ușor pânza. Mă imbarcasem pe singurul pachebot care s-a înecat vreodată între Marsilia și Civita-Vecchia! Ce vreme! Doamne Dumnezeule! Furtunile din tragediile lui Crebillon-bătrânul sunt fleacuri pe lângă aceea! Cât a fost lumină, m-am distrat privind harababura de pe punte; dar spre ora cinci se lăsă noaptea. Ultimul lucru pe care l-am văzut a fost un nor negru și amenințător, care mi s-a spus că era capul Porto-Pola de pe coasta de sud-vest a Corsicei.

Continuam să înaintăm cu repeziciune, ca împinși de diavol. Dar deodată se auzi o trosnitură la babord și roata din acea parte încetă să mai bată apa. Ofițerul

înjură: „Dracul să te ia!” și voi să ridice o pânză ca să se conducă după vântul insulei, căci opriseră mașina, dar do unde! Pânza plesni cu zgomotul a cincizeci de bice la un loc și se rupse în fâșii.

l Crebillon Prosper (1674—1762), poet dramatic francez, membru al Academiei Franceze, autor al unor tragedii patetice care au avut un mare succes la vremea aceea, (n.r.)

Pe punte era o mare învălmășeală, iar apa năvălea cu atâta putere peste bord, încât toată lumea se trântise pe burtă, agățându-se cu mâinile de aparatele de manevră.

Văzui două sau trei lumini în partea stingă și instinctiv mă bucurai. Ofițerul însă zise:

„Ne îndreptăm ca glonțul spre stâncile de la Capomore”.

Avea cu siguranță dreptate, căci numai peste trei minute pachebotul primi o puternică lovitură, care îl sfâ-râmă pe trei sferturi.

M-am crezut mort, și ultimul gând care-mi veni în minte fu pentru mica mea Irène. Mi-am zis: „Ce mult o să plângă!”

Eram pe cale de a-mi pierde cunoștința, când îmi dădui seama că mă aflu pe niște stânci, unde forța valurilor care se retrăgeau mă trântea în fiecare clipă.

Când, în fine, mă regăsi, zdrobit, pătruns de frig, întins pe plajă, aveam impresia eă dezastrul se produsese numai cu zece sau douăsprezece minute mai înainte. Dar poate că mă înșel: în memoria mea, această noapte a rămas lungă cit o săptămână.

Încercai să văd la lumina fulgerelor cât e ceasul.

Apa pătrunsese în cutia ceasornicului, care se oprise. Furtuna urla fără încetare, dar în afară de bubuiturile ei, care păreau să sporească mereu, nu se auzea nici un alt zgomot.

Locul era în întregime pustiu. Tovarășii mei de naufragiu se putuseră salva, sau muriseră.

Mă simțeam foarte slăbit și complet zdrobit. Mi-era un frig de neînchipuit. Primul gând care îmi trecu prin minte fu să mă scol și să umblu, ca să-mi încălzesc mădularele amorțite.

Era o noapte foarte întunecoasă. În dosul norilor groși care acopereau stelele, luna nu se zărea, dar puteam să văd drumul, căci din minut în minut cerul îmi trimitea lumina fulgerelor.

M-am întors anume prin acele locuri cu cinci ani mai târziu, atras de amintirea aventurii ciudate care va urma. Am recunoscut stâncile, profilul promontoriului, plaja îngustă, dar mi-a fost cu neputință să regăsesc direcția pe care o luasem, după ce părăsisem plaja, prin imensitatea câmpiilor de garantă și de porumb.

%

După aprecierea mea, trebuie să fi fost trecut de ora șase seara când am reușit să mă ridic și să merg. Mă afundai în câmpie, pentru a putea afla un adăpost.

Nu găsisem în fața mea nici o potecă. De îndată ce m-am îndepărtat de coastă, m-am pierdut printre ogoarele arate, întretăiate de vaste întinderi necultivate pe care creșteau măslini piperniciți. Ici și colo, pilcuri de castani formau desigur mari și-mi dădeau speranța că voi întâlni o locuință omenească,

dar norocul îmi fu potrivnic, așa că mersei o oră întreagă atât de repede pe cât îmi îngăduiau forțele mele sleite, fără a zări altceva decât câmpuri și câteva desișuri atât de joase că, la lumina fulgerelor, m-aș fi crezut în locurile de vânătoare de 3a Versailles sau de la Marly.

În acest timp, vântul sufla cu putere, înghețându-mi trupul prăpădit, îmbrăcat în hainele udate de apa sărată a mării.

Deodată mă poticnii, căci trecusem, fără să-mi dau seama, șanțul unui ogor ce dădea la un drum de căruță, iar în fața mea, la cincizeci de pași, văzui singura lumină pe care putusem să o zăresc în bezna acestui ținut sălbatic.

—Era și timpul, picioarele mi se înmuiaseră cu totul.

În fața mea se afla o clădire mare. N-aș fi putut spune dacă era o fermă, un castel sau o mănăstire.

— La ce distanță de coastă crezi că crai? Întrebă aci Venus, a cărei atenție se dublă.

—După impresia mea, făcusem cam două leghe — răspunse Reynier — dar, la drept vorbind, nu știu dacă direcția era perpendiculară pe coastă.

—Nu ai nici un mijloc de a preciza locul unde te aflai în acel moment?

—Nici unul, decât că trebuie să fie pe aproape de Chiave, cam la o oră și ceva de Sartena, mergând călare.

Când ajunsei lângă clădire, nu mai văzui lumina. Un fulger îmi arată o bucată de zid în ruină și, printre dă-râmături, crezui că zăresc o capelă ale cărei ogive

fără vitralii brăzdau cu dungi negre zidurile argintate de luminile fulgerelor. La capătul zidului se afla o casă care părea nouă sau reparată de curând.

Bătui la ușă, nimeni nu-mi răspunse. Căuta! pe dibuite clanta, pe care o găsii; la prima apăsare, ușa se deschise, și intrai.

„Tu ești, vagmistrule? întrebă o voce care venea de la etajul de sus.

La acest cuvânt: „vagmistru”, Venus avu o tresărire, pe care și-o stăpâni însă repede.

Reynier nu observă nimic, și continuă:

—Vocea avea un accent italianesc foarte pronunțat, dar vorbea franțuzește, iar cuvântul „vagmistru”, care face parte din vocabularul cazon, este o expresie foarte franțuzească. Dar, Dumnezeu mi-e martor, că în acel moment nu mă gândeam la asta.

În loc de răspuns, zisei:

„Fie-vă milă de mine și dați-mi găzduire”.

Fără îndoială că nu am fost auzit, căci vocea, care părea a fi a unei femei bătrâne, reluă:

„Urcă repede. Acolo sus se face ziuă. Stăpânii se con-sfătuiesc”.

Călăuzit de voce, făcui câțiva pași, până ce atinsei cu picioarele treptele scării. Sus, bătrâna cânta un cântec din Franța, ceea ce mă făcu să sper că voi fi bine primit.

Mă întrebam în ce ungher putea să se facă ziuă pe asemenea noapte.

Am crezut că nu voî putea urca niciodată sus, atât de mult frigul și oboseala îmi îngreuiau suferința.

Trupul mi-era plin de lovituri și pierdeam sânge prin mai multe răni pe care mi le făcuseră colții stâncilor.

La cotitura scării însă mă simții îmbărbătat de vederea luminii care se proiecta pe zidul văruit. Îmi luai avânt și mă prăbușii în mijlocul unei camere destul de mari, care avea un pat cu colonade și perdele verzi de lână. Bătrâna tocmai făcea patul.

Când, la zgomotul făcut de căderea mea, ea se întoarse, văzui o față zbârcită Și pustiiată, care îmi îngheță inima ca la vederea unei ființe lipsite de rațiune. Ochii ei aveau cearcăne roșii, clar înăuntru erau limpezi. Părul sur îi stătea zbârlit pe cap. Rămase o clipă uimită, privindu-mă.

„Nu c vagmistrul! bâlbâi ca. A lăsat ușa deschisă, bețivanul păcătos! Nu-mi place să văd că li se întâmplă nenorociri tinerilor, în fața mea.”

Băgă mâna într-un buzunar și scoase o sticlă îmbrăcată în pai, pe care o duse la gură, bombănind:

„Bețivan, bețivan blestemat!”

Ochii mi se zbăteau în orbite, iar capul îmi căzuse într-o parte. Bătrâna plescăi din limbă și zise:

„Ăsta-i băiat, drăguț, Dumnezeu să mă trăsnească dacă nu-i așa!” Dar se întrerupse ca să adauge: „Nu o bine să blestemi pe o furtună ca asta”.

Și-și făcu o cruce mare.

„Pentru numele lui Dumnezeu — murmurai eu — apă, puțină apă!”

Ea se apropie de mine și-mi întinse sticla cu un surii de femeie de treabă, dar care îmi îngădui să-i văd golul găunos al gurii.

„Apă!” repetai eu.

Ea râse și mai tare și-mi vârî sticla între buze. Nevoia fu mai puternică decât dezgustul. Sorbii o înghițitură.

„Vii de la Sartena, inimioara mea?” mă întrebă ea în dialect corsican.

„Vin de la Paris! răspunsei cu. Mi-o frig și mi-o foame.”

Ochii ei posomoriți se aprinseră, Repetă: „Paris!”

Apoi, cu o izbucnire nefirească, încercă să-și ridice piciorul greoi în aer, ca să imite pasul de dans al dansatoarelor noastre în carnaval.

„Ehei! Acolo! făcu ca. Tu și cu mine, Polyte! Am dat-o gata pe Courtille! Eram renumită la Galliotte, ce știi tu, giuvaerule, și la «Spicul tăiat». Sunt sora mai marc a acelei Lampion-regina! Sunt mama lui Piquepuce! Ehei! Acolo, pușorule! Să mai vie un rând!”

Își dădu capul pe spate și mai trase o înghițitură zdravănă de băutură, după care luă un aer serios și zise:

„Dar vagmistrul o un bețivan... o bestie feroce. Ar fi mai bine să pleci, tinere. Aici nu e nimic de mineare, e o casă părăsită”.

Ca pentru a-i dezminți cuvintele, un zgomot nelămurit, deosebit de acela al furtunii, se făcu auzit, nu prin scara pe care urcasem eu, ci printr-o ușă aflată la capătul patului și pe jumătate mascată de perdele.

Totul semăna cu murmurul unor voci venite de la etajul de sus al unei case cu parterul ocupat de o circiumă, în serile când se dau mese de breaslă.

Bătrâna ridică din umeri și bombăni;

„O să chefuliască așa până la ziuă. Băiatul o să aibă timp să-și încălzească picioarele și să mănânce ceva înainte de a porni la drum”.

Nici nu mă întrebă măcar cum de mă aflu în acest colț sălbatic al insulei, venind, după cum spuneam, de la Paris.

Rachiul mă însuflețise. În timp ce ea deschise un dulap ca să scoată niște pâine și carne, îmi rotii ochii, de jur împrejurul încăperii, mobilată cu o simplitate care avea în ea ceva antic.

Am pomenit mai înainte de mănăstire sau castel. Această cameră putea într-adevăr să facă parte dintr-un vechi conac sau dintr-o mănăstire. Lemnăria era greoaie, dar de un stil ales. Mobilele aveau acea înfățișare arhaică pe care colecționarii noștri o caută cu atâta stăruință.

Nu existau decât două obiecte cu un aspect mai modern: două portrete, atârnat pe perete, unul în fața celui alt.

Fiind pictor, atenția îmi fu atrasă de aceste portrete. Unul îl reprezenta pe un bătrân ajuns la ultimele limite ale vieții; celălalt, pe un tânăr cu fața albă, cu părul negru și fără barbă.

De altfel, ar fi de prisos să vă descriu aceste două figuri, fiindcă le-ați văzut chiar acum, reproduse cu o Asemănare perfectă în tabloul lui Brigand.

La trei ani după acea noapte, când am vizitat galeria contelui Biffi și când privirea îmi căzu pe această pânză, | Bm recunoscut din prima clipă pe acel tânăr și pe bătrân.

— Este o poveste foarte curioasă — îl întrerupse în acest moment Venus, care își părăsi poza. Îți cer o clipă de repaus, deoarece simt că amortesc. Probabil că ai mai spus-o la multă lume.

— Această poveste? Ei, Doamne, nu! Am descris întâmplarea cu portretele câtorva colegi, în atelierul meu, la Roma. La Paris însă nu i-am spus-o decât tatălui meu adoptiv, domnul Vincent Carpentier.

— Și ce aer avea domnul Carpentier în timp ce-o asculta?

— Aerul său obișnuit. Cred însă că a spus ca și dumneavoastră: „Este o poveste foarte curioasă”. Și-i place destul de mult tabloul.

Urmă o tăcere, după care Venus se reaseză pentru poză, zicând:

— Îți mulțumesc, și te rog să continui.

— Trebuie să vă mărturisesc că, în acele momente, ceea ce era mai important pentru mine nu erau cele două portrete, ci bucata de pâine și de carne. M-am repezit deci la friptura de ied pe care mi-o adusese bătrâna și băui cu toată pofta un pahar de vin în sănătatea ei.

Ea mă privea cum mâneam, mângâindu-și din când în. când sticla, așa cum alții iau câte o priză de tabac-

„Bețivul ăsta de vagmistru a tăiat iedul — îmi spuse ea — el nu rezistă la băutură nici pe jumătate cât mine, și asta nu-i convine. Și e de mirare, căci e-mai puternic ca un bou. Când e beat, își jelește nevasta, căreia pe vremuri i-a sfârtecat pântecul cu cuțitul. Ce proști sunt bărbații!”

„Aceste portrete sunt ale stăpânilor casei?”
întrebai eu cu gura plină.

Ea mă privi pieziș.

„Îndoapă-te, comoara mea — răspunse ea — și nu te amesteca în treburile altora.” Dar adăugă, aproape imediat: „Da, da, sunt portretele stăpânilor: II padre dogni. Tatăl Tuturor și marchizul Coriolan, nepotul lui, un bă

iat strașnic, dacă n-ar fi spin... Pierrot e tot la circ? Pe vremuri i-am suflat, eu, un jandarm doamnei Saquâ. Și când intram la cafeneaua Orbilor, sălbaticul bătea toba! Trăiască veselie! Tam, tam, tam, tam, tam! Vag-mistrul e un bețiv. Eu trag la măsă fără să mă amețesc”.

Murmurul vocilor care se auzeau de jos crescuse dintr-o dată.

Bătrâna păli și-mi smulse plinea din mină.

„Repede — strigă ea — șterge-o repede, Iepurașul meu alb. Dacă te găsesc aici, pe mine mă vor bate, iar ție îți vor tăia gâtul ca la un piu de găină.”

N-aș putea spune că aveam o prea mare încredere în moralitatea casei în care întâmplarea mă ajutase să găsesc adăpost, dar nici o presimțire tragică nu-mi cuprinsese firea. Era pentru a doua oară că bătrâna vorbea de omor. Eu însă nu credeam. Poate că excesul de oboseală mă făcea mai nepăsător. Hotărârea mea era să-mi petrec noaptea acolo unde mă aflam. Dacă exista într-adevăr un pericol, preferam pericolul în locul oribilei torturi a vântului, a frigului și a ploii care s-ar fi înverșunat împotriva

bietului meu trup doborât de oboseală, în noaptea hâdă de afară. Refuzai să plec.

La început, bătrâna manifestă o aprigă mânie, care însă nu ținu mult. În mintea ei, ideile se amestecau alandala. Porni să intoneze ou o voce răgușită Cachucha, care era pe atunci la modă, și fu cât pe-acți să se dea peste cap încercând o figură de dansatoare spaniolă.

„Totdeauna m-am simțit altfel văzând pe cineva de la Paris — zise ea. Aș da și o sută de franci ea să petrec o noapte pe bulevardul Templului. Aici nu avem nimic, nici măcar militari. Vagmistrul e un bețiv și beția lui e întunecată ca crema de ghetă. E o lume foarte bizară, să știi! Se zice că ar fi o pivniță plină cu diamante și cu aur, că le poți vântura cu lopata, ca grâul din hambar. Ei se duc, apoi se întorc. Uneori aduc pe câte unul care nu mai pleacă niciodată.

Crezi în diavol, tu? Eu l-am văzut. E mai bătrân decât Jidovul rățacitor. Și-a omorât tatăl, și-a omorât și fiul. Nepotul lui e la vârsta când poate să-l ucidă. Asta. e regula succesiunii la ei, Cel ce nu înjunghie e înjunghiat.

Și stăpânul .rămâne totdeauna același, sub basca lui veș-

hică.”;;

Deodată, un pas greu se auzi pe scară. Bătrâna băgă repede în buzunar sticla pe care era pe cale să o ducă la gură. Păli și începu să tremure.

„De data asta este chiar vagmistrul! bolborosi ea, luând îs grabă tot ce se afla pe masă, ca să le arunce una peste alta în dulap. O să mă bată.”

„Te voi apăra” — încercai eu să spun.

„Naivule! rosti ea cu un dispreț suveran. Tu! Contra vagmistrului!” Ciuli urechea. Pasul se împiedica de trepte. „Urcă cu greu — reluă bătrâna. E un bețiv. Poate că a muncit. Și când muncește bea de două ori mai mult. Avem tot timpul.”

În timp ce vorbea, mă luase de brâu și mă trăgea spre ușa aflată în spatele patului.

„Stăpânul nu se va întoarce decât la ziuă — mormăi ea. Până atunci, vagmistrul va dormi buștean. Tu o vei șterge însă, podoaba mea. Ce mi-o fi venit să te scap? Curios!”

Mă împinse în camera vecină și L trânti tare ușa după mine. Dar podeaua coșmeliei întunecate în care mă băgase era acoperită cu paie și cu rămășițe de tot felul. Ușa se propti într-o așchie de lemn, care o înțepeni, lăsând liber un spațiu cam de trei degete între canat și pervaz.

Cred că sunt destul de curajos din fire, căci nu-mi aduc aminte să-mi fi fost vreodată teamă. Nu mi-era nici acum frică. Îmi potolisem foamea, dar mă copleșea o nevoie cumplită de odihnă, împotriva căreia lupta un imbold din ce în ce mai puternic de curiozitate.

Lucrurile pe care le auzisem și le văzusem m-ar fi tulburat mai tare dacă m-aș fi aflat în stare normală. Mai târziu, impresia pe care am simțit-o, în amintire, a fost atât de violentă, că mirau trecut fiori prin oase. În acea Qpapte însă eram amortit, zdrobit, doborât de oboseală. Mu am mințit de loc când am spus că aș fi înfruntat mai degrabă un pericol mortal, decât

chinurile unei noi călătorii pe o asemenea noapte.

Prima mea mișcare fu aceea a unui animal. Am făcut șl eu ca acei englezi care se lasă să alunece sub masă după o veselă orgie la Londra, făcându-și cu resemnare.

loc să doarmă printre picioarele celorlați comeseni oare nu s-au îmbătat încă turtă.

Am strâns sub mine câteva mănunchiuri de paie și mi-am culcat capul îndurerat pe ele, fără să-mi fac prea multă grijă de ceea ce se putea întâmpla. Dar o dorință stranie de a vedea și de a ști mă ținea treaz, în pofida slăbiciunii mele.

Ochii mei, care din întâmplare se aflau exact în fața crăpăturii de la ușa ce dădea în camera cu portretele, stăteau deschiși, urechile ascultau orice mișcare. Vedeam în fața mea pânda în care mii de zbârcituri brăzdau fața bătrânului, palidă și lucitoare ca un fildeș străvechi. Ochii săi, acoperiți de două sprâncene stufoase și sure, mi se păreau că aruncă o privire vicleană portretului din față, pe care eu nu-l puteam vedea.

Ușa de la intrarea în cameră fu împinsă cu ațâța bru-

talitate, încât canatul trosni, gata să crape. Un om intră

și se trânti pe un scăunăș tocmai sub portret. Avea un

cap de bulldog pe un trup de taur. Capul îi era descoperit

și fruntea îi dispărea aproape cu totul sub claia de păr

sbreț. -

„Păcătoasă noapte — zise el — nu se vede nici cât să pui un picior înaintea celui alt.”

„Ai fost să bei departe de aici, domnule Coyatier?” întrebă bătrâna.

„Nu, n-am băut nici un pic, Cherchelito; e o noapte păcătoasă. Mi-a intrat frigul în oase.” Și adăugă, cu glas mai scăzut: „S-a făcut!”

„Tatăl e mort?” bâlbâi bătrâna, mai mult curioasă decât îngrozită.

„Aprinde focul, Cherchelito — zise vagmistrul în loc să răspundă — tremur de frig.”

Tremura într-adevăr din tot trupul și dinții îi clănțăneau în gură.

Bătrâna căreia i se zicea Cherchelita aruncă un braț de vreascuri în vatră.

„Așadar, ăl tânăr a lovit?” întrebă ea.

Mă uitam la acest om cu ceafa ca de taur, prăbușit în el însuși și înfiorat ca o femeiușcă ce trece printr-o criză de nervi. Răspunse:

„Marchizul Coriolan a încercat să mă tocmească, dar eu nu mă voi pune niciodată împotriva Tatălui Tuturor. Mai bine l-aș înfrunta pe însuși Satana. Am făgăduit să nu fiu nici pentru, nici contra și să las lucrurile să meargă de la sine. Atunci, Coriolan s-a adresat lui Giam-Paolo, sicilianul, preotului francez și lui Nicholas Smith, hoțul ăsta din Londra. Frate-său, tânărul conte Julian, urma să fie cu ei, dar s-au certat: Julian voia jumătate din comoară, însă Coriolan nu voia să-i dea decât un sfert, din cauza dreptului său de prim-născut. Noaptea trecută au scos cuțitele și

acum Julian bolește la Sartena cu o lovitură de pumnal între coaste. Dă-mi să mănânc. Pe măsură-ce mă încălzesc, mi se face foame”.

Își trase scăunelul mai aproape de masă, unde tovarășa lui îi servi, fără îndoială, resturile cinei mele. Acum nu-l mai puteam vedea. În fața mea nu se mai afla decât portretul bătrânului, ale cărui zbârcituri rânjeau sarcastic.

Totuși continuam să-l aud vorbind pe vagmistru, în timp ce fălcile lui zdrobeau cu zgomot mâncarea, ca măselele unui dulău. Dar pot spune că ascultam? Starea mea generală era un fel de somnolență înfierbântată de febră. Tot trupul îmi ardea în urma frigului pe care îl suferisem, înțelegeam sau, mai bine zis, ghiceam vag enigma lugubră ale cărei semne se desfășurau în semicon-știența mea. De-abia mai târziu aceste fapte îmi reveniră în memorie, văzute cu totul în altă lumină, care mi le întipări adânc în amintire.

„Chiar dacă Julian moare din cauza rănilor căpătate — zise bătrâna — treaba marchizului tot nu s-a terminat. Julian a avut un copil cu Zorah, țigăncușa. Zorah a luat cu ea copilul, dar mititeii din rasa asta nu se pierd niciodată. Copilul se va rcântoarce pentru a da la rândul lui lovitura de pumnal, atunci când va suna ceasul.”

Vagmistrul replică:

„Te înșeli. Treaba marchizului Coriolan e terminată, și bine terminată, N-ai auzit nimic neobișnuit în noaptea asta?”

„Ba da. A fost o furtună care putea să scoată și munții din rădăcini. De câte ori vine o asemenea

furtună, mai smulge câteva pietre din vechile metereze.”

„Așa e. Au căzut multe pietroaie. Nimeni nu l-a văzut pe Tatăl Tuturor. Se știa numai că trebuia să sosească, dintr-o scrisoare pe care o adusese doctorul de la Paris. Scrisoarea convoca consiliul în marea sală care se află în fața mormintelor. Masa era pusă în vechea sală a tezaurului, unde nu mai există nimic; chiar eu am pus tacâmurile. Erau unsprezece. Tatăl își avea locul fixat între marchizul Coriolan și Nicholas Smith.

Ca să ajungi la sala mare, trebuie să treci prin fața ușii turnului unde se află orologiul. Coriolan, preotul, Giam-Paolo și Nicholas Smith se postaseră în turn, lăsând ușa întredeschisă. Toți patru erau înarmați, așteptându-l pe Tatăl Tuturor încă de la apusul soarelui. Un băiețel pe care îl puseseră la capătul galeriei trebuia Să se retragă la apropierea Tatălui. Și atunci... Înțelege?”

„Da, înțeleg” — răspunse Cherchelita, a cărei voce clănțănea.

„Către ora nouă, băiețelul alergă spre el, zicând: »Vin stăpânââ!» Tatăl și suita lui coborau într-adevăr de la Mănăstirea Nouă, precedați de purtătorii de torțe.

Conjurații deschiseră larg ușa turnului și scoaseră cuțitele. Tatăl ajunse totuși în dreptul ultimei ferestre a galeriei. Nu mai era decât la zece pași de moarte. Se opri să asculte furtuna care urla în dosul cercevelor zgâlțâite.

Toate geamurile ferestrelor erau sparte de multă

vreme. Nimic nu te împiedica să privești afară. Tatăl zise: «Ridicați torțele. Îmi place să văd cum scutură vântul pletele iederii care atârnă peste ruine. Ce-ar fi ca întâmplarea să ne ofere spectacolul unei năruiri, pentru a saluta tre-cerea noastră?»

Torțele fură ridicate, dar flăcările lor deviate de vânt nu luminară decât partea rotunjită a turnului de alături. Bătrânul râdea așa cum știe el să râdă în clipele cumplite.

Și prăbușirea se produse, căci torțele ridicate erau un semnal. Turnul se clătină de la bază, apoi se prăvăli, fără să se producă altceva decât un vuiet surd, pierdut între celelalte zgomote iscate de furtună.

«Mulțumesc! zise Tatăl. Copiii mei, să mergem înainte.»

Ușa turnului era acum o gaură căscată, pe unde se vedeau, fulgerele.

În sala de consiliu, patru locuri rămăseseră goale. Tatăl mă chemă lângă el și-mi zise:

«Coboară în șanț. Cei din familia mea nu mor așa de ușor. Dacă mai respiră, fă-ți treaba.»

Vagmistrul tăcu. Bătrâna găfâia din adâncul pieptului.

„Care va să zică — murmură ea cu voce schimbată,— torțele acelea nu erau decât un semnal? Turnul fusese minat?”

„Afară numai dacă dracul”... — începu vagmistrul.

„Dracul este chiar el! îl întrerupse bătrâna Cherche-lita cu adâncă convingere. Iată că-i omoară de două ori pe aceia care trebuiau să-l omoare ei pe

el.”

Gâtul sticlei învelite în pai îi scârțâi între dinți; bătrâna întrebă:

„Și ce-ai găsit în fundul șanțului?”

xin

, pHERCHELITA ȘI VAGMISTRUL

Reynier își începuse strania lui povestire pe un ton ușor și degajat. Dar pe măsură ce povestea înainta, amintirile se însuflețeau și făceau să renască în el emoția. Fără să-și dea seama, uitase să mai picteze, iar vocea lui căpăta accente tot mai adânci.

Venus continua să-l asculte, nemișcată ea o splendidă

statuie. , , . -~

Reynier reluă:

—Vagmistrul terminase de mâncat. Îi simțeam acum mirosul pipei pe care tocmai și-o aprinsese. El îi răspunse bătrânei:

„Vor trebui răscolite multe pietroaie ca să ne putem da seama ce se află în șanț. Turnul nu era gros, dar era înalt și în locul unde temelia lui se înfîgea în pământ șanțul era adânc câ o râpă. Am aprins un felinar și am cobo-

rât. Ce noapte! Parcă scăpase iadul din văgăuna lui. Am fost soldat și am văzut multe grozăvii în război. Odată, când mă aflam în închisoare, am auzit cum băteau în cuie scândurile eșafodului pe care trebuiau să-mi taie capul. Asemenea bătăi le simți direct în stomac, cumătră! Unii se supun Stăpmului pentru un motiv sau altul: pe mine însă m-a rcânsuflețit chiar în momentul când coșul sta gata să-

mi primească devia... Ei bine, astă-seară, în fundul râpei, am simțit aceleași sudori reci ca în noaptea eșafodului.

În fundul văgăunii am găsit o grămadă de dărâmături și am început să caut printre ele. Întâi am recunoscut haina lui Giam-Paolo, care nu era decât un sac plin cu resturi de carne însângerată, apoi o vreme n-am mai găsit nimic.

Dintre două pietroaie mari ieșea un capăt de pânză: ceva care mai păstrase urme de culoare albastră. Nicholas Smith avea o cămașă albastră, cum poartă marinarii. N-am putut să mișc blocurile mari de piatră, dar am vârât mâna într-o crăpătură. Am dat de ceva cald. Nu era nevoie să mai caut: Nicholas Smith se afla acolo, turtit- și făcut piftie.

Din preot nu s-a găsit nimic, afară doar dacă fâșiile de carne și băltoacele de sânge care se scurgeau printre pietre nu erau chiar preotul...”

„Dar marchizul Coriolan?” întrebă bătrâna Cherche-lita cu voce sugrumată.

„El a fost ultimul — răspunse vagmistrul încetișor, Scotocisem toată grămada de dărâmături. Văzui în râpă, la câțiva pași, ceva alb pe iarba neagră. Îmi îngheță sângele în vine. Trupul îi rămăsese întreg. Stăpânul cel tânăr era culcat pe spate și părea că doarme.

Pe când mă apropiam de el, o rafală de vânt îmi stinse felinarul, iar bubuitul tunetului pătrunse năvalnic în văgăună. Nu mai vedeam nimic. Dar deodată noaptea se luminează și trupul apăru din umbră mai strălucitor decât marmura, fără răni și fără pete,

cu fața lui spână, ca aceea a unei femei frumoase, cu fruntea-i ca zăpada înconjurată de păr negru și cu ochii săi frumoși larg deschiși.”

Bătrâna îngăimă cuvintele latinești care însoțesc semnul crucii.

„Nu cumva ai fost atât de lipsit de inimă ca să-l lovești, mort cum era, călăule!” murmură ea așa de încet, încât vorbele ei de-abia ajunseră până la mine.

Vagmistrul nu răspunse și îndepărtă zgomotos scăunelul de sub el.

„Fiecare cu-ale lui! zise el, ridicându-se în picioare. Aș fi un prost dacă m-aș sinchisi pentru un lucru de nimic. Nu au decât să se socotească între ei, e-treaba lor.”

— Începui să-l văd din nou. Sta cu spatele la mine, înfățișându-mi masivitatea herculeană a umerilor săi, și cerceta cu ochii portretul bătrânului. Făcu semn *Cherche-litei*, care veni lângă el, și amândoi începură să-i privească pe rând, în tăcere, cind pe bunic, când pe nepot.

„S-ar zice că bătrânul zâmbește a bătaie de joc” — mormăi în cele din urmă femeia.

„Iar tânărul pare a spune: cine râde la urmă, râde mai bine!” replică vagmistrul.

„Dar dacă e mort?”

„Crezi că ăștia mor cu adevărat? zise nelegiuitul, ridi-când din umeri. Fac o plimbare până la Satana, pe urmă se rcântorc iar aici.”

Un gând îi trecu deodată prin minte și se lovi cu palma peste frunte.

„A, da! făcu el. Era să uit tocmai ce e mai

important. Desfă așternutul și încălzește bine patul. Stăpânul mi-a spus să te anunț că în noaptea asta nu va sta târziu și că se va culca devreme... Ia aminte!

Un pas greoi se auzea în spatele meu, înfundat, și foarte jos, urcând o scară ce dădea, de bună seamă, în vizuina mea.

Bătrâna Cherchelita ciuli urechea. Se afla acum în fața mea. Lumina cădea direct pe figura ei. O văzui cum devenea lividă de groază. Sticla pe care voia să o ducă la gură se opri la jumătatea drumului. Brațele îi căzură de-a lungul trupului.

„Și eu uitasem să-ți spun ceva! zise ea cu o adevărată deznădejde. Doamne, Isuse Cristoase, ce-o să facem cu bietul nevinovat?”

Nevinovatul eram eu.

„Care nevinovat?” întrebă vagmistrul, încruntând din sprâncene.

Cherchelita îi povesti în câteva cuvinte cum intrasem fără veste, cu câteva ore mai înainte, și cum, fără voia ei și în ciuda regulilor casei, i se făcuse milă de mine. Adăugă:

„E alb și frumos ca și ei”.

Vagmistrul râse sinistru și mormăi \

„Mai e destul loc în fundul râpei”.

Aceste vorbe îmi înghețară sângele în vine și în mine se născu idee a de a rezista, dar încercai în zadar să-mi pun în mișcare mădularele pe care imobilitatea le paralizase.

Pasul de pe seară nu se mai auzea. Bătrâna explică aceasta, zicând:

„Stăpânul s-a oprit să răsufle pe platforma scării”.

Și adăugă: „Puțin îmi pasă de nevinovat, să știi; dar înainte de a-i face ceva, privește-l puțin, eă are o mutră ciudată”.

Luă lampa de pe masă și se îndreptă spre ușa vizuinei mele, pe care o împinse cu piciorul. Vagmistrul o urmă, bodogăninnd-o;

„Ce mă interesează pe mine mutra lui?” Dar ea ridică lampa și chipul meu, luminat brusc, îi izbi privirea. Vagmistrul se dădu câțiva pași înapoi, bâiguind: „încă unul!”

În același timp, ochii lui se îndreptară spre portretul lll a rchizului Coriolan.

Pașii se auziră din nou pe scară.

„Scoală-te, băiete!” îmi zise aspru bărbatul.

Iar bătrâna, ascunzându-și emoția sub aparența unei proaste dispoziții, repetă:

„Haide, scoală-te! Și mai repede!”

Nenumăratele lovituri și răni pe care furia mării mi le i ti use în. timp ce mă tăvălea printre stânci îmi înțepeni- trupul de parcă era de piatră. Doar glasul, ce nu-mi pierise cu totul, mai dădea semne de viață. Zisei, și se pare că o făcui surâzând: !

„Dacă îți trece prin gând să mă ucizi, nu-ți va fi greu”.

Vagmistrul coborî ochii. Părea frământat de două gân-duri potrivnice. Cherchelita zise în chip de explicație:

„Când a venit, umbletul îi păstrase sângele cald; acum vinele îi sunt încremenite”.

Cel pe care ei îl numeau Stăpânul era acum atât de aproape de mine, încât îi puteam auzi vocea

spartă, zicând în spatele meu:

„E lucru de mirare că turnul a așteptat tocmai trecerea noastră ca să se prăbușească. Ce potriveală!”

Și râse sec, dar râsul lui nu stârni nici un ecou printre cei care-l însoțeau.

Vagmistrul se hotărâse. Mă înșfacă de mijloc și mă aruncă pe umerii lui, fără nici un fel de milă.

Bătrâna ne urmă până la ușa de la ieșire și zise, închi-zând-o după noi:

„Au fost destui morți în noaptea asta. Cruță-I pe acesta”.

Vagmistrul coborî scara cât putu mai repede și curând ne aflară afară, unde furtuna nu se potolise încă. Mă iasă jos, lângă zid, și mă întrebă:

„Poți să umbli, tinere? N-am nimic cu tine și sunt gata să te fac scăpat”.

„Chiar de-ar trebui să-mi salvez viața — răspunsei eu — și n-aș fi în stare să fac nici măcar un pas.”

„Cunoști locurile pe aici?”

„Acum. cinci zile mă aflu la Paris, și în Corsica n-am fost niciodată.”

„Așteaptă-mă o clipă” — zise el după ce se gândi un timp.

Rămăsei singur în ploaia care mă îngheța. Cam peste zece minute auzii copitele unui cal plescăind prin băltoace. Vagmistrul venea călare, fredonând Cîntecul vînturilor africane:

La crâșma din piață

N-ai să mai chefuiești. Mai bine ocolești

Noroiul ce-ți stă-n față. i

Se dădu jos și mă urcă pe oal.

„E caraghios — bombăni el — să pornești la drum pe o neapte ca asta, în loc să sfox-ăi sub o plapumă caldă. Totdeauna voi fi un nătărău! „

Se urcă în spatele meu, căci singur n-aș fi fost în stare să mă țin în șa.

„Hii, Cagnotto! strigă el și trase o nuia peste urechile calului. Vezi, să depeni ca lumea din picioare, capră proastă! Te spintec dacă ai să calci pe de lături.”

Calul, care nu merita asemenea ocară, o luă la galop cu tot stratul de noroi ce acoperea drumul.

Vagmistrul parcă avea un talismăn după care se orienta în noaptea neagră. Era nevoit să facă o sumedenie de ocoluri, căci și cele mai mici pâraie se transformaseră în torenți.

În timpul unui asemenea ocol, un fulger mă făcu să văd, în dreapta mea, o râpă adâncă și întunecată, dincolo de care crezui că întrezăresc profilul unei vaste construcții.

„Aș fi vrut să nu mai trec pe aici — murmură însoțitorul meu. Să mă ia dracu dacă n-am văzut cei doi ochi ai lui Coriolan lucind în fundul văgăunii. Țară blestemată! Hii, Cagnotto, capră râioasă! Era un băiat voinic! Și-acum două ceasuri se ținea pe picioare mai bine ca tine.”

Începu să cinto Malbrough sen va ten guerra l, și calul o porni la goană, fiindcă îl înțepase cu vârful cuțitului.

Drumul ținu cam o oră. Spre sfârșitul călătoriei, cerul se limpezise, dar vântul continua să sufle cu

putere. Vagmistrul nu-mi adresase pe tot parcursul nici un cuvânt. Deodată însă mă întrebă:

„Ești nobil, băiatule?”

După răspunsul meu negativ, adăugă:

„Îl cunoști pe contele Juliân?”

Îl Malbrough pleacă la război, (n.t.)

Îi răspunsei „nu” pentru a doua oară. Eătrâna Cherche-lita pomenise și ea acest nume. Vagmistrul reluă, după o scurtă tăcere:

„Pe aici, ca peste tot, drumurile sunt ale tuturor. Ferțtru line, cel mai bine ar fi să nu te mai apropii niciodată de locul în care ai petrecut începutul acestei nopți și să-ți ții gura în privința celor văzute sau auzite”.

Se opri scurt. În fața noastră, în noapte, se zăreau îm-

prejurimile unui oraș.

Mă lăsă să alunec la pământ în mijlocul drumului și-și întoarse calul din care ieșeau aburi. Înainte de a se îndepărta, îmi mai zise totuși:

„Ăsta e orașul Sartena, uncie se găsesc destule hanuri, ca la Pantin-la-Galette. Mersul te va înzdrăveni destul ca să poți face cei o sută de pași care te mai despart de cea mai apropiată cârciurnă. Noapte bună... Hii, Cagnotto, vacă slăbănoagă!”

Șfichiui cu nuiaua urechile bietului cal și dispăru în

galop. „

XVII

PLECAREA LUI VENUS

Povestea semăna cu legenda mitologică: Saturn

devo-rându-și propriii săi copii. În Italia de sud, patria lui Cacus i, ținut clasic al banditismului, există credința, de la Apenini și până la mare, ca și în tot lungul munților sicilieni, că Fra Diavolo, veșnicul stăpân al camorrilor, își ucidea copiii ca să nu fie ucis de ei.

Într-o cireada e de ajuns un singur taur. Călătorii povestesc acea tragedie din deșertul american, unde bivolul tânăr se întoarce împotriva propriului său tată și cucerește cu lovituri de coarne domnia în prerie. Tot așa se petreceau lucrurile și în seraiurile orientului. Să ucizi sau să fii ucis, aceasta e legea naturală a popoarelor barbare.

Îl Brigand mitic, unul din personajele F.neidei de Virgiliu. (as.)

Cel ce scrie aceste pagini a ascultat într-o seară, așezat pe o bucată de marmură roz printre ruinele templului din

Pocstum, povestirile unei eălăuze sorrentine, mândre de a fi făcut parte din Fracurile Negre (Veste Nere) sub Bel-Demonâo, Maestrul Confreriei Tăcerii. Călăuza mea. mai știa încă cele trei cuvinte latinești care formau deviza tainicei confrerii: Agere, non loqui. „A face și a tăcea.” Lozincă minunată, care nu va fi niciodată aceea a adunărilor noastre.

Bel-Demonio, bărbat tânăr și atât de frumos- încât semăna cu un zeu, a pierit de o moarte groaznică, dar splendidă, îngropat de lava Vezuviului. Iar capcana în care căzuse îi fusese întinsă de șeful suprem al carbonarilor de stingă, Michele Pozza sau Pozzo — Fra Diavolo — tatăl său.

Și călăuza adăugă:

— Cită vreme munții vor domina câmpia, bandiții vor continua să existe la noi; timpurile bune însă au trecut. Marii briganzi au plecat în apus și spre nord. Au luat cu ei tot ce se afla în „Casa bogățiilor”: perlele, diamantele, întreg imensul tezaur al veselilor călugări din la Mercil. ..Nu ne-au lăsat decât clinii, sărăcia și monezile antice fără valoare.

Întimp ce napolitanul deplângea gloria apusă a cavernelor, un soare stacojiu aureola rămășițele acestui templu străvechi, alungind minunata perspectivă a colonadelor și scaldându-i capitelurile într-un val de lumină aurie...

Ziua era pe sfârșite. Reynier puse paleta jos, după ce aruncă o ultimă privire peste lucrarea terminată. Acum, norul trăia. Arma nelegiuită a lui. Diomede străpungea un sân de o nemaipomenită frumusețe.

— Doamnă l— zise tânărul pictor — restul întâmplării nu mai are nici o legătură cu tabloul și nu știu dacă mai prezintă vreun interes pentru dumneavoastră. Cu mare greutate am ajuns la hanul cel mai apropiat, unde am dormit optsprezece ore în șir. După ce m-am deșteptat, am încercat să aduc vorba despre clădirile acelea mari,

l Ordinul de la Merci sau Notre-Dame de la Merci ora un ordin călugăresc aragonez, care s-a făcut celebru în secolul al XIII-lea cu prilejul unor împrejurări războinice. A dispărut din Franța în timpul Revoluției, (n.r.) pe jumătate ruinate, aflate între Sartena și coasta mării, dar am primit răspunsuri care ocoleau acest subiect.

Aveam bani puțini și-mi pierdusem toate bagajele; o elementară prudență îmi dicta să nu mă vâd într-o aventură plină de primejdii.

Am luat o trăsură care m-a dus până la Ajaccio, de unde am trecut apoi în Italia. La Roma mă așteptau scrisorile de la domnul Vincent Carpentier și de la copila dragă în care mi-am pus toate nădejtile de fericire. Aflaseră din ziare despre naufragiul vasului și mă rugau să-i liniștesc. Le-am răspuns, fără să intru în amănuntele romantice de după naufragiu. Aceste amănunte nu sunt cunoscute decât de două persoane: de tatăl meu adoptiv și de dumneavoastră. I le-am povestit domnului Carpentier, ca și dumneavoastră, în legătură cu tabloul de la galeria Eiffi, asupra căruia mi-a cerut lămuriri.

De îndată ce m-am întors la Roma, arta m-a acaparat în întregime. Nu mă mai interesa altceva decât munca mea.

N-aș putea spune totuși că uitasem aventura de la Sartena; dimpotrivă, mă miram adesea de stăruința cu care memoria mi se întorcea, fără voia mea, la cele petrecute; dar cu cât trecea timpul, împrejurările acestei întâmplări mi se păreau mai stranii și ajungeam să mă îndoiesc de propriile mele impresii. Nu mă mai încredeam în amintiri. Îmi închipuiam starea mea ele oboseală și de suferință și-mi spuneam: n-a fost xun vis, clar febra a avut și ea un rol în toate acestea.

Spre sfârșitul celui de-al patrulea an de ședere la Roma, întâmplarea scoțându-mi înaintea, în galeria Biffi, tabloul lui Brigand, am simțit că înfrigurarea de

altădată m-a cuprins iarăși. Revedeam în sens invers drama din noaptea aceea corsicană. Aici, fiul era asasinul, iar tatăl sau bunicul era victima.

Nu vă pot spune cât de mare mi se părea asemănarea dintre cele două personaje ale tabloului cu cele două portrete din camera în care bătrâna Cherchelita îmi dăduse găzduire. Numai că în acest tablou, costumele vădeau o anumită epocă, care părea a fi aceea din ultimul pătrar al veacului trecut. Așa încât tânărul din tabloul de la galerie

Bii! putea foarte bine să fie bătrânul din portretul de la Sartena...

—Asta-i sigur! zise cu vioiciune Venus, ale cărei senine de interes nu le-am mai reprodus, ca să nu lungim povestirea. Ai calculat bine.

Se sculase de pe perne și se îmbrăca în dosul tabloului care îi servea de paravan. Apoi adăugă:

—Ai vorbit de un roman. Nu cunosc altul mai plin de interes. Sunt sigură că am să-l visez multe nopți.

—Prin el însuși — reluă Reynier — ca și prin subiectul misterios și dramatic pe care îl reprezintă, acest tablou reține atenția fiecăruia, iar pe dumneavoastră, doamnă, ca și pe tatăl meu, v-a izbit în asemenea măsură, încât v-a împins la un demers destul de neașteptat. Și totuși, nici dumneavoastră, nici tatăl meu nu cunoașteți măștile și nici nu v-ați găsit în situația aceea neobișnuită, care a declanșat la mine surpriza și a produs asupra-mi, la prima vedere, un adevărat șoc.

Pentru a doua oară, glasul necunoscutei rosti din dosul tabloului întrebarea proverbială a spaniolilor:

— Quien sabe? (Cine știe?)

Și un râs argintiu sublimă această scurtă frază.

— Ccea ce știu eu — replică pictorul — este că povestea asta mă înnebunește de-a binelea. Ați remarcat desigur plăcerea stranie cu care v-am spus-o. Mentea mea lucrează încontinuu. Am impresia că tatăl meu adoptiv știe mai multe decât vrea să arate. Ba chiar și dum-neavoastră... Ia spuneți, nu cumva începe o nouă aven-

În loc de răspuns, Venus zise cu o nuanță hazlie în

— Ai fost plătit, îndeplinește-ți obligațiile până la capăt. Ccea ce vreau să aflu acum este rezultatul călătoriei dumitale în Corsica în căutarea misterioasei case.

« Vă voi spune și aceasta mai târziu — reluă Reynier. km aflat mult mai multe lucruri chiar la Roma; am întrebat peste tot; răspunsurile n-au lipsit, căci în Italia legenda călugărilor din La Merci este tot atât de cunoscută

ea și isprăvile lui Schinderhanncs pe malurile Rinului sau ale lui Cartouche² la Paris,

Mi s-au dat informații atât de sigure despre tezaurul acelor Veste Nere, încât l-am putut evalua la dublul bogățiilor aflate în întreg universul. Mi s-a explicat totul, chiar și gestul atât de caracteristic: cheia întinsă asasinului de către victimă, așa cum se vede în tablou. Este cheia tezaurului și reprezintă însăși legea luptei de veacuri care se dă între părinți și copii în această familie a Atrizilor³. Cel ce moare trebuie să predea cheia și există o formulă consacrată

pentru asta. Cel învins spune învingătorului în timp ce-i dă această groaznică cheie: „Tată — sau fiule — iată ceea ce ți-a pus cuțitul în rână și ceea ce-ți va pune un cuțit în inimă”.

Necunoscuta, care între timp se îmbrăcase, ieși în acel moment de după paravan. Nu mai era Venus, ci (cel puțin ca statură, căci voalul des îi acoperea încă fața) o tânără și îneîntătoare femeie, îmbrăcată cu cea mai aleasă eleganță.

— Se face târziu, te rog să închei — zise ea.

— Am terminat — răspunse Reynier — și dacă n-ar fi dorința dumneavoastră de a vă povesti și cea de a doua călătorie a mea în Corsica, n-aș mai avea decât să vă mulțumesc din toată inima. Datorită dumneavoastră, doamnă, voi fi avut și eu o dată talent.

Necunoscuta tocmai se opri în fața șevaletului. Până atunci nu văzuse încă rezultatul acestei lungi sedințe de

poză. Rămase o clipă tăcută și atentă, privind opera lui Reynier.

1 Schinderhannes, pe numele său adevărat Johann Buckler, a fost conducătorul unei bande mari de tâlhari, care în timpul Revoluției Franceze a operat în regiunea Rinului. În 1803 a fost decapitat la Mainz. (n.r.)

2 Renumit șef al unei bande de hoți din Franța, la începutul

secolului al XVIII-lea. A fost tras pe roată în Piața Grevei din Paris, (n.r.)

3 Autorul îi socotește un fel de descendenți ai lui

Atreu, regele „ Mycenei, faimos prin ura împotriva fratelui său Thyeste. Omorân-du-i trei din copii, i-a servit tatălui lor la- masă cu prilejul unui banchet. A fost ucis de un alt fiu al lui Thyeste. (n.r.)

—Mă vezi într-adevăr astfel? murmură ea cu o nuanță de emoție în glas.

—Sunteți cu mult mai frumoasă âceit se vede — răspunse simplu tânărul pictor. .

Ea îi întinse o mână adorabilă și zise încet:

—Poate că nu ne vom mai vedea niciodată. În viață există însă întâlniri neprevăzute. Aclu-ți aminte, așa cum și eu îmi voi aminti... Iar acum termină, te ascult.

—Tabloul lui Brigand mi-a redeșteptat obsesia care se potolise în bună măsură — reluă Reynier. Înainte de a mă rcântoarce în Franța, am vrut să revăd sau, mai bine zis, să „văd” locul necunoscut unde naufragiasem în acea noapte întunecoasă și, pornind de acolo — pe jos — să mă afund singur în câmpie și să regăsesc clădirea aceea mare ruinată.

Am sosit la Ajaccio, ele unde o barcă de pescari m-a condus la Capo-More, la sud de golful Valinco.

Mi-ar fi fost greu să regăsesc, printre toate golfule-țele acelea care mărginesc și fărâmițează coasta, locul exact unde naufragiasse vaporul nostru, dar până la urmă lucrul nu avea prea mare importanță. -

După ce m-am orientat cum am putut mai bine, am luat-o direct prin câmpiile dintre Capo-More și o mica localitate al cărei nume îmi scapă, de pe lângă Chiave. După primii pași, mi se păru că regăsesc impresiile de

atunci. Era tot iarnă. Numai că vântul era uscat; în locul Vîrtejuriilor de ploaie se ridicau acum nori de praf înghețat.

Am umblat de la nouă dimineața până noaptea, crrcc-tând și la dreapta și la stînga, ca un vînatör sau ca un anticar. Văzui de departe orașul Sartena, care era pentru mine un excelent punct de sprijin pentru delimitarea cercetărilor.

Pot spune că am cercetat fiecare metru de teren. Nu am găsit nimic, afară de câteva biete gospodării, câteva vile modeste, un castel construit de curînd și un mare așezămînt cu aspect mai modern” numit „Ospiciul Colonelului”.

Revenii la acest ospiciu de două ori, deoarece se afla la egală distanță de mare și de Sartena, exact în locul 9B care instinctul meu îl indica. Mi s-a spus că ca-a o linflație întemeiată de colonelul Bozzo. Primisem destui liani, ca să cunosc inima generoasă a acestui om de bine.

„îi sunt obligat, cum îi e și tatăl meu, cum îi este și scumpa mea Irène.

Mi se spusese că ..”Ospiciul Colonelului”, în afară de bolnavii corsicani, mai adăpostea și mulți oameni din Paris, care veneau să-și încălzească la soarele din miazăzi tru-purile sleite de lipsuri sau de excese.

Nu putui totuși să plec înainte de a mă informa. La întrebările mele mi se răspuse că pe acolo nu existau nici un fel de ruine, afară de acelea ale unei vechi mănăstiri a călugărilor din La Merci, aflată la mai multe leghe depărtare, dincolo de orașul Sartena.

În acest moment, Reynier fu întrerupt de un

zgomot care venea de la ușa principală. Cineva cunoscut încerca să întoarcă mânerul de afară al ușii.

E de la sine înțeles că, în timpul cit poza necunoscuta, ușa atelierului era încuiată.

Minerul nu ceda; se auziră bătăi nerăbdătoare în ușă.

— Puteți ieși pe aici — zise Reynier, arătând ușa din-spre strada Vavln. Știu cine e musafirul, după cum bate: e tatăl meu.

Necunoscuta, care făcuse câțiva pași spre ușa laterală, se opri scurt.

— Ah! exclamă ea. Crezi că e domnul Vincent Carpentier?

— Sunt sigur.

Necunoscuta avu o clipă de șovăială.

— Haide, Reynier! strigă cineva de afara. Deschide odată!

— Da, deschide-i — zise necunoscuta.

Și fiindcă tânărul părea mirat, ea adăugă:

— Vreau să văd ce efect va produce asupra lui schița noastră... căci ne aparține puțin la amândoi.

În dosul voalului se putea ghici un surâs. Reynier se duse să deschidă. Era într-adevăr Vincent, care strigă intrând:

— De ce naiba ai încuiat ușa asta?

Dar văzând femeia voalată, se întrerupse, iar privirea iui exprima o stare de uimire.

Salută; necunoscuta îi răspunse la salut.

— Iată explicația — zise Reynier, arătându-i șevaletul.

Vincent Carpentier privi schița și făcu un gest de

admirație.

— E frumos! murmură el. E foarte frumos. Privirea i se furișă spre model, examinându-i îmbrăcămintea aristocratică cu o surprindere crescândă.

Chipul frumos și cinstit al lui Reynier își păstră întreaga seninătate.

— Să știi, tată — zise el — că nu m-am ruinat plătind modelului ședințele. Mai există și alții în afară de tine pe care îi interesează tabloul de la galeria Biffi.

Carpentier tresări, iar privirea care-i țâșni din ochi voia parcă să străbată voalul necunoscutei. Reynier continuă:

— Tabloul e aici. Poți să-l iei dacă vrei Carpentier urmări din ochi gestul tânărului. Făcu un

pas spre tablou, dar se opri, căci un braț străin se strecură pe sub al său.

Spre stupefacția lui Reynier, era chiar modelul care își luase această libertate.

— Domnule Vincent — zise femeia — veți privi această pânză altădată. Doresc să vă vorbesc. Vă cer un loc în trăsură dumneavoastră.

— Am avut oare onoarea de a vă fi cunoscut, doamnă? întrebă arhitectul, cam bățos.

— În ceea ce mă privește, am plăcerea de a face parte dintre prietenele dumneavoastră — răspunse modelul. Mă veți refuza oare?

— Doamnă — se bâlbâi Vincent — sunt la dispoziția dumneavoastră.

În timp ce se îndreptau spre ieșire, modelul zise:

— Adio, domnule Reynier, sau poate la revedere!

Dacă mai devreme sau mai târziu cineva te va solicita în numele lui Venus cea rănită, adu-ți aminte.

Un gest grațios și nobil însoți aceste ultime cuvinte.

Tânăra femeie dispăru împreună cu Vincent, lăsându-l pe Reynier pradă unei uimiri de nedescris.

XVIII

LEGÂMÎNTUK

De îndată ce arhitectul la modă și însoțitoarea lui se aflară în cupeul care staționa în strada Apusului, Vincent întrebă puțin cam sec:

—Veți găsi că e indiscret, doamnă, dacă -aș dori să știu...

—Cui aveți cinstea de a vorbi? îl întrerupse modelul, râzând. Nicidecum, e foarte natural. Găsesc că este firesc să vă simțiți contrariat de faptul că cineva se vâără fără voie în gândurile dumneavoastră cele mai intime. Întrebați fără teamă: eu vă voi răspunde, dacă cred de cuviință.

—Nu sunteți Francesca Corona! exclamă Carpentier, care se străduia să recunoască sunetul acestei voci.

—Vă dau cuvântul — replică modelul — că-mi voi scoate voalul, sau, mai bine zis, masca, înainte de a coborî din trăsură. Spuneți-i vizitiului că mergem la Pa-lais-Royal.

Vincent se supuse. După ce închise ferestruica, necunoscuta reluă:

—Frumosul acesta de Reynier e foarte abil. A avut pe degeaba un corp cum puține se află în lumea modelelor. Numai că târgul, excelent pentru el, c

foarte costisitor pentru dumneavoastră. Așa e lumea.

—Nu vă înțeleg, doamnă — pronunță încet Vincent, cu sprâncenele încruntate.

—O! Ba da! ripostă necunoscuta. Sunteți un om curios. De altfel, lucrul acesta se poate spune despre toți bărbații. Și chiar despre femei. Fiecare dintre noi ne gândește cum să facem să părăsim drumul drept ca să ne înghesuim în cotlonul unde crește arborele cu fructul oprit. Cunoașteți oare mulți oameni care să nu fi pierdut pentru a doua oară raiul pământesc?

Se opri, ca pentru a-și lăsa partenerul să răspundă; dar acesta tăcu.

—Dumneavoastră, de pildă — reluă ea — ați fost victima soartei, înainte. de a deveni favoritul ei. Cine ar putea crede că mâna dumneavoastră, atât de frumos irt-mănușată, ținea ziua întreagă mistria și că trebuia să munciți o săptămână ca să câștigați costul uneia din mesele dumneavoastră de azi de la Gafe Anglais? E drept că pe atunci mâncați cu poftă codrul ele pâine și boțul de brânză pe care le purtați sub braț, pe când azi strâmbați din nas în fața tocanei de vinat cu trufe și a trufandalelor. Blestemăm mizeria, scumpe domn; dar ea prezintă mari avantaje atât pentru stomac, cât și pentru creier.

Cât erați de liniștit pe atunci! Și cum v-ați fi mirat dacă vi s-ar fi spus că veți câștiga lozul cel mare la loteria succesului și că, odată câștigat, o boală vi se va cuibări în creier: boala celor fericiți, care te împinge să faci pe dracu-n" patru pentru a-ți rupe gâtul!

A doua întrerupere. De data aceasta, Vincent

intervenii:

— Vreți să-mi faceți plăcerea să trageți concluzia?

— Fără, îndoială — răspunse doamna voalată — că meseria de zidar nu era pentru dumneavoastră, care aveți talent, bună-ereștere și chiar o oarecare eleganță; dar ați fi rămas tot zidar fără lozul cel mare. Lozul acesta a fost întâlnirea cu colonelul Bozzo-Corona, care v-a pus să-i faceți o lucrare misterioasă, fără să vă dezvăluiească secretul său. După cât se pare, a fost mulțumit de dumneavoastră, fiindcă ați primit o recompensă regească, nu numai în bani, clar și în credite, în relații, în succese. Este sau nu adevărat?

— Este adevărat. Și nu m-am gândit niciodată să reneg această datorie.

— Dar v-ați gândit să o plătiți la fel ca mama noastră Eva, căreia Dumnezeu i-a spus: „Totul e al tău, afară de măr”, și ea nu jinduia decât acest măr. Biata femeie! Adevărată femeie! Suntem toți copiii ei.

Strâmtoarea lui Carpentier era vizibilă, totuși încercă să protesteze.

— Afirm — zise el —. că nu am nimic să-mi reproșez față de colonelul Bozzo-Corona.

— Iar cu afirm — ripostă necunoscuta — că Eva, mama mea, n-ar fi mușcat niciodată din măr dacă pomul ar fi avut treizeci de picioare înălțime, în acel ținut primitiv unde nu se găseau scări... Și ce, credeți că sunteți singur sub pom, dragă domnule Carpentier? Nu bănuieți că imensul tezaur pentru care ați meșterit pușculița este râvnit și de alții decât de dumneavoastră?

Pronunțase aceste ultime cuvinte pe un ton sever și tăios.

— Dar cine sunteți dumneavoastră? întrebă brusc arhitectul. Vreau să știu!

Tonul său era poruncitor, aproape amenințător.

Necunoscuta își ridică voalul cu un gest rapid, descoperind astfel o figură a cărei strălucitoare frumusețe era pe atunci admirată de întreg Parisul.

— Contesa de Clare! exclamă Carpentier. Marguerite! Apoi adăugă, ca pentru sine: Bănuiam eu!

— În teatru, noi numeam asta „să-ți ratezi efectul”. Iată-te dezumflat, Vincent, sărmăne prieten!

Ochii ei mari, care, atunci când voia ea, erau nevinovați ca aceia ai unei madone, căpătaseră acum, în mod intenționat, o lucire îndrăzneată.

— Și eu am urcat pe scenă — urmă ea — așa cum ați urcat și dumneavoastră schelele. Obrajii mi-au înghițit tot atâta ipsos ca și mâinile dumneavoastră. Ia uitați-vă dacă se mai vede ceva! Se găsesc destui inși care să-mi facă biografia: Marguerite Sadoulas, pe la teatrele din provincie (pe aia o fluierau), Marguerite de Bourgogne prin cartierul Latin (pe asta începuseră să o adore), apoi contesa Marguerite de Clare, aplaudată acum peste tot și peste tot respectată pe această scenă care se cheamă lumea mare.

Urmă o tăcere.

— M-ați cunoscut studentă, scumpe domnule Vincent — reluă frumoasa contesă — de aceea nu mă jenez față de dumneavoastră. Sunt o fată bună: în loc să vă urăsc, v-am făcut arhitectul meu de casă. Cu

toate acestea vă desfid să încercați să spuneți găgăuților cu blazon din cartierul Saint-Germain că mâncam împreună la- Flico-teaux cu un franc și șaizeci. Carpentier își revenise din emoția ce-l stăpânea.

— La ce-aș face-o? întrebă el liniștit.

— Nu se știe. Suntem doi pentru acest măr. Potrivit istoriei, Eva este prima care îl culege. Adam vine în riadul al doilea. Veți fi oare atât de imprudent să doriți să-l mânețați pe tot?

— Frumoasă doamnă — zise Carpentier din ce în ce mai distant — presupun că în dosul cuvintelor dumneavoastră există un tâlc rațional; numai că eu nu îl descopăr, întrucât doresc din inimă să rămân umilul dumneavoastră servitor și prieten, cred că până acum ne-am fi înțeles, dacă v-ați fi exprimat altfel decât în șarade.

Contesa Marguerite aprobă cu un semn din cap.

— Atunci să vorbim lămurit — replică ea. Întâmplarea împletește fantezia cu lucrurile cele mai serioase. Tabloul din galeria Biffi, care întruchipează gândurile noastre comune” ne-a apropiat astăzi, dar eu vă supravegheam de mult timp și aș fi venit singură la dumneavoastră dacă nu ne întâlneam. Începeți să înțelegeți?

Arhitectul se înclină în tăcere.

— Există în acest tablou doi oameni și un tezaur — urmă Marguerite. Cei doi oameni se află la Paris.

— Chiar și cel mort? întrerupse Vincent, care încercă să surâdă.

— Și bătrânul și tânărul — continuă frumoasa

contesă — bunicul și nepotul. Care dintre ei va muri de data aceasta? Bătălia a început. Bătrânul stă închis în cetatea lui, apărât de prudență și de aurul său. Tânărul merge de unul singur la asalt. Destinul e de partea lui.

— Credeți într-adevăr în toate acestea, frumoasă doamnă? întrebă Vincent.

— Cred ceva mai puțin decât dumneavoastră, scumpe domn, dar totuși destul. Am privit acest chip imberb din I iblou- de două ori, când bărbat, când femeie... Ați pălit!

Vincent Carpentier se schimbase într-adevăr la față, d oarece ultimele cuvinte ale contesei de Clare îi evoca- vă o anumită viziune. Imaginea acelei femei înalte, cu figura palidă și rece, învăluită în voaluri negre, pe care o întâlnise-lângă fata lui la mânăstire, maica Măria cea Bună, îi trecu deodată prin fața ochilor.

— Doamnă — murmură el — dacă scopul dumneavoastră a fost să mă facă să mărturisesc neajunsurile poziției mele atât de invidiate, ați reușit! Sunt ca aceia care trag foloase de pe urma unui legământ cu Satana. Prosperitatea mea nu-mi aduce nici o bucurie. Mi-e frică.

— Și aveți dreptate să vă temeți — articula lămurit contesa Marguerite — lucrul e clar..

Vincent urmă:

— Sunt zile când mă gândesc să părăsesc totul, să-mi iau cei doi copii și să fug departe, departe, dincolo de mări.

— Nu zile — rectifică Marguerite. Spuneți mai

curând ore, căci e mai aproape de adevăr. Dar ora următoare vă găsește din nou înfierbântat de pasiunea care vă arde, ca și pe mine de altfel: fiindcă și eu am câștigat lozul cel marc; și eu ar trebui să mă bucur în liniște de norocul meu nesperat; și mie îmi fug ochii închipuirii înnebunite asupra grămezilor de aur, de perle, de diamante pe care tabloul lui Brigand te lasă să le bănuiești în întunericul unor perspective uimitoare. Vreți să împărțim?

Ochii săi arzători priveau fix în ochii arhitectului, ale căror pleoape clipiră și se lăsară în jos.

— Pe mântuirea mea — bolborosi el — și, dacă nu credeți în Dumnezeu, pe fericirea mea, pe viața mea, pe viața copilului meu, vă jur că nu știu nimic și că nu vreau nimic!

Contesa întinsese mâna.

— Fricos! făcu ea în timp ce și-o retrăgea cu dispreț. Apoi adăugă: Mincinos! Cum vă petreceți nopțile de șase ani încoace? De ce aveți acest aer distrat care vă urmărește peste tot? Nu vi se cunoaște nici o legătură de dragoste, disprețuiți jocurile de noroc, nu vă atrage nimic din ceea ce se cheamă plăcere... Ah! Pentru a-l putea înșela pe colonelul Bozzo-Corona... și chiar pe mine, care nu-i ajung nici până la gleznă, ar fi trebuit măcar un comedian, iar dumneavoastră sunteți doar un smintit!

Carpentier părea distrus.

— Trebuia să se întâmple! gândi el tare. Legământul! Legământul cu Satana! E întotdeauna funest! Doamnă, ascultați-mă și mă veți crede: de șase ani îmi petrec nopțile tremurând. Acest aer distrat,

oare mă urmărește pretutindeni, este conștiința condamnării mele. Să iubesc o femeie, eu! Oare dorința poate să dăinuie și în agonie?

Mesele, plăcerile...

Se întrerupse, râzând descurajat. Contesa, care îl asculta cu răceală, zise:

— Dacă vă aflați atât de jos, de ce refuzați tovărășia pe care v-o ofer?

— Pentru că el și-a ținut promisiunea.

— Cine, Satana?

— Mi-a spus să uit. Am uitat. Și încă trăiesc. Asta nu e nimic?

Batista sa udă îi supse sudoarea de pe frunte. Contesa Marguerite își strânse șalul în jurul umerilor. — Spuneți să oprească — zise ea — am ajuns. Se aflau în pâța vechiului Castel de apă lângă Palais-Royal.

Carpentier se grăbi să se supună. Se lăsa noaptea. Contesa își relua tonul de mare doamnă, care, la drept vorbind, i se potrivea foarte bine.

— Iată-vă scăpat de mine, scumpe domnule — zise ea deschizindu-și singură ușa cupeului, Vă aduceam siguranța, o dată cu averea, căci eu, eu nu tremur nici atunci când e vorba de Satana. Satana mă cunoaște și mă respectă. M-ați respins. Cei care nu sunt cu noi sunt contra noastră.

— Puteți fi sigură, doamnă — voi să întrerupă arhitectul — că nu voi dezvălui nimănui...

— Vă scutesc de discreția dumneavoastră — continuă ca. Spuneți-i numai acelui bătrân pe care bănuiesc că-l cunoașteți și care, în. loc să doarmă cinstit în patul lui, și-a luat cu chirie o mansardă în

strada Vrabiiilor, în spatele palatului Bozzo, că la vârsta lui poate să i se în-tâmplesă ușor ceva rău. Acest om bătrân a găsit ceea ce căuta: este momentul critic. Adio!

Închise ușa cupeului și, trăgându-și voalul, se îndreptă pie stația de trăsură de lângă corpul de pază.

Carpenilor rămase o clipă nemișcat, livid ca un om în agonie. Când vizitiul, mirat de tăcerea sa, se dădu jos ca să-l întrebe unde vrea să meargă, el răspunse:

— Nici eu nu știu unde vreau să merg.

— Domnul se simte rău? Întrebă vizitiul.

— Nu... la palat.

Trăsura porni. Vincent Carpentier, ca deșteptat din-tr-o amorțire adâncă, privi locul unde stătuse până adineauri contesa. Apoi, lăsându-și capul în Mini, murmură:

— Nu puteam să scap de vrerea soartei. Am fost recunoscut sub deghizarea nocturnă. Sunt pierdut!

XIX

CASA LUI VINCENT

Zicala care spune: „încălțat prost ca un cizmar-era adevărată altădată, dar măiestria se îmbunătățește și, în toate domeniile, producătorul devine azi propria lui reclamă. Picioarele pantofarilor noștri sunt astăzi chinuite în piele de lac, și cunosc un tânăr domn, croitor de felul lui, care e așa de teribil de bine îmbrăcat, că ștregarii îl aclamă pe stradă.

Mai există și altă expresie: „Casă de arhitect”, care întrunește în egală măsură, ca toate adevărurile populare, admirația și bătaia ele joc.

„Casa arhitectului”, clădită de arhitect pentru

arhitect, este în același timp un domiciliu și o reclamă. Însăși înfățișarea sa trebuie să le dea de gândit celor care au posibilitatea să devină eventuali clienți ai arhitectului.

Trebuie să fie elegantă, cochetă, puțin banală, plină de înlesniri, de confort, decorată cu flori frumoase sau cu zarzavaturi, ticsită de așa-zisele invenții americane care fac, la nevoie, dintr-un dulap un>cșemineu sau dintr-o fântână im calorifer.

Trebuie să poată fi vizitată cu un permis, ca altădată apartamentele din palatul Primăriei, atunci când senatorul-prefect al Senei și doamna prefect se aflau la țară.

E mai mică decât un minister, dar cit de drăguță!

După ce au cercetat-o din pivniță și până în pod, perechile se întorc gânditoare acasă, și astfel gerarienele construcției începe să fermenteze în dosul prăvăliei.

— Este ca o bombonieră! zice negustorul.

Iar consoarta, întotdeauna mai poetică, răspunde:

— E ca o cutie de bijuterii.

Oamenii aceștia sânt oare bomboane sau bijuterii ca să fie puși înăuntru? N-are a face. Au cu ce să-șă procure o asemenea cutioară: și o vor construi, nefericiții!

Vincent Carpentier, a cărui situație înflorise ca prin minune, nu avusese nevoie să-și creeze o firmă. Locuia în cartierul Saint-Lazare, într-o casă care nu era o casă de arhitect.

Ar fi putut să fie o locuință încântătoare, dacă n-ar fi fost atmosfera de tristețe care o înconjură. Șă e de

notat că această tristețe nu făcea parte din casa în sine, oare era bine așezată, construită într-un stal elegant și vesel, potrivită din toate punctele de vedere pentru o locuință demnă de invidiat.

Casele au și ele un suflet, care imprimă fizionomia pietrelor și a mortarului din zidurile lor.

În locuința lui Vincent Carpentier, sufletul tânjea. Te simțeai singur în această locuință albă, care arăta ca părăsită în mijlocul aglomerărilor Parisului.

Pendula în stil „rocaille”, care împodobește șemineul încărcat de sculpturi, bătuse de nouă seara. O lampă ardea pe masă, aruneînd o lumină săracă asupra culorilor deschise ale unui salon destul de mare, cu mobilier lăcuit în alb, pe care îl încadrau tapițerii de Beauvais, cu subiecte pastorale.

Vincent Carpentier stătea lângă masă. Lumina lămpii îi cădea pe fruntea înnegurată, plină de riduri adinei.

Spuneam, chiar în dimineața,acestei zile, când am vizitat Mănăstirea Crucii, că Vincent Carpentier întinerise, dar și îmbătrânise în ultimii șase ani. În această seară, el arăta îmbătrânit, mult îmbătrânit. Prin părul său răvășit apărea un început de cheile. Actorul nu mai era pe scena. La această oră, când nâmeni nu-i mai pândeau pe figură pustiirile unei mari patimi sau ale unei mari suferințe, totul se destindea în ființa lui,

Între el și lampă se afla, întins pe masă, un plan arhitectural. Acest plan reprezenta o secțiune a unui vast palat de formă neregulată, așezat între o curte și o grădină. Curtea dădea spre strada Therese, grădina

spre strada Vrabiiilor. Dăm aici denumirea acestor străzi ca să-l lămurim pe cititor, dar, în realitate, numele lor nu figurau în plan nici măcar prin inițiale.

Chiar de la început vom spune că acesta era planul exact și complet al palatului Bozzo-Corona.

Pe hârtie, totul era în alb și negru, afară de un punct roșu, marcat în mijlocul unei camere mari, desemnată sub numele de „vechiul salon” și așezată în partea din fund, la extremitatea de nord a fațadei care dădea spre grădină.

Această pată roșie ocupa, așadar, porțiunea de fațadă cea mai îndepărtată de străduța Vrabiiilor, cu care grădina comunica printr-o porțiță scundă, nu departe de acel laborator unde proprietarii magazinului «La micul câștig» strâneau munți de aur cu miriametri de pânză ieftină. Nu sunt nici douăzeci de ani de când zidul cenușiu și prăpădit al acestei grădini, care nu mai avea decât vreo patruzeci de picioare, a fost dărâmat și înlocuit cu o casă de raport.

Ochii lui Vincent rămăseseră fixați asupra punctului roșu, ca și cum ar fi fost fascinați. Lângă el, un mare dog danez dormea cu botul între labe.

La celălalt capăt al mesei, în parte pe ea, în parte pe un fotoliu alăturat, se afla un bizar amestec de veșminte uzate și murdare: o pereche de pantaloni vechi, o pelerină sfâșiată, o bonetă de lucru, un cozoroc vei-de, o pereche de ochelari cu toarte și o manta largă.

Primul gând pe care ți-l stârneau văzându-le era că aceste zdrențe serveau pentru deghizare. Mantaua

trebuia să-l acopere pe cel deghizat atunci când ar fi ieșit din casă. Greutatea era să ieși din casă.

Vincent Carpentier își lăsase fata la mănăstire chiar-pe timpul vacanței și instalase la celălalt capăt al orașului atelierul fiului său adoptiv, dar nimeni nu se poate feri de anumiți ochi care te pândesc la ieșirea din casă.

Vincent Carpentier nu putuse să renunțe nici la portar, nici la valetul de casă. Avea chiar un valet remarcabil, despre care \rom mai vorbi. Dar la ce îi putea servi această deghizare?

Gongul pendulei răsună îndelung în spațiul sonor al salonului lipsit de orice alt zgomot.

Vincent ținea cu o mână planul, iar cealaltă i se crispa prin păr.

—Mai am oare timp să fug? se întrebă el. Și sunetul propriului său glas păru să-l înspăimânte.

—Moartea — reluă el încet — nu mai e nici o îndoială, o moarte fără milă, nici iertare. Ei se măcelăresc între ei, părinții și copiii, urmând o tradiție de familie. Este legea lor. Nici unul n-a șovăit între vocea sângelui și chemarea aurului. Cum ar putea oare să-l cruțe pe un străin?

Se ridică împleticindu-se, și atât de desfigurat, că l-ai fi crezut sculat după o lungă boală. Dulăul danez se ridică și el în picioare. Salonul avea două uși. Vincent se duse pe rând la amândouă, ca să le încerce încuietorile, apoi zise cu amărăciune:

—Sunt bine apărat, dar moartea e ca și aerul, intră pe gaura cheii, prin crăpăturile ferestrelor. Pâinea pe care o mănânc mă înspăimântă!

Întorcându-se la masă, împinse cul piciorul pulpanele „elerinei care atârnav pe jos.

—Nebun! Nebun nefericit! murmură el. Deghizare! Să înșeli ochiul unui asemenea tezaur! Căci aurul are ochi; aurul se păzește și se apără; aurul vede totul, aurul este Dumnezeu!

Câinele se întinse, hămăind încet, și veni să se frece de el.

—Jos, Cezar! strigă Vincent.

Se lăsă pe scaun și-și sprijini fruntea în mâini. Fruntea îi ardea.

—Sunt pierdut! reluă el. Mulțumesc lui Dumnezeu pentru idee a pe care am avut-o de a îndepărta copiii de lingă mine. Ei vor fi feriți de dărâmături când casa va sări în aer... doar dacă această femeie nu se va lega și de Reynier. Tabloul există. Este o cruzime a întâmplării. Dinspre partea aceasta nu voi putea muri liniștit... dar dinspre cealaltă? Fata mea!... Figura aceea palidă de călugăriță italiancă pe care o cunosc atât de bine! Chipul acela care este același cu cel din tablou, și care este și al omului misterios, concurentul meu... al omului care, ca și mine, dă târcoale tezaurului... Fata mea nu știe nimic. Da! O jur! Mi-aș fi smuls mai degrabă limba din gură decât să-i încredințez acest fatal secret. Credeți-mă, spun numai adevărul, ar fi o crimă inutilă. Cruțați-o pe Irène, cruțați-o pe scumpa mea copilă!...

Sudori reci îi inundară tâmplele. Era în prada unui chin îngrozitor.

Timp de câteva minute rămase gâfâind, ca sufocat.

—Femeia aceasta! strigă el deodată. Marguerite!

Ea nu e singură, aproape că mi-a spus-o, și chiar o bănuiam, fiindcă îi pândisem casa. Câți sunt în jurul prăzii? Câți lupi suntem? În timp ce eu o pândeam, mă pândea și ea pe mine. Și fiind mai bogată, a văzut mai clar sau cel puțin mai repede. Mi-a propus să împărțim, dar este o capcană; în fața porții acestui templu infernal nu există împărțeală, ci numai omor!

Dar o idee păru să-l însuflețească deodată.

— Femeia aceasta e nimic pe lângă el! zise Vincent. Nu știe nici cit știu eu. Ea nu ar putea să pună degetul pe acest punct roșu și să zică: Aici este! Ce-ar fi dacă m-aș duce la el, la acest muribund, mai puternic decât Hercule, și i-aș destăinui planurile contesei Marguerite...

Dar se întrerupse printr-un râs dureros.

— Ce motiv aș avea să fac acest lucru? Și care mi-ar fi scuza? Și ce drept aș putea invoca? Colonelul mi-a poruncit să uit. Numai faptul că mi-am reamintit ar putea fi socotit ca o trădare. N-aș mai ieși viu din palatul Bozzo. „Va să zică te interesezi de pușculița mea, fârtate?” Parcă-l aud cum m-ar lua peste picior înainte de a mă spinteca... și, de altfel, nu l-aș spune nimic nou, fiindcă el știe totul dinainte. El o vede, cum mă vede și pe mine. Privirea aurului trece prin zidurile cele mai groase. Și aurul este el însuși.

Părea micșorat și strivit sub greutatea descurajării; capul îi atârna pe piept. Ochii lui stinși urmăreau nu știu ce dincolo de lucrurile prezente și vizibile, pe care el nu le vedea. Și se gândea, stăpânit de acest vis care îl legăna, ca somnul care-l cuprinde pe copilul obosit de plâns.

—Am fost, pierdut chiar din ziua în care am acceptat legământul. Chiar la un ceas după acceptare, imaginația mea începuse să lucreze. Căutam. Ceva îmi vorbea ele primejdie, dar eu am râs. Să fie o primejdie numai faptul că cercetez? Dar nu sunt un hoț, nu am vrut să iau lucrul altuia: am vrut numai să știu...

—Voiam să știu — reluă el — să știu! Care om poate să reziste unei enigme? Am încercat să rezist, dar dorința, înzecită, îmi înfierbânta mintea că o demență. Credeam că stau pe loc, dar mergeam; credeam că mă bucur în pace de binefacerile nesperate ale averii, dar eu o disprețuiam și eram dedat cu trup și suflet muncii oprite, sfortării vinovate care a săpat cu încetul — dar cu o răbdare neîmpăcată — prăpastia în care voi dispărea îngropat.

Cu un gest de mânie și de revoltă, mâna sa crispată amenință planul întins în fața lui, dar se opri, și privirea lui de maniac se fixă din nou asupra punctului roșu, în timp ce spunea cu tărie:, — Aici este, sunt sigur! O știu! O văd!

Dulăul, care se culcase din nou, ciuli urechile.

Cineva dinafară bătu la ușa principală a salonului.

—Ce este? întrebă Vincent, redeșteptat brusc. Ce vrei, Roblot?

Vocea lui Roblot, valetul său, răspunse:

— A venit cineva din partea notarului dumneavoastră;

—Nu sunt acasă. Să vină altă dată!

—Persoana — insistă valetul — mi-a spus să vă comunic numele său.

— Ce mă interesează numele lui? rosti Carpentier mâniaș.

— Este domnul Piquepuce, soțul cameristei doamnei contese. .Ii voi spune să revină, deoarece domnul nu este

acasă.

— Să intre! porunci grăbit arhitectul.

În același timp se duse la ușă și trase zăvorul. Domnul Piquepuce fu introdus imediat. Nu era un om strălucitor, dar există cameriste de-ale conteselor care au bărbați mai amărâți. De altfel, titlul de secretar de notar nu conferă nimănui prestața unui membru influent al Jockey-clubului.

— Am vorbit numai așa de notar, ca să înșel copoii — zise domnul Piquepuce după ce intră.

— Ai cam întârziat — făcu Carpentier.

— Soția mea mi-a spus — replică liniștit Piquepuce — că noii Cavaleri ai Tezaurului ar da bucuroși o mie sau două de franci, ca să afle că domnul se ocupă atât de mult de treburile lor.

Vincent își deschise portofelul și scoase o bancnotă de cinci sute de franci. Domnul Piquepuce o primi și se așeză.

— Soția mea e pătrunzătoare ca ambra — zise el. Ea mai vorbește despre un bătrân domn care ar scuipa zece țnii de franci ca să afle ce pune la cale atât domnul, cât și Cavalerii Tezaurului.

XX

TRIUMFUL IDEII FIXE

A venit acum timpul să-i spunem cititorului, în câteva cuvinte, povestea lui Vincent Carpentier din

acești ultimi șase ani. -

Pe lumea aceasta există, din nefericire, două lucruri care se aseamănă: geniul și mania. Aproape toți marii inventatori au fost socotiți clemenți la vremea lor, după cum majoritatea nebunilor au asupra unui anumit subiect o putere de deducție care. uimește și depășește rațiunea.

Punctul de plecare al. lui Cristofor Columb este același cu al unui biet ins care își plimbă extravaganța maiestoașă pe aleile spitalului din Charenton, mărturisind vizitatorilor uimiți că el este Isus Cristos sau că se numește Napoleon. Paznicii vă vor spune, ca și medicii: puteți discuta cu acest nenorocit despre istorie, morală sau filozofie; este mai lucid decât dumneavoastră, iar gândirea lui vă este superioară. Numai că, ele îndată ce atingeți din întâmplare butonul care deschide ușa visului său, el vă va spune că evreii l-au răstignit pe cruce sau că englezii l-au asasinat la Sfânta Elena.

Ceea ce alimentează forța inventatorului sau sfărâmă inteligenta maniacului este numai idee a fixă. Fisura pe unde această idee fixă se strecoară în craniul omenesc pentru a-l preaslăvi sau a-l degrada este imperceptibilă. Întâmplarea pare să joace și aici un rol imens, atât pen-tru viii aproape morți de la Bicetre l, cit și pentru cei de-a pururea vii de la Pantheon.

Dacă colonelul Bozzo-Corona, pentru a putea dispune în toată libertatea de instrumentul de care avea nevoie, nu l-ar fi îndepărtat pe Vincent Carpentier de copiii săi, poate că acest Vincent

Carpentier, luând partea bună a lucrurilor și acceptând să trăiască fericit” și-ar fi apărat mintea împotriva ideii fixe. Spun poate, deoarece încă de la început idee a fixă provocase în el febra calculului, și orice calcul acaparează. Oricine și-a vârat un singur deget în această roată amețitoare care este algebra probabilităților sfârșește în mod fatal prin a fi prins, cu trup și minte, în acest angrenaj.

I se spusese lui Carpentier: „Uită!” Era însăși condiția târgului care îi schimba sărăcia în bogăție și puneau bazele viitorului copiilor săi. El încercă să uite. Crezu chiar că a uitat. Când stătea de vorbă cu el însuși, își, spunea: „Aș fi ultimul dintre oameni dacă n-aș respecta această condiție atât de ușoară!” Dar era singur, și exista un început de calcul. Ce forță poate împiedica acțiunea tăcută a grăuntelui care încolțește?

3 Vechi azil de bătrâni în Franța, (n.l.)

Ați avut cu toții acele vise din nopțile reci, când somnul păstrează conștiința treburilor de a doua zi. V-ați culcat, hotărând să vă deșteptați la o anumită oră. Și ați și visat acest lucru, atât de pătrunși erați de hotărârea luată. Visezi că te deștepți, că sări din pat, înfrigurat dar Curajos, că te îmbraci privind cu regret așternutul călduros; ești conștient de propriul tău curaj și te feliciți —, dar continui să dormi, și ora trece!

Vincent era singur. Ei visa și în visul său vorbea cam așa:

„Ce mă interesează pe mine acest mister? Ce-am eu de-a face cu el? Chiar de-ar fi vorba de lucruri în

afară de lege, eu nu pot fi socotit complice, fiindcă nu știu nimic. Și nici n-aș vrea să știu. Prințesă sau tezaur, conținutul ascunzătorii este ultima dintre grijile mele... și poate că mă înșel când mă gândesc că era una și aceeași voce — aceea din prima seară, care întreba la barieră: «Aveți ceva de declarat?», și cea care spunea «Mulțumesc U în fața pasajului Choiseul, când colonelul dădea bacșiș vizitiului...”

Presupun că ați și descoperit fisura.

„Vincent era un arhitect foarte căutat. Colonelul se purta față de el ca un protector. Amândoi frecventau aceeași lume, comenzile curgeau, Vincent era primit la palatul din strada Therese.

Uneori, însă, în loc să se întoarcă direct acasă, se îndrepta, cu toată ora târzie, spre Champs-Elysces, și atunci îl cuprindea o emoție ciudată

Într-o noapte ajunsese până la Champ-de-Mars; era o noapte frumoasă, cu lună plină. Și tot repetând refrenul! „Ce mă interesează? Ce-am eu de-a face cu el? etc”, căuta locul unde făcuse, legat la ochi, acea curioasă experiență în jurul bastonului înfipt în pământ, în dimineața zilei când Francesca Corona venise în sărăcăcioasa lui mansardă să-i ia pe Irehe și pe Reynier.

— Este absolut sigur — își zise el — trăsura făcea un cerc: mereu același cerc.

Trecuseră doi ani de atunci. Invitat adeseori la masă la palatul Bozzo, el măsurase din ochi toate cotiturile. Era arhitect. La lumina lunii începu să tragă mașinal linii cu vârful bastonului în praful format din noroiul uscat de pe Champ-de-Mars, și n-aș

putea spune cum, dai aceste linii se transformaseră într-un plan al parterului palatului Bozzo,

Vincent șterse furios cu piciorul acest plan de îndată ce-l termină, zicând:

— Nu știu! Nu vreau să știu!

Era un om cinstit, închipuiți-vă, și nu e nevoie să o mai repet. Mai mult decât atât: era un om cumsecade, ea probă, invoc purtarea lui față de Reynier. Avea și o inimă bună, fiindcă se lăsase ruinat de lunga agonie a soției sale adorate. De corectitudine nu mai vorbim, ea se subînțelege. Întreaga viață a lui Vincent Carpentier îi dădea dreptul la un cuvânt care e și mai potrivit: era un om delicat.

„Chiar dacă ar fi acolo tot aurul din lume — își zicea el îndreptându-se spre casă — acest aur nu e al meu. Ce rost are să mă amestec?”

Fără îndoială că era un gând înțelept. Dar fisura! Ideea fixă îi dădea târcoale.

Acasă era singur. Nu avea pe cine îmbrățișa înainte de culcare. Se culcă, dar nu putu dormi.

A doua zi, pe biroul său se afla desenat pe o foaie de hârtie planul palatului Bozzo, așa cum fusese desenat în praful de la Champ-de-Mars. Doar punctul roșu nu figura încă acolo.

Din ziua în care a fost trasat acest plan, Vincent a devenit trist, distrat, preocupat, așa cum l-am văzut la maicile de la Mănăstirea Crucii.

Ideea fixă pătrunsese prin fisură.

El nu-și dădea seama de. acest lucru. Nimeni nu-și dă seama. Se credea la o sută de leghe depărtare de o asemenea imprudență și de o atât de mare trădare.

Promisese, și își ținea promisiunea. Asta era cel puțin convingerea lui lăuntrică.

Și, cinstit „vorbind, la ce i-ar fi servit să-și calce cuvântul? El nu cerceta, era sigur că nu cercetează. Dar, cu toate acestea, era frământat de o îndoială: ascunzătoarea avea dimensiuni care cereau o grosime de cel puțin trei metri a zidului în care fusese scobită. Vincent era sigur de asta, fiindcă el însuși făcuse măsurătorile.

În ce parte a palatului Bozzo putea să existe un asemenea zid? La casele vechi, numai pivnițele aveau uneori o astfel de grosime, dar el își amintea foarte bine că, la sosire, nu numai că nu coborâse, dar urcase câteva trepte.

Nu era om cu o cultură prea profundă. În probleme de arheologie se pricepea atât cât și dumneavoastră, cit și mine, sau cât acest biet Dulaure, apostol al curiozităților pariziene.

Într-o dimineață se prezentă la Biblioteca regală înainte de deschiderea ușilor. Pe neașteptate îi venise gustul pentru cărțile vechi. La un sfert de oră după sosirea bibliotecarilor, l-ați fi putut vedea așezat la masă în fața unui in-quarto ele Félibien, pe care îl încadrau operele sus-numitului Dulaure, ale lui Piganiol de la Force, ale lui Dom Lobineau, ale lui Saint-Foix, ale lui Mercier, ale lui Saint-Victor I și ale altora. Părea un om care ar vrea să reconstituie cu de-amănuntul Parisul de altădată.

De obicei, asemenea pasiuni științifice nu țin mult la cei care nu sunt de specialitate, dar cu Vincent Carpentier nu s-a întâmplat așa. Timpul nu făcu decât

să-i atâțe patima pentru antichitățile marelui oraș.

După ce termină cu izvoarele tipărite, trecu pragul venerabil al sălii manuscriselor. Fu văzut și la Arsenal, la Sainte-Geneviève 2, la Arhive; consultă până și planurile excelente depuse la Prefectura de poliție.

Apoi, la capătul unui an întreg de cercetări, stând într-o seară la biroul său pe care se afla planul palatului Bozzo, își zise:

— Desigur, asta nu mă încălzește cu nimic, dar arh căpătat convingerea că zidul oare dă spre grădină face parte din a doua incintă adăugată liniei de fortificații a lui Filip-August, și care îngloba întregul perimetru al cartierului Butte-des-Moulins. Curiozitatea mi-e deci satisfăcută.

Era o nouă greșală. Curiozitatea lui era mai însetată ca oricând.

Într-adevăr, zidul adăugat ocupa toată lărgimea fațadei dinspre grădină.

Dar în ce parte a acestui zid se afla ascunzătoarea?

Vincent își punea această întrebare în timp ce se descălța. De astă dată izbucni într-un râs sincer și ridică din umeri cu nepăsare.

I Istoriografi și literați francezi din secolul XVIII, autori ai unor lucrări privind istoria Parisului și a împrejurimilor sale. (ș.r.)

a Minăstire clădită în anul 508 pe una din colinele Parisului, din porunca lui Clovis, unul dintre primii regi ai Franței, (n.r.)

— Și chiar de-aș cunoaște locul exact? Fi-voi eu

oare mai bogat?

Acum, întreaga idee fixă trecuse prin fisură. Era bine instalată în creier, unde își lărgea culcușul. Dai-Vincent Carpentier nu bănuia nimic.

— Este ultima problemă — își zise el peste câteva zile — și numai necuratul o poate rezolva altfel decât prin sondarea vechilor întărituri. Dar la ce bun?

A doua zi își spuse: — Se poate sonda din ochi tot așa de bine ca și cu o prăjină de fier.

A treia zi, un bătrân cu înfățișarea săraca, cu părul cărunt, îmbrăcat cu o pelerină decolorată și purtând pe cap un larg cozoroc verde, lua cu chirie o mansardă pe strada Vrăbiilor, cu vedere spre grădina palatului Bozzo-Corona, Era Vincent Carpentier, ajuns în a doua fază a maniei sale, și care de data aceasta își dădea seama de două lucruri: existența ideii sale fixe -și primejdia la care-l expunea.

Vincent Carpentier se deghiza, Vincent Carpentier se ascundea.

În ajun se simțise pălind sub privirea colonelului. I se păruse că acea privire binevoitoare, dar nuanțată de o milă batjocoritoare, îi străpungea ființa ca un bisturiu.

Încercase în zadar -să se ascundă în dosul indiferenței, îndărătnica stăruință a lungii sale strădanii îi sărise în ochi. Își dădea seama cu surprindere, cu teamă chiar, de efortul involuntar depus de atâția ani. Și când voi să se întrebe din nou: „La ce bun!”, ceva se cutremură în el. O remușcare? Nu știu. Știu însă că nu s-a oprit aci. Dimpotrivă, mergea înainte; munca sa neînduplecată își urma

cursul și, semn funest, acum se ascundea. Se deghiza.

Deghizarea devenise de altfel o necesitate, căci faptul de a înființa un post de observație la doi pași de casa colonelului constituia un adevărat atac.

Vincent ieșea din hățiș. Calculele sale deveneau acte., începea războiul.

Chiar din acea primă noapte, Vincent stătu de veghe la ferestruica sa de seara și până dimineața. De multe ori, în timpul acelor ceasuri lungi, se revoltă împotriva lui însuși, de multe ori își părăsi locul pentru a fugi, dar o adâncă înfrigurare îl ținea captiv. Voia să știe.

Ideea fixă devenise mai tare decât conștiința lui.

În noaptea aceea nu văzu nimic. Timp de două săptămâni făcu același lucru în fiecare noapte. Vincent dormea ziua, dar înfrigurarea creștea și visele lui nu mai erau aceleași.

Aurul se strecura în nebunia lui.

El nu-și spusese: „Vreau tezaurul”, dar închidea ochii spre a nu mai citi în cartea sufletului său.

În beția visurilor lui vedea acum strălucirea bogăției fără margini și fără fund, imensă ca marca. Slăbea, devenea palid, ruginit, cum s-ar spune, și măcinat de acest ocean de strălucire.

Către mijlocul celei de-a treia săptămâni, cam la o oră după miezul nopții, simți că inima și respirația i se opresc în piept. Pentru prima oară de când sta de veghe la postul său, zări o lumină slabă mișcându-se și trecând din fereastră în fereastră de-a lungul fațadei din dos, la parterul palatului Bozzo.

Lumina zărită de Vincent Carpentier trecu prin

toate camerele parterului și se opri în dreptul penultimei ferestre, adică aproape de fundul grădinii. Nici cei trei crai de la răsărit nu au privit cu mai multă emoție steaua miraculoasă care trebuia să le servească drept călăuză în noaptea deșertului.

Vincent își lipise ochiul de geamul mansardei; privea cu fruntea înfierbântată, cu sângele înghețat în vine.

Putea să vadă cam două treimi din fațadă; putea să urmărească deci cu ușurință mersul luminii, și cunoștințele pe care le avea despre interiorul palatului îi permiteau să-și dea seama care erau apartamentele prin care trecea lumina. Dar asta era tot. Distanța era prea mare ca să-l poată recunoaște pe purtătorul acelei lămpi sau al luminării aprinse atât de târziu în noapte.

Trebuie să fi fost chiar colonelul; dar putea fi și un servitor sau un hoț.

La gândul de hoț, o spaimă pătrunse în sufletul lui Vincent. Începea să simtă că are un drept asupra tezaurului,

Lumina dispăru și Vincent își zise: „A intrat în ascunzătoare”. Și-l cuprinse un tremur, ca un amant care l-ar vedea pe soț intrând în camera de culcare a femeii iubite.

Dar avea să mai vadă și altceva.

Afară de soț și de amant, mai există uneori și un al treilea personaj, inventat de Gavarnil, și despre care amantul zice: „Ne înșală pe amândoi”,

XXI

CEL CARE II ÎNȘALĂ PE AMÎNDOI

În timp ce Vincent stătea pironit la postul său, înccr-când să controleze cele ce vedea și să le privească mai de aproape, întrezări o mișcare nelămurită pe creasta zidului dintre grădină și strada Vrabiiilor. Era o mogâldcață neagră, care părea că sare zidul și se lăsa ușor să alunece în stradă.

Dacă individul ar fi sărit în grădină, Vincent ar fi dat alarma!

Era un răufăcător oarecare? Un vagabond umblând la întâmplare după pradă? Sau un rival? Un vânător căl-când pe urmele lui Vincnt sau chiar înaintea lui Vincent?

Odată aflată pe trotuar, umbra se strecură de-a lungul zidului, proiectând, la lumina unui felinar, o siluetă de om tânăr care mergea eu pași mari — apoi se pierdu în noapte.

Vincnt rămase uluit, mai uluit decât Robinson Crusoe la vederea unor urme de pași pe nisip. Acest om, acest necunoscut, oricare ar fi fost el, îi era dușman de moarte.

l Chevalier Sulpice-Guillaume, zis Gavarni (1804—1866), cunoscut pictor și litograf francez, a cărui operă numără aproape 8 000 de piese, printre care câteva serii de desene intitulate Nebuniile femeilor în materie de sentiment, Politica femeilor, Copiii teribili etc. (n.r.)

De-abia către cinci dimineața, lumina apăru din nou la căpătui de nord al fațadei. Ea străbătu iarăși tot parterul palatului, ieșind pe acolo pe unde venise.

În ziua aceea, Vincent Carpentier nu dormi de loc.

Toată dimineața stătu aplecat asupra planului său și, urmărind drumul parcurs de lumină, își zise, vorbind de vagabondul din noaptea trecută:

T— De la locul de unde se găsea pe zid, el vedea mai bine decât mine.

Aș vrea să găsesc un alt cuvânt decât acela de gelozie, care să exprime mai bine apriga lui strângere de inimă.

Lucrând fără încetare și cercetându-și amintirile; din timpul expedițiilor nocturne făcute în tovărășia colonelului, el se gândea:

„Soseam din strada, e clar; traversam mica grădină, apoi dădeam de o ușă...”

Degetul său, care aluneca pe hârtie, se opri în fața singurei uși indicate pe plan și care se găsea pe stingă, venind din strada Vrăbiilor, la numai câțiva pași de zid.

—Nu este asta — zise el după o mică ezitare. În această noapte, lumina a mers până la celălalt capăt al casei; casa are mai mult de patruzeci de pași lungime, iar noi nu făceam mai mult de trei pași după ce treceam de intrare. Din două una: sau rmai există altă ușă, sau toată grămada mea de calcule se dărâmă!

Dădu cu pumnul în masă.

—Mai există încă o ușă! făcu apoi hotărât, ca și cum voința lui ar fi putut schimba lucrurile. Omul s-a urcat totuși pe zid. Voi cerceta și voi găsi...

Se întrerupse încă o dată și pronunță cu o expresie stranie:

Omul însă va reveni... Cu atât mai rău pentru el!

Nu ieși toată ziua din casă și nu primi pe nimeni. Spre scară, se deghiza ca de obicei și-și acoperi travestirea cu mantaua largă de care se servea ca să iasă din casă.

Aceia care, pentru un motiv sau altul, prelungesc carnavalul dincolo de timpul lui, își fac iluzii. Ei își închipuie, fără doar și poate, că nimeni,nu-i recunoaște. Mulți dintre ei se înșală.

Vincent Carpentier apucă un drum ocolit ca să ajungă din cartierul Saint-Lazare în strada Saint-Roch. Putea să jure că nimeni nu-l urmărește.

Undeva, pe unul din acele terenuri virane care se găseau din belșug pe atunci în spatele actualei gări de cale ferată spre Le Havre, el își scoase mantaua, o făcu pachet, își puse pe cap cozorocul verde și-și luă înfățișarea de evreu bătrân.

La colțul dintre străzile Saint-Roch și a Vrăbiilor trecu pe lângă un tânăr care stătea în fața vitrinei unei prăvălioare prăpădite unde se vindeau lucruri de îmbrăcăminte pentru femei. Tânărul era întors cu spatele, dar încercă să-și strecoare privirea pe sub cozorocul lui Vin-cent. Acesta avea instinctul viu și ascuțit al oamenilor care se ascund. De altfel, și el era la pândă, gândindu-se la umbra pe care o zărise în noaptea precedentă. Se răsuci pe jumătate și ochii săi întâlneau privirea tânărului, care se îndepărtă imediat. Avea o față palidă și foarte albă, fără barbă, încadrată de un păr negru ca tăciunele. Cei care au călătorit prin Italia cunosc aceste măști de fildeș și abanos.

Vincent Carpentier nu-și amintea să-l mai fi văzut pe acest tânăr, a cărui figură îl izbi ca aceea a unei.

ființe nesuferite. Își văzu de drum; dar în loc să intre în casa unde își avea mansarda, trecu hotărât mai departe și urcă până în" vârful colinei Morilor. Ajuns acolo, se întoarse și se uită îndărăt, dar nu mai văzu nimic.

Totuși, la întoarcere, în momentul când făcu primii pași pe aleea strimță și întunecoasă care ducea la casa închiriată, zări în depărtare silueta dușmanului necunoscut.

—Va fi duel — își zise el — îl voi omorî pe acest lup!

Dar nu așteptase clipa aceasta ca să facă un plan de apărare sau de atac, așa că, intrând în mansardă, pe care o închise cu cheia, așeză pe pat două obiecte, dintre care unul era un pumnal. Celălalt obiect, mult mai voluminos, fu scos din pânza în care stătea înfășurat; era o lunetă.

Carpentier se așeză la postul său de lingă fereastră. Era adânc îngrijorat. Supraveghea, de data aceasta, nu numai palatul, ci și grădina și strada. Somnul îl copleșea, dar îi ținu piept.

Strădania fu zadarnică, fiindcă nu văzu nimic nici în dosul ferestrelor închise ale palatului, nici în grădină, nici pe zici, nici pe stradă.

În zori, cu toate că era frânt de oboseală, nu luă ca de obicei drumul spre casă. Așteptă să se facă ziuă de-a binelea și-și așeză luneta în așa fel ca să poată examina toate blocurile de piatră din care era construit zidul exterior al palatului Bozzo.

La început, cercetarea nu dădu rezultate, dar cei care se călăuzesc de calcule nu se descurajează ușor.

Cinci ecuația rezolvată spune: lucrul e așa, el trebuie să fie așa.

Chiar dacă o lume nouă, o planetă sau o zidărie maschează locul unde fusese o ușă, cifrele își confirmă precizarea. Feriți-vă cât puteți de simțurile dumneavoastră, clar nu de cifre — și continuați să cercetați. Dacă sunteți un Columb, veți descoperi America. Cifrele nu mint niciodată.

Era o capodoperă modul cum fusese astupată această ușă. Se găsiseră, nu știu unde, blocuri vechi de piatră, cioplite pe vremea primilor Valois. Fuseseră combinate după moda Evului Mediu, fuseseră murdărite, frecate, zgâriate, stropite cu o grijă migăloasă, astfel încât, umiditatea a patru sau cinci ani adăugându-sc perfecțiunii lucrării, sudura devenise invizibilă chiar și pentru ochii cei mai pricepuți.

Luneta însă era excelentă, iar Vincent Carpentier fusese zidar. El știa să privească zidurile, așa cum un detectiv abil privește chipul deghizat al unui suspect.

Cânc își luă ochiul de la ocularul lunetei, după o cercetare îndârjită, el delimitase un dreptunghi care părea mai vechi decât restul zidului și arăta ca o pată, aproape imperceptibilă, e adevărat, prin excesul ei de vechime.

Vincent își șterse sudoarea de pe frunte și-și zise:

— Ușa se află exact acolo unde trebuie să fie. Rămân acum două lucruri: întâi, să știu dacă acela care umblă noaptea e colonelul, și, al doilea, să-l înlătur pe acest curios din drumul meu.

Curiosul era lupul care trebuia ucis: acel tânăr cu

trăsături albe ca marmura și păr negru ca tăciunele.

În așteptarea nopții, Vincent se întinse pe pat, fiindcă trebuia să se facă întineric ca să se poată duce acasă. În plină zi, o deghizare ca a sa nu mai înșală pe nimeni, ci, dimpotrivă, atrage toate privirile. În pofida oboselii, nu fu chip să închidă ochii.

Ajuns acasă, găsi în corespondența de peste zi două scrisori, pe oare trebuie să le menționăm.

Prima, expediată din Marsilia, îi anunța rcântoarcerea lui Reynier.

Cea de-a doua era de la stareța Mănăstirii Sfintei Cruci, care îi cerea concursul, cu câteva luni înainte, pentru organizarea serbării de distribuire a premiilor.

Confirmând adâncă și sincera dragoste a lui Vincent Carpentier pentru copiii săi — fiica și fiul său adoptiv — nu vom spune decât adevărul. Chiar anul trecut, vacanța Irènei fusese pentru el o adevărată sărbătoare, și de mult încă se gândea cu drag la proiectul de a instala atelierul lui Reynier în propria lui casă.

Astăzi, citirea celor două scrisori îl făcu să-și încrețească fruntea.

— Reynier trebuie să lucreze cit mai departe de aici — zise el. Apoi adăugă: Și în curând vacanța Irènei! E fată mare acum! Ar vedea tocmai ceea ce eu vreau să ascund!

Ideea fixă, stăpână deplină asupra minții lui, năvălea acum asupra inimii.

În Vincent nu mai exista nimic altceva decât nebunia lui; evenimentele păreau să-i fie complice: în fiecare zi înfierbântarea lui găsea o nouă hrană și,

lucru neașteptat, chiar Reynier, venind de la Roma, aducea în bagajele sale un braț de lemne uscate care să atâțe pârjolul.

Prima dată când Vincent Carpentier își aruncă privirea asupra tabloului lui Brigand, copiat de Reynier în galeria Biffi, se simți cuprins de o amețeală. Se crezu jucăria unei năluciri. Taina orbitoare, dar groaznică, pe care încerca să o descopere cu prețul liniștii, cu primejdia vieții lui, apăsarea dintr-o dată, cu toată furia, din umbră. Sau cel puțin o parte din această taină. Implacabila tragedie a aurului își desfășura aici scena sa principală. Tezaurul își bolborosea sângeroasa lui mărturie. Moștenirea crimei își dezvăluia înspăimântătoarea naivitate a legii sale. Era ceva măreț, dar hidos, ca în legendele barbare: și asta pentru toată lumea.

Pentru Vincent însenina și mai mult, dar și mai rău decât atât. El poseda cheia alegoriei. Le cunoștea pe cele trei personaje ale dramei: pe bătrân, pe tânăr și tezaurul. Pentru alții, această înfricoșătoare și stranie pagină vorbea de trecut. Pentru el, era prezentul și viitorul: astăzi și mâine.

Tezaurul se afla în ascunzătoarea pe care el însuși o săpase și o zidise; bătrânul, sau cel puțin portretul său viu, era colonelul Bozzo, stăpânul și păzitorul tezaurului; tânărul era cel cu fața mai albă decât a unei femei sub întunecata bogăție a părului negru, pe care Vincent îl văzuse dând târcoale ca un lup în jurul prăzii sale. Nu îi știa numele, dar l-ar fi recunoscut dintr-o mie.

Noi știm, într-adevăr, că el a fost puternic

impresionat, la Mănăstirea Crucii, de înfățișarea maicii Măria cea Bună. Și după ce Reynier îa povestise acea noapte corsicană, care era un nou act al tragediei paricide și reversul tabloului din Roma, ce înfățișa omorul tatălui de către fiu, Vincent dădu un nume lupului.

Lupul era celălalt nepot al Tatălui Tuturor, fratele marchizului Coriolan: contele Julian Bozzo-Corona. Căci vampirul ruinelor de la Sartena, de trei ori învingător în duelul familial, asasin al tatălui său, asasin al fiului său, asasin al nepotului său, nu era altul decât acest bătrân blajin care-și sfințea ultimele zile prin acte de binefacere: colonelul Bozzo-Corona.

Poate fi aceasta o scuză pentru purtarea lui Vincent Carpen tier? N-are a face! Febra aurului se explică prin ea însăși, ca orice delir. Nu pledăm, ci povestim.

Încă de mult, Vincent nu mai încerca să reziste. Nu numai că nu lucra de unul singur, dar își mai lua și ajutoare. Nu e nimic mai subtil ca simțul unui maniac. Vincent devenise bănuitor chiar înainte de a fi văzut pe zidul palatului Bozzo acea umbră de spion sau de tâlhar care îi oprise respirația în piept, ca vederea unui rival ascuns sub o fereastră iubită. Vincent stătea la pândă. Instinctul său neîncrezător îl făcu să bănuiască existența mai multor îndrăgostiți în jurul tezaurului. Bănuielile sale se îndreptau spre acea bisericuță formată din oameni avuți și supuși care-i înconjurau de aproape pe colonel. Tocmai dintre acești oameni, colonelul îi alesese o excelentă clientelă.

În situația lui nouă de arhitect, Vincent se servea de multă lume. Printre salariații săi, el remarcă pe un băiat sărac, dar priceput, care avea ca atribuție supravegherea lucrărilor. Acest băiat se numea Piquepuce; avusese mai multe meserii, iar soția lui se afla în serviciul doamnei contese de Clare, cea de-a doua demni-tară a cenaclului al cărui patriarh era colonelul Bozzo.

Vincent făcu din Piquepuce șeful poliției sale.

XXII LA PÎNDĂ

Acest Piquepuce, inspector al lucrărilor și copoi pe deasupra, era un băiat deștept, priceput la treabă. Bineînțeles, Vincent nu-i încredințase nimic din secretul său, dar îi dădea indicații pe care Piquepuce le urmărea cu flerul sigur și docil al unui câine de vânătoare.

Întrucât în fața subalternilor nu trebuie puse enigme, iată de Piquepuce, Vincent lăsase să se înțeleagă că lucrează în interesul colonelului Bozzo, protectorul și binefăcătorul său. Sentimentul de recunoștință explica totul,

Piquepuce avea aerul să creadă în existența acestui sentiment atât de firesc. Și nici nu cerea mai mult. Cu condiția să fie bine plătit, el nu-și făcea griji pentru rest.

Or, Vincent îl plătea foarte bine, ca probă suplimentul de douăzeci și cinci de ludovici, ceruți adineauri de Piquepuce ca un lucru promis și datorat.

Chiar înainte de întâlnirea lui cu doamna contesă de Clare, Vincent își îndreptase atenția în această parte.

—Priviți — zise inspectorul, scoțând din buzunar o hârtiuță. Am noroc că o am pe soția mea. S-au constituit în asociație, doamna contesă, domnul Lecoq, doctorul

Samuol, Prințul fete. De altfel, iată aici lista cu numele lor. Banda se cheamă: Cavalerii Tezaurului. E foarte veselă, după cum spune soția mea, dar ea e femeie isteată și, după părerea sa, nu e de glumit cu toate aceste lucruri. Înseamnă că colonelul Bozzo trebuie să fie dol-dora de bani, jupâne, dacă se rotesc atâția primprejur! Și tot oameni bine situați!

Vincent luă hârtiuța și citi numele scrise pe ea.

—Cavalerii Tezaurului — repetă el. Opt asociați.

—O să-l aibă în curând și pe al nouălea — întrerupse domnul Piquepuce — cel care a construit camera tezaurului. L-au apucat deja de- o labă, dar soția mea n-a putut încă să-i afle numele.

Vincent își încruntă sprâncenele.,

—Și se joacă în fața servitorilor cu jocul ăsta groaznic! murmură el bănuitor.

—Ah! Ah! exclamă inspectorul. Se vede că n-o cunoașteți pe doamna Piquepuce! Ea este fosta Boboc de aur de la teatrul Saqui, persoană întru totul onorabilă. Are ochi de năpârcă și urechi care aud și cum crește griul pe câmp. În plus, e atât de nevinovată! Jupâne, m-am însurat cu o ființă reușită.

Vincent Carpentier puse bine lista.

Soția du mi tale — întrebă el — n-a auzit niciodată vorbindu-se de mine pe acolo?

—Niciodată, afară dacă nu sunteți chiar dumneavoastră cel de-al nouălea.

Vincent schiță un surâs.

— Este tot atât de probabil ca și restul întâmplării — zise el, ridicând din umeri. Altceva acum, mai serios. Ai putea să-ți faci rost de o intrare în casa maicilor de la Mănăstirea Crucii?

— La mănăstire? Cum. de nu! E chiar locul meu. Piquepuce, Picpus... nu e rău, nu-i așa? Câteodată mai faci și jocuri de cuvinte. Rîse singur și adăugă:

— Nevastă-mea, tot ea, săraca, este nașa ultimului născut allenjeresei. Ce doriți să aflați de acolo?

— Vreau niște informații — răspunse Carpentier — asupra unei persoane care locuiește în mănăstire fără să aparțină comunității. Este o femeie cam. de treizeci de ani, poate mai bine. Cred că e italiancă. Poartă un costum- semicălugăresc, ca unele starețe ale ordinelor din Austria. I se zice maica Măria cea Bună.

Piquepuce își notă într-un carnețel.

— Și mai ce? făcu el. Asta o s-o distreze pe nevas-tă-mea.

— Aș vrea să aflu în special — reluă Carpentier — dacă această persoană are un frate. Se opri, ca să termine apoi imediat: ...Sau dacă nu este cumva ea însăși propriul ei frate.

Piquepuce își umflă obrajii slabi.

— Ia te uită, ia te uită! exclamă el. Lupul în stână! Pe deasupra, aveți și dumneavoastră o Scufiță Roșie prin pădurea aceea, nu-i așa, jupâne?

Arhitectul dădu vesel și afirmativ din cap. Prezența fiicei sale în mănăstire era o justificare pentru curiozitatea sa.

Piquepuce zise:

— Am să-mi trimit nevasta și până mâine seară chestiunea va fi lămurită. Asta e tot?

— Da, asta-i tot.

Domnul Piquepuce își relua pălăria, care nu era tocmai nouă, și se îndreptă spre ușă, dar înainte de a păși pragul păru că se răzgândește și se întoarse îndărăt, zicând:

— Știam eu bine că uit ceva în legătură cu Cavalerii Tezaurului! Nevasta mea m-ar fi certat, e lucru sigur! Este vorba de cel de al nouălea, cel care a scobit nuca. Bătrânul îl supraveghează. Domnul Lecoq vorbea ieri seară de un individ cu cozoroc verde și pelerină veche, care a luat cu chirie o mansardă în strada Vrăbiilor, în spatele palatului Bozzo, și de un oarecare tânăr palid și fără barbă care dă târcoale pe acolo. Poate că-i postați chiar dumneavoastră în jurul casei. În fine, nu are a face, eu sunt dator să vă spun totul. Pe mâine.

Ieși. În camera de alături se afla Roblot, valetul de casă care îl anunțase. Domnul Piquepuce schimbă cu el o strângere de mină. Roblot întrebă:

— Ați mângâiat dinele, ca să se obișnuiască «u dura-rata voastră»?

— Da — răspunse inspectorul. Cezar și cu mine sântem acum prieteni. Arde, arde, nu-i așa? Cred că treaba nu va mai tăragăna. Deschide-mi coridorul.

În loc să iasă în stradă, domnul Piquepuce intră într-un culoar care se întindea de-a lungul camerei în care se afla Vincent.

Am spus că această cameră avea două uși.

Trecând prin culoar în vârful picioarelor, domnul

Piquepuce ajunse fără zgomot până la cea de-a doua uşă şi se opri acolo, uitându-se pe gaura cheii. Începu să râdă încet, deoarece Carpentier, cu coatele pe masă, îşi luase capul în mâini.

Ciinele se duse până la uşă, adulmecă, apoi se culcă din nou.

„Bun animal! gândi Piquepuce. Cit despre arhitect, s-a zis cu el. A găsit ce-a căutat. Am zărit pe plan un punct roşu care nu exista ieri. Nu-i mai rămâne decât să se ardă la luminare.”

Era adevărat. În ajun, punctul roşu nu se afla pe plan. Vincent îl pusese chiar în dimineţa când se întorsese de la pândă din fereastra mansardei.

Şi iată de ce îl pusese:

În acea noapte, după săptămâni de aşteptare zadarnică, Vincent văzuse din nou strălucind lumina care mergea din fereastră în fereastră la parterul palatului Bozzo. Prima oară când zărise această lumină, Vincent nu putuse distinge cu ochiul liber nici figura, nici statura omului care o purta.

Era ultimul fir care mai oprea rezolvarea definitivă a problemei. Există, într-adevăr, probabilitatea, dar nu certitudine absolută. Putea fi un valet de casă, putea fi chiar un tâlhar atras de magnetul aurului şi care da tir-coale, ca şi Vincent însuşi, în jurul acestei uşi închise prin care se strecura un fel de aer ameţitor.

Vincent voia să fie sigur, absolut sigur.

În noaptea aceasta, luneta, îndreptată din vreme, îi arătă prin geamurile primei ferestre, apoi prin ale celei de a doua şi așa mai departe, de la fereastră la

fereastră, până în fundul grădinii, silueta firavă și clătinândă a colonelului Bozzo, cu lampa în mână.

Vincent își zise într-o izbucnire de orgoliu și de teroare:

— Tezaurul e al meu — dacă vreau. Dar voia oare?

La această întrebare, nici Vincent însuși n-ar fi putut să răspundă.

Toate acestea se întâmplaseră dimineața. Dar în seara aceea, după plecarea lui Piquepuce, el își ținea capul în mâini pentru că își întreba înfrigurarea, încercând să afle ce va ieși din acest chin care îi năpădise existența.

Mult timp nu scoase o vorbă, căci prin mintea celor care trăiesc singuri nu trec numai gânduri: ei vorbesc cu glas tare, uneori chiar cu elocință, alteori cu violență, astfel că monologul, de care abuzează și teatrul, este în asemenea împrejurări expresia realității.

Piquepuce era bun observator. Și el știa asta. Urechea sa înlocui ochiul la gaura cheii când Vincent se ridică, palid și cu privirile învăpăiate.

Vincent nu mai era același. Chipul sau era înfiorător din cauza suferinței și îndrăzelii. El mototoli planul din fața, lui și zise tare, cu un glas bine articulat:

— Nici n-avem nevoie de el. Îmi cunoșteam drumul. Chiar din prima zi, ceva a vorbit în mine. Vedeam punctul roșu chiar în locul în care l-au fixat calculele și cercetările mele. Strălucea ca o flacără. Îmi obseda gândurile, încât aș fi mers și cu ochii închiși drept la locul indicat, trecând peste orice

obstacol, așa cum merge omul spre destinul său.

Dădu din cap, încet, cu tristețe, dar ferm, așa cum se întâmplă când asculți o acuzație gravă, plauzibilă, dar nedreaptă.

—Nu, nu sunt un hoț — reluă el — afirm asta, o jur! Nu știu totul, dar între timp am aflat multe, iar revelația neașteptată a tabloului de la galeria Biffi mi-a lămurit textul inexplicabil al legendei. Aurul acesta, îngrămădit într-o cantitate nemaiauzită, reprezintă sânge, nenorociri, lacrimi. Și iată, mai mult de un veac, poate, de când acest nesfârșit șir de crime trece cu nerușinare prin fața ochilor justiției omenеști, sfidând mereu pedeapsa. Altădată existați judecători liberi. Ei nu erau hoți.

Ei găseau dreptatea acolo unde o pusese Dumnezeu, în inima lor!

—N-ai de gând să mai termini? bombăni Piquepucc dincolo de ușă. Ești mai plictisitor ca ploaia, bibicule! Vino la subiect, clar fără predică, te rog!

Căscă. Vincent îi da înainte cu un patos sporit, — Ce făceau judecătorii liberi din Germania? Pedepseau, și apoi restituiau. Eu însă șovăi în fața rolului de călău; pedeapsa trebuie să fie de sus. Nu voi lovi decât dacă vreo piedică mi se pune în calc... Căci sunt hotărât să merg înainte.

—Așa te vreau — făcu Piquepucc. Hai, fiule! Dar bagă de seamă să nu calci greșit.

—Da, voi restitui, aceasta este idee a care îmi dă putere. Dar cui? Acești oameni au lăsat în urma lor. nenumărate victime. Nu le cunosc și nu o dată mi-a

părut rău că nu am împotriva cui să mă răzbun. Dar nu aveam dreptate. Datorită acestui fapt, misiunea mea e cu atât mai mare. Voi cerceta și voi găsi. Nu am dat oare destule dovezi? Numai de unul singur și sărac, am cercetat și am descoperit. Ce problemă mi se va mai putea împotrivi, când voi avea cheia de aur și o armată?

Se ridică de pe scaun. Un fel de calm urmă agitației lui vii. Începu să umble prin cameră cu pas măsurat. Și cum plimbarea aceasta îl aduse în fața oglinzii, se privi în ea. Atât de vădită era schimbarea trăsăturilor sale, încât îl făcu să se dea înapoi și, ca și cum cineva i-ar fi strigat „minți”, bolborosi:

—Nu, nu mint! Nu am nici o patimă, nici o dorință. Nu văd nimic pe lumea asta ce s-ar putea cumpăra cu această prodigioasă bogăție. Este adevărat că pentru cei doi copii ai mei am visat o bogăție fără margini, dar nu știu dacă o mai. doresc, fiindcă fericirea pare să se îndepărteze de asemenea case prea bogate. Există un demon în aur. Nu vreau nimic... nu, nimic!

—Dar vreau totul! strigă apoi deodată, înălțând capul. Aș muri dacă ar trebui să împart! Dumnezeu mi-a dat astamumai mie, ca să pot să fac dreptate. Și el m-ar pedepsi dacă aș da îndărăt în momentul suprem al bătăliei. Astăzi e ziua cea mare, rni-o strigă instinctul, acest instinct care nu m-a înșelat niciodată. Colonelul mi-a desoperit taina; ce l-ar costa un omor în plus? Și ceilalți, Cavalerii Tezaurului, care se gândeau să se servească de riine ea de o călăuză... uite, îmi țiuie urechile, ei discută espre mine, mă osândesc... m-au și osândit! Măine va!i prea târziu.

Gongul pendulei începu să bată. Vincent numără insprezecc bătaii.

—Așa târziu! murmură el, în timp ce un fior îi trecu prin vine.

Rămase o clipă nemișcat, ca și cum ar fi șovăit; apoi, xăgând încet un sertar al biroului, scoase două pistoale, 3e care le băgă în buzunarele hainei.

De cealaltă parte a ușii, domnul Piquepuce zise:

—Iată că afacerea se îngroașă, atențiune!

Vincent își luă pelerina ca să o îmbrace peste haină, ar după o clipă de gândire o aruncă, zicând:

—În noaptea asta nu e nevoie să mă mai deghizez, își încheie redingota.

În momentul când își luă pălăria, domnul Piquepuce părăsi postul de observație și porni repede pe culoar. — Gata! îi spuse el lui Roblot, care îl întreba curios în ochi. Fierul e încins.

Coborî la rezezeală peronul casei, trecu strada și se aruncă într-o trăsură care aștepta în piața ele alături.

—în strada Therese, la palatul Bozzo — zise el, închi-/încl ușa. Dă-i bătaie!

XXIII ESCALADA

Peste câteva minute, Vincent Carpentier ieșea din casă iedeghizat și fără măsurile de prevedere obișnuite. O uă în jos, spre bulevardul plin de pietoni ca ziua.

Era una din. acele nopți frumoase de august, care-i alungă pe parizieni din casele lor prea strimte. De la Madcleine la Poarta Montmartre nu se mai găsea nici un scaun, nici o bancă, nici un scăunel de cafenea

neocupat. În schimb, de-a lungul balustradei dintre trotuar și partea carosabilă a Străzii Joase, acolo unde mai târziu a fost construit Grand-Hotel, un șir neîntrerupt de oameni fără rost, de ambele sexe, se sprijinea de balustradă, așa cum fac, în zile de furtună, stolurile de râtt-dunele ce se înșiră pe firele de telegraf ale șoselelor.

Era o căldură înăbușitoare, berea nemțească, sau numită ca atare, curgea în valuri; un adevărat flux de pietoni cobora pe Champs-Elyscs, unde pe atunci primele două cafenele cu muzică anticipau cu modestie splendorile de astăzi ale acestor localuri distractive.

Carpentier se cufundă o clipă în această mulțime. Este știut că în mijlocul mulțimii poți lucra foarte bine cu capul. În mijlocul gloatei gândirea se izolează tot atât de bine ca și în adâncul unei păduri.

În astfel de nopți, când orașul se revarsă din plin pe străzi, timpul nu se mai măsoară cu orologiul său obișnuit. Ceasurile pentru somn se miră că iau parte la această veghe zgomotoasă.

Diferența între orele de culcare ale Parisului și răsăritul soarelui e atât de mică, încât ți-e mai mare mila de liber profesioniștii cart? au nevoie de întuneric. Nu e timp pentru escaladări, pentru spargeri sau pentru alte asemenea lucrări de artă. Totuși, în acest sezon mort, pe care-l străbat ca prin pustiu Arabiei, bandiții se simt însetați.

Ah! Minunatele nopți de decembrie, nopți de saispres-

zece ore, cu zăpada care acoperă casele, cu

poleiul care

golește străzile! Vară blestemată, anotimp al leneșilor,

bun cel mult să coacă pâinea și vinul, pe care le cumperi

cu banii altora!

Vara, bandiții cei mai iscusiți se văd reduși la mârșava îndeletnicire de pungăși.

Vincent Carpentier, artist fericit, cu portmoneul plin în buzunarul redingotei sale elegante, regreta și el nopțile lungi. Se simțea stânjenit de tot acest zgomot și de această agitație.

Lucru curios, în mijlocul acestei mulțimi vesele și vioaie ca un coș cu șoareci, el era poate singurul om care purta în buzunare scule de iarnă. Dacă ar fi fost căutat (dar cine putea să bănuiască?), s-ar fi găsit asupra lui,

pe lingă o pereche de pistoale, un cuțit lung, o frânghie »de mătase prevăzută eu cârlig și un anumit instrument cunoscut în lumea cea mai bună sub numele de gură de lup. Alții îi mai spun și privighetoare. Limbajul saloanelor este de o bogăție nebănuită.

Doamne, da, Vincent ascundea în buzunarul său o trusă de lăcătuș fără autorizație. Se zice că cine țintește un scop, nu ține seama de mijloace.

Domnul Piquepuce nu era singurul om de talent pe care îl cunoștea domnul Vincent. Din când în când putea fi întâlnit la el și un tânăr frumușel, fante de cafenea, care era unul dintre cei mai buni lucrători ai

casei Berthier și Compania (broaște cu secret și cufere cu siguranță), și care răspundea la numele intim de Cocotte.

Cocotte îi procurase lui Vincent cârligul și sfoara de mătase cu care să se prindă de coama zidurilor; în plus, îl învățase cum să mânuiască o sârmă ca să deschidă orice fel de închizătoare sau lacăt.

După cum se vede, Vincent nu pornise la treabă cu mina în gură. Și dacă luna ianuarie, atât de potrivită pentru o asemenea treabă, ar fi luat brusc locul acestei leneșe luni de august, Vincent n-ar fi avut nici o bătaie de cap. Dar el cunoștea Parisul, știa că, în această strimță stradă a Vrăbiilor, la fiecare etaj al caselor toate ferestrele erau larg deschise — respirând din greu ca niște crapi scoși pe uscat — și în pragurile tuturor ușilor portarii sorbeau aerul infect al șiroaielor din stradă, pentru „a se răcori”.

Trebuia să aștepte. Și nimic nu e mai greu decât să aștepți, atunci când ai luat cu tărie o hotărâre gravă.

Chiar și cei mai îndrăzneți nu rezistă la asemenea încercare, iar acela care, în primul moment, ar fi sărit un meterez, se poticnește în fața unei simple bariere, când o așteptare de o oră i-a răcit ardoarea și i-a măcinat voința.

Carpentier mergea cufundat în gânduri, cântărind șansele favorabile, ca și cele contrare ale expediției sale, când deodată se opri la colțul șoselei d'Antin, în fața elegantei cafenele Foy, care, din cauza căldurii, pusese afară trei rânduri de mese, ca o circiumă ordinară.

Vincent Carpentier nu avea pe nimeni de căutat, nici de supravegheat. Oamenii de felul său trăiesc cu idee a lor fixă, feriți du preocupările obișnuite ale celorlalți muritori. Ei nu cunosc dragostea și, în consecință, nici gelozia.

Și totuși, s-ar fi zis că sclipește strălucirea unui ochi gelos în privirea lui Vincent atunci când, după ce parcursese cu o tristă indiferență șirul de consumatori de la mesele cafenelei Foy, ea se aprinse dintr-o dată. A fost ca o trezire bruscă dintr-o mare surpriză amestecată cu spaimă.

Zărise — sau crezuse numai că vede — la o măsuță de marmură așezată afară, o figură binecunoscută lui, dar pe care desigur se aștepta cel mai puțin să o întâlnească într-un asemenea loc. Era un chip palid, sever și frumos. Și nu vedea decât chipul, căci forfota mulțimii îi ascundea părul de deasupra figurii și. corpul care era dedesubt. Dar privirea lui, oricât de scurtă fusese, nu se putea înșela. Vincent Carpentier putea să jure că o văzuse pe maica Măria cea Bună.

Lucrul era în el însuși atât de neverosimil, încât Vincent se îndoi de mărturia propriilor săi ochi. Voi să-și verifice printr-o nouă privire prima impresie; dar tocmai atunci se produse una din acele mii de învălmășeli care stânje-nesc în fiecare clipă circulația de pe bulevarde; douăzeci de capete se interpuneau acum între el și obiectul curiozității sale.

Când ochiul său putu să străpungă din nou gloata, nu mai văzu pe nimeni în locul unde se afla adineauri insti-lutoarea mândră și rece a fiicei sale Irenc. În schimb, Vincent recunoscă pălăria dubioasă și

înfățișarea prăpădită a domnului Piquepuce, inspectorul său, care se afla într-o conversație însuflețită cu un ins al cărui profil vag, imberb, era încadrat de un păr negru abundent.

Nu vreau să spun că prezența unui individ ca Piquepuce ar fi fost tot atât de deplasată ca și aceea a unei călugărițe la mesele acestei cafenele mondene, dar trebuie constatat că, la cafeneaua Foy, pălăriile decolorate și redingotele roase erau rarități aproape de neîntâlnit.

Vincent Carpentier nu era dispus să facă asemenea observații, și neîncrederea pe care o avea în domnul Piquepuce îl scutea de orice decepție. În ciuda curiozității sale nesatisfăcute, el era să se îndepărteze, când omul cu părul negru îl expedie cu un gest pe Piquepucc- și se întoarce cu fața. Lumina felinarului făcu să apară pentru a doua oară trăsăturile maicii Măria cea Bună, care păreau sculptate în alabastru.

Vincent nu se înșelase. Rămase înmărmurit.

Interlocutorul lui Piquepucc trecu bulevardul în direcția străzii Louis-le-Grand. Vincent se luă după el. Peste câteva clipe, amândoi ieșeau din mulțime pentru a intra în strada aceea singuratică.

Bărbatul care semăna cu Măria cea Bună mergea în față. Vincent îl urma la vreo cincizeci de pași.

Care era țelul lui Vincent? Nici el n-ar fi putut să spună. Gândca doar atit: „Avem oare același drum?”

Mergeau astfel amândoi, fără ca misteriosul prieten al lui Piquepucc să pară îngrijorat de umbra care se ținea după el. Poate că nici nu-l auzea. În

orice caz, nu-i trecu prin cap să se uite îndărăt.

Pe măsură ce te depărtai de bulevard, strada devenea din ce în ce mai goală. Așa că, după un minut sau două de mers, se făcu liniște deplină, tulburată numai de zgomotul pașilor celui care mergea înainte și ai celui care venea după el.

Vincent își încetini mersul. Necunoscutul nu se întoarse nici de data aceasta, dar trecu pe celălalt trotuar. Părea totuși că trage cu urechea.

La cotitura eu strada Neuve-des-Petits-Champs, Vincent îl pierdu din vedere, dar era încredințat că știe încotro se duce. De aceea trecu fără să se oprească prin fața pieții Saint-Honore și nu-și schimbă direcția decât la colțul străzii Saint-Roch. Era sigur că acolo îl va revedea pe necunoscut, dar privirea sa, care parcurse lacom stf ada, nu întâlni decât singurătate. Începu să alerge, căci își spunea: „în timpul cât nu l-am văzut, a fugit”. Pe lungimea întunecată și întortocheată a străzii Vrăbiilor, tot nimeni.

Orologiul de la Saint-Roch bătu ora două. Era ora la

care, chiar vara, întregul Paris dormea, afară de Parisul

bulevardelor, ~” —

Vincent își continuă drumul. Alergătura îi acoperise fruntea de sudoare, dar o senzație de frig îi trecea prin vine, cum se întâmplă atunci când masori un șanț larg și adânc înainte de a sări peste el.

Cartierul Saint-Roch nu s-a schimbat aproape de loc de atunci, cel puțin înspre partea de nord, unde

sunt străduțele dintre piața Gaillon și răspântia de la Argen-teuil. În partea de jos a străzii Vrăbiilor, mai ales, ai fi zis că e un colț de oraș hispano-flamand. Casele înalte se înclină, ca și cum ar vrea să ascundă cerul; maghernițele sunt ca niște găuri săpate în vechile ziduri, și — nu sunt nici șase luni de atunci — am văzut cum anumite ferestre, aflate la înălțimea omului și scobite într-un zid izolat, lăsau să cadă peste un așa-zis balcon o jaluzele care altădată a tresărit desigur la vibrațiile unei ghitare înamorate. La noi, asemenea jaluzele trase după moda spaniolă au o proastă reputație. Sunt cele mai triste dintre firme.

Și totuși nu putem trece mai departe, fiindcă Vincent se opriese aici, ca și cum piciorul i-ar fi rămas dintr-o dată pironit în pavaj.

O fereastră era probabil deschisă în dosul jaluzelei, ale cărei stînghii lăsau să se strecoare o anumită lumină, căci o voce de femeie se auzi spunând clar:

—Juliano, te rog, nu te duce.... rămâi cu mine în noaptea asta.

Nu se auzi nici un răspuns.

Dar Vincent, nemișcat și atent, gândea: „Juliano! Numele acesta se afla și în, povestirea lui Reynier! Este numele celui alt frate... fratele marchizului Coriolan, cel asasinat!”

Și fatalitatea acestei drame de familie se ridica în fața ochilor săi ca o fantomă uriașă și amenințătoare. Vedea cum duelul paricid își urma peste ani peripețiile sale neschimbate și teribile.

Așteptă, oprindu-și respirația, lipit de zid. Dincolo

de jaluzie nu mai vorbea nimeni.

După o lungă pauză, Vincent își continuă tiptil drumul. Ajunse în curânel la zidul grădinii palatului Bozzo. Totul era pustiu și tăcut. Multe dintre ferestre erau deschise, lăsând să intre aerul nopții, dar dincolo de cercevelele întredeschise nu se vedea, decât beznă.

Parisul adormise târziu, și acum dormea adânc.

Nu era timp de gândit, Saint-Roch bătuse jumătatea după orele două. În anotimpul acesta, zorile apar la trei dimineața. Lui Vincent i se păru chiar că vede cerul începând să se albească dincolo de case.

Așteptă totuși. Privirea sa scrută depărtările străzii, de unde nu venea nici o mișcare. Mâna, care îi tremura de emoție, descheie redingota. Simțea în piept o greutate nespusă și bătăile inimii îi sunau în urechi cu un vâjuit înfricoșător.

Desfăcu frânghia de mătase înfășurată în j tirul mijlocului și aruncă cârligul, care se prinse de coama zidului.

— Voi restitui! bâlbâi el în acest ultim moment. Și copiii, copiii. Dumnezeu nu poate fi contra mea. Voi restitui!

Frânghia de care se agățase îl ajută să se cațare sus pe zid.

Trase cu urechea. În grădină, unde arborii se clătinau ușor în fața ferestrelor întunecate, nu se auzea nici un zgomot. Dinspre stradă se auzea ceva imperceptibil, un pas îndepărtat...

Vincent se afla tocmai în locul unde văzuse, de la

fereastra mansardei, o umbră târându-se pe zid. Se aplecă spre partea din stradă, ca să audă mai bine. Zgomotul pașilor încetase; fusese desigur numai o părere.

Totul mergea bine. Vincent desprinsese cârligul, îl agăță în sens contrar și-și dădu drumul în jos pe frânghia de mătase.

În timp ce se afla încă suspendat, auzi un hohot de râs înăbușit și o mișcare nelămurită.

Nici nu avu timp să-și întoarcă fața. Fusese apucat de picioare, trântit la pământ, un căluș îi astupă gura, și rămase întins pe iarbă, ca un pachet legat fedeleș de la umeri până la glezne.

XXIV

PRINS ÎN CURSAȘ

Această operație fusese executată cu atâta repeziciune de către o jumătate de duzină de indivizi voinid, ieșiți pe neașteptate din desigurii, încât Vincent nu avusese nici măcar timpul să scoată o vorbă. Dar cum călușul nu îi astupa și vederea, putu să recunoască printre cei mai harnici la treabă pe inspectorul său Piquepuce și pe tâ-nărul Cocotte, profesorul său într-ale lăcătușeriei. Amân-doi păreau foarte bine dispuși.

Prietenia dintre Damon și Pythias l părea a fi o nimica toată pe lingă aceea care-l lega pe Piquepuce de Cocotte, și viceversa. Afecțiunea lor reciprocă, bazată pe respect, ar fi putut inspira nobile tirade până și poeților din antichitate.

—Iată balotul — zise Piquepuce râzând. Pare strașnic de mirat, ce zici?

—Vezi să nu-l strici — adăugă Cocotte. Pariez pe cinci centime că are în buzunar trusa mea de scule.

Mâna sa expertă găsi de la prima încercare gura de lup, și adăugă:

—Prințule, pentru orice meserie trebuie să faci puțină ucenicie. Peste vreo zece ani, dacă îmi urmezi bine lecțiile, vei putea debuta, dar pentru astăzi, cotul! Un fiasco, eh! N-ai avut noroc! Ai călcat cu amândouă picioarele în strachină.

Î Filozofi pitagoricieni din Siracuză de pe timpul lui Democrit cel Tânăr (360 î.e.n.), celebri prin amicitia care-i unea. Pythias, condamnat la moarte de către tiran, a cerut un răgaz pentru a-și pune în ordine treburile, Damon consimțind să moară în locul său în cazul când acesta nu s-ar prezenta la momentul hotărât. În clipa supremă, când Damon era pe punctul de a fi executat, Pythias s-a prezentat ca să-și primească pedeapsa. Democrit, plin de admirație, l-a iertat și a cerut celor doi filozofi — bineînțeles, în van — să-l primească al treilea în prietenia lor. (n.r.)

Ușa palatului de lângă zidul dinspre stradă era deschisă; o voce slabă se auzi dintr-acolo, zicând:

—Aduceți-mi-l înapoi și să nu-i faceți nici un rău acestui biet ticălos. Îl prevenisem de ceea ce i s-ar putea întâmpla. Ah! Om rău! Om rău!

Cocotte, Piquepuce și alți doi îl luară pe Vincent, care ele picioare, care de cap, și-l duseră până la peronul cel mic, pe a cărui ultimă treaptă apărură un cap plin de strim-bături și de crețuri, înfășurat într-o scufie călduroasă de bumbac.

Colonelul tremura puțin în mantaua lui vătuită,

deși era cald, dar avea un aer vesel. Își freca mâinile uscate una de alta și se uita cu ochii lui de cucuveau când la prizonier, când la executanți.

— Bravo, Piquepuce băiete — zise el — bravo Cocotle, sunteți niște maștri. Nici nu m-am culcat, atât eram de sigur că o să-mi duceți la bun sfârșit treaba asta. Apoi adăugă, adresându-se prizonierului: Ah, Vincent! Vincent! Biată curcă plouată! Nu prea te simți în apele tale! Ce rău te-ai purtat față de mine! Și când te gân-dești că toată viața mea n-am făcut bine decât unor oameni fără inimă. Dar sunt oameni care nu se învață minte niciodată. Orice aş face, nu mă pot dezbăra de filantropie și, până la ultima-mi suflare, o să iubesc această omenire perversă. E o prostie, dar e spre lauda mea.

Ușa în care se arătase colonelul dădea într-un vestibul strimt și umed, a cărui podea era mai jos decât restul Casei. O scară de serviciu ducea înăuntru. Totul era luminat de un felinar agățat de plafon.

— Urcați! porunci colonelul, care rămase ultimul și închise ușa, învârtind de două ori cheia în broască. Nu așa socotea ticălosul să treacă prin apartamentele melc. o nu! Rușine să-ți fie, om de nimic!

Grădina rămăsese din nou goală, clar chiar în clipa când cheia se întorcea în broască, se putu auzi de cealaltă parte a zidului, în stradă, zgomotul unuia care își ia avânt ca să sară. În secunda următoare se produse o frecare pe coama zidului, pe care acum se profila nedes-lușit o umbră omenească. Umbra se pitula mai întâi chiar pe locul pe care îl cucerise și

rămase acolo nemișcată, cu gâtul întins, privind lacom parterul palatului Bozzo, unde o lumină trecea acum de la o fereastră la alta.

De la o fereastră la alta, lumina făcea să apară și un curios alai: patru oameni ducând un balot greu, de formă omenească, inert ca un cadavru, apoi alți doi oameni cu făclii, și la urmă un bătrân gârbovit, dârdâind, care încheia alaiul, cu capul în piept, ca un bocitor în urma unui coșciug.

Umbra așteptă ca lumina să depășească și ultima fereastră. După aceea se ridică în capul oaselor.

Era un bărbat încă tânăr și sprinten. Cu ajutorul cârligului agățat de Vincent Carpentier, pe care nimeni nu se gândise să-l dea jos, noul venit se lăsă să alunece în. grădină și se duse la ușa cea mică, unde încercă broasca, mai întâi cu mina, apoi cu o unealtă de fier.

Între timp, după ce trecuse la rând prin toate camerele parterului, alaiul se opri în ultima încăpere, cea care era însemnată cu un punct roșu în planul Iul Vâncent.

Era o cameră foarte spațioasă, îmbrăcată în întregime în lambriuri de stejar. Ciubucele panourilor fuseseră la vremea lor aurite, dar acum erau șterse și nu mai luceau. Mobilierul era foarte vechi. Tapițeria frumoasă și bogată care acoperea scaunele își pierduse coloritul.

Nu se aflau acolo decât două portrete, agățate de lambriuri. Portretele erau așezate unul în fața celuilalt, linul era al colonelului Bozzo-Corona, celălalt al celui mai mare dintre nepoții săi, marchizul -

Coriolan, pe care îl jelea de atâția ani.

Aceste două portrete îi săriră în ochi lui Vincent, care le recunoscuse din prima clipă, cu toate că nu le mai văzuse niciodată. Erau cele două figuri din tabloul de la galeria Biffi. Erau în același timp portretele atât de bine descrise de Reynier în povestirea lui, acelea care impo-dobeau camera Tatălui Tuturor din casa misterioasă și oarecum fantastică pe care tânărul păctor nu o mai putuse regăsi în împrejurimile Sartenei; camera în care bătrâna Cherchelita servise de două ori cina: întâi lui Reynier, apoi lui Coyatier, zis vagmistrul.

Asemănarea cu colonelul era izbitoare. Portretul marchizului Coriolan, imberb, cu figura ca de marmură albă, scoasă în relief de negrul mat al părului său bogat, schimbă pentru câteva clipe cursul gândurilor lui Vincent.

Pentru el, trei ființe trăiau sub această aparență de ne-însuflețire: asasinul din tabloul de la Biffi, necunoscutul din strada Vrăbiilor și acea femeie de care acum îi era frică, fiindcă n-o mai putea apăra pe mica lui [rène: maica Maria cea Bună.

În lungul peretelui dinspre grădină — chiar în locui, indicat de punctul roșu în planul lui Vincent — se afla un alcov, și în acest alcov un pat de abanos cu coloane masive, în jurul căruia cădeau în falduri perdele de Culoare închisă.

Vincent fu așezat, de cei care îl duceau, pe covor, unde rămase lungit. Piquepuce de o parte, Cocotte de cealaltă, se aplecară asupra lui spre a-l întreba în bătaie de joc cum se simte.

Colonelul se lăsă într-un mare fotoliu de lângă alcov.

— Iată o mică expediție simpatică și bine executată, podoabele mele — zise el. Trebuie să stau de vorbă cu acest urâcios care mi-a răsplătit binefacerile prin cea mai neagră nerecunoștința. Vedeți să-mi întăriți toate sforile acestea. Mai puneți și altele dacă este nevoie. Vreau să fie împachetat ca un colet, căci, după cum știți, eu nu sunt prea voinic și dacă reușește să scoată afară numai un. singur deget, e în stare să mă strivească ca pe un purice.

Cocotte, Piquepuce și ceilalți, dând urmare acestei porunci, strânseră și mai tare legăturile lui Vincent.

Sforile erau noi și bune. Fiecare, vrând să-și arate zelul, făcu o adevărată risipă de precauțiuni, și când totul fu gata, Piquepuce putu să spună:

— Iată-l legat burduf!

Atunci colonelul se ridică din fotoliu și veni să cerceteze el însuși lucrarea. Mai puse să se adauge pe iei pe colo câte o legătură sau câte un nod, așa că până la urmă operația deveni o capodoperă a genului. Nu. mai exista nici o bucățică din corpul lui Vincent care să nu aibă o piedică sau un nod.

— Minunat, scumpilor — făcu bătrânul, sincer mulțumit. Face cât o jumătate de duzină de cămași de forță.

Miine, către ora zece seara, va fi ziuă. Poate vomvsăpa o groapă în grădină. Acum duceți-vă să cinați sau să luați micul dejun, după cum vreți. Casieria va fi deschisă toată ziua, și socoteala voastră va fi încheiată în mod cinstit. La revedere.

Adresă fiecăruia câte un semn părintesc din cap, ceea ce însemna că sunt liberi Apoi cei șase bandiți ieșiră pe ușă.

—Nu închideți ușa, că-mi place să intre aer — adăugă colonelul. Ieșiți prin strada Therese, portarul a fost anunțat.

După ce rămase singur, se înfundă din nou în fotoliul său. De-ai fi umblat tot Parisul, nu ai fi putut să găsești o figură mai pașnică și mai calmă decât a lui.

Vincent, la rândul său, primise o asemenea lovitură, încât toate facultățile îi erau aproape anihilate. Și totuși înțelesese sensul acelei fraze îngrozitoare, pronunțată atât de liniștit: „Poate vom săpa o groapă în grădină”.

Rămase nemișcat, ca și mort, paralizat mai mult de descurajare decât de strânsoarea legăturilor.

Colonelul, care îl privea cu un aer mai curând prietenesc, dădu încet din cap și zise:

—Nătărău!

Fără să vrea, Vincent deschise ochii.

—Nătărău! repetă bătrânul. Nu-ți spun asta ca să te mâhnesc, băiete, dar, dacă era convins ele existența tezaurului, de ce ai mai început lupta? Nu te poți bate cu atâta bănet!

Scoase din buzunar o tabacheră de aur, împodobită cu perle veritabile și cu portretul împăratului Rusiei, și o deschise pentru a lua două sau trei fire de tutun, pe care le miroși de la distanță.

—Cu toate e ca și cu asta — urmă el. Nu am nevoie de nimic, sau, mai bine zis, nu mă mai pot

bucura de nimic. Un strănut m-ar doborâ. Știi tu câte fire de tutun sunt într-un pachet de cinci centime? Câți dumaticați într-o pâine? Câte picături de vin într-un pahar? Eu tră-iesc numai cu un dumaticat de pâine și cu o picătură de vin, firul de tutun fiind un exces. Mă gândesc chiar să renunț, la acest prost obicei. Fiule, afară ele chirie și de echipaj, eu nu consum nici ele douăzeci de centime pe zi. Și observă bine ceva: bogăția e batjocoritoare, ca toate doamnele de societate. Ea își pune la cale farsele pe ascuns, cu băieți voinici ca tine, dar le alunecă din brațele puternice, ca să se lase până la urmă posedată de cei care nu mai pot... Ha! Ha! Ha!

Avea un râs foarte liniștit. I — Frânghiile astea mă fac să sufăr îngrozitor — zise Vincent.

O adevărată spaimă îi smulse aceste cuvinte, primele, de altfel, pe care le pronunță.

— Răbdare, fiule, nu te-am legat ca să te fac să suferi, ci ca să pot sta în toată siguranța de vorbă cu tine. Cruzimea nu intră în firea mea; numai că, atunci când se pun probleme de prevedere sau de necesitate, nu ara slăbiciuni de prisos. Această linie de conduită mi-a reușit aproape o sută de ani; așa că n-am de gând să o părăsesc tocmai acum. Ce naiba, am și eu dreptul să pierd o. oră sau două cu tine, care voiai să-mi furi mai mult aur cle-cât pot aduce toate impozitele regatului Franței. De altfel, cine știe? Se zice că primul dine de vânătoare a fost un lup dresat să-și omoare frații. Iar eu sunt înconjurat numai de lupi. Ce-ai zice dacă, lăsându-te să trăiești, ți-aș da o sarcină de câine de vânătoare?

Vincent își lăsă ochii în jos și murmură: - Aceste sfori îmi intră. În carne.

— Răbdare! Ai adus pistoale și un pumnal, n-ai făcut-o din interes pentru mine, nu-i așa, bibicule? în locul acesta, eu mă recrez. Gândește-te, nopțile sunt atît de lungi când nu dormi niciodată, și somnul nu-l poți cumpăra cu tot bănetul din lume... Suspină adânc și reluă: S-ar putea face ceva din tine, dacă nu ai fi amenințat de o moarte rapidă. Ai calculat bine, chiar dacă n-ai manevrat bine, iar eu am simțit un fior în spate, pe cinstea mea, când am aflat că ai pus un punct roșu în planul tău, tocmai la locul cu pricina.

Și arată cu degetul spre alcov.

Ochiul lui Vincent urmări fără voie acest gest și, cu

toate durerile ce-l chinuiau, o lucire îi străfulgera pri-

[virea.: - ,

XXV

TEZAUR ANTIC!

— Ei! Ei! făcu bătrânul, văzânci lucirea din ochii prizonierului său. Degeaba te știi condamnat, patima n-a murit încă în tine. Mai dorești încă să-mi vezi tezaurul. E foarte normal! Înțeleg asta și îmi iau obligația să-ți satisfac dorința înainte de a te zvârli afară pe ușă în lumea cealaltă. Răbdare! Ai să te obișnuiești și cu aceste frânghii. Ia spune-mi: crezi că te-ai fi descurcat pe aici?

— Nu — răspunse Vin cent, cu ochii.la alcov.

— Am petrecut aici împreună seri minunate. Era frig — ți-aduci aminte? —în acele nopți, de iarnă.

Soba era aici, în spatele meu. Cum mal duduia! Nu poți să mă acuzi că te-am luat pe nepregătite, te prevenisem. Daria ce bun avertismentele? Dragostea care te scoate din minți, dragostea pentru o femeie, nu e nimic pe lingă delirul aurului. Nu am pică pe tine, să știi. Și eu aș fi făcut la fel, numai că nu m-aș fi lăsat prins. Ce sperai oare? Întâmplarea te-a făcut să afli povestea bătrânului leu: blând ca un miel, desigur, dar în stare să-i mănânce și pe copiii săi, atunci cind dau târcoale în jurul aurului său — în jurul sufletului său! Tu știi cât o iubesc eu pe Francesca, pe scumpa mea Fanchette, ultima mea mân-gâiere. Ei bine! Dacă Francesca af ști ce se află în dosul acestor perdele...

Se întrerupse și arătă cu degetul întins spre portretul tânărului agățat de lambriuri.

— Acela era fratele Fanchettei. — adăugă el — și eu îl iubeam; acum e mort.

— Omorâți-mă imediat — murmură Carpentier gemând. Simt cum mi se umflă carnea sub legături. Frânghiile astea sânt fiare înroșite care mă ard. E un supliciu pe care nu-l mai pot suporta!

Un spasm îi străbătu tot corpul.

— Povcro! zise bătrânul. Cunosc acest chin! Când port pantofi care mă strâng, aș putea să șâ plâng! Aă avut vreodată bătăături?.., Acel tânăr Reynier trebuie să fie #cum un băiat frumos, nu? Aventura lui din câmpiile

Șartenei i-ar putea aduce într-o zi anumite neplăceri. Mai sunt și alți fluturi afară de tine, băiatule, pe cale de a se pârli la luminare. Îi cunosc pe toți. Îi cunosc așa cum te cunoșteam și pe tine: toți

îmi sunt prieteni și prietene, acești scumpi Cavaleri ai Tezaurului, care nu vor căpăta nici un cinci din pușculița mea și care, unul după altul — sau toți odată — se vor poticni de marginea cursei mele! Ce-o să se întâmple cu Irène, mica ta domnișoară? Vezi, eu mă gândesc la toate!

Din pieptul lui Vincent se auzi un fel de horcăit.

— Ce să-ți fac! rosti colonelul. Trebuia să-ți vezi de treabă. Din zidar te-am făcut domn. Ai lucrat șase ani ca să împletești frânghia care te va spânzura; e o prostie. Gândeam să mă distrez cu tine și să-ți amintesc de excursiile noastre nocturne. Ei, ți-âduci aminte: „Aveți ceva de declarat”? Era caraghios... Acum însă nu mă mai interesezi de loc, omul lui Dumnezeu! Cred că mi-a venit somnul. Dar întâi am să-ți arăt ceea ce doreai să vezi, și apoi vom merge la culcare, eu în patul meu, tu...

Nu-și termină fraza, și nimic nu ar putea descrie cumplita bonomie a surâsului său. Se ridică și făcu un pas spre pat. Comparând slăbiciunea acestui corp hnbătrânit, uzat până la transparentă, cu masa greoaie a patului cu stâlpi, cu greu și-ar fi putut închipui cineva că colonelul l-ar fi putut clinti din loc. Totuși, el nu făcu decât să atingă unul din stâlpii masivi ai patului, care se puse în mișcare și alunecă dintr-o dată până în mijlocul camerei, așa cum un vagon alunecă pe șine, descoperind astfel întreaga adâncime a alcovului.

Colonelul aruncă o privire piezișă spre Vincent, ca să vadă efectul produs de această primă lovitură de teatru.

Vincent era nemișcat, cu ochii închiși, cu gura contractată.

— Mi se pare că am întârziat prea mult — murmură bătrânul nemulțumit. Imbecilii ăștia nu știu să lege pe cineva fără să-l înăbușe. Te uiți, ciută mică .? Atențiune S

Pe locul unde fusese adineauri piciorul patului, colonelul pipăi podeaua, din care se ridică în sus o bucată, Vincent nu putu vedea ce era în gaură. Trebuie să fi fost o încuietoare, căci colonelul vârî înăuntru o cheie, pe care o răsuci ușor. După care puse cu grijă la loc bucățica de lemn și se ridică. Apoi pipăi cu degetele lemnăria din fundul alcovului; zidul se deschise imediat, lă-sând să se vadă interiorul ascunzătorii pe care am descris-o în. amănunt în primele capitole ale acestei cărți.

Am zis „lăsând să se vadă”, deoarece exista acolo o lampă cu trei becuri, din aur masiv, împodobită eu pietre prețioase, aprinsă și atârnată de boltă.

Această lampă era ca acelea care ard zi și noapte în fața altarului Sfintei Fecioare în bisericile din Italia. I se impusese însă această renegare de a întreține focul sacru in sanctuarul altei religii. Zi și noapte, fără încetare, ea lumina văgăuna în care își avea altarul demonul aurului.

Nu știu cum să explic ce s-a întâmplat. Razele acestei lămpi, atingând ochii lui Vincent, îl făcură să-și deschidă pleoapele. Din pieptul său strivit ieși un larg suspin. Întreg corpul, din cap până în picioare, i se contractă sub efectul unui spasm care îl făcu să alunece înainte. Gâtul i se întinsese, gura îi era

căscată.

—Haide! Haide! zise colonelul, cu vădită plăcere. Iată că acest josnic metal lucrează. Te simți mai bine, dragul meu?

Vincent nu răspunse. Rămăsese zdrobit sub efectul unei fascinații soră cu extazul.

—Minunat! Minunat! făcu bătrânul. Iată că înviezi. Aurul e un puternic magnetizator! Și să știi, bibicule, că aici nu vezi decât fleacurile de la intrare. E frumos? E bine aranjat? Ei, ei, voinice, tu ești acela care a scobit această găoace, dar eu sunt cei care a aranjat încărcătura la bord. Recunosc eu însumi că e capodoperă! Nici un centimetru pierdut. Valori peste tot! Privește numai boita. Ce ploaie de paiete!

Chiar într-acolo își îndreptase mai întâi ochii Vincent. Lampa, cu toată puterea ei, lumina puțin. Nu arunca decât acele licăriri mistice, abia îndestulătoare ca să poți întrevedea pioasele întunecimi ale capelelor. Dar fiecare rază era captată, reflectată, multiplicată și însuflețită de bolta decorată cu egrete, cu cercei, cu coliere și riviere, m care diamantele, rubinele, smaraldele și safirele, reduse ța rolul de simple reflectoare, se îngrămădeau ca niște cristale în jurul tijelor unui policandru.

Privirea se îmbăta, orbită, contemplând acest firmament minunat, în timp ce gândul, înnebunit-de ameteală, încerca să-i cântărească valoarea incalculabilă.

Acest șarpe bătrân spunea adevărul. Eterul suprimă durerea, dar există extazuri morale mai puternice decât beția cloroformului. Vincent-. se

simțea împietrit. Spaima lui fizică se spulberase. Asculța, privea, legănat de o amețeală nespusă.

Ochii bătrânului rătăceau de la această stare de amețeală la tezaurul care îl făcea să renască. La început a fost o plăcere liniștită, apoi înfrigurarea îl cuprinsese puțin câte puțin. Încercă să rânjească, dar nu putu. Emoția lui Vincent avea asupra lui un efect extraordinar.

—Am vândut multe din aceste pietrarii, multe, multe — reluă bătrânul, a cărui voce tremura a pocăință. S-au dus timpurile când capitalurile dormeau liniștite în paturile lor. Aveam brățări să le vântur cu lopata, și medalioane, și lanțuri, și potire, și sfinte daruri, și cădelnițe...

Am căpătat douăzeci de mii de scuți papali pe potirul unui Borgia... și zece mii de ducați pe mitra cardinalului arhiepiscop de Grant, primatul Ungariei... Socotiți cu cinci la sută, înseamnă, numai pentru aceste două obiecte, treizeci de mii de franci venit... dar banii mei îmi aduc venituri cu mult mai mari. Fac rămășag că nu mai simți sforile!

Ce zici, numai pentru o mitră și un potir, treizeci de mii de franci venit! Și am avut sute și mii de acestea.! Dincolo, în Italia, Fracurile noastre Negre sunt buni creștini, dar asta nu-i împiedică să prade bisericile. Vezi că-ți vorbesc sincer? La ce mi-ar servi, de aici înainte, să mă mai feresc de tine? De altfel, tu cunoșteai dinainte izvorul acestei bogății. Biet pisoi, câtă strădanie pe tine ca să ajungi să-ți rupi gâtul! Eu, care îți vorbesc, am cinat în camera tezaurului catedralei din Siena și am stat o. noapte întreagă în

sălile Vaticanului, ca să aleg ceea ce doream.

Ai fi avut ceva și mai frumos de văzut, n-am ce zice, dacă aș fi păstrat toate comorile mele, așa cum se aflau îngrămădite în pivnița aceea... știi tu, pivnița din tabloul de la galeria Biffi... În ziua când tânărul, care acum este un bătrân, îl ucisese pe bătrânul care re trăiește acum într-un tânăr a cărui mână ține și ea un pumnal... Așa e legea, legea noastră. De două ori l-am ucis pe răzbunătorul care vroia să-mi ia viața. Era dreptul meu. Va urma și al treilea, pe care, dacă nu-l voi omorâ, mă va omorî el.

Capul său gălbejit și plin de riduri i se propti în piept. Vorbea cu o voce înceată, dar fermă.

Vincent nu mai asculta. Tot sufletul îi era în ochii care pătrundeau până în fundul ascunzătorii, unde fiecare părticică de perete reprezenta o adevărată bogăție, în timp ce pilaștri formați din coloane subțiri de monezi de aur mari, fiecare în valoare de câte o sută patruzeci de lire, cu efigiile casei de Savoia, a regilor Piemontului, ai Sardiniei, ai Ciprului și ai Ierusalimului, se ridicau de la podea până în tavan. Căci aranjarea acestei ascunzători unice în lume vădea o considerabilă punere în scenă.

Tezaurului modern, care nu apărea la prima vedere și despre care nu am vorbit încă, fiindcă el nu se adresa ochilor, i se dăduse ca veșmânt și găteală splendorile naive ale tezaurului antic. Totul însemna o mare risipă, căci acest lux imobiliza un capital enorm; dar fiecare domnie își are fastul ei și această miraculoasă îngrămădire de bogății putea foarte bine să-și susțină faima.

Bătrânul nu mai vorbea. Stătea pe gânduri. Vincent sorbea din ochi aceste bogății, pe care nici visurile lui cele mai năstrușnice nu le-ar fi putut imagina.

— Aurul cere sânge — murmură bătrânul după un tâmp — pentru ca își amintește de originile sale; desfid să se găsească o grămadă de aur mai importantă, care să nu fie roșie la bază. Aurul de aici reprezintă un lac întreg de sânge. De ce? Pentru că e atât de mult, încât poți face un munte din el.

Se îndreptă în fotoliu și privi din nou spre Vincent, cufundat în agonia contemplării sale.

— Tu nu vezi nimic — zise el cu o subită îngâmfare. Ceh care ar poseda tot ceea ce vezi aici ar fi doar un biet cerșetor față de stăpânul bogățiilor pe care nu le vezi. Acestea de aici nu sânt decât învelitoarea sărăcăcioasă care acoperă fructul prețios. Fac apel la imaginația ta, adică la sminteala ta și mă prind că această sminteală, chiar dacă ar trece dincolo de posibil sau de imposibil, ar rămâne încă la o poștă de adevăr. Poți mura liniștit după ce vei vedea ceea ce ai să vezi. Și uită-te la mine;

tot ceea ce ai să vezi îmi aparține numai mie. Eu sunt Stăpânul!

Parcă crescuse, și atât de poruncitor îi era glasul, că întrecuse fascinația aurului.

Vincent își întoarse ochii de la tezaur, ca să se tute la acest om bătrân, a cărui figură pustiiță răspândeă Un. aer lugubru. Nimic nu mai șovăia în el; stătea drept și neclintit. Din privire îi scânteiau raze de orgoliu. Repetă:

— Eu sunt Stăpânul. Acest aur nu mă cunoaște decât pe mine. Închide în el mii de inteligențe, mii de vitejii, mii de conștiințe; toate sunt ale mele!

Totul e trecător în lumea asta, totul, afară de două lucruri, care vor trece într-o zi și ele, dar care pentru moment dăinuie încă, în ciuda dușmanilor și mai ales în ciuda credincioșilor pe care îi au: Dumnezeu și regii. Eu nu știu ce-i acela Dumnezeu, afară doar dacă nu e o grămadă de aur mai mare decât a mea. Totuși m-am ferit să-l defăimez vreodată pe Dumnezeu: dacă există, e periculos s-o fac, dacă nu există, e de prisos.

Regii sunt tot oameni, care fac ceea ce am făcut și eu, dar într-alt fel. Pumnalul lor se numește război, iar câteodată lege. Nu mi-ar plăcea meseria lor păcătoasă, pentru că strălucirea lor rănește privirea oamenilor de rând și pentru că, în jurul tronului lor, miriade de indivizi încearcă să le toace puterea ca pe lemnul din oare se fac chibrituri, pentru a apuca fiecare câte o fărâmbă. Am văzut revoluții care fac să strălucească mândria omenească, așa cum lovitura pietrei smulge oțelului mănunchiuri de scânteii.

Cei care vor mai trăi vor asista la spectacole curioase. Atunci când lumea întreagă va fi doborâtă la pământ, așa cum dă râmi pentru a reclădi, fi-va palatul care va înlocui cocioaba, sau cocioaba va înlocui palatul? Cinci sute de părți dintr-un rege vor valora ele mai mult sau mai puțin decât un singur rege? Zece mii de surcele fi-vor ele mai bune decât cinci sute de bușteni? Un milion de chibrituri vor avea ele mai multă putere decât zece mii de surcele?

În ceea ce mă privește, eu prefer arborele întreg,

pentru că nu sunt interesat. Sunt mai mult decât un rege.

O adevărată răzbunare asupra trecutului ar fi. un stat unde toți să fie regi, afară de rege, care ar sta numai el la pușcărie și ar plăti singur impozitele.

Se întrerupse, cu un răs blajin de om cumsecade:

— Băiete, tu nu mă ascuți — zise el — cu toate că vorbesc mai bine ca într-o carte. Ești ocupat cu număratul fiselor de aur de pe vremea lui Carol Albert, care formează pilastrul din stînga. E o treabă curioasă, dar eu te aprob și te voi ajuta. Pe fiecare rînd sunt trei mii de bucăți și există câte douăzeci și cinci de rînduri în fiecare pilastru, ceea ce face 75 000 de galbeni Carol Albert, cifră care, înmulțită cu 140 de lire, valoarea acestei mîndre monede, face zece milioane și jumătate de lire sau de franci...

— E minciună sau demență! murmură Carpentier, închizînd ochii.

— Există patru asemenea coloane. Ție, bibicule, îți place mai mult coloana Venderne! Eu găsesc că cere prea mult loc. Haide, vino-ți în fîre, că n-am terminat. De-abia âncepem. În materie de coloane, fiecare se descurcă cu ce are, regele cu arama, eu cu aurul. Acum vom trece la alt exercițiu.

XXVI

TEZAUR MODERN A .

Toate acestea erau oare adevărate? Nu exista cumva vreo închipuire fantasmagorică în aceste sute de milioane pe care colonelul Bozzo le numea „nimicurile de la intrare”?

Se spune că anumite otrăvuri, luate în doze prea

mari, nu-și mai produc efectul. Dacă vrei să ucizi, nu trebuie să mărești cantitatea de șoricioaică dincolo de normai, altfel stomacul, văzându-se atacat masiv, aruncă afară otrava și se apără singur.

Tot așa și în domeniul imaginației. Exagerarea naște neverosimilul. Gândul se comportă în acest caz ca și stomacul — elimină.

Mărturisesc că și eu am avut o clipă de îndoială în fața inventarului înspăimântător pe care acest bătrân, ajuns la limita vârstei, îl prezenta, cu o voluptate nespusă, prizonierului său condamnat la moarte.

Sălbaticii din America de Nord procedează la fel: îi torturează pe cei prinși, înainte de a-i ucide. Călătorii care au fost de față afirmă că în paroxismul acestor suferințe prelungite cu barbarie, apare o stare de beție. Cei care sunt pe pragul morții cântă.

Vincent rămăsese tăcut, iar beția sa era mai adâncă și exaltarea mai violentă decât delirul captivilor în pustiu. O imensă emoție îi apăsa mintea, singura suferință fiin-du-i de aici încolo îndoiala. Ar fi vrut să poată vedea mai de aproape, să atingă, să pipăie — să dărâme aceste fabuloase construcții să se tăvălească, să se scalde în sfârâmăturile lor sonore.

De ani de zile îl urmărea acest vis, atât în stare de veghe, cil și în somn. Își imaginase fcerii pe care le credea aieva, dar se și îndoia ele realitatea lor, întocmai ca acei îndrăgostiți pe care o simplă bănuială i-ar putea ucide” dar care continuă totuși să trăiască, deși aii mereu bănuieli. Acum, visul său se realiza într-un grad atât de neașteptat, încât îndoiala dăinuia și chiar creștea, alături de certitudine. Era

imposibilul, confirmat de mărturia simțurilor, dar contestat de revolta judecății.

Pardoseala era udă sub el din pricina sângerării încheieturilor de la mâini și picioare. El însă nu-și dădea seama de nimic. Trăia în afox-ă de el însuși și gândul aurului îl stăpânea ca un al doilea suflet.

Bătrânul păi-ea îneîntat de această priveliște și gândea cu glas tare:

— Este magnetismul, vrăjitoria aurului. . Știi tu că ai fost un bărbat frumos? continuă el, vorbind la timpul trecut, ca și cum ar fi discutat cu un mort. Ce vârstă ai? De mult te pândesc. Când am văzut că nu te interesau nici jocul de cărți, nici traiul bun, nici femeile, mi-am zis nuraaidecât: își. amintește. Or, eu îți poruncisem să uiți: nu m-ai ascultat!

— Oîte milioane valorează diamantele? bâigui Vinecnt. Bătrânul râse și ridică din umeri.

— Vei vedea! rosti el cu o voce dominată de emoție. La ce bun să numeri picăturile de apă lăsate de ocean pe nisipul plăjii? E o nimica toată. Vei vedea!

Se opri ca să tragă cu urechea și un nor îi adumbri fruntea.

— Sunt zgomote care în realitate nu există, dar pe care eu cred că le aud — mormăi el. Am cu ce să pun în mișcare tot universul, dar nimic nu mă poate apăra de teamă, pentru că nimic nu poate opri destinul. Adeseori aud pași care îmi răsună în cap. Iată două zile de cânci nu m-am mai ocupat de fiul cel mic al fiului meu, și este o greșală; dar numai tu ești de vină, căci mi-ai acaparat toată atenția. Măine însă voi veghea de trei oii mai mult.

Traversă camera și încuie de două ori cu cheia ușa care dădea în salon. Nu exista decât această ieșire, întorcându-se la loc, continuă:

—Veghează alții pentru mine. E o prostie să-mi fie teamă. El e singur și sărac, iar aici nu suntem nici în pădurile din Corsica, nici în trecătorile Apeninilor. Am propria mea poliție, am propria mea armată. De altfel, aurul se apără singur. Dacă nu-ți puneam eu juvățul de gât, ție, care dădeai târcoale averilor mele, poate că l-ai fi strâns tu de gât pe contele Julian...

—Asta e sigur! strigă Vincent. E omul pe care îl urăsc! „

—Cavalerii Tezaurului — urmă colonelul, reluându-și veselia lui calmă — cei mai buni prieteni ai mei, dar și dușmanii mei de moarte, l-au condamnat, așa cum te-au condamnat și pe tine, pentru că a refuzat, ca și tine, împărțeala. Și tu și el voiți totul; aveți dreptate, dar pentru asta veți muri. Păcat! Să ne întoarcem acum la treburile noastre; voi sparge aluna pentru tine, mititelule, și-ți voi arăta în cele din urmă adevăratul miez care se află sub această coajă de falsă strălucire. Dar nu mă mai adresez ochilor tăi, ci minții tale.

Traversase alcovul și intrase în ascunzătoare, unde lumina lămpii îi cădea pe mantaua strimtă ce fâlfâia în jurul slăbiciunii trupului său. În fundul ascunzătorii, chiar în fața intrării, se afla o enormă ladă de fier, a cărei formă austeră și culoare monohrâtă contrastau cu strălucirea din jur.

Privirile sunt furate mai întâi de lucrurile care lucesc: Vincent nici nu observase lada. Dar de îndată

ce cuvintele și actele bătrânului îl făcură să creadă că lada conține minunea minunilor, imaginația lui supraîncălzită începu să lucreze, și privirea-i lacomă savura dinainte acest miracol necunoscut, care era, față de aur și de diamante, ceea ce acestea sunt față de caseta fără valoare care le închide.

Bătrânul proceda încet și alegea cu grijă dintr-un mănunchi de chei pe aceea pe care urma să o introducă în încuietoarea lăzii.

— De obicei — zise el cu glasul retoric al profesorilor — oamenii de vârsta mea neagă binefacerile progresului. Dai- eu nu sunt atât de prost, îi întind mâna și profit de el. Pe vremea mea, un tezaur arăta așa cum îl vezi acum: un lucru splendid, dar inert, neproductiv. Eu nu dezaprob câtuși de puțin vechiul tezaur, care reprezintă supremul lux, dar și cel mai costisitor, ci spun numai că are și părți bune și părți rele. Secolul care a inventat mașina cu abur, telegraful electric și fotografia nu poate lăsa bogăția să lânzezească aidoma Frumoasei din pădurea adormită. O bună administrație, pentru a mulțumi și ochiul și inima, trebuie să păstreze aparențele, dar grosul averii trebuie să lucreze. O cere bunul simț. De patruzeci de ani încoace, fără chei false sau spargerii de .încuietori, mi-am triplat gologanii, făcând plasamente cinstite.

Bătrânul avea un vocabular foarte colorat, oare dădea conversației sale o anumită savoare. De când cu domnia casierilor, care țin registre, cuvântul gologani se întrebuințează până și în birourile cele mai simandicoase.

În timp ce vorbea, bătrânul întoarse cheia în broască, și capacul lăzii se învârti numaideoît în balamale, lăsând să se vadă interiorul acestei lăzi.

Din pieptul lui Vincent ieși un lung suspin, care exprima întreaga lui dezamăgire. Din acel spațiu întunecos, unde erau orânduite teancuri de hârtii etichetate, nu țâșnea nici un reflex mângâietor sau arzător, nici o flacără. Era ceva auster și rece, ca o cartotecă de notar.

Cu toate acestea, bătrânul stătea în fața capacului des-chis într-o atitudine de âdâncă contemplare. Respirația lui grăbită, aproape gâfâindă, ajungea la urechile lui Vin-cent, și în timp ce mâinile i se-împreunaseră peste cutele mantalei, se puteau vedea tresăririle rapide care i se succedau pe față, agitându-i întreg corpul.

— Au fost aici lucruri foarte frumoase — zise el pe un ton care slăbea fără voie — lucruri care îți fac plă-

cere să le privești. Aici se găsea faimoasa bancnotă a lui

Royal-Exchange marcată cu cifra de 50 000, fiecare uni-

tate reprezentând o liră sterlină, ceea ce în monedă fran-

țuzească făcea un milion două sute cincizeci de mii de

franci. Mai existau și douăsprezece bancnote de câte

25 000 de lire sterline, treizeci și două de câte 20 000 lire,

patruzeci și trei de câte 15 000, o sută trei de câte 5 000.

Toate acestea nu ocupau mult loc. Eu le-am avut în bu-

zunar învelite într-o batistă, clar ele valorau în jurul a

patru milioane de lire sterline. Exact o sută de milioane

de franci francezi! E o sumă frumoșică, nu-i așa, bibi-

cule? -

Capul lui Vincent, care în timpul acestui calcul se întinsese înainte, îi recăzu deodată, ca și cum inteligența i-ar fi fost zdrobită de ceva.

—Nu zici nimic? făcu bătrânul. Toate aceste dulci bilete de bancă s-au dus, urmate de toate diamantele Sfintului Petru și de o grămadă de alte curiozități. Le-am zis.: leneșelor ce sunteți, mergeți și vă înmulțiți... Și ele m-au ascultat, pisoiole, fiindcă banul nu așteaptă decât să rodească. Pune un scud de cinci franci să lucreze, și el va deveni repede un pistol, apoi un dublon și, în cele din urmă, un quadruplu. Stejarul regal de la Fontainebleau nu este decât o fostă ghindă. Se spune că are șapte secole. Dacă în timpul acesta o monedă de cinci centime ar fi lucrat, ar fi devenit mai mare decât toată China, și încă de aur!

Își puse mâna tremurândă pe un teanc de hârtii frumos împăturite, care se aflau în partea din față a lăzii.

—Iată — reluă el. Un tată iubitor este adeseori obligat să se separe de copiii lui. Și ai mei au plecat,

apoi s-au întors cu noile lor familii. Sunt atât de mulți, că nici nu le mai știu numărul. Să nu-l disprețuim pe Cresus, care nu știa decât să stocheze aurul și să-l pună în grămezi era ceva foarte frumos, dar să nu-l mai imităm. În zilele noastre, chiar și Harpagon ar băga titluri în caseta lui.

Hirtia, fiule, înseamnă aur activ, inteligent, viu. Am topit lingourile, am bătut monedă, pe care am dat-o cu împrumut tuturor suveranilor și întreprinderilor mari din lume. Nici un fel de speculație nesănătoasă! Urăsc riscul. Am groază de jocurile de noroc. Pentru un bun tată de familie, nu trebuie să existe pierderi, ci numai profit. Stejarul crește singur j în mod fatal, și fiecare ghindă care se coace, pusă în pământ, dă un arbore care lasă să cadă altă ghindă, ce se seamănă la rândul ei. La început e tufiș” apoi pădurice și, în cele din urmă, codru nesfârșit!

În această ladă, modestă ca dulapul în care avocatul își ține dosarele, există destule creanțe ajunse la scadență ca să pună întreaga Europă în stare de faliment, și America pe deasupra. Este ca un ocean misterios în care se varsă în fiecare an, sub formă de rentă, fluvii, adevărate fluvii... Și eu sunt un om puternic, băiatule, fiindcă nu mă las doborât de această beție!

Vocea îi gâfâia. Își șterse sudoarea cc-i curgea pe frunte.

Vincent, redevenit copil în urma groaznicei zguduiri ce-i zdruncinase mintea, întrebă:

— Atinge un miliard?

— Chiar mai mult, e totul! răspunse colonelul, a

căruia privire avu o licărire de demență. Eu comanditez douăzeci de case regale, imperiale sau republicane: Franța, Anglia, Austria, Rusia, Statele Unite și nu mai știu care. Eu reprezint puterea banului, căruia nimic nu-i poate rezista. Mi se întâmplă să adorm seara cu gândul că — dacă aș vrea — aș putea să fac trei mici mormane de praf din cele trei case Rothschild, care trec drept cele mai puternice vizuini din lume. Pentru aceasta, n-aș avea decât să ridic degetul: creditul lor e aici, fără ca ei să-și dea seama — aici, pe această scândură, în acest colț care ar putea să ceară casierilor lor restituirea a zece, douăzeci, o sută de milioane, imposibilul chiar! Alteori îmi amăgesc insomnia punând la cale revoluții; banul face totul. Ieri îmi trecuse prin cap să-mi cumpăr un imperiu. N-ar costa prea mult, iar plasamentul ar putea aduce venituri acceptabile, dar...

Se opri, râzând sec și disprețuitor.

— Împărat! pronunță el din vârful buzelor. Haidade! Suveranii sunt niște bieți oameni fără avere, care de-abia se ajung. I-am văzut de aproape pe toți acești stăpâni care poruncesc cu glas tare, dar se supun pe tăcute. Ui-tă-te la mine, fiule: eu valorez cit zece împărați!

Acum nu mai râdea. Stătea drept, cu trupul lui bătrîn, într-o încercare de atitudine maiestuoasă în care era un amestec de copilărie și grandoare. Căci era în același timp ridicol și demn de temut.

— Ui-tă-te la mine — repetă el — eu sunt Aurul. Nu pot fi comparat nici cu regii și nici cu altcineva pe

acest pământ. Am numai doi rivali: unul în cer, celălalt în iad, fiindcă numai Dumnezeu, dacă există, și numai diavolul, dacă, de asemenea, există, ar putea să spună ca mine: totul este al meu, deoarece țin în mână prețul a tot ce există pe lume!

Tiranii capacul lăzii, care, închizându-se, făcu să se audă un zornăit metalic.

— Gata — zise el — s-a terminat, bibicule; ai văzut totul, ai trăit. Acum mi-e somn, trebuie să ne grăbim. Ce preferi: o lovitură de pumnal în inimă — cunosc locul și nu vei suferi — sau un grăunte de otravă pe vârful limbii? Din aceasta am mai mult decât îmi trebuie sub piatra inelului. Alege.

— Așadar — făcu Vincent în loc să răspundă — sunt două miliarde? Poate trei?

Bătrânul întoarse spre el o privire aproape înduioșată.

— Bine, omule, dar moartea nu te impresionează? murmură el. Văd că ești un băiat cumsecade, căruia îi plac grozav banii! Dar ce folos, cunoști secretul care ucide... Păcat de tine, bietul meu Vincent, te voi regreta.

Ieși din ascunzătoare, a cărui ușă se închise în urma lui, la fel ca și capacul lăzii. Apoi împinse din nou patul cu stâlpi, care, sub apăsarea brațului său slăbit, se puse în mișcare și-și reluă liniștit locul în fundul alcovului.

Din pieptul lui Vincent ieși un suspin adine. Durerea fizică părea că rcânvie în el, o dată cu spaima morală. Vraja ce-l stăpânea dispăruse.

Privi cu o groază nespusă spre bătrân, care se

apropia de el cu un pumnal în mână. Încercă să se miște, să se apere poate, dar sforile, strânse și mai mult din pricina năclăirii singelui, îi intrau și mai adine în carne, făcân-du-l să scoată un geamăt de durere. Voi să strige, dar strigătul de durere i se opri pe buze, deoarece colonelul se oprise, cu capul aplecat înainte, cu ochii măriți și cu gura strâmbată, într-o atitudine de uimire și de groază.

Un pas rar, dar sonor și sec, se auzea din camera alăturată.

— E el — murmură bătrânul, și scăpă arma din mână. E el!

Afară, cineva apăsă pe clanță. Dar ușa rezista, și o voce gravă se auzi, strigând:

— Tată, eu sunt, deschide, s-a făcut ziuă!

— Care eu? bolborosi colonelul, în culmea spaimei. Glasul răspunse:

— Conte Julian Bozzo-Corona, nepotul tău. Ceasul a sunat. Am venit să-mi iau moștenirea, tată, și să-i răzbun pe cei morți.

XXVII

GLASUL RĂZBUNĂTORULUI

Era încă noapte adâncă, în ciuda afirmației celui de dincolo de ușă, care spusese: -S-a făcut ziuă! Nici o lumină nu mija pe la ferestre.

După ce glasul celui de afară încetă să mai vorbească, urmă o tăcere deplină, absolută, ca aceea din fundul mor-rnântuâui.

Casa dormea, orașul de asemenea. Pentru locuitorii Parisului, ora tragediei nu mai este la miezul nopții. La miezul nopții, Parisul muncește sau se

distrează. Somnul Parisului nu este deplin decât către ora trei dimineața. Toți cei care au nevoie de somnul Parisului știu asta. Atunci este ora capcanei întinse, a jafului, a crimei. Parisul doarme, orb și surd, fără să se mai poată apăra.

În tăcerea profundă care domni în camera tezaurului timp de un minut, Vincent Carpentier și colonelul nu mai auzeau decât zgomotul propriilor lor respirații.

Colonelul părea un om lovit de trăsnet. Uimitoarea vigoare a minții, cu care lupta împotriva slăbiciunilor vîrștei, se prăbușise dintr-o dată. Nu mai era decât o biată epavă omenească, șovăitoare și tremurândă, incapabilă de rezistență. Sângere rece, care era principala sa forță, îl părăsise. Ochii săi, măriți de groază, ținteau ușa. Brațele îi atârnavă în jurul trupului. Două lacrimi mute îi alunecau printre cutele obrazelor.

Se petrecuse un lucru ciudat: Vincent scăpase de la o moarte sigură și imediată. Diversiunea care se ivise îi salvase viața, nu mai putea fi nici un dubiu în privința asta; fără această diversiune, cuțitul care lucea acum pe podea ar fi fost înfipt în inima lui.

E adevărat că colonelul, la începutul conversației, arătase o intenție de îndurare sau, mai bine zis, de înțelegere. Ideea de a-și cumpăra un sclav îi trecuse la un moment dat prin cap, dar își schimbase repede ghidul. Vincent știa prea multe: era osândit. Cum nimic nu-l putea opri pe bătrân, nici mila, nici scrupulul, și cum Vincent nu putea opune nici o

rezistență, capriciul îndurării ce-dinei pasul în fața capriciului vărsării de sânge din. creierul acestui copil de o sută de ani, condamnarea era fără apel. Vincent ar fi trebuit deci să-l binecuvinteze pe apărătorul providențial, care se pusese pe negândite între pumnal și pieptul său. Dar nu era de loc așa: era stăpinut de febra aurului, rece și sălbatic delir, care împinge calculul dincolo de orice logică omenească.

Nu-i fusese frică de moarte. În el nu mai dăinuia decât chinul fizic suprem și gândul la aur. Pumnalul iar. fi adus moartea fără să-l sustragă dublei senzații de suferință și plăcere, care îi exalta întreaga ființă.

Amantul face întotdeauna parte din tagma soților. Aici era o chestiune de dragoste. Nu-l urăști pe soț în aceste drame ale vieții obișnuite de pe străzile noastre. Soțul e în dreptul lui. Te lași lovit de el; depozedându-l, îi cruți. Dar rivalul! Toată ura pe care o poate aduna o inimă rănită cade asupra rivalului fericit. În contra lui, scrupulele nu-și au rostul. Nu există menajament, nu există limită! Orice armă e bună, orice viclenie de asemenea. Este războiul fără milă, fără istov. Trebuie ca unul din cei doi dușmani să moară.

Desigur că în adâncul neputinței sale dureroase, Vincent Carpentier nu mai era în stare să analizeze această stare sufletească, dar ea exista totuși în el. Vedea cu ochii minții, dincolo de ușa deschisă, chipul dușmanului, chipul învingătorului, acel chip palid și alb, care apărea mai palici și mai alb sub coama sa de păr negru. Vedea acea privire rece ca oțelul, acei obraji de femeie, imberbi și netezi, acel surâs liniștit,

dar atât de crud.

Nii voia arme, nu cerea decât două „mâini libere, ca să le poată strânge în jurul acestui gât de femeie și să-l sugrume într-un horcăit plin ele voluptate.

Vincent Carpentier nu făcuse nici o mișcare de când fusese adus în camera tezaurului. În fapt, i-ar fi fost imposibil să înainteze sau să dea îndărăt măcar cu un deget. Rămăsese chiar pe locul unde îl aruncaseră hamalii săi, ca o sarcină inertă, lângă perdeaua ce se ridica în. partea stingă a alcovului.

Între pat și planul în care atârnavu perdele se afla un spațiu destid ele larg. Vincent se găsea puțin. Îndărătul acestui plan, și dacă cordonul n-ar fi reținut perdelele strânse, el s-ar fi aflat ascuns în dosul faldurilor lor.

Vom lămuri și mai precis poziția lui, dacă vom spune că adineauri colonelul îl apucase de cap și-l împinsese nițel într-o parte, ca să nu-l rănească atunci când va mișca patul.

Aceste amănunte sunt necesare pentru înțelegerea scenei care va urma.

Colonelul privea ușa. Nu există cuvinte care să zugrăvească spaima nemaipomenită ce-l copleșea. Uitase desigur de prezența însoțitorului său... Bolborosi cu o voce jalnică, suspinând ca un copil bătut s

— S-a sfârșit! Nimeni nu-mi va sări în ajutor. El se află între mine și cei ce m-ar putea apăra. Va trebui să mor... Nu mi-e teamă de moarte... Dar averea mea, averea, averea mea!...

Mâinile i se frânseră cu pocnetul sec al unor oase

arun-

Glasul se auzi din nou, fără grabă, fără nerăbdare:

— Tată — zise el — de ce nu-mi deschizi? Am încuiat toate ușile în urma mea și vor trece mai bine de două ceasuri până se vor deștepta servitorii tăi. Am timp să deschid și singur.

Se auzi zgomotul unui cârlig ce fusese introdus în broască.

O tresărire violentă scutură întregul trup al bătrânului. Se îndreptă pe jumătate și, băgând mina în căptușeala mantalei sale, scoase unul din acele pistoale americane, aduse recent în Europa, pe care Colt, inventatorul lor, le botezase cu numele de revolvere. Ridică piedica. O ușoară roșeață îi reveni în obraji. Dar când voi să îndrepte arma spre ușă, tresăririle nervoase ale mâinii îl făcură să pălească și îl cufundară iarăși în groaza cea mai adâncă.

Cu-ligul scotocea broasca ce rezista, căci era din acelea numite „cu secret”. În mișcările metodice și lente ale instrumentului era însă ceva ce vădea îndemânarea superioară a lucrătorului.

Cârligul nu se grăbea. Părea sigur de acțiunea lui.

Colonelul se întoarse. La spatele lui se afla un dulap vechi, ale cărui uși erau împodobite cu sculpturi. Îl deschise și făcu să iasă la iveală un adevărat arsenal. În față se afla o carabină italienească, cu țeava octogonală și cu patul împodobit cu încrustații de aur și sidef. Bătrânul o înhață ca pe o pradă.

— Eram puternic! Eram puternic! pronunță el de două ori.

Dar nu izbuti să ridice această armă, prea grea pentru el. Mina îi căzu în jos, în timp ce zicea, gemând:

— în acea seară, tatăl meu avea pistoale, carabină, sabie, iar eu eram neînarmat. Și era pe atât de puternic, pe cât sunt eu de slab. Totuși l-am ucis cu propriul său pumnal, care îi atârna la cingătoare. Mi-a spus: „E în regulă. Și eu am făcut același lucru altădată. Într-o zi și fiul tău va face la fel”. Și mi-a dat cheia tezaurului. Apoi a murit...

O trosnitură se auzi în interiorul broaștei de la ușă. În acea clipă, glasul însoțitorului pe care colonelul îl uitase, glasul lui Vincent, rupse tăcerea. El spuse j

— Taie-mi sforile, le voi apăra eu.

Această voce îl zgudui pe bătrân ca o descărcare electrică. Dintr-o dată, picioarele îi deveniră sigure și păru că se înalță. Obrajii săi scofâlciți se umflară. Privirea i se plimba de la ușă la Vincent, ca și cum ar fi măsurat în minte scurtul răstimp ce-i mai rămânea la îndemână.

El cunoștea însemnătatea precisă a fiecărui zgomot făcut de broască. Știa că zăvorul fusese dat o dată îndărăt și că a doua oară va ieși din scoabă. Dar mai știa că, pentru această a doua operație, cârligul trebuia să caute și să găsească un alt punct de sprijin. Asta putea dura câteva secunde sau câteva minute.

Colonelul păru că se hotărâse. Picioarele sale recăpătară o surprinzătoare sprinteneală. Se repezi spre Vincent, lu-înd în fugă cuțitul ce se afla pe podea. Dar nu pusese mâna pe acest cuțit ca să mai lovească.

Îngenunche lângă Vincent, iar mâna sa, care încă mai tremura, încercă să taie sforile înnodate în jurul pumnilor prizonierului său.

Vincent suferea îngrozitor din cauza eforturilor pe care le făcea salvatorul lui, dar patima îl îndârjea și el însuși îi îndemna la lucru, zicând:

, — Mai repede! Vei reuși. Dezleagă-mi numai mâinile și picioarele... Chiar numai cu o mână liberă, dacă izbutesc să mă țin pe picioare, banditul e în mâinile noastre.

Și colonelul se străduia, se străduia din răputeri, gata să-și piardă aproape răsuflarea.

Sforile erau tari și noi. Și erau foarte multe.

Prima care plesni, tăiată de cuțit, îi smulse lui Vincent o bucată de piele cu fâșii de carne strivită și-i produse o durere atât de vie, încât el închise ochii, gata să leșine. Totuși repetă:

— Mai repede! Mai repede!

Și cuțitul. Începu să taie o nouă sfoară.

Un al doilea zgomot se auzi în broasca ce fusese deschisă, rămânând numai piedica de siguranță, care, la astfel de obiecte, impune o clanță specială.

Ușa fu puternic împinsă dinafară. Piedica de siguranță rezista. Cârligul intră pentru a treia oară în funcțiune.

Plesni și a doua sfoară. Vincent, livid și plin de sudoare, putu să-și degajeze brațul drept, pe care îl învârtă deasupra capului, zicând:

— Am putere cât zece oameni Acum celălalt braț! Ba nu, picioarele! Trebuie să mă găsească în picioare!

Colonelul, sfârșit, se opri ca să respire.

—Nu vă opriți! strigă Vin cent, Gândiți-vă la tezaur! Colonelul răspunse, trecându-și mâinile peste fruntea

plină de sudoare:

Da, la el mă gândesc!

Și în loc să continue lucrul, se ridică.

Spre a-și ajuta picioarele slăbite, se apucase cu mâna de perdea, care veni spre el și căzu ca o cortină de teatru în fața alcovului, fiindcă șnurul care o ținea strânsă scăpase din cârlig.

—Ce faceți! strigă Vincent.

Colonelul rămase o clipă nemișcat. Gândul său sovăia între două directă contrare.

—Și toate acestea numai din cauza ta — zise el în cele urmă, cu o stranie expresie de ranchiună. Te-ai răzbunat pe mine. Ocupându-mă de tine, l-am uitat pe celălalt, și celălalt a venit. Acum mă aflu între voi doi. Dacă îl ucizi, vei fi stăpânul meu... Se dădu cu un pas înapoi, ca să adauge: Și stăpânul tezaurului!

Prin mișcarea ce-o făcuse, el pătrunsese în cameră, în timp ce Vincent rămăsese în alcov. Acum îi despărțea perdeaua.

În acea clipă, broasca cedă, lăsând să intre moștenitorul rasei paricide.

Cititorul îl cunoaște. Datorită asemănării fatale transmise din generație în generație, portretul său a fost schițat de zeci de ori în cursul acestei povestiri. Era chipul Imberb și livid atârnat de peretele din camera misterioasă în care Reynier petrecuse prima noapte de după naufragiul său. Era de asemenea chipul asasinului din tabloul Biffi. Și mâi era

vagabondul nocturn din strada Vrabiiilor. Era, în sfârșit, acea figură palidă de femeie zărită de Vincent alături de Irène în grădinile Mănăstirii Sfintei Cruci: maica Măria cea Bună.

Colonelul Bozzo-Corona stătea acum drept, în fața morții de neînlăturat. Își încrucisase brațele pe piept, cu privirea pironită la contele Julian, care înainta încet spie el,

Vincent Carpentier avea un braț liber, dar încheietura mâinii, însângerată și umflată de atâta tortură, era ca și paralizată. Își dădea seama .că nu putea rezista în caz de atac, De altfel, o curiozitate puternică, irezistibilă, poate chiar nesăbuită, ca și peripețiile dramei îngrozitoare care îl înconjura din toate părțile pusese stăpânire pe el. Nu se gândea nici măcar să ia pumnalul pe care colonelul îl aruncase la picioarele lui. Tot sufletul îi era concentrat în privirea care devora trăsăturile odioase, dar liniștite, ale noului venit. Își reținu răsuflarea ca să poată auzi primele cuvinte ale dialogului macabru pe care paricidul de altădată și paricidul-de astăzi aveau, să-l înceapă, unul înainte de a lovi, celălalt înainte de a cădea.

XXV iii PARICIDDL

Contele Julian se opri la doi pași de bunicul său. Lampa lăsa să cadă o lumină vie pe chipul lui spân, ce părea sculptat în fildeș.

Luminate astfel din plin, trăsăturile lui Julian nu mai arătau a fi acelea ale unui tânăr. Frumusețea lui, căci era frumos în genul actorilor care „fac impresie” la teatru, inspira un simțământ de șovăială. Această

frumusețe avea o ușoară asemănare cu figura descompusă a colonelului.

Pe față i se vedea în stare incipientă și de-abia perceptibilă aceeași rețea de riduri, unele mai subțiri., altele mai adânci, ceea ce scotea în evidență analogia celor două măști, ale căror trăsături erau în linii generale asemănătoare.

Contele Julian putea fi pus în rândul celor despre care se spune că nu-și arată vârsta. Privindu-l de aproape, puteai să crezi că trecuse — și încă de mult — de patruzeci de ani.

Bătrânul fu cel care vorbi primul, spunând:

— Te salut, nepoate. .

Julian răspunse, înclinându-se cu respect:

— Și eu te salut, bunicule.

Urmă o tăcere, în timpul căreia Vincent Carpentier, apăsându-și pieptul cu mâna, încerca să-și stăpânească bătaile inimii.

— Bunicule — reluă Julian — cu greu am putut supraviețui până acum.

— Ești în viață — răspunse colonelul — fiindcă mâna mea, care putea să lovească, a șovăit de prea multe ori.

— A mea se află la primul prilej când poate să lovească — rosti clar contele. Și ea nu va șovăi. Bunicule, dumneata l-ai ucis pe tatăl dumitale, care ți-a spus, căzând: „Fiul tău mă va răzbuna”.

— E adevărat. Dar a mințit când a spus asta.

— Omorându-ți tatăl, ai procedat corect — continuă contele Julian. Așa e legea noastră; era dreptul tău. Tatăl tău, în clipa morții, mințise într-

adevăr, sau mai bine zis se înșelase, căci fiul tău, care era tatăl meu, în loc să te ucidă, a fost ucis de tine.

—Asta e adevărat; și era dreptul meu: așa e legea noastră.

—Ai făcut bine. Fratele meu, marchizul Coriolan, avea exact șase ani mai mult decât mine, și iată exact șase ani de când a murit sub loviturile tale.

—E adevărat.

—Când ți-ai lovit tatăl, el ți-a înmânat cheia tezaurului.

—Era datoria lui. Și și-a făcut-o.

—Bunicule, datoria ta va fi să-mi predai această cheie.

—După ce mă vei fi lovit, nepoate.

Aici buzele bătrânului schițară un straniu surâs. Apoi adăugă:

—Numai că eu știam unde se afla ușa pe care cheia trebuia să o deschidă.

În dosul perdelei sale, Vincent respiră adânc. Aștepta cu o neliniște de nedescris răspunsul contelui Julian.

Nu mai judeca nimic, abia dacă se poate spune că mai gândea, atât de mare îi era tulburarea creierului. În el se strecura însă o speranță instinctivă. Din locul în care se afla, nu putea fi zărit de la mijlocul camerei. Asta putea să-i fie scăparea, dacă contele Julian rămânea singur. Și scăparea însemna poate victoria. Căci el cunoștea secretul. Inima îi bătea să se spargă în piept.

Contele «Julian reluă 5

—Bunicule, știu că tezaurul se află în această

casă” poate chiar în această cameră. Tezaurul este sufletul

dumitale. Acolo unde te afli tu, acolo trebuie să fie și tezaurul. Dar, peste un minut, eu voi fi stăpânul acestei case. Voi căuta. De va fi nevoie, voi prefăce zidurile în țărână.

Vincent întinse mâna ca să apuce cuțitul. Era beat de ură.

Bătrânul răspunse:

— Mai există cineva care cunoaște secretul.

Vincent abia avu timpul să-și dea seama de simțământul de groază care-i străpunse inima, când Julian replică iute, disprețuitor:

— Acel cineva e mort. I-am văzut pe servitorii dumitale cum îi duceau cadavrul.

În aceeași clipă vârî mâna sub haină. Când o scoase, strângea un pumnal cu străluciri scânteietoare.

Colonelul rămase drept pe picioarele care acum nu-i mai tremurau, dar cutele care îi brăzdau fruntea lividă se adânciră și mai mult.

— Acest pumnal a fost al meu — zise el — îl recunosc, îl lăsasem înfipt în rana din pieptul tatălui tău.

— Eu l-am scos de acolo — rosti rece Julian. Bunicule, nu am nimic împotriva dumitale. Pe tatăl meu nu l-am cunoscut prea bine; fratele mi-era dușman. Desco-peră-ți pieptul, ca să nu te fac să suferi.

Un fior prelung îl străbătu pe bătrân din tălpi și până în creștet, unde puținele fire de păr pe care le

mai avea se mișcau ca bătute de vânt.

— Descoperă-ți pieptul — repetă Julian. Am venit să-mi capăt moștenirea care îmi aparține. Aplic legea noastră. Îmi iau dreptul meu.

— Îți propun să împărțim — bolborosi colonelul, ale cărui brațe rămăseseră încrucișate într-un spasm.

— Nu vreau să împart.

— Îți dau totul, dar lasă-mă să trăiesc.

Cu mâna stângă, Julian apucă brațul colonelului, care nu se împotrivi și ale cărui, mâini căzură în jos. În timp ce închidea ochii, murmură;

— Fiul tău mă va răzbuna.:

Pumnalul atinse carnea și pătrunse în ea cu zgomotul. sce al unei sule care străpunge o foaie ele pergament.

Pe figura colonelului nu se zări nici o schimbare. Timp „ de o secundă, el- rămase în picioare. Apoi se prăbuși grămadă, ca o biată masă de carne zguduită de slabe tresăriri. Mina, care i se descinsese pe jumătate, lăsă să se vadă o cheie. Rosti cu un glas abia inteligibil:

— Bine ai făcut. Și eu am făcut ca tine. Tatăl meu făcuse la fel; așa e legea noastră. Dar te urăsc!

Julian îi desfăcu degetele, ca să-i ia cheia. Colonelul voi să mai spună ceva. Nu mai putu. Intrase în agonie.

La un semn al lui, Julian se aplecă, sperând să audă o destăinuire. Așteptarea nu-i fu înșelată. Urechea sa, lipită de buzele muribundului,: percepu aceste cuvinte, scăpate o dată cu ultimul horcăit: „Vincent Carpentier nu e mort!”

Vin cent nu auzi aceste cuvinte, dar probabil că le ghici,

căci degetele sale strânsesă cu și mai multă putere plă-

selele pumnalului pe care îl avea în mână. Văzuse totul

printr-o mică crăpătură a perdelei. În ciuda legăturilor

care-l strângeau, se gândea să-și vândă cit mai scump

viața. 7 [...]

Grozăvia acestei priveliști, atât de neobișnuită prin cruzimea ei, trebuie s-o recunoaștem, îl ocolise în oarecare măsură, întrucât el era stăpânit de idee a sa fixă, concentrată, ajunsă până la acel grad de intensitate spasmodică ce dă naștere nesimțirii. În adâncul amorțelii în care era cufundată mintea sa, i se părea că aceste lucruri groaznice trebuiau să se întâmple neapărat, irevocabil. Era. fatalitatea aurului.

Aurul era acolo, chiar lângă el, și îndreptățea crima, tot așa cum ar fi putut să o facă o beție împinsă până la delir sau o nebunie furioasă.

După ce bătrânul își dădu ultima suflare, în cameră, se lăsă o tăcere adâncă.

Contele Julian se ridicase în picioare. Rămase un timp nemișcat, uitându-se cu o privire rece la cadavrul bunicului său.

La geamuri, primele licăriri ale zorilor își arătau nuanțele cenușii.

Privirile contelui Julian trecură de la mort la

lambriu-rile din față și întâlnește portretul agățat de perete. Știm că acesta era portretul colonelului de pe vremea când . era tânăr. Lumina lămpii cădea direct pe fața albă și spână, care părea că iese din fondul întunecat al pânzei.

Deasupra unei comode se afla o oglindă. Julian putu să-și vadă în ea propria imagine, luminată ca și portretul, cu același contrast pronunțat între alb și negru. Schiță un zâmbet, zicând:

—Era el, dar acum sunt eu. Noi suntem ca pasărea Phocnix, nemuritori, deși murim. Noi nu moștenim, ci ne succedăm, iar existența noastră neîntreruptă trece peste timp ca un lanț de oțel.

Se întoarse încet ca să privească celălalt portret, capul de bătrân care atârna pe celălalt perete. Continuă:

„— Tot el era și aici, dar în curând voi fi eu. Înainte de a fi el, era tatăl lui. După mine va fi fiul meu — dacă na voi ști să mă apăr de pumnalul lui!

De câteva clipe,. Vincent își recăpătase în bună măsură sângele rece ca să se poată gândă cum să scape de restul legăturilor fără zgomot. Avea o mână liberă, și această . mână ținea un cuțit cu tăișul bun. Dar în momentul când începu, cu nesfârșite precauții, să taie sfoara care îi reținea încă brațul stâng, contele Julian făcu un gest și-și aținti urechea.

Vincent se opri ândată, âar Julian, crezând că se înșelase, recăzu în reveria sa.

— Cei din neamul nostru ar trebui să-și sugrume copiii încă din leagăn. Am lăsat-o odinioară pe Zorab, țigăncușa, să fugă cu mica creatură care i se ținea

atârnată de sâni. Dar eram atât de tânăr! M-am lăsat cotropit de milă, Creatura trebuie să fie mare acum. Ea se află azi la spatele meu, tot așa cum mă aflam și eu la spatele celui care zace acum aici, pe podea.

Toate acestea erau spuse pe tonul rece și chibzuit al unui negustor care își cântărește seara, înainte de culcare, câștigurile unei afaceri.

În timp ce reflecta astfel, Julian își răsuci o țigară pe care o aprinse la flacăra lămpii.

Vincent, al cărui cuțit atacase din nou sforile, se opri .pentru a doua oară, auzindu-și pronunțat numele.

Contele Juban spunea:

— Și acest Vincent Carpentier care nu e mort! Și domnii din La Merci, Fracurile Negre, care acum se numesc Cavalerii Tezaurului, uniți în veșnicul lor complot, mă vor înconjura, pe mine, stăpânul stăpânilor, ca niște pretorienii revoltați! Nu prea se arată totul trandafiriu în această primă zi a domniei mele. Cei dinaintea mea aveau un tалиisman: tezaurul, al cărui secret îl dețineau numai ei și care îi proteja. Ca o armură magică și de nepătruns, Eu nu posed secretul, nu am tezaurul. Această cheie inutilă pe care Tatăl Tuturor mi-a pus-o în mână este o batjocură...

„Dacă aş avea eu această cheie — gândi Vincent, al cărui piept se umflase de o uimitoare dorință — aş fi eu Stăpânul! Aş reda Binelui aceste avuții incalculabile adunate de puterea Răului. Aş deveni egalul lui Dumnezeu, căci cu o mână aş nimici armata necurată a crimei, iar cu cealaltă aş răspândi asupra tuturor nefericiților din această lume bogățiile mele,

ca un. nesfârșit val de binefaceri.”

Și lama cuțitului său mușcă sfoara.

Este la fel ca și în dragoste, a cărei elocință nu crede niciodată că minte. Acești logodnici ai aurului sunt sinceri; ei sunt generoși; visurile lor promit marea cu sarea. Ei văd defilând prin fața ochilor lor orbiți mulțimea celor năpăstuiți, pe care vor să-i facă fericiți. În fond, îi costă atât de puțin!

Dar, tot ca și în dragoste, posesiunea ucide și iscă păcatul. Aceleași inimi, atât de largi ieri, se închistează

a doua zi. . . - I

În răstimpul cât contele «Julian își fumase țigara, Vincent tăiașe pe jumătate sfoara care îi ținea brațul stâng legat de trup. Dar trebui să-și întrerupă iarăși lucrul, fiindcă paricidul se apropia de alcov.

Julian veni până în dreptul perdelelor și privi patul,

Vincent strânse la piept pumnalul, pe care degetele sale se crispară violent. El nu se putea mișca, pe când paricidul putea să facă încă un pas.

Numai unul singur. Ar fi fost destul, ca sa-l aci ucu la distanța în care putea ajunge cuțitul.

Julian avea cheia. Dar era fără apărare. Vincent parcă și vedea pumnalul împlântat în pieptul lui, în întregime, până în plasele. Se și vedea lovind. Simțea chiar beția acestei lovituri înverșunate, oribile; zărea, lărgea chiar rana enormă din care sângele țâșnea ca un șuvoi de rubine... Tocma el, Vincent, acest om cinstit, care în toată viața lui nu făptuise nimic rău! Ar fi prea puțin să spunem că gândul de a ucide nu-l

oprea în loc.

Omul îmbătat de izul aurului nu procedează astfel în visurile sale.

La drept vorbind, trebuie să spunem că gândul de a ucide înflăcăra mintea lui Vincent și făcea să-i tresară de plăcere toate fibrele ființei. Dar pasul care mai rămânea de făcut era larg cât o prăpastie. Și lui Vincent îi era absolut cu neputință să-l facă. Iar contele Julian nu-l făcu.

Contele Julian se gândea, calcula, întocmea bilanțul situației lui prezente cu un admirabil sânge rece. Primele lui cuvinte fură acestea, și ele nu erau, desigur, de natură să liniștească înfrigurarea arhitectului:

— Vincent Carpentier! zise el, rezumând fără ândoială gândurile răscolite în sinea lui în timpul cât tăcuse. Dacă e în viață, cu atât mai bine! Înainte de a-l ucide, îi voi smulge secretul!

XXIX

SCHIMBAREA LA FAȚA

Acești doi oameni care se condamnau reciproc la moarte erau atât de aproape unul de altul, încât, dacă Vincent ar fi fost stăpân pe mișcările lui, ar fi putut să-l atingă pe contele Julian întinzând doar mâna.

Dar Vincent nu putea, iar Julian nu știa. .

Acesta din urmă continua să vorbească, depănând firul calculelor sale.

— Tezaurul e aici, fără îndoială, sânt sigur, fie sub lespezile dușumelei, fie în grosimea acestor ziduri.

Privea mașinal fundul alcovului, în timp ce lui Vin-

cent îi sărea inima din piept, atât era de înfricoșat. I se părea că orice ochi îndreptat spre fundul alcovului putea să perceapă, prin draperie și zid, scânteierea misterioasă a. aurului.

Întreaga cantitate de fier, ascunsă în măruntaiele polului, după vechea credință, și care dirijează acele busolei, nu valora, în milioane, cât grămada de aur comprimat pe care îl adăpostea ascunzătoarea. Către acest pol al aurului se repezea sufletul lui Vincemt cu atâta furie, încât el însuși se mira de bâjbâielile rivalului său.

Contele Julian reluă:

—Nu mi-ar fi greu să sondez aceste ziduri adinei și să mișc acest mobilier masiv; dar îmi trebuie timp. Lumina zilei crește. Casa se va deștepta. Dacă aș avea tezaurul, m-aș putea prezenta așa cum sunt. Și ar înțelege toți că sunt gata să sfărâm orice rezistență. Dar până nu voi avea talismanul în mână, am nevoie de o platoșă — și de o mască.

Se întoarse către trupul colonelului, care zăcea în mijlocul camerei.

—Iată platoșa mea — termină el — o voi îmbrăca. Se apropie, luă trupul colonelului în brațe, îl ridică și-l așeză pe un scaun, în fața unui dulap cu oglindă care se afla la celălalt capăt al camerei.

Din acest moment, Vincent ar fi putut să-și reia lucrul, fiindcă acum Julian se afla departe de el, dar rămase nemișcat, stăpânit de o curiozitate irezistibilă.

Drama ajunsese atât de stranie și înfricoșătoare, încât Vincent, ținut mai mult de uimire decât de legăturile sale, rămase inert, concentrându-și toată

voința în facultatea de a vedea și a asculta.

Contele Julian luă un jilt pe care îl puse alături de cel al colonelului. Se așază în el. În felul acesta, cel mort și cel viu stăteau parcă alături, căci bătrânul, care înțepenise, nu se mai clătina.

Amândoi se aflau cu spatele la Vincent, care era numai ochi și urechi și care, din poziția sa, nu putea zări în oglindă decât chipul colonelului, livid, îngălbenit, dar cu trăsături neschimbate. Acest chip era puternic luminat de lampa pusă pe o mescioară, pe eare contele Julian o împinsese între cele două jilturi și oglindă.

Lui Vincent i se părea că colonelul, care rămăsese cu ochii larg deschiși, privea direct în oglindă și că aceasta îi reflecta privirea fix și în linie dreaptă asupra lui, a lui Vincent.

O sudoare rece îi inundă tâmplele. Nu deslușea încă scopul acestui aranjament profanator.

Dar nedumerirea lui nu fu prea lungă. Contele Julian scosese din buzunar un obiect care părea a fi o trusă. O deschise și începu numaidecât o treabă asupra căreia nu te puteai înșela.

Oricine ajunge la vârsta lui Vincent Carpentier a avut prilejul să vadă cabina unui actor sau masa de toaletă a unei femei, a unei femei care se fardează.

Este o adevărată artă. Ea presupune paletă și pensule, precum și culori, creioane și estompe. Este o artă complicată, subtilă, o artă cu ucenici foarte neîndemânatici, clar și cu maeștri aproape geniali.

Urmărind gesturile hotărâte și rapide ale contelui Julian, îți puteai da seama că el cunoștea bine

meseria. Din când în când, nemulțumit de urmărirea modelului numai în oglindă, se apleca să privească anumite amănunte mai de aproape, era să spun pe viu, deși era pe mort.

În acele clipe, Vincent putea să-i zărească profilul în oglindă. Acest profil semăna destul de bine cu schița unui tablou. Vincent își zicea, căci începea să înțeleagă:

— Mă va lăsa singur, ca să se urce în celelalte apar-taționte și să înceapă primul act al comediei. Voi fi deci liber, afară doar dacă nu mă va surprinde căutând un colț unde să ascundă cadavrul.

Încolțit de această teamă, mânuî cuțitul mai activ și reuși să-și elibereze brațul stâng cu prețul unor suferințe cumplite, căci sfoara îi pătrunsesese adânc în carne. Apoi cuțitul scrâșni ușor în timp ce tăia legăturile de la picioare.

Contele Julian era în acest timp prea ocupat ca să poată prinde zgomotele aproape imperceptibile ce veneau dinspre alcov. Terminase cu aranjatul figurii, dar cum nu se mai apleca să studieze de aproape modelul, Vincent nu era indi în măsură să judece rezultatul definitiv al muncii sale.

Julian scoase din trusă o pereche de foarfeci lungi, care scârțâiau în timp ce tăiau şuvițele groase ale părului său negru.. Foarte curând, podeaua în jurul său fu acoperită de bucle negre.

— Mă voi descurca punând o perucă — gândi el cu jumătate de glas — clacă va fi nevoie să joc rolul maicii Maria cea Bună. Ccea ce s-ar putea, deoarece nu îl am încă în mină pe Vincent Carpentier.

Vincent nu auzi decât numele său și ciuli urechea. Conte Julian adăugă:

— Această mică Irène va fi grozav de frumoasă! Oare o iubesc?

Pentru a treia oară, Vincent se opri din lucru ca să asculte mai bine, dar contele Julian nu mai zise nimic. Se ridicase în picioare, tuns acum ca puritanii, și-și trecu palma peste craniu, care făcu un zgomot ca de perie.

— Și acum să mergem până la capăt — își zise el cu o veselie vădit forțată. Nu - existau aici multe femei care să aibă păr ca al meu. Va trebui să treacă cel puțin doi ani ca să crească la loc.

Freca acum un pământ de -bărbierit într-o cupă destinată desigur unui alt scop. Capul i se acoperi de o spumă ca zăpada și briciul scârțâi răzuind pielea capului său păros. Peste o clipă, era chel ca Socrate.

— Se spune că tărâncile din Bretania — murmură el — își vând cosițele la piață pentru cinci franci. Pe ale mele cred că aş lua mai mult, afară doar dacă... Se întrerupse și mormăi, ștergându-și briciul: Vincent Carpentier nu. e mort! Ce-or fi făcut cu el? M-am gândit o clipă că ar putea fi aici, dar e absurd. Dacă ar fi fost aici, Tatăl Tuturor l-ar fi asmuțit asupra mea și aş fi primit un glonte în cap în momentul când intram pe ușă.

Băgă din nou mina în. buzunarul redingotei și scoase un pachet învelit.

— Individul ăsta e de prisos — reluă el. Ce nevoie aş avea să-l mal întreb! Voi cerceta singur și voi găsi. Am toată vremea. El trebuie să dispară și secretul să.

fie înmormântat o dată cu el. Iată lucrul principal!

Pachetul conținea pur și simplu o perucă, deoarece contele Julian își luase dinainte toate măsurile. Se așeză în fața oglinzii, foarte departe de gândul că monologul sau putea să aibă un auditor, și începu să-și aranjeze părul fals pe goliciunea nefirească a craniului său. Și în curind apăru, exact, capul colonelului văzut din spate.

Vincent, care. avea acum un picior liber, se frământa și” se întreba dacă era momentul prielnic să înceapă o luptă hotărâtoare.

Lumina zilei creștea din ce în ce și, cu toate că afară, în orașul adormit, domnea încă tăcerea, lumina lămpii începea să dea îndărăt în fața aceleia care năvălea de afară.

Vincent își zise:

„El e tânăr, e voinic; trupul meu însă e zdrobit, membrele îmi sunt rănite, nu mai sunt eu însumi. Mă voi apăra dacă trebuie, dar nu voi ataca. Poți să-ți pui viața în joc, dar nu și acest tezaur! E un duel pe viață și pe moarte. Am dreptul să-mi aleg momentul și locul... Dacă l-aș omorî aici, aș lua asupra-mi și răspunderea pentru prima crimă. Mi-aș vedea puse în spinare două cadavre, iară să am, ea el, posibilitatea acestei deghizări care îl face stăpânul casei și șeful unei temute asociații — bineînțeles dacă această deghizare va putea rămâne în picioare. Vom vedea!”

Nu apucă să termine aceste ghidări, că uimirea fu cit pe aci să-i smulgă un strigăt.

Contele Julian se întorsese cu fața .și îi arăta nu chipul său propriu, ci pe acela al colonelului Bozzo.

Iluzia ar fi fost deplină dacă n-ar fi fost vecinătatea mortului, ale cărui trăsături se vedeau în oglindă. Dar cu toată această apropiere, copia semăna atât de bine cu originalul, încât Vincent rămase năucit.

Contele Julian se întorsese cu spatele, fiindcă nu terminase decât prima parte a lucrului său. Ca să termine totul, el luă mortul și-l întinse cât era de lung pe podea. În această poziție, îi scoase mai întâi .mantaua vătuită, apoi vesta și în cele din urmă pantalonii”]

Mortul rămăsese în cămașă și indispensabili, biată epavă omenească ce-și etala slăbiciunea de necrezut și părea a nu mai fi decât piele și oase.

Vincent se simțea ca sugrumat. Contele Julian, iar rândul lui, fluiera încet o arie dintr-o operă italiană.

— Mai este și acel Reynier — murmură el, în timp ce-și scotea haina. Figura lui m-a izbit de prima dată când l-am văzut. Și prima impresie este totdeauna cea mai bună. Mititica îmi va face un dublu serviciu: întâi îmi va deschide ușile casei tatălui ei, și apoi îmi va spune povestea acestui Reynier... Acolo, la mănăstire, nu voi mai avea nevoie de păr, ea să joc rolul surorii mele. Scufia rai se va potrivi cu atât mai bine pe cap.

Vorbea foarte încet, Vincent prindea ici și colo câte un cuvânt, dar sensul general al frazelor îi rămânea de neînțeles.

Contele își scoase la repezeală vesta, pantalonii și cizmele, pe care le înlocui cu pantofii de casă și cu hainele bătrânului. Avea aceeași statură ca și mortul, iar forța lui fizică se ascundea sub aparența unei constituții destul de plăpânde.

După ce își isprăvi toaleta, se așeză în fața oglinzii, în aceeași atitudine vioaie și blegită totodată pe care colonelul o lua în momentele lui de veselie.

Vincent îi urmărea acum toate gesturile cu o adevărată admirație, spunându-și: „înselăciunea va reuși. Poate că și eu m-aș fi păcălit. A intrat cu totul în pielea bătrânului. E o capodoperă!”

Era și părerea contelui Julian, care își trimise prin oglindă o bezea de admirație. Acest gest copilăresc, dar și bătrânesc, imita așa de bine obiceiurile mortului, încât pe buzele lui Vincent flutură un surâs, în timp ce un fior îi trecea prin vine.

Nimic n-ar putea descrie lugubra veselie a acestui carnaval paricid. Asasinul își copia victima cu o artă deplină. Totul se potrivea: mersul clătinat, tremurul picioarelor, bonomia lui cam felină și expresia ușor zeflemistă. Totul, până și vocea, căci atunci când contele Julian vorbea, Vincent se uită la cadavru ca să vadă dacă nu cumva își mișcă buzele.

Contele Julian zise: — Bună ziua, scumpilor, omul nostru mai trăiește încă, eh! Frăție! Doctore, n-am. decât o sută șapte ani, va trebui să-mi vindec acest guturai care mă face să par mal bătrân decât sânt. Îmi dăunează față de cucoane. Ah! Bie—tele mele comori, când nu voi mai fi, mă veți regreta.,» Apoi se întrerupse și adăugă cu vocea lui adevărată: Numai Fanchette îmi dă de gândit. Ea îl iubea cu ade-, I vărat. Și e greu să-i înșeli pe cei ce iubesc.

LA CULCARE îi

Răsăritul soarelui colora în trandafiriu coșurile caselor dimprejurul palatului Bozzo, când contele

Julian, acest actor perfect, jucându-și rolul chiar și în culise, pentru a se obișnui, se așează în fața oglinzii ca să-și desăvârșească deghizarea. Nu se gândea să înceapă să caute imediat tezaurul. Planul său era cu totul altul și noi îl cunoaștem;

Avea tot timpid. Era la el acasă, și era colonelul Bozzo-

Corona. Colonelul avea toate drepturile posibile să repare,

să răscrolească și chiar să-și dărâme palatul. Oricât de bine

ar fi fost ascuns, tezaurul nu-i putea scăpa colonelului,

deoarece era stăpân deplin, în casă la el și avea destui

timp. - .:”,”:- -

Paricidul nu acționa după inspirația momentului. Ei punea în practică, de la începutul începutului, o serie de stratageme gândite și combinate dinainte.

De multe ori până acum, în micul apartament pe care-! închiriasse în strada Picpus, tocmai la celălalt capăt ai orașului, și care avea legătură cu Minăstirea Sfintei Cruci, de multe ori, spunem, când se întorcea acasă după ce dădea târcoale palatului Bozzo, se așezase în fața oglinzii sale pentru a repeta mereu scena pe care am văzut că o, jucase. Își cunoștea la perfecție rolul.

În camera sa de culcare din strada Picpus se aflau o mulțime de obiecte pioase, căci această călugăriță romană”; în aparență austeră, maica Măria cea Bună, nu se putea înconjura de gravuri cu subiecte

mondene, clar exista acolo un anumit dulap, totdeauna încuiat, plin de haine pentru sexul masculin, și în oare prietenul nostru Rey-îtier ar fi fost grozav de mirat găsind o copie redusă a faimosului tablou de la galeria Biffi.

Maica Măria cea Bună petrecea ore întregi contemplând acest tablou în care se vedeau trei personaje: bătrânul, tânărul și tezaurul. Privirea sa lacomă pătrundea dincolo de umbrele care le acopereau” dar care lăsau să se și ghicească, în adâncimea subteranei, enorma îngrămădire de bogății cucerite de călugării din La Merci. Când era îmbrăcată bărbătește, călugărița romană era chiar tânărul din tablou, trăsătură cu trăsătură. După ce petrecea câte o jumătate de oră în fața oglinzii, cu pensula în mină, după ce își „făcea mutra”, ca să folosim expresia tehnică uzuală în lumea oamenilor de teatru, el devenea bătrânul, zbârcitură cu zbârcitură.

Nu vom spune nimic nou cititorului arătând că sub masca maicii Măria cea Bună se ascundea contele Julian Bozzo, angajat într-un duel inegal și mortal. Contele Julian, cunoscând puterea aproape magică a adversarului său, alesese acest mod de deghizare, care îi oferea adăpostul unei adevărate fortărețe. În caz de primejdie, contele Julian, nu avea de făcut decât un singur pas ca să treacă pragul Mănăstirii Sfintei Cruci, unde călugărița romană găsea un adăpost inviolabil. Numai acest lăcaș l-a putut sustrage pe Julian ghearelor bătrâne, dar încă ascuțite, ale bunicului său. Și dacă n-ar fi fost diversiunea creată de Vincent Carpentier, se poate

spune că Julian, urmărit încă de mai multe săptămâni, ar fi avut, după toate probabilitățile, soarta fratelui său, marchizul Coriolan.

Un răstimp, colonelul își concentrase toată atenția asupra lui Vincent Carpentier. Și în timp ce el adulmeca astfel într-o parte, Julian îl surprinsese din cealaltă.

De altfel, Julian era în toate privințele demn să urmeze acestui bătrân tigru încrucișat cu vulpe, care comandase atâția ani armata Fracurilor Negre.

În timp ce îl asedia în propria-i fortăreață pe inamicul său principal, pe colonelul Bozzo, care din primul moment ar fi putut să-l zdrobească mâșcând numai un singur deget, Julian nu-i scăpase din vedere nici pe ceilalți pretendenți la tezaurul din La Merci. Toți șefii care formau: marele consiliu al Fracurilor Negre îi erau cunoscuți; le supraveghea uneltirile, le demasca trădările, astfel eăr a doua zi după ce Cavalerii Tezaurului se întruniseră-pentru prima oară la contesa de Clare, spre a constitui sub-asociația lor, colonelul fusese anunțat printr-un bilet anonim, trimis de «Julian.

Pe de altă parte, îl supraveghea îndeaproape și pe Vincent Carpentier, singurul cunoscător al secretului. Ii urmărea pas cu pas toate mișcărilor.

Nu o dată se gândise să-i devină complice, dar numai în aparență, ca să-I fure secretul înainte de a-l ucide. În acest scop se vârase pe sub pielea acelei generoase și în cântătoare ființe care era Irène Carpentier, eleva călugărițelor de la Mănăstirea Crucii. Prin fată spera să pună mâna pe tată

Dar cum, la urma urmelor, era un bărbat tânăr, arzând de patimă sub masca lui rece și corupt până în măduva oaselor sale de corsican, el fu sedus de farmecul delicat, de îneîntătoarea frumusețe a tinerei fete.

Acești oameni ai Italiei pot fi poeți atunci când vor. Maica Măria cea Bună își dădu de la început seama că nu putea ataca direct nobila curățenie a acestei fete, puțin cam părăsită de tatăl ei și slab apărată de o afecțiune copilărească ce întârzia să se transforme în -dragoste, dar păzită prin ea însăși și prin puritatea trainică și mândră a firii sale.

Maica Măria cea Bună nu se temea nici de tată, nici de logodnicul iubit ca un frate; dar dădea îndărăt în fața Irènei însăși, ai cărei ochi mari și blânzi lăsau să se întrevadă, în anumite momente, o energie neîmblânzită.

O captivă prin poezie, care are o putere atât de mare asupra sufletelor nobile. Îi stârni interesul printr-o povestire eroică, în care apărea, încununat de o dureroasă aureolă, moștenitorul gloriilor și nenorocirilor unei mari rase decăzute: contele «Iulian, bineînțeles. Era fratele ei, tinărul ei frate, frumos, viteaz, generos, persecutat.

Întotdeauna persecutați, îndrăznețâa aceștâa! Iată cheia cu care forțează ei incuâetorile inimilor, ca și ale cuferelor.: «Tânăra imaginație a Irènei nu dorea altceva decât să călătorească în aceste ținuturi noi, deschise visurilor sale. Ea ar fi vrut din toată inima să lupte pentru moștenitorul nefericit al atâtor măririi. Contele Julian îi apărea învăluit într-un nimb

romantic, zămislit de acel abur minunat care este atmosfera poezilor, atât de iubiți de tinerele fete.

Am văzut cât de bucuroasă fusese Irène — și faptul o surprindea chiar și pe ea însăși — auzind o veste în aparență destul de tristă. I se spusese: „Vei rămâne la mânăstire în timpul vacanței”. Și, departe de a se mâhni, ea simțise un fel de bucurie în aclâncul inimii. Aceasta fiindcă de mai multă vreme se gândea: „Voi fi fericită între tatăl meu și Rcywier, dar nu o voi mai avea alături pe prietena mea, maica Măria cea Bună, a cărei conversație, ca o baladă cântată sub balcon la orele de serenadă, îmi legăna visurile nopților...”

Nu trebuie totuși să se creadă că intriga romanului-înaintase prea mult. Nu era încă decât la primul capitol. Din momentul în care câștigarea unei singure bătălii făcea din contele Julian un învingător pe toată linia, mica povestire languroasă, încropită de maica Măria cea Bună, se oprea la introducere. Nu-i fusese nici măcar arătat eroul, care rămânea ascuns în dosul unui nor.

Și desigur că de aici încolo Julian avea altceva de făcut decât să continue să seducă o mică elevă de pension. Nu poți să te ocupi toată viața cu schimbarea costumelor, începând din această noapte, după toate probabilitățile, maica Măria cea Bună nu mai exista.

Ca să revenim la povestirea noastră, întreruptă de această explicație necesară, contele Julian, pe care recenta sa crimă nu-l tulbura câtuși de puțin, continua liniștit să repete rolul de centenar cu gheare, dar patern. Era foarte reușit în acest rol, și nu cunoaștem

vreun actor celebru cu care să-l putem compara pentru a da o idee despre această reușită. De altfel, el se aprecia singur și părea sincer satisfăcut de creația sa.

Trebuie să spunem că, atât moral cât și fizic, contele iulian era, față de colonelul decedat, ca un al doilea exemplar al unei gravuri, în raport cu primul. Între ei nu era decât o diferență de vârstă.

Și unul și celălalt erau fiii aceleiași rase, omogenă în perversitatea ei, care trecuse peste vremuri, selecționând în șirul generațiilor sale vlăstare atât de asemănătoare, încât, timp de secole, oamenii cumsecade din Calabria se temuseră de Fra Diavolo ca de o calamitate vesni

După ce contele Juliă se privi cu luare-aminte în oglindă, îmbunătățindu-și tot mai mult înfățișarea și ținuta, după ce trăncăni mofturile favorite ale Tatălui Tuturor, dând accentelor sale o asemănare crescândă, se ridică și zise:

—Merge bine. Acum e timpul să mă duc să mă culc, pentru ca Giam-Pietro să mă găsească în pat când va aduce corespondența. Fanchette nu vine decât mai târziu. De ea mi-e cam teamă. Mi-ar părea rău să o suprim pe această surioară scumpă...

Privirea i se roti prin cameră, care acum era inundată în toate ungherele de lumina zilei. Ochii i se opriră asupra dulapului cu oglindă, a cărui cheie se afla în broască. Se îndreptă spre el și întoarse cheia, spre marea mulțumirea Tui Vincent, care îi urmărea toate mișcărilor cu îngrijorare. Trebuia ascuns trupul colonelului, și Vincent se temea să nu fie adus în

alcov.

Vincent încercase în mod zadarnic să se urască în spațiul dintre pat și perete; aici unde se afla, numai grosimea perdelelor îl apăra de privirile rivalului său.

Dulapul era un garderob fără polițe; era gol și se înțelege de ce: colonelul nu venea aici decât pentru I - zaur.

— Este destul loc — zise Juliăn cu cea mai plăcută dispoziție — destul loc chiar și pentru o jumătate de duzină ca el, povero!

Se întoarse, ridică trupul și-l aruncă fără nici o efortare în dulap, după ce strânse mâinile și picioarele defunctului ca să poată închide ușa. Apoi adună diferitele părți ale propriului său costum, răspândite pe podea, și le agăță de cuierele dulapului.

După acest aranjament, încuie broasca și băgă cheia în buzunarul halatului vătuit. Cheia zornăi, atingând tabachera de aur a colonelului.

— Drace! strigă Juliăn. Uitasem cutioara! Mi-a făcut-o Cadou împăratul Rusiei, acum șaiszeci de ani! Numai un fir de tutun pe vârful degetului. Nu trebuie să abuzez de nimic; în felul acesta putem trăi mult, îngerașule...,

Haide, să mergem să facem nani! Măine voi avea două distracții ca să-mi omor timpul: să sondez zidurile și să-l îmbarc pe arhitect pentru Pere-Lachaise l. Cred că n-am să mă plictisesc.

Trecu pragul râzând de-a binelea. Se auzi cum încuie ușa pe dinafară, răsucind de două ori cheia și apoi scoțând-o din broască.

Când zgomotul pașilor i se pierdu în depărtare,

Vincent Carpentier scoase un suspin adânc. Își dădea desigur seama de primejdia de moarte prin care trecuse, dai ceea ce simțea acum nu era câtuși de puțin bucurie.

Își tăie în tăcere ultimele legături. Durerea îi smulse un geamăt înăbușit. Ca să fie pe placul colonelului, Figue-puce și Cocotte îi strânseseră atât de tare legăturile, încât trupul îi era plin de dungi însângerate, care îi brăzdau peste tot carnea umflată.

Încercă să-și întindă membrele. Stofa veșmintelor îi intrase în răni. Albul ochilor îi era plin de pete roșii, în timp ce obrații îi rămăseseră livizi.

— Totuși, l-aș fi omorât — rosti el, scrâșnind din dinți — sunt sigur că l-aș fi omorât dacă s-ar fi apropiat! Mai există și altă forță decât a mușchilor. I-aș fi dat o lovitură de uriaș, chiar dacă după aceea aș fi căzut mort lângă cadavrul său!

Ieși din alcov. De-abia se ținea pe picioare.

— Sunt absolut sigur că nu aș fi murit din asta — reluă el. Fericirea susține, bucuria vindecă. Acum aș fi avut cheia. Aș fi putut fi în ascunzătoare. Aurul face minuni. Mi-aș fi spălat rănile cu el. Știu, da! Știu că în mijlocul acestor valuri magice nu poți nici să suferi, nici să mori. Acolo aș fi rcânviat, aș fi crescut, aș fi sorbit cu înghițituri largi vigoarea și puterea!

În timp ce vorbea, trăsesese spre el patul masiv, care, ce-dând cu ușurință, alunecă afară din alcov. Vincent se repezi, cu un strigăt de dorință sălbatică, spre locul rămas gol și pipăi lemnăria din perete chiar în punctul pe care îl atinsese colonelul cu degetul. Nu se mișcă nimic.

l Vestit cimitir din Parts, (n.t.)

Se întoarce, se așază în genunchi și reuși să scoată scândurica unde piciorul patului lăsase o urmă din pricina greutății. Sub scândurică se afla o placă de oțel. În centrul ei se vedea o mică gaură.

„E broasca — își zise el. Probabil că se încuie automat când se închide ușa. Și celălalt are cheia! El va căuta, va căuta, va căuta și ziua, va căuta și noaptea, cu răbdare, neîncetat... și Va găsi!”

—Nu va găsi! strigă apoi, în timp ce sângele i se urca în obraji. Nu-l voi lăsa eu să găsească!

Ou toată slăbiciunea sa, apucă pumnalul colonelului și, ajutat de îndemânarea dobândită pe vremea când era muncitor, demontă în câteva minute placa de oțel, pe care o luă cu el, împreună cu încuietoarea.

XXXI BARICADE

Vincent umplu gaura de unde scosese încuietoarea, cu cenușă și cu diferite alte resturi rămase în sobă; apoi puse. cu grijă la loc scândurică de parchet. Patul fu de asemenea reșezat în alcov.

Înfășură broasca în batistă, nu fiindcă ar fi vrut să se servească de ea pentru a face o altă cheie; ar fi fost de prisos, deoarece firele de legătură și arcurile care comunicau cu ușa ascunzătorii erau distruse. Gândul lui era să îndepărteze un obiect care ar putea să-l pună pe con-tele «Iulian pe urmele secretului.

—Nu-l voi lăsa să-l afle!

Asta îl frământa deocamdată, precum și dorința de a ieși cât mai repede de acolo.

Afară se făcuse ziuă, soarele strălucitor se juca în

frunzișul grădinii, dar din stradă nu venea încă nici un zgomot.-

În aceste luni de vară, Parisul se culcă prea târziu ca să se poată scula dis-de-dimineată.

Vincent nu era îngrijorat în privința posibilităților de a fugi. Contele «Iulian încuiase ușa cu cheia, este adevărat, dar mai rămâncau ferestrele, căci camera se afla la parter.

Ca să ajungă în grădină, nu trebui decât să deschidă uri geam. În grădină auzi orologiul bisericii Saint-Roch bătând ora patru.

Frânghia de mătase era încă agățată de zidul care despărțea grădina de stradă. Greutatea era să se cațăre pe această frânghie, cu mâinile rănite și cu trupul său zdrobit.

Urcarea fu, într-adevăr, penibilă; Vincent făcu un efort desperat, dar reuși până la urmă să ajungă pe coama zidului și se lăsă să alunece de cealaltă parte.

Strada Vrăbiilor era cu totul pustie.

Vincent se descotorosi numaidecât de broască, arun-când-o într-o gură de canal.

Abia după ce ajunsese în bulevard găsi o trăsură care îl duse acasă.

Se afla pur și simplu la capătul puterilor;- în creierul sau bolnav, gândurile se încetoșau, dar, cu toate acestea, își dădu seama de mirarea pe care o stârni rcântoarcerea sa printre oamenii lui de casă. Această mirare nu se datora însă stării nenorocite în care se afla. Expresia de pe fețele servitorilor săi părea să exprime (cel puțin așa își închipuia el): „Cum! Te-ai mai întors? Prin ce minune?”

După ce îl susținură, sau, mai bine zis, îl târâră până în camera de culcare, crezu că aude șoapte și râsete pe culoar. Și, printre murmure, desluși aceste cuvinte ciudate i

— Cu toate acestea, s-a făcut ziuă în noaptea asta! Iar o altă voce zise:

— Oricum, poate să se laude că are o viață care nu se lasă înfrântă cu una, cu două!

Din politețe, Roblot, valetul de cameră, îl întrebă în timp ce-l dezbrăca:

— Dar ce i s-a întâmplat domnului? Vincent răspunse:

— Vorbirea mă obosește. Am fost atacat în strada.

— Poliția noastră e așa de prost organizată! observa Roblot cu o nuanță mai mult decât echivocă. Cu toate acestea, plătim destule impozite ca să fim bine apărați... Dar cum l-au aranjat pe domnul! Mai ales brațele și picioarele! S-ar spune că a fost legat pentru a fi aruncat în râu. Tot corpul îi este numai o rană. Să trimit să-i cheme pe bunul doctor Samuel?

Vincent protestă cu un semn energie din cap. RobioîS reluă cu ipocrizie:

— Am propus acest lucru numai în interesul domnului.

— Lasă-mă singur — zise Vincent — dacă voi avea nevoie de ceva, voi suna.

Roblot se retrase spre ușă fără a mai stărui, dar, înainte de a ieși, ținu să adauge:

— Dacă domnul are mai multă încredere în alt medic... domnul mi se pare a fi într-o stare destul de proastă.

— Pleacă! repetă Vincent,
— Cum binevoiește domnul.

De îndată ce valetul ieși, Vincent, numai în cămașă, pregătit să se culce, se târî până la ușă. Își lipi urechea de canat. Pe culoar se auzeau voci vorbind în șoaptă.

Vincent nu îndrăzni să răsucescă cheia, dar trase fără zgomot cele două zăvoare.

— Eram spionat aici — își spuse el — eram înconjurat, încadrat! Oamenii ăștia sunt vânduți cu toții. Chiar în dimineața asta, ei vor da raportul colonelului — adică celui pe care ei îl cred a fi colonelul, deoarece contele Julian va reuși să înșele pe toată lumea. Aș fi mai în siguranță în pădurea de la Bonei y!

Am mai vorbit despre „casele arhitecților”. Ele nu sunt întotdeauna ireproșabile din punctul de vedere al gustului și al artei, dar înseamnă totuși ceva când este vorba de confort. Arhitectul care își construiește pentru el o locuință, copiază de cele mai multe ori excelentele instalații sanitare englezești, care fac de rușine nenorocitele și puțin igienicele noastre amenajări.

În întreaga lume, francezul e socotit ca având teamă de apa de spălat. El nu știe să se scalde. „Curat după moda franțuzească”, spun fiii bine îmbăiați ai perfidului Albion. Asta înseamnă că în Franța niciodată apa rece nu va folosi decât numai pentru mâini și pentru față...

Carpentier se îngrijea după moda englezească și bine făcea. Lângă odaia sa de culcare se afla o cameră

de toaletă, în care spațiul și apa se găseau din belșug.

Într-o clipă, și fără nici o sfortare, Carpentier își pregăti el însuși o baie, în care își spală cu grijă rănilor, după.

Seare se fricționă pe tot corpul cu apă curată, amestecată cu puțină esență de sunătoare. În felul acesta simți o ușurare aproape imediată și putu să se urce în pat, unde oboseala îi închise numaidecât ochii.

La amiază, fu deșteptat de primul fior de febră, urmat

Îndată de o fierbințeală grozavă. Încercă să asculte zgo-

motele de afară, deoarece își dădea bine seama de situa-

ția în care se afla, dar în urechi îi răsunau doar niște vâ-

jâituri. . . . „.

Accesul de febră nu ținu mult. Către ora" două după-amiază reuși să adoarmă din nou.

Când se deșteptă pentru a doua oară, era noapte de-, plină. Pendula bătuse ora două. Somnul său durase cit o rotire a acelor pe cadran.

Vincent se cercetă și putu să-și dea seama că durerile îi dispăruseră în bună măsură. Simțea că mai are încă puțină febră, dar neliniștea i se cuibărise mai mult în creier. Rănilor îi lăsaseră în pace.

În timp ce se bucura de această înzdrăvenire nesperată, pași înăbușiți cu grijă păreau că umblă în sus și în jos prân coridor.

În fond, n-ar fi fost de loc surprinzător ca niște servitori devotați să stea cu ochii în patru după o

asemenea întâmplare și să vină să dea târcoale camerei stăpânului lor, pentru a fi gata la prima chemare. De data asta însă, „vincent Carpentier își concentra atenția asupra fidelității servitorilor care îi umpleau casa.

Trase cu urechea. Clanța, mânuită dinafară cu mare băgare de seamă, se invârtă, dar zăvoarele împiedicau ușa să se deschidă.

Se auziră șoapte, apoi un glas i se adresă de afară:

—Domnul doarme? Suntem îngrijorata! De douăzeci de ceasuri, domnul n-a mai dat nici un semn de viață.

Vincent nu răspunse.

Douăzeci de ceasuri? Era într-adevăr destul ca să stârnească îngrijorarea unor servitori credincioși.

Glasul, care era al lui Roblot, valetul de casă, adăugă:

—Poate că s-a întâmplat o nenorocire. Ar fi bine să-l

trezim pe lăcătuș. .

Și pașii se îndepărtară.

Vincent își aminti de acel groaznic scârțâit produs de încercarea contelui iulian de a deschide încuietoarea camerei tezaurului din palatul Bozzo. Aceste simple cuvinte: „să-l trezim pe lăcătuș”, căpătară pentru el o însemnătate amenințătoare. Creierul său înfierbântat îl făcu să vadă camera invadată de bandiți, cărora momentul le-ar fi fost prielnic ca să comită o crimă.

Se sculă din pat fără prea multă greutate, cu gândul să se înarmeze. Dar mai întâi, după o clipă de

reflectare, răsuci cheia în broască, pentru a întări rezistența celor două zăvoare, apoi împinse un scris greu în fața ușii.

Baricadă la fel și cealaltă ușă, aflată în camera de toaletă și Care dădea spre scara secretă pe unde coborâse de atâtea ori ca să se ducă la mansarda din strada Vrăbiilor.

Acestea terminate, își curăță pistoalele și le încarcă din nou cu grijă. Pe urmă se culcă iarăși, ceva mai liniștit, în plin Paris, un om adăpostit în dosul atâtor pre-eauțiuni pe care le luase n-ar avea de ce să se mai teamă de un asediu.

La Paris, într-adevăr, trebuie ca asaltul să reușească din primul moment și fără să facă război.

— Domnul doarme? întrebă încă o dată valetul de cameră.

Intrucât nu primi nici un răspuns, el adăugă:

— Rugăm pe domnul să ne spună un singur cuvânt. Mereu aceeași tăcere.

Cei de afară ținură un scurt sfat. Desigur că se răzgân-diseră, căci „lăcătușul” nu se atinse de încuietoare.

Lui Vincent, care era numai urechi, i se păru că aude următoarea opinie, exprimată de vizitiul său:

— O fi crăpat, căci era grozav de dărâmat. Dacă-î așa, atunci e mai bine ca poliția să găsească ușa încuiată pe dinăuntru?

Discuția se încheie prin această observație atât de înțeleaptă, și coridorul redeveni liniștit.

Din acel moment, Vincent Carpentier rămase pe jumătate treaz, pe jumătate ațipit, fără să încerce altă

neplăcere decât o grozavă poftă de mâncare ce începea să-i sfâșie stomacul. Nu mâncase de două zile.

Dincolo de obloane se crăpa de ziuă, apoi lumina se mări. Orice teamă imediată dispăruse. În eurând miile de glasuri ale Parisului se auziră ca un murmur liniștitor ce îndepărtează orice idee de groază.

Vincent sări din pat când pendula bătu ora șase. Se simțea neașteptat de bine dispus. În corp simțea încă dureri, peste totse vedeau nenumărate urme ale chinurilor, dar toate umflăturile dispăruseră, și, după ce își mai făcu o frecție cu esență de sunătoare, pofta de min care deveni atât de puternică, încât se hotărî să apuce cordonul soneriei.

Totuși nu trase de el. Înainte de a chema,- îi mai ra-mâneau de făcut două lucruri: să desființeze baricadele, de care îi venea acum aproape să râdă, și să deschidă . ferestrele, ca să fie nemijlocit în legătură cu Parisul tre-l eli din somn, și sub protecția publică.

Împinse scrinul la locul lui, trase cele două zăvoare și clescuie ușa. Coridorul era pustiu, fără îndoială, căci nimeni nu se grăbi să intre.

După ce Vincent deschise ferestrele, apoi obloanele, lumina soarelui inundă toată camera. Era o dimineată plăcută și răcoroasă. Aerul era înviorător.

Amândouă ferestrele dădeau spre niște vaste terenuri virane, pe care astăzi se îngrămădesc tot felul de clădiri, dar care, pe atunci, abia începeau să se populeze. Se aflau în construcție două sau trei case, din care una era chiar opera lui Vincent și

aparținea contelui Corona, soțul frumoasei Fanchette. Această clădire, care promitea să devină un îneîntător palat, era cea mai îndepărtată dintre ele.

Cu toată ora matinală, zidarii erau la lucru. Vincent putea să audă zgomotul uneltelor, strigătele și cintecele lor.

Simțământul de securitate crescuse acum atât de mult, încât pieptul i se dilată, în tâmp ce un surâs de sinceră bucurie îi înflorea pe buze.

În cele din urmă sună. Valetul său se dădu cu un pas îndărăt văzând chipul vioi ce-i apărură în față.

— Domnul ne-a tras o spaimă grozavă! bâigui el.

— Mulțumesc — făcu Vincent. Adu-mi o supă.

— Domnul a dormit în tot acest timp?

— Tot timpul, da. Să adaugi la supă și un biftec cât mai mare.

— Așadar, domnul- nu se mai resimte de pe urma... contuziunilor sale?

— Nu, de loc. Să-mi aduci și o sticlă de Clos-Vougeod.

KXXII

SUPA ADUSA DE ROBLOT?

În momentul când valetul ieșea cam plouat din cameră, Vincent îl chemă îndărăt ca să-i spună: — Adu-l și pe Cezar.

— Când mă gândesc că domnul era așa de slăbit ieri dimineață! murmură valetul, retrăgându-se. Domnul poate să fie mândru de o asemenea constituție solidă.

Vincent Carpentier se întoarse cu spatele și se sprijini de balconul ferestrei. Într-adevăr, viața

clocotea în el. Își zise:

— La naiba! Doar nu suntem în savanele Americiei de Nord ca să ne fie frică de sălbatici! Acolo stâncile trag focuri de armă și trunchiurile de copaci înjunghie; pe când aici — aici, la Paris — nu știu să existe nici trunchiuri de copaci după care să se poată ascunde vreun asasin, nici stânci, nici tufișuri, nici râpe, și la urma urmei există și un prefect de poliție...

Dar se opri brusc, cu privirea ațintită asupra casei în construcție din fața lui — cea mai depărtată dintre cele trei clădiri.

— Curios lucru! murmură el.

Aceste cuvinte, spuse pe un ton de adâncă mirare, îi fuseseră smulse de o priveliște bizară. În mijlocul zidarilor ocupați cu lucrul, pe schela dimprejurul părții superioare a casei Corona, stăteau în picioare un bătrân și O tânără femeie. Tânăra femeie flutura o batistă ca pentru a-l saluta pe Vincent, iar bătrânul îl privea printr-un binoclu.

Vincent salută, dar toată bucuria îi pierise deodată.

Bătrânul îi făcu un semn prietenesc cu mina.

În acel moment intră Roblot, valetul său, aducând o tavă, însoțit de impunătorul câine danez cu părul sur ca ardezia, pătat cu negru, care răspundea la numele de Cezar.

Astăzi nu se mai văd mulți asemenea câini danezi, care erau așa de frumoși și de mândri. Crescătorii procedează ca și grădinarii, care, vrând să crească (așa zic ei), au distrus fructele bune ca să le facă de soi pe cele proaste.

Frumosul câine danez se repezi la stăpânul său; acesta îl goni cu un aer posomorit și-i strigă:

— Fii cuminte, Cezar! Jos!

„Bun! făcu în sinea lui Roblot, punând dejunul pe o mescioară. S-a Stârnit vântul! Timpul e a ploaie.”

Într-adevăr, fruntea lui Vincent Carpentier era înnourată. Vederea contelui Julian, căci acolo pe schelă era chiar contele Julian, vârât în pielea colonelului, îi redeștepta focul stins al rănilor.

Acest om reușise deci s-o înșele și pe Fanchette! Fan-chette, singura ființă de a cărei privire se temea! înșelăciunea lui, atât de îndrăzneță la prima vedere, va avea așadar succes deplin!

El era stăpânul. Și nu era, ca celălalt, un bătrân neputincios. Sub slăbiciunea lui prefăcută, se ascundeau mușchi de oțel. El nu avea nevoie să-l lege la ochi pe ajutorul său ca să-și ducă la bun sfârșit treaba. Brațul lui era tânăr și vânjos. Cu un hârleț cu coadă solidă, în câteva ore de lucru, el putea să cerceteze cu de-amănuntul zidurile ca-merei în care se afla tezaurul.

Lui Vincent îi trecu prin minte o idee : de pe locul unde se găsea, un trăgător dibaci, stând în genunchi și sprijinindu-și țeava carabinei elvețiene pe spătarul unui scaun, ca să nu-i tremure mâna, l-ar fi nimerit aproape la sigur.

Această idee făcu să-i tresară inima în piept. Îl și văzu pe contele Julian clătinându-se pe schelă, lovit, de un glonte drept în inimă, și căzând cu capul înainte la temelia palatului în construcție.

— Du-te! îi zise valetului. Nu mai am nevoie de

dumneata.

Era ochitor bun! Câştigase marele premiu la concursurile de la Berna. Carabina sa elveţiană era ținută bine, la adăpost de umezeală, în tocul ei de piele.

Roblot ieşi, zicând:

— Sper că domnul nu va lăsa supa să se răcească! Vincent păşi până la dulapul unde se afla carabina.

Puse mâna pe cheie, dar nu deschise încă.

Danezul cel lacom se învârtea pe lângă măsuţa unde fusese aşezat dejunul.

Vincent medita de zor.

— Nu e de mirare — îşi zicea el — ca acest mizerabil, jucându-şi rolul cu o artă desăvârşită, să fi venit acolo ca să dea impresia că se interesează de treburile contesei Francesca Corona, pe care trebuie s-o numească mica sa Fanchette. A venit acolo ca să mai adauge o scenă la comedia sa... Cezar, stai jos!

Frumosul câine danez îşi pusese două labe pe măsuţă şi adulmeca supa, care începuse să se răcească.

— Nu! reluă Vincent Carpentier, cu sprâncenele încruntate sub cutele adinei ale frunţii. Degeaba încerc să mă înşel pe mine însumi: acest om se află acolo pentru mine, sunt sigur, căci între noi doi lupta a început. Ieri, probabil că s-a rcântors în camera Tezaurului. În colţul alcovului din spatele draperiei a găsit desigur locul, unde

; am stat eu, înroşit de sângele meu, apei fereastra deschisă şi pe coama zidului cârligul pe care n-am putut să-l desfac. Poate că a şi fost pe aici astă-

noapte; dacă nu chiar el, atunci careva dintr-ai lui, dintre aceia care umblau și care vorbeau pe coridor.

Cheia se întoarse, cheia dulapului unde se afla carabina.

Danezul își scoase limba roșie și suplă ca flamura unei corăbii cu pavoaz. O muie în supă, din care leorpăi o înghițitură, și o găsi bună.

Dulapul se deschise. Vincent scoase tocul de piele. Carabina elvețiană își arată patul greu, apoi țeava neagră care lucea ca pielea unui șarpe.

Cezar leorpăia supă din ceașcă.

— Am fost nebun — murmură Vincent — nebun ca să cred că Parisul veghează asupra mea. Parisul nu veghează asupra nimănui. După ce lovitura a fost dată, Parisul îl pedepsește uneori pe autorul ei, dacă acesta așteaptă să fie prins. Dar Parisul nu împiedică niciodată lovitura — dovadă că mi-ar fi de ajuns în această clipă să țintesc bine ca să zdrobesc capul unui om în stare să cumpere cu bani gheață tot Parisul, cu amănuntul și cu ridicata.

Cezar lingeă acum, cu o plăcere amestecată cu părere rău, fundul gol al ceștii.

Vincent scoase carabina din tocul că.

— Și pe urmă? făcu el șovăitor. N-am năcă o muștrare de cuget ca să dobor un asemenea monstru, dar pe urmă? împușcătura va fi auzită. Aș avea vreun mijloc de apărare sau de fugă?

Sprijiți de pământ patul armei, zicând!

— Am văzut la Roma o pușcă cu aer comprimat, care ducea glonte mai departe ca de aici până la schelă.

Rămase nehotărât. Primejdia- pe care o înfrunta, pro-cedând astfel, era sigură: își risca libertatea și viața. Dar dacă nu proceda așa, primejdia era oare mai puțin mortală sau mai puțin sigură? îl văzuse pe contele J u i ian la treabă; știa bine că de la el nu putea aștepta nici îngăduință, nici iertare.

Era un duel pe viață și pe moarte. În asemenea dueluri, atunci când adversarul e un ticălos, de obicei cel care toată viața a fost cinstit și nu s-a gândit niciodată să verse sânge nu se gindește nici acum să ucidă. El se gân-dește, ca toată lumea, la dreptate.

Dar de ce nu se năștea în mintea lui Vincent Carpen-tier ghidul de a cere sprijinul legii? Căci la toate se gân-dise, numai la asta nu.

Am putea răspunde că acum conștiința lui Vincent nu mai era în stare să arate justiției toate ascunzișurile ei. Vincent nu putea denunța pe altul, fără să se denunțe pe sine însuși. Prin ce mijloace intrase el însuși în casa colonelului Bozzo și surprinsese misterul paricidului?

Noi preferăm să dăm adevărata explicație, care este Următoarea:

Nimeni nu s-ar mira văzând că un om trece pe lingă justiție fără să-i ceară ajutorul, dacă s-ar ști că acest om iubește cu patimă și că, cerând ajutorul justiției, ar pierde și femeia iubită o dată cu rivalul. De îndată ce dragostea intră în joc, totul se explică.

„Caută femeia!” sună un proverb zeflemist, dar adevărat ca o axiomă de geometrie.

Ei bine, Vincent Carpentier era îndrăgostit! Dar nu de O femeie, ci de tezaur. Și patima rece pe care o

poate aprinde o grămadă de aur este mai tiranică, mai extravagantă, mai neînduplecată- decât orice dragoste inspirată de o femeie. Și mai geloasă totodată, vă asigur.

Să amestece justiția în tainele acestui secret întunecat ar fi însemnat să predea, să piardă tezaurul. Iar noi o repetăm, Vincent Carpentier nici nu se gândea să facă acest lucru, cu toate că, de aici încolo, între el și tezaur se afla o piedică în aparență de neînlăturat.

În dragoste, speranța persistă în ciuda oricărei rațiuni. Nici ca să îndepărteze cuțitul gata să-i străpungă inima, Vincent n-ar fi spus unui judecător: „Tezaurul e acolo”.

Clinele danez se lungise pe covor și-și mistuia supa. Dormea fără nici o grijă.

Vincent uitase că danezul său era acolo. Palid, strângea cu o mână crispată patul carabinei.

Din locul unde se afla, nu putea să vadă palatul în construcție. Fără să lase arma din mână, făcu un pas înainte și întinse gâtul ca să arunce o privire pe fereastră. Totul rămăsese neschimbat în aspectul construcției. Pietrele erau ridicate sus de macarale, zidarii drișcuiau tencuielile, ferăstraiele zgâriau piatra, lemnul răsună sub loviturile ele ciocan ale dulgherilor; numai schela de sus era goală. Fanchete și colonelul dispăruseră. Vincent simți un fel de ușurare și-și zise:

— Nu mai este timp. Era o idee absurdă.

Carabina fu pusă la loc în dulap și Vincent se apropie 3e. măsută.

It Aha! făcu el văzând ceașca goală. Mi-ai mâncat supa, Cezar!

Și se aplecă să mângâie dinele. .

Cezar, care, ca toți cei din rasa lui, era pe cât de frumos pe atât de blând, în loc să-și ridice prietenos capul pentru a răspunde mângâierii, scoase un mârâit surd.

—Așaa! îl muștră Vincent. Va să zică, tot tu te superi!

Asta fu totul. Gândul său îngrijorător începu să-l clii-nuie din nou.

În loc să se așeze la masă, în fața celorlalte feluri de mâncare, rămase neatinse, începu să se plimbe prin cameră. Trecând prin fața oglinzii, se opri și se privi puțin. Era atât de schimbat de douăzeci și patru de ore încoace, încât de-abia se mai recunoștea.

—Din cauza bărbii nerase — murmură el, încercând să zâmbească. Nu mai mi~e foame. Am să mă bărbieresc, ca să nu mai arăt ca un cadavru dezgropat.

Închise fereastra prin care privise adineaori casa în construcție și agăță ele ea o mică oglindă pentru ras.

Câinele începu acum să se frământa și să sfâșie covorul eu ghearele. Se sculă pe jumătate, se întinse, căscă, apoi se lăsă iar jos, urlând jalnic.

Vincent, care își săpunea barba, înclină capul, gândind: „Oamenii de la țară pretind că atunci când stăpânul e pe moarte, clinii plâng”.

Spuma de săpun îi acoperea obraji.

—Cu toate acestea, nu-mi tremură mâna — zise l

începând să se radă. Numai corpul mi-e bolnav.

Ștergându-și briciul, își îndreptă privirea spre clădirea în construcție. Întâmplarea făcea, desigur, ca la etajul de sus să nu se mai afle nici un lucrător.

Briciul alunecă scârțâind pe celălalt obraz.

În aceeași clipă, geamul din stânga, pe jumătate ascuns de marginea perdelei, zbârnâi sec, ca și cum ar fi fost lovit de un bondar sau de o pietricică. Puțin timp după aceea, un alt zgomot, de o natură cu totul diferită, păru că sună ca un ecou în fundul camerei. Fusesse ca o lovi-tură de ciocan, urmată de o pâraitură scurtă.

Zgomotul venea dinspre alcov. Vincent se întoarse brusc, crezând că era cineva în cameră.

Nu era nimeni. Zgomotul nu se mai repetă.

Vincent tocmai începuse să se dojenească singur de teama copilărească pe care o simțise în urma acestei întâmplări, când Cezar, frumosul câine danez, se ridică cu greu pe cele patru labe, nefiresc desfăcute și care tremurau sub el. Blana i se zbârlise pe spinare, ca la o pisică înfuriată. Tremura atât de tare, că vibrațiile transmise picioarelor măsuței făceau să se ciocnească între ele cas-troanele și farfuriile. Sub el, covorul era făcut ferfeniță. Deodată încercă să latre, dar nu putu. Botul și gâtul schițau gestul, însă nu ieșea nici un sunet. t

Se înăbușea. Orice animal care simte că moare încearcă să fugă. Danezul făcu o mare efortare să se arunce înainte, dar nu putu decât să se răsucească pe loc, cu o iuțea amețitoare. Botul îi era acum plin de o spumă roșiatică.

Când se opri, căzu la pământ, țeapăn.

XXXIII FUNDUL CEȘTII

Acești mari câini danezi erau o rasă nobilă și eu îi regret și mai mult atunci când văd animalele acelea nedemne pe care anumite cucoane le duc în brațe ca pe copii.

—Aș mai spune și că bătrâna noastră lume păcătoasa pare să se învâртеască împrejurul ei tot astfel, înainte de a se prăbuși strivită.

Vincent Carpentier rămăsese înlemnit în contemplarea acestui spectacol: agonia și apoi moartea lui Cezar. Părul i se făcuse măciucă în cap și sudori reci îi curgeau pe tâmples. Se gândea: „Asta trebuia să mi se întâmple mie. Supa era pentru mine”.

După ce danezul se prăbuși fără suflare, Vincent își șterse fruntea și luă în mână ceașca în care fusese supa.

—Aici nu există cale de mijloc — zise el — sau mori de foame, sau ești ucis.

Îl împinse cu piciorul pe Cezar, care nu mai era decât o masă inertă.

—Omorât de-a binelea — adăugă el. Țeapăn mort! Se așeză lângă mcscioară și își lăsa capul în miini, adăugind: Și eu care nu mă temeam decât de noapte!

Deodată, o tresărire îi trecu prin corp și se ridică în picioare. Se strecură pe lângă zid, ca să nu fie văzut de afară, și se apropie de fereastra lângă care se bărbierise.

— De acolo venea zgomotul! murmură el, ridicând perdeaua din stânga, fără să-și plece capul și rămânând la adăpostul zidului.

Privirea sa lacomă cercetă partea de geam ascunsă în dosul draperiei. Respirația i se tăie în piept, în timp ce bolborosea:

— Eram sigur de asta!

În partea stângă a ferestrei, la două picioare distanță de locul unde stătuse Vincent în timp ce se bărbierea, se afla o gaură rotundă, bine tăiată, ca și cum ar fi fost străpunsă cu un diamant mișcat circular pe sticlă. Abia se puteau zări împrejur câteva crăpături în formă de raze.

Gaura avea exact diametrul unui glonte obișnuit.

Perdeaua, controlată, prezenta și ea o ruptură corespunzătoare.

— Eram sigur de asta! repetă Vincent, mai livid ca un cadavru.

Lăsă să cadă cele două falduri ale draperiei și se îndreptă spre fundul camerei cu un pas de om bolnav. Ajuns lângă alcov, se orienta, căutând linia care trebuia să ducă de la gaura luminoasă din draperie la punctul corespunzător în lemnăria din fund.

— Acolo! zise el, arătând cu degetul locul din zid ieșit mai în afară, deasupra galeriei care susținea draperia alcovului.

Mai întâi nu văzu nimic, clar curând o exclamație i se opri în piept. Galeria din lemn de palisandru era și ea găurită chiar la mijloc, iar stînghia pe care fusese fixată plesnise în toată lungimea.

Glontcle se afla acolo, înfîpt în lemn, și cu toate acestea ai fi zis că Vincent îl primise drept în piept. Rămase zdrobit, sub povara unei groaze de nespus.

De o oră, de când se sculase din pat, încercaseră

să-l asasineze de două ori. Nu mai era războiul lent și prevăzător pe care îl ducea bătrânul colonel, ci o luptă aprigă, pornită de la început cu toate armele.

Prezentul anunța viitorul. Dușmanul nu se sinchisea de nimic și nu păstra nici o măsură: el lovea cu amândouă mâinile dintr-o dată.

Otrava și plumbul își greșiseră ținta. Vor urma fierul și focul, și, cine mai știe, poate va fi minată casa sau sa vor prăbuși plafoanele.

Fără îndoială că moartea amenința din toate părțile, atât Șinafară, cât și dinăuntru. Timp de o clipă, imaginația lui Vincent o văzu atât de apropiată și atât de sigură, încât căzu într-o stare de amorțeală deznădăjduită. Își pierdu până și cheful de a lupta sau de a rezista, atât de inegală i se părea lupta și de imposibilă rezistența.

Dar el era curajos din fire — și îndrăgostit. Nu de o femeie, Doamne ferește! Dragostea pentru o femeie l-ar fi lăsat doborât sub spaima care îl copleșea. El era îndrăgostit de o lucire — de un zeii! Gândul la tezaur îl făcu să se ridice înfierbântat, dar cutezător. Sângele înghețat i se încălzi în vine la razele aurului.

— De două ori — zise el — e adevărat. Am fost lovit de două ori, dar de două ori am scăpat. Ceva mă protejează. De douăzeci și patru de ore trăiesc printr-o minime. Tezaurul m-a văzut, fiindcă și eu l-am văzut, El m-a ales poate. Sint predestinat!

Era ca un fel de nebunie. Dar avu puterea să i se împotrivească, așa cum se împotrivise primei sale groaze. Gândirea i se frământa între mijlocul ce trebuia ales pentru a întocmi planul de luptă sau

acela de fugă.

Își vârî capul în apă rece, apoi începu să măsoare camera cu pași hotărâți, lăsând la o parte orice socoteli grăbite ce-i năvăleau în minte.

După câteva minute, era lucid și aproape vesel.

— Poftim! zise el, ridicând un colțișor al perdelei ca să privească construcția din față unde, de sus și până jos, zidarii se aflau acum la lucru. Spiritele luminate se în-tâlnesc! Domnul conte și cu mine am avut aceeași idee ; numai că, în afară de idee , domnul conte avea și o pușcă cu aer comprimat, căci nu am auzit nici cea mai mică detunătură. Eî a tras primul foc, cel de-al doilea îmi aparține, și când îmi va veni rândul, voi încerca să ochesc mai bine ea el.

Se întoarse la masă, unde luă cuțitul și furculița pentru a tăia din friptură o bucată pe care o aruncă în cenușa din șemineu.

— Trebuie să ies de aici — își zise el — iată lucrul, cel mai grabnic, fiindcă aici nu se poate nici mânca, nici dormi, și nici măcar să te bărbierești. Să jucăm strâns! Roblot e un cumătru șiret, și sunt sigur că stă la pândă în coridor.

În timp ce vorbea, apucă cele două labe dinainte ale câinelui, care erau acum țepene. Îi târî trupul până în dreptul patului și-l ascunse în dosul lui.

— Cinstit vorbind — mormăi el — cam tot atâta osteneală și-a dat și domnul conte cu trupul colonelului.

Se duse apoi la birou și schimbă capsele la cele două pistoale, pe care le strecură în buzunarele redingotei, după care trase de cordonul soneriei. Își

compuse o figură de circumstanță, și paloarea sa însăși trebuia să-i fie de folos în rolul pe care îl alesese.

Roblot apăru aproape imediat. El aruncă o privire rapidă prin cameră, înainte de a cerceta figura stăpânu-lui său.

— Pune să înhame caii — îi spuse acesta — nu mă mai simt așa bine ca înainte de masă. Am nevoie de aer.

Dintr-o nouă privire, Roblot putu constata că ceașca de supă era goală și că din friptură lipsea o bucată bună, Fără voie, figura lui exprimă o satisfacție ironică.

— Domnului mu i-a priit ce a mâncat? întrebă el.

— Ea da, dar nu știu de ce, cred că ar fi trebuit să mă opresc la supă.

— Se vede bine că domnul pare puțin indispus. Eu cred că patul i-ar face mai bine decât trăsura. Propusesem domnului să-l cheme pe doctorul Samuel.

— Voi trece eu pe la doctor — întrerupse Vifăcent cu nerăbdare. Pune să se înhame.

Roblot se retrase. În coridor se gândi: „Â înghițit hapul. Prefer să se ducă să dea ortul popii în oraș. Vom avea timp să golim farfuriile și să spălăm vasele”.

Dar se opri brusc. O bănuială îi străfulgera mintea.

— Unde naiba o fi câinele? se întrebă el. Nu l-am văzut pe covor la locul lui obișnuit... Da, asta trebuie să fie! S-a dus desigur să se tăvălească în camera de toaletă. Iată că se termină acum și cu această casă. Sitrjba nu era rea, numai că era prea departe când

mă duceam să joc panțarola la cafeneaua «Spicul tăiat».

Rămas singur, Vincent goli sertarele biroului. Luă toți banii numerar și făcu un pachet cu hârtiile de valoare. Coborî apoi în cabinetul de lucru, unde puse pe foc diferite hârtii, între altele și planul palatului Bozzo.

Când văzu trăsura trasă la scară, ieși fără să mai aștepte ca Roblot să vină să-l anunțe. Se întâlniră în vestibul.

— Domnul nu dorește cumva să-l însoțesc? întrebă valetul.

— Nu. — răspunse Vincent. Am un fel de greutate în piept. Pe călduri ca acestea, nu mă simt niciodată bine.

Se prefăcu că-și trage greu picioarele ca să coboare peronul. Roblot și vizitiul avură un schimb de priviri.

— Ajută-mă — zise Vincent, care își aruncase pachetul în fundul cupeului. Nu m-am simțit niciodată așa, mi-e capul greu.

Cu ajutorul lui Roblot, urcă treapta trăsorii.

— Aș face poate mai bine dacă aș lua pe cineva cu mine — murmură el. Ba nu, nu trebuie să mă las copleșit. Plimbă-l pe Cezar. Mă voi întoarce pentru cină. La Ministerul de finanțe! Mă duc să-mi depun cupoanele.

Roblot închise portiera și repetă pentru vizitiu 5 — La Ministerul de finanțe!

Trăsura porni. Roblot o privi cum se îndepărta și mormăi:

— Știu eu bine unde ai să cinezi!

Se îndreptă apoi spre camera de culcare a stăpânului său. Ajuns la prima cotitură a scării, văzu deschizându-se poarta cea mare, pe care intră trăsura colonelului.

— Iacă — zise el — vine bătrânul să viziteze lucrarea. E curios că nu s-au întâlnit în stradă. l

Colonelul coborî din trăsură în fața peronului și Roblot se repezi să-l primească. Își spunea: „Ai zice că a îmbătrânit cu zece ani de săptămâna trecută până acum. Între zbârciturile feței lui ai putea să înfigi scobitori ca în, coada curcanului de argint de pe masă, și totuși la corp parcă s-a mai împlinit nițel. O să ne bage în pământ și nepoții”.

— Ei, ei! zise colonelul. Ce, prietenul Vincnt nu e acasă? Am să intru să mă odihnesc puțin. Dă-mi brațul, podoabă.

Roblot îl ascultă. Bătrânul reluă, cu glas mai moale:

— N-a mers?

— A mâncat supa — răspunse Roblot — și jumătate din friptură.

— Ce vorbești! Mititelul! Asta o să-l întărească grozav! Nu urca așa repede, omule, nu mai am suflul de la vârsta de Cincisprezece ani. Cum se simțea înainte de dejun?

— N-a vrut să-l aduc pe doctorul Samuel...

— Ce să-i faci! încrederea nu se comandă, bibicule!

— S-a doftoricit singur, și s-a doftoricit bine, căci după douăzeci și patru de ore se refăcuse de minune.

—E un băiat drăguț — zise colonelul — și cu talent. Am vizitat noul palat al scumpei mele Fanchette, care e opera lui; e frumos, să-l mănânci nu altceva. Dar până la urmă toți suntem muritori, nu-i așa?.. Cu excepția mea, bineînțeles! reluă el cu un aer poznaș, împingând ușa camerei.

Intră primul și se îndreptă direct spre fereastra din stânga, aceea la care Carpentier lăsase în jos perdelele.

Roblot privi de la spate ținuta lui prăpădită, dar săltăreață totodată. „Bătrână paiață îndrăcită! gândea el. S-ar zice-că omul ăsta a fost croit din piatră l”

Colonelul descoperi dintr-o privire gaura din geam. O examina atent și murmură:

—Cu două picioare și jumătate într-o parte; prea mult. Nu mă mai ajută mâna.

Apoi, făcând același lucru ca Vincnt, se întoarse,” urmărind o traiectorie imaginară, care îl conduse drept la pat. Puse degetul pe galeria străpunsă și zise iarăși:

—Armă bună, trăgător prost. Iată un mic ticălos care pare să aibă în buzunar un capăt de funie de la un spân-zurat. Să vedem dejunul.

Roblot ținea în mină ceașca de argint în care fusese supa.

—A lins-obine? întrebă el pe un ton de triumf. Colonelul luă ceașca și o privi îndelung.

—Bibicule — zise el în cele din urmă — ești un dobitoc.

—Mulțumesc... — începu Roblot.

—Taci din gură! Supa asta nu a fost mâncată, ci

sorbită, apoi linsă, și nu de un om, ci de o pisică sau un dine...

— Câinele! strigă Roblot, lovindu-se peste frunte. Ochii colonelului prinseră a scotoci toate ungherele camerei.

— Cezar! strigă Roblot. Vin-aici, Cezar!

Se repezi spre camera de toaletă, pe care o deschise. Când se rcântoarse, îl găsi pe colonel aplecat asupra cenușii din șemineu, de unde scotea partea de friptură care lipsea din farfurie, mormăind:

— Și funie.” dar și talent! Hotărât lucru, e un băiat drăguț.

XXXIY NOUL COLONEE

Colonelul se așeză în fotoliul lui Vincent de lângă paU și începu să-și răsucescă gânditor degetele de la mâini.

— Cum îi zice câinelui acela? întrebă el. Cezar?. Ia uită-te în dosul patului.

Roblot se întinse peste pat și scoase o exclamație de ciudă. ->

— E acolo, nu-i așa? reluă bătrânul. Roblot, care băgase mâna după pat, răspunse:

— Da, e acolo, țeapăn ca un ciomag, și rece. — Dă-te jos. .

Roblot ascultă.

— Deschide biroul.

— E încuiat și a luat cheia.

— Dă-i un picior zdravăn... nu-ți fie teamă, fiule; stăpânul tău nu se va mai rcântoarce ca să constate spargerea,. Acum trebuie să fie departe, mi-o spune

mie degetul cel mic.

Placa biroului sări, spartă. Colonelul întrebă:

— Și-a luat banii?

— Până la ultima centimă — răspunse valetul.

— Bine, atunci suntem lămurii... Îmi vorbeai de un plan al palatului meu din strada Therese?

— E jos, în camera de lucru.

— Ilaidcm jos, să vizităm și camera de lucru.

Jos nu găsiră altceva decât o grămadă de cenușă.

Colonelul se așază în fața ferestrei, bătând ușor toba cu degetele în geam.

— Ah, mica pușlama! zise el după un minut. Parisul e mare, periferia de asemenea, și Franța, și lumea! Ne vom juca amândoi de-a v-ați ascunselea. Te-ai lăsat dus, bătrâne, și eu la fel. Știi unde locuiește domnul Lecoq?

— Frăție, tulonezul? întrebă Roblot. Desigur!

— Ei bine, te vei duce la domnul Lecoq și-i vei spune din partea mea că se face ziuă. Asta nu-l va mira pe un frumos ca el. Ii vei explica totul. Îi vei spune că bunul nostru camarad Vincent a plecat de aici la ora unsprezece dimineața, că a ajuns desigur la finanțe la unsprezece și zece, Că s-a dat jos din trăsură, a trecut prin minister, a ieșit prin ușa din strada Rivoli și a luat o trăsură de piață din stația Monthabor... De ce anume? I-a fost poate frică să nu fie văzut de vizitiul său... În fine, Lecoq va aprecia... va pune în picioare, mă înțelegi, o sută de oameni, chiar de două ori și chiar de patru ori pe atâția, dacă e nevoie. Să înzecească întreaga haită. Vreau — spune-i acest cuvânt — vreau să încolțească vânatul!

Roblot se îndreaptă spre uşă, dar colonelul. Îl chemă.

— Ştii să călăreşti? întrebă ei.

— Destul de bine — răspunse valetul — clar prin Paris...

— Ia cel mai bun cal din grajd, rupe-ţi gâtul, calcă pe cine vrei, voi plăti, dar să fii într-un sfert de oră la răs-pântia Saint-Martin... iar Lecoq să fie la mine, pentru raport, într-o oră. Du-te! în dimineaţa asta vei câştiga leafa pe zece ani.

După ce Roblot ieşi, pretinsul centenar se ridică şi începu să măsoare camera cu paşi mari.

— Aici e buba — zise el. Tot restul a mers pe roate. Nimeni n-a bănuیت că am băgat oase t-inere în pielea bă-trână a Tatălui Tuturor. Am înşelat pe toată lumea, până şi pe Lecoq, chiar şi pe Fanchette! Dar atâta timp cât nu-l voi vedea cu ochii mei pe acest Carpentier culcat la pământ, ţeapăn şi rece precum câinele acela, nu voi putea face nimic, căci el ştie mai multe decât mine!

Masca lui putea să înşele, dar inflexiunile vocii sale arătau importanţa piedicii de care se lovise şiretlicul său.

Trebuie _ ca cititorul să înţeleagă că el, contele Iulian, nu se afla în situaţia primului venit, ajuns proprietar al unui imobil în care ştia că se află ascunse o seamă ele valori. Contele «Iulian, în afară de rolul ingrat pe care şi—l luase, rol care pentru moment îl stingherea şi care în curând avea să-l copleşească, trebuia să mai ia şi alte măsuri de precauţie, să ţină seama şi de alte consideraţii. El se

afla în situația acelor suverani absoluți a căror atotputernicie este în același timp sclavie. Era înconjurat de un parlament ascultător, dar dușmănos, care îi supraveghea toate mișcărilor cu o răbdătoare gelozie.

Între el și sfatul său dăinuia o cauză permanentă de -ură. De multă vreme, acest Sfat al maeștrilor cerea împărțirea sau cel puțin un bilanț real al tezaurului din La Merci. Colonelul refuza, invocând înseși dispozițiile statutului confreriei, care îl consacra pe Tată ca păstrător al tezaurului.

Fuseseră răscoale, conspirații, cursese sânge în acest misterios conclav, zăvorit ca un serai, unde tragedia își înăbușea țipetele între pereți de nepătruns. Dar Stăpânul rămăsese Stăpân.

Atunci însă Stăpânul se sprijinea pe tezaur ca Hercule pe ghioaga lui. Stăpânul dispunea de tezaur; era singurul care dispunea de tezaur. Și cu toată tăria magică a acestui suflet, să ne amintim de infinitele precauțiuni luate de colonelul Bozzo când se atinsese de tezaur. Primele capitole ale acestei cărți au fost consacrate descrierii acelei munci de sobol cu care vicleanul bătrân încercase să-și pună la adăpost secretul.

Era noapte. El alesese un biet om, un om cinstit, și îl copleșise de binefaceri, dar punându-i o legătură groasă la ochi. Il cumpărase și-l înșelase. Îl plătise cu generozitate ca să nu dea în vileag un secret pe care nu-l cunoștea.

I-ați văzut pe acei vrăjitori .moderni care, amestecând fel de fel de înșelătorii, reușesc să apară

ca spiritiști datorită dibăciei în arta prestidigitație!?

Au venit odată și la noi acești americani lipsiți de rușine; au deschis o sală de spectacol, unde se lăsau încinși de legături strânse, înnodate, încrucișate: o adevărată capodoperă a legăturii. Apoi, când erau legați burduf, invocau un spirit din Boston sau din Bristol, care traversa oceanul: legăturile lor se desfăceau ca printr-o adevărată minune. Nu știu de ce, dar Pădășul n-a făcut nici un haz.

Ei bine, aurul e întocmai ca vracii aceștia! E ca un spirit, care rupe toate legăturile, îndepărtează toate piedicile.

Legenda insulelor Shetland este adevărată: aurul, îngropat la o sută de picioare sub pământ, se ridică și apare ca o fantomă. Cu tot luxul de precauțiuni luate de Stă-pân, aurul ieșise la iveală — aurul își șoptise secretul la urechea lui Vincent Carpentier.

Și în timp ce bătrânul colonel mișca, muta el însuși aurul puțin câte puțin, fără să încredințeze cuiva misterul muncii sale nocturne, în jurul lui se produsese ceva ca o emoție, așa cum frigurile apar din pământul desfundat.

Aurul sunase și răsunase; aurul își răspândise în aer emanațiile lui electrice; fusese auzit, fusese simțit, deoarece chiar în sinul consiliului Fracurilor Negre se formase pe nesimțite o confrerie de gradul doi, sub numele de Cavalerii Tezaurului.

Am spus toate acestea ca să stabilim poziția con-
tel ui Julian, ajuns Stăpân prin înșelătorie, care purta pe umerii săi greutatea unui rol ce trebuia jucat fără încetare și căruia desigur că îi lipseau o serie de

elemente ce constituiau forța aceluși bătrân demon, colonelul Bozzo-Corona.

Contele Julian nu posedă tezaurul. Dacă cineva ar fi știut acest lucru, el ar fi fost pierdut.

Privirile unei asociații intime, clar totodată dușmănoase, erau atintite cu gelozie asupra lui. Cel mai mic pas vizibil făcut în căutarea tezaurului, cel mai mic sondaj, săpătura cea mai neînsemnată, aduse din întâmplare la cunoștința tovarășilor fracționariști, ar fi dat la iveală spărtura platoșei sale. Și prin această spărtură a platoșei ar fi pătruns imediat zece cuțite.

El era atotputernic, este adevărat, clar puterea lui nu atârna decât de un fir de ață.

Colonelul desfășurase minuni de viclenie și de îndrăzneală, minuni geniale am putea spune, ca să păstreze această putere minată și amenințată fără încetare. Ca să ajungă la același rezultat, contele Julian avea și mai mult de făcut, fiindcă el înainta stânjenit de înșelăciunea sa inițială, fiindcă el nu avea în mină decât teaca paloșului de aur învârtit de predecesorul său.

Nu trebuie să se creadă totuși că se afla în fața imposibilului. Față de colonel, el avea anumite avantaje, de care trebuie să se țină cont, printre altele tinerețea și forța fizică.

Pe de altă parte, faptul că nu pusese încă mâna pe tezaurul din La Merci nu constituia, itate, o nenorocire chiar atât de mare cum s-ar putea crede. În orice chestiune de bani, aparența contează.

Dacă mâine pivnițele Băncii Franței ar fi prădate,.

Banca nu ar pierde nici un gram din creditul său, în cazui că reușește să-și ascundă pățania. Aceste imense rezerve metalice nu sunt decât simple obiecte de garanție. Nu sunt niciodată atinse, deci ele nu servesc la nimic. Munți de nisip ar produce exact același efect, dacă oamenii ar putea fi făcuți să creadă că sub pulberea lor dorm lingouri ele aur. Creditul, această concepție elementară și subtilă în același timp, este acela cu ajutorul căruia lumea modernă a umflat peste măsură finanțele.. Totul este să nu lași niciodată să se nască vreo îndoială asupra acestor lingouri care, ca și soția lui Cezar, nu trebuie cătuși de puțin bănuite.

Aici însă lingourile se aflau în pivniță și nu exista pe lume. decât un singur om capabil să-i cunoască răsuflă-toarea. Nu este deci de mirare că înainte de a căuta pivnița, contele Julian își concentra toate forțele asupra dușmanului unic care putea să-i fure rezervele.

După câteva minute de gândire, ei părăsi camera lui Vincent Carpentier și coborî scara. Ultimele sale cuvinte fură:

— Eu suit colonelul Bozzo și bancherul meu mi-ar avansa, dacă aș vrea, atât cit mi-ar trebui ca să cumpăr, jumătate din. Paris.

Când ajunse în vestibul, șchiopătând și căznindu-se după toate regulile, Giam-Pietro se repezi să-i ofere ajutorul, brațului său.,

— Bun, bun! făcu pretinsul colonel. Nu sunt încă neputincios, bătrânelule. Un baston mi-ar folosi tot atât cât și tine.,. Treapta asta a trăsurii parcă e mai

înaltă decât de obicei..., Spune-i lui Gâovan-Battista să mă ducă la bancher.

— Care bancher? întrebă Giam-Pietro. .

— Care? repetă bătrânul făcând pe nerăbdătorul. Nu tăceți decât să mă contrariați. Drace! într-o bună zi vă voi mătura pe toți din casă! La cine am fost ultima dată, gogomanule?

Giam-Pietro închise portiera și-i spuse lui Gâovan-Battista:

— La banca J. B. Schwartz și Compania. Trăsura porni în trap mare, în timp ce colonelul își freca încet mâinile, zicând:

— J. B.. Schwartz! O casă mare! îmi voi umple caseta pentru o lună, și apoi voi vedea.

În acest timp, Vincent Carpentier lucra și el” Exact în zece minute, așa cum îi spusese contele Julian lui Roblot, cupeul său bine înhămat sosise la Ministerul de finanțe, la Poarta Monthabor.

Vincent coborî cu pachetul și se îndreptă spre birourile Trezoreriei. Dar în loc să intre în vreun birou, o luă pe culoare, așa cum. prevăzuse contele Julian, și, după ce parcurse aceste artere administrative care trec pe lângă atâtea colivii, inutile, ieși pe ușa principală de sub arca-dele Rivoli.

Aici luă sfârșit partea \reridică a prezicerilor contelui Julian.

Într-adevăr, Carpentier nu o luă nici spre Palais-Royal, nici spre Champs-Elysces, nici către stația cea mai apropiată de strada Monthabor, ci se aruncă direct în omni-buzul de Passy, care se rcântorcea.

Părăsi acest omnibuz la colțul străzii. Rohan și o

luă pe jos pe strada Saint-Honore, ca să ajungă în curtea Mesageriilor Laffite, Caillard și Compania. Aici reținu un Ipc în diligenta pentru Brest, cu plecarea în seara aceleiași zile. Își dădu numele adevărat și arvună.

Găsi chiar în curte o cabrioletă liberă, care tocmai adusese un Călător; se urcă în ea și porunci să-l ducă în strada Picpus, la Mănăstirea, călugărițelor Crucii, unde ceru s-o vadă pe fiica sa Irène.

În timp ce cineva se duse să o cheme, bunele maici, înfierbântate de apropierea distribuirii premiilor, care trebuia să aibăfelic a doua zi, se îngrămădiseră în jurul lui, copleșindu-l cu mulțumirile lor. Nu mai știau cum să-și arate recunoștința: cu toate ocupațiile sale, venise totuși să arunce o privire de cunoscător asupra preparativelor.

Vincent Carpentier nu se eschivă. Avu puterea și sân-gele rece să viziteze cu de-amănuntul curtea transformată în sală acoperită; aprobă, critică, se arată îneîntător. Fu văzut că pălește doar în clipa când fiica lui, care venise alergând, i se aruncă de gât.

Iată care era cauza acestei palori.

Irène, îmbrățișându-l, îi zise cu o voce schimbată:

— Tată, oh, tată scump, te rog! Rîndul trecut nu ți-am spus nimic; dar de atunci încoace am plâns atât de mult! Ia-mă cu tine în timpul vacanței. Te rog, nu mă lăsa singură aici!

XXXV. TATĂL ȘI FIICA

Pe figura plină de grație a Irènei se vedeau urme

de oboseală.

Vincent o privi îndelung; Irène își plecă ochii sub această privire și pieptul ei frământat sălta stofa neagră a rochiei. Tatăl descoperea astăzi în fizionomia ei ceva care nu mai era al unui copil.

În marea tulburare pe care o trăia Vincent, se strecura un element nou: îi era frică pentru fata lui. Poate că-i era frică chiar de fata lui.

O luă de braț și o trase spre grădină. — Irène — zise el de îndată ce fură singuri — rândul trecut păreai mulțumită să rămâi în această casă.

— Tată, doar n-ai putut să crezi una ca asta — răspunse Irène, fără să ridice ochii.

— Ba da, am crezut-o și chiar m-am? mirat, poate că m-am și întristat. Fii sinceră cu mine... Ea nu mai este aici?

Irène avu o tresărire atât de violentă, că brațul îi scapă de sub acela al tatălui ei...

— Care ea? bâigui pe un. ton de uimire. Apoi cu-volubilitate: Tată, nu mă refuza! Nu ai nici un motiv să mă -refuzi. Fetele care rămân aici în timpul vacanței sunt cele pedepsite, și de ce să mă pedepsești? N-am făcut nici un rău. Măine voi căpăta multe premii. Ceilalți părinți sunt fericiți când ficele lor primesc cununițe; le iau bucuroși cu ei și le/mângâie tot timpul drumului...

Vincent o strânse la piept.

— Copila mea, înseamnă că ceilalți sunt mai buni decât mine — murmură el. Totuși, pe lumea aceasta nu te-am iubit decât pe tine, pe tine și pe Reynier al nostru, care e totuna cu tine. Printre .cele care rămân

la mănăstire în timpul vacanței sunt și cele părăsite.

— Este adevărat — rosti Irène uitându-se drept în ochii tatălui ei. Nu m-am gândit la asta.

— Și mai sunt — continuă Vincent. cu o tristețe amară — și cele orfane.

Irène își aruncă cele două brațe în jurul gâtului său.

— Tată scump! strigă ea. Voi înnebuni clacă mai rămân aici. Am convingerea că la noi s-a întâmplat o nenorocire.

Vincent încercă să zâmbească, clar îl podidiră lacrimile.

— La noi «— repetă el cu o voce schimbată — nu mai e nimic, nici fericire, nici nenorocire. Casa e moartă.

Irène îl asculta, dar nu înțelegea nimic. Vincent continuă cu durere:

— Erai mică, totuși trebuie să-ți aduci aminte de marea fericire care exista la noi. Un suflet, un suflet scump umpica locuința noastră: cealaltă Irène, mama ta. Fetița mea, nu mă învinui că nu te iubesc destul. Tu semeni în totul cu mama ta. Iar ea era bucuria mea, speranța mea și chiar conștiința mea. Când ochii ei s-au închis pentru totdeauna, când n-am mai văzut surâsul ei adorat, ceva s-a prăbușit în mine. M-am simțit mai puțin bun, mai slab, mai puțin om: o dată cu dulcea rază care îmi luminase tinerețea s-a stins și credința mea. Fără tine, fata mea, aș fi spus, de atunci, adio vieții.

O expresie înspăimântată apăru în privirea copilei, al cărei chip se acoperi de paloare.

Vincent scutură din cap și zise, răspunzînd semnelor tăcute ale acestei groaze:

—Nu, nu, nu mă gândesc să mă omor.

—Dar ce s-a întîmplat, pentru numele lui Dumnezeu? rosti Irène izbucnind în plîns.

Vincent deschise gura să răspundă, clar se opri, în timp ce un nor și mai întunecat îi acoperi fruntea:

—Acum — mormăi el cu o adîncă descurajare — nici nu-ți mai pot, încredința secretul meu.

Părea pierdut într-o cugetare deznădăjduită.

Irène se lăsă să cadă pe bancă. Era chiar banca pe care am mai văzut-o când va stînd, lingă acea femeie care venea din Italia, maica Maria cea Bună. Vincent Carpentier se așează chiar pe locui unde stătuse în acea zi italianca.

Irène tăcea și plîngea.

—îl mai iubești pe Reynier? întrebă deodată Vincent.

—Cum aș putea să nu-mi iubesc fratele? răspunse Irène.

Vincent o sărută pe frunte și zise;

—Asta este, tu nu-l mai iubești.

Tânăra iată vru să protesteze, dar el îi închise gura cu un gest plin de duioșie.

—Sunt vinovat — reluă el. Lumea îi ia în bătaie de joc sau îi condamnă pe văduvii care se consolează, dar nu face bine. Cei care nu se consolează rămân singuri. Aici este blestemul...

—O, tată! Tată! suspină Irène. Te călești că ai rămas credincios celei care te-a iubit atît de mult! Vrei să te recăsătorești, spune? îți făgăduiesc să te

ascult fără mânie.

Pentru a doua oară, Vincent scutură din cap și răspunse:

— Nu, nu, nu mă gândesc să mă însor din nou.

— Dar atunci... — începu Irène, ale cărei buze adorabile schițară un surâs.

El o întrerupse, pentru a pronunța încet: . — Suntem și mai nenorociți decât atât.

Fruntea copilei se plecă de parcă o mână de fier ar fi apăsător sub greutatea ei.

— Nu mi-ai răspuns — reluă Vincent, coborând și mai mult glasul — când te-am întrebat dacă ea mai este sau nu în mânăstire.

— Te-am întrebat despre cine vorbeai, tata — replică Irène fără să ridice ochii.

— E adevărat, dar nu aveai nevoie de răspunsul meu. Atâta vreme cât această femeie se afla aici, tu nu te-ai plâns că rămâi în mânăstire.

Irène tăcu. Mai mult decât atât nu putea să pălească. — Și cum ai aflat că trebuia să plece de aici? întrebă Vincent. Alaltăieri seară nu știa nici ea însăși. — Așadar, o cunoștea!?... se repezi Irène.

— Știu că de alaltăieri seară — continuă Vincent — nu a mai apărut în mânăstire.

— Cum ai cunoscut-o? întrebă iarăși tânăra fată. Pe ascuns, aruncă o privire spre tatăl ei, a cărui figură era mai răvășită decât aceea a unuâ muribund.

— Ea nu poate să-ți fie dușmancă, tată! gândi fata cu glas tare. De asta sint sigură. Apoi adăugă: Nu te-ai înșelat. De două nopți, chilia ei e goală.

— Ce-ai face tu, dacă ea mi-ar fi dușmancă?

Dar nu-i lăsa timp copilei să răspundă. Reluă, schim-bând tonul:

—Toate astea sunt nebunâi. Ea nu poate nici să mă iubească, nici să mă urască. Nu e vorba de mine, ci de tine. Dacă nu s-a rcântors, cum de știi că a plecat pentru totdeauna?

—Pentru multă vreme, oricum — murmură fata — pentru foarte multă vreme.

—Ți-a scris?

Irène rămase tăcută. Stofa rochiei sale negre, întinsă pe sânul în formare, făcea o cută aproape imperceptibilă ce desena forma unui pătrat lung.

Degetul lui Vincent atinse locul și zise:

—Iată scrisoarea.

Irène își vârî mâna în corsaj. Scoase de acolo o hârtie împăturită în patru, fără plic. Întinse această hârtie tatălui ei fără să rostească un cuvânt.

Vincent deschise biletul. Mâna îi tremura. Citi cele ce urmează:

Scumpă surioară întru Isus Cristos. Scumpa mea copilă, mai degrabă, fiindcă am vârsta mamei tale, nu am putut să-ți destăinui taina familiei mele, de care sunt legate atâtea ființe și care are meniri dintre cele mai glorioase, dar te-am lăsat să bănuiești că întreaga mea viață, cu voia Domnului, este închinată unei mari opere, care are ca scop să-i redea contelui J., tânărul meu frate, rangul pe care îl aveau strămoșii noștri.

Am sacrificat acestei sarcini totul, prietenii mele de altădată, averea mea, chiar patria mea. Astăzi, scumpă copilă, fac și mai mult: ridic strădania încercărilor mele pe culmea cea mai înaltă și-mi sfășii

inima îndepărtându-mă de tine.

Amintește-ți de mine, gândește-te la mine, roagă-te pentru mine. Astăzi, oceanul, cu imensitatea lui, ne separă. Măine, voința lui Dumnezeu, care a creat oceanul, poate să ne reunească. Pe tine te-am ales dintre toate. Ai ghicit tainica mea speranță?

Adu-ți aminte. Conte J. are o inimă nobilă. Iar Providența are căile ei adânci. Tu ești sora mea de suflet și îți dau sărutul păcii.

La revedere. Vei primi vești de la mine cu indicațiile necesare ca să-mi poți trimite răspunsul tău.

Al tău suflet devotat, J., contesă B. in domino
MARIA-DI-GRAZIA.

Scrisul acestei epistole era fin, dar îndrăzneț; putea fi tot atât de bine al unui bărbat, ca și al unei femei.

La litera G a cuvântului Grazia, unde pana apăsase mai tare, rămăsese lipit de cerneala uscată un fir de păr negru și foarte mătăsos.

Vincent citi de două ori conținutul biletului. Privirea lui rămase ațintită asupra scrisului, ca fascinată.

:— Cine v-a predat aceasta? Întrebă el în cele din urmă.

— Persoana care a adus maicii starețe scrisoarea ce anunța plecarea maicii Măria. Am săvârșit vreo greșală, de nu mă mai tutuiești?

— Nu — răspunse Carpentier. Apoi adăugă: Unde este şuvița de păr?

O roșeață se ridică în obrajii Irènei, dar ea

deschise numaidecât portmoneul, de unde scoase o bucățică de hârtie în care era Învelită o buclă de păr negru.

Mina lui Vincent tresări atingând-o El revăzu în gând scena din palatul Bozzo, atât de groaznică în solitara ei. liniște: asasinul tăindu-și părul în fața dulapului cu oglindă, la doi pași de cadavrul victimei. Recunoscu acest păr de culoarea cărbunelui, mai lucios și mai moale decât al unei femei.

— Nu ai săvârșit nici o greșeală, fata mea — zise el în timp ce îi restituia bucla și scrisoarea.

Un cuvânt îi întârzie pe buze. Îl reținu, pentru că adineauri spusese adevărul: nu putea să-i încredințeze fiicei sale secretul său.

În jurul ei se țesuse o intrigă diabolică, împotriva căreia un copil de cincisprezece ani nu se putea apăra. Vincent își dădea bine seama de aceasta. Față de ea, biată inimă devotată, trebuia să se prefacă la fel ca în fața celui mai feroce dușman.

Întrebă:

— Pe fratele acestei persoane nu l-ai văzut niciodată?

— Niciodată.

— Nici în portret? Irène zâmbi și răspunse:

— Mă întrebi ca și cum ai cunoaște dinainte răspunsurile mele. Da, în portret l-am văzut de două ori: mai întâi într-un medalion pe care maica Măria cea Bună îl purta la gât.

— O miniatură?

— Da, o capodoperă.

— Și se observă un aer de familie între maică și

portret,: nu-i așa?

— Mai mult decât atât: amândouă se aseamănă.

î~ Mult?

„t— Ca și cum” miniatura ar fi maica Măria însăși, ca bărbat — și mai tânăr, v.r- Și celălalt?

/~~ Celălalt — răspuse Irène — nu este un portret, este o asemănare produsă de întâmplare. Pe celălalt ai putut Să-l vezi și tu, tată, ca și mine. Celălalt se află în atelierul lui Reynier al nostru.

>— în atelierul lui Reynier sunt multe tablouri — zise Vincent.

—> Vorbesc despre pinza cea mare în care se vede un tezaur...

—Copia făcută la galeria Biffi? — Da, copia tabloului lui Brigand, este de o asemănări izbitoare.

Vincent apucă mâinile Irénei și le duse la pieptul său.

— Dacă ai fi cu doi ani mai mare:— murmură el ca pentru sine — ți-aș spune: „Mărită-tc cu Reynier imediat și voi pleca liniștit”.

Ea cuvintele „mărită-te cu Reynier”, fata lăsă ochii în jos.. Nu răspuse nimic, dar reținu sfârșitul frazei, zidind:

—Așadar, pleci și tu, tată?

Într-o lungă, o foarte lungă călătorie, și ani venit să-mi iau rămas bun de la tine.

—Cum! Atât de curând?

—Ascultă-mă — zise Carpentier pe un ton devenit solemn;— dacă o vei revedea pe această persoana, pe maica Măria cea Bună, sau pe cineva din partea ei, nici un cuvânt despre mine. Nu o cunosc, nu pot să o

cunosc, mă înțelegeți?

—Înțeleg că nu vreți...

—Trebuie să înțelegeți mai mult — o întrerupse Vincent. E o chestiune de viață și de moarte.

— Pentru tine, tată scump? strigă fetița, care i se aruncă cu desperare de gât.

—Pentru voi amândoi — răspunse Carpentier, strân-gâad-o cu dragoste la piept,

XXXVI FUGA

Carpentier se ridicase.

—Nu trebuie să știi unde mă duc — reluă el — și parcă ce, eu știu? Nu-ți voi scrie. Dacă ți se va aduce vreo scrisoare de la mine, nu o crede, fiindcă va fi falsă. Mă înțelegeți? Un fals. Nu o crede, nu te încrede în nimic decât în ceea ce-ți va spune Reynier prin viu glas, căci s-ar putea să i se falsifice scrisul tot așa de bine ca și mie. Când Reynier va veni personal la tine și-ți va spune: „Să plecăm!”, tu să-l urmezi. Aceasta e voința mea. Țe rog, și dacă atâta nu e de ajuns, îți poruncesc.

—Voi asculta, tată — zise Irène, care pălise și tremura toată — îți promit că voi asculta; dar n-aș putea să știu ce fel de primejdie ne amenință?

—Nu vei ști nimic — răspunse Vincent. Aici ești în siguranță, așa cred cel puțin. Vei rămâne aici până te voi chema la mine prin glasul lui Reynier... Și acum îți spun adio, scumpa mea copilă. Orele mele sunt socotite. Dacă îți mai rămâne timp după amintirile și rugăciunile ce ți-au fost cerute în această scrisoare, amintește-ți și de mine, roagă-te pentru mine.

Voi să se smulgă din brațele Irènei, dar ea îl

reținu, ascunzându-și fața înlăcrimată la pieptul său.

—Tată! Oh! Tată! bâigui ea. Nu mă părăsi așa. Ești supărat pe mine. Nu ~ăm decât cincisprezece ani. Și ia-tă-mă singură. Te rog, nu mă lăsa în această stare de neștiință, care mă ucide!

Pentru a doua oară Vincent fu pe punctul de a vorbi, căci adora de două ori această copilă, atât pentru ea însăși, cât și pentru memoria multiubitei sale mame. Dar avu puterea să reziste.

O ultimă, o lungă și înfocată sărutare fu depusă pe fruntea Irènei, și Carpentier dispăru, după ce repetă:

—Amintește-ți de mine, roagă-te pentru mine!

În curte se rcântâlni cu bunele maici, care îl așteptau. Când aflară că nu va lua parte a doua zi la triumful fiicei lui, se ridică un cor întreg de proteste și rugăminți.

—Doamnelor, în momentul când dumneavoastră veți distribui premiile, eu voi fi aproape de Brest — zise Vin-cent, apăsând pe numele acestui oraș.

—Ce păcat! strigă maica stareță. Va lipsi și maica Măria cea Bună, care a fost atât de duioasă cu scumpa noastră Irène. Dar, în schimb, îl vom avea printre noi pe acest venerabil om, pe colonelul Bozzo... Vrea cu orice preț s-o încununeze chiar el pe strălucita sa protejată.

Vincent se urcase în cabrioletă. Ii spuse vizitiului:

—La poștă!

La poștă dădu drumul trăsurii și se înscrise la biroul diligentelor pentru plecarea de la ora șase către Lyon și dădu arvună. Apoi se duse în piața Victoriilor, de unde luă o birjă până în strada

Apusului, la atelierul lui Reynier.

Tânărul pictor se găsea în plină activitate și lucra de zor la tabloul său Venus rănită de Diomede. Avea la el pe cele două jumătăți de model, de Echlot și pe Similor, primul, virtuos și doică a micului Saladin, a cărui nefericită copilărie se petrecea într-o tolbă de vânătoare; al doilea, tată al aceluiași Saladin, dar denaturat, frivol, înclinat spre libertinaj și disprețuind chiverniseala.

Din adâncul abnegației sale nesfârșite, Echlot spunea:

— Dacă n-aș avea pentru Amedeu, care este numele mic al lui Similor, o prietenie ca a lui Damon față de Py-thias, în stare să mă zăpăcească la minte, aș strica tovărășia asta, din care nu mă aleg decât cu ponoase, fiindcă el toacă tot câștigul nostru la cafenea — sugător mai rău ca maimuțele de la Jardin-des-Plantes — ba cu băutura, ba cu biliardul, că nu se pomenește sac mai fără fund ca tipul ăsta, în toată capitala! Lui îi trebuiesc femei, ăsta îi e năravul. Gu mama copilului a avut, înainte de naștere, desfătări, iar eu plătesc pagubele, și asta în speranța că, după ce a dat ortul popii, biata de ea ne privește din înaltul cerului, de unde își recunoaște slăbiciunea de a se fi simțit mai bine cu el decât cu mine în nebunia ei, căci, fără îndoială, el se pricepe să îmbrobodească inimile!

Similor, înzestrat cu acea urâciune pariziană care seduce tot atât cât și frumusețea, scânteietor, nerușinat, plin de vicii și ungându-și părul spălăcit cu untură în lipsa pomezii, reprezenta întocmai tipul donjuanului care culege mucuri de țigări..El nu

credea decât în pofta lui de mâncare veșnic nepotolită, în setea lui nestinsă și în înclinația lui imorală pentru femei. Nu știu dacă ar fi fost. În stare s-o rănească cu lovituri de lance pe Venus, ea Diomedee, pentru ale cărui picioare poza, dar este sigur că ar fi-urmărit-o cu propuneri rușinoase, seara, prin străzile dosnice ale Olimpului. Și, pe deasupra, ca să-i sterpească și batista.

În momentul când Vincent sosi la atelier, Reynier era ocupat cu Similor. Echalog, care se afla în pauză, profita de răgaz ca să-l hrănească pe sugarul Saladin, biată ființă plăpândă, mofturoasă, al cărui glas, când plângea, îți pătrundea în urechi ca un sfredel. Și țipa des. /

Când îl văzu pe Vincent, figura lui Similor se înveseli. „O să ne dea liber — gândi el — în plus voi mai căpăta cinci franci când îi voi spune domnului Roblot: l-am zărit pe stăpânul dumitale la atelier. Consemnul este chiar din dimineața asta. Cade bine!”

Reynier, fără să lase paleta din mână, ieși înaintea tatălui său adoptiv.

— Ce vânt bun te aduce, tată? întrebă el. Tocmai mă gindcam să vin astăzi să te iau, ca să-ți cer părerea asupra acestei lucrări.. Privește: începe să prindă formă.

Vincent nici nu se uită la pânză. Se așează pe primul scaun pe care-l întâlnește în cale.

— Bine, dar ce ai? strigă deodată Reynier, văzându-i paloarea de pe chip.

„Fapt este — gândi Echalog — că meșterul zidar arată de parcă ar avea colici. Și încă din cele rele!”

„Și poate că domnul Roblot — își zise la rândul lui Similor — va mai da ceva pe deasupra când va afla că stăpânul lui. a venit cu mutra asta de cadavru. Afacerea asta nu miroase a bine!”

— Nu ani nimic — răspunse Vincent la întrebarea tâ-năruâui pictor. Dă drumul acestor doi oameni, trebuie să-ți vorbesc,

— Când îți spuneam eu! zise Similor.

— Să-i trimit la plimbare pentru o jumătate de oră în grădina Luxembourg sau să le dau drumul de tot?

— De tot — repetă Vincent obosit, ca un fel de ecou.

— Ați auzit — zise tânărul pictor către cele două mo-; dcle — îmbrăcați-vă și pe mâine!

— Mâine!... murmură Vincent Carpentier, cu bărbia sprijinită în piept.

Echalot îl puse pe Saladin la loc în coșul său. Similor:

și el își luă hainele, fură plătiți și ieșiră. J

Reynier veni și se așeză lângă Vincent.

— Acum sârim singuri — zise cl. Vincent se lăsă prins de mâini fără să răspundă.

— Te rog, tată — continuă pictorul alarmat — vorbește-mi! Ce ai?

— Nu am nimic — zise pentru a doua oară Vincent. Apoi adăugă: Am crezut un moment că vom putea fi fericiți!

— S-a întâmplat ceva? Vreo nenorocire?

— E o copilă — rosti rar Carpentier . Nu i-am spus nimic. Ar fi putut ea să păstreze secretul? E o copilă și e înconjurată de primejdii...

— Vorbești despre Irène? strigă Reynier cu glas înăbușit.

Vincent Carpentier își trecu de două ori degetele tre-murânde peste frunte.

— Irène — făcu el. Este greșeala mea! Greșeala mea! Aveam fericirea în mână.

Se ridică brusc, înconjură tabloul schițat și smulse pinza care acoperea tabloul din galeria Biffi. ;

Reynier îl urmase în tăcere. Nu îndrăznea să-l mai întrebe nimic. Tulburarea lui se apropia de spaimă.

Vincent privi îndelung tabloul fără să spună ceva, apoi pronunță cu o voce mult schimbată:

— Am văzut asta. Era oribil... oribil!

O nouă îngrijorare străbătu sufletul lui Reynier. Crezu

ă e o rătăcire a minții. / .

— Tată — voi el să precizeze — această dramă s-a pe-s trecut departe de aici, și e mult de atunci.

Vincent nu rosti decât un singur cuvânt I

— Ieri!

Dădu drumul pânzei; dar pânza căzu în așa fel că nu acoperea decât jumătate din tablou. Cealaltă4;u:mătate, cea care-î arăta pe tânăr, pe asasin, rSmânca vizibilă.

— Ieri! repetă Vincent, tremurând din tot corpul. El este! E același! Și crima lui mi-a salvat mie viața.

Se clătină. Reynier îl prinse în brațe.

— Ia-mă de aici — zise Vincent, care continua să privească pânza, fără să vrea. Nu vreau să-l mai văd pe acest om. A încercat de două ori... Otravă... un glonț de armă... Cuțitul însă e mai sigur, cuțitul va

reuși. El mă va ucide.

A trebuit ca Reynier să-l ajute pentru a ajunge la scaun, căci de-abia se mai putea mișca. Părea sub efectul unei puternice emoții.

— Ascultă-mă — reluă el brusc, după sfortșarea făcută pentru a se reculege — Irène nu te mai „are decât pe tine. Nu trebuie să o judeci cu severitate; este încă o copilă, o biată copilă. Jură-mi că o vei proteja!

— Oare mai este nevoie de un asemenea jurământ, tată? Irène nu este a mea? Nu este ea ca și cum aș fi eu însumi?

— E drept, e adevărat, este a ta. Ți-am hărăzit-o, ți-o dau.

Și arată cu degetul pachetul pe care îl pusese pe o mobilă când intrase.

— Tot ce posed se află acolo — reluă Vincent. Tot ce se află acolo vă aparține la amândoi: titlurile mele, valorile! mele; mie, mie nu-mi mai trebuie nimic.

— Bine, dar explică-te, pentru Dumnezeu! strigă Reynier. Nu-ți dai seama cât mă faci să sufăr?

— A suferi! murmură Vincent, care îndreptă asupra lui o privire rătăcită. Am suferit atât, cât nu credeam că poate cineva să sufere. Și voi mai suferi încă. Eu voi pleca; sau, mai bine zis, voi fugi. Viața îmi este amenințată. ; .

— De cine?

— De el! repetă Vincent, al cărui deget crispat arăta tabloul de la galeria Biffi. De asasin! Am văzut asta. Îți spun că am văzut asta! Ieri!

Reynier lăsă ochii în jos. Era consternat. În mintea

lui își făcea tot mai mult loc iclea că tatăl său era nebun. Dar Vincent ghici gândul din dosul pleoapelor închise ale fiului său adoptiv și-i zise, strângându-i tare brațul:

— Sunt în toate mințile, privește-mă bine. Numai că eu nu mai vorbesc ca aceia care trăiesc și speră, pentru că lânt condamnat la moarte. Tu trebuie să cunoști adevărul, jîe nu am nimic să-ți ascund. Într-o zi am vîndut liniștea noastră pentru o speranță deșartă. Spun deșartă, fiindcă aici se află nebunia mea. Această nebunie durează de șase ani. Ieri mi-am revenit din această nebunie, sau cel puțin mi-am dat seama de ea, ceea ce înseamnă aproape îă le întorci la înțelepciune. Fii liniștit, nu-ți voi ascunde nimic. Vei afla totul, dar mai întâi să ne punem treburile în ordine.

Scoase din buzunarul hainei un portofel din care ex-irase mai multe bancnote pe care le dădu lui Reynier, adăugînd:

— Vei avea nevoie de acestea pentru ea, pentru tine și joate pentru mine.

Reynier aștepta. După un lung minut de tăcere. În care timp Vincent păru că se reculege, acesta întrebă:

— O iubești mult, nu-i așa?

— Dacă o iubesc!... exclamă tînărul pictor, al cărui (uflet îi izbucni tot în ochi.

Vincent îl întrerupse cu un gest și-i puse această a doua întrebare:

— L-ai văzut vreodată pe colonelul Bozzo-Corona?

— Nu, niciodată — răsounse Reynier.

— îl vei vedea — pronunță încet arhitectul — și îl

vei recunoaște. Nu mă privi așa, sunt în toate mințile. E firesc ca frazele să pară stranii când e vorba de fapte neobișnuite. Am fost îmoins de o fatalitate. Ori de câte ori voiam să mă gândesc la altceva sau să încerc să uit, în-tâmplarea îmi punea în față un memento solemn. Și tu ai ajutat destinul copiind tabloul acesta din galeria contelui Biffi; l-ai ajutat și mâi mult povestindu-mi cele întâmplare în noaptea petrecută în câmpăa de la Sartena. Ti-aduci aminte cum te ascultam? Legenda e drăcească, dar adevărată. Există un om veșnic, care rcânvâe dân sângele vărsat, așa cum pasărea Phoenix rcânvie din cenușa ei. Îl vei recunoaște pe colonel, cu toate că nu l-ai văzut niciodată.

— Tată — zise Reynier — sunt convins că știi ce spui; dar de ce-mi vorbești în enigme?

Ochii lui Vincent rătăceau în gol.

— Câinele meu Cezar e mort — murmură ei, Glonteie a pătruns în mijlocul galeriei și s-a înfipt în stîngia care a crăpat. Fii gata ele plecare la primul semnal. Eu mă voi duce departe, cât mai departe cu putință. Tu mi-o vei aduce pe Irène. Ți-o încredințez pe Irène. În momentul când vă voi ști pe amândoi în siguranță, voi începe războiul. Singur, mă înțelegeți? Cavalerii Tezaurului nu au nici un drept. Eu am dreptul. Un om care ar avea atâtea bogății ar putea să facă binele ca Dumnezeu însuși!

Se îndreptă în toată înălțimea lui. Reynier nu știa ce să mai creadă, deoarece evocarea amintirii nopții de la Sartena atingea tocmai un punct unde gândirea lui era șovăitoare ca o superstiție. Aștepta încă o

frază, un cuvânt care să aducă lumină.

Vincent își consultă brusc ceasul și zise:

— Vei ști totul, și vei fi singurul care va ști totul. Ia trăsura mea, care așteaptă afară, și du-te la Mesageriile generale din strada Notre-Dame-des-Victoires... Acolo, înțelegeți... și nu în altă parte. Reține-mi un loc în diligenta pentru Strassbourg, pe numele meu, cu plecarea chiar în seara aceasta. Dă și arvună. Haide, te aștept aici, voi vorbi când te întorci, Vei afla totul.

XXXVII FURTUNA

Reynier se supuse ordinului tatălui său adoptiv.

Vincent se afla acum singur în atelier. Împinse un scăunel în fața tabloului din galeria Biffi, pe care îl dezvelise din nou, și se așază. Privirea îi era ațintită asupra celor două personaje ale lugubreii drame — tânărul și bă-trânul — de parcă ar fi fost fascinată de ele. Pentru el, aceste două chipuri trăiau intens.

Ochii îi erau orbiți, ca și cum s-ar fi uitat în soare.

La sfârșit, un cuvânt îi veni pe buze, dar se stinse acolo într-un murmur nedeslușit, Rosti:

— Reynier seamănă cu contele Julian.

« «»«» t »» H jji-u

Trecuse un sfert de oră; înfierbântarea lui Vincent afpentier crescuse, așa cum se întâmplă când aștepți și ști singur. Încetase să privească tabloul, fiindcă îl usturau pleoapele. Își ținea coatele pe genunchi și capul în jalme.

— Trei direcții — se gândea el — Brest, Lyon și Stras-ibourg. Cu alții, ar fi un joc copilăresc. Astă-seară, la Oră șase, se va putea dovedi că nu mă aflu

pe nici unul din tceste trei drumuri. Dar eu îi cunosc, sau, mai bine zis, I cunosc. Informațiile lui sunt mai rapide decât cele ale >oliției. El va șovăi în fața acestei probleme, de bună ieamă pusă anume. Prima sa concluzie va fi aceasta”I întrucât Carpentier ține să ne îndrepte. spre apus, spre miazăzi și spre răsărit, înseamnă că el a luat-o spre nord.

Zîmbi satisfăcut. ;

—A doua concluzie — continuă el — se va încrucișa și o va contrazice pe prima. Își va zice: nu cumva ca să i-ămână pur și simplu în Paris, Vincent Carpentier ne îndreaptă în aceste trei direcții diferite?

—Și așa ar trebui să fie! reluă el cu un fel de pornire subită. Să rămân la Paris, iată adevărata soluție. Să execut asupra mea o operație, așa cum a făcut acest tică-> os cu el însuși, o transformare din cap până în picioare, a intru în pielea altuia, apoi să străpung zidurile, să sap pământul chiar cu unghiile, la nevoie, să fac un tunel de sobol sau de șopârlă — sau de șarpe — să mă ascund acolo, să mă strecor, să înaintez mereu prelungind galeria de mină și să ajung în cele din urmă la tezaur, pe are să-l golesc incet-încet, așa cum o mică țeava poate a facă să sece, cu răbdare și timp, până și cel mai adâne, cel mai larg puț.

Sări în picioare, strigând:

—O voi face! S-a hotărât, o voi face! Chiar de-ar fi i stau săptămâni și luni îngropat ca într-un mormânt!

Dar se întrerupse, și brațele îi căzUră în jos, în timp ce adăuga:

...

—Cezar a murit! Geamul a fost găurit ele un glonte la câteva palme de capul meu! Nu voi mai avea timp. Ei sunt mai numeroși, și-s. peste tot. La-ora asta poate -că mi-ău și dat de urmă. Mă pindește moartea. Trebuie să fug, să fug, să fug! Aș vrea ca grosimea întregului glob, pământesc să se afle acum între acest mizerabil și mine!

Ochii săi, plini de spaimă, se roteau primprejur, ca și cum s-ar fi temut să nu vadă pe undeva, prin atelier, vreo cursă întinsă. Fața albă și neagră a paricidului, luminată de o rază ele soare, părea să iasă în acel moment din cadrul tabloului. Vincent se trase un pas înapoi. Băgă mâna sub reverul hainei și se repezi cu un răcnet sălbatic asupra asasinului. Pânza plesni cu un fâșîit sec.

—Pentru tino, conte Julian! Pentru tine, paricide!

Cuțitul lui Vincent străpunse pieptul adversarului în

dreptul inimii. ,

Vincent căzu în genunchi, zicând:

—E deci adevărat că sunt nebun!

Cuțitul rămăsese în pânză. Vincent îl scoase încet și îl înfipse din nou, fără să-și dea seama, cu o voluptate asasină.

—Nu, nu — făcu el — nu sunt nebun! Carnea nu e mai greu de pătruns decât cânepa. Trebuie să trăiesc. Viața mea înseamnă moartea lui.

Lângă el, pe peretele atelierului, atârna o pașnică panoplie: era un costum complet de pictor peisagist,

cu um-brelă-baston-pliant și sacul de voiaj pe care le porți atât de bucuros în spate când ești tânăr, sănătos, plin de speranțe și când pleci să cucerești natura.

Adeseori i-ai invidiat pe acești liberi copii ai artei, lipsiți de griji și de prejudecăți, care nu se tem de nimic, nici măcar de ridicol, și care pornesc, ca pietoni neobosiți, să caute copaci bătrâni, verdeață, apă, lumină — în sfârșit, tot ce e adevărat pe cer și pe pământ. Au oare talent? Nu știu. Poate că unii au, dar nu aş vrea ca Dumnezeu să le fi dat tuturor. Au însă tinerețe și au credință. Iar speranța, această mare virtute, face să le crească aripi la picioare.

Să meargă, să trudească. Lacul le va destăinui taina blândeii sale transparente, lanurile vor face să unduiască pentru ei aurul palid al spicelor, pădurea îi va inspira Cu umbra sa, în care soarele își strecoară pieziș o lungă privire luminoasă.

Să meargă, acești poeți ai penelului, să fie fericiți pe Cât sânt de inimoși, și la capătul călătoriei lor ineîntate de iluzie să găsească bunăstare, dacă nu bogăție; dacă nu Chiar gloria, Care este, vai! atât de rară, măcar puțină faimă fericită.

Lui Vincent îi trecu prin cap o idee . El nu era nici pictor, nici tânăr, iar natura nu avea ce secret să-i încredințeze, însă el căuta un mod de a se deghiza.

Nu stătu să mai cântărească sfatul spontan pe care i-l dădu imaginația. Se zice că prima inspirație este cea mai bună: Vincent luă costumul din cui, se dezbracă de hainele sale și se schimbă cu o vioiciune tinerească.

— Dar Reynier? se întrebă totuși.

Luă un cărbune și scris pe peretele de unde luase costumul: „Copii, la revedere”. Apoi aruncă sacul pe umăr, luă umbrela-baston în mină și ieși cu pași mari pe cea de-a doua ușa a atelierului, care dădea în strada Vavin.

Primul noroc fu că portăreasa era ocupată cu treburile casei și nu-l văzu trecând. Al doilea noroc: strada era pustie. Vincent putu să dea colțul străzii Apusului și să ajungă în piața Observatorului fără să întâlnească nici una din acele figuri curioase care pot să-l încurce pe un actor timid la începuturile sale.

Rolul pe care și-l alesese se potrivea de altfel cartierului. Alcea Observatorului este marele drum al pictori-lor-turiști. Aceștia nu li se acordă mai multă atenție prin partea locului decât se acordă aspiranților de marină pe străzile Toulonului, bonelor de copii în grădina Tui-leries sau cavaleriștilor la Versailles.

Pe cât îi permiteau oboseala și rănilor încă nevindecate, Vincent arbora ținuta profesiei. Înainta cu un aer semeț, cu nasul în vânt și cu o pălărie moale cu boruri largi trasă pe o ureche, care îi dădea o înfățișare de „artist” din cele mai îndrăznețe.

Odată depășită regiunea unde azi se desfășoară balul Bullier I (pe atunci dominată de localul la Grandc-~Châu-miere), orice primejdie de a întâlni, din întâmplare, vreo cunoștință, firește că dispăruse. Vincent nu se mai putea teme decât de emisarii Fracurilor Negre.

O luă spre stingă, prin străduțele din preajma

barierei Infernului și ajunse la capătul cartierului Saint-Marcel, ca să iasă, în cele din urmă, din Paris prin bariera dinspre Fontainebleau.

Odată pornit pe drumul spre Biceș.ro. respiră mai liniștit, cu toate că mădularele sale chinuite începeau să dea semne de oboseală.

Era o căldură înăbușitoare. Cerul, senin la zenit, se acoperea la orizont cu nori ușori ce veneau dinspre răsărit pe îndelete, cu tot vântul potrivnic care sufla dinspre sud-vest cu ușoare rafale călduțe, dar apăsătoare.

Pentru cine cunoaște clima Parisului, acești nori aduși dinspre răsărit de curenți misterioși vestesc, în timp de secetă caniculară, o ploaie aproape sigură. Dar Parisul nu va învăța niciodată limbajul cerului. El preferă să se încreadă în Mathieu de la Drame și în barometru, care îi îndrugă verzi și uscate. Parisul, veșnic mirat că ploaia poate să vină după vreme frumoasă, intră în panică în clipa când uraganul începe să ridice vârtejuri de praf în lungul bulevardelor; prima picătură care îi cade pe vârful nasului îl împinge sub streșină unei porți, unde regretă amarnic umbrela de ploaie, articol umilitor, pe care buletinele meteorologice i-l impuneau în timpul atâtor zile însorite!

În Franța, balurile populare în diferite locuri publice sau localuri era un obicei foarte răspândit în secolele XVIII, XIX și chiar la începutul secolului XX. Balul Bullier, numit așa după numele fondatorului, avea loc în piața Observatorului din Paris, unde a fost organizat începând din anii 1870 până în 1935. și era

frecventat în special de studenți, (n.r.)

2 Mâ-năstire clădită în anul 508 pe una din colinele Parisului, francez. După 1859 s-n retras din viața politică, dedicându-se mun-cii științifice și publicând în fiecare an Almanahuri meteorologice, oare se bucurau de mare succes, (n.r.)

Vincent Carpentier își urmă drumul fără să se sinchisească de norii de la răsărit, care, în fond, aveau culori vesele și nu acopereau nici un sfert din întinsul cerului.

Spre apus, soarele cobora în mijlocul unor norișori sân-gerii, care nu reușeau să-i întunece strălucirea. Putea să fie ora șase seara.

Vincent se hotărâse să-și joace cit mai natural rolul de ora nevoiaș, mâneînd și dormind într-un han de periferie, sub pretextul-de a ajunge mai devreme a doua zi dimineața pe terenul său de vânătoare — vânătoarea de peisaje.

Cum mergea așa, destul de obosit, clar susținut de ghidul eă fiecare pas îl îndepărta ele primejdie, se gândi să se rute îndărăt la drumul drept și neted, ca să-și. dea seama de distanța parcursă. Un cupeu venea îh goana mare, ridicând nori de praf.

Carpentier rămase năucit și inima aproape că încetă să-I mai bată. Recunoscuse din prima clipă nu numai cupeul, dar și calul și vizitiul, pe frumosul napolitan Gia-van-Battista, ale cărui sprâncene mai negre decât cărbunele contrastau cu albul de nea al perucii sale frizate.

Vincent își trase pălăria pe ochi și, străduinclu-se să înșele privirea de inchizitor a contelui Julian prin

comportarea sa îndrăzneată, adoptă mersul pe două cărări al unui Rafaël de ocazie, care băuse zdravăn pe stomacul gol. În același timp, începu să cânte în gura mare, cu glas răgușit, cel mai deocheat cântec de atelier pe care și-l aduse aminte.

Cupeul gonea aproape fără zgomot; trecu, repede și ușor, prin mijlocul șoselei pe marginea căreia se bălăbănea Vincent. Acesta purta pe umăr umbrela profesională, ceea ce îi ascundea în bună parte figura.

Se ferea să cerceteze cu dinadinsul cupeul; clar frica e femeie și, ca atare, se bucură de acest privilegiu femeiesc de a vedea fără să privească. Vincent, adăpostit sub cutele largi ale umbrelei, putu să recunoască la geamul cupeului profilul uscat al colonelului.

Ce căuta aici contele Julian? De ce pornise tocmai pe acest drum?

Chiar în momentul când Vincent își punea aceste întrebări, o rafală bruscă de vânt, premergătoare furtunii ce se apropia, se iscă în lungul șoselei și ridică un adevărat vârtej de praf, în dosul căruia cupeul se făcu nevăzut.

Lui Vincent nu-i păsa de furtună. Nici. nu băgase de seamă că norii aceia frumoși ce veneau dinspre răsărit se întinseseră peste măsură și că linia lor de atac, bine delimitată pe albastrul cerului, se afla acum chiar deasupra capului său, dând luminii soarelui ce apunea câteva nu-anțe purpurii, care făceau mai apăsătoare întreaga lor masă, întunecată și grea ca o imensă calotă de plumb. . Ccea ce domina gândurile lui Vincent era cupeul.

Când vârtejul de praf se împrăștie, cupeul dispăruse sau, cel puțin, nu mai putea fi deosebit printre cele patru sau cinci vehicule care se arătau în depărtarea posomorită a șoselei.

Fără să mai stea la chibzuială, Vincent părăsi drumul mare și apucă pe un drumeag ce se deschidea spre stânga. Singurul său gând era să nu urmeze aceeași cale cu acel groaznic cupeu.

Drumeagul, care începea la jumătatea șoselei dintre Paris și Villejuif, lăsa în urmă fortul de la Bictre și cobora spre Sena, tăind bulevardul Choisy în dreptul Porții Englezești. Câteva case sărăcăcioase mărgineau răspândita, dar, după două sau trei sute de pași, drumeagul se îngusta dintr-o dată, pierzându-se în cotituri printre lanuri.

Vincent abia apucase pe acest drumeag, când furtuna izbucni cu o rară violență. Pământul răsună brusc sub loviturile unei averse cu grindină cum numai vântul de răsărit poate să abată asupra Parisului. În același timp, lumina zilei se întunecă subit. S-ar fi zis că o perdeă neagră, cu reflexe verzui și viorii, se întinsese peste câmpie. Apusul stins nu mai trimitea decât raze sinistre, în culori nefirești, care-și slăbeau fără încetare intensitatea.

Pârâitul puternic al grindinei bătând pământul din toate părțile fu acoperit de o trosnitură seacă și sfâșietoare, însoțită de o lumină firavă ce-l înfășură pe Vincent ca într-un giulgiu țesut din raze palide, apoi ecourile cerului și ale pământului, transformând această explozie a trăs-netului, o împrăștiară de-a lungul zărilor cu un bubuit înspăimântător. Din acea

clipă, urgia furtunii se dezlănțui, amplificându-și viitoarea și tumultul. Noaptea scotea urlete supraomenești. Cerul, spintecat în toate sensurile, își revărsa focul măruntaielor într-o dezordine măreață și înspăimântătoare.

Totul dură o jumătate de oră. Vincent Carpentier, slăbit și bolnav, rățăcea acum la întâmplare, împins încoace și încolo ca o biată barcă fără cârmă, incapabilă de a rezista vijeliei. În întunericul ce se întetise, strălucirea fulgerelor nu-i arăta altceva decât pământul gol și desfundat, în care fiecare pas i se îngropa pina la gleznă. Pierduse drumul drept. O clipă, se temu să nu moară. Și în această buimăceală nemaipomenită, ce-i zdruncinase gân-durile, așa cum elementele dezlănțuite îi zguduiau bietul său trup, un crâmpei al amintirii îi chinuia neconținut creierul. Se gândea la întâmplarea lui Reynier în câmpia Sartenei, într-o noapte ca asta, pe o furtună asemănătoare. Această idee îl urmărea și îl obseda cumplit.

În două sau trei rânduri, lumina fulgerului îl lăsa să întrevadă câteva cocioabe împrăștiate pe câmp. Fiecare ar fi putut să fie de bine, de rău un adăpost, dar el trecea înainte, tremurând ca varga sub hainele ude learcă. Se temea de ospitalitatea necunoscută. Numele gazdelor lui Reynier îi reveneau acum în minte. Îi era frică de Cher-chelita, acea furie bețivă, și de asasinul acela cu chip de bulldog, căruia tânărul pictor îi spunea vagmistrul.

În cele din urmă căzu jos, sau mai curând se lăsa să cadă, învins de oboseala de nesuportat și de durerile provocate de rănila redeschise. Nu mai avea

voință să lupte. Lângă el se afla o formă întunecoasă. Stătea cu spatele în bătaia ploii, dar capul i se sprijinea de o piatră care forma pragul unei case.

Vincent nu vedea casa, dar auzea în dosul lui o voce răgușită care cînta prin vuietul furtunii: era vocea unei bătrâne femei amețite de băutură. Era atât de obsedat de povestirea lui Reynier, încât i se părea că recunoaște un cântec italian.

Un fulger brazdă cerul. Casa apăru din umbră, sărăcăcioasă și tristă, cu o potecă noroioasă primprejur și cu gardul dărăpănat al curții sale mici. Când fulgerul se stinse, Vincent zări între ușă și prag o dira de lumină.

Oîntecul continua. Niște picioare încălțate în saboți grei începură să meargă pe podea.

— Ei! strigă cineva dinăuntru. Ce, ai adormit în loc să te îmbraci, leneșule? Ei, vagmistrule!

Vincent nu ar fi fost mai zdrobit, chiar dacă ar fi căzut zidul peste el. Un moment crezu că visează, cu atât mai mult cu cit această uluitoare întrebare rămânea fără răspuns.

Dar vocea răgușită reluă aproape numaidecât:

— Stăpântii nu se deranjează în fiecare seară ca să vină personal în bârlogul tău și să-ți spună că se face ziuă. Treaba trebuie să fie grabnică. Pentru așa ceva nu există vreme rea. Ia-o din loc, dacă vrei să-ți salvezi oasele!

Iarăși, nici un răspuns.

Vincent se gândea, făcând o sfortare uriașă ca să poată vedea limpede în haosul din creierul său.

„Aici a venit cupeul colonelului! Și are nevoie de

vag-mistru pentru mine!” Il trecură fiori și adăugă în sinea lui: „Vagmistru! Omul care ucide”.

Încercă să se ridice ca să fugă. Picioarele îi erau însă ca paralizate.

— Eu am să ies — reluă vocea răgușită — ca să aduc de băut. Sticla e goală și mă usuc de sete... A! în sfârșit, iată-te!

Un al doilea mers, mai greoi, se auzi înăuntru și o altă voce zise:

— Nu ți s-a părut că Tatăl nu era ca totdeauna, bătrâna Cherchelita? Nu s-a schimbat nimic în el, dar parcă nu e același om. Dacă și-a băgat el trăsura prin ulițele astea, înseamnă că ține neapărat să-i facă de petrecanie arhitectului, asta-i sigur!

— Motiv în plus să te grăbești, puturosule!

Încă o dată, Vincent, adunându-și toate forțele, încercă să scape din strânsoarea coșmarului cel ținea legat. Reuși să se ridice în mâini și pe genunchi.

— Ia învârtește nițel tocila — zise în acel moment vagmistru — că mi s-a cam ruginit scula.

Zgomotul unui cuțit tras pe o piatră scrâșni prelung. Acesta a fost ultimul sunet auzit de Vincent înainte de a cădea, învins și leșinat, pe prag.

XXXVIII DISPARIȚIA

Din acea noapte, Reynler pe de o parte și Irène pe de alta rămăseseră fără nici o știre. În casa lui Vincent Car-pentier nu se găsisese nici un indiciu oare să poată ajuta la dezlegarea enigmei dispariției sale. Căci Vincent dispăruse cu desăvârșire, fără să lase nici cea mai mică urmă, ca și cum l-ar fi înghițit pământul.

Irène fu adânc zguduită. Am văzut că ea se afla sub stăpânirea unei obsesii morale foarte puternice. Un geniu rău i se strecurase în preajmă și o înlănțuise, așa cum își înfășoară șarpele prada. Oricare ar fi numele pe care i l-am dat, maica Maria cea Bună sau contele Julian, acest demon, cu ochiul țintit fără îndurare asupra scopului său, o alesese pe Irène drept instrumentul, drept cheia care ar putea într-o zi să deschidă ușa tezaurului din La Merci.

Să nu uităm că un întreg cerc al lăcomiei împinse până la delir înconjura această grămadă de bogății și că Vincent Carpentier făcea -obiectul patimii înfierbântate a tuturor acestor căutători de aur, el fiind singurul om din lume care cunoștea — probabil — secretul colonelului, deoarece acesta îl alesese pe el ca să construiască lada de piatră în care dormea uriașa sa avere.

Prins între colonel sau, mai bine zis, între contele Julian și Cavalerii Tezaurului, a căror alianță o respinsese, Vincent Carpentier, singur, dar cuprins și el de patima comună tuturor, nu avea prea mulți sorți ca să scape din ghearele destinului său.

Contele Julian, învingătorul de astăzi, începuse de mult și foarte pe departe asediul casei înaintașului său. El procedase ca generalii pricepuți în fața unei cetăți bine apărate, fixînd peste tot, unde acest lucru era posibil, puncte de atac înaintate, din care multe puteau fi inutile, dar din care măcar unul avea să lanseze coloana de. atac, la ora potrivită.

El venea din Italia, nu se dădea în lături de la nici un sacrilegiu, și își alesese drept cartier general

așezământul religios al maicilor de la Mănăstirea Crucii. Acolo, de două ori apărat, de zidurile mănăstirii și de costumul de femeie în care se deghizase, contele Julian se amuzase să subjuge, s-o fascineze pe această biată copilă care trebuia, după socotelile lui, să-l facă, într-t) bună zi, stăpânul lui Vincent Carpentier, a cărui fiică adorată era.

Irène căzuse întreagă și de la început sub influența acestei femei, care, ca virstă, ar fi putut să-i fie mamă și pe care ea o considera mult superioară celorlalte maici din apropierea sa. Pentru ea, Măria cea Bună, frumoasă ca o regină, descendentă a unui neam ilustru, dar dobo-râtă de nenorociri, îi apărea învăluită într-o mantie de misticism și poezie. Ca la toți copiii inteligenți — și nu exista în această Mănăstire a Crucii copilă care să se poată compara în inteligență cu Irène Carpentier — elementul romantic era foarte puternic.

Toți suntem vulnerabili mai mult prin forța noastră, decât prin slăbiciunile proprii. Ispititorul o atacă pe Irène prin partea ei tare. În lungile convorbiri pe care maica Măria cea Bună le avea cu fata, sub pretextul de a o învăța limba și literatura italiană, apărea mereu imaginea unui om, cu pricepere. pusă în valoare, sub o tainică și întunecată lumină, încadrată de acel prestigiu de neînvins pe care îl aureolează nefericirea neamurilor ilustre. Acest om era urmașul unic al unor străluciri trecute — tânărul frate al maicii Măria cea Bună — în viitor poate din nou prinț: contele Julian. Și maica Măria cea Bună lăsa să se întrevadă un vis: Irène, eleva sa, fiica

sa spirituală, logodită cu acest destin melancolic și în același timp măreț!

Irène era foarte tânără. Ea îl iubea pe Reynier din toată inima, aproape tot așa de sincer și de profund cum îl iubea și pe tatăl ei. Reynier însuși contribuise la: acest rezultat prin marele respect pe care îl punea în dragostea lui arzătoare: respect pentru fată, respect pentru el însuși, respect pentru viitorul lor comun. S-ar fi zis că-i era frică să deschidă, măcar pentru a arunca pe ascuns o privire înăuntru, caseta în care dormeau dulcile făgăduieli ale fericirii sale.

Nil știu cum să explic aceasta: Irène nu-l văzuse pe contele «Iulian decât în portretul său în miniatură din medalionul purtat la gât de maica Măria cea Bună, și totuși contele Julian devenise stăpân pe imaginația Irènei Car-pentier. Ea visa la acest chip palid. În curățenia absolută a sufletului ei, fata nu-și dădea seama ce mare primejdie este să viseze. Nu-i era frică să-l iubească pe fratele prietenei sale cele mai bune. Dar iubea oare cu adevărat? Da. Însă ceea ce iubea ea era primejdia necunoscută care înconjura ca o aureolă acest chip palid, era vitejia învinsă, era nefericirea predestinată. Îi era deci prinsă numai imaginația.

Am văzut cum contele Julian dădea lupta decisivă pe un alt teren, dar el nu-și părăsise totuși prima sa cucerire. Era în firea lui să păstreze, să-și economisească rezervele, îi scrisese Irènei, devenită de prisos, numai pentru a-și asigura triumful în viitor.

Irène ar fi purtat multă vreme doliul după primul ei vis, fără lovitura brutală și îngrozitoare pe care i-o

dădu realitatea.

Reynier fu cel care îi aduse fatala veste și durerea lor comună îi apropie și mai mult. Când avu loc întrevederea dintre cei doi logodnici, Vincent Carpentier dispăruse de cinci zile.

Reynier, răscolind peste tot, putuse descoperi doar câteva urme vagi. Unii vecini îl văzuseră pe omul cu costumul de pictor-peisagist urcând strada Apusului în direcția Observatorului. Din întâmplare, o fetiță care îi poza în mod obișnuit lui Reynier recunoscuse hainele sale, dincolo de bariera Fontainebleau, purtate de un om între două vârste, care părea bolnav și obosit. Fetița tocmai se plimba cu o cunoștință și putuse să-l urmărească pe călător până Spre Bicetre, dar între timp se ivise furtuna și fata căutase adăpost într-o circiumă.

Dincolo de acest punct, Bicetre, orice urmă se pierdu. Irène își amintea de ultima întrevedere avută cu tatăl ei. Observase tulburarea și cuvintele lui fără șir. Păstra

o impresie ele tristețe, aproape ele groază, pe care i-o lăsasera cuvintele lui ele rămas bun.

La fel și Reynier. Ultimele cuvinte ale lui Vincent îi răsunau încă în urechi, semănând cu un adevărat testament verbal.

Dar de ce îl trimisese Vincent la Mesageriile generale?

Se descoperi că Vincent își reținuse loc pentru aceeași seară și la Mesageriile Lafitte și la diligenta poștală.

În mod firesc se nășteă o idee lugubră. Ea îi veni

lui Reynier, îi veni și Irènei: gândul la o sinucidere. Dar ce motiv ar fi avut Vincent să-și ia zilele? El se afla în plină prosperitate; afacerile lui își lărgeau cercul în fiecare zi; înainta cu pași repezi spre bogăție.

Zvonul public își luă sarcina de a da răspunsul la această întrebare.

Vincent era un om binecunoscut; făcea parte dintre cei care au reușit în viață. Parisul îi datora deci câteva zile de bârfeli, de presupuneri și de trăncăneli.

Zvonul public, murmur ce se naște nu se știe unde și care capătă, de cum se naște, proporții gălăgioase, își ia bucuros sarcina de a da soluții problemelor pe care evenimentele le supun curiozității tuturor.

În ultima vreme, spunea zvonul public, arhitectul la modă dusesese o viață bizară. Roblot, valetul său, care îi era foarte atașat, mărturisi că de câteva luni era de nerecunoscut. Ce avea? Un grăunte de nebunie? Ei, Doamne, da, cam așa ceva: Vincent Carpentier se deghiza noaptea ca să iasă în oraș.

Și, lucru curios, printre cei care nu îndepărtau prea

mult această idee a nebuniei se aflau în primul rând Rey-

nier și Irène însăși. Irène și Reynier avuseseră amândoi

acest gând, înainte chiar ca zvonul public să-l pună în

circulație. /

Până și bunele maici de la Mănăstirea Crucii își mărturisiră între ele că domnul Carpentier avea un

„aer ciudat” în timp ce supraveghea pregătirile pentru distribuirea premiilor.

Dar nu fu totul. Se descoperi în același timp că afacerile lui Vincent Carpentier nu erau strălucite decât la suprafață. Un întreg furnicar de creditori apăru dintr-o

dată, după dispariția lui, iar credinciosul Roblot veni într-o dimineată să-i spună lui Reynier:

—Cine ar fi putut crede una ca asta? Să-i mulțumească lui Dumnezeu și sfinților săi. I se va vinde palatul, prin hotărâre judecătorească, și, după plata datoriilor, domnul Lecoq va mai rămâne cu două sau trei sute de mii de franci în pierdere!

Palatul fu vândut și nu mai rămaseră decât datorii. Irène părăsi Mănăstirea Crucii,

Trecură câteva luni. Irène avea șaisprezece ani și Reynier îi zise: „Să ne căsătorim, așa voia părintele nostru”.

Irène răspunse: „Sunt prea tinăra”.

Ea își luă o odăiță cu chirie și muncea cu mâinile ca să poată trăi.

Mai trecură câteva luni. Parisul îl uitase de mult pe Vincent Carpentier.

Un alt eveniment cu mult mai important îl preocupă timp de o săptămână: vreau să vorbesc despre moartea acestui om drept, încărcat de am și de virtuți, de colonelul Bozzo-Corona.

Am povestit în altă carte l despre sfârșitul acestui binefăcător al omenirii și despre înduioșătoarea ceremonie funebră care îi urmă. Vom relata acum

numai câteva amănunte încă inedite, ce se leagă de povestirea noastră din prezent.

Patul în care agoniza colonelul fusese înconjurat pâna în ceasul din urmă de principalii membri ai asociației Fracurilor Negre. Aceasta era familia lui. Timp de două treimi de veac, el exercitase asupra lor acea tiranie părintească și batjocoritoare pe care am evidențiat-o de atâtea ori în povestirile noastre. Oricine îl atacase murise. Șubreda sa bătrânețe băgase în pământ pe cei tineri și pe voinici. Gârbovirea lui părea a nu cunoaște sfârșitul.

Într-un alt roman din ciclul Fracurilor Negre, intitulat Inimă de oțel. (nit.)

Se aflau acolo, lângă patul său, toți cei ce trebuiau să-l moștenească, așa cum generalii lui Alexandru cel Mare își împărțeau imperiul lui. Numai că imperiul lui Alexandru erau ușor de împărțit, era destul să se taie din grămada de provincii și regate, pe cită vreme aici moștenirea invizibilă părea să rămână ascunsă.

Asupra imensității patrimoniului existau păreri vagi și aproape iluzorii, dar un singur om, în întreaga lume, putea să spună: „Săpați pământul în cutare loc și veți găsi tezaurul din La Merci”. Acest om urma să moară — dar el nu spunea nimic.,

Însă va muri oare? Toți cei de față speraseră și chiar puseseră de atâtea ori la, cale moartea lui! Și tot de atâtea ori îl văzuseră clătinându-se pe marginea gropii! Această perpetuă agonie, care își bătea joc de urmașii nerăbdători, era mai adevărată astăzi decât ieri?

Nimeni n-ar fi putut-o spune. Erau de față:

doctorul Samuel, abatele X... ducele (Ludovic al XVII-lea), contele Corona, domnul Lecoq (tulonezul Frăție), contesa de Clare. Ei afixau o adâncă mâhnire, dar sorbeau din ochi această paloare de cadavru care constituia pentru ei cea mai scumpă dintre făgăduieli.

Colonelul spusese cu o seară înainte:

— Scumpii mei copii, de data asta cred că, ața a ajuns la capătul mosorului. Nu voi mai apuca ziua de mâine. Iată-vă mai bogați decât Cresiis! Nu pot să iau pușculița cu mine în mormânt. Mii de draci! O să vă saturați din plin, pisicuțelor! Nici nu vreau să vă spun cât e în sac; vreau să aveți plăcerea surprizei. Sunt convins că o să mă plângeți, bibicilor! Dar va fi o bună consolare pentru voi când vă va cădea pe cap, ca o binecuvântare, testamentul meu... l Nu vă spun mai mult.

Ceru un preot, dorind să termine în mod decent, așa cum trăise în viață. Abatele X... se oferi. Muribundul îi făcu prietenește cu tifla.

Ieșind, doctorul zise:

— N-a vrut să mă lase să-i iau pulsul. E foarte rău, dar alteleori l-am văzut și mai rău decât acum.

— Nu vă lăsați amăgiți! bombăni Lecoq. Îl voi socoti mort numai după ce îl vor fi mâncat viermii.

Contesa de Clare întrebă:

— Ce ne vom face dacă va lua secretul cu el în mormânt?

XXXIX CAMERA MORTULUI

Nici unul dintre Cavalerii Tezaurului nu putu să dea un răspuns la întrebarea ptisă de contesa de Clare.

A doua zi, dis-de-dimineată, colonelul avu o lungă consfătuire cu contesa Francesca Corona, nepoata și favorita Lui. I se plânse, sptinându-i că în ajun i se trimisese un fals preot, un ticălos mizerabil, numit Annibal Gioja, devotat trup și suflet contesei de Clare, căruia îi pusese un anterioru peste redingotă.

—L-am bănuit imediat — adăugă el — și i-am îndrugat niște fleacuri. Dar vreau să mă spovedesc cu adevărat. Chiar dacă asta nu-mi ajută la nimic, nici rău nu poate să-mi facă, nu-i așa, Fanchette? Am să-ți spun multe lucruri. Le-am promis tuturor moștenirea mea, dar fu vei fi aceea care o va avea. Numai tu îmi ești dragă. Ție îți voi încredința taina tezaurului; din La Merci, ție îți voi atârna de gât Scapularull — Scapularul pe care îl curtam pe vremea când numele meu făcea să tremure Apeninii... numele meu de Fra Diavolo! îți voi da cheia tezaurului — lac de bogății fără fund, unde se găsește destul aur ca să poți cumpăra conștiința întregului neam omenesc.

—La ce-mi vor folosi toate acestea? murmură Francesca. Dacă dumneata nu vei mai fi aici, ei mă vor ucide.

—îi vei ucide tu, dacă vrei. În scrierile poetului nos-tru din Ferrara, divinul Ariosto, se vorbește despre un. eavaler care răstoarnă totul în calea lui cu o lance de aur. iiii vei avea lancea de aur... Dar, ascultă-mă, orele trec lepede ca minutele în preajma morții. Trebuie să câștigi moștenirea, îndeplinind poruncile mele. Vrei să mi te lUpui?

Francesca răspunse:

—M-am supus întotdeauna, tată.

Scapularul de Ia La Merci se credea că ar conține marele secret III Fracurilor Negre, dezvăluit în seria formată din Armata invi-. [bilă și Mama Leo. (n.t.)

«— E adevărat! Dar ceilalți... Ah! Ceilalți... se învâr-fesc în jurul meu așa cum șacalii și corbii dau târcoale în preajma leilor muribunzi. Sunt mulțumit că am să mor. Moartea e un refugiu. Altfel m-ar fi asasinat!

Un fior de groază, care desigur că era sincer, îi scutură mădularele sub cuvertură. El adăugă:

—Vino mai încoace. Ei trebuie să fie pe aproape. Dacă ar auzi ceea ce am să-ți spun, ai fi pierdută... Apropie-te și mai mult.

Glasul său se transformă în murmur, în timp ce continua:

—Îți trebuie un bărbat care să-ți păzească tezaurul. L-am ales dintr-o mie de oameni și l-am verificat ani de zile. Pe acest om îl doresc ca duhovnic. El știe și așteaptă. Du-te și adu-l încoace.

—Unde se află?

—Aproape de tot de aici, în pasajul Saint-Roch. Este un preot tânăr. Ca și noi, este de prin împrejurimile Sar-tenei; se numește abatele Franceschi. Repetă numele.

Contesa Corona se supuse.

Colonelul reluă:

—Francesca, Franceschi, așa îți vei aminti mai ușor. Locuiește la numărul trei în pasaj. A fost făcut vicar acum două zile. E un sfânt: postește ca să-și dea plinea la săraci. Nu trebuie să-i explici nimic. El știe dinainte tot ce are de făcut. Li vei spune numai

cuvântul convenit,

— Care cuvânt?

— A muri înseamnă a trăi. Repetă! — „A muri înseamnă a trăi.”

— Bine... Și vei mai adăuga: în noaptea care vine, va fi ziuă plină. Repetă!

— „În noaptea care vine, va fi ziuă plină.”

— Bine. Tu nu știi cât de mult țin la tine. O vei ști roîne.

Contesa Francesca se ridică.

— Nu încă — zise muribundul — mai așteaptă, că nu am terminat. Toată ziua de astăzi și în noaptea următoare, care va fi ultima mea noapte, tu vei comanda aici. Nu-ți fie teamă de nimic. Ei nu vor îndrăzni să-mi calce ordinele. Nu vor cuteza să ridice capul înainte de a mă fi văzut bine ținut în cuie între scândurile coșciugului.

Tu vei proclama cu tărie voința mea și nimeni nu se va ridica împotriva ei. Vei face-o?

— O voi face.

— Vei spune: Ultimele zile ale Tatălui Tuturor au fost chinuite de o teamă. I-au trebuit atâtea ani ca să moară, că ajunsese să se îndoiască de moarte. Se gândea că moartea putea să șovăie a-l lovi și să încerce de mai multe ori. S-a mai văzut așa ceva, mai cu scamă la babanii care depășesc limita obișnuită a vieții. Și Tatăl Tuturor are peste o sută de ani! Tatăl vrea, pentru a evita chinul unei îngropări premature sau alte primejdii pe care nu le precizează, el vrea ca trupul său să rămână terit de orice atingere în noaptea decesului și în ziua care \ a urma. Corpul său

va fi păzit și vegheat de omul pe care l-a ales el, care este un preot, singurul însărcinat ..I se roage la căpătâiul său și să procedeze la măsurile de îngropăciune, după ce va fi făcut probele convenite între el și Tatăl. Îți vei reaminti?

— Da, îmi voi reaminti.

— Du-te acum și lasă-i să intre aici pe toți bunii mei prieteni, pentru ultima dată.

Contesa Francesca Corona ieși. Șefii Fracurilor Negre intrară. Colonelul ținu să dea mina cu foți.

Către amiază, Francesca se întoarse cu tânărul vicar, care părea un om eu înfățișare ascetică. Colonelul le spuse șefii lor Fracurilor Negre:

— Scumpii mei copii, acum lăsați-mă singur, și ascultați de mica mea Fanchette, ca și de mine însumi, până în ceasul înmormântării. Altfel...

Nu termină, dar în ochii lui care se stingeau apărură o lucire ca de fulger... El mai adăugă totuși:

— Testamentul meu pecetluit vă va fi predat de către abatele Franceschi la o oră după funeraliile mele.

Colonelul Bozzo-Corona își dădu ultima suflare în ace- „ eași zi la orele patru după-amiază. Conform voinței sale exprimate în mod imperios, abatele Franceschi veghea singur rămășițele lui pământești.

Cu toate acestea, prietenii săi își făcură datoria. În cursul nopții și zilei următoare, nici unul dintre șefi nu părăsi palatul din strada Therese, iar în camera vecină cu

odaia mortuară instalară o capelă unde o călugăriță rămase în rugăciune până la ridicarea

corpului. Numai, doamna contesă de Clare, singură, lipsea dintre șefii adunați la palatul Bozzo.

De la ora decesului și până noaptea târziu, tânărul preot fu auzit recitind din răstimp în răstimp rugăciunile lați-, nești cerute de ritualul funerar.

Seara, șefii se adunară în sufragerie, unde luară o masă tristă — cu adevărat tristă, căci fiecare era îngrijorat.

Preotul, în camera mortuară, călugărița, în capelă, rămăseseră singuri. Călugăriței i se păru că aude în camera, colonelului niște zgomote curioase — cu toate că abatele Franceschi nu contenea să recite cu glas tare rugăciunile prescrise.

Nu încercăm să scuzăm fapta, dar călugărița se duse să se uite pe gaura cheii. Fu în zadar, căci gaura cheii era astupată ermetic.

De cealaltă parte a ușii se auzea un fel de forfotă, ca și cum s-ar fi făcut ceva care cerea multă mișcare. Se auzeau pași înăbușiți pe covor. Și patul scârțâia.

În loc să se roage, călugărița părea a fi căzut acum pradă unei agitații febrile. Ca să audă mai bine, își ridică o clipă voalul gros al ordinului său, care îi ascundea aproape toată figura, și dacă cineva ar fi intrat în acel moment, ar fi putut recunoaște, în dosul cutelor de serj negru, trăsăturile mândre și fermecătoare ale contesei Marguerite de Clare.

Aici, fiecare ducea războiul pe cont propriu.

Spre miezul nopții intră cineva. Era Francesca Corona, care venea să se reculeagă și să se roage. Ea purta în suflet un doliu adevărat și cucernicia sa nu era o comedie.

Călugărița avusese timp să-și lase voalul în jos. Cele două femei nu schimbară în tot timpul nopții decât câteva, cuvinte.

Zgomotul acela ciudat continua să se audă în camera mortului.

Spre ziuă, Francesca Corona se retrase.

Rămasă singură, contesa de Clare se apropie de ușă cu repeziciune, ca și cum cineva ar fi rupt legătura care o ținea îngenunchată pe scăunelul de rugăciune. De data asta nu mai încercă să se uite prin gaura cheii. Băgă mina în buzunarul rochiei și scoase un obiect pe care rareori călugărițele îl poartă asupra lor — un mic burghiu, nou-nouț. Cu ajutorul acestui instrument, ea atacă cu îndemânare și precauție canatul ușii. Pentru o contesă, avea o remarcabilă îndemânare a mâinii. În câteva minute, o gaură fu făcută în ușă. Doamna contesă de Clare își lipi mai întâi buzele de gaură, ca să sufle rumegușul produs de învârtirea burghiului. Apoi își aținti prin gaură un ochi lacom și aruncă o privire în camera mortului.

Cu toate că se lumina de ziuă, camera era foarte întunecată, pentru că draperiile erau trase în fața ferestrelor, dar contesa văzu din prima clipă ceva care o umplu de uimire. Chiar în fața găurii străpunse de ea se afla o ușă deschisă — o ușă pe care ea n-o mai văzuse. Această ușă se afla spre picioarele patului și, atunci când se închidea, dispărea în întregime în panoul lemnăriei de pe perete. Ușa dădea spre o scară tot atât de necunoscută contesei Marguerite, din care se zărea numai rampa înclinată.

După ce se orienta, contesa calculă că această

scară trebuia să coboare la parter, la penultima dintre camerele situate spre grădina de pe strada Vrăbiilor.

Afară de ușa nu se vedeau decât picioarele patului, o jumătate de metru de zid și colțul unei canapele pe care stătea un om. Omul apărea tăiat de marginea rotundă a găurii făcute de burghiu. Nu i se vedeau, decât picioarele. Dar asta era destul ca să se observe că el nu purta veșmânt preoțesc.

Cine era acest ora? Și ce făcea aici?

Pe de altă parte, marginea pateri era netedă. S-ar fi Zis că sub cuvertură nu era nimic.

În timp ce falsa călugăriță privea cu luare-aminte, cău-tându-l pe preot și corpul, care trebuiau să fie acolo dar Care lipseau, la capătul scării apărură un cap de om. Era chiar fruntea mistică și pe jumătate cheală a abatelui Franceschi. Purta în spatele lui o povară care deveni Vizibilă după ce urcă și ultima treaptă a scării.

Această povară era cadavrul colonelului.

Contesa Marguerite își opri răsuflarea, rămânând cu gura căscată. Ea vedea, dar nu-și putea crede ochilor, atât era de neverosimil și de straniu acest spectacol.

De unde venea abatele? Și de ce căra el astfel un cadavru? Fusesse mai întâi coborât, fiindcă acum îl aducea din nou sus. Încă o dată, de ce?

Contesei îi trecu prin minte eă leșul trăia. Așa se explica totul. Colonelul fusese dus la parter ca să poată da indicații exacte asupra tezaurului și să frustreze astfel asociația Fracurilor Negre.

Era probabil, era sigur...

Ba nu, leșul era rigid, părând uscat și mumifiat. Abatele Francoschi îl purta eu o mare ușurință. El îl aruncă pe pat, unde corpul rămase nemișcat și țeapăn — ea acela al unui animal împăiat. Și era chiar colonelul, despre asta nu mai putea fi îndoială. Din întâmplare, capul se afla spre picioarele patului și rămânca în câmpul vizual al găurii din ușă. Se vedea din plin. Era colonelul în carne . și oase.,.

În acel moment, omul de pe canapea se ridică. Contesa de Clare își înăbuși în piept un strigăt de stupeoare ce era gata să-i scape.

Ne amintim că contesa Marguerite, astăzi travestită în călugăriță, jucase odată alt rol, acela de model de pictură, pentru a se putea introduce în atelierul lui Reynier, ca să capete explicații asupra acelei pânze misterioase, tabloul de la galeria Biffi. Ei bine, cele două chipuri din tablou se aflau acum acolo, în fața ochilor contesei: cel viu și cel mort, tânărul și bătrânul. Cel care se ridicase de pe canapea era tânărul din tablou, acel chip imberb și palid care părea sculptat în alabastru.. Cel care l fusese aruncat mort pe pat era bătrânul.

Xh ; -

UNDE SE VORBEȘTE

DESPRE VINCENT CARPENTIER

O rază de lumină străbătu mintea Margueritcă. Cheia enigmei era aici.

Contesa nici nu se gândi măcar să-i cheme pe tovarășii ei, ca să-i pună la curent cu descoperirea sa. Aici, am mal spus-o, fiecare lucra pentru el. Orice asemenea asociație presupune trădare. Tezaurul unea

eforturile, dar dezbină adine pasiunile. El era în același timp și legă-tură, dar și măr al discordiei.

Toți acești iubitori de aur erau ca animalele sălbatice în jurul unei prade. Pentru ei, fratele însemna dușman; căci prada, ca și o asigurare viageră, trebuia să revină ultimului rămas în viață.

În dragoste, există un singur euvânt odios: acela de împărțeală.

Contesa Marguerite păstră pentru ca singură secretul. Cavalerii Tezaurului erau prea numeroși. Dincolo, de cealaltă parte a ușii, nu existau decât doi asociați: tânărul și preotul. Contesa trecul de partea dușmanului: de partea urmașului care ieșise ca din pământ. Ea lăsa să se termine privegherea, apoi punerea în coșciug, apoi transportarea raclei în dricul împodobit cu. pene al pompelor funebre. Și urmă convoiul până la cimitirul Pere-Lachaise.

În timpul întregii ceremonii, ea nu-l slăbi din ochi pe abatele Franceschi. Iar seara, în timp ce ceilalți șefi ai tezarului din La Merci țineau sfat, blestemându-l pe bătrânul diavol care îi păcălise încă o dată din fundul mor-mântuhu său, contesa Marguerite urca scara întunecoasă a unei biete case din pasajul Saint-Roch. Abatele Franceschi ocupa în această casă o mică locuință la etajul al treilea.

Contesa bătu la ușă. Nu. i se răspunse.

Cheia era în broască. Contesa își zise:

—Mă așteaptă poate un cuțit dincolo de această ușă...

Dar era curajoasă, și intră fără zăbavă.

Dincolo de ușă se afla, într-adevăr, un cuțit, dar el

nu era pentru contesa Marguerite.

Camera, sărăcăcioasă și plină numai de obiecte de cult, era slab luminată de flacăra unei luminări care se sfârșea într-un sfeșnic de aramă.

După ce deschise ușa, Marguerite crezu că nu e nimeni în cameră, dar chiar de la primul pas piciorul i se împiedică de un veșmânt, care era .anteriul abatelui Franceschi.

Tânărul preot era întins cit era de lung pe podea. Sub el se afla o baltă de sânge. Fusese desigur înjunghiat pe la spate, în timp ce aprindea lumina care era acum pe sfârșite.

Marguerite fu adine surprinsă, dar nu de uimire.

—Așa de repede! făcu ea.

Ieși și închise ușa în urma sa. Pe scară se gândi:

—Celălalt a rămas acum singur. Va fi un duel între noi doi... un duel pe viață și pe moarte!

A doua zi, la prima oră, toți Cavalerii Tezaurului se adunară în biroul magistrului Leon de Malevoy, notar, care se ocupa de multă vreme de afacerile colonelului Bozzo. Toți se gândiseră la același lucru, fără a se consulta dinainte: să cumpere palatul din strada Therese.

La drept vorbind, nimeni nu era sigur, dar toți credeau că tezaurul din La Merci, mutat bucată cu bucată din insula Corsica la Paris, trebuia să fie ascuns fie în pivnițele, fie în grădina palatului.

Se salutară în mod prietenos. Fiecare se prefăcea că e îneîntat de a-și întâlni colegii. Singur contele Corona adoptă o atitudine dintre cele mai rezervate, deoarece se socotea urmaș direct și de drept — prin

Francesca, soția sa.

Magistrul Leon de Malevoy era un notar de viță nobilă, a cărei curtenie și cinste deveniseră proverbiale. El se arată foarte bucuros să dea toate informațiile cerute.

Colonelul Bozzo avusese, într-adevăr, la el în depozit bunuri mobile cât și imobile reprezentând valori considerabile. Domnul Lecoq de la Periere fusese omul de legătură obișnuit între colonel și el, magistrul de Malevoy. Dar cu citeva luni în urmă, colonelul, chiar el în persoană, venise să-și retragă toate valorile. Magistrul de Malevoy avu bunăvoința să le arate patru clasoare goale, care mai purtau încă numele colonelului Bozzo și care nu mai conțineau decât specificații amănunțite, având în partea de jos confirmarea de lichidare scrisă și semnată de mâna colonelului Bozzo.

Asupra situației palatului din strada Therese, magistrul Leon de Malevoy fu încă și mai explicit. Palatul nu mai făcea parte din masa succesorală, pentru simplul motiv că el fusese vândut la începutul primăverii unei familii ele americani cu numele de Penn — nume foarte cunoscut, după cum observă magistrul Leon de Malevoy. El personal nu avusese plăcerea să cunoască această familie Penn, în contul căreia încasase, de la domnul J. B. Schwartz, mai multe mandate, ca să achite prețul imobilului, de 385 000 franci, în mâinile regretatului colonel Bozzo. Acești Penn erau de fel din statul Virginia, Ei urmează să vină la Paris ca să locuiască palatul, dar nu se știe când. Magistrul Leon de Malevoy arată contractul de

vânzare și chitanțele.

Cavalerii Tezaurului, inclusiv contele Corona, ieșiră din biroul notarului complet dezorientați și foarte dezolați. Marea asociație a Fracurilor Negre, cu desăvârșire ruinată, avea să lucreze de aici înainte pe alte baze, ca o bandă de pungași mărunți. Trebuia să-și câștige pâinea cea de toate zilele.

Cu toate, acestea, morții continuau să se înmulțească în jurul acestor grămezi de bogății de negăsit. Francsca Corona, biată ființă gingașă, fu prima victimă, datorită aparentei încrederi și dragostei adevărate pe care o manifestase față de ea colonelul Bozzo.

Totuși, colonelul o înșelase și pe ea, cum îi înșelase și pe ceilalți. Murind, el nu-i dăduse nimic, nu-i încredințase, nimic. Dar cum ar fi fost de crezut o încăpățănare atât de neobișnuită? Printre Fracurile Negre se răspândise convingerea că Fanchette era cea care primise de la părintele ei secretul asociației, faimosul Scapular din La Merci și cheia tezaurului.

Contele Corona procedă ca acei copii care strică jucăria ca să vadă ce este înăuntru. El o ucise pe Francsca, soția lui, dar nu află nimic. Ceilalți însă crezură că el știa, și contele Corona fu, la rândul lui, ucis.

Acest aur îngrămădit aducea cu el în mod fatal și mo-ravurile din țările aurului. Se ucidea aici cu aceeași ușurință ca și în exploatarea aurifere din Sonora sau ca îrf concesiunile din Australia.

Ultimul care muri fu domnul Lecoq, faimosul toulonea Frăție, care, de la decesul colonelului,

devenise cel mai important dintre șefii tezaurului din La Merci.

Lecoq fusese ucis în cursul unei expediții îndrăznețe, îndreptată împotriva băncii Schwartz. Foamea îl împinge pe lup să iasă din pădure. Fracurile Negre își pierduseră răbdarea.

După această teribilă aventură care pusese capăt crimelor lui Eceoq, se iscă un fel de panică în sânul asociației. Principalii șefi dispărură, iar misterioasa armată intră parcă în pământ, cel puțin pentru un timp.

În primăvara anului care văzuse aceste ultime evenimente, într-o seară de aprilie, Reynier și Irène se găseau împreună în cămăruța acesteia din urmă și vorbeau despre viitoarea lor căsătorie, deoarece Irène consimțise în sfârșit să devină soția tânărului pictor.

Reynier nu mai era băiatul vesel de altădată. Cariera lui devenise grea de îndată ce nu mai simțise la spatele său protecția unui om influent. El suportase chiar de două ori contralovitura căderii tatălui său adoptiv: comenzile bine plătite se răriseră, iar el consacra cea mai mare parte a micului său câștig ca să achite datoriile lui Vincent Car-pentier. Despre acesta din urmă încă nu se știa nimic.

Irène și Reynier se iubeau. Dragostea lui Reynier era înflăcărată și profundă, dar în aceea a tinerei fete se simțea o oarecare reținere. Adeseori, ea era tristă.

În seara aceea, ei fixaseră ziua nunții lor, și Reynier, în culmea fericirii, îi mulțumea logodnicei sale, dar tocmai atunci portăreasa aduse o scrisoare

purtând o marcă din străinătate. Sau, mai bine zis, două scrisori, căci sub prima se afla una mai mică, cu marcă din Paris, pe care tinăra fată o ascunse după ce aruncase o privire asupra adresei.

Irène era galbenă ca ceara, în timp ce deschidea primul plic.

Scrisoarea conținea doar aceste cuvinte, scrise de o mină necunoscută:

Vincent Carpentier a murit. Mormântul său se află la Stolberg-les-Mines, între Liège și Aix-la-Chapelle, teritoriu neutru. Întrebați de minerul nr. 103.

Ircne îi întinse hârtia lui Reynier. Plângea, clar printre lacrimi strecură totuși o privire spre o a doua scrisoare, care glăsuia:

Contele J. cere o întrevedere domnișoarei Irène Carpentier, ca să-i vorbească de maica Măria cea Bună, „sora lui.

— Să ne căsătorim imediat și să plecăm de aici! zise Reynier.

Irène își șterse ochii, apoi răspunse:

— Ne vom căsători după ce ne-om întoarce, și vom pleca chiar mâine.

PARTEA A DOUA POVESTEA IRENE!

Î
DOMNUL ȘI DOAMNA CANADA

Există în apropierea cimitirului Pere-Lachaise o stradă cu un nume ciudat de melancolic. Se numește strada Celor care pleacă. Se spune însă că numele nu i-ar veni de la gara funebră în care se oprește ultima călătorie a omului. Căci cu mult înainte de înființarea cimitirului” se afla aici Drumul celor care pleacă, și el trecea peste câmp ca să ajungă din cartierul Marais, prin cătunul Popincourt, la șoseaua ce duce spre Metz.

Cei care pleacă erau cei ce făceau înconjurul Franței și care își începeau în mod invariabil călătoria „cu provinciile de la răsărit. Toți, sau aproape toți acești infanteriști ai muncii se îndreptau, după o lege nescrisă, mai întâi spre; răsărit, Ei părăseau, marele oraș cu toiagul simbolic în nună, cu desaga la spinare, unii singuri” și aceștia erau cei mai fericiți, fiindcă nu aveau pe nimeni de regretat, ceilalți însoțiți de familie sau de prieteni, care îi conduceau cu o veselie prefăcută, amestecată cu lacrimi reținute.

La capătul drumului Migdalilor, spre stânga când vii dinspre șoseaua Roquette, unde au loc acum altfel de despărțiri, se afla o biată cârciumioară care se chema «Revederea». Nume de bun augur, dar care nu se împlinea întotdeauna.

La «Revederea» se mai trăgea o dușcă, dar nu la botul calului, căci acești pașnici soldați nu aveau sub ei decât picioarele lor zdravene; după aceea urmau lungi îmbrățișări:

— La revedere, fiule; la revedere, frate, mamă! Oh, mamă, scumpă, la revedere!

Și tânărul se îndrepta cu pași mari spre drumul

Celor care pleacă, în timp ce restul se întorceau agale în oraș. Uneori, câte o fată tânără continua să plângă, chiar după ce lacrimile mamei secaseră. Oh! Cit de mult făgăduise ea să iubească și să nu uite! Căci spunea:

— Chiar de-ar trebui să aștept toată viața, voi aștepta! Vai, la întoarcere, călătorul nu era așteptat, de multe

ori, decât de singurătate!

Făcuse un drum atât de lung! Fire argintii îi luceau acum prin părul des și negru. Când întreba de mamă, i se arăta un mormânt. Dar Luiza?

— Eu sunt! răspunde vreo fetiță blondă, de zece ani: leit portretul celei care făgăduise să-l aștepte...

În 1843, câmpurile dispăruseră de mult sub năvala clădirilor, drumul Celor care pleacă devenise stradă, și chiar o stradă destul de mare, dar care disprețuia pe tot parcursul ei grija de aliniere atât de scumpă edililor noștri, și populată ca un furnicar.

La o distanță de cinci sau șase sute de pași de bulevardul care ducea afară din oraș și cu puțin înainte de cotitura spre nord-est, se deschidea o poartă de intrare, la fel cu acelea ale fermelor din regiunea parâziană. Ea dădea într-o curte foarte întinsă, dar prost pavată, plină de noroi, cu o mulțime de porumbei, de găini și chiar de rațe, cărora apa murdară nu le lipsea niciodată.

Căruțele și ustensilele unui cultivator de legume se răspândeau cam pe trei sferturi din teren. Restul era ocupat de mijloacele de căraușie ale unui lăptar, ale cărui fae-toane, străpunse de o mulțime de găuri

rotunde, lăsau să se vadă prin acele deschizături bidoanele din tablă albă.

În fund, spre stânga, se auzeau mugând vacâle, și un porc enorm (cu voia dumneavoastră), ieșit pe jumătate din cocina lui, scormonea leneș cu râțul prin noroi.

La dreapta porții, după ce traversai curtea, cu toate riscurile și primejdiile, ajungeai la o boltă situată sub o casă cu cinci etaje, care, văzută de afară, semăna cu un ciur, atât de multe și de mici îi erau ferestrele. Ai fi respirat mai ușor prin găurile de la faetoanele lăptarului.

Treizeci de familii se sufocau înăuntru, în schimbul a treizeci de chirii modeste, e drept, totuși rentabile, achitate unui filantrop binecunoscut, care construia „cartiere muncitorești”.

Cred că este cazul să se pună stavilă acestor lugubre bucurii, obligându-i pe proprietari, amici ai poporului, să nu-și asfixieze locatarii decât pe jumătate.

Pot să afirm că exact în 1843 cunoscusem pe un binefăcător al săracilor, care împărțea o cameră în patru părți în dublul sens al suprafeței și al înălțimii, ca să-i poată „găzdui pe cei nenorociți la un preț mai ieftin”. Așa spunea el. Și câștiga sută la sută prin acest procedeu groaznic de caritabil. Astăzi, filantropul nostru doarme într-o cutie și mai strâmtă încă, Dumnezeu să-l ierte!

Dincolo de gang se afla o grădină, plantată cu pomi fructiferi și cu liliac pipernicit. Această grădină era împărțită în mici compartimente pătrate,

despărțite între ele prin zăbrele înalte până la brâu, formând un fel de tablă de șah. Fiecare pătrat al acestei table de șah era dat în folosința exclusivă a unui locatar. Se spunea că una din aceste livezi în miniatură fusese foarte râvnită. Într-un an de mare belșug făcuse să rodească trei cireși.

Mai încolo, dar și mai departe de stradă, se ridica un pavilion, construit într-un stil curățel, care contrasta cu restul proprietății. Doi tei uriași îl umbreau dinspre grădină și-i mascau fațada împodobită cu sculpturi mitologice.

Acest pavilion era un vestigiu al timpurilor trecute, rătăcit între cocioabele noi, dar care păreau mai năruite decât el. Deasupra ușii de la intrare se mai vedea încă o stemă, susținută de doi sălbatici cu pene pe cap și cu ghioage în mâini.

Altădată fusese o vilă sau, cine știe, poate chiar o „casă de agrement”, retrasă printre boschete misterioase consacrate cultului Grațiilor. Astăzi, camerele ei sânt date cu chirie, unele întregi, altele împărțite, cum s-a spus mai sus, lucrătorilor de ambele sexe, foarte numeroși prin acest cartier al muncii.

Căci mizeria domnește acum în acest colț din Paris, vechi paradis al dragostei, și de-abia dacă au mai rămas din loc în loc câteva din acele „folii” l care au dat nume la atâtea străzi și care în prezent se ascund printre uzine sau case de raport. Și trebuie să privești de aproape ca

—i Folies — nebunii, aici în sens de „case de petrecere”. (n,t.)

să poți recunoaște, sub masca decăderii lor, aceste mici temple în care domnii finanțelor se întreceau în lux și galanterii cu domnii din nobilime.

Cu excepția cimitirului Pere-Lachaise, unde orgoliul postum se răzbună, munca cinstită și anevoioasă a înlocuit aproape peste tot exageratele extravagante ale ar-ginților câștigați cinstit sau necinstit.

Pavilionul din. fund se numea Castelul Gaillaud.

Nu știu dacă o fi existat vreun Gaillaud care să fi participat la cruciade, dar a existat, sigur, unul în lumea finanțelor, și oricine știe că un Turcaret își cumpăra stemele cu banii altora.

Castelul Gaillaud avea trei etaje. Ele dădeau spre Pere-Lachaise, de care se aflau mai apropiate decât de strada Celor care pleacă.

Datorită imensei curți de fermă, a celor două clădiri masive și a grădinii în formă de tablă de șah, pavilionul nu era despărțit de cimitir decât de drumul Perilor, unde nu fusese construită încă nici o casă.

Ii cerem iertare cititorului de a-l fi concludus atât de departe de la el de acasă, și pe un drum atât de întortocheat, dar tocmai la etajul al treilea al acestui pavilion, zis Castelul Gaillaud, se va rcânnoda drama noastră.

Intrarea se făcea printr-o ușă boltită, situată sub cei doi. tei și care dădea spre o scară cu treptele tocite de timp, dar păstrând încă o oarecare linie, grație rampei de fier forjat.

Pe platforma etajului al treilea se deschideau trei uși: două înspre cimitir, iar una înspre curte.

Mai exista acolo și o mică galerie care ducea la o cameră de burlac, al cărei plan făcea unghi drept cu fațada pavilionului.

Prima ușă, aflată în dreapta scării, avea ca firmă un mic carton pe care puteau fi citite următoarele cuvinte, scrise cu caractere elegante de o mână sigură:

Domnișoara Irène, brodează.

În broasca celei de-a doua uși din stingă scării se afla o cheie de care atârna o rondelă de hârtie pe care scria;. Cameră de închiriat.

Ușa ele pe galerie, care ducea la camera de burlac, nu se vedea.

În fine, pe ultima ușă a palierului, pe partea dinspre curte, o mină greoaie scrisese cu cretă albă această inscripție plină de o naivă înfumurare: Domnul și doamna Canada, rentieri, Paris.

Vom intra aici, într-o după-amiază călduță de la sfârșitul lui august 1843.

Camera domnului și doamnei Canada avea două ferestre ce lăsau să se vadă, prin frunzișul cam rărit al teilor, partea din spate a acelei case găurite ca faetòanele lăptarului. Era mobilată cu o grămadă de obiecte desperecheate, într-o dezordine ce nu părea a fi un efect al artei. În fața unui pat, fără perdele și acoperit, în chip de cuvertură, Cu un tartan în culori ți pătoare, se afla un mic divan, cam murdar și decolorat, dar nu lipsit de oarecare pretenție de eleganță. Deasupra acestui divan atârneau o chitară și un clarinet, o tamburină din țara bas-cilor și un corn de vânătoare, toate dominate de o umbrelă din pânză

roșie de mărime colosală.

Celelalte scaune erau jilțuri de pai, ca la biserică.

Partea cea mai mare a zidului era acoperită de o pânză întinsă ca o tapiserie de Gobelins, căreia trebuise să i se îndoiaie cele patru margini din cauză că era prea mare. Această pânză servise, de bună seamă, drept firmă sau cortină vreunui teatru de bâlci, căci pe ea se aflau reproduse, în jurul unui medalion central, făcut anume ca să atragă atenția publicului, diferite figuri de gimnastică. Medalionul, în forma unui sul desfășurat și ornamentat din belșug cu flori, oferea privirilor o femeie înaltă și voinică, culcată pe spate, care-și expunea cu toată sinceritatea ampla goliciune a pântecului, având numai buricul ascuns, nu de un exces de pudoare, ci de un uriaș pietroi. La dreapta și la stînga, doi Herculi sălbatici stăteau drepti, înarmați cu baroase de fierărie, și se vedea bine că se pregăteau să zdrobească piatra de pe buricul femeii.

O inscripție în litere de aur se încolăcea în jurul sulului și spunea:

CU PERMISIUNEA AUTORITĂȚILOR TREBUIE SĂ
VEZI, CA SA CREZI

Număr executat de doamna văduvă Leocadie Sama-youx, împlânzitoare primă a tuturor capitalelor Europei, rezervat în exclusivitate locuitorilor din acest oraș.

De cealaltă parte a camerei, în picioare, pe marginea șemineului, era un portavoce enorm, înlocuind pendula, străjuit de două pălării chinezești, care-i făceau o frumoasă garnitură.

Pe cămin se aflau două sau trei oale de gătit, precum și diferite alte ustensile de bucătărie.

În dreapta se lăfăia un fotoliu Voltaire, din care curgeau câlții prin nenumărate răni; la stânga, o copaie de lemn sprijinită pe patru piciorușe. Copaia conținea o salteluță de paie și câteva zdrențe.

Era pătuțul unui copil.

În fine, în mijlocul camerei, sub o maimuță împăiată, care atârna de tavan ca o lustră, se afla o măsuță de brad nou-nouță încărcată de sticle, de pahare, o ceașcă ciobită plină de muștar și o bucată de ziar cu resturi de mezeluri.

Nu știu cum să descriu impresia lăsată de această harababură de lucruri. Desigur că aspectul vechiturilor nu dovedea bunăstare, dar totul părea mai curând absurd decât sărăcăcios.

Un bărbat stătea culcat în pat, cu toate că trecuse de mult de amiază. Avea o figură de om cumsecade, puțin cam palidă sub boneta largă de bumbac, și ochiul său stâng purta urma unei lovituri de pumn, aplicată de o mână de maestru.

În fotoliul Voltaire, un alt bărbat... Dar de ce să înșelăm buna credință a cititorului? Era doamna Canada în persoană, care își mistuia dejunul îmbrăcată într-un halat ce trebuie să fi făcut fala vreunui băcan înainte de a ajunge pe umerii ei

Era o femeie cam de patruzeci de ani, nu tocmai urâtă, cu toată ciudățenia costumului și supra-abundența formelor sale. O pătlăgică roșie pusă alături de obrazul ei ar fi părut palidă. O barbă de adolescent îi mijeia sub bărbie și în jurul buzelor.

Gâtul ei făcea să te gândești la vigoarea lui Atlas, pe al cărui grumaz se sprijinea pământul.

Totul era jovial și bun, în ciuda caracterului cam bărbătesc al ansamblului. Dar, lucru curios, sub grosimea sprâncenelor, doi ochi languroși și migdalați dădeau fizionomiei sale un aer sentimental, care te îndemna să visezi și să râzi. Să râzi, mai cu seamă. Totuși, noi nu v-am fi sfătuit să râdeți prea tare, căci doamna Canada, veți avea imediat dovada, nu avea mâna ușoară.

— Bătrâne — zise ea, punând pe marginea semineului paharul pe jumătate plin din care băuse — toate astea sânt prostii. Când ai avut nefericirea să-ți pierzi, dintr-o glumă și fără răutate, primul soț, nu poți să-l privești cu plăcere pe cel de-al doilea zăcând pe patul de suferință de pe urma unui gest al mâinii, gest urât. Mi-a părut rău că te-am lovit atât de tare, fiindcă nu voiam să te dobor, și-ți cer iertare.

— Ah, Leocadie! făcu domnul Canada adine mișcat. Nu ți-aș fi cerut atât de mult. E drept că în jocul enervării mi-ai dat cam multe ghionturi, dar trebuie să adaug că toate bușelile din cele patru continente ale pământului nu ar reuși să-mi micșoreze dragostea pentru tine...

— Sint cinci continente — întrerupse Leocadie.

— Da? Atunci s-a schimbat? făcu domnul Canada cu resemnare. Auzisem mereu spunându-se de patru... Dar nu are rost să ne facem sânge rău pe chestiuni geografice. Voiam numai să spun că nici toți pumnii de pe lume nu m-ar putea face să uit fericirea cu care m-ai coplesit călcând în picioare diferența dintre

stăpână și slugă, pentru a mă ridica la cinstea de a fi bărbatul tău, cu tot rangul meu inferior. Leacul care m-ar vindeca pe loc de toate rănilile mele fizice și morale ar fi o sărutare a buzelor tale, pe care ai putea să mi-o acorzi cu drăgălășenie.

Doamna Canada se sculă numaidecât și se îndreptă spre pat, făcând să se cutremure pardoseala sub apăsarea pașilor săi.

— De cind suntem împreună — murmură ea — e limpede că ți-ai șlefuit limbajul. Faptul că te-am ridicat până la mine te-a făcut mai simandicos, și de aci încolo ne vom explica în mod civilizât, în loc să ne beștelim ca mârlandii; în privința asta îmi iau angajamentul.

Două sărutări făcură explozie. Cea a Leoeadiei era magistrală și ocrotitoare; cea a lui Echalog (căci fericitul era chiar Echalog al nostru) răsună ca o fanfară de iubire și tinerețe. El își aruncă brațele în jurul griului robust al idolului său și zisel cu entuziasă bucurie:

— Mi-ar fi egal clacă ar fi să plătesc fericirea prezentă cu prețul unei serii de pumni în cap. Nu există trandafiri fără spini! Tu ai carnația lui Arpinfiorosul s-avo-yard, și dulcea mireasmă a unei regine!

Leocaciele zâmbi cu blândețe.

— Nu ești frumos — murmură ea — dar e sigur ești ai un temperament plin de poezie. Scoală-te, dacă se poate, să vorbim prietenește.

Domnul Canada dădu imediat la o parte cuvertura. Pulpele și brațele îi erau pline de vânătăi, ca și -

ochiul, dar el nu mai simțea nimic din toate acestea. Luă loc pe un scaun lângă regina lui, care se reasezase în fotoliul Voltaire.

Leocacție trase o dușă și începu astfel:

— Fără îndoială că în căsnicie trebuie să existe un stăpân, o prevede chiar legea, dar asta nu înseamnă că celălalt trebuie să lăncezească în robie. Înainte de toate, eu sunt pentru libertate, așa că dacă ți-ar trece prin gând să-mi spionezi pașii și purtarea...

— Niciodată de acum încolo! Întrerupse Echaloț. Chiar dacă te-aș vedea cu un militar, tot n-aș crede!

— Închide pliscul! Vorbim serios. Eu îmi port nădragii cum se cuvine, dar și tu ai dreptul să-ți spui părerea, cu blândețe, și fără să mă superi.

— Dacă ai fi vrut să mă ascuți ieri seară, Leocadie...

— Tot n-ai aflat că sunt iute la mânie? Ia spune? ripostă doamna Canada cu un început de nerăbdare. De două sau trei zile ești trist, asta nu-mi place. Pe deasupra, când eu lovesc, tu nu. ripostezi; e stupid!

1 Numele unui faimos luptător de profesie din secolul XIX, o creatură pe cit de superbă, pe atât de bestială, (n.r.)

Doamna Canada spuse acestea soțului ei ca și cum l-ar fi învinuit că nu cunoaște nici cele mai elementare reguli de politețe. Ea. adăugă, mai încet:

— Haide, bătrâne, îți dau dezlegare, spune- ec ai pe inimă.

Domnul Canada privi mâinile puternice ale jumătății salo nu fără oarecare îngrijorare,

— Ei bine — făcu el — am să mă spovedesc cit

vrei, dacă nu ai nimic împotriva; dar cât despre ripostă în momentele de grindină, e cu neputință. Să ridic mâna asupra ta mi s-ar părea că e un lucru tot atât de ticălos ca un sacrilegiu. Mă mustru chiar dacă mă apăr. Nu o să mă crezi, dar sunt puternic ca un taur, deși nu se vede, și numai la gândul că aş putea să te rănesc sau să-ți scrântesc vreun mădular...

Leocadie îl întrerupse printr-un hohot de râs răsunător. Ceea ce se găsea sub pulpanele halatului ei se clătina ca o mare agitată.

— Bine — reluă Canada nițel înțepat. Tu n-ai să te convingi niciodată de puterea mea, fiindcă niciodată nu o \oi îndrepta împotriva ta. Asta pentru că nu-mi place să schimb; te-am idolatrizat sub numele de mama Leo și numai pronunțându-l acest nume simt un fel de freamăt în vine de parcă s-ar mișca o mie de peștișori. Tu ai vrut să-ți schimbi numele, foarte bine! dar bunul simț îmi spune că ar fi trebuit să mi-l schimb și eu o dată eu tine, deoarece, spre fericirea mea, noi suntem ca și unul singur, însă...

Șovăi.

— Însă ce? întrebă Leocadie.

Vocea lui Canada deveni tristă și gravă.

— Nu te supăra — răspunse el — asta nu ar fi demn ele inima ta, căci împrejurarea se referă la delicatețea intimă a sentimentelor mele față de defuncta mea familie. Eu am primit numele de Echalog de la strămoșii mei, care s-au căsătorit legitim în fața lui Dumnezeu și a oamenilor. E un lucru sfânt. Și, pe urmă, eram obișnuit cu el. Tu ai hotărât să nu mai fiu Echalog, să fiu Canada, n-am nimic împotriva,

dar asta mă încurcă și mi se pare că nu mai sunt conform cu actul de naștere de la primăria de unde sunt de loc.

Leocadie îi întinse cu grație propriul ei pahar.

— Trage un gât — zise ea. Nu te învinuiesc, te lași pradă prejudecăților naturii și neroziei tale, care nu vede niciodată dincolo de vârful nasului. Ceea ce am făcut am avut dreptul să fac, deoarece Canada era una din poreclele și numele de ocazie ale primului meu bărbat, Jean-Paul Samayoux. Murind el, eu, ca văduvă, am avut dreptul să aleg în ce privea moștenirea lui, iar tu i-ai urmat ca să-mi umpli singurătatea, așa încât nu se putea ca tu și eu să purtăm nume diferite. Asta este de la sine înțelese.

— Dar bărbatul e cel care dă numele — obiectă Canada-Echalot.

— Depinde de situația socială. Du-te și vezi dacă regina Angliei se numește doamna Prinț Albert!

— E adevărat că m-am comparat de multe ori în inima mea cu tânărul acela — răspunse Echlot. Am avut amândoi același noroc de a face o căsătorie aleasă... Dar asta nu mă lămurește de ce ți-ai schimbat tu numele. .

Doamna Canada tăcu o clipă înainte de a răspunde.

— Bătrâne — zise ea în cele din urmă — cine s-a fript cu supă suflă și în iaurt. Celelalte două nume ale mele: doamna văduvă Samayoux și mama Leo erau prea cunoscute de oamenii aceia.

Echlot deveni palid.

— Care oameni? întrebă el.

— Știi despre cine vreau să vorbesc, fiindcă te trec flori.

— Fracurile Negre!... bolborosi Echalo.

— L-am văzut pe unul din ei — rosti încet femeia — unul pe care îl credeam mort, pe doctorul Samuel! Și asta îmi ajunge. Mi-e frică!

II

MĂRTURISIREA LUI ECHALOT

Dacă fosta mama Leo ar fi privit în acea clipă chipul fostului Echalo, soțul ei cu numele schimbat, ar fi putut băga de seamă că numele doctorului Samuel și știrea rcânvierii lui nu-i provocase lui Canada o prea mare surpriză.

El pălise amântindu-și de Fracurile Negre, și atâta tot, dar nu era nevoie să fii mare diplomat pentru a ghici că asupra acestui misterios subiect știa cu mult mai mult decât regina lui.

— Doctorul Samuel — zise el totuși — un mare ticălos, asta-i sigur!

— El făcea parte dintre cei pe care vagmistrul îi aranjase — reluă femeia — chiar în seara nunții Valentinei cu scumpul meu Maur ice. Dar omul nu poate fi perfect: din patru, vagmistrul i-a dat gata pe doctorul în drept, pe Ludovic al XVII-lea și pe domnul Portal-Girard. Se pare că Samuel a scăpat. Nu-i port pică pentru asta, numai că mutra lui lividă mi-a dat flori și mi-am zis: „Când vezi una din păsările astea, înseamnă că nici restul bandei nu e departe”. Altădată am avut curajul să-i înfrunt în interesul celor pe care îi iubeam, era lucru normal, dar acum, că cei doi copii au fost salvați, căsătoriți și se află fericiți pe

meleaguri străine, nu mai e nevoie să intru în gura lupului, mă înțelegi?

—Ce mai! făcu Echalog. Înțeleg că n-au să recunoască numele, fiindcă nu mai există, dar frumusețea chipului, asta-i altceva!

—Gura, lingușitorule? Coama mi-era încă neagră când am ajutat la evadarea lui Maurice din închisoare, și de câte ori mă gândesc la asta îmi vine să te sărut, fiindcă purtarea ta a fost strașnic de curajoasă...

Echalog deschise larg brațele, vrând să culeagă sărutarea făgăduită..

—Lasă fleacurile! porunci doamna Canada. Acum vorbim despre lucruri serioase. Spuneam, așadar, că de atunci încoace eiuful mi-a încărunțit de tot și că, trecând prin țările calde de la tropicele ecuatorului, pielea mi s-a bronzat și mai mult, desăvârșind acțiunea soarelui de prin bâlciuri. Iată ce gândesc eu: dacă Fracurile Negre m-ar căuta cu tot dinadinsul, e sigur că măsura de prevedere de a ne fi transformat amândoi în domnul și doamna Canada nu ar fi de ajuns, dar ei au uitat de mine; trei sferturi din cei cu care aveam de-a face pe atunci în interesul lui Maurice și al Valentinei și-au înghițit limba împreună cu toulonezul Frăție și cu bătrânul acela fățarnic de colonel. Cei rămași au acum alte griji; și cum nu e mare lucru de făcut cu mine, mă vor lăsa în pace, dacă nu mă duc să-i trag de mânecă, strigându-le: „Iată-mă, suit aici!”

—S-ar putea să fie și așa — zise Echalog, care se strădui să pară convins. Accept starea civilă de Canada. Mergem să mâncăm ceva la barieră?

— Un moment! replică femeia cu o voce mai gravă, în timp ce se proptea în fotoliu într-o poziție maiestuoasă. N-am isprăvit. Am binevoit să-ți dau explicațiile de care m-aș fi putut lipsi spunându-ți pur și simplu: mă plictisești! La rândul meu îți cer și eu să-mi dai câteva, și încă dintre cele mai importante. Fii bun și uită-te în ochii mei.

Echalot ascultă, dar pleoapele sale clipiră.

— Leocadie — murmură el — e o prostie să-ți iei acest aer impunător. Mă intimidezi.

— Ce-am convenit în ziua când m-am căsătorit cu tine? întrebă cu severitate fosta îmblânzitoare, fără să se sinchisească de umila rugămintă a soțului ei. Intorcându-mă din turncele mele, eu mi-am îndeplinit făgăduielile pe care ți le făcusem. Ți spusesem: „Căsătoria ne va lega laolaltă cu nodurile ei”; asta s-a îndeplinit cu exactitate, și l-am luat la noi pe adoptatul tău Saladin, cu toate că-i un păcătos mic și urât, cu singura condiție ca să-l dai cuiva să-l îngrijească de dimineața și până seara, pentru câțiva gologani pe zi. Prin contractul de căsătorie, te-am înzestrat cii toate economiile mele, așa că, dacă mă prăpădesc azi-mâine, îți va rămâne destul fân în iesle...

— Ah! Leocadie! vru să o întrerupă Echalog, cu ochii plini de lacrimi.

— Ține-ți pliscul! Știu că ai o inimă simțitoare, dar asta nu te-a împiedicat să te porți urât. Vii acasă târziu. Crezi tu că nu pot să deosebesc mirosul pipei tale de mirosul de cafenea? Am nasul fin. Mi-ai jurat că nu te vei mai duce niciodată la cafeneaua «Spicul

tăiat» și că ai să te ferești ca de ciumă de licheaua aia de Similor...

Echalot lăsă capul în jos.

— E tatăl copilului meu! murmură el. Imblânzitoarea începu să râdă fără să vrea.

— Oaie proastă! făcu cl. Folosești chiar cuvintele tinerelor pe care vrei să le smulgi din mâna celor care le-au amăgit... Ai jurat, da sau nu? Ascultă aici: n-am să te mai bat — asta înjosește o căsnicie. Dar acum te vei spovedi din cap până-n picioare, te vei spăla, te vei analiza și, după această baie, vei trage dedesubt o linie. Mă înțelegi? O adevărată linie, prin care să se termine pentru totdeauna cu plecatul de acasă, de îndată ce am întors spatele, ca să te înhăitezi cu toate lepădăturile; dacă nu, să știi că te azvârl pe ușă afară, fără discuție! Bietul Echalog își apăsă mâinile pe piept.

— Nu spune asta, Leocadie! bâigui el. Lovește-mă cât vrei, dar...

— Nu mai vreau să lovesc.

— În numele iubirii noastre, nu spune asta!

— Ba o spun. Asta e părerea mea.

Echalot căzu în genunchi. Doamna Canada se infier-bântase vorbind. Cei mai roșii dintre maci ar fi pălit de invidie în fața focului ce-i colora obraji. O pornire de mânie o făcu să ridice mâna, atât de obișnuită să lovească. Echalog speră o clipă că va primi una din acele memorabile dosuri de palmă care pun capăt certurilor domestice, așa cum tunetul alungă zăduful. Dar mâna doamnei Canada recăzu fără să lovească.

—Văd eu ce vrei — zise ea, băgându-și din prevedere mâna sub șorț. Ai vrea o scatoalcă. Dar nu o vei avea. Mărturisește-ți greșelile, și cât mai repede! Vreau să te umilești prin propriile-ți cuvinte. Răstoarnă sacul, scu-tură-l bine și poate că te voi ierta. Haide, ai cuvântul.

Echalot nu se ridică de jos. După ce se reculese o clipă, așa în genunchi cum era, se așează comod pe călcâie și începu astfel:

—Fără îndoială că relațiile deocheate îți nenorocesc viața, și Similor este, pentru mine, care ra-am născut cinstit din fire, un exemplu viu. Cât despre a ascunde ceva față de persoana care m-a ridicat până la inima ei, cu toată poziția mea șubredă, fac jurământ că nu sunt în stare să-i înșel încrederea sau să-i îndrug minciuni.

După ce am fost eliberat din închisoarea La Force, unde avusesem plăcerea să fac un serviciu idolului meu, luând locul lui Maurice, s-a întâmplat să mă aflu singur cu Sa-ladin în capitală, având în pază și păstrare tot calabalâcul tău, încredințat cinstei mele.

Ncânțelegerile mele cu Similor îmi amarau sufletul în legătură cu copilul căruia el îi este tată. Că a încercat să mă taie cu cuțitul într-o luptă de box francez, asta a fost o faptă josnică; totuși îmi părea destul de rău după cuvintele sale de duh, cu care mă obișnuisem.

Nu e de loc bine pentru un tânăr să fie singur la Paris. Degeaba îmi tot ziceam eu, ca să-mi ridic moralul: „Leo-cadie mi-a îngăduit să aspir la fericire, i-am primit jură-mântul”. Dar mi se părea că totul este

un vis și că în turneul tău prin America, acolo, în lumea Nouă, puteai foarte ușor să întâlnești ocazii mai acătării decât mine...

—Asta e sigur — întrerupse aici doamna Canada — că mulți marinari și negustori mi-au mărturisit dorințele lor arzătoare; dar cuvântul dat rămâne dat! Mă săturasem să tot fac pe Cleopatra ca o văduvă liberă ce eram și te socoteam de pe atunci drept soț, căruia i-am mai dat și arvună pe deasupra.

Echa!of îi apucă mâna grea și o duse la buze.

—în plus — continuă îmblânzitoarea — n-o să mă căiesc niciodată dacă vei merge pe drumul drept, fiindcă ai căpătat maniere alese și conversația cu tine a devenit atrăgătoare; dar să nu profiți de asta! Destul cu trăncănelii; goiește-ți sacul!

—Mai curând aș fi murit de foame — reluă Echalog — decât să mă ating de vreun ban din averea ta. Eram lipsit d orice mijloace pentru înțărirea și creșterea lui Saladin. dar ascusesem banii tăi în fundul pământului, sub o lesnede în podul meu, și aș fi lăsat să mi se taie limba, fără-ă să scot o vorbă despre asta.

Mesena de model nu mai avea căutare pentru că eram despărțit de Similor, ale cărui picioare completau frumusețea bustului meu. Și atunci imaginația mea se puse pe lucru, în singurătate, căutând mijloacele de a-mi face o carieră pe calea intrigii, dar fără a călca vreodată în picioare onoarea. Am năzuit întotdeauna să fiu socotit intrigant, păstrând respectul cartierului și o conștiință împăcată.

Îl întâlneam din când în când pe Amedeu (ăsta

este numele de botez al lui Similor), care părea destul de bine situat, dar care refuza să facă cel mai mic lucru pentru copil, sub motiv că dragostea mea era nefirească și că probabil întreținusem raporturi vinovate cu mama lui, ceea ce este absolut fals, jur asta!

Tot făcându-mă că nu pricep, am reușit până la urmă să descopăr izvorul prosperității sale. El începuse să mă-nânce pâine de pe urma lui Măine va fi ziuă.

— Ah, ticălosul! făcu doamna Canada. Și nu l-ai dat pe mâna poliției?

Echalot o privi cu o sinceră uimire.

— Afară de faptul că nu e în firea mea să mă înjosesc având de-a face cu poliția fără vreun profit oarecare — răspunse el — nu-i voi pricinui niciodată rău lui Ame-deu, primul meu prieten din vremea adolescenței. În plus, tu știi foarte bine că poliția, de la inspectori până la comisari, și chiar mai sus, fac toți pe surzii când e vorba de Fracurile Negre.

— E adevărat, e adevărat — murmură îmblânzitoarea — bietul domn Remy d'Arx a murit tocmai din această cauză. Dă-i înainte!

Echalot șovăi. Își trecu dosul mâinii peste tâmpilele pline de sudoare.

— E curios — zise apoi — dar văd lucrurile altfel când e vorba să ți le povestesc ție. E ca și când ai fi conștiința mea de zile mari!

Doamna Canada încruntă din sprâncene ca Iupiter.

— Bate-mă, dacă vrei, Leocadie — pronunță încet

bietul om — însă nu mă goni, că aş muri dintr-asta.

Culorile aprinse ale împlânzitoarei păliră ușor. Se temea că îl va găsi vinovat.

— Eh! Eh! bombăni ea. Te-ai băgat cumva în vreo mârșăvie, tu care aveai o inimă atât de bună?

Echalot sări ca ars:

— Niciodată! strigă el. Inima mi-e curată, pentru asta ridic mâna și jur!

Apoi, lăsând din nou capul în jos, adăugă cu o voce tremurândă:

— Vezi tu, Leocadie, nici eu nu mai știu. Tu mă copleşești! E ca și cum m-aș afla în fața unei divinități! Am încercat să-mi câștig pâinea prin dibăcie, dar nu sânt destul de șiret. Ți voi spune totul de la început și până la sfârșit, așa cum îmi va veni la gură, și tu vei recunoaște nevinovăția mea în mijlocul tuturor intrigilor pe care le-am urzit. În primul rând, nu mai există Fracuri Negre, sau cel puțin lasă lumea în pace, pentru că sunt nrea ocupați cu căutarea tezaurului.

— Care tezaur? întrebă doamna Canada.

— Miile de mii de milioane, ascunse în hrubă de Tatăl Tuturor. Ca dovadă că se numesc acum între ei Cavalerii Tezaurului. Și Amedeu face parte din tagma lor, dar pentru asta nu e moarte de om, nu-i așa, Leocadie?

— Depinde.

— Da, ai dreptate, depinde! S-au și făptuit până acum destule mârșăvii. Domnul Vincent Carpentier (tu nu-l cunoști) a dispărut fără urmă. Se spunea că el a fost cel care a construit — sau a săpat —

ascunzătoarea în care își ținea banii colonelul. Domnul Reynier, bietul pictor, căruia Similor și cu mine îi servisem de modele de atâtea ori (nici pe el nu-l cunoști), a dispărut de asemenea. Fanchette a fost ucisă cu o lovitură de pumnal italian, vorbesc de contesa Francsca Corona, fiindcă ea fusese ultima care discutase cu colonelul, în ziua morții lui, și se bănuia că aflate secretul.

— Secretul tezaurului?

— Exact! Marele secret, Scapularul, cum îi zic ei. Dar dacă tu nu-l cunoști pe domnul Vincent, nici pe domnul Reynier, în schimb ai stat de vorbă de nenumărate ori cu o tânără persoană care este fiica primului și logodnica celui alt...

— Domnișoara Irène? strigă împlânzitoarea.

— Exact. Brodeza din față. Doamna Canada făcuse ochii mari.

— Nu mă leagă nimic de ea — zise Leocadie. Dar nu știu de ce, de prima oară când i-am văzut privirea blândă și tristă, m-am gândit la Valentine a noastră. E tare frumoasă copila asta! Dacă aud că i-ai făcut vreun rău...

— Bate-mă, Leocadie — o întrerupse Echlot cu ochii umeziți de lacrimi — bate-mă până la sânge; omoară-mă, dar nu mă alunga!

III

CAVALERUL MORA

Intre Echlot și regina lui urmă o clipă de tăcere. Privirea doamnei Canada era neliniștită și cruntă. Ea zise:

— Bătrâne, aștept să aflu totul, ca să pot judeca.

Sini o femeie cinstită și noi suntem căsătoriți. Dacă ești uri ticălos, vai de tine!

Echalot vru să protesteze. Ea îi puse însă mina grea pe umăr și adăugă cu asprime:

— Dă-i înainte până la capăt! Îți făgăduiesc că n-o să te fac să tânjești.

— Ei bine — zise Echalog — cel puțin voi fi avut și eu câteva zile fericite în viața mea! Dacă totul se va termina ca într-un vis înșelător, îți voi încredința copilașul și-mi voi zbura creierii, neputând să mai trăiesc fără respectul tău! Totul s-a întâmplat pentru că mi-era oarecum să mă ating de banii tăi. Când am primit prima ta scrisoare, în care îmi spuneai: „Trec oceanul ca să mă asigură că Maurice și Valentine vor ajunge teferi în Lumea Nouă, dar Franța înainte de toate! Ard de dorința de a-mi revedea patria...” când am citit asta, m-am gândit în sinea mea: „Trebuie să muncesc, trebuie să câștig o avere demnă de a ei, ca să nu-i stau pe umeri, ca un laș”.

Asta a fost. Intenția mea era bună. Nu cred că am greșit cu ceva decât că m-am înhăitat din nou, fără voia ta, cu Similor, clar era într-un scop cinstit și, departe de a fi intrat alături de el în serviciu la Măine va fi ziuă, slujba mea tainică era ca să mă strecur în intimitatea lui pentru a descoperi, prin el, cele mai ascunse dedesubturi ale Fracurilor Negre.

— Atunci, desigur că ai legături și cu strada Ierusalimului? întrebă îmblânzitoarca cu mai puțină mânie, dar cu mai mult dispreț.

— Nici vorbă de așa ceva, Lisette! replică Echalog. Nimic cu stăpânirea! L-ai observat pe vecinul nostru,

care stă în camera de burlac de pe coridor, către drumul Perilor și cimitir?

— Gălbejitul ăla fără barbă? Domnul cavaler Mora, cred?

— Exact! El este patronul meu,

— Și ăsta ce afaceri învârtește?

— Nu pot să-ți spun.

— La dracu! strigă împlânzitoarea. Și tu numești asta spovedanie!

— Nu te umfla așa ca o oală cu lapte! Nu pot să-ți spun, pentru că nu știu nimic.

— Mă rog, dar ce te pune el să faci?

— Asta-i altceva, am să ridic capacul de tot. Există o dramă destul de serioasă, asta e absolut sigur, și principalii ei actori sunt chiar în această casă, pe palierul etajului nostru. Cavalerul Mora mă pune să trag cu ochiul pe ici pe colo, în interesul dragostei sale.

— Dragostei sale? repetă doamna Canada, cu totul nedumerită.

— Și al vieții sale — urmă Echalog — căci el e singur împotriva acestor lepădături de Cavaleri ai Tezaurului...

— Aha! făcu împlânzitoarea Atunci, acest cavaler Mora este contra Cavalerilor Tezaurului?

— Leocadie — rosti Echalog pe un ton sentimental — te-ai grăbit cu părerea în privința mea. Mi-aș fi dat sufletul în fața ta de rușine și de durere dacă n-aș fi sperat că explicațiile mele vor reuși să mă absolve în ochii tăi. Nu pot să-ți spun mai multe despre cavalerul Mora, a cărui poziție socială este pentru mine o taină.

Duce o viață de domnișoară, neavând nici un nărav de a fuma, de a priza și nici în ce privește băutura. E zgârcit la vorbă; are un ușor accent al graiului de prin Auvergne, probabil în legătură cu originea lui italiană. În casă la el nu e bogăție, dar plătește bine.

Singurul lui cusur este că face ochi dulci micii sale vecine, brodeza: dar aş pune mâna în foc că totul e cinstit și onorabil. Ei au și înlesnirea de a-și trimite ochiade, însoțite de zâmbete și salutări, fiindcă geamurile lor sunt față în față...

— Proastă afacere! murmură împlânzitoarea ca în vis.

— Poftim? făcu Echalog. Eu îl găsesc un bărbat foarte frumos.

— Eu spun — replică fosta mama Lăo — că pe chipul drăgălaș al acestei domnișoare Irène se vede multă suferință.

— Cred și eu! observă Echalog. Moare după patronul meu, dar se pare că există greutate la căsătorie...

— Vorbeai de un logodnic! întrerupse din nou împlânzitoarea. E altul?

Se vedea bine că toate acestea o interesau din ce în ce mai mult.

— Desigur, este frumosul Reynier — zise Echalog — pictorul meu din strada Apusului, care a mușcat primul din măr. Dar să intrăm în fondul povestirii, fiindcă până acum i-am dat numai ocol. Locuiam aici sus, în mansardă, când l-am întâlnit odată pe cavalerul Mora pe scară. Nu-l mai văzusem până atunci. Am scos un strigăt de mirare și vei înțelege de

ce: chipul lui semăna leit cu acela din-tr-un tablou al domnului Reynier, căruia îi ridicasem odată pânza care îl acoperea, la atelier... un tablou curios, dar asta n-are importanță.... L-am recunoscut pe dată. Domnul Mora mă întrebă de ce strigasem așa și eu i-am spus adevărul, că-i văzusem asemănarea în atelierul domnului Reynier.

„Ooo! făcu el. Îl cunoști, așadar, pe acest tânăr pictor?”

Eu am continuat:, „Eu și cu Similor îl reprezentam împreună pe Diomede în marele său tablou comandat de contesa de Clare”.

El reluă:

„O cunoști și pe contesa Clare?”

Și la răspunsul meu afirmativ, adăugă:

„Pari a fi un om deștept, care știe ce vrea. Eu caut o asemenea persoană de încredere pentru o afacere foarte delicată. Dacă nu-ți strică un câștig regulat în plus, fără să te spetești muncind, nici să lânchezești într-un birou, treci pe la mine într-o zi și ne vom înțelege”.

Pe atunci, eu tocmai mă legasem de Similor din nevoia de a forma amândoi un tot pentru a poza ca modele. Când spun un tot, este figurativ: el are pulpele, iar eu bustul, dar mai trebuia și un al treilea, pentru mutră, căci nici el, nici eu nu aveam o fizionomie potrivită de pus într-un tablou.

Era pe vremea când mă ocupam cu înțărcatul micuțului nostru, căruia îi trebuiau bunătăți, dulciuri, și treburâle mergeau prost; eram nevoiți, Amedeu și cu mine, să ne prostituăm formele respective pentru

câțiva gologani de fiecare bucată, în profitul domnilor Baruque și Gon-drequin Militarul, în atelierul lui Inimă de Oțel, pe care îl cunoști foarte bine: alcizi, oameni cu prăjina, animale feroce, maimuțe dresate și tot ce privește bâlciul...

Aici, mama Leo scoase un oftat adânc.; — Asta îți reamintește de zilele de glorie și de fericire — zise Echaloț — n-ar fi trebuit să pomenesc de toate astea. Dar să mergem mai departe.

Cavalerul Mora îmi propunea tocmai ceea ce am căutat în zadar încă de pe vremea adolescenței: o slujbă liniștită, dar nu sedentară, cu posibilitate de a circula prin Paris.

Ce mă interesa pe mine că-i văzusem figura albicioasă într-un tablou în ulei? Sunt și oameni bine situați care au avut începuturi grele. Poate că și domnul Mora fusese model în tinerețea lui. Nu e nici o rușine. Nu i-am spus nimic lui Sinilor și, într-o seară, cotind pe culoarul de pe palier, am dat colțul și am bătut la ușa domnului Mora.

Fără să vrea, îmblânzitoarea își trase scaunul mai aproape.

— Mi s-a părut că cineva răspunde: „Intră” — continuă Echaloț — și ani apăsător pe clanța ușii. Înăuntru nu era decât o doamnă, îmbrăcată ca o călugăriță sau ceva asemănător, și care își trase voalul peste față în momentul când eu treceam pragul.

Prin voal nu se vedea mare lucru; mi se păru totuși că acea călugăriță semăna ca două picături de apă eu vecinul. M-am gândit că era poate sora lui, și nu ra-

am înșelat, căci, întrebând de cavalerul Mora, primii acest răspuns: „Așteptați o clipă, mă duc să-l anunț pe fratele meu”. Ea ieși, și vecinul apărură peste două minute.

În timp ce așteptam, m-am uitat prin cameră. Era curată, dar nu înstărită, și totuși nu știu de ce mirosea a lucru suspect.

Camera are două ferestre opuse. Prin prima o văzui pe domnișoara Irène, care broda lingă geam, prin cea de-a doua nu se zărea decât cimitirul Perc-Laehaise, care de acolo semăna cu o grădină mare, cam cum e parcul Monceau.

„Aha — făcu vecinul intrând, și crezui că aud vocea surorii lui — dumneata ești, omule? Ce mai faci? Te așteptam să vii. Am luat informații asupra dumltale: se pare că ești un cumătru tare șmecher.”

Te simți foarte măgulit văzând că oamenii îți prețuiesc cum se cuvine valoarea intelectuală, nu-i așa? Răspun- i sei cu modestie că sunt un bun intrigant, iar el îmi și puse în mână o monedă de aur, adăugind:

„Pun mare preț pe serviciile pe care mi le vei face. Vei obține în schimb nu numai bunăstare, ci și distincții sociale, așa cum e Crucea Italiei, căci eu sunt cavaler și sunt bine primit prin organele administrative, fără să se știe în afară, și doresc să te ridic cât mai sus...”

~— Și tu ai înghițit asta, prostănacule? întrebă doamna Canada.

— Leocadie — răspunse Echalog, cu ochii în flăcări — gânclul că poate mă vei găsi decorat la

rcântoarcerea ta din America m-a aruncat în beția speranței. M-aș fi az-vârlit cu capul înainte prin fierul și focul batalioanelor ca să merit o asemenea distincție măgulitoare. Domnul Mor a poartă panglica verde când iese în oraș.

Doamna Canada ridică din umeri, dar era vădit emoționată.

— Nevinovățiile! zise ea. Dar, până la urmă, ai să-mi spui ce ți-a dat să faci lăudărosul ăla?

— Nimic. Titlul de cavaler este cel mai mare în această împărăție a încrezuților și proprietarilor,

— Dar dacă nu aveai nimic de făcut, de ce te mai plătea?

— Nimic în primul moment, se înțelege. M-a lăsat să plec, după ce mi-a spus: „Continuă-ți modul de viață pe care îl duci. Dar deschide urechea când trăncănește Si-milor și reține tot ce spune el. Du-te în fiecare seară și joacă o partidă la cafeneaua «Spicul tăiat și îți voi plăti consumația; și mai ales salut-o politicos pe domnișoara care locuiește aici, pe același palier. Între vecini, trebuie să fim amabili și prietenoși pe scări”.

— Aha! făcu îmblânzitoarea. Și de ce îți spunea el toate astea? „. . .

— De ce! răspunse Echalog. Fiindcă asta făcea parte din planul său. Eu nu vedeam decât amor, crezând că voia poate să se servească de mine ca să pună la încercare cinstea tinerei persoane.

Doamna Canada râse și-i întinse mâna.

— Prostule ce ești! murmură ea. Cred că te-ai ierta chiar dacă ai fi săvârșit un păcat mai mare decât

casa! Ești prea naiv!

Echalot continuă: .

— Povestea asta pare o nimica toată, dar ea a dus la moartea unui tânăr.

Treceam la fiecare două-trei zile pe la cavalerul Mora și el îmi dădea gologanii, după ce îi povesteam flecărelile fără șir ale lui Similor.

Mă puneam, de asemenea, să-i fac și comisioane, atunci când uneltirile cereau dibăcie și șiretenie. Cu toate că tu mă socotești asemănător urnii curcan, eu îi băteam pe toți la jocul de cărți de la cafeneaua «Spicul tăiat», în timp ce le aflam, prin vicleniile mele, cele mai adânci secrete. Și nu era prea greu, căci ei nu mai aveau decât un singur secret: acela de a răscoli peste tot ca să găsească gaura în care a ascuns tezaurul șmecherul acela de maimuțoi bătrân, care fusese colonelul.

— Este oare atât de sigur că există un tezaur? întrebă îmblânzitoarea.

— Tot atât de sigur pe cât e de sigur că vecinul Mora știe în această privință mai mult decât întregul pământ. Similor spune că, înainte de a muri, colonelul înghițise hârtia pe care era scris secretul. S-au făcut în Corsica călătorii câte vrei și nu vrei. Au fost dărâmate până în temelii ruinele Mănăstirii La Merci, a fost săpată fiecare palmă de pământ pe o distanță de o leghe împrejur. De geaba! S-au găsit mormane de oseminte și schelete, pentru că acei caraghioși de călugări, al căror stareț era Fra-Diavolo, se omorau între ei ca muștele când nu mai aveau pe cine să prade; cât despre milioane, nici cât negru sub unghie!

— Și nu s-au gândit la palatul din strada Therese? întrebă îmblânzitoare.

Echalot avu de data aceasta un zâmbet în care se citea aproape înfumurarea.

— Gândește-te, Leocadie — replică el — că în această afacere sunt băgați șmecheri tot atât de frecăți cu lumea ca tine și ca mine, cu toate că tu ești neîntrecută. Fosta Marguerite de Bourgogne, care acum a ajuns contesă, nu are orbul găinii: ea a fost prea multă vreme la școala toulonezului Frăție ca să nu fi învățat latina și chineza; doctorul Samuel nu stă nici el cu mâinile în sân, și se pare că au găsit un nou Ludovic al XVII-lea, mai talentat, fără să mai vorbim de ceilalți, pe care tu nu îi cunoști: domnul Camayrol, domnul Jaffret (ăsta e dintre șefi), cavalerul Annibal Gioja (alt cavaler), care este omul de casă al frumoasei Marguerite; și printre cei mai mărunți, domnul Cocotte, domnul Piquepuce, domnul Ro-blot... Negustoria este însă bine organizată, să știi... Ei bine, din fundul sicriului său, bătrânul Matusalem, colonelul, îi ține pe toți în mână, așa cum făcea și când era în viață.

Ai văzut duminica trecută, la reprezentația de la Poarta Saint-Martin, acel palat fermecat pe care nu-l păzea nimeni, dar ale cărui ziduri îi loveau în cap pe cei ce se apropiau de ele? Palatul din strada Therese e la fel. Fracurile Negre sau Cavalerii Tezaurului, cum vrei să le zici, îi dau târcoale; dar când e vorba să intre înăuntru, cotul i

p|; ... IV

COȘUL PLIN DE MISTERE

La începutul discuției, doamna Canada se erijase în judecător neînduplecat; seriozitatea ei avea ceva amenințător. Era pur și simplu vorba de a ști dacă fosta îmblân-zitoare avea să meargă până la divorț, pentru a pedepsi presupusele greșeli ale soțului și robului ei.

Dar pe măsură ce bietul Echalogt înainta cu explicațiile lui întortocheate și dezlânate, doamna Canada uita de măreția rolului său. Pledoaria îneficită a soțului ei o aruncase la o poștă de proces: în mintea sa nu mai era vorba de crimele lui Echalogt, ci mai ales de acel roman sumbru și pasionant care o preocupase atât de mult în viață: faptele și purtările Fracurilor Negre.

Pe vremuri, ea se luptase cu desperare împotriva Fracurilor Negre și numai printr-o minune scăpase din ghearele acelui tigru deghizat în apostol, colonelul Bozzo-Corona.

Echalogt, cu toată simplitatea lui, își dădea bine seama de schimbarea situației sale, dar nu căuta să abuzeze de ea, ba din contra.

Acest biet om, care bătea întotdeauna cărări suspecte și se afla mereu pe marginea prăpastiei în care sălășluia infamia, era cinstea personificată. El adora intriga, viclenia, șiretlicul, fără să știe în fond ce sunt, ci numai ca să fie deopotrivă cu Similor, ale cărui calități nu-l lăsau să doarmă. În el exista un amestec de cavalier rătăcitor și de nătărău, și nu era departe de a se plânge de firea lui bună din natură, care îl împiedica să fie un ticălos.

Depart de a profita de faptul că regina sa căzuse

pe gânduri, o aduse chiar el la realitate, zicând:

— Leocadie, asta nu-i tot. Tu nu ești acum nici ca să ascuți bârfeli și anecdote, ci ca să lămurești dacă cel care te iubește a încălcat regulile bunei purtări în actele sale. Eu sunt obligat să-ți dezvălui lucruri bizare, ca să poți înțelege situația, iar tu trebuie să fii destul de înțeleaptă ca să nu te lași furată ele amănunte, pentru a urmări firul povestirii mele.

Spuneam că palatul din strada Therese nu se află în momentul de față la îndemâna Cavalerilor Tezaurului, datorită unui truc de scamator al colonelului, care l-a făcut să dispară ca pe o bilă de prestidigitator. Și iată care e trucul:

El vânduse imobilul, ca să zic așa, unui american din Virginia, în regatul Statelor Unite; dar când a văzut el, din înaltul cerului sau din fundul iadului, că întreaga clică a lui Mâine va fi ziuă se îndrepta spre locul cu pricina, cumpărând proprietățile de primprejur, și că erau hotărâți să practice escaladarea, spargerea și chiar lucrări miniere în măruntaiele pământului, a făcut un semn americanului său, și acesta, care nu fusese văzut de nimeni niciodată, a găsit mijlocul de a pune palatul la adăpost de orice atac, trecându-l sub protecția autorităților printr-un act de donație în regulă. Strașnică lucrătură, nu-i așa?

— O donație către autorități? Către Stat adică?

— Cam așa ceva, sau cel puțin către sora lui, principesa Adelaide de Orleans, prin act notarial, cu condiția ca ea să-l utilizeze numai pentru opere de binefaceri, cu interzicerea categorică: de a se dărâma

ceva, nici să fie atinsă zidăria masivă, aceasta din respect pentru memoria marelui filantrop decedat.

—Și s-a făcut ceva acolo? — S-a făcut, acum s-au instalat călugărite în palat.

—Atunci, sclerații ăia de Fracuri Negre sunt de părere că americanul din Virginia era numai o camuflare?

—Desigur;

—Și că colonelul are vreun urmaș misterios?

—Deh! Mă întrebi prea mult. M-am gândit adeseori că s-ar putea ca patronul meu, cavalerul Mora, să fie chiar el în persoană americanul din Virginia, dar asta este. numai o supoziție. Ccea ce este sigur e că sora lui mai mare, maica Măria cea Bună, se află printre călugărițele instalate în fostul palat Bozzo, E o femeie frumoasă.

—Este aceea pe care ai văzut-o în prima zi la el în cameră?

Echalot răspunse printr-un. semn afirmativ din cap. Îmblânzitoarea se scarpină pe frunte până la sânge.

—Ce uneltiri afurisite s-or mai ascunde sub toate astea? strigă ea deodată. Apoi adăugă, mânioasă: Tu, tu mă bagi iarăși în butoiul cu smoală! Terminasem cu toate, îi lăsasem pe cei doi copii ai mei dincolo de ocean, la adăpost de primejdii; mă întorsesem și eu acasă ca să duc o viață liniștită, după ce scăpasem dintr-un cutremur în care era să-mi las de o sută de ori pielea. Și vii acum să mă ațâți cu „tezaurul tău, eu călugărițele tale și cu alte povești mai negre ca cerneala! Aș prefera să-mi tai câte cinci degete de la

fiecare mină docât să mai intru în afacerea asta!

Echalot o privi cu un zâmbet senin.

— Răbufnești ca praful de pușcă! zise el. Cine-ți spune să te amesteci efectiv și personal în toată mașinăria asta? Partea curioasă e cum de nu poți să înțelegi că acești Cavaleri ai Tezaurului, domnul Mora și restul, nu sunt decât pretexte pentru explicarea purtării mele.

— Ai într-adevăr dreptate! murmură doamna Canada, pe a cărei figură rcânflori un zâmbet. Dar am fost atât de rău frecată! Fără acești monștri, aş mai fi încă la bâlci și aş avea cel mai mare succes din capitală. De cum mi se vorbește de Fracurile Negre, mă înfurii, mă în-furii...

— Păstrează-ți sângele rece — rosti grav Echalog. Toate astea nu te privesc întru nimic și, fiindcă am jurat să te fac fericită, sunt gata să rup toate legăturile mele cu patronul dacă gândești că este necesar pentru liniștea căsniciei noastre, dar mai întâi să termin de povestit.

Acolo unde am împins poate prea departe intriga a fost când am acceptat propunerea lui Similor, însărcinat de ceilalți să-l supravegheze pe domnul Mora așa cum eram și eu însărcinat de domnul Mora să trag cu urechea la «Spicul tăiat». Asta ne scutea, pe Similor și pe mine, să ne mai batem capul cu procurarea celor trebuincioase pentru a începe educația lui Saladin.

Acum ajungem în miezul povestirii.

Domnul Mora, pe de o parte, și Fracurile Negre, pe de

alta, se ocupau cu toții de frumoasa vecină din față, dom-

nișoara Irène. Ea e legată oarecum de tezaur, cu toate că

nu cunoaște probabil nici o iotă din aceste uneltiri; ea

este propria orfană a domnului Vincent Carpentier, mai-

stru zidar și arhitect, care a conceput și zidit de unul

singur faimoasa ascunzătoare a colonelului. Similor este

cel care mi-a dat aceste amănunte, precum și că bietul

om a plătit cu viața pentru faptul de a cunoaște această

mare taină. f

Pare lămurit, nu-i așa? Nu-l costă mult pe bătrânul vampir ca să facă să dispară un om. Îl cunoșteam din vedere pe Vincent Carpentier, care venea din când în când la atelierul domnului Reynier, unde pozam noi, Amedeu și cu mine. Pot să aduc mărturie că într-o bună zi s-a topit ca o umbră, pe nevăzute, suprimat de pe fața păpuntului și lăsând în urmă afaceri teribil de încurcate, ti&i se învârtea în lumea bună și ducea o viață largă, ca palat, echipaj, cu fata la pensioane din cele mai de vază, fără să refuze ceva, în același timp, nici tânărului nostru artist-pictor, domnul Reynier, care îi era, cum s-ar zice” fiu adoptiv.

Ei bine, nu, nu e de loc lămurit l Și tocmai asta face ca povestea să fie bizară și atrăgătoare prin

neobișnuința ei fără „seamăn. În această afacere au murit oameni, care nu sunt totuși morți. Nu ești niciodată sigur de ceva.

Fracurile Negre sunt înspăimântate numai când aud de numele colonelului, cu toate că mormântul său e colea, la cincizeci de metri de noi, în cimitirul Perc-Lachaiso, cu inscripții în litere de aur și coroane de imortele întreținute, pe bază de abonament, de sculptorul în marmură.

S-ay spune că tezaurul e ca o zână: tot ce se atinge de ea nu piere și se păstrează ca dulcelețurile.

Sunt stafii, da, care, cu toate că dorm somnul cel de veci, după ce și-au dat sufletul, continuă -Să dea târcoale marelui rezervor plin cu aur, cu rubine și alte pietre prețioase, din care s-ar putea scoate câte douăzeci și cinci de mii de livre venit pentru fiecare locuitor din Paris și din împrejurimile lui!...

Doamna Canada asculta acum cu gura căscată. Avea obrații stacojii și flăcări în priviri.

Într-o altă povestire am văzut-o la lucru i. Știm până la ce grad de eroism și de devotament putea fi împinsă generozitatea ei. Dar aurul e un diavol sau, cel puțin, există un diavol în aur. Fosta mama Leo făcea parte din acea categorie mărunță a artiștilor de bălci, atât de puțin cunoscută, care trăiește materialmente cu pâine uscată și rachiu, și moralmente cu fcerii și iluzii strălucitoare, ca niște bucăți rupte din soare. În lumea lor, ei se aruncă orbește în brațele . beției și ale mirajului, deoarece sângele rece înseamnă mizerie și realitatea durere.

l În volumul intitulat Mama Leo, din același ciclu

ai FraeurilQp Negre. (n.t.)

Doamna Canada fusese de două ori cucerită ascultând aiurelile acestei pledoarii: era cuprinsă și de beție și de miraj. Beția venea de la aurul acumulat, care se mișca și suna în fundul acestei povestiri ca într-o hrubă unde un manipulant misterios răscolea milioanele cu lopata; mirajul erî drama ce se desfășura în jurul tezaurului, ca un fel de pol fatal către care se repezeau atât de multe marionete magnetizate. Săraci, bogați, măști, figuri, morți și vii, era ca un fel de dans macabru ce țopăia cu picioarele în sânge și, în dosul căruia apăreau din umbră, ca o perspectivă fără sfârșit, rmdurile nenumărate ale armatei Fracu-rilor Negre.

Echalot continuă:

i— Deci, în ce privește moartea domnului Vincent Car-pentier, este la „fel ca și aceea a colonelului. Degeaba se spune că vagmistrul i-a sucit gâtul arhitectului pentru a-i închide gura pe vecie, Cavalerii Tezaurului continuă să se teamă de el și să spere în el, ca și cum ar fi sănătos șf în stare să scoată banii din marea pușculiță sau să vândă secretul amatorilor. Iată de ce Fracurile Negre au pus ochii pe mica noastră vecină, domnișoara Irène, br.o-deza, închipuindu-și că ea știe ceva, dacă Vincent al nostru călătorește sau dacă într-adevăr a dat ortul popii, după ce î-a lăsat moștenire secretul său.

Cât despre domnul Mora, asta e altă poveste... Oare altă poveste? Sunt. multe lucruri pe care eu nu le știu. Dacă în locul meu, o altă persoană, având calitățile tale, ar fi fost amestecată în acest talmeș-

balmeș, ea ar fi văzut poate lucrurile mai limpede.

— E rușinos — murmură doamna Canada, umplându-și din nou paharul — dar îmi vine o poftă nebună să mă: apuc să descurc toate ițele astea, pe cuvânt! O poftă nebună!

— E normal — făcu Echalog — dar fii cu băgare de seamă!

— Spune mai departe. Ajunsesesi la acest domn Mora.

— Omul ăsta — continuă Echalog — nu lasă niciodată să se vadă ce are în căpățâna lui. Sunt zile în care ai crede că urmărește același joc ca bietul domn Remy d'Arx. Ai crede că vrea să distrugă Fracurile Negre, dar se Vede bine că știe multe despre tezaur și despre rest. Acest om e ca un puț adânc. Mi-am închipuit la un moment dat că ar putea fi chiar el șeful Fracurilor Negre. Era absurd, căci Fracurile îxtegre l-ar fi strâns de gât dacă ar fi putut. Despre asta sunt sigur.

Singurul lucru pe care domnul Mora nu-l ascunde este dragostea lui pentru domnișoara Irène. E amoretat, dar știi, lulea! Scrie scrisori și poezii, cântă romane italienești cu mia cara, idol mic, delizia dell'anima mia, încât ai zice că e un tenor de cafe-concert. Și este tenor, într-adevăr, având o voce dulce ca zahărul aromat cu floare de portocal.

— Și de ce — întrebă doamna Canada — nu se însoară cu tânăra persoană?

— Ei, na, vorbă!... E conte sau marchiz, sau poate chiar mai mult decât rangul lui. de cavalier.

— Ce vârstă are?

— Mă întreb și eu! Are albeața unui june prim, dar și destule zbârcituri. Și se schimbă de la zi la zi! Uneori i-ai da douăzeci și cinci de ani; alteori, dimineăta, până nu și-a așternut sulemeneala, îți face impresia că este trecut de patruzeci. Acum o lună a fost bolnăviși dintr-o dată părea că are șaizeci de ani.

Am mai văzut asemenea exemplare, la teatrul Ambigu, care păreau întineriți printr-o taină a fatalității. Ei seduceau femeile în tot lungul piesei, dar la sfârșit, când domnul Melingue le aplica o dreaptă pedeapsă pentru nelegiuirile lor, cădeau lați în avanscenă ca un pachet de zdrențe, și atunci oricine putea să vadă că de fapt nu erau decât niște bătrâni prăpădiți.

— Dar tânăra persoană îl iubește? întrebă doamna Canada.

— Domnișoara Irène? strigă Echalog. Ehei! Te cred și eu! E ca și cum i-ar fi făcut farmece. Dar e cuminte ca o cadra. Înțelege? Fără prostii! Potolită ca îngerii din cer, și cu nașul numai în ghergheful de brodat!

Până la urmă am putut să ghicesc de ce ținea domnul Mora să fiu amabil cu ea. pe scară. Șiretlicurile patronului sunt mărunte și drăgălașe, dar ele reușesc adeseori. Gândul lui era ca, dându-i mereu bună ziua și bună seara, fata să nu se uite la mine ca la un străin. El voia să-mi dea un mic rol de jucat ca să o împiedice pe domnișoara Irène să se mărite cu domnul Reynier, așa cum se hotărâse de pe când erau copii. O comedie, adică...

Aici Echalog șovăi și coborî privirea.

— Din nenorocire — reluă el — mi-am jucat rolul

cu prea mult talent, căoi acum relațiile între cei doi tineri au căzut baltă, iar păcatul meu este că eu am fost autorul.

V

LUNETĂ

—Nu ca să mă scuz — continuă Echalog, cu un suspin adânc — dar era ceva oarecum nesincer în purtarea tână-rului pictor, domnul Reynier.. Nu-și mai vedea de loc de meserie și se părea că intrase și el în hora pe care o joacă toți în jurul tezaurului. Pe cuvânt că mă gândisem la acest lucru. Venea din când în când să o vadă pe domnișoara Trene. Nu știu prea bine ce îi spunea, căci de cele mai multe ori vorbeau în șoaptă, dar după ce pleca și ea ieșea ca să-și aducă dejunul sau cina, avea ochii plini de lacrimi.

Intr-un rând, cavalerul Mora îmi spuse: „Biata copilă nu mai are tată, e fără apărare. Ticălosul ăsta o să o facă să înnebunească”.

Îl întrebai despre ce ticălos vorbește, căci nu puteam crede că era vorba de domnul Reynier. Patronul îmi răspunse:

„E frumos din partea dumitale că aperi un om cu care ai avut legături plăcute și îndelungi, dar el s-a schimbat mult în rău de atunci încolo. Tatăl său adoptiv l-a nenorocit învățându-l să cheltuiască, și de când a dispărut domnul Carpentiey apa nu mai vine la moară. Și ca să-și poată menține trena de viață, s-a înhăitat dintr-o dată cu Fracurile Negre, hodoronctronc!”

„Nu se poate! .zisei eu. Un tânăr atât de blând!”

Patronul dădu din cap și suspină adânc, zicând

parcă fără să vrea:

„Asta mă pune în mare încurcătură. El ar vrea să o tragă și pe domnișoara Irène în combinațiile lui josnice. Biata copilă rezistă cit poate, fiindcă e cuminte și fiindcă mi-a dăruit inima ei. În fiecare zi sunt alte scene, ea devine tot mai palidă, de ți~e mai mare mila. Mă tem de vreo boală de piept”.

Era adevărat; de cit va timp, frumoasa vecină își pierduse culoarea sănătoasă a chipului. Slăbea văzând cu ochii.

Mie îmi place să vorbesc deschis. I-am spus patronului, cu toată hotărârea:

„Dumneata mai poți fi încă un om frumos atunci când

vrei, dar domnul Reynier este un pui de voinic cu totul

reușit și mai e și în floarea vârstei. E de mirare că între

dumneavoastră amândoi, mititica l-a ales pe cel mai

bătrân”.

„Sunt mai tânăr decât bănuiești — îmi răspunse patronul aproape minăos. Dacă ml-am pierdut prospețimea tinereții, este din cauza greutăților nenumărate pe care le-am întâmpinat și a nenorocirii.”

„Oricum — făcui eu din nou — există cu siguranță douăzeci de ani între dumneavoastră doi; domnul Reynier o arată, și se vede cu atât mai bine cu ochiul liber, fiindcă vă asemenați la figură; atât numai că dumitale nu-ți crește nici un fir de păr pe obraz, pe

când el are o barbă ca mătasea.”

Dintr-o dată domnul Mora mă privi pieziș. Apoi mi se păru că râde curios, în timp ce mă întreba:

„Găsești într-adevăr că acest stricat îmi seamănă?”

„Ca două picături de apă — răspunsei eu — și cu sora dumitale la fel. Fac prinsoare că dacă el s-ar rade sau dacă ți-ar crește dumitale barbă, ați putea fi luați unul drept celălalt, pe seară bineînțeles și fără să fiți priviți prea cje aproape.”

Patronul când .stă și gândește mai mult, are obiceiul să-și învâртеască degetele de la mâini. Începu să-și învâртеască degetele cu ochii în jos, privind-șl vârfurile pantofilor. Eu îi dădeam înainte, căci voiam să-l fac să-și schimbe părerea despre domnul Reynier.

„Cit despre idee a că ar fi un Frac Negru, pot pune mina în foc că nu l-am văzut niciodată la «Spicul tăiat» și că nici nu î-am auzit pe camarazi vorbind despre el.”

„Maestrii nu se duc niciodată la «Spicul tăiat» — mormăi doamnul Mora. Iar cei care seduc acolo nu cunosc numele Maestrilor.” „

Era ceva adevărat în toate astea sau cel puțin noi nu cunoaștem numele tuturor Maestrilor. Și mai spusei:

„Cit despre tânăra Irène, dacă o supără faptul că vine pe la ea, nu are decât să-i închidă ușa în nas, Nimic nu o oprește: este complet liberă”.

Patronul ridică din umeri cu un aer foarte supărat.

„Echalot — îmi zise el — tu nu ai nici o simpatie pentru mine! Altfel, de mult te-aș fi procopsit. Află că

acest tânăr scelerat m-a atacat într-o noapte, ca să mă asasineze în mod laș.”

„Ei, asta-i!” Aici făcui ochii mari. Cartierul se potrivește» destul de bine pentru așa ceva, de aceea eu merg întotdeauna prin mijlocul drumului când mă întorc scară acasă, pe strada Migdalilor.

Patronul îmi spuse o poveste nostimă, care părea totuși adevărată: trei oameni postați în” umbra abatorului, în colțul străzii Parmentier... Te plictisește asta, Leocadie?

Doamna Canada tresări la această întrebare, ca și cum ar fi -fost deșter]tată brusc din somn.

—Dormeai? întrebă Echalog. Nu e prea măgulitor pentru mine. -

—Nu — răspunse ea — nu dormeam... și povestea ta nu mă plictisește de loc; dimpotrivă, mă interesează chiar foarte mult. Mă chinuiesc căutând în ea ceva care nu apare — nu încă, deocamdată, dar care există, în mod sigur. Afacerea asta e serioasă, o simt eu. Dă-i înainte, acel atac din timpul nopții nu e decât o înscenare. Treci peste el și vino la ceea ce voia să-ți ceară patronul.

—Ce mai judecătoare ai fi putut fi tu! murmură Echalog. Ai agerimea unui Voltaire! Domnul Mora îmi arată o zgârietură pe care o avea la umărul stâng și o vânătaie la încheietura mâinii: o înscenare, ai perfectă dreptate. Iată ce voia să-mi ceară el: instalez o lunetă în camera domnișoarei Irène.

—O lunetă! repetă îmblânzitoarea, care crezu că nu a auzit bine.

—Te miră? Și eu am fost uimit. Era începutul

punerii în scenă a comediei în care domnul Mora îmi propunea un rol nevinovat, dar funest. El îmi spuse:

„Vn om curajos nu trebuie să tremure pentru un păcătos de atac cu mâna înarmată. Este destul să fie cu băgare de seamă în viitor și să poarte asupra lui mijloace de apărare. Nu te gândeai că mă neliniștesc din pricină că e vorba de persoana mea. Nu mă gândesc decât la ea, care este îngerul păzitor al viitorului meu, și nu pot să suport văzând-o cum se distruge.

Știu bine ce ai să-mi spui: dacă tânărul te stânjenește, provoacă-l într-o luptă pe viață și pe moarte. Cu toate că -sunt curajos ea un tigrul, nu îmi place vărsarea de sânge. De altfel, am jurat pe osemintele strămoșilor mei să nu-mi risc viața înainte de a fi recâștigat poziția lor princiară din țara mea de origină. Nu mă simt în stare să-mi calc jurământul și prefer să-mi îndepărtez dușmanul printr-un șiretlic, fără să-i fac vreun rău.

Tu ești omul potrivit pentru dibăcia cerută de instalarea unei lunete-telescop în camera celei pe care o iubesc. Vrei să câștigi dintr-o dată o sută de franci? Ți-i ofer Și iată aici luneta, la picioarele patului...”

Părea un lucru corect, totuși cerui explicații mai amănunțite, iar el îmi spuse:

„Liniștea și sănătatea iubitei mele țin de succesul aces-

tei lunete. Mă vei înțelege: de o parte este legătura ei

periculoasă și dezonorantă cu un desfrânat pe care nu-l

poate alunga din cauza amintirilor din copilărie și
a ju-

rămintelor smulse nestatorniciei vârstei sale
necoapte;

de cealaltă parte este strălucita perspectivă
pentru ea de

a deveni soția legitimă a unui om ca mine, cu o
avere

de prima mină și toate titlurile de noblețe reunite
la

|un loc..." - .

— Tu ce ai fi răspuns, Leocadie?

— i Mă faci să clocotesc — mirii îmblinzitoarea.
Mergi înainte, prostule!

— Scuzați! strigă Echalogt îneîntat. Înseamnă că te
îmboldește interesul pentru povestirea mea, dacă îmi
spui vorbe mieroase. Am acceptat cei o sută de franci
din bunăvoință pentru mica mea vecină, și atunci
domnul Mora instala telescopul în mijlocul camerei și-
l îndreptă către fereastra deschisă care dădea spre
cimitir...

„Ia seama —” îmi zise el — vederea de aici este la
fel cu aceea din camera Irènei, așa că vei putea să
mânuiești telescopul după cum îți arăt eu acum. Vezi
cei doi platani acolo, în fund, la dreapta, la capătul
cimitirului?

Îl vei ochi pe cel de-al doilea, cit mai sus, ca să
atingi în linie dreaptă casa aceea albă oare se
profilează la orizont, încearcă să te uiți.”

Am ochit. Casa cea albă se afla lângă pădurea de
la Vincennes, la capătul căii Bel-Air, la Saint-Mandé.

„Ce vezi?” mă întrebă patronul.

„O fațadă cu ferestre închise. Casa trebuie să aducă un bun venit proprietarului, nu-i așa?”

„Mai mișcă nițel la dreapta; ce vezi acum?”

„O căsuță roșie ascunsă în verdeață, cum s-ar spune o vilișoară pentru o persoană singură în sezonul de vară.”

„Și aici sunt închise ferestrele?”

„Nu există decât una, una mare, care dă într-o galerie exterioară... Iacă! Iacă! Văd o doamnă! Și e chiar drăguță, pe cinstea mea, dar strașnic de decoltată! Fumează o țigară, prost obicei pentru sexul ei...”

„Așa! Întrerupse patronul. Asta e tot și nu e tocmai rău. Tu ții în mâinile tale mulțumirea și liniștea domnișoarei Irène, fără să mai vorbesc de fericirea mea. Acum ascultă porunca și calea de urmat: eu va trebui să ies în oraș pentru o afacere foarte importantă, iar tu vei rămâne aici singur. Ai friptură rece și vin în bufet, îți ofer o gustare. Bea, mănâncă, fumează-ți pipa, fă ce vrei, ești stăpân aici, nimeni nu te stingherește. Dar după o oră pune ochiul la lunetă și vei înțelege de ce vreau ca și Irène să vadă același lucru pe care îl vei vedea tu. Asta-i!”

El ieși. Bineînțeles, luai în gură câte ceva la repezeală și băui o sticlă de vin vechi de Macon, întrucât el avusese amabilitatea să mă îmbie. După care îmi aprinsei și o pipă din tutunul lui, din cel bun!

Prin cealaltă fereastră auzeam vocea suavă, a domnișoarei Irène, care broda cântând ca o privighetoare.

Fetița asta este o bomboană. Îmi spuneam mie însumi: „îmi face plăcere să câștig un sutar, contribuind totodată la fericirea ei pe această lume”. Și din timp în timp priveam prin telescop.

Era ceva curios. Dama din vilă, după ce își termină țigara, se puse să ronțăie câteva prăjituri și să bea lichior. Se îngrijea bine! O văzui apoi făcând semne de sus de la balcon și doi sau trei ofițeri de artilerie urcară la ea, luând-o fără nici un fason de mijloc.

Și cu asta e destul — nu-i așa? Bănuiești cam ce era cu dumneaei, deci să trecem mai departe. Dacă nu am decât atât, pot spune eă am măcar o purtare de om cumsecade!

Nu mă mai uitam într-acolo, fiindcă nu voiam să-mi jignesc propria pudoare, și mă trântii în fotoliul cel mare al patronului, când, auzind pendula, îmi amintii că trecuse ora. M-am ridicat și m-am uitat iarăși prin lunetă.

Scena se schimbase. Nu mai existau artileriști, nici țigară, nici pahare. Dama stătea în salon, chiar în fața geamului, bine expusă la vedere. Avea o ținută de mare, doamnă. La picioarele ei, un tânăr stătea în genunchi, un tânăr frumos, că îmi zisei pe dată: „Parcă îl cunosc pe copilandrul ăsta”.

Ticăloasa se lăsa mângâiată ca figurinele de bronz ale pendulei. Uitasem aproape motivul pentru care stăteam de veghe la capătul lunetei, căci e plăcut să spionezi așa, de departe, cum se” face în Anglia, unde se spune că au lunete cu care surprind intimitățile oamenilor de pe lună. N-are a face!

Dar memoria mi se trezi deodată, căci, după ce am

privit mai atent, l-am recunoscut în acel copilandru pe însuși domnul Reynier.

Lucrul acesta mă supără. Nu mă așteptam la așa ceva.

Care va să zică, patronul nu mă înșelase spunându-mi că era un stricat, în stare s-o nenorocească pe tânăra Irène, care broda mereu alături, fredonând cântece de la Pre-aux-Clercs sau de aiurea.

Îmi sări muștarul. Chiar dacă nu mi s-ar fi promis suta de franci, eu tot m-aș fi gândit să o previn pe miti-

tica, spre binele ei. Într-un asemenea caz era lucru fi-

resc, nu-i așa? De aceea nu făcui decât un salt până

la ușa ei. Toc! Toc! „Cine-i acolo?” „Eu sunt, Echalot,

vecinul de la mansardă, care vrea să-ți arate ceva nostim.” ?

Ea veni să-mi deschidă imediat, și prin asta poți să înțelegi că patronul avusese dreptate când mă sfătuisese să fiu amabil și zâmbitor față de ea pe scări. Nici un amănunt nu e lipsit de importanță în materie de uneltire, iar

loviturile ies la iveală ca și giuvaerurile de soi de la Pa-lais-Royal.

„Cu ce vă pot fi de folos, scumpe domnule Echalot?” mă întrebă ea, fixându-mă cu ochii săi limpezi și blânzi, dar și cam mândri, încât uneori puteai să crezi că e o fată de prinț.

Eu rămăsesem o clipă cam descumpănit, dar gândul că era spre binele ei mă întări.

„Așteaptă și ai să vezi — îi spusei — am să-ți aduc un anumit obiect.”

Alergai și mă întorsei numaidecît cu luneta montată pe pedestalul ei. Intraî cu ea în cameră și o instalai la mijloc, în fața ferestrei. În timp ce o îndreptam, o auzii pe domnișoara Irène zicând: „A înnebunit oare bietul om?”

Cînd luneta fu fixată asupra vilișoarei, mă cam mirai văzînd că madona și domnul Reynier rămăseseră în aceeași poziție, ca într-un spectacol de tablouri vivante. Dar eram prea pornit, nu-i așa, ca să mă mai gîndesc. Mă dădui la o parte și-i spusei domnișoarei Irène: „Pri-vește și dumneata dacă sunt . nebun!”

Ea își puse ochiul la lunetă. Văzu imediat scena și păli. Eu o pîndeam. Tot trupul i se cutremură de două-trei ori. Crezui că-i vine rău, și mă întrebam: „Oare pe Reynier îl iubește?” Dar cînd se rcîntoarse spre mine, avea pe față o răceală ca ele marmură.

„Domnul Mora mi-o spusese — murmură ea. Asta era de ajuns. Totuși, sunt mulțumită că am dovada. Prietene, îți mulțumesc.”

VI r - t ;î

ÎNSCENAREA

Doamna Canada dădu din cap eu gravitate.

— Se vede cât de colo că totul pare a fi o blestemată ticăloșie. Te-am ascultat fără să te întrerup, în chip de judecător. S-a terminat?

\$. „

—Vai, nu, Leocadio — răspunse Echalog — a rămas de spus tocmai ceea ce este mai greu. Știam eu bine că asta nu-ți va fi pe plac, de aceea aș fi preferat să tac.

—Iar eu — reluă îmblânzitoarea — vreau să știu totul. Dar înainte de a merge mai departe, anumite lucruri mi se par suspecte. Tânăra persoană nu se mirase că ți se încredințase o asemenea misiune?

—Ba da, dar patronul prevăzuse figura, și am răspuns, după instrucțiunile lui, că tocmai la ora aceea el avea o întâlnire de foarte mare importanță în legătură cu fostele averi ale strămoșilor săi și că eu mă bucuram de încrederea lui printr-un lung devotament de câine cre-dincios. Ea nu dădu prea multă atenție explicațiilor mele. Cu toate acestea, am avut impresia că o durea în suflet. Se lăsă pe un scaun și-și luă capul în mâini.

—Și tu, tu ce făceai? întrebă doamna Canada.

—Ce să fac! Nu prea mă simțeam în largul meu. Când sunt zăpăcit, încep să devin vorbăreț; încercai să o fac să înțeleagă că bărbații sunt toți niște lași și niște deșiri nați și că patronul era revoltat să o vadă înșelată de

un logodnic atât de nevrednic. Ea își descoperi fața și-mi zise «u un biet sUrâs amărât:

„Logodnicul meu este cavalerul Mora. Tot ceea ce face ei este bine făcut. Spune-i că îl aștept astă-scară și că îi;sunt foarte recunoscătoare.”

—Și ție ce ți-a trecut prin minte? întrebă doamna Canada.

— Mie? Că această copilă este o ființă: curioasă!

Am simțit în mine ceva ca și cum aș fi omorât un om sau i-aș fi smuls inima. Căci, în fond, domnul Reynier nu-mi făcuse nici un rău, ba dimpotrivă.

— Așadar, nu erai prea sigur că era vinovat?

— În acel moment nu știam nici eu, dar vei vedea. Am plecat cu luneta. Patronul nu se întorsese încă. Aș-teptându-l, am vrut să mai văd o dată vila de la Saint-Mandé. Cortina însă căzuse, spectacolul se terminase, se închisese și fereastra.

Eu căpătai suta de franci. M-am dus să iau o masă bună, dar n-am avut nici o poftă de mineare. Mă gândeam mereu la domnul Reynier. Altădată era un tânăr atât de vesel! Și atât de bun! Cu lunetele astea nu se pot distinge toate amănuntele, dar, din moment ce i-am recunoscut fața albă și barba lui frumoasă, nu putea să mai existe nici o îndoială. Totuși...

— Îți trecuse prin minte că fusese cavalerul Mora, nu-i așa? îl întrerupse aici mama Canada.

Echalot o privi cu gura căscată.

— Leocadie, mă pătrunzi deci până în fundul sufletului? strigă el.

— Cât ești de prost! făcu ea. Dar asta sare în ochi! Cum putea el să știe ora exactă când acest biet domn Reynier trebuia să vină să apară în tabloul vivant la femeia aceea de moravuri ușoare? Și de ce era nevoie să lipsească de acasă, în loc să-și joace singur rolul pe lângă domnișoara Irène? Asemănarea exista — nu-i așa? — afară de vârstă și de barbă. N-a avut decât să se sulemenească pentru a părea mai tânăr, să-și cumpere de cinci franci un păr fals cu care să-și facă barbă, și gata!

— Da, așa este! Și ar fi fost în zadar să ți-o ascund. Peste câteva zile am găsit într-un sertar al patronului barba pe care o purtase și care semăna ca două picături de apă cu aceea a domnului Reynier. Vezi că spun totul?

— Voi ține cont de sinceritatea ta la pronunțarea sentinței. Mergi acum mai departe!

— A doua zi veni domnul Reynier. Cred că îi scrisese domnișoara Irène ca să vină; riu-rns stă în obicei să ascult pe la uși, dar de data aceasta nu putui să rezist. Domnul Mora stătea liniștit în camera lui ca un pisoi care toarce. Eu mă strecurai afară, pe palier.

A fost o scenă curioasă. Mititica e bătoasă ca o scân-dură când vrea ea, și asta fiindcă a fost crescută într-o mănăstire unde nu era decât sămânță de contese și de marchize, pe vremea când Vincent Carpentier avea cu ce.

„Reynier — zise ea — nu vreau să mă mai întâlnesc cu tine pentru un motiv foarte serios, și nu pun pe altcineva să ți-o spună. Nu are nici un rost să mai întru în explicații amănunțite, fiindcă am descoperit adevărul prin mine însumi, chiar cu ochii mei, ou toate că nu-l căutasem, fiind departe de gândul că ai putea să-mi aduci o asemenea înjosire...”

— Dar să știi, Leoeadie — se întrerupse aici Echalog — că ea i le spunea altfel, cu cuvinte mai alese.

— Nici nu mă îndoiesc — făcu doamna Canada. Echalog se ridică.

— Cu toate astea să știi că nu mi-e limba amorțită în gură — murmură el — și dacă crezi că te-ar

impresiona mai mult să mă exprim în stilul propriu al celor doi îndrăgostiți din lumea bună, atunci află că nu mi-ar fi greu să înving greutățile.

— Spune mai departe! porunci doamna Canada. Vor-bește-ți limba ta și nu te mai opri. Sunt plină de curiozitate!

— Așa voi face! De altfel nu auzeam totul și îmi este mai ușor să rămân în cadrul simplității mele. Bănuiești, cred, că domnul Reynier nu înțelegea nimic la început, își închipuia, judecând după primele sale cuvinte, că era vorba de o glumă. El continuă să o tutuiască pe domnișoara Irène, așa cum obișnuiau din copilărie. Ea îl rugă să înceteze. Atunci el o întrebă, și glasul începu să-i tremure: „De ce această gâlceavă fără rost?”

Domnișoara Irène, nici una, nici două, îi spuse de la obraz:

„Nu-ți mai face sânge rău; dacă nu te surprindeam în flagrant delict, povestea s-ar fi prelungit poate zile și săptămâni, căci gândul de a rupe legătura hotărâtă de tatăl meu mă durea destul de mult, dar până la urmă tot ar fi trebuit să o fac. Sentimentele mele față de tine sunt cele de soră, în timp ce în inimă port o puternică înclinare...”

„Pentru canalia de vizavi?” strigă Reynier. „Domolește-ți cuvintele!”

„Am să-ți arăt eu cum am să mi le domolesc. Am să-l ucid ca pe o năpârcă!”

Et caetera... et caetera... Conversația dură destul timp pe acest ton. Îmi vârâi ochiul și pe gaura cheii, dar nu putui vedea nimic, din pricină că era cheia în

broască.

Apoi glasurile coborâra subit. Mai bine de cinci minute, de-abia mai. auzeam câte, un cuvânt din când în când.

Mi se păru că îi aud vorbind de răposatul Vincent Car-pentier, dar în anumite clipe parcă vorbeau de el ea despre un om în viață, și la un moment dat domnul Reynier zise cu voce mai ridicată: „Nu, nu este nebun!”

Apoi conversația crescă încet-încet, până la o scenă de dragoste, dar, știi, ceva frumos și arzător cum nu ai auzit tu niciodată în vreun teatru între domnul Laferrière și doamna Doche: adică arzător numai „din partea domnului Reynier, căci domnișoara Irène nu prea răspundea mare lucru, și totuși de vreo două ori mi se păru, după sunetul vocii sale, că plângea.

Domnul Reynier îi vorbea despre copilăria lor, când stă-

tea aplecat asupra leagănului ei ca să-i vadă primul

zâmbet, despre mama ei bună și frumoasă ca o sfântă,

care privea acum toate acestea din înaltul cerului eu

adâncă tristețe, și despre faptul că el mai auzise vorbin-

clu-se de lucruri asemănătoare eu cele ce se întâmplau

aici. La Roma, și în Italia întreagă, existau bandiți și

vampiri care făceau vrăji unor bieți tineri, pe care apoi

durerea regretelor cele mai amare îi condusesese în mor-

mânt. . .

Sunt sigur că el sta în genunchi, cu mâinile împreunate în fața ei. Chiar prin ușă, această scenă îmi muiașe inima.

Și-i măi spunea: „Revino-ți în fire, mica mea iubită! Nu ești decât un biet copil bolnav și dus cu vorba! Măcar dacă ai Vrea să-mi spui, scumpa mea Irène, de ce mă învinovățești; nu aș avea decât un singur cu vânt de rostit ca să mă dezvinovățesc în ochii tăi, căci sunt sigur că afacerea de la Saint-Mandé nu e decât un pretext. Nici tu nu crezi în el. Dar toate acestea nu mă pot opri să te ador pentru, toată viața, fiindcă asta mi-e soarta și pentru că niciodată, absolut niciodată nu voi înceta să te iubesc! Irène, frumoasa mea Irène mulți ubi tă, fie-ți milă de mine, fie-ți milă și ele tine însăși! Îți jur că va fi ca și cum nu mi-ai spus nimic. Voi uita totul, nu. voi ucide pe nimeni; și pentru cât ni-al făcut să sufăr, te voi iubi de o mie ele ori mai mult..”

Nu știu dacă patima lui Reynier îl va înduioșa pe cititor, în traducerea liberă a lui Echalot, însă el personal fu mișcat până la lacrimi.

Doamna Canada desfăcu o batistă largă cu carouri, pentru a-și șterge ochii plini de lacrimi.

— Este totuși adevărat — murmură ea — că acești. bandiți fac vrăjitorii. - Spune mai departe. Ce-a răspuns

;a, nefericita copilă?

—Nimic sau aproape nimic.-:- reluă Echalog. Eu cred altceva, Ei nu i se-făcuse nici o vrajă... clar asupra acestei chestiuni voi mai reveni. Până la urmă, întrevederea se termină cu răceală. Domnișoara se încăpățâna, âar domnul Reynier își reluă demnitatea de bărbat, așa încât eu nu mai avui decât timpul să fug în coridor, căci el deschidea ușa ca să plece, spunând:

„Adio, Irène, nu te voi revedea, decât. o singură dată, mâine la aceeași oră, ca să-ți predau toate actele pe care tatăl tău mi le-a încredințat, din cauza vârstei fragede la care te aflai în. momentul nenorocirii lui”.

Și dispăru ca mânat de diavol...

—Farsa fusese jucată? bombăni îmblânzitoarea, văzând, că Echalog tăcea.

—Ei, da de unde! făcu omul nostru. N-ai ajuns încă la capăt. S-a terminat numai colaborarea mea personală. Pot să jur pe ce este mai sfânt că nu am făcut nimic în tot ce a urmat, cfe aceea și amănuntele vor fi mai puțin precise ca cele de la început. Sânt mai degrabă presupuneri decât fapte sigure. Iți aduci aminte?.... Ce prost sunt, ah! Desigur că-ți aduci aminte! Mă refer la faimoasa înscenare din strada Oratoriului, când au venit să pună în spinarea frumosului tău locotenent Maurice Pages uciderea omului cu bastonul scobit în care se aflau ascunse niște diamante.

—Bastonul cu minerul de fildeș! strigă Îmblânzitoarea. Hans Spiegel! Eh, te cred că-mi amintesc!

Oare și domnul Reynier să fi fost implicat în același fel?

—Vei vedea. Nu a fost tocmai la fel, pentru că Fracurile Negre dispun de o întreagă trupă de actori și pentru că patronul e singur, dar îmi face impresia unei înscenări, cum s-ar zice, cam de aceeași speță.

Trebuie să precizez mai întâi că imobilul în care ne aflăm, cele două curți și cele trei corpuri de clădiri, formează, cum s-ar spune, un fel. de orașel de provincie. Când apare o bârfă, ea își face drum la toate etajele acestei case de raport. Ei faine, a doua zi după Întrevedere, când coborâi din mansarda mea, faîrfa începuse să circule. Se vorbea peste tot de cearta care se iscase între domnișoara Irène și domnul Reynier. De ce se vorbea despre asta? Eu fusesem singurul martor și nu spuseseș nimănui nimic, nici măcar patronului.

Se povestea anapoda, și guralivii afirmau că tânărul pictor ieșise furios, mormăind: „Netrebnico, numai de mina mea vei pieri l” Și altele asemănătoare.

Asta se răspândi în tot cartierul. Până atunci, domnișoara Irène nu. dăduse prilej la nici o clewetire. Doamnele erau bucuroase să o poată mușca nițel, plângându-i în același timp soarta.

Nu spun asta pentru tine, Leocadie, se știe că tu ești superioară sexului tău; dar doamnelor le place să le ronțăie pe cele ce n-au fost niciodată mușcate. E ca o bucățică de zahăr.

Bineînțeles, biata domnișoară Irène nu află nimic de toate zvonurile care circulau. Patronul, la rândul

lui, rămase liniștit acasă toată ziua. Pe seară făcu o vizită frumoasei sale vecine, care era tare abătută. Apoi se retrase cu câteva minute înainte de sosirea domnului Reynier, care venea, așa cum promisese, ea să aducă actele.

Se spune că medicii au găsit anul trecut un leac care îi face pe oameni să-și piardă cunoștința ca într-o sincopă, dar fără să le producă nici un rău. Am fost ucenic la o farmacie, dar pe vremea mea eterul nu servea decât la calmarea atacurilor de nervi.

Pot să-ți spun că, ieșind din camera domnișoarei Irène, patronul mirosea a eter. El mă luă la dânsul în cameră, dar mi se păruse că văd în camera domnișoarei Irène, prin ușa rămasă întredeschisă după ce patronul ieșise de acolo, doi oameni, doi necunoscuți. Și mi se mai păru că domnișoara Irène era căzută lângă pat, palidă de tot.

Începuse să-mi fie frică. Nu știam de loc despre ce este vorba, dar simțeam ca o crampă la stomac. Nu îndrăzneam să întreb.

De-abia intrasem la patron în cameră, că pasul domnului Reynier răsună pe palier.

Îl cercetam pe domnul Mora, care se puse să asculte. Nu se auzea absolut nimic. Spun: absolut nimic. Și totuși patronul strigă deodată:

„Mă duc să chem paznicul! Nemernicul o asasinează pe domnișoara Irène”. Și ieși afară strigând după ajutor.

În același timp, ca la un semnal, scara se umplu de lume care urca gălăgios, strigând:

„O asasinează pe domnișoara Irène l Ajutor!”

VII

REYNIER PRINS ÎN CURSA

— Cei care urea,u astfel — continuă Echalogt — erau în cea mai mare parte vecini, care de bună seamă că nu pricepeau nimic din toată afacerea asta: dar, pentru a asmuți o sută de gură-cască, un singur hăitaș este de ajuns și pesemne că domnul Mora mai avea și alți agenți afară de mine. De altfel, totul era tMuit de minune, asta nu se poate tăgădui.

Când intrarăm în camera domnișoarei Irène, domnul

Reynier era deja trântit la pământ de cei doi oameni pe

care îi zărisem, iar unul din ei îi pusese genunchiul în
piept.

Domnișoara Irène, ea însăși, se afla leșinată pe marginea patului, în locul unde o văzusem mai înainte. I se dăduse desigur să respire drogul despre care ți-am vorbit, exact la ora întâlnirii, iar cei doi oameni, apăruiți după ce ea își pierduse cunoștința, se aruncaseră fără îndoială asupra domnului Reynier, pe care îl atacaseră ea niște tâlhari în momentul când el deschidea ușa ea să intre. Spun aceasta acum, după ce am chibzuit și am socotit; dar atunci nu vedeam mai departe de vârful nasului, și cu toate că mi se păruse că ar fi la mijloc ceva nefiresc, m-am lăsat și eu înșelat, ca și ceilalți, văzâhd pe jos un pumnal, lingă tânărul pictor care spumega de mânie.

Domnișoara Irène avea pete vinete în jurul gâtului,

ca și cum cineva ar fi vrut să o sugrume.

Repet că totul fusese aranjat dinainte, căci domnul Reynier nu avusese nici măcar timpul să o tragă de o

ureche din clipa când îi auzisem pasul pe scară până în cea în care intraserăm noi acolo.

Camera, deși mare, se umpluse de lume cât ai clipi din ochi. Unul din cei doi oameni, cel care își proptea genunchiul în stomacul domnului Reynier, zise în chip de explicație:

„A fost un noroc. Noi tocmai venisem să-i vedem pe domnul și doamna Martin (erau cei care locuiau aici, unde ne aflăm noi acum), când am auzit un horcăit, și atunci, ca oameni săritori, am intrat imediat!”-

Femeia de la văcăria din curtea din față dădu lumea

la o parte ca să-și facă loc până la Irène. Ea era, prin

natura comerțului ei, cea mai înstărită dintre toți cei

de acolo. ,

„Intră, domnule Cotteret! strigă, ea. E un noroc că tocmai se afla aici veterinarul meu! Domnule Cotteret, fă-ți meseria!”

„Doctorul meu locuiește peste drum — se amestecă o mică rentieră din casa de raport. Ar fi mai bun decât un medic de vite, oricum!”

Dar negustorul de vinuri de la stingă intrării principale își suflecă mânecile și se proțăpi în fața domnișoarei, zicând:

„Legea se opune! Nimeni nu se va atinge de ea înainte de sosirea comisarului”.

Atunci, douăzeci de glasuri repetară:

„Comisarul! Comisarul! Nimic să nu fie atins! Așa scrie la lege l”

Și câțiva oameni se și repeziră afară ca să alerge la comisariatul de poliție. Dar rămăseseră încă destul! În fiecare clipă, ușa se deschidea și intrau alți vecini. Se îngrămădeau și pe palier. Cei bare soseau spuneau că era buluc de lume în grădină și în curte, unde circula zvonul că pictorul o tăiasse pe brodeză în bucățelei..

Aici, Echalog se opri ca să răsuflă. Doamna Canada își șterse sudoarea de pe frunte și zise:

— Miroase cât de colo a Fracuri Negre, știi? Este stilul și ordinea de desfășurare a înscenărilor lor, puse la punct cu o îndemânare drăcească. Bea un gât, ca să-ți dregi viersul.

Și în timp ce Echalog bea, ea adăugă:

— Tu povestești lucrurile cu mult talent. Eu, una, mă simt de parcă aș fi fost chiar acolo; în primul rând, aș fi făcut și eu la fel ca negustorul de vinuri: interzicerea de a se atinge de răniți și de cadavre până la venirea comisarului este un lucru cunoscut.

— Ei bine — răspunse cu sfială Echalog — aprodul din strada Celor care pleacă, care este o maimuță șireată, îi spuse circi amarului că e un prost și că așteptând venirea comisarului înseamnă de multe ori să dai o lovitură mortală victimelor, lipsindu-le de primele ajutoare.

Doamna Canada răspunse:

—Aprozii sunt niște încălcători ai legii. Eu nu spun că, așteptând venirea autorităților, nu s-ar putea ca victimele să-și dea ultima suflare, clar legea e lege. Aceasta, se- găsește în cod, împreună cu multe alte părți slabe.

—Leocadie, nu te supăra. Și negustorul de vinuri spunea la fel, clar .aprodul îi răspunse cam. așa: „Neștiința omoară mai multă lume decât pumnalul. Vă desfid să-mi arătați legea care oprește să se dea ajutor unui rănit”.

—Aprozii, sunt oameni lipsiți de inimă. Dă-i înaintea! . Echalot continuă, învins de un raționament atât de limpede:

—Fapt este că toată lumea a fost de aceeași părere cu tine, Leocadie. Îl dădură la o parte pe aprod și o lăsară pe fată leșinată, pentru a se ocupa numai de asasin.

Domnul Reynier a încercat să vorbească, dar pe lingă faptul că, în cameră era o gălăgie infernală, cei care îl. țineau îl burdușeau, de lovituri și îi porunceau să tacă, aceasta până la sosirea autorităților. Șe aflau vreo jumătate de duzină lângă el. Îl legaseră cu frânghii, cu batiste, cu tot ce găsiseră la îndemână.

Toată lumea îl acuza: că era un leneș, un artist, o haimana, un. bețiv. Văcăreasa știa din izvor sigur că trăia pe spinarea bieteii domnișoare; rentiera îl văzuse numărând piese de cinci franci pe când ieșea de la ea, iar câr-ciumarul strigă:

„Nu s-a întâmplat să fi băut vreodată un păhărel de

vin la mine, ca oamenii cumsecade. Se ducea să -

sugă

prin cafenelele pungașilor, cu mese de murmură și di-

vane". .

Cei doi indivizi povesteau între timp, pentru a zecea oară, expediția lor și răgușeau strigând t

„Când am intrat, o strângea pe tânăra fată de gât, Iată, se văd bine urmele degetelor, sunt vinete!”

„Da, se văd — întări veterinarul, adăugind cuvinte grecești ca acelea de pe borcanele farmaciilor. Vînătaia e vădită; a strins tare!”

„Și tocmai ridicase pumnul” — continuă cei doi care, vorbă să fie, o salvaseră pe domnișoara.

„Iată cuțitul, ai putea să înjunghi un bou cu el.”

Aceasta o spusese un băiat de măcelărie. Erau de toate soiurile.

Deodată rentiera strigă: „Atenție! Buzunarele îi sunt pline de pistoale!”

Era adevărat. Rentiera se aplecă și-i scoase din buzunarul drept un pistol, în timp ce văcăreasa îi scotea altul din cel sting.

Mă aflu în acel moment foarte aproape de domnul Reynier. El deschise gura și înțelesei că voia să spună: „Sunt niște mizerabili, care mi-au băgat astea în buzunarele pantalonilor”. Dar pune-te cu ei! Mai întâi, el nu fu auzit. Și apoi, chiar dacă ar fi fost auzit, nimerii nu l-ar fi crezut.

— Și trădătorul ce făcea? întrebă îmblânzitoarea. Mă roade la ficați, știi?

— Trădătorul! Vorbești despre patron, despre domnul Mora? Patronul nu făcea nimic și nu spunea

nimic. El se apropiase de domnișoara Irène și o privea în tăcere. Se șoptea în jurul său:

„I-ar fi venit și lui rândul, desigur, după mititica, dacă nu ar fi fost arestat zmângălitorul...”

— Haide, treci la comisar — zise doamna Canada. Simt că fierbe sângele în mine.

— Bine, dar cu asta se va sfârși povestirea mea. Comisarul, odată sosit, puse să se golească de lume odaia, unde nu mai rămaseră decât cei doi indivizi, patronul și medicul patronului, care tocmai sosise. Sergenții goliră și palierul, și scara. Toți furăm împinși până în grădină.

Interogatoriul dură cel mult un sfert de oră, după care îl văzurăm pe domnul Reynier trecând încadrat între doi paznici de închisoare.

Ca să mă mai pot urca sus, a trebuit să dovedesc că locuiam în același corp de clădire. Sergenții de oraș păzeau intrarea de la seară.

Patronul se afla singur acum cu medicul său și cu domnișoara Irène. Pe medic îl cheamă doctorul Artaud. N-am nimic de zis despre el. În momentul când intram, doctorul îi dădea îngrijiri tinerei persoane, care începuse să-și revină ușor în fire.

„Nici un cuvânt despre cele întâmplare — îmi spuse patronul. Orice emoție i-ar fi primejdioasă. Când va fi timpul, îi voi spune eu însumi adevărul.”

Medicul plecă după câteva momente, declarând că nu mai era nici o primejdie. După el, vânătăile de la gât și de la piept nu aveau decât puțină importanță, dar pictorul ar fi putut s-o omoare făcând-o să respire... (numele drogului îmi scapă), al cărui miros îi

stăruie încă în nas.

— Era un dentist în pasajul Vero-Dodat — murmură împlânzitoarea — care a fost trimis la ocnă pentru o faptă asemănătoare.

— Tocmai voiam să-ți spun... dar nu a fost domnul Reynier cel care îi pusese drogul sub nas, știi?

— Drace! făcu împlânzitoarea. S-a înțeles! Vorbește mai departe.

— Domnișoara — reluă Echalog — nu începu să vorbească decât după plecarea medicului. Ea întrebă: „Dar ce mi s-a întâmplat? Mă simt sfârșită”.

Patronul îi sărută mâinile amabil, iar ea continuă: „A, da! Îmi amintesc puțin. Mi-era capul greu, și cu tot flaconul dumat, am simțit că amețeam... că amețeam...”

În acea clipă sosi, la țanc, o călugăriță de la noul. așeză-mânt din strada Therese. Ca să vezi cât de bine erau luate toate măsurile de prevedere!

„Acum că ești aici, maică — îi zise patronul — vei îngriji pe această scumpă copilă, la caic maica Măria cea Bună ține ca la ochii din cap. Să n-o lași să vorbească că e foarte slăbită.”

Și mă luă cu el în apartamentul său, închizând ușa în. urma noastră.

Eu nu mă simțeam de loc la largul meu. Nu e niciodată bine să cunoști secretele unor asemenea oameni.

Se așeză în fotoliu și mă privi cu coada ochiului, zâmbind.

„Ei bine, omule — îmi zise el — nu întrebi care este dedesubtul afacerii? L-ai ghicit?”

„Nu e prea greu — răspunsei eu — este urmărea întâmplării ou luneta.”

„Explică-mi totul: ce s-a Întâmplat după părerea ta? Vreau să văd cât ești de isteț.”

Continua să mă iscodească cu ochii lui de pisică. Îmi luai inima în dinți și-i spusei cu un aer nevinovat:

„Iată: ea văzuse în ocehan flagranta trădare a pictorului cu dama de la- Saint-Mande, a cărei urmare naturală a fost o scenă de ciorovăieli între ea și pictor, și toată lumea spune că pictorul, părăsind-o, a jurat să se răzbune. Și a revenit azi, înarmat până în dinți...”

„Asta este — făcu patronul — este exact așa. Mulți agenți ai stăpânirii nu sunt nici pe departe atât de ageri ca tine. Dar cum se poate spune că a ieșit ieri amenințând, de vreme ce tu îl spionai de pe palier? Nu promisese cumva să aducă niște acte?”

Patronul băgă mâna sub reverul redingotei, iar eu, crezui că-mi sunase ceasul cel de pe urmă. M-am gândit la tine, Leocadie... Dar din redingotă scoase un pachet cu . hârtii: actele domnului Reynier...

— I le șterpeliseră — zise doamna Canada — și-i bă-gaseră în loc pistoalele. Ai avut perfectă dreptate să spui: fusese întinsă ca și cursa în carecăzuse iubitul meu Maurice, întinsă pe față! Ah, ticăloșii!

— Numai că Fracurile Negre au o trupă de artiști mai bună — insinua Echalog.

— Depinde! făcu îmblânzitoarea. Termină acum.

— Nu mai e mult. Domnul Mora începu să răsfoiască hârtiile și îmi spuse: „Omule, sunt mulțumit de tine. Acum nu mai ai decât să facă pe mortul și să-ți ții limba în gură. N-ai văzut, n-ai auzit nimic-, și

restul nu te privește”.

Îmi puse cinci ludovici de aur în mână.

„Numai că — adăugă el — dacă mai ascuți pe la ușa, să știi că...”

Și atinse cu degetul vârful nasului, apoi îmi arătă ușa. — Asta este tot? întrebă îmblânzitoarea.

— Cam tot — ziso el.

— Dar ce s-a mai întâmplat cu domnul Reynier?

— Da, era să uit: un lucra foarte curios. A fost urcat într-o trăsură, împreună cu doi paznici, și era dus spre Palatul de justiție. Pe când trecea peste podul Change, el deschise ușa trăsurii, sări pe trotuar, îi îmbrânci pe trecători și se aruncă în apă peste parapet, ,

— Și pe urmă? A fost scos?

— Nu, n-a fost scos.

— Și tu numești asta un lucru curios?

— Am să-ți spun: domnul Reynier știa să înoate ca un pește, și doar dacă n-o fi dat sub arcadele podului de vreun agent al patronului care să-i atârne o piatră de gât...

— Nu l-ai mai întâlnit de atunci niciodată? Adică pe domnul Reynier?

— Ba da! Am întrezărit pe unul care îi cam semăna. Doamna Canada luă un aer sever.

— Ascultă-mă, Leoadie — făcu Echalog — nu te supăra. Te cunosc bine: datorită generozității firii tale, ai vrea poate să te amesteci din nou în această afacere. Dar eu mă opun. Dacă acela pe care l-am recunoscut sub trăsăturile unui convalescent, odată, când mă duceam la spital să-l văd pe Similor, era

domnul Reynier...

— Dar Similor trebuie că. ți-a spus dacă era el — întrerupse îmblânzitoarea.

— Similor n-a tăcut, dar nu știa mare lucru în ziua aceea, iar data următoare convalescentul plecase. Pe cu-vânt!

Îmblânzitoarea avu un gest e mânie. Era în asta o reținere vădită; dar Echalog adăugă cu un accent blând și hotărât:

— Leoadie, așa este! Poți să mă tai în două și altceva nu vei mai găsi în mine. Am terminat.

— Și domnișoara Irène?

— E bine, mulțumesc.

— Probabil că vecinii i-au spus ce s-a petrecut la ea.

— Probabil, cu toate că nu prea obișnuiește să stea de vorbă cu vecinii.

— Ce-a gândit ea? Ce-a făcut?

— N-a făcut nimic. Ce putea să-și închipuie, nu știu. Patronul mi-a spus să fac pe mortul... Pe urmă te-ai întors tu din America și Inima mi-a fost destul de prinsă cu căsătoria noastră, care mi-a împlinit toate visurile.

Doamna Canada se ridică și îi puse mâna pe umăr. Urma să facă uz de autoritate. Dar în aceeași clipă se auzi o voce spartă sub fereastra deschisă. Vocea zicea

3

— Domnule Canada, v-am adus copilașul. Eehaîot alergă la geam. În curte se afla o femeie bă-

trână, înconjurată de copii de ambele sexe. Unul din ei avea o sfoară legată de braț, iar bătrâna tocmai

o înnodea de un piron bătut în zid, ca acele belciuge de care se leagă caii la ușile hanurilor de țară.

— Vin îndată, mamă Ursula — zise Echalog. Bătrâna se îndepărtă cu trupa ei de broscui, în timp ce

Saladin, priponit, începu să urle și să încerce să rupă sfoara.

— Leocadie — zise Echalog către doamna Canada, care îi tăiasă trecerea la ușă — să nu i se întâmple vreo nenorocire copilului! Lasă-mă să cobor!

După o clipă, el urcă din nou, cu o mică făptură gălbe-jită și buhăită, care se zvârcolea în brațele lui ca un șarpe și cerea de mâncare cu țipete asurzitoare.

— Sărut-o pe mama, podoabă mică — făcu Echalog, Broscuiul încetă imediat să mai țipe, deoarece instinctul lui de animal pervers îl învățase că „mama” reprezenta aici autoritatea supremă.

Doamna Canada îl sărută distrată, dar zise, adresându-se lui Echalog:

— Las că te mai prind eu pe tine! Și, pe cinstea mea, chiar de va trebui să te pisez ca pe pesmet, tot voi afla sfârșitul povestirii. Sfârșitul sfârșitului!.

VIII

CAMERA IRENEI

Vom străbate acum palierul și ne vom lua libertatea să împingem ușa pe care era scris cu o frumoasă caligrafie englezească numele domnișoarei Irène, brodeză.

Putea să fie ora șapte seara. Afară era încă ziuă, dar soarele, voalat de abureala fierbinte a asfințitului, își arunca pieziș razele sale roșietice. În aer parcă

pluteau rubine, iar peisajul întins ce se vedea prin fereastra larg deschisă se colora în nuanțe purpurii.

În primul plan apărea, printre ciucurii florilor ce împodobeau fereastra și ascundeau marginea plină de praf a drumului Perilor, un parc splendid, cel mai frumos, desigur, dintre parcurile cuprinse în incinta Parisului: cimitirul Père-Lachaise, cu undulațiile sale de teren alpestru și cu bogatele sale umbrare.

Printr-o curioasă întâmplare, cuvântul de parc poate fi întrebuințat și înțeles aici în adevărata lui accepțiune. De la fereastra Irénei nu se vedea decât o pădure verde de arbori stufoși de diferite soiuri, grupați cu o artă din cele mai reușite. În afară de acel mormânt uluitor care se vedea din toate părțile și pe care străinii, căutând numele unui semizeu, citesc, frecindu-se la ochi, pe acela al unui negustor de luminări, cimitirul își ascundea peste tot crucile - și urnele sale, și nu lăsa să se vadă decât priveliști surâzătoare.

Nu se vedea prea mult nici din piramida rotundă, care-i uimește atât de mult pe englezi, obișnuiți să măsoare faima unui mort prin înălțimea mormântului său. Acest monument al nevinovatei deșertăciuni burgheze nu-și arăta decât vârful în formă de măciulie pe deasupra frunzișului care-l înconjură cu decență. Ca să te incomodeze, trebuia mai întâi să-l ghicești.

Restul era numai parc, grădină englezească, fn care abatele Delille ar fi cules coșuri întregi de versuri descriptive, și un mic mausoleu în stil grecesc, încadrat în verdeața din fața ferestrei înflorite de la care zâmbea, Irène, mausoleu ce părea așezat anume

acolo ca să în-vezelească, peisajul.

1 Poet francez din secolul XVIII, un priceput versificator, celebru prin ingeniozitatea perifrazelor sale. (n.r.)

Toate grădinile scumpe abatelui Delille aveau morminte frumoase, la fel de necesare ca și „peștera”, „pârâul” sau „podețul rustic”. Aici se afla acel mormânt modest, dar elegant, care arăta ca nou-nouț. El te făcea să visezi liniștit și rece, ca o. pagină, de Rousseau, împodobită cu

expresii clare.

Cel care odihnea aici, sub răcoarea ierbii, sub umbra grațioasă de saldan și bobitei, fusese, fără îndoială, un prieten pasionat al naturii. Numele lui, poate numele unui poet” era scris cu litere de aur pe lespedea de marmură albă încoronată de un frontispiciu corintian.

Depărtarea te împiedica să-l citești, în afară de un anumit moment dinspre seară, când soarele, scoțând cite o scânteie din fiecare literă, trimitea spre fereastra Irénei acest nume săpat în caractere de foc.

La stingă, vederea era oprită de o aripă laterală a pavilionului, prevăzut cu o fereastră pe care o cunoaștem bine, fiind una din cele care luminau locuința „patronului” lui Echalog. Cealaltă fereastră a cavalerului Mora dădea înspre cimitir.

Dincolo de acea aripă laterală se vedeau câmpiile-
să-

răcăcioase ale Charormei, mărginite de colinele de
la Mon-
treuil. - ,

În față, prin luminișurile parcului funerar, se vedeau în depărtare câteva casc din Saint-Mandé și pădurea de la Vincennes.

La dreapta era orașul, care preceda valea Senei, și unde se profilau coloana din piața Bastiliei, boschetele din Jar-din-des-Plantes, Pantheonul și, în fund, arca neagră a catedralei Notre-Darne din Paris.

Era foarte pitoresc, dar tqtul contrasta cu labirintul plin de noroi prin care trebuia să treci ca să ajungi din strada Celor care pleacă la pavilionul Gaillaud.

Exista însă ceva și mai frumos deoît acest peisaj, k puternic poleit de razele asfințitului: era tânăra fată așezată în fața gherghefului ei de lingă geam, care împletea cu degete îndemânatice firele multicolore de Hnă ce reproduceau pe catifeaua întinsă figurile unui blazon dublu. Această fată, în modesta ei rochie de pânză, strânsă ușor în jurul unui mijloc adorabil, era frumoasă, atât de frumoasă încât putea să le pună în umbră pe cale mai strălucitoare stele ale firmamentului parizian.

Nu știu dacă vă plac femeile-afiș, care sar în ochi ca reclamele unui magazin de. noutăți, sau femeile a căror frumusețe se citește ca o carte, prelungind în mod plăcut farmecul primelor priviri și descoperind treptat și pe rând, pe măsură ce apar, nenumărate și tainice ademeniri.

Irène Carpentier era frumoasă și în felul celor dinții și în felul celorlalte, dar mai ales ca cele din categoria a doua. Cu toate că făptura ei atrăgea în mod irezistibil prin armonia formelor și farmecul

sincer al expresiei, privirea îți stăruia și mai căuta încă, chiar și după ce a găsit.

Era blondă, cu păr bogat, ușor, cu o nuanță discretă ce nu înclină spre auriu, dar care aruncă reflexe cenușii ca acelea ale perlelor, pe un fond roșcat.

Era și înaltă, aproape prea înaltă, și privirea ar fi putut să se înșele, considerând-o prea slabă, dacă nu ar fi avut drept mărturie un sân cu forme pline, minunat conturate.

Totul se lega și cu ușurința grațioasă a mișcărilor sale. Munca ei harnică apărea leneșă, atât era de lipsită de efort.

Cu toată lumina roșiatică ce i se proiecta pe figură dinspre apus, ar-fi putut să pară palidă. Această paloare, dezmințită de tinereasca vioiciune a ochilor săi negri, scânteietori de inteligență și de bunătate, se armoniza minune cu delicatețea acvilină a trăsăturilor. Avea gura roșie ca o floare. Când se destindea într-un zâmbet, totul în jurul ei devenea luminos.

Nu sunt un maniac al „rasei”, în sensul în care englezii îl aplică la creșterea cailor; în pîvinț» aceasta am cunoscut prea multe doamne din înalta societate care, în ceea ce privește distincția, cedau pasul în fața cameristelor lor. Și totuși, noțiunea există, realitatea ei de asemenea, căci până nu faci foc, nu iese fum.

Uneori, în acele străzi lungi și triste ale cartierului Saint-Germain poți zări în interiorul unui echipaj, bine suspendat și tras de cai voinici, câte un chip de fecioară care te face să te gândești la cuvântul rasă și

să-i constăți realitatea. Dar aceasta este un gen de frumusețe naturală, căci zeci de alte trăsuri, purtând blazoane tot atât de impunătoare, transportă domnișoare lipsite de personalitate, dacă nu de-a dreptul comune.

Irène era fiica unei lucrătoare și a unul zidar. Rasa ei venea de la mama noastră Eva.

La ea în casă nu era bogăție, dar nu era nici sărăcie, și totul avea nu știu ce parfum de plăcută curățenie, care mergea aproape până la eleganță. Iradierea intimă și blinda a tinereții sale dădea lumină obiectelor care o înconjura, în această privință se mai găsesc încă ființe care sunt adevărate zâne. Tot ce ating ele cu mina se luminează de farmecul pe care Dumnezeu îl răspândește în jurul lor.

Și aceste cuvinte mari: raze, arome, farmec, nu trebuie să vă facă să vă gândiți la ceva solemn. Irène nu avea nici douăzeci de ani, era simplă ca și modestul el pătuc cu perdele albe, și atunci când visarea nu o făcea să-și plece puritatea frunții (căci visa adeseori, de ce s-o ascundem), avea zburdalnica veselie a copiilor poznași și fericiți.

Ghergheful Irènei se afla instalat în fața ferestrei deschise. Printre firele de lină și de mătase, care îi serveau de paletă pentru pictura ei cu acul, se afla o scrisoare deschisă, cu marcă albastră din provincie. Ochii Irènei întâlneau la fiecare clipă această scrisoare. Asta îi întrista zâmbetul și o făcea uneori să murmure:

— Bietul tata! Mereu această idee ce l-a înmormântat de viu! Asasinii care îl urmăresc!

Moartea care atârna deasupra capului său...

Judecînd după adresa scrisorii, reieșea că tatăl Irènei avea un scris foarte frumos pentru un zidar.

Irène stătea pe scaun, cu spatele spre oraș. Când ridica ochii, ceea ce-i tevea privirea era colina de la Montreuil, tăiată de aripa cotită a pavilionului. Această aripă- avea câte o fereastră la fiecare etaj. Cea care se afla la același nivel cu camera Irènei avea obloanele închise.

Ochii mari ai Irènei se îndreptau adesea asupra acestei ferestre. Ea se uita, însă mai rar, și spre cimitirul învecinat, al cărui frunziș fâșia sonor sub adierea de seară. De obicei, această parte a boschetelor de-a lungul drurnului Perilor era pustie și liniștită, Irène nu vedea niciodată pe cineva care să viziteze mormântul de marmură albă, împodobit cu o inscripție cu litere de aur.

Totuși, spre acest mormânt .se îndrepta acum privirea ei cu o anumită nerăbdare, ca și cum ar fi urmărit cadranul unui orologiu care mergea prea încet în comparație cu dorința ei. Când aurul literelor reflectă razele soarelui, este ora când el rcântoarce...

Et» eine? Ns era desigur vorba de soare,

Dai” iată că o nuanță mai trandafirie coloră obrajii tinerei fete. Pe luciul literelor scânteile începeau să se aprindă.

„E ciudat — gîndi ea — parcă s-ar auzi glasuri și pași pe jos. De trei zile tot aud pași și vorbe în acest loc, care e totdeauna singuratic... Dar ce mă interesează pe mine asta!”

Se opri din lucru. Mașinal, mina i se îndreptă spre

scrisoarea pe care o deschise iarăși ea să-i parcurgă slovele subțiri și strânse.

— Reynier! murmură ea, când privirea sa întâlnește, citind scrisoarea, acest nume, și fără să vrea ochii i se îndreptară spre casele din Saint-Mandé care se zăreau în lumina prăfuită a înserării.

Apoi pleoapele i se închiseră pe jumătate peste o lacrimă care luci între genele ei lungi.

— Reynier! repetă ea, fără să-și dea seama că vorbește. Altădată număram zilele și lunile, atunci când el se afla la Roma. Marea mea bucurie era să-i citesc scrisorile trimise tatii, dar în care nu vorbea decât despre mine. Oare inima noastră se află atât de departe de noi, încât să nu-i mai putem recunoaște glasul adevărat?

În scrisoare, linia care cuprindea numele lui Reynier spunea:

„Tu nu-mi mai vorbești de el de loc, de loc...”

— Iar când s-a întors de la Roma — reluă ea — a fost cea mai frumoasă sărbătoare din viața mea. Îl găseam atât de bărbat și atât de frumos! Și în ochi îi citeam o dragoste atât de profundă! Am vrut să învăț și eu să pictez, ca să fim cât mai des împreună, și în fiecare vacanță i-am fost elevă. El îmi admira progresele; tot ce făceam era bine, iar tata îmi spunea: „Te iubește prea mult!”

Irène suspină.

Scrisoarea continua:

„Nu îl mai iubești? Sau poate el...? Să te fi părăsit oare de când ești nefericită?”. Capul i se lăsă în piept.

— El, făcu ea, în timp ce privirea i se furișă din nou

spre casa din Saint-Mandé. Oh! Am văzut cu ochii mei, f

sunt sigură, și dacă tata ar ști ce-am văzut, nu m-ar condamna. Am văzut... dar oare am crezut?

În partea stingă a ferestrei se afla o măsuță cu mape, borcanele cu culori și tot ceea ce îi trebuia ca să aștearnă o acuarelă. Irène se ridică. Se duse spre măsuță și deschise o mapă care conținea mai multe schițe, printre care și un portret al patronului lui Echalog, cavalerul Mora, de o asemănare izbitoare, dar înfrumusețat și întinerit, fiindcă, poate, pictorul îl vedea astfel, prin prizma unui anumit prestigiu.

Irène contemplă acest portret cu o emoție dureroasă.

— El este totul pentru mine — murmură ea. I-am mărturisit că tata trăiește, cu toată porunca, cu toată rugămintea tatălui meu. Dacă aș cunoaște secretul tatii, acest secret de care vorbește fără încetare ca despre rana mortală care îl va ucide, l-aș fi încredințat poate lui Ju-lian. Nu mi l-a mărturisit și el pe al lui? Nu mi-a încredințat el, numai mie pe această lume, și numele lui adevărat și mărețele lui speranțe?

Irène se opri, privind mereu portretul, și pronunță încet:

— Sunt oare o ambițioasă? De aceea îl iubesc? Privirea ei limpede ca a unui înger dădu răspunsul la aceste întrebări care exprimau un scrupul.

Se întoarse la locul ei, visătoare. Portretul fu pus alături de scrisoare.

— Nu — făcu ea — nu este din această cauză. În mine există o enigmă. Când inima mi se îndrepta

către Măria cea Bună, altădată, mi se părea că ea mă privește cu ochii lui Reynâer, și această dragoste pentru Măria cea Bună m-a împins spre fratele ei Julian. Reynier! Juiian! Amândoi atât de deosebiți și atât de asemănători! Pentru mine sunt momente când acest portret seamănă mai mult cu Reynier decât cu Julian.

În timp ce vorbea, mina i se juca printre firele subțiri de mătase pe care le întrebuița la brodat. Desfăcuse un seul de culoare închisă și-i încurcă firele, răsucindu-le pe clegete. Asta produse aproape același efect ea lucrările în păr pe care coaforii le numesc „crepeu”, folosite drept bărbi false de către artiștii de teatru.

Irène, zâmbind gânditoare, luă foarfecă și tăie din această mătase atât cât trebuia ca să aranjeze un fel de barbă în. jurul obrazilor și pe buza portretului. Când acest joc copilăresc fii gata, ea nu mai zâmbea și. privirea i se îndreptă încă o dată spre casa din Saint-Mandé. Își în-cruntă sprâncenele. Apoi gândi cu glas tare:

—Ar fi oare cu putință? Am avut eu o bănuială... dar iui, nu se poate!

Nu mai spuse.nimic, fiindcă o mișcare produsă în frunzișuri îi atrase privirea spre partea cimitirului aflată sub fereastra ei. O femeie foarte elegant îmbrăcată și pe care o ghiceai frumoasă sub dantela deasă a voalului ieși deodată din tufișuri și se apropie de mormântul izolat.

—Doamna contesă — murmură Irène cu uimire.

În același timp își retrase capul blond îndărătul

florilor de la fereastră.

Femeia care apăruse în cimitir, doamna contesă, fiindcă acesta era titlul ei, aținti către fereastra din aripa lateralnică a pavilionului, ale cărei obloane erau închise, fereastra cavalerului Mora, o privire furișă, clar atât de pătrunzătoare, încât Irène pâli. Își apăsă mina pe piept, unde inima îi bătea puternic, și bâigui:

— Il cunoaște deci pe Juliân?

Contesa se și întorsese către mormânt, în fața căruia genunchii i se îndoiră.

În timp ce stătea așa prosternată, obloanele de la fereasta din față se deschiseră fără zgomot, și un bărbat, încă tânăr, înalt, subțire, cu o figură frumoasă, dar prea palidă, încadrată de inelele unui păr mătăsos, negru ca abanosul, apăru și îndreptă spre Irène o privire dulce, care zâmbea cu gravitate. Irène, tremurând de emoție, întoarse ochii spre contesa îngenuncheată. Zîmbetul palidului cavaler luă o expresie stranie, în care se afla și o nuanță de ironie.

În acel moment, soarele aprinse aurul din inscripția funerară, care spunea în. litere de foc:

Aici doarme colonelul Bozzo-rorona, binefăcătorul săracilor, iîugați-vă pentru odiuna sufletului său.

IX

SCRISOAREA LUI VINCENT CARPENTIER

La Paris se mai găseau încă mulți oameni pe care numele colonelului Bozzo-Corona, citit pe neașteptate, i-ar fi impresionat adânc. Pentru Irène Carpentier, numele acesta nu era nu nume necunoscut. Ea împlinise zece ani când Francesea

Corona apăruse ca o providență surâzătoare în sărmana locuință a tatălui ei. La vârsta de zece ani ai o bună ținere de minte. Irène își amintea că din ziua aceea bunăstarea intrase în casa lor. Bunăstarea da, dar fericirea? Nu, desigur. Fusesse semnalul despărțirii și sfârșitul familiei, fericită în existența ei mediocră. Reynier plecase în Italia. Ea însăși, Irène, fusesse dată la pensionul maicilor de la Mănăstirea Crucii.

Într-un cuvânt, aceasta forma ceea ce se cheamă în mod obișnuit o mare binefacere. Căpătaseră bani, fără să mai vorbim de puternicul sprijin care, în aceeași epocă, îl lansase dintr-o dată pe Vincent în lumea marilor afaceri și făcuse dintr-un biet zidar un arhitect renumit.

De ce a fost deci cazul să ne servim de această expresie glacială: „Pentru Irène Carpentier, numele colonelului Bozzo-Corona nu era un nume necunoscut”? Din pricină că Irène, străină colonelului, nu fusesse în legături personale decât cu Francesea Corona și nu putuse să aibă, decât aceleași păreri ca tatăl ei; or, noi știm cam ce fel de recunoștință îi purta Vincent Carpentier colonelului.

Irène o iubise din toată inima pe Francesea, adevărata ei binefăcătoare, dar Francesca murise. Ea păstra frumoasei și nefericitei contese Corona o duioasă amintire; pentru memoria acestui bătrîn însă, despre care tatăl ei îi vorbea cu teamă, nu putea să simtă decât un rece și nedeslușit respect.

Pe de altă parte, Vincent, deși se învârtea în lumea în care colonelul îi găsisese primii clienți, pe fiica lui o

ținuse intenționat departe de această lume. Poate că el bănuia de pe atunci ce fel de lume era aceasta, și nimic nu-i era mai ușor decât să o depărteze de ea pe tânăra eleiă de la Mănăstirea Crucii, care era ocupată acolo cu învățătura. Irène nu avusese niciodată vreole- gătură nici cu comesenii de la palatul Bozzo-Corona, nici cu obișnuiții salonului contesei de Clare.

Preferăm să o spunem deschis: atenția pe care o acorda ea literelor aurite lipite pe mormântul colonelului nu avea nici o legătură cu trecutul. De câteva zile, inscripția, atinsă la o anumită oră — ora Întâlnirii — de razele apusului, îi servea drept cadran solar, și atâta tot. Aceasta ar mai fi durat numai câteva zile, până când micșorarea numărului de oie ale zilei ar fi împiedicat funcționarea cadranelui, după care Irène ar fi uitat mormântul, așa cum uiți un ceas care nu mai merge.

Evident, Irène nu se gândea la nici una din cele două încarnări ale colonelului Bozzo-Corona. Ilustrul filantrop din strada Therese îa era indiferent; ea nu-l cunoștea pe Tatăl Tuturor sau pe stăpânul Fracurilor Negre. Probabil că ea nici nu auzise de sumbra asociație, a cărei decădere începuse o dată cu moartea colonelului Bozzo.

Chiar Parisul respira mai ușor de câțva timp. Crima nu contenise; aceasta constituie o îndeletnicire care nu șomează niciodată, dar cel puțin nu mai existau zvonurile despre acele ticăloșii nedescoperite, care alunecau ca șerpii din mâinile judecătorilor și desfideau abilitatea proverbială a cerberilor de la Siguranță.

Asociația Mâine va fi ziuă se retrăsese în bârlogul ei pentru odihnă, purtând doliu după șeful decedat. Murise, acest general, pe care locotenenții săi geloși, dar stăpâniți de el, îl priviseră atâta vreme ca nemuritor. Murise, acest demon care se lăuda el însuși că este veș-nic ca și RÂUL. Murise în patul lui, ca un burghez pașnic, sufocat de un ultim acces de tuse, exact ca un copil bolnav de tuse măgărcască. Pe marginea mormântului său, elocința își spusese cuvântul; nobile condeie se aplecaseră în fața memoriei sale și avusese chiar suprema cinste de a fi insultat. de Caliban, pamfletarul, ticălosul care dădea lustru gloriei cu o mână de noroi. La noi așa ceva este necesar pentru a da o ultimă strălucire faimei.

Așadar, pentru Parisul cinstit format din dumneavoastră, din mine și din toată lumea (feriți-vă!), omul acesta drept dormea somnul său de veci învăluit în giulgiul discursurilor funebre.

Pentru celălalt Paris, nocturnă capitală a furtului și a crimelor, pădure invizibilă în care lupii își au vizuina nu se știe unde, diavolul se rcântorsese în iadul său. Acest celălalt Paris există, orice s-ar spune. El își are poezia și legendele iui, după cum își are eroii și zeii lui.

În acest Paris,» memoria colonelului Bozzo rămânea marcată ca o epopee. Așa cum după ultima zi a lui Carol cel Maro sau a lui Napoleon rămânea speranța ~de a-i vedea reapărând deodată, ridicând cu un umăr puternic. l lespedea de marmură a mormintelor lor, tot așa vechii supuși ai regeiui-mister, copiii Tatălui Tuturor, așteptau cu o încredere

superstițioasă rcânvierea întunecatului lor mesia. Era așteptat cu atât mai mult, cu cât un zvon circula printre acești oameni. Se spunea că colonelul luase cu el în mormânt secretul Fracurilor Negre și că Maestri care formaseră în jurul lui. timp de atâția ani, un fel ele consiliu de miniștri, nu știau nici ei unele se află ascuns faimosul tezaur, mărit în ultimele două treimi de secol prin săvârșirea atâtor fărădelegi.

În acest timp, Irenc rămăsese ascunsă în spatele bordurii înflorite care îi împodobeau fereastra și o privea cu atenție pe femeia elegantă și frumoasă pe care ea o numise „doamna contesă”. În privirea ei se citea neliniștea și chiar un. Început de gelozie.

Vecinul care deschisese obloanele era fără îndoială acei frumos cavaler. Mora, pe care ea îl aștepta în fiecare seară la aceeași oră și a cărei vizită i-o anunțau literele de aur ale mormântului din apropiere, strălucind sub ultimele raze ale soarelui de asfințit. Acest om, a cărui virstă era o problemă greu de rezolvat de la prima vedere, avea în el ceva de mare senior:.. mare senior ele roman sau de teatru.

Au existat mulți tenori italieni, înzestrați cu această frumusețe bălțată, de negru pe alb, caro face atâtea ravagii, pe avanscenele teatrelor noastre lirice.

Intr-o scară, într-un cerc în care mă aflam din întâm-plare, înconjurat de baroane autentice, se încerca să se schițeze portretul lui Don Juan. Multe din aceste doamne îl vedeau pe jumătate alb ca zăpada, pe jumătate negru ca cerneala. Și de fapt, în acest tip splendid de mâncător de femei există o parte de erou, dar și de frizer.

Cât despre împrejurarea că Irène, o biată lucrătoare, a

putut.s-o cunoască pe doamna contesă, nimic nu este mai

simplu. Bogatul blazon pe care Irène era pe cale de a-l

termina pe ghergheful ei îi fusese comandat chiar de

contesă, care o alesese pentru reputația îndemânării sale,

să-i execute această lucrare. Irène o văzuse numai de

două sau de trei ori pe doamna contesă,- când îi dăduse la

palat piesele lucrate. -

—Nu.era desigur nimic curios nici în faptul ca o doamnă din cartierul Saint-Germain să vină să se roage la mormântul unui bătrân generos care făcuse parte din înalta societate; totuși bene rămase mirată, pentru că de oînd locuia în pavilionul GaiJlaud nu. văzuse încă pe nimeni să facă un asemenea cucernic pelerinaj. La Paris, eind nu este vorba de patimă politică, relicvele sfinților sântcinstite ele la mare distanță.

Irène își întoarse privirea spie contesă numai ca să cerceteze dacă ace.asta îl văzuse pe frumosul cavalier. Intre femei există întotdeauna un început de bănuială.

Contesa, nemișcată și aplecată, părea că se roagă. Numai că rugăciunea ei nu dură mult. Când se ridică, mai aruncă o dată spre aripa pavilionului aceeași privire pătrunzătoare și rapidă. Intre timp însă,

obloanele se răsuciseră fără zgomot în balamale, așa încât numai Irène putea vedea, între canaturile pe jumătate închise, figura cavalerului, care continua să-i zâmbească. O nuanță trandafirie coloră obrajii tinerei fete. Apoi, obloanele, con-tinuându-și mișcarea, se închiseră de tot.

Doamna contesă își aranja pe umeri cutele ușoare ale voalului de dantelă și se îndepărtă, fără să-și arunce privirea spre fereastra Irènei.

„Nu m-a văzut” — gândi ea în clipa în care contesa dispăru în spatele tufișurilor. Și adăugă, fără cea mai mică amărăciune: „Știe baremi că aici e locuința brode-zei sale?” Apoi își spuse, îndreptându-și ochii spre fereastra cu obloanele închise: „Acum va veni...”

Se simțea tulburată. Nu mai broda, iar urechea îi era atentă ca să poată auzi pe coridor zgomotul pașilor pe care îi aștepta. Dar pe coridor nu se auzea nici un zgomot. Dimpotrivă, Irène auzi pași mergând pe afară, probabil pe drumul Perilor, căci în cimitir nu se mai vedea nimeni,

O voce reținută zise:

— La ferestrele astea ești ca în lojile de la primul rang!

Irâne făcu o mișcare bruscă să se ridice și să arunce o privire pe drum, dar se opri, fie dintr-o teamă instinctivă, fie mai curind din cauză că ghicea, în dosul obloanelor închise, privirea cavalerului Mora îndreptată asupra ei. Cavalerul putea fi acolo, într-adevăr, dar de ce s-ar fi temut Irâne de cei care treceau pe drum?

Soarele își îndeplinise sarcina de a face să

lucească literele de aur ale numelui de Bozzo; se lăsa seara. Am uitat poate să vă spun că părțile din spatele străzii Celor care pleacă și, în general, împrejurimile cimitirului Pere-Lachaise nu sunt cartierele cele mai bine păzite din Paris.

Irène voi să-și reia brodatul, dar vocea care vorbise adineaori se apropiase. S-ar fi spus că șoptea acum în curtea plantată cu castani tineri, care despărțea pavilionul Gaillaud de drum.

Irène trase cu urechea și prinse câteva cuvinte pe care le combină astfel:

— De la primul etaj și chiar de la al doilea, nimic; arborii astupă vederea. La al treilea nu există decât două camere închiriate: a brodezei și cea a italianului, cea de sus, cu obloanele închise. La pod nimic: lucarnele dau spre grădină.

Era desigur cineva care cunoștea bine casa.

Dar ce se putea vedea din camera brodezei și din cea a italianului?

În depărtare, înspre Charonne, se auzi clopoțelul de închidere a cimitirului. Curând, un alt clopoțel sună chiar lângă zidul dinspre drumul Perilor, și în luminișul din jurul mormântului colonelului Bozzo fu văzut trecând un paznic care zicea: „Se închide! „

De îndată ce trecu paznicul, doi oameni ieșiră tiptil din tufișurile din jurul mormântului, în timp ce un al treilea apăru din spatele lespedeide marmură albă. Se înserase bine, încât trăsăturile acestor oameni nu se puteau distinge, îmbrăcămintea lor nu avea nimic deosebit nici în rău, și cu toate acestea înfățișarea lor făcu să nască în mintea Irènei iclcea

că, adineaori, doamna contesă, singură și atât de aproape de ei în acel colț retras, trecuse printr-o primejdie.

Cuvintele auzite acum câteva clipe nu fuseseră desigur pronunțate de ei, căci mormântul se afla la o depărtare de cel puțin o sută de pași; totuși, nu știu de ce, în mintea Irènei, prezența lor avea o legătură cu cuvintele auzite.

Cei trei oameni se îndepărtară, dar nu în aceeași direcție cu paznicul.

Irène rămase nemișcată și gânditoare.

—Ce mult întârzie! murmură ea deodată, observând întunericul ce se îngroșa în jurul ei. Poate că a auzit și el! Este desigur o nouă primejdie. Sunt atâția dușmani în preajma lui!

Chipul ei drăgălaș luă o expresie tristă. Apoi, visarea ei făcând o nouă întorsătură și revenind la obiectele care o impresionaseră puțin mai înainte, adăugă luând scrisoarea de pe gherghef:

—Din cauza tatii...,el îmi răscolește toate aceste idei în cap. Voi ajunge să-mi fie frică și de umbra mea!

Atingând scrisoarea, simți un mic fior.

—Bietul tata l zise ea. El vede primejdii peste tot, și chiar crime! Povestea aceasta pe care o rcâncepe mereu și pe care o spune ca și cum ar dezvălui un mare secret este atât de confuză!... Dar și atât de îngrozitoare! Să fie oare adevărată? Trebuie să fie adevărată, și asta este ceea ce a dat o ultimă lovitură minții lui. Trebuie să fie ceva, de vreme ce el a părăsit totul, de vreme ce și-a distrus cariera ca să se îngroape de viu în subteranele acelea negre de la

Stolberg.

În semiîntinericul înserării, ochii ei încercau să descifreze literele înghesuite ale scrisorii. Reușea să citească numai pentru că mai citise înainte.

În toate scrisorile sale, Vincent Carpentier, a cărui minte era de bună seamă bolnavă, rânjea aceeași poveste:

Irène citea:

....!(/ voi spune, în fine, pentru ce sunt un om mort. L-am văzut pe nepot înfigând pumnalul în pieptul bunicului; cunoșteam, spre nenorocirea mea, secretul demonului. I-am spus lui Reynier să-mi rețină un loc la Mesagerii: era al treilea loc pe care îl rețineam. Căutam să-J. Înșel. În timp ce el era plecat la Mesagerii, am fugit travestit în hainele lui. Am fugit? Abia dacă puteam să merg. Sforile îmi intraseră atât de adânc în carne . Și capul mi-era atât de greu, de parcă era -umplut cu aur..”

—Mereu această obsesie a aurului! făcu Irène, între-rupându-se. Aș fi vrut să revăd tabloul acela care se afla în atelierul lui Reynier și în fața căruia Reynier descoperise pentru prima oară boala bietului meu tată: acel tablou care reprezenta un fiu omorându-și părintele în pivnița care ascundea un tezaur... S-ar spune că de la acest tablou pornește nebunia tatălui meu.

Ea citi mai departe.:

„...Văzduhul era numai foc. Cerul avea culoarea aurului, a plumbului și a sângelui! Trăsura ucigașului trecu pe șosea într-un nor de praf. Iar furtuna se dezlănțui, o furtună la fel cu aceea din povestirea lui

Reynier din insula Corsica. Am recunoscut-o bine această furtună, am regăsit și casa părăsită, cu bătrâna Cherchelita, amețită de rachiu, și buldogul acela cu chip de om, Coyatier, vagmistrul: în-

„treaga aventură a lui Reynier, toată! Numai eu mie nu mi se povestise paricidul: eu îl văzusem cu ochii mai...”

Irène își trecu mina peste frunte.

—Nebunia e molipsitoare — murmură ea — înnebunesc și eu, vrând să dezleg această enignă! Reynier știe oare mai multe decât mine? Când am fost împreună la Stolberg, tata i-a vorbit mai mult decât mie... Dar Reynier nu-mi ascundea nimic pe atunci... Dacă ar fi știut, mi-ar fi spus... Bietul Reynier... Să fie fericit cu cea pe care și-a ales-o!

Cuvintele pe care le pronunțăm atunci când vrem să ne înșelăm pe noi înșine au un accent deosebit.

Irène nu mai vedea literele, dar ea citea totuși scrisoarea, mai mult ghicind, mai mult memorând frazele;

„...Trăsura ucigașului, atunci când o întâlneam pe drum se îndrepta tocmai spre casa aceea izolată. El venea acolo ca să comande o lovitură de pumnal. Această-lovitură era pentru mine. Prin ușă am auzit cum sinistrul executor își ascuțea instrumentul pe o tociță... Pe vremuri, în sudul Franței, unde căutam vindecare pentru biata mea Irène, prima, mama ta, se refugiase la noi un om nenorocit. Jan-darmii erau pe urmele lui. Fusesse soldat în armata din Africa și-și omorâse soția într-o pornire de gelozie. Mai purta încă uniformă.

Acest om mă îngrozise mai întâi, pentru că se lăuda cu crima făptuită, dar prima mea Irène era ca și tine: ea privea totul cu inima și îmi spuse: «E un biet nenorocit pe care dragostea l-a orbii; se laudă, dar plânge».

Era adevărat. Există ființe al căror sărut este funest, ca mușcătura unui câine turbat.

Omul fusese un soldat viteaz. Cineva îi zdrobise inima. L-am ascuns și l-am îngrijit. Când ne-a părăsit, el îi spuse Irènei: «Ccea ce ați făcut pentru mine, poate că și eu o voi face pentru cei pe care îi iubiți».

..Acest om, fata mea, era chiar acela care învă-tea tocila in casa părăsită și care ascutea cuțitul ce trebuia să-mi pună capăt zilelor, în timp ce bătrâna beată bombănea și cânta, iar furtuna urla în jurul trupului meu. Căci eu eram aproape un cadavru, îmi pierdusem cunoștința, căzut într-o baltă de apă, cu capul rezemat de pragul de piatră, al casei.

..Când m-am trezit, mă aflu în patul hii, r~"a-tier, zis vagmistrul, care veghea la căpătâhd meu. După atâtea ani, mă recunoscuse. Bătrâna se af?a în—tr-un colț, legată burduf. El îmi svuse: «Adeseori m-am gândit la îngerul dumatle de soție. Fac rămășag că a murit. Ființe ca ea nu rămân niciodată prea mult timp pe pământ».

«Dumneata ești?» îl întrebai eu.

«Da; și ai fi făcut mai bine dacă mă lăsai să crap ca un câine, atunci... Ea a murit, nu-i așa? Cele rele rezistă, cele bune se duc. N-are a face, i-am făcut o promisiune, o voi ține»..."

Scrisoarea îi scăpă Irènei din. mână. Noaptea era

aproape deplină.

—Nu poate fi nebunie aici — murmură ea. Si totuși osie faptă de nebun să scrii mereu și mereu același lucru

În zece scrisori diferite... Se opri, tresărind.

—Dar ce mult întârzie Julian! strigă ea. S-a întâmplat ceva! În casa aceasta începe să-mi fie frică. Am să-l previn, căci primejdia e mai mare pentru el decât pentru mine. Jos, adineauri, vocile acelea vorbeau despre fereastra cu obloanele închise... Este fereastra lui...

Deodată începu să asculte. Un zgomot de pași se auzea pe coridor. Irène se ridică, transfigurată de o bucurie subită.

—Iată-l! exclamă ea. Ce copilă sunt! Când primesc scrisori de la bietul tata, văd pretutindeni numai primejdii...

Rîdea în mod sincer de spaima ei. Cineva bătu la ușă. Ea rosti cu o voce încă tremurândă, dar plină de fericire:

—Intră!

În aceeași clipă se apropie de ușă pe unde avea să intre frumosul cavalier Mora, așteptat eu atita nerăbdare, ar când ușa se deschise, Irène se dădu uluită înapoi... Ultimele licăriri ale asfințitului o luminau în prag pe acea femeie frumoasă și elegantă care îngenunchease mai înainte în fața mormântului colonelului Bozzo.

—Doamna contesă de Clare! La mine! strigă Irène.

—Credeam că m-am înșelat! răspunse noua

venită, împingând ușa pe care o închise în urma ei. Bună seara, scumpă copilă. Îți cunoșteam adresa, dar e cam mult de mers din strada Celor care pleacă până aici, și am crezut că mă voi rătăci pe drum.

X

CONTESA MARGUERITE

În 1843, doamna contesă de Clare se afla pe culmile succeselor sale. Cartierul Saint-Germain o adoptase definitiv, în ciuda zvonurilor stranii, și în toate privințele de necrezut, pe care invidia încerca să le răspândească în legătură cu trecutul ei. Putea fi socotită ca o regină a modei, cu înclinații către religie și politică.

Legitimistii puri se temeau de ea, pentru că-l ocrotea pe fiul lui Ludovic al XVI-lea, care avea pe atunci numeroși partizani printre adepții Sfântului Toma din A-quino. Oamenii de stat credincioși ramurii principale a Bourbonilor se bizuiau pe ea și-i erau extrem de recunoscători pentru prudența sa, căci ea ar fi putut să destrame partidul. Curtea lui Ludovic Filip îi făcea avansuri, care însă erau respinse cu mândrie.

Soțul ei, contele Joulou du Brehut de Clare, trăia foarte retras. Se spunea că era suferind de lingoare, și contesa, dată ca model tuturor celorlalte femei, îl înconjura cu îngrijiri pe care gazetarii nu conteneau să le proslăvească.

Pe atunci, ca și astăzi, jurnalele își câștigau pâinea zilnică sărind gardurile vieții private. Cronica povestea despre tinerețea contelui de Clare lucruri de-a dreptul furtunoase. Era un afemeiat și uri chefliu

de cea mai proastă speță, dar îngerul pe care Dumnezeu i-l dăruise ca soție îl schimbase cu totul. Marguerite (acesta era numele mic al providențialei contese) făcuse din el un om cu o viață liniștită și concepții sănătoase, chibzuit și cu purtări corecte. O adevărată vindecare, un miracol. O adora pe Marguerite și cu siguranță că avea de ce.

Acei dintre cititorii noștri care au urmărit. cel do- al doilea episod al Fracurilor Negre, intitulat Inimă de oțell, cunosc începuturile acestei legături și. știu ce să creadă despre frumoasa contesă. Ceilalți. vor putea măsura, în cursul prezentei povestiri, inteligența și curajul acestei temute aventuriere, care ținuse odată în aceeași mână două arme atât de bine călitate ca: influența asupra celor mai înalte, celor mai nobile saloane din lume, și tainica putere de Mare Maestră a lui Mâine va fi ziuă. Tribunalele îi acordaseră dreptul de tutelă asupra tinerei principese de Eppstein, unica moștenitoare a imenselor domenii ale ramurii principale ale Clare, în urma decesului fostului duce; creditul său era nelimitat, totul îi reușea, și desigur că ar fi fost ucis cu pietre profetul care ar fi îndrăznit să prezică atunci, strania lovitură de trăsnet în care această strălucită existență avea să fie zdrobită puțin timp după aceea.

Contesa intrind, străbătu camera Irènei și se duse direct la fereastră.

Irène îi zise:

— i Dacă doamna contesă m-ar fi anunțat că dorește să mă vadă, m-aș fi grăbit să...

— Scumpă copilă — o întrerupse Marguerite - -

iată ce mi-a dat de gândit: mai întâi bunele dumitale maniere și apoi felul în care te exprimi... Cred că m-ai văzut adineauri la mormântul stimatului meu prieten.

Irène răspunse afirmativ.

—Aș vrea să mă mai fi văzut și mai înainte acolo, și cit mai des — reluă contesa, întorcându-se îndărăt. Cei care doarme acolo a fost un om drept pe acest pământ.

K vorba de al doilea volum din ciclul Fracurile Negre. Cavalerii Tezaurului constituie al șaselea volum al acestui ciclu, (n.t.)

Din nefericire, toți, atât cât trăim, suntem prinși de vârtejul vieții și nu mai avem timpul să ne îndeplinim datoriile de cucernicie față de cei morți. Ai mai primit de curând vești ele la tatăl dumitalc?

—De la tatăl meu! repetă Irène înmărmurită. Nu știți oare, doamnă, că am avut nefericirea să-mi pierd părintele?

Contesa îi luă mâna și-i zise, coborând glasul!

—Este adevărat, domnișoară, că nu aveam nici un drept să iau informații asupra dumitalc. Ar fi trebuit să mă mulțumesc cu ceea ce ai binevoit să-mi spui. Dar interesul afectuos pe care mi l-ai inspirat îmi este singura scuză.

Tânăra fată rămase fără răspuns. Era în ea o răceală și un simțământ de neîncredere ce apărea cu fiecare clipă.

—îmi dai voie să stau jos? întrebă contesa.

Și cum Irène, încurcată, începu să se, scuze, doamna de Clare adăugă pe un ton simplu și blând:

~— Ești mirată, nu trebuie să mi-o ascunzi. Se

spune că sunt o doamnă din înalta societate și că aceste doamne nu au obiceiul să facă vizite brodezelor lor. Dacă ai fi o croitoreasă la modă, ar mai merge. Se poate consacra o oră sau două pentru a pune cu ea la punct modelul unei toalete... Dumneata, domnișoară Irène, nu mă cunoști.

Zîmbea, dar fără amărăciune, și continuă aproape cu gravitate:

— Scumpa mea copilă, eu n-am. fost întotdeauna o doamnă din înalta societate, ba dimpotrivă. Și poate că doresc să-ți vorbesc despre lucruri mai importante decât despre vreo toaletă — mai întâi pentru dumneata, și apoi pentru mine.

Se așază pe scaunul pe care Irène i-l oferise cu întârziere.

— Înainte de a te așeza lângă mâne — zise ea — căci te previn, conversația noastră va fi lungă, închide, te rog, fereastra și aprinde o luminare.

Irène se supuse. O vagă speranță se amesteca acum cu teama. Spre ce se îndrepta această speranță? Tânăra fată n-ar fi putut să o spună, dar contesa Marguerite era dintre acelea pcntni care a seduce pe cineva nu era decât un simplu joc. Însuși accentul glasului ei pătrunzător aducea cu sine convingerea și simpatia. Fusesse iubită cu înflăcărare, la nebunie. Și mai exista încă un bărbat pe care ea îl făcea să se topească de dragoste.

Când luminarea aprinsă de Irène dădu lumină, contesa își ridică voalul de dantelă și lăasă să se vadă un chip cu linii corecte în finețea lor viguroasă, care-l făcuse odinioară pe un pictor-copil să aibă geniu și

care, dimpotrivă, înjosise în mod rușinos o nobilă inimă curajoasă. Era frumoasă, spuneam atunci, frumoasă într-un fel orgolios, într-un fel ostentativ, o frumusețe care izbucnește și crește pe ruinele amărăciunii unei rivale învinse. Era adevărat: așa apărea, în măreția ei îngrozitoare, curtezana de altădată.

Astăzi, după ani, această curtezană, schimbându-și pielea, ca șarpele, arăta miraculos transfigurată, încă frumoasă, chiar mai frumoasă, dar de o altă frumusețe, simplă și decentă ca viața unei femei cinstite. Superba dezordine a părului ei castaniu, cu reflexe roșcate, nu mai exista; ochii ei alungiți, sumbri și reflectând ca o oglindă vie arzătoarele lumini ale desfrânării, își pierduseră flacăra îndrăzneată. Grația ei lasciva făcuse loc demnității. Asta în chip firesc, ca fi cum trecutul însuși ar fi mințit. Era foarte frumoasă, de o frumusețe care-ți lua ochii și-ți impunea respectul. Dar vârsta? se pune întrebarea. Nu știu. Ce importanță are vârsta! Ați văzut cum lovește vijelia și timpul în marmura lustruită? Bronzul capodoperelor nu are vârsta. Atâta vreme cât frumusețea strălucește, ea înseamnă tinerețe. Marguerite era tânără, fiindcă era minunat de frumoasă și fiindcă cei optsprezece ani ai Irènei nu umbreau strălucirea privirii sale.

Irène se așeză lângă ea și zise, după ce puse sfeșnicul pe masa de lucru:

— Doamnă, pentru ce mi-ați vorbit de tatăl meu?

— Pentru că vreau să-ți cer Un serviciu, scumpă copilă — răspunse contesa. Am nevoie de camera

dumitale pentru noaptea aceasta.

Irène păstră tăcerea, dar figura ei expresivă arăta o surpriză fără margini. Încercă să facă legătura între întrebarea sa și răspunsul ce i se dăduse.

—îmi pare bine — continuă contesa Marguerite — că nu ți-ai plecat ochii. Nici o bănuială necuviincioasă nu ți-a trecut prin gând. Ești așa cum mi te-am închipuit, copila mea, sinceră și curată ca virtutea. Am nevoie de camera dumitale pentru un motiv care e demn de mine ca și de dumneata.

Vorbind, ridică foița de hârtie care servea de apărătoare pentru broderia Irènei.

—Iată artă! murmură ea. Artă adevărată, și aproape îmi pare rău, dar trebuie să-ți spun că în curând vei părași toate acestea. Nu vei avea timpul să termini broderiile pentru decorarea budoarului meu, Irène.

Întrevederea începea într-un chip bizar. Se spune că și diplomații se învârtesc astfel în jurul problemelor pe care vor să le abordeze.

Contesa lăsa să cadă foița, care acoperi din nou broderia, și zise:

—Presupun că ai resimțit lipsa pianului, când nu l-ai mai avut. Căci ești muzicantă până în Vârful unghiilor, știi, asta.

—Doamnă... — începu Irène, roșind puțin.

—Oh! întrerupse Marguerite. Vom reveni și la tatăl dumitale, fi liniștită. Nu aveam nici un drept să mă ocup de dumneata. Dar există elanul simpatiei. Am luat primele informații, ca să știi dacă îți pot fi utilă, adică mai utilă decât în măsura obișnuită față de

o tânără per-soană care lucrează cu mâinile sale, și întâmplarea a voit să aflu de la început anumite fapte care împletesc povestea dumitale cu a mea.

Se opri. Irène stătea nemișcată și dreaptă pe scaunul ei.

Razele sfeșnicului le lumina pe amândouă, fermecătoare în cel mai înalt grad, însă atât de diferite, încât imaginația unui poet n-ar fi putut găsi un contrast mai desăvârșit. Fizionomia contesei era, ca și cuvintele sale, blândă, afectuoasă, dar adânc protectoare. Trăsăturile Irènei exprimau un respect nerăbdător, iar jocul lor mut cerea cu hotărâre cheia enigmei prezentate.

Contesa zise, ca pentru a răspunde acestei curiozități nerăbdătoare, abia reținută de o discreție politețe:

— Irène, aș putea să-ți fâu marnă: b-am întlnit pentru prima oară pe Vincnt Carpentier acum douăzeci de ani, și avea pe atunci vârsta d urni tale. Era necăsătorit. Nu ajunsese încă zidar. Avea aspirații mari și speranțe frumoase. Dacă aș fi știut, te-aș fi iubit mai de mult, dar abia ieri am aflat că ești fiica unui prieten din tinerețea mea.

— Tatăl meu a fost foarte nefericit — rosti încet Irène. El nu mi-a destăinuit niciodată în întregime taina nenorocirii sale.

— Ar fi și mai de plâns — răspunse contesa, cu aceeași voce scăzută — dacă ar ști că fata lui suferă și nu-și mai recunoaște propria sa inimă; dacă ar ști că ea nici nu mai șovăie între logodnicul ei, prietenul din copilărie, și im necunoscut, un străin...

—Doamnă! Doamnă! întrerupse Irène cu o voce tre-murândă. Cine v-a spus aceasta? Cum puteţi cunoaşte un secret pe care nu î-am încredinţat nimănui?

Contesa îi luă amândouă mâinile şi o trase mai aproape, repetând:

—Irène, aş putea să-ţi fiu mamă... nu tăgăduieşti! Speram totuşi că vei nega. Reynier este un om nobil, o inimă de aur. El nu te acuză. Mai curând ar înceta de a mai crede în Dumnezeu, decât să-şi piardă încrederea în dumneata.

—Nu-l voi uita niciodată pe Reynier — zise Irène. Simt pentru el o dragoste de soră.

Lăsând mina pe care o ţinea, contesa şopti:

—Fata mea, toate suntem la fel. Cu asemenea vorbe îi ucidem pe toţi cei care ne-au dat inima lor.

—Reynier v-a făcut mărturisiri? întrebă Irène cu o nuanţă de ironie în glas, care îşi avea izvorul în efortarea pe care o făcea ca să-şi stăpânească mânia.

În loc să răspundă, contesa Marguerite continuă:

—Romanul nostru, al nostru, al femeilor, se deosebeşte prea puţin. Se schimbă doar amănuntele, fondul rămâne acelaşi. Il lovim pe Reynier cu o asprime nemiloasă, pentru că el ne iubeşte, dar celălalt ne-o întoarce însutit, pentru că...

—Doamnă! o întrerupse din nou Irène, roşie la faţă.

—Pentru că — încheie contesa — celălalt nu ne iubeşte. - - . -vri. } ,.:”-

—El! strigă Irène. Să nu mă iubească!

Se opri. Un zâmbet plin de orgoliu îi apăru pe

buze.

Contesa o privea, zâmbind la rîndul ei, dar cu tristețe.

—Nu știu — zise ea cu un glas plin de multă afecțiune, dar și de puțină milă — dacă am mai văzut vreodată o fată atât de frumoasă ca dumneata. Ești mai frumoasă decât eram eu la vârsta dumitale. E un lucru, măreț, dar fatal. Suntem niște prăzi. Și, fără să știi, dumneata ești do două ori pradă, fiindcă în dosul frumuseții dumitale se află o imensă bogăție.

XI

TRĂSURA

Aceste două cuvinte: „imensă bogăție” nu produsese asupra Irènei efectul pe care îl așteptase poate doamna contesă de Clare. De data asta privirea tinerei fete nu se arătă de loc întrebătoare, ci, dimpotrivă, ea își recăpăta întreaga să liniște.

—Tatăl meu este sărac — zise ea.

—Așa crezi — răspunse Marguerite.

—Chiar de-ar fi bogat, cavalerul Mor a ne crede săraci, și, de altfel, parcă are el nevoie de averea altora?

Contesa lăsă ochii în jos ca să-și ascundă fulgerul din privire.

—A căpătat cumva de eurând vreo moștenire frumoasă? murmură ea.

Irène roși, dar nu răspunse.

—Ai spus: „ne crede săraci” — continuă contesa Marguerite. I-ai încredințat deci cavalerului Mora secretul pe care voiai să mi-l ascunzi mie adineauri. Știe că Vincent Carpentier mai trăiește!

— El îl iubește pe tatăl meu tot atât de mult ca și pe mine — vorbi încet tânăra fată. Se interesează de cruda lui boală.

— Și numai la Paris există medici în stare să-l trateze? zise cu vioiciune Marguerite. Căci cavalerul Mora te-a sfătuit să-l aduci pe tatăl dumitale la Paris!

— E adevărat — făcu Irène, care, fără să vrea, simți o strângere de inimă. Apoi adăugă, cu tot curajul de care era în stare: Nu este oare firesc, în situația în care ne aflăm?

— într-adevăr — răspunse contesa pe un ton sec și tăios — în poziția în care te afli este firesc.

— Doamnă — zise Irène, ridicându-se — sunt sigură că nu ai venit la mine ca să mă insultați!

Contesa Marguerite avu un zâmbet ciudat și reluă:

— Ai dreptate, copila mea, înseamnă aproape să te jignesc repetând propriile dumitale cuvinte..

— Aveți să-mi spuneți ceva împotriva cavalerului Mora? strigă Irène. Vorbiți atunci! Nimic nu mă va surprinde. Știu că e înconjurat de dușmani feroci, care nu dau înapoi în fața calomniei.

Contesa păstră o clipă tăcere, apoi răspunse:

— Nu, nu am nimic de spus împotriva calaverului Mora. Îți repet, copila mea, că. am nevoie de camera dumitale. Pentru aceasta am venit.

Irène replică:

— Prima dată când mi-ai spus-o, am crezut că am înțeles greșit. Îmi este greu să înțeleg cum dumneavoastră, doamna contesă de Clare...

— Nu încerca să simulezi o neîncredere care nu există în dumneata, fata mea. Ești supărată pe mine și

ai vrea să te răzbuni printr-o bănuială, dar bănuiala refuză să îa naștere.

Era riguros exact. Irène se gândise în primul moment că doamna contesă de Clare se afla aici pentru cavalerul Mora însuși, dar acest gând nu putu să dureze, pur și simplu pentru că voința Margueritei era ca el să nu dureze.

S-ar fi zis că în această femeie exista un har de neînvins. Privirea ei era un talisman care convingea mai bine decât orice elocință. Își consultă micul ceas, foarte, frumos lucrat, clar simplu, pe care îl purta la cingătoare.

—Nu este încă nici ora nouă — zise ea — mai avem destul timp. Îți cer locuința numai pentru noaptea aceasta...

—Dar eu, doamnă — o întrerupse tânăra fată, cu naivitate de data asta — unde să mă duc, dacă plec de aici?

Contesa Marguerite își reluase aerul de afectuoasă protectoare, în loc să răspundă, ea întrebă:

—Ți-aș produce supărare sau plăcere spunându-ți că domnul Reynier se află la Paris?

—Nu știam că Reynier ar fi părăsit Parisul — răspunse Irène.

—Da? făcu Marguerite cu mirare. Și nici nu căutai să afli de ce nu mai vine pe la dumneata?

—Ultima oară când Reynier a fost la mine ne înțelesesem că vizita lui nu se va mai repeta.

Cum Marguerite o interoga cu o privire din ce în ce mai surprinsă, ea adăugă:

—Reynier avea o altă legătură, doamnă.

De data aceasta, contesa încruntă din sprâncene și coborî glasul, ca să spună:

—Reynier nu te-a acuzat niciodată de a-i fi întins cursa în care era gata să-și piardă libertatea și viața, domnișoară!

Irène făcu ochii mari. Ea repetă, ca și cum n-ar fi înțeleles bine:

—Libertatea... viața?

—E posibil oare să nu știi ce s-a petrecut chiar aici, în această cameră? strigă Marguerite.

Irène își întoarse privirea de la ea și zise, ca și cum aceste cuvinte i-ar fi cerut o sforțare dureroasă:

—Nu, doamnă, nu știu... dar aș vrea să știu... acum. Și adăugă, deoarece contesa, incredulă, șovăia: Mi s-a spus numai că venise, într-o zi când mă aflam bolnavă, și că... și că vecinii îmi săriseră în ajutor.

—Să te apere l împotriva lui! împotriva lui Reynier! Și dumneata ai crezut asta?

—Nu... sau cel puțin era în toate astea ceva de neînțeleles pentru mine. Am întrebat de multe ori...

—Pe cine?

—Pe toți cei care puteau ști.

—în special pe cavalerul Mora?

—Da..., pe cavalerul Mora, ca și pe ceilalți. - Și el l-a acuzai pe Reynier?

— Niciodată, doamnă! El a fost mai curind cel care a impus tăcerea împrejurul meu. Cavalerul Mora are o inimă bună, nobilă.

Amândouă erau palide, și între ele mocnea o mânie surdă.

Dar dincolo de mânia Irènei se afla groaza. Simțea că asupra capului ei atârna o taină funestă.

— Nu pentru acest lucru am venit — zise contesa Marguerite după o clipă de tăcere — dar îți voi spune ceea ce dorești să afli. În timpul ultimei voastre întâlniri, Reynier îți spusese: „Voi mai veni o dată, ca să-ți predau hârtiile tatălui tău!” Este adevărat?

— Da, este adevărat.

— Reynier a venit așa cum făgăduise. Te-a găsit în nesimțire.

— Trebuie să fie adevărat, căci eu nu l-am văzut.

— El nu a luat îndărăt actele tatălui dumitale. Le ai?

”- Nil. : (

— Tatăl dumitale nu este nebun — rosti contesa cu energie. Tatăl dumitale va muri asasinat l

— Pentru ce îmi spuneți acest lucru, doamnă? se bâlbâi Irène, gata să-i vină rău, într-atât de mult groaza îi apăsă inima.

— Pentru că un altul are acum aceste hârtii, pentru că aceste hârtii dovedesc, sau cel puțin lasă să se Aadă că el cunoaște un secret mortal...

— Tezaurul!

Acest cuvânt izbucni ca un suspin din gura tinerei fete;.

Ea nu văzu fulgerul care se aprinsese în ochii doamnei

contese de Clare.

Aceasta lăsă să treacă cuvântul fără să-l bage în seamă și, cu accentul potrivit relatării unui fapt, ea povesti pe scurt și răspicat scena stranie pe care noi o

cunoaştem din povestirea lui Echalog.

Irène o ascultă, cufundată într-o adâncă încremenire.

În momentul când contesa vorbea despre pumnalul găsit pe podea la picioarele lui Reynier, care era doborât şi ținut la pământ de cei doi necunoscuţi, ajutaţi de vreo douăzeci de, gură-cască, şi despre pistoalele încărcate scoase din buzunarele pantalonilor săi, o roşcată năvăli în obrajii Irènei.

Contesa nu pronunţase de loc numele cavalerului Mora. Ea ajunsese la arestarea lui Reynier.

—Deci, acesta era scopul lor! strigă Irène deznădăjduită. Voiau să-l târască în faţa justiţiei!...

—Nu — întrerupse Marguerite — justiţia nu putea să facă nimic, fiindcă ar fi trebuit să depui dumneata mărturie. Cei care au înscenat această comedie infamă nu doreau să meargă până la Palatul de justiţie. Aşteaptă şi ai să vezi; mai era de parcurs drumul: drumul între casa în care ne aflam şi palat. Reynier fusese urcat într-o trăsură de piaţă, între doi agenţi care Cu greu îl apăraseră de furia celor dimprejur.

Bietul tânăr era paralizat de uimire. Tot ce i se intim-pla, după scena de neînţeles pe care i-o făcuseşi în ajun, era pentru el un coşmar dureros, plin de surprize sfâşietoare. Chiar el mi-a povestit toate acestea.

Trăsura cobora spre Paris prin strada Roquette; se înserase în timp ce ea traversa piaţa Bastiliei. Agenţii erau nişte vlăjgani voinici.

Deoarece Reynier nu era înarmat, i se scosese

legăturile. Vei vedea că nu o făcuseră din milă.

În strada Saint-Antoinc, unul dintre agenți fu apucat de niște scuturături subite, ca niște convulsii.

„Mii de draci! zise camaradul său. Proastă afacere! Trebuie să-i punem cătușe prizonierului, și repede, căci dacă te apucă criza, o să-i fie ușor să ne răzbească!... Haide! Maiou! Maiou!... Maiou! Țin-te bine!”

Maiou nu răspunse. Gura i se strâmbă, ochii i se dădeau peste cap și cu cele două mâini crispate încercă să se agate ele pernele trăsorii. Celălalt agent scoase sfori din buzunar și se repezi asupra lui Reynier ca să-i lege mâinile.

Reynier nu opuse nici cea mai mică rezistență; dar agentul nu avu timpul necesar să-și aducă la îndeplinire treaba. Maiou, care se căznise să se ridice, recăzu ca un bolovan, și îndată după aceea începu să se zbată pradă unui atac furios de epilepsie.

Agentul îi dădu drumul, lui Reynier ca să se. Întoarcă la camaradul său. El zise:

„Maiou! Maiou! Țin-te bine! Vei putea să „te zbați cât vei voi când vom fi la prefectură. La naiba! Când ești atins de o asemenea boală, de ce mai rămâi în serviciu? Noroc că prizonierul stă liniștit...”

Prizonierul era mai mult decât liniștit. Până atunci mintea lui fusese ca amortită. Era ca și mort. Dar aceste cuvinte îl deșteptară pe jumătate. Trebuie să înțelegi: ele erau pronunțate tocmai ca să-l redeștepte. Comedia continua. Cursa își urma drumul, ca și trăsura. Maiou și camaradul său erau actori.

Reynier făcu o sforțare ca să vadă limpede în întunericul minții sale. Un singur gând îi apăru în față: dorința nestăpânită de a ajunge la dumneata, ca să poată lupta împotriva odioasei, absurdei acuzații care apăsa, asupra lui.

Nenorocirea sa avea înțelesul tulbure al unei năluciri, menită să te inducă în eroare. El își dădea seama de faptul că în jurul lui aparențele fuseseră aranjate cu o artă infernală și că flagrantul delict, pregătit cu măiestrie, va fi confirmat de o mulțime de martori, poate chiar și de dumneata, căci declarația demnă de crezare pe care ai fi făcu t-o ar fi atârnat greu în balanță.

Într-adevăr, ce-ai fi declarat? Că în ajun i-ai spus să nu mai vină?...

— Dar e îngrozitor! murmură Irène cu răsuflarea tăiată. Nu s-a mai pomenit asemenea perfidie.

— Ba da — reluă cu răceală Marguerite. Se cunosc urzeli și mai bine puse la cale, curse și mai diabolice. Există o asociație de răufăcători, condusă de un consiliu ocult, ce nu poate fi descoperit, și care a împins arta crimei până la cea mai rafinată subtilitate.

N-am să mai lungesc mult vorba. Am să-ți spun imediat cum am pătruns în miezul acestui mister atât de bine ascuns, înconjurat de atâtea precauțiuni și de atâtea minciuni. Vei afla, fata mea, taina nenorocirii dumitale și cum fericirea, bunăstarea și liniștea care ți-au înconjurat copilăria au luat dintr-o dată sfârșit. Viitorul strălucitei eleve a călugărițelor de la Mănăstirea Crucii era oare ca ea să locuiască în această mansardă, unde trebuie să muncească din

greu cu mâinile ca să poată trăi?...

— Doamnă... — voi s-o întrerupă Irène.

— Vei afla — urmă contesa, fără să ridice vocea, dar cu o fermă autoritate — din ce motive ești o biată lucrătoare, în loc să fii o moștenitoare bogată și onorată — de ce, în loc să fii soția primului, adevăratului dumitale logodnic, îl aștepți aici pe omul care a încercat să-l ucidă.

— Doamnă! zise iarăși tânăra fată, încercând să se ridice de pe scaun.

— Vei afla — continuă Marguerite” aspră și hotărâtă — de ce tatăl dumitale, de ce fratele dumitale adoptiv — și chiar dumneata Însăși — ați fost condamnați la moarte de către consiliul Fracurilor Negre!

ÎNTRE DOUA APE

Irène Carpentier se lăsă să cadă din nou pe scaun. În privirea ei se citea mirare, groază, dar și neîncredere.

— Îl acuzați oare pe cavalerul Mora că face parte din această asociație de criminali? întrebă ea cu o voce adânc mișcată.

Calmul contesei Marguerite părea să crească în fața emoției pe care o provocase. Ea răspunse:

— Nu fac decât să povestesc fapte. Martorii mei vor fi Vincent Carpentier și Reynier, atunci când va veni timpul să întărească spusele mele prin mărturiile lor. Îți cunoști oare dumneata propria-ți inimă? Eu cred că nu. Ești uluită, dar nu robită. În orice caz, eu am încredere în dumneata și te fac judecător.

— Dați-mi voie să vă întreb, doamnă, dacă șă

dumneavoastră îl cunoașteți bine pe cel despre care vorbim.

Contesa zâmbi.

— Mai adineauri — zise ea — m-ai fi întrebat bucuroasă dacă nu cumva îl cunosc prea bine. În privirea pe care o îndreptaseși spre mine, printre florile de la fereastră, se citea multă îngrijorare, multă gelozie. Irène, ești foarte tânără, ești aproape un copil. Eu sunt bătrână. Ți-am spus că aș putea să-ți fiu mamă.

În timp ce rostea aceste cuvinte, în jurul frumuseții ei radia o strălucire care izbucni ca o sfidare.

— Îl cunosc pe cavalerul Mora — reluă ea — exact atâta cât trebuie pentru dumneata și pentru mine. Și, între paranteze fie zis, să nu ai pică pe mine pentru vizita pe care te împiedic să o primești. Când am intrat aici, frumoșii dumitale ochi mi-au arătat bine cât de înșelată ți-a fost așteptarea. Nu este vina mea. Eu nu am nimic de-a face cu absența cavalerului Mora. L-ai fi așteptat zadarnic: în seara aceasta este foarte ocupat.

Irène o interoga din privire, însă contesa Marguerite continuă pe un ton fără replică:

— Dar iată-ne destul de departe de povestirea mea. Unde rămăsesem? Reynier sărise din trăsură? Nu. Ideea i-a venit numai pentru că-i fusese sugerată. În timp ce camaradul lui Maiou părea că se află într-o mare încurcătură, Reynier.. Își zise: „Dacă aș fi liber, aș alerга la Irène”.

De aici până la a deschide ușa trăsurii și a sări pe

cal-darâm nu era decât un pas. Reynier îl făcu. Dar Maiou, vindecăt ca prin farmec, sări pe cealaltă uşă, în timp ce camaradul său se repezea după Reynier. Şi amândoi strigară: „Prindeţi-l! Prindeţi asasinul!”

Pe pod se afla multă liane. Era ora la care lucrătorii circulă venind de la lucru. Din toate părţile i se aţinu calea.

Reynier, hăituit, încolţit, pe punctul de a fi înhăţat, săii peste parapetul podului şi se aruncă în Sena...

— Eu nu ştiam asta! bâigui Irène. El îmi spunea: „Nu vorbi cu nimeni; eşti înconjurată de duşmani”...

— Conteul iulian spunea adevărul — întrerupse contesa.

— Îi cunoaşteţi numele, doamnă?

— Conteul Julian spunea adevărul, dar nu adăuga că el însuşi era principalul dumitale duşman...

— Îl urâţi mult! murmură din nou tânăra fată.

— Da, îl urăsc — răspunse Margacrite, ai cărei ochi aveau o privire calmă şi gravă — dar nu îl urăsc atât. de mult pe cât îl vei urî dumneata când vei şti şi vei

crede. ;

— N-am să cred niciodată că a putut să facă atâta rău.

— Atâta rău! repetă Marguerite. Şi de-abia am început cu dezvăluirile. Nici eu nu ştiu totul. Sunt încă lucruri care îmi scapă, în special cele referitoare la aceea pe cârcel o numeşte sora lui, călugăriţa...

— Maica Măria cea Bună — strigă Irène — o sfântă! Dar îşi coborî ochii, sub privirea Margueritei. Ceva

lăsa să se întrevadă în ea credința care i se clătina și sfortșarea pe care o făcea ca să se agate de încrederea sa zdruncinată.

—: Am uitat să-ți spun — reluă contesa — că, în momentul pornirii lui Reynier spre prefectură, comisarul de poliție se mirase că nu-i cunoaște pe cei doi agenți care se prezentaseră ca să se urce în trăsură cu prizonierul. Atunci Maiou și camaradul său își arătaseră legitimațiile, care erau valabile... Vei fi auzit poate, în copilăria clumi-tale, vorbindu-se de un oarecare Lecoq?

—Tata a pronunțat adeseori, de față cu mine, acest nume — răspunse Irène.

—Iscusița lor este de admirat - continuă contesa.

Acest Lecoq avea două fețe, două existențe, așa cum se întâmplă cu mulți dintre ei. Era un om de lume, l-am primit și eu în salonul meu. Intrase în grațiile venerabilului nostru prieten, colonelul Bozzo. Dar în același timp era unul dintre cei mai temuți bandiți care au existat vreodată și, sub numele de toulonczul Frăție, era unul din principalii conducători ai Fracurilor Negre. Această denumire nu te înspăimântă decât pe jumătate, fata mea. Cu atât mai bine. La Paris există mulți oameni care nu o pot pronunța fără să tremure, chiar și eu sunt dintre aceia: Fracurile Negre au încercat de mai multe ori să măucidă.

— Numele lor — zise Irène — revenea adeseori în nebunia tatălui meu.

—Tatăl dumitale avea de ce să se teamă de ei. Ți-

am vorbit astăzi despre ei numai ca să-ți explic faptele celor doi falși agenți, lucrând chiar sub ochii unui comisar de poliție. Pe când trăia, domnul Lecoq era o forță la prefectură. Asociația criminală din care iăcea parte se servea de poliție ca de un instrument.

—Îl acuzați, așadar, pe cavalerul Mora că face parte din această asociație, doamnă? întrebă Irène pentru a doua oară.

În loc să răspundă, contesa zise:

—Meseria acestor falși agenți nu era prea ușoară. Ei fuseseră aleși cu grijă. Maiou, epilepticul, sări pe parapet și de acolo în apă, în aplauzele mulțimii asmuțite. Camaradul său, alegând o altă cale, pentru că era, fără îndoială, un înotător mai slab, o luă la fugă spre chei, coborî scara și se aruncă în apă în fața Institutului.

Sena era umflată și curentul destul de puternic. Totuși, cel de-al doilea agent o luase înainte. Lăsându-se în voia curentului, el era sigur că va putea tăia calea fugarului.

În acea noapte întunecată, oamenilor de pe chei le era imposibil să știe ce se petrecea în mijlocul fluviului. Eu însă știu. Dacă mă vei întreba de la cine, îți voi răspunde: de la Reynier însuși.

Reynier știa că era urmărit. În momentul când scoase capul din apă ca să respire, după ce se cufundase, îl auzise pe Maiou sărind în apă, dar își închipuia că nu are împotriva sa deoît un singur adversar și credea că intenția acestuia era numai să-l prindă.

Dacă e nevoie, un agent care urmărește un arestat

este obligat să-l apere împotriva oricărui pericol. Ideea unei încercări de asasinat nici nu-i trecea prin gând lui Reynier.

Văd că ai devenit palidă, scumpă copilă — se întrerupse contesa. Și mie mi s-a strâns inima când am auzit această groaznică povestire. Și aş şovăi s-o mai repet, dacă mi-ar fi povestit-o altcineva.

Curentul îl târa repede la vale, și Reynier, departe de a lupta împotriva lui, înota din toate puterile în josul apei ca să poată parcurge o distanță cât mai mare și să ajungă la malurile pustii din dreptul podului Royal.

Trecuse dincolo de podul Saints-Peres, unde nu se vedea nici o mișcare neobișnuită, pentru că zarva întâmplării nu ajunsese încă până acolo. Ieșind de sub umbra arcadelor podului, văzu în fața lui, pe apă, o masă întunecată, care părea nemișcată ca o geamandură prinsă cu lanțuri de fund. Dar pe Sena nu există geamanduri.

Instinctiv, Reynier coti spre dreapta. Chiar în acea clipă auzi în spate o respirație gâfâitoare. Se întoarse, dar nu văzu nimic. La dreapta și la stîngă, pe cele două cheiuri, vuietul urmăririi făcut de curioși, care la început fuseseră considerabili, se auzea tot mai slab.

În asemenea ocazii, de obicei, la Paris, mulțimea crește de la sine pe măsură ce înaintează pe străzi. Dacă ar fi fost în plină zi sau dacă măcar o rază de lună ar fi căzut de sus, gloata ar fi urmărit cu pasiune spectacolul până la Chaillot și chiar până la Saint-Cloud. Dar odată podul Royal depășit, felinarele, devenite mai rare, lăsau mijlocul fluviului într-o

completă întunecime. Pe de altă parte, drama, mută, pe cât de invizibilă, nu mai dădea nici un semn de viață. Trei sferturi dintre curioși se lăsaseră păgubași.

După cum ți-am spus, Reynier își dădea seama că e urmărit, dar până acum dușmanul nu se arătase la față.

Cam în dreptul străzii Belechasse, apa clipoci la stânga și un cap de om apăru. Reynier recunoscuse geamandura de adineauri și cârmi pentru a doua oară, dar aceasta se cufundă brusc și zise înainte să dispară: „Hai, acum! Maiou! Nu mai e nimeni l’”

Aproape în aceeași clipă, Reynier simți că este apucat de amândouă picioarele dintr-o dată. Sub această dublă efortare, care îl trăgea în mod irezistibil la fund,- se scufundă.

Cu toată vigoarea tinereții și cu toată îndemânarea lui de înotător, se crezu pierdut fără speranță, cu atât mai sigur cu cât felul în care fusese atacat vădea prezența a doi maștri ai înotului.

Trecuse aproape un sfert de oră de când era urmărit de cei doi falși agenți, și ei trebuiseră să înnoate aproape tot timpul între două ape.

Reynier își luă totuși inima în dinți. Își adună în el toate forțele și dădu o lovitură teribilă, care îi eliberă piciorul stâng. Col drept îi rămase prins ca într-o menghină, dar își dădu seama de efortarea pe care o făcea acum dușmanul său ca să se ridice la suprafață pentru a respira.

Rcynier își menajase respirația și avea amândouă mințile libere. El se ridică drept în sus, menținându-și adversarul sub apă prin poziția verticală pe care o

avea. Cele două mâini care se strângeau în jurul gleznei sale slăbiră...

Irène răsuflă acum din adâncul pieptului.

—Nu — făcu contesa Marguerite — nu era încă salvat. În timp ce se lungea pe apă ca să iasă la larg, simți, o lovitură drept în piept. În Sena nu există stânci. Do altfel, o a doua lovitură îl făcu să înțeleagă de unde venea prima: era lama unui cuțit, care îi intra pentru a doua oară în carne,...

Să nu leșini, scumpă copilă — se întrerupse Marguerite, susținând-o pe Irène, care se clătina pe scaun — știi bine că Reynier nu a murit, și cred că durerea dumitale se datorește faptului că, în cele din urmă, te-ai convins că o anumită persoană, binecunoscută nouă, nu e decât un laș și un josnic ucigaș.

Irène se redresa, dar nu răspunse. Contesa Marguerite continuă:

—Curentul ducea mereu la vale această dramă și cele trei personaje. În momentul când Reynier fusese lovit pentru prima oară, acest trio de înotători trecuse de podul Concorde și se lăsa dus de-a lungul malurilor pustii care mărginesc, de o parte, promenada Cours-la-Reme și, de cealaltă, bulevardul cotit ce unește esplanada Invalizilor cu Champ-de-Mars. Aici, chiar dacă Reynier ar fi strigat după ajutor, nu l-ar fi auzit nimeni, dar el tăcea. Dacă ar fi chemat într-ajutor, ar fi însemnat să rateze evadarea și să reintre sub puterea legii.

După asta se recunoaște mâna Fracurilor Negre: cei condamnați de ei sunt întotdeauna prinși cu

același fel. de capcană. Ei se zbat între două fatalități care îi încolțesc: la dreapta ucigașul, la stânga judecătorul. Pentru acești maeștri versați în arta ciumei, legea este o armă de rezervă, care înlocuiește cuțitul.

Sub cerul întunecat, în mijlocul apei care curgea năvalnic, Reynier, rănit de două ori, singur împotriva a doi dușmani și noavând decât mâinile goale, își regăsi curajul tocmai datorită primejdiei în care se afla. Lupta îi puneă în lumină caracterul: nu mai putea fi vorba să fugă, trebuia să lupte. Trebuia să ucidă, ca să nu fie ucis,

Când Reynier mi-a povestit această luptă mută și înfiorătoare, care îmi dă și acum fiori în spate, se afla culcat pe patul de suferință, unde îl țintuiau rănille.

Reynier este o ființă nobilă și frumoasă, copila mea. Îmi amintesc că mi-a spus aceste cuvinte simple: „înainte de a mă gândi la Dumnezeu, m-am gândit la ea”. . El se apără vitejește și atacă cu eroism, fiindcă SQ gân-dea la dumneata. Pumnul său strâns se abătu, ca un baros de fierărie, în capul lui Maiou, în momentul când acesta ieșise la suprafață ca să ia o gură de aer. Celălalt bandit, apucat de ceafă, îl chema în zadar pe camaradul său în ajutor și lovea, lovea mereu” dar loviturile sale nu mai aveau efect. El alunecă, sugrumat, la fund.

Și Reynier, învingător, dar sleit de puteri, plutind grație unei rămășițe de instinct, dus de curent ca o epavă, acostă în fața promenadei de la Chaillot, unde ultimul său strigăt ajunsese din întâmplare la urechea unui trecător.

La câțiva pași de acolo, în strada Bătăliilor, se afla sanatoriul savantului medic alienist, doctorul Samuel. Acolo căpătă Reynier îngrijirile care îl readuseră la viață...

Contesa Marguerite tăcu. Irène, albă ca o statuie, păstra acea atitudine nemișcată și rece care este foarte adesea expresia unei emoții ajunse la paroxism.

r— Și Reynier se mai află încă în sanatoriul acela? întrebă ea după o tăcere.

— Nu — răspunse Marguerite — a plecat de acolo,

— Și unde s-a dus?

— La mine acasă, la castelul de Clare, unde s-a prelungit penibila și primejdioasa lui convalescență. Cuțitul lui Maiou îi atinsese plămânul.

— Dar spuneți — reluă Irène — că acum e la Paris.

— Spuneam adevărul.

— Unde aş putea să-i scriu... sau să mă duc să-l văd?

— Tot la mine, la palatul de Clare.

XIII

PUTEREA MARGUERITEI

Afară, totul era liniștit. Drumul Perilor, și mai singuratic decât astăzi, răsună pe atunci arareori sub pasul vreunui trecător după căderea nopții, și prin cimitir" care avea de mult toate porțile închise, nu mai rătăceau decât câinii de pază — sau poate câteva fantome, înfruntând discreditarea aruncată asupra lor de către filozofi.

Oamenii cumsecade din Charonne, sceptici în multe privințe, mai păstrează totuși oarecare temeri

în ceea ce privește „partea de sus a cimitirului”, adică acea parte unde vederea este atât de frumoasă și care se învecinește cu câmpurile cultivate.

Circulă pe acolo anumite zvonuri. Într-o zi, când mă dusesem să fac o vizită la mormântul proaspăt al prietenului și maestrului meu, Frederic Soulie l — era pe la sfârșitul lui 1847 — prelungindu-mi plimbarea prin strania câmpie învecinată cu zidul dinspre nord-est, am căpătat informații, ce-i drept, foarte vagi, despre nălucile de la Pere-Lachaise. Mi-au fost date de o fetiță blondă de vreo zece ani, care păzea o capră albă într-o livadă părăsită, unde se aflau îngrămădite încă de pe atunci stive de pietre pentru o viitoare construcție.

Era pe înserate. Copila mă întrebă cât e ceasul, apoi dezlegă deodată capra, zicând;

— Vor veni morinii.

l Romancier și autor dramatic francez care s-a bucurat de mult succes datorită câtorva din lucrările sale — romane de groază, pline de pasiune și fantezie (1800—1847). (n.r.)

Nu garantez ortografia cuvântului „morin”.

La întrebările mele ce înțelege prin „morini”, fetița răspunse:

— Parcă eu știu! Vin să se zgâiască în lungul zidului. A te zgâi înseamnă să te uiți pe o fereastră, să te spri” jini în coate pe un balcon.

— Și sunt mulți? o întrebai eu.

— O mulțime.

— Și ce fac?

— Dacă vă spun că se zgâiesc.

După câte se pare, aceștia nu sunt decât niște stafii, nici prea îndrăznețe, nici prea vătămătoare. Nu li se văd decât capetele descărnate, fixînd ochi lipsiți de viață asupra terenurilor vecine, dinafară închisorii lor.

Fetița nu știa mai mult.

În anul în care se petrece istoria noastră fusese întărită paza cu câini, care dădeau târcoale patrulând prin aleile pustii ale cimitirelor pariziene, dar aceasta nu pentru „morini”, nici pentru stafii. Se petrecuse un fapt nemaipomenit, care lăsase în tot Parisul o îndelungată impresie de groază. Cei care au nefericirea să fie atât de bătrâni încât să fi trăit pe vremea aceea, nu vor fi uitat de acel monstru, probabil unic în felul lui: îndrăgostitul de femei moarte, sergentul Bertrand, a cărui patimă macabră viola mormintele.

Cu toate că acest sinistru Don Juan nu vizita decât cimitirul Montparnasse, măsura de precauție fusese luată în toate celelalte locuri de veșnică odihnă, astfel încât pentru o vreme prețul dulăilor fu în creștere.

Parisul, căruia îi plac atât de mult emoțiile, se deștepta în fiecare dimineață cu speranța că sergentul-vampir va fi avut adepți. Dar se zice că bietul nenorocit a murit turbat, luând cu el și germenul înfiorătoarei sale manii.

Irène și contesa Marguerite erau așezate una lângă alta. Tânăra fată ținea ochii plecați. Fără paloarea obrazilor și dungile întunecate care-i încercăneau ochii, ai fi crezut-o foarte liniștită.

Contesa, care nu mai vorbea, părea absorbită în

gân-durile ei. Ea se ridică pentru a da la o parte perdeaua de muselină de la fereastră și a arunca o privire afară.

Luna era ascunsă sub un nor mare, care punea totul în umbră. De-abia dacă puteai zări profilul tufișurilor din cimitirul Pere-Laehai.se. Numai mormintu). coloneîu lui apărea ca o pată albă pe acest fond întunecat.

Dar nu. aceasta voia să vadă contesa Marguerite. Fără să întoarcă capul, ca își înfipse privirea ascuțită către aripa exterioară a pavilionului Gaillaud, unde se afla fereastra cavalerului Mora. Din dosul obloanelor închise »u se strecura nici o rază de lumină.

— Doamnă — zise Irène — când ați venit la mine, mi-ați spus că-mi veți vorbi despre tatăl meu.

Am spus că nu se strecura nici-o rază. Și era întru totul adevărat, dar micile intervale care separau scâncu-relele obloanelor de la fereastra cavalerului Mora nu erai; atât de negre încât să dovedească absența oricărei lumini în interior. Era ca și cum ar fi fost trasă o perdea groasă în fața ferestrei, spre a se face întuneric;

Marguerite se rcântoarse lângă Irène și răspunse: .

— Nu mi-am uitat făgăduiala, dar mărturisesc că așteptam din partea dumitalc un euvânt bun. În legătură eu Reynier.

— Ca să pot vorbi, trebuie să mă gândesc mai intri —murmură Irène.

— Poate că nu dai crezare povestirii mele — zise contesa, așezându-se din. nou.

— Ba da, doamnă — replică Irène — pentru că simt o strângere de inimă. Dar dincolo de povestirea dumneavoastră sunt lucruri pe care eu nu le cunosc. Dumneavoastră ați zdruncinat în inima mea o afecțiune adineă. Totuși nu ați omorât-o. Am îndoieli...

Șovăi înainte de a continua:

— Și din această cauză am remușcări. Mă mustru pentru uncie bănuiei.

— Ești o ființă nobilă — zise contesa, luindu-i miinile într-ale sale. Mi-am dat bine seama de greutatea misiunii mele pe lângă dumneata. Poate că ar fi trebuit să încep altfel. Există, într-adevăr, în jurul dumitale un mister pe care nu îl cunoști. Știu eu, oare, mai multe decât dumneata? Iată o întrebare la care vom răspunde mai bine la sfârșitul convorbirii noastre. Pentru că mi-au mai rămas încă multe lucruri să-ți spun. Vrei să le luăm pe rând? Chiar de la început, ar fi trebuit să-ți explic de ce mi-am îngăduit, fără vreun drept, să arunc o privire în viața dumitale, căci din cauza dumitale, și numai din pânza dumitale m-am ocupat de tatăl dumitale și, de asemenea, și de logodnicul dumitale, cu toate că pe ei îi cunoșteam înainte de a te fi văzut vreodată. Mă ascuți?

Irène, a cărei frunte frumoasă părea că visează, răspunse:

— Doamnă, vă ascult.

— Văzându-te atât de minunat de frumoasă — reluă contesa — atât de binecrescută, într-un cuvânt, atât de mult deasupra clasei din care părai că faci parte, am simțit pentru dumneata, chiar de prima dată când mi-ai adus o broderie, un sentiment împletit

din interes și curiozitate. Numai simpla întâmplare ne-a apropiat, pe dumneata, modestă lucrătoare, și pe mine, femeie bogată și nobilă.

Se întrerupse, fiindcă privirea Irènei se ridicase spre dânsa.

— Da, o repet — zise ea cu surâsu-i plin de sinceritate — numai întâmplarea. Simpatia n-a venit ctecât pe urmă. Lasă-mă să continui. Apreciez sentimentul mân-driei. Nu mi-ar fi făcut plăcere să te îngrijorez, să te umilesc poate prin întrebări directe. Aveam alte mijloace ca să-ți. pot citi istoria, ca într-o carte deschisă.

— Biată istorie! murmură Irène fără voia ei.

— Îl cunosc pe tatăl dumitale de mai bine de douăzeci de ani — continuă Margucrite. Trecuseră vreo zece ani fără să-l mai fi văzut și probabil că fostul elev de la Belle-Arte din 1820 pierduse, la vremea când colonelul Bozzo l-a adus la mine, puțin după 1830, orice amintire despre sărmana fetiță care îl servea la masa unei mici pensiuni de familie din strada Saint-Jacques, unde mânca ii 45 de franci pe lună.

— Tânăra fată erați dumneavoastră, doamnă?

— Nu mi-ar fi de ajuns o seară întreagă, scumpă copilă, clacă ar fi vorba să înșir propria mea biografie. Eu sunt o femeie a aventurilor, cu toate că niciodată nu le-am rautat. Ele au venit spre mine cu duiumul. Dar acum nu „te vorba decât de dumneata. În dorința mea subită și cam romanțioasă de a ști dacă mi-ar fi posibil să fac ceva pentru dumneata, am consultat un oracol: oracolul meu obișnuit”, și, din capul locului, te

rog să-mi ierți asta.

—Nu am nimic să vă iert, doamnă — răspunse Irène cu o oarecare trufie — pentru motivul că nu am nimic de ascuns.

—Este adevărat — pronunță încet de tot Marguerite. Astăzi nu ai nimic de ascuns.

—Și mâine va fi la fel.

—Doresc și sper acest lucru, copila mea — zise contesa pe un ton blând și dragăstos.

Se aplecă spre Irène și-i atinse fruntea cu o sărutare. Apoi, schimbând dintr-o dată tonul, reluă:

—Să ne întoarcem la oracolul meu. Nu sunt o vrăjitoare,dar binefacerea are în ea ceva supraomenesc; o magie, a cărei tainică putere i-ar mira desigur pe cei neinițiați. Blestemați să fie cei care ar pune în mișcare această forță într-un scop rău! Ar fi cel mai rușinos sacrilegiu. Dumneata nu cunoști lucrurile despre care îți voi vorbi, și cu toate acestea nu ești străină de ele. Astfel, copiii văd adeseori în biblioteca lor cărți al căror aspect îl cunosc, dar pe care nu le-au deschis niciodată... Din locul în care ne aflăm se zărește, în câmpul de odihnă cu care ești vecină, un mormânt.

—Unul singur, într-adevăr, cel al colonelului Bozzo-Corona.

—Trebuie să-ți reamintesc legăturile care unesc familia dumitale de memoria acestui sfânt bătrân?

—Știu că era foarte bogat și că, prin el, situația tatălui meu s-a schimbat pentru un timp.

—În această privință, vei putea afla tot ce dorești să știi. Soțul meu și cu mine suntem dintre cei care l-

au ajutat pe colonel să-l lanseze pe Vincent Carpentier în noua sa carieră. Dar nu despre asta trebuie să-ți vorbesc acum.

Tonul contesei Marguerite căpătă un accent de emfază religioasă, în timp ce ea continua:

— Omul admirabil ale cărui rămășițe pământeșii se odihnesc sub acea lespede de marmură înființase în înaltele sfere ale vieții pariziene o asociație demnă de inima sa largă și care nu a murit o dată cu el. Nu pot spune că l-am înlocuit pe colonelul Bozzo, căci nimeni nu-l va putea înlocui vreodată, dar cel puțin în acest moment eu reprezint legătura care-i unește pe membrii familiei căreia el îi era părinte.

— Este o sarcină nobilă — murmură Irène, mirată ea însăși de curiozitatea ce-o cuprinsese.

Marguerite zâmbi. f~— Suntem luați de toți peste picior — zise ea — și mulți pretind că în vremea noastră caritatea nu-și mai are rostul. Noi lăsăm să treacă batjocurile, noi suntem puternici, noi aducem la îndeplinire, cu mijloace restrânse, opere care își au măreția lor și... Doamne, da, scumpă copilă, avem această ciudată putere de a privi în interiorul celor mai zăvorâte case, ca și cum zidurile lor ar fi de sticlă. Acest lucru este necesar, ca să poți combate răul și să faci binele. Răul ne urăște și ne calomniază, spunând că suntem un pericol social; Binele nu ne apără, înțeleg Binele muritor de pe pământ, și totuși noi mergem înainte, fiindcă acolo sus există un Dumnezeu clarvăzător și drept.

Noi suntem uniți prin curățenia intențiilor noastre, prin abnegația inimilor noastre. Nimic nu e perfect pe

lume. Se prea poate să existe și printre noi ambiții, egoisme și chiar perversități. Dar aceasta are mică importanță, ți-o spun, și să nu te revolți împotriva acestui adevăr care se află deasupra dumitale, deasupra nivelului omenesc: asociația trăiește pentru scopul și prin scopul ei, care este de ordin superior. Ea reunește forțele, înmulțindu-le prin ele însele, le stăpânește, le conduce. Ce putere ar avea, dacă lucrul ar fi materialmente posibil, efortarea izolată a unui val potrivnic mișcării masei și care ar încerca să meargă împotriva curentului unui mare fluviu? Cei răi sunt absorbiți de cei buni.

Există o confrerie ilustră și detestată, împotriva căreia minți luminate, popoare, capete încoronate au desfășurat zadarnic o luptă uriașă: Ordinul Iezuiților, Nu mă gin-desc nici să-i atac, nici să-i apăr-pe iezuiți; îmi sunt indiferenți; admir numai vigoarea nemaipomenită a acestui ordin, care a suportat, fără să piară, lovituri capabile să zdrobească zece imperii.

În lumea aceasta nu poate fi găsită decât o singură forță cu adevărat supraomenească asociația. Și asociația își însuțește puterea atunci când are în mână acest minunat instrument care se numește supunerea.

În zilele noastre, statele tremură, tronurile se clatină, popoarele înfierbântate se frământă în convulsiuni zadarnice. De ce? Pentru că fiecare merge de unul singur și numai pentru sine, împotriva tuturor, pentru că individul nu are altă grijă decât să-și croiască drumul prin sânul masei, pentru că spiritul antagonist, care înseamnă prostie, a trecut peste tot

înaintea spiritului de uniune, care înseamnă inteligență.

Ei spun, din adâncul orbirii lor stupide: „Este lupta pentru viață”. Și își urmează drumul lor, răsturnându pe unul, fiind răsturnați la rândul lor de altul, lăsându pe cei învinși lungiți prin toate șanțurile drumului.

Ce se întâmplă? în această dezordine, care ar trebui să fie o ordine, în mijlocul acestei încăierări, care ar trebui să fie o pace, orice grup unit, supus, apărat de o ierarhie sinceră, se ridică chiar în sânul gloatei, ca acele batalioane de formă pătrată care au dus până la marginea lumii cucerirea macedoneană. Aceste grupe sunt aidoma acelor falange; ele știu să adune laolaltă mii de scuturi, construind în jurul lor o solidă carapace. Ele înaintează strânse și înarmate până-n dinți, în mulțimea dezunită și dezarmată.

Așa fel încât — căci sunt lucruri prea abstracte, nu-i așa, fata mea, pentru un spirit bun și fraged ca al dumi-tale, și un singur fapt concret te-ar convinge mai ușor decât o sută de argumente; așa fel încât, spuneam, slăbiciunea tuturor făcând forța câtorva, se întâmplă ca eu, fostă servanta a micului birtaș din strada Saint-Jacques.

p dispun de o putere nu prea zgomotoasă, este adevărat, dar atât de reală și atât de întinsă, că însuși regele Ludovic Filip, pe tronul lui, ar rămâne foarte încurcat în fața problemelor cu care eu mă joc!

XIV

CONDAMNAT LA MOARTE

Contesa Marguerite rostise aceste ultime cuvinte pe un ton aproape vesel. De acum înainte, ca era

sigură de atenția Irènei. Frumoșii ochi ai acesteia lăsau, într-adevăr, să seghicească o vie curiozitate.

— Bineînțeles — reluă Marguerite, care zâmbea — eu nu mă compar cu regele. Am vorbit numai despre probleme ce trebuiesc rezolvate; așa mai fi putut vorbi și despre îndepărtarea unor anumite piedici, clar să lăsăm la o parte lăudăroșiile!

În fond, nu e decât o chestiune de poliție. Avem fiecare pe a noastră, și regele, și eu. Numai că cea a regelui este ca un cal breaz: are o reputație din cele mai proaste; toată lumea se ferește de ea.

A noastră — adică a mea — nu are nici un fel de reputație. Este la fel cu toată lumea, și când e văzută tre-când pe stradă, nimeni nu spune: „Uite-o!” în materie de poliție, asta e un lucru foarte important.

De îndată ce doresc să cunosc cheia unei enigme, fie că e vorba de trecut, de prezent sau de viitor, îmi consult poliția, adică chiar opera noastră, așa cum alții ar consulta o somnambulă sau o ghicitoare. Numai că somnambulele și ghicitoarele spun de cele mai multe ori minciuni, și în restul timpului se înșală. Opera noastră nu se poate înșela: opera noastră spune întotdeauna ade-

La puțină vreme după ce am avut prima întrevedere cu dumneata, am notat pe un petic de hârtie numele și adresa dumitale.

Numele de Carpentier nu este un nume rar. Trebuie să-ți spun că el îmi reamintea de lucruri atât de vagi. Îneît nu le-am acordat nici un fel de importanță. Nu-mi trecuse încă prin minte că puteai să fii fata lui Vincent. Nu cunoșteam nici legătura

dumitale cu Reynier, pe care îl cunoșteam ca pictor. Odinioară îi comandasem un tablou.

În afară de nume și adresă, am pus pe peticul de hârtie și aceste alte mențiuni: „Viața domnișoarei Irène Carpentier, familia ei, legăturile ei, ce se poate face pentru ea”. Totul a fost dat în mâini sigure și discrete...

— Și ați avut vreun răspuns, doamnă? întrebă tânăra fată pe un ton vădind o oarecare neîncredere.

— Am avut mai multe.

— Contradictorii poate?

— Adevărul nu este decât unul singur. Ele se completau unele pe altele. La ora actuală, ele formează un tot.

— Atunci, doamnă — spuse Irène — dumneavoastră trebuie să știți despre mine mai mult decât știu eu însămi.

— Este posibil — răspunse contesa — și sunt convinsă

de asta. x

Urmă o tăcere. Irène ardea de dorința de a pune întrebări, dar nu mai îndrăznea să spună nimic.

Contesa arătă cu degetul scrisoarea lui Carpentier, care se afla pe gherghef alături de portretul întors pe dos al cavalerului Mora.

— Afară numai dacă nu cumva — continuă ea — ultima scrisoare a tatălui dumitale nu ți-a spus totul.

— Ultima lui scrisoare este ca și celelalte — murmură tânăra fată.

— De asemenea, dacă nu cumva — adăugă Marguerite, care lăasă scrisoarea ca să arate portretul

— într-o anumită clipă, când ai privit originalul acestei miniaturi, Dumnezeu nu-ți va fi înzestrat privirea cu darul de a deosebi adevărul de minciună.

Pleoapele Irènei se lăsară în jos. Tot Marguerite fu cea care luă din nou cuvântul.

— într-o zi — spuse ea — este destul de multă vreme de atunci, inima dumitale afectuoasă și amintirile copilăriei au fost mai tari decât nehotărârea care te tulbura,

și ai consimțit să-ți dai mina lui Reynier. În acea zi ai primit două scrisori, al căror sens, dacă nu textul exact, ți-l voi reaminti.

Prima, care avea un scris necunoscut, zicea cam așa; „Vincent Carpentier e mort. Mormântul său este la Stol-berg-les-Mines, între Liège și Aix-la-Chapelle, teritoiu neutru. Întrebați de Nr. 103”.

— Nu este „cam așa” — murmură Irène cu adâneă emoție. Este chiar scrisoarea însăși.

— Cu atât mai bine. Aceasta înseamnă că memoria răă servește încă bine. Cea de a doua scrisoare...

— Nu am arătat-o nimănui, doamnă! strigă Irène.

— Cea de a doua scrisoare —: continuă contesa cu răceală — dacă memoria îmi este tot atât de credincioasă, nu conținea decât aceste cuvinte: „Cavalerul Mora cere o întrevedere domnișoarei Irène spre a-i vorbi de sora lui Maria cea Bună”.

— Nu exista cavalerul Mora — zise tânăra fată.

— Este exact — făcu Marguerite — acest nume nu era încă inventat. Exista: „Contele J...”

Irène își lăsă capul în jos. Marguerite continuă:

— Căsătoria hotărâtă nu avu loc. Aveai, ele altfel,

un bun pretext: voiai ca mai înainte să te reculegi pe mor-mântul tatălui dumitale. Ați plecat la Stolberg...

— Cu Reynier, doamnă!

— Cu Reynier, și chiar fără să-l fi văzut pe contele Julian.

— Dacă ați ști tot ce-am făcut ca să-l evit! Sora lui îmi era cea mai bună prietenă.

— Sora lui! repetă Marguerite, a cărei privire căpătă o expresie stranie.

Irène își întoarse ochii, ca și cum o rază prea vie i-ar fi orbit privirea.

— Odată sosiți la exploatarea de cărbuni Stolberg, ați întrebat de Nr. 103. V-a fost prezentat un bătrân pe care nici Reynier, nici dumneata nu l-ați recunoscut. Și când l-ați întrebat pe acest bătrân unde se află Vincent Carpentier, el v-a arătat galeria nesfârșită care străpungea măruntaiele pământului și v-a spus cu un suris sfâșietor? „Aici mă sfârșesc în fiecare zi câte puțin...”

Irènei îi curgeau lacrimi pe obraz. Ea murmură într-un hohot de plâns:

— Tatăl meu! Bietul meu tată!

— El era, într-adevăr — continuă contesa Marguerite — acel bătrân pe care nu l-ai recunoscut era tatăl dumitale. Gele șase luni trecute apăsau asupra capului său cât o treime de secol. El te-a sărutat plângând, și pe Reynier la fel, căci vă iubea pe amândoi cu aceeași dragoste. Și îți mai aduci aminte de primul său cuvânt, care te-a făcut să te îndoiești de sănătatea minții lui?

— Da — răspunse Irène cu glas scăzut.

—Ți-a spus: „Am văzut tabloul insufletindu-se și personajele coborând de pe pânză. Fiul l-a ucis din nou .pe tatăl său...”, îți amintești de aceste cuvinte?

— îmi amintesc.

— Și a adăugat: „Ferește-te de călugărița din Italia. Diavolul nu are nici vârstă, nici sex. Ferește-te de maica Măria cea Bună...” Este adevărat?

— Este adevărat.

— Nici dumneata, nici Reynier nu aveți vreo idee asupra motivelor care-l împinseseră să părăsească o situație fericită și strălucită, ca să se îngroape de viu în fundul unui mormânt. Reynier și-a amintit, totuși, eă Vincent privea adeseori un anumit tablou copiat la galeria Biffi, la Roma. Acest tablou reprezenta o scenă bi-zară și cumplită în același timp: o dramă care părea să aibă legături, prin unele laturi misterioase, cu aventura extraordinară trăită de Reynier atunci când, mergând pentru prima oară la Roma, naufragiase pe coastele Corsicci. Vincent voise chiar să intre în posesia acelui tablou. El îl privea cu lăcomie, timp îndelungat. Subterana unde se comisese paricidul lăsa să se bănuiască în umbra ei grămezi întregi de aur. Se părea că privirea lui Vincent încerca să străpungă acea întunecime. Reynier crede că acel tablou i-a întunecat mintea lui Vincent.

— Reynier mi-a spus, doamnă, acest lucru la început, dar nu și-a păstrat aceeași, convingere.

— Și totuși — făcu contesa, al cărei glas slăbi sub apăsarea gânclurilor, ca și cum ea ar fi urmărit în minte dezlegarea unei probleme — și totuși, tatăl dumitale era mereu obsedat de amintirea acelui

tablou. El vedea neconținut scena omorului și tezaurul.

— Da — murmură Irène fără voie — tezaurul, mereu tezaurul!

— Mai mult încă, el își însușea majoritatea faptelor din povestirea lui Reynier, schimbând numai locul unde s-au petrecut. Descria acea dramă ca și cum el ar fi fost principalul actor. Numai că, în loc de insula Corsica, acum era câmpia Parisului, ogoarele singuratice și triste de pe lângă Bicetre. Afară de aceasta, restul era identic: călătoria în noaptea cu furtuna dezlănțuită, casa părăsită, femeia beată de rachiu și omul, sălbaticul...

— Coyatier, zis vagmistrul — pronunță încet de tot Irène.

— Pun rămașag că mai vorbește încă despre aceste lucruri în scrisoarea sa!

— Vorbește despre ele în toate scrisorile: Niciodată nu vorbește despre altceva.

Marguerite întinse mâna spre scrisoare, dar în loc să o ia, întoarse portretul care se afla alături. Irène era atât de absorbită, încât nu manifestă nici surpriză, nici mâ-nie. Marguerite privi o clipă, în tăcere, portretul.

— Este foarte adevărat că ei amândoi seamănă! zise ea ca și cum nu și-ar fi dat seama de ceea ce spune.

Irène avu o tresărire bruscă, iar ochii ei se ridicară întrebători.

Marguerite puse portretul la loc, adăugind:

— A doua zi după sosirea dumitale la Stolberg.

Vin-cent îl apucă pe Reynier de umeri și-l privi ca și cum nu l-ar mai fi văzut niciodată. Era și mai palid, și mai zdrobit decât în ajun. El spuse: „Poate am făcut rău că v-am chemat aici, căci ofer dușmanului o pistă, și duș-manul o va urma”.

— Când tatăl meu a spus acestea — o întrerupse Irène — nu eram decât noi trei. Cum ați putut să aflați?

— El nu-și lua ochii de la Reynier — continuă Marguerite. Și-a mai spus: „Destinul îți este întipărit pe figură: îl vei uide. Este legea neamului tău. Fă-o repede, înainte ca el să mă ucidă!”

— Deci Reynier este acela care v-a informat? întrebă tânăra fată.

— Nu-ți voi ascunde nimic, fata mea, îți promit — răspunse Marguerite — dar nu-ți pot spune totul dintr-o dată. Nu pierde nici un moment din vedere punctul meu de plecare. Numai ocupându-mă de dumneata, de dumneata singură, am căzut pe urmele celor care te iubesc. Tot ce am spus până acum este răspunsul oracolului la întrebările pe care i le-am adresat: „Irène, viața ei, familia ei”. Dumneata m-ai făcut să-i regăsesc pe Vin-cent și pe Reynier. Eu nu-i căutam.

Ora înaintează și trebuie să ajungem la încheierea acestei întrevederi. De aici încolo ascultă-mă fără să mă mai întrerupi. Răspunde-mi numai atunci când te voi întreba.

De pe acum ne înțelegem pe jumătate. Ai ghicit că mă aflu aici într-un scop de protecție: nu acea protecție obișnuită acordată de o femeie bogată unei

tinere fete trăind din munca ei, ci o altfel de protecție, prin care o persoană, dispunând de o oarecare putere, o poate acorda unei ființe slabe, amenințată de o mare primejdie.

Voi trei formați o familie. Primejdia vă amenință pe toți trei. Eram departe de a bănuî această primejdie. Am descoperit-o însă și lupt împotriva ei. Și-adaug pe loc că, în ce mă privește, nu este o operă de pur devotament. Este și în interesul meu, sau mai bine zis în inte-resul celui mănunchi viu al cărui fir de legătură sunt eu.

Există secrete care nu-mi aparțin și. pe care nu ți le pot destăinui; există de asemenea, fără îndoială, și puncte misterioase, pe care nici eu însămi nu le-am putut încă lămuri. Mulțumește-te numai cu explicațiile pe care ți le pot da.

Ți-am vorbit despre asociația întemeiată de acel om sfânt în scopul de a însuti, prin unirea devotamentelor și a virtuților, puterea Binelui pe această lume. Ți-am vorbit apoi de o ligă constituită într-un scop tocmai potrivit și care duce într-ascuns războiul neîndurător pe care Răul l-a declarat, încă de la începutul lumii, omenirii.

Una din aceste confrerii, cea mai numeroasă, cea mai bine camuflată, fiindcă existența ei este socotită drept basm de către învățații cu diplome legale care își arogă monopolul înțelepciunii și al rațiunii, a avut o influență funestă asupra soartei tatălui dumitale. Spunând acest lucru, nu te voi mai uimi. Spune-mi, până la ce punct fu-seseși informată înaintea vizitei mele de astăzi?

— Doamnă — răspunse Irène, stăpânită acum de o adâncă emoție — nu știu dacă fac bine, dar ceva mă forțează să vă spun totul. A patra zi de la sosirea noastră la mină, l-am găsit pe tatăl meu foarte bolnav. A doua zi, febra lui nu făcu decât să crească. Aiura și pronunța cuvinte pe care le auzeam pentru prima dată din gura lui. Trebuie să vi le mai repet? Vedeți bandiți, un omor, un tezaur pe care îl descria.

— Și cum îl numea? Vorbea despre tezaurul La Merci?

— Da, acest nume îi revenea pe buze, și în momentele sale lucide ne cerceta din ochi, pe Reynier și pe mine, ca și cum s-ar fi temut că a vorbit; părea că-i era frică să nu fi trădat vreun secret de temut.

—; Și atunci s-a născut în mintea dumitale idee a clemenței?

— Îmi iubesc tatăl ca pentru doi, doamnă. Pe mama abia dacă am cunoscut-o,

— Mulțumește-i lui Dumnezeu pentru această afecțiune, fiica mea. Ea va fi salvarea dumitale.

— Vă rog, doamnă, arătați-mi primejdia care ne amenință, în zadar mă țin tare și încerc să îndepărtiez încrederea pe care mi-o inspirați, această încredere este mai tare. Cred tot ce-mi spuneți. Și mi-e frică.

— Tatăl dumitale — continuă Marguerite, fără să răspundă la întrebările ei — vorbea de asemenea de pedepse, de tribunale...

— Și încă mai vorbește, doamnă, febra i-a trecut, dar boala nu e vindecată.

Irène desfăcu scrisoarea ca să l-o întindă contesei, dar aceasta o respinse.

— Dimpotrivă — pronunță ea rar — te înșeli: boala lui a progresat de când ți-a scris această scrisoare, căci ea nu-ți anunță sosirea lui.

— La Paris! strigă fata uluită. El! Tatăl meu!

Pe figura Margueritei se citea o adâncă și blinda compătimire. -

— M-ai întrebat adineauri - - zise ea — „când to-am rugat-să-mi cedezi camera, în interesul meu sau al dumitale, poate în interesul amândurora, m-ai întrebat, zic: „Dar eu unde mă voi duce?” Vei putea alege, copila mea: sau lingă logodnicul, sau lângă tatăl dumitale.

Cum Irène rămânea tăcută, contesa reluă:

— Tatăl dumitale nu este nebun, nu a fost niciodată nebun. Nu delirul îl făcea să pronunțe aceste cuvinte stranii: omoruri, jafuri, tezaur, pedepse, tribunale. Tatăl dumitale. simțea și vedea muchea toporului atârând deasupra capului său.

Irène își împreună mâinile și zise, ca și cum ar fi cerut milă unui judecător:

— Doamnă, vă afirm., vă jur că tatăl meu n-a făcut niciodată nimic care să poată atrage rigorile legii asupra lui!

Chipul Margucritei își schimbă expresia. Privirea ci deveni rece și tăioasă ca oțelul.

:— Nu este vorba de lege — zise ca. Nefericitul dumitale părinte se teme de ceva mai îngrozitor decât legea: ol este condamnat la moarte de tribunalul Fracurilor Negre. Si cunoaște sentința.

XV

PLECAREA IRÈNEI

Zarva oraşului de abia ajungea, ca un murmur nelămurit, până în acest loc atât de depărtat de centrele unde colcăie zi şi noapte, la Paris, plăcerile şi afacerile. Nu se auzea decât vuietul printre arborii cimitirului .şi uruitul, devenit acum mai rar, al câtorva trăsură pe caldarâmăul bulevardelor ce ieşeau din oraş. Din timp în timp, orolo-giul vreunei uzine marca trecerea orelor. Începea să fie târziu şi contesa Marguerite se uitase între timp de mai multe ori la ceasul ei.

Ccea ce o atrăgea pe Irène nu era numai abilitatea cuvintelor şi arta desăvârşită a explicaţiilor contesei. Era însuşi adevărul.

Marca ştiinţă a înţelepciunii nu îşi caută mijloacele în minciună. Ca să minţi eu folos nu există decât adevărul aranjat şi adaptat după procedeele mişelilor geniali.

Obosită, Irène făcu o ultimă sfortăre ca să respingă evidenţa care i se impunea, căci ceea ce ştia de la tatăl ei se potrivea exact cu relatările Margueritei. Ea spuse:

— Cel pe care îl acuzaţi, doamnă, vorbeşte şi el d; Fracurile Negre. Până acum am crezut că principala, unica lui preocupare în viaţă era să se apere împotriva acestei asociaţii de criminali.

— Acum nu o mai crezi, fata mea — replică Marguerite. Legătura care îţi acoperea ochii nu este poate smulsă în întregime, dar este destul ele sfâşiată ca să poţi vedea prin ea, şi e bine aşa, căci de acum înainte îţi va lipsi timpul ca să poţi intra în amănuntele precise care conving pe deplin. Trebuie

să mă înțelegi, să mă crezi numai din câteva cuvinte.

Termin: colonelul Bozzo-Corona nu făcea numai binele cu patimă, el combătea cu înflăcărare și răul. El visase să ruineze întunecata confrerie.

Bunăstarea care a apărut dintr-o dată în familia dumitale se datora alegerii de către colonel a tatălui dumitale pentru o misiune importantă, dar periculoasă. Ca să o poată duce la îndeplinire, era nevoie de un om care să poată lucra și cu capul și cu mâinile: un zidar care să aibă cunoștințele și inteligența unui arhitect. Era vorba să se calculeze și să se facă sondaje; într-un cuvânt, să se descopere locul unde se afla ascuns tezaurul Fracuriloi-Negre, care era marele secret, rezervat Maestrului — Tatălui.

Tezaurul a fost descoperit, dar colonelul Bozzo a murit otrăvit, iar Vincent Carpentier, scăpat de aceeași soartă printr-un șir de miracole, rămâne condamnat.

Aici, contesa Marguerite povesti în câteva cuvinte scena din micul palat din cartierul Saint-Lazare, unde locuia Vincent Carpentier, masa servită de Roblot, cele două focuri de armă cu aer comprimat și moartea frumosului câinc danez, Cezar.

Desigur că în toate aceste relatări era mai mult decât trebuia ca să se justifice groaza și fuga lui Vincent.

Datorită vagmistrului, care întâmplător îi era obligat, Vincent scăpă de o nouă primejdie și reuși să părăsească Franța. După plecare, situația lui financiară, care era strălucită, fu compromisă în mod misterios; ca din pă-mânt, apărură creditori cu

duiumul. Iiî același timp se răspândi și zvonul că era nebun. Tot ce poseda fu vândut, dar prețul obținut la licitație nu acoperi totalitatea datoriilor.

— Iată, scumpă copilă — reluă contesa — ce mi-a spus oracolul meu, împreună cu multe alte lucruri, pe care le las de o parte, căci timpul ne zorește și ele nu sunt absolut trebuincioase. Eu te-am căutat numai pe dumneata, dar am găsit trei persoane, care într-un fel reprezintă viața dumitale: Vincent Carpentier, Reynier și cavalerul Mor a.

Să-l lăsăm deoparte pe cavalerul Mora. Măine vei fi lingă mine. Mă vei întreba, iar eu îți voi răspunde

Reynier a ieșit din sanatoriul doctorului Samuel și locuiește în palatul meu. S-a făcut bine, El te iubește din toată tinerețea inimii sale. Eu sunt cea care l-a împiedicat să te vadă înainte de ora pe care o hotărâsem. Se întâmplă să scapi câteodată din anumite capcane, dar Dumnezeu nu face în fiecare zi minuni. (

Să revenim acum la Vincent Carpentier. Nu am curajul să te condamn, biată copilă, erai robită și poate că ai încercat scăparea tatălui dumitale tocmai pe calea care ducea la pieirea lui; dar este sigur că numai dumneata, dumneata singură, ai fost cea care l-a condus pe dușman pe urmele lui Vincent. Ascuns cum era în fundul mor-mântului său, el a zădărnicit urmărirea. Oamenii care îl căutau pierduseră speranța de a mai putea pune copoii pe urmele lui. Dumneata, însă, erai aici. Încă de multă vreme se urzise în jurul dumitale o intrigă. Adu-ți aminte de acea femeie care pusese stăpânire pe naiva dumitale

bună-credință, vorbindu-ți pe atunci de nenorocirile, de virtuțile, de romanțioasele speranțe ale fratelui ei, contele «Iulian.

—Ce motiv ar fi avut maica Măria cea Bună? întrebă Irène.

—Amintește-ți, fă socoteala la date. Era chiar momentul în care tatăl dumitale descoperise secretul ucigător, secretul Tezaurului, când Măria cea Bună se strecura cu perfidie pe lângă dumneata. Și Măria cea Bună a dispărut din Mănăstirea Crucii chiar în ziua în care Vincent Carpentier a suferit, înainte de a părăsi Parisul, trei încercări de asasinat!

Chipul Irènei era livid și pe frunte îi apăruseră broboane de sudoare.

—în ziua aceea s-a crezut că totul se terminase — continuă Marguerite. Se credea că vagmistrul își îndeplinise însărcinarea. Nu mai era nevoie de dumneata. S-au întors la dumneata numai după ce s-au convins că Vincent Carpentier, după ce trecuse pe lângă glonț și otravă, scăpase printr-o a treia minune și de pumnalul lui Coyatier.

Atunci, contele Julian, acest misterios frate al Măriei cea Bună, ieși din umbră. El ți se înfățișă înconjurat de tot prestigiul care-l însoțește pe moștenitorul deposedat al unui neam ilustru.

Dumneata ai regăsit în el acea retorică italiană, acea bizară poezie de care sora lui s-a servit ca să pună stă-pânire pe imaginația dumitale de copil. Contele Julian, devenit cavalerul Mora, te-a cucerit prin așa-zisa lui nenorocire, prin prestigiul preteniei sale familiei ilustre, prin înspăimântătoarele primejdii

de care se înconjura cu o eroică fantasmagorie... Ei da! Nu te învinovătesc: cunosc și eu diabolica lor îndemânare. A fost o vreme când au reușit să mă înșele și pe mine.

O atrase spre dânsa pe Irène care se clătina și o strânsese la piept.

— Te afli între Rău și Bine, fata mea — zise ea cu un adevărat elan de emoție.. Este momentul să alegi. Simți bătaile inimii mele? Da, și eu am fost amăgită ca și dumneata; dar poate că eu aveam de ispășit greșelile din trecut.

Nu mai există nimic pe lumea aceasta care să-mi poată reda entuziasmul sau fericirea, nimic, în afară de sentimentul datoriei, bucuria de a înfrunta primejdia care te face să ispășești. Aici, eu nu sunt decât un soldat sub ai mei. Irène, ai încredere în mine?

— Da... fără să vreau — răspunse tânăra fată.

— Avem amândouă nevoie ea această încredere să fie deplină — continuă Marguerite — căci secretul meu trebuie să rămână în mine. Nu-mi este îngăduit să-ți spun ce voi face aici în această noapte.

— Aici, la mine — răspunse Irène. Așadar, este adevărat! Îmi cereți să părăsesc locuința la această oră înaintată?...

— Viața tatălui dumitale depinde de asta.

— Pentru numele lui Dumnezeu, doamnă — strigă Irène — explicați-vă! Nu pot să vă descriu neliniștea care-mi cuprinde sufletul. Fie-vă milă de mine!

— Fac mai mult decât să-mi. fie milă — replică Marguerite, copleșind-o ele mângâieri. Mi-cști dragă ca și cum ai fi fiica mea. Și tocmai de aceea vreau să

joc, cu toate șansele de a o câștiga, această partidă, a cărei miză este fericirea sau nefericirea dumitale.

Trebuie să adaug, fiindcă nu vreau să te înșel chiar ele ar fi în interesul dumitale, că. mai am și un alt scop, nu personal, dar care ține de autoritatea cu care soarta m-a investit, în ciuda poziției mele modeste. Eu reprezint aici asociația de binefacere care luptă împotriva ligii Fracurile Negre. Sunt la postul meu.

—Există vreun pericol pentru dumneavoastră, dacă luați astfel locul meu?

—Desigur că da, dar sunt înarmată.

Privirea Irènei se îndreaptă spre cutele elegante ale rochiei pe care o purta Marguerite. Aceasta zâmbi fără să vrea.

—Oh! făcu ea. Nu sunt înarmată în felul în care crezi dumneata. Pistoalele pe care le-aș putea ascunde sub mătasea fustei, mele ar însemna o apărare prea slabă față de dușmanii cărora va trebui să le țin piept. Poți să fii înarmat cu o platoșă și cu o spadă, clar armura cea mai bună este aceea căreia un bun calcul i-a călit plăcile în prudență, unită cu îndrăzneala și cauza cea dreaptă. Nu te teme pentru mine. Am. păzitorii mei, care veghează asupra mea.

Un ultim cuvânt. Tatăl dumitale a sosit, sau cel puțin așa cred, căci nu l-am văzut încă. Poate ai să-l întâlnești la palatul de Clare. În noaptea aceasta, fata mea, multă lume o în picioare. Cele două armate sunt față în față în Parisul care va dormi liniștit, fără să bănuiască nimic.

Tatăl dumitale a părăsit mina de la Stolberg în

urma unei scrisori venind de la dumneata, înțelege-mă bine, am spus: o scrisoare venind de la dumneata. A plecat de ieri, luând totul cu el, ca filozofii antici. Totul este secretul. Nu există mai multe feluri de a prăda un astfel de om: el trebuie ucis.

Cele două armate despre care vorbeam se înfruntă deci pentru și împotriva acestui biet bătrân. uzat prematur, și a cărui minte e întunecată la fel ca privirea celor care încearcă să se uite în soare. El a văzut tezaurul. Fără noi — fără mine — ar fi fost până acum de zece ori înjunghiat. Nu-mi mulțumi, eu am nevoie de el. Si să nu-ți fie teamă: răspund de el, dacă mi te supui.

—Mă voi supune, doamnă — murmură Irène. Porunciți-mi.

Și își trecu mâna peste frunte, gest ce arăta tulburarea care îi copleșea mintea obosită.

Contesa scoase din buzunar un carnețel cu coperte de sidef, din care rupse o filă.

—Vei pleca acum, imediat — zise ea, scriind câteva cuvinte cu creionul. Pregătește-te. Trăsura mea așteaptă în fața intrării principale din strada Celor care pleacă. Vei spune vizitiului, înainte de a te urca:„Sint domnișoara Irène”, și asta va fi de ajuns. Trăsura te va conduce direct la mine acasă.

Irène își aruncase un șal pe umeri și își înnodea pangli-

cile pălăriei. Nu mai șovăia de loc, clar mișcările ei aveau

N încetineală de automat. Ai fi zis că e una din acele

omnambule care se mișcă în afara inteligenței și în afara

voinței lor proprii. ?

Marguerite îi întinse hârtia, după ce o împăturise.

— Aceasta este pentru doamna mea de companie — isc ea — căci soțul meu, contele de Clare, e prea suferind ca să te poată primi. Reynier nu cunoaște demersurile mele: îl vei vedea sau. nu-l vei vedea, după cum vei hotărâ. Vei fi ca la dumneata acasă. Poate că ai să-l găsi la palat și pe tatăl dumitale; dar se poate să ți-l aduc cu când mă voi rcântoarce. În două ore trebuie ca vizitiul meu să fie din nou la postul lui, în strada Celor care pleacă; vei fi bună să-l previi. Acum să ne mai îmbrățișăm o dată, scumpă copilă, și la revedere!

O strânse pe Irène în brațe, apoi îi deschise chiar ea ușa. Irène coborî scara, fără să spună un cuvânt.

Pe platforma neluminată a scării nu era nimeni.

Contesa Marguerite nu. observă ca ușa din fața celei a Irènei era ușor întredeschisă, ușa pe care sta scris cu cretă: Domnul și doamna Canada.

Marguerite rămase o clipă aplecată peste rampă. Reintră în cameră numai după ce nu mai auzi pașii Irènei pe trepte.

În clipa când răsucea de două ori cheia pe dinăuntru, ușa de la camera familiei Canada se învârti în balamale ușor Și fără zgomot, clar îndată se închise la loc, fiindcă se auziră pași pe coridorul care ducea la apartamentul cavalerului Mora.

Era pe la ora unsprezece și jumătate seara.

De obicei, Castelul Gaillauc nu aștepta să se facă

atât de târziu ca să adoarmă.

Pașii se apropiară. O siluetă de om bătrân, care părea ajuns la ultima limită a vârstei, traversă întunericul platformei și se profila o clipă pe fereastra slab luminată de razele lunii strecurate printre nori. Bătrânul coborî scara.

De cealaltă parte a ușii încuiate, în camera Irènei, contesa Marguerite era singură. Nici o aparență de emoție nu se vedea pe acest chip palid. Ea împinse măsuta pe care se afla lampa, în așa fel ca s-o așeze chiar în fața ferestrei. Ridică abajurul și deschise fereastra. . Trecură câteva secunde, apoi o umbră omenească se profila pe creasta zidului ce despărțea curtea de drumul Perilor.

Gata! zise încet Marguerite. Va fi ziuă.

Umbra dispăru. Marguerite stinse lampa.

Curând după aceea, o mișcare nelămurită se produse în partea din cimitir unde se afla mormântul colonelului Bozzo-Corona. Se auzi scârțâitul unui mic grilaj care se deschide și se închide iar. Apoi o lumină slabă se aprinse dincolo de geamlâcul ce închidea intrarea în cavoul funerar al colonelului. Treptat, această lumină dispăru, ca și cum cel care o purta ar fi coborât scara.

Contesa Marguerite, nemișcată, rezemată de bara de la fereastra Irènei, asculta și privea.

XVI

ÎNCUIETOARE FARĂ CHEIE

Părăsind-o pe contesă, Irène Carpentier era hotărâtă să i se supună întru totul. Ea suferise, așa cum am încercat NU arătam, o adevărată fascinație.

Marguerite avea o putere de convingere de neînving; era înzestrată cu acel dar suprem de a ferma prin cuvinte, ascunzând minciuna sub un înveliș de sinceritate.

O înșelase pe tânăra fată relatându-i o istorie adevărată. Și atâta timp cât se aflate sub stăpânirca vocii sale mieroase, sub vraja privirii sale seducătoare și sincere, hrne nu observase nici lipsurile din povestirea ei, nici i țincurile din mărturisirile sale, și nici măcar latura ne-Verosimilă și romanțioasă ce reieșea din motivele atât de vagi invocate de Marguerite spre a justifica interven-(ia sa.

[rene admisesese totul, până și existența acelei ligi misterioase, înființate în afară de orice prevedere legală,

ftpată de sub orice control public, în care oameni de bine întrebuințau aceleași procedce nepermise rezervate liociațiilor de răufăcători și rcânviau în plin secol al XIX-lea temerara uzurpare a tribunalelor libere din i u! mediu.

Bunul simț al Irénei nu se revoltase nici de această fantasmagorie a Binelui care combate Răul cu propriile Im arme și în propria lui beznă. Ea crezuse, așa cum aduni,! o noutate necunoscută, dar plauzibilă, în această viguroasă organizație, a cărei influență se întindea de la laj is până în provincie și chiar până în străinătate, Nu-i trecuse, de asemenea, prin gând că această concurență particulară, făcută administrației de stat, putea să fie dificilă și poate chiar imposibilă.

La drept vorbind, ea nici nu-și pusese o asemenea

problemă. Totul îi apărea ca și cum așa trebuia să fie, atât din punct de vedere personal, cât și al certitudinii unei primejdii de moarte care-i amenința pe cei dragi.

Primejdia era evidentă. În această privință, trecutul stătea ca dovadă pentru prezent. Vincent Carpentier și Reynier scăpaseră amândoi ca prin minune de la încercări de asasinat.

În fapt, nu exista decât un singur punct slab în pledoaria Margheritei: cel care privea pe cavalerul Mora. Aici se confruntau două fascinații. Contesa trebuise să combată un sentiment, închipuit poate, dar adânc, pentru că era născut o dată eu prima visare a tinerei fete.

Orice femeie poartă în ea elementul pe care noi îl numim, în iipsa altui cuvânt, romanțios. În aceasta constă oiăginalitatea, farmecul, poezia femeii. Ea este mai frumoasă decât bărbatul pentru că pune mai multă fantezie în sentimentele sale și, fără să mai căutăm -un alt adjectiv pentru acest fel de a fi al ei, vom fi mult mai aproape de adevăr numindu-l simplu: elementul feminin. Ca orice lucru omenesc, el poate fi bun sau rău; ca orice lucru feminin, el poate fi adorabil sau detestabil. El poate da naștere fericirii sau nenorocirii.

O ființă prin excelență abilă, maica Măria cea Bună, tulburase odinioară inima de copil a Irènei. În locul unui sentiment adânc, dar liniștit, ea îi strecurase în suflet un poem. Eroul epopeii fusese ținut mult timp în dosul cortinei; apoi apăruse încununat de toate podoabele: măreție decăzută, merite cavalerești, lupta slăbiciunii izolate împotriva

unei întregi armate de forțe, mister, fatalitate, speranțe vaste cât lumea.

Și același erou, căci în orice lirism există și o latură comică, prezenta, în loc de acte de familie, o dovadă miraculoasă a identității sale: asemănarea extraordinară Cu sora lui, maica Măria cea Bună.

Știm cum fusese subjugată Irène. Vechea ei dragoste pentru Reynier se mai lupta în fundul inimii sale, dar rezultatul acestei lupte. În care bunul simț înfruntă fantezia, nu este niciodată îndoielnic.

S-a mai văzut că, pentru a învinge rezistența bunului simț din inima Irènei, fusese necesară întrebuințarea unui mijloc, grosolan în aparență, dar deosebit de abil în fapt.

Echalot nc-a lămurit, în toată naivitatea lui, asupra acelu „truc” copilăresc cu luneta; nu judecați niciodată prea de sus diplomațiile vulgare; ele sunt cele care dau rezultate. În cele din urmă, este adevărat, inima reacționează, bunul simț încearcă să se facă ascultat: Irène, într-o bună zi, privise în adâncul ei cu îndoială, cu teamă. Dar idee a de a-și trăda poemul său de nefericire și do măreție i se părea condamabilă ca o nelegiuire.

Am socotit de cuviință să dăm cititorului aceste explicații ce arată starea morală a Irènei la începutul întrevederii ei cu Marguerite. Izbânda acesteia din urmă va apărea mai firească dacă ne gândim că ea nu a făcut decât să scoată la iveală ezitățile Irènei, scrupulele sale și educația ei anterioară în materie de credință.

Ea era copilul unui roman întunecat și nelămurit:

primul ei vis de tinerețe o aruncase în bezna unei drame îngrozitoare. Limitele acceptate de bunul simț obișnuit nu existau pentru ea.

Se poate afirma că, după ce își părăsise camera, Irène ajunse la capătul scării numai printr-o scrie de mișcări automate, fără să-și dea scama de ceea ce face. Trecu prin grădinile ce despărteau pavilionul Gaillaud de casa de raport mergând cu pași repezi drept înainte.

I se poruncise să se ducă la trăsura și să se urce în ea. Primul ei gând fusese să-și aducă aminte de comisionul pe care i se poruncise să-l transmită vizitiului. În mână avea un bilet scris de contesa Marguerite pentru doamna ei de companie. Acest memento concret adu-iindu-i gândurile, ea zise:

—Voi dormi la palatul de Clare, și trebuie ca vizitiul contesei să vină îndărăt peste două ore.

Dar se opri brusc, mai mirată chiar decât în clipa când i se făcuse prima oară propunerea de a petrece noaptea în afara camerei sale.

Își continuă totuși drumul. Micile grădini erau pustii. Nu se vedea nici o lumină la ferestrele casei de raport; în gang, Irène repetă, ca și cum ar fi vrut să se convingă pe ea însăși:

—Mă duc la palatul de Clare. Sunt pe drum. Trăsura e acolo.

În curtea lăptarului întâlni aceeași singurătate, dar din grajduri se auzeau zgomote și cocoșul, deșteptat de trecerea ei, cântă, salutând o rază de lună care tocmai se strecura printre doi nori. Ca să ajungă în strada Celor care pleacă, unde aștepta

trăsura, nu mai avea să treacă decât prin alcea ce ducea la poarta principală.

Se mai opri o dată. În același timp cu o mare slăbiciune fizică ce o cuprinsese, se născuse și nehotărârea. Se lăsă să cadă pe o piatră ce marca un colț al aleii, deoarece simțea, că-i vine amețală.

— El m-a prevenit — murmură ea în timp ce, cu mâinile reci, își apăsa fruntea înfierbântată. — mi-a spus: „Dușmanii mei ne dau tâi coaie. Vor încerca să ne separe. Vei auzi că sunt acuzat, insultat...” Și-a adăugat: „Mă vei apăra?” Iar eu i-am răspuns: „Chiar de-ar fi toată lumea împotriva dumatăle, toată lumea, chiai și cei pe care îi iubesc cel mai mult pe acest pământ, TUI voi crede decât în dumneata”.

Își simțea inima strânsă de o spaimă apăsătoare, în care îndoiala ceda pasul în fața remușcării.

— Nici n-o cunosc pe această femeie — se mai gindi. Ea mi-a vorbit, într-adevăr, de cei pe care îi iubesc, dar a spus oare adevărul? Și eu, chiar de la prima învinuire — prima calomnie, poate — mi-am călcat făgă-duiala, am ascultat, am crezut, am trădat!

În liniștea din jur se auzi un tropăit. Caldărâmul străzii răsună sub copita nerăbdătoare a unui cal care stătea pe loc, și o voce adormită bombăni:

— Ce, te plictisești? Și eu la fel. Așa c când te afli în slujba diavolului!

Irène nu auzi decât un mormăit, din care nu se deslușea sensul cuvintelor pronunțate. Un singur lucru o izbi, anume că se afla numai la zece pași de trăsura care trebuia să o ducă. Acest lucru o scoase din amorteală. Mai repetă o dată în sinea ei: „Mă duc

la palatul de Clare". Imaginile tatălui ei și a lui Reynier îi trecură prin fața ochilor. Se ridică în picioare. Impulsul primit îi îndreptă primii pași spre poarta principală, dar se întoarse aproape numaidecât și traversă în sens. contrar curtea lăptăriei Murmură:

— Ce drept are această femeie asupra mea? Sunt oare sclava ei? De ce să o cred? Ceva îmi spune că m-a înșelat.

Mergând, căpătă curaj, inima i se ușura; și mai zise: — Dintr-un cuvânt, dintr-un singur cuvânt, sunt sigură că el va spulbera toate aceste învinuiri. Ar fi îngrozitor să-l osândesc fără să-l fi ascultat. Trebuie să-l văd!

Aceste fraze se terminară printr-un strigăt de surprindere și de spaimă. O voce răgușită behăia în fața ei:

— Frumoasă vreme ca să te plimbi la lumina lunii, tinerețe! Vrei să facem împreună un tur de- a lungul cimitirului?

O mogâldeată omenească, ce părea întruchiparea gârbo-virii, intra pe gangul de sub casa ele raport. Venea dinspre Castelul Gaillaud.

Era un bătrân îndoit de șale, care înainta cu pași mărunți și cu mare greutate. Purta o lungă manta vătuită, ca anteriorul unui preot. Irène nu-l mai văzuse niciodată.

În starea de zdruncinare a minții sale. această întâl-ilire stranie făcu să se nască în ea o îndoială și o speranță. Se pipăi în gind, străbătută de idee a că totul nu era decât un vis penibil.

Bătrânul trecu pe lângă ea. Rînjea încet și veselia

lui sinistră suna sec ca fâșâitul unui pergament pe care îl Mototolești.

| —Ți-e frică de mine, tinerețe? mai zise el. Nu mai am mai întâlnit niciodată. Unii ies în timpul zilei. Și eu am Eost tânăr pe vremea străbunicii dumitale. La vârsta mea, ce-mi mai trebuie! O gaură într-un zid vechi. Bufnițele fi cu mine umblăm numai noaptea. Somn ușor, fetița mea. Există pe aici morți și vii care nu vor dormi în noaptea asta — și alții care nu se vor mai deștepta niciodată. Ha, ha, ha, ia spune, nu-i așa că îmi arde încă i li glumă?

Bătrânul se strecură în spațiul mai luminat de dincolo de gang. Își strângea mantaua în jurul trupului care tremura de frig.

Irène își urmă drumul și mai tulburată. Simțea că-i îngheață oasele. Nu se mai gândea la nimic. Când ajunsese la scara pavilionului Gaillaud, întoarse capul înainte de a urca. Bătrânul dispăruse.

—Unde o fi locuind omul ăsta? se întreabă ea. De unde vine?

Apoi adăugă, apucându-se de rampă ca să urce treptele:

—Dumnezeule! Umblu, vorbesc, înseamnă că toate astea nu sunt un coșmar!

Ajunse la etajul unde era camera sa, fără să știe precis ce voia să facă. Din instinct, se opri în fața ușii, ca și cum ar fi vrut să intre, dar asta nu ținu decât o clipă, își continuă drumul, înăbușindu-și cu grijă zgomotul pașilor. Se îndreptă spre coridorul care ducea la aparta-mentul cavalerului Mora.

Acest coridor nu avea ferestre care să se deschidă

în afară. Era întuneric beznă. Irène ajunse de-a dreptul la ușa cavalerului. Bătu ușor în ușă. Nu primi nici un răspuns, în mijlocul tăcerii, i se păru că aude un ușor zgomot înspre platforma scării unde numai două camere craii locuite: a ei și cea a menajului Canada. Dar chiar presupunând că nu se înșelase, zgomotul nu se mai repetă.

Bătu a doua oară, zicând încet:

—Julicn, răspunde-nri. Ești aici? Eu sunt. Trebuie neapărat să-ți vorbesc.

Iarăși, nici un răspuns.

Într-o împrejurare obișnuită, totul s-ar fi terminat aici. Relațiile Irènei cu cavalerul Mora nu erau numai curate ca Irène însăși, dar și înconjurate de un fel de etichetă solemnă, care își avea originea în pretențiile princiare ale cavalerului Mora. El învăluia totul, chiar și dragostea lui, într-o mantie cvasi-regală.

Dar poate că această rezervă, în aparență atât de lăudabilă și care nu contribuse cu puțin la prestigiul exercitat do ci asupra tinerei fete, se mai, datora și altor motive despre care cititorul va lua cunoștință mai târziu. Oricum ar fi, Irène nu trecuse până acum pragul locuinței cavalerului.

Totuși, acum ea nu șovăi. În noaptea aceasta nu era în apele ei. Se comporta ca o somnambulă în stare de veghe.

Mina sa căută clanța ușii în mod firesc, ca și cum ar fi făcut-o din obișnuință. Clanța rezistă. Ușa era încuiată cu cheia.

Învățatul și spiritualul- meu prieten Edouard Fournier a scris o carte fermecătoare, intitulată

Vechiul Nou, care mă face să mă gândesc la un brevet căpătat cu mare zarvă, sub domnia lui Ludovic Filip, de un inventator ca atâția alții. Acest brevet se referea la „încuietorile fără cheie”, care au avut pe atunci un oarecare succes de curiozitate. Nu mai știu dacă Edouard Fournier menționa acest amănunt în lista sa, atât de bogată în vechituri rcâncălzite, dar este lucru sigur că „încuietoarea fără cheie” era foarte la modă în secolul al XVIII-lea. Ștregarii noștri de unchi aveau mania secretelor, a ascunzătorilor, a arcurilor, a capcanelor. Casele de petreceri din cartierul Popincourt, azi pe cale de dispariție, sunt pline de asemenea fleacuri ingenioase, iar Castelul Gaillaud, care fusese o asemenea casă, avea și el destule. Cele mai multe uși aveau un secret al lor, de pe timpul când fusese construită casa, și acesta era tocmai ceea ce inventatorul modern numea în brevetul său „încuietoare fără cheie”; era vorba de o plăcuță ascunsă în lemnul ușii, care făcea să sară zăvorul atunci când se apăsa într-un anumit fel.

Ușa Irènei avea și ea o asemenea instalație. Ea căută și găsi, în locul cunoscut, o placă la fel cu a sa. Apăsă. Incuietoarca se deschise și clanta, mânăuită din nou, se supuse.

Irène intră fără șovăire. Mai întrebă o dată: — Ești aici, iulian?

Dar o făcu numai formal, căci nu aștepta răspuns. Pentru orice eventualitate, închise ușa. O nespusă oboseală o copleșea. Se lăsă să cadă într-un fotoliu, gândind: „Se va întoarce, am să-l aștept”.

XVII

LA CAVALERUL MORA

Fotoliul în care se așezase Irène se afla lângă fereastra ce dădea spre drumul Perilor și cimitir. Cealaltă fereastră, aceea la care l-am văzut apărând pe cavalerul Mora prima oară, în clipa când soarele la asfințit aprindea literele ce compuneau numele colonelului Bozzo-Corona, avea obloanele închise.

În mintea Irènei era un gol atât de neobișnuit, încât nici nu se gândi să se apropie de această a doua fereastră, ca să vadă ce făcea contesa Marguerite în camera ei. Nu s-ar putea spune că uitase de contesă, dar facultatea ei de a judeca se afla într-o stare de totală amorțeală. Ne-a spus-o ea însăși, „va aștepta”, asta era tot. Oboseala sa fizică nu însemna nimic față de descurajarea ce-i apăsă ființa.

Fereastra dinspre cimitir era larg deschisă. Irène simți o ușurare expunându-și fruntea înfierbântată la adierea răcoroasă a nopții.

Lumina misterioasă zărită de Marguerite în spatele grilajului de la mormânt dispăruse de mult, și totuși ceva părea să mai trăiască încă în cimitir. Se auzea dintr-acolo un zgomot surd și înăbușit, ce părea că vine de la o lucrare subterană, și șoapte murmurau prin tufișuri. Uneori urechea putea să perceapă chiar și câte un ras înfundat. Dar în fiecare noapte se aud asemenea zgomote inexplicabile.

Dacă nu cumva petreceau paznicii în vreun colț pe iarbă, alt sabat nu putea să se țină în acest loc, decât cel mult al stafilor chefliei, căci, am spus-o mai înainte, o împrejurare recentă făcuse necesară întărirea pazei cu câini. În timpul zilei, puteau fi văzuți stând legați în

lanțurile lor; ei formau patrula de temut a paznicilor, și administrația era foarte mândră arătându-i vizitatorilor.

Iluzie sau realitate, aceste zgomote din câmpul morților nu existau pentru Irène. „Nimic nu ajungea până la urechile sale, deși era în mod involuntar atentă, dar atentă numai la tăcerea deplină care domnea în coridor. Pândea să audă zgomot de pași pe scări. Spera, deși con-tesa îi spusese: „Cavalerul Mora va fi ocupat în noaptea asta”. Aceste cuvinte se detașau dintre celelalte amenințări înecate ce apăsau cugetul Irènei; ele o înspăimântau.

Desigur, nu exista nici o legătură posibilă între aceste cuvinte și întâlnirea cu bătrânul necunoscut pe care îl văzuse adineauri în gang.

După cavalerul Mora, cel pe care îl revedea cel mai mult în mintea ei adormită era acest bătrân. Cine să fie? De unde venea? Irène era sigură că nu-i mai auzise niciodată glasul, și totuși căuta în amintirile sale un glas asemănător...

Deodată se ridică pe jumătate. Cineva urca încet și cu greutate treptele scărilor.

Irène nu se gândi de loc la cavaler, atât de diferit i se părea acest pas greoi de mersul moale și ușor al frumosului italian. Ea își zise:

— E bătrânul. Poate că locuiește la mansardă.

Dar cel care urca nu apucă pe ultima scară, ce ducea la etajul de deasupra. El traversă platforma și se îndreptă spre coridor.

Irènei i se tăie răsuflarea. Fu cuprinsă de o nouă temere. Și răniții merg uneori cu acest pas greoi al

bătrâ-neții. Se întâmplase oare vreo nenorocire?

Numele lui Julian îi apăru pe buzele tremurânde. Se dădea o luptă, simțea asta din instinct, mai mult decât din convingere. Să fie Julian cel care se întorcea învins?

Pasul șovăi pe pardoseala coridorului. Apoi se opri chiar în fața ușii. Irène se ridică, gata să se repeadă să deschidă. I se păru că aude zgomotul cheii în broască.

Cineva bătu la ușă. Ea recăzu pe scaun. Nu era cavalerul Mora. În temerea ei, păstră tăcerea.

O voce slabă și obosită îngăimă:

— Să fi greșit oare ușa? Totuși, acesta este etajul. Am traversat platforma, am luat-o la dreapta pe coridor... poate că doarme.

Irène auzea bine aceste cuvinte. Inima i se zbătea în piept. Sudoarea îi curgea pe tâmpile. Nu voia să creadă în mărturia simțurilor.

Cel de afară bătu încă o dată, mai tare, în ușă și chemă:

— Irène!

Tânăra fată se clătină pe scaun.

— Tata! murmură ea.

Apoi, într-o tresărire iute ea fulgerul, adăugă ca pentru sine:

Etajul,- platforma, coridorul! Cine i-a dat aceste amănunte mincinoase?

— Irène — repetă glasul. Sunt tare obosit, fata mea. Ești culcată? Deschide, eu sunt. Am primit scrisoarea ta și iată-mă. Ești cumva prea bolnavă ca să vii până la ușă?

— Scrisoarea „mea”! repetă Irène. „Bolnavă”?

În cele din urmă se ridică. Dar abia se ținea pe picioare; cu mare greutate ajunse până la ușă, pe care o deschise.

— Unde ești? întrebă Vincent Carpentier, căci el era. Căuta s-o vadă în întunericul deplin al camerei. Irène i se aruncă în brațe.

— Știam eu bine — zise Vincent — că nu m-am înșelat, deși mi-e mintea cam obosită, asta-i sigur. Nu mă mai descurcam în Paris. E tare departe de aici până la Mesagerii. Aprinde o luminare, fata mea. Dar, mai

„..Înainte, condu-mă la un scaun, că sunt mort de oboseală. Irène îl conduse până la fotoliul din. care tocmai se ridicase.

Luna apăru în acel moment și. camera se lumineă ușor. Un sfeșnic de aramă aflat pe masă își trăda prezența printr-o lucire metalică. Irène îl văzu și pipăi fața de masă primprejur. Mâna sa întâlni o cutie de chibrituri.

Intre timp, Vincent spunea:

— Bine ai făcut că mi-ai scris, fetițo, dar trebuia să o faci mai din timp. De ce nu-mi mai vorbești de loc despre Reynier? Spune-mi, zidul acesta mare de pe bulevardul de alături c-ste al cimitirului, nu-i așa? Acolo îi este mormântul?... Ei bine, tocmai asta mă înspăimânta! Am vedenii. Adineauri, pe bulevardul pustiu, am crezut că-l văd cu mantaua vătuită strânsă împrejurul trupului său slab, slab... Am. luat-o la fugă” și uite, mai găfâi încă. Pot să jur că ci era!

Irène asculta fără să-l întrerupă. Chibritul

scăpărat făcu o rază de lumină.

—Nu poate să fie el, fiindcă e mort — reluă Vincent Carpentier. Ești sigură că e mort, nu-i așa?

— Cine, tată? întrebă Irène, a cărei mană tremura apropiind chibritul de luminare. Ai pronunțat numele lui Reynier. Cu mila lui Dumnezeu, Reynier este în viață.

Feștila se aprinse, luminând în același timp camera și pe cele două personaje ale acestei scene. Camera era, fără nici o îndoială, camera unui bărbat, De altfel, peste tot, pe mobile, erau aruncate numai veșminte bărbătești. Vincent zise:

—Cât ești de palidă? Vino să mă îmbrățișezi. Desigur, desigur, Reynier este în viață. Nu despre el vorbeam. Mi-am cam pierdut memoria. Acestea sunt hainele soțului tău, dar nu-mi amintesc să mă fi anunțat că v-ați căsătorit.

Luminarea, după ce-și aruncă prima sa licărire-, începea acum să-și micșoreze flacăra până la buza de ceară și lumina tot mai slab.

Irène avusese timp să vadă chipul trăsși pustiit al lui Vincent, ale cărui şuvițe de păr alb își arătau dezordinea pe craniul pământiu din cauza febrei. S-ar fi zis că îmbătrânise cu zece ani în cele câteva luni care trecuseră de la vizita pe care I-o făcuseră Irène și Reynier la minele din Stolberg. Printre petele cenușii și lugubre cc-i acopereau fața și sub smocurile zbârlite ale sprâncenelor, ochii lui măriți trădau nebunia.

Irène îi întinse fruntea să i-o sărute. Flacăra luminării ajunsese acum până la ceară, dând lupta

între întuneric și lumină.

— Dar despre cine vorbeai, tată — întrebă Irène — când ai spus: „E mort”?

— Despre demon — răspunse Vincent, pe care îl trecură fiorii „„sub veșmintele sale grosolane.

Căci și costumul își avea partea lui în groaznica schimbare sub care apărea acum, Indcmânarca unui actor nu ar fi reușit să-l deghizeze și să-l grimeze mai bine de m o făcuse spaima, ajutată de haina mizeriei.

Era îmbrăcat ca un țăran din Prusia renană, ca un țăran foarte sărac. Postavul hainei era uzat, pielea încălțăminte ruptă. Sub braț ținea o mică valiză de pânză.

Reluă, mângâind cu o mână tremurătoare părul blond al Irènei:

— Nu este destul să fie mort, știu asta... Au rămas ceilalți: o întreagă haită de asasini! Dar ei nu posedă secretul. Ei nu bănuiesc că în spatele palatului, spre grădină — exact în locul însemnat cu punctul roșu în planul meu — na.există, între partea de afară și ascunzătoare, decât grosimea unui bloc de piatră redus la jumătate. Mi-am adus târnăcopul, l-am ascuns jos, în dosul unor scânduri, târnăcopul meu de miner. Cunosoc locul unde trebuie să lovesc ca să crap zidul din trei izbituri... Da, voi avea destulă putere!

Dar nu spune nimic — se întrerupse el, coborând glasul — nu spune nimănui nimic, nici chiar lui Reynier! Ți~aduci aminte de tablou? Subterana unde se afla tezaurul, bătrânul și tânărul? De multe ori privirile mele au comparat chipul lui Reynier și cel al paricidului. Și într-o zi, chiar Reynier mi-a spus: „Nu-i

asa că îi semăn...?” Tăcere, copila mea, nu trebuie să trezim destinul care doarme!

Irène asculta. Știa acum destule lucruri ca să poată deduce sensul ascuns al acestor cuvinte enigmatice, dar nu făcea legătura între ele și ceea ce umplea și frământa creierul bolnav al tatălui ei. Pentru ea nu era vorba de un tablou, ci de ui, om; de omul ce-i ocupa neîncetat gândurile: era vorba de cavalerul Mora.

—E adevărat că seamănă umil cu altul — murmură ea.

Vincent Carpentier o privi adânc.

—Tu ești moștenitoare — îi zise el — prin soțul tău. El este cel din urmă, nepotul. Coyatier mi-a spus totul. El cunoaște întâmplări stranii, dar nu știe unde se află tezaurul. Numai doi eram cei care știam unde se află tezaurul: el și cu mine. El e mort, eu sunt singur.

Irène deschise gura ca să spjună: „Nu am soț”, spre a pune capăt erorii în care se afla tatăl ei. El însă îi impuse tăcerea cu un gest plin de emfază mută și reluă.:

—Voința lui Dumnezeu este ca tezaurul să fie al meu.

Altfel, de ce atâtea minuni? Ar fi trebuit să mor de zece

ori până acum. Tezaurul i-a omorât pe toți ceilalți.

Coyatier îi cunoaște pe toți pe nume, pe cei care au ucis

și pe cei care au fost uciși. Ultimul a căzut sub ochii

mei, lovit de un paricid — mereu, mereu. El își ucisese

tatăl, bătrânul din tablou, își ucisese fiul și nepotul, fru-

mosul marchiz Coriolan, chiar în noaptea când Reynier

ceruse adăpost la casa blestemată de lângă Sartena. Rey-

nier nu știa că acolo era la el acasă și că acel marchiz

Coriolan, frumosul tânăr asasinat, era fratele mai mare al

tatălui său...

Taci! făcu el, întrerupându-se. Nu spune nu. Vrei să știi mai mult decât mine? Există două moșteniri: pumnalul și tezaurul. Nici unul dintre moștenitori nu a murit în patul lui — niciodată. Tot acest aur, adunat cu sânge, ucide în mod fatal și nu va înceta să ucidă.

Eu am văzut tezaurul; nu există nimic asemănător pe lumea aceasta. Este cerul și iadul. Te atrage ca o putere de uriaș, te îmbată ca o licoare arzătoare.

Am iubit, dar asta nu-i nimic; am plâns-o pe aceea care era jumătate din mine, și îți spun că nici asta nu-i nimic, nimic, pe lângă această voluptate sfâșietoare ca o tortură, pe lângă acest martiriu plin de desfătare!

Sforile îmi intrau în carne, agonia îmi înăbușea gâtul, moartea mă apăsa cu genunchiul pe piept, dar nu sufeream de toate acestea; nu mă gândeam nici la tine, copilă scumpă, nici la mine: mă fascina aurul, sorbeam focul diamantelor, beam laptele miraculos al perlelor...

Și, să știi, asta nu este încă nimic, nimic! Perlele, aurul, diamantele? O mizerie! Omul a construit turnul lui Babei în ciuda lui Dumnezeu. Nu. era decât o monstruoasă grămadă de pietre. Ccea ce ajunge până la cer este un simplu petic de hârtie, pe care îl poți ascunde în palmă. Țara negustorilor și a ducilor, Anglia, a inventat acest monstru: biletul de un milion. Am văzut teancuri din aceste bilete de bancă din care numai unul singular umple un cufăr mare cu aur, dacă l-ai schimba în monedă. Am văzut un vis imposibil, înfăptuit, exagerat, înmulțit prin el însuși. Am încercat să număr, și am înnebunit!

Se opri ca să-și șteargă sudoarea de pe față. Irène se liniștise din nou.

— Tată — zise ea, încercuiri să-i domolească pornirea — vorbește-mi despre dumneata, te rog.

— Dar ce fac eu? strigă Vincent. Eu sunt tezaurul. Am târnăcopul cu mine. Cunoscut locul precis. Il văd; așa putea să merg acolo chiar și legat înași. Voi străpunge zidul, aurul va” curge... va curge...

— Tată, tată! îl întrerupse tânăra fată. Atunci să vorbim de mine, care sunt tare nefericită și am mare nevoie de sfaturile dumitale.

— Oare Reynier nu se poartă bine cu tine? întrebă Vincent, încruntând din sprâncene.

— Nu l-am mai văzut de mult pe Reynier, tată. Ți-aș fi spus-o dacă mi-ai fi lăsat timp să vorbesc, căci vreau să-ți mărturisesc tot adevărul: nu sunt măritată; cum aș fi putut să mă mărit fără binecuvântarea dumitale?

— Este drept — murmură Vincent. Trebuia să mă fi

gândit la asta.

—Nu mă voi mărita niciodată cu Reynier — continuă tânăra fată.

—Eh, eh! făcu Vincent, care devenea distrat. Ceartă de îndrăgostiți...

Privirea i se opri asupra hainelor bărbătești răspâncbite pe mobile și adăugă:

—Te cunosc: ești fiica mamei tale; nu puteai să ai purtări urâte. Este aici ceva pe care eu nu-l înțeleg. Ex-plică-te, dar repede. În noaptea asta am treabă, multă treabă.

—Ce treabă poți avea, bunul meu tată? Ești zdrobit de oboseală...

—Da — bombăni Vincent — zdrobit. Nu voi ajunge până la bătrânețe. Copiilor le trebuiesc părinți: tu ai fost crescută ca o domnișoară. Spune-mi totul. Și vorbește repede.

—Nu am nimic de mărturisit, care să mă facă să roșesc — zise Irène, înălțând capul fără să vrea.

—Cu. atât mai bine. Dar care alt om decât Reynier poate să-și lase hainele la tine? Iată ce vreau să știu.

—Aici nu sunt acasă la mine, tată.

Privirea lui Vincent luă o expresie plină de îngrijorare.

—Atunci — murmură el — înseamnă că m-ai înșelat? Căci sunt sigur că am urmat toate indicațiile din scrisoarea ta: o învățasem pe dinafară.

Irène era ea însăși teribil de tulburată. Își dădea seama că următorul ei cuvânt va face să-i țâșnească în față dovada unei josnice infamii.

Vincent spunea:

—Mintea mi-e slăbită, e adevărat, totuși n-am visat. Am primit scrisoarea copilei mele, sunt sigur de asta. Pe drum am citit-o de o sută de ori. Din această scrisoare am aflat de moartea diavolului... Iar cât despre faptul dacă e scrisul tău — adăugă el adresându-se Irènei — ai să vezi!

În timp ce vorbea, se scotocea prin buzunarele hainei, de unde scoase mai îhtâi niște pistoale și un pumnal.

—în călătorie trebuie să fii înarmat — bodogănea el drept scuză. Drumurile sunt nesigure... Așa! strigă apoi. Iat-o! Privește.

Irène luă scrisoarea pe care i-o întindea. Era atât de palidă, de parcă nu mai avea nici o picătură de sânge în vine. Își aducea aminte de cuvintele contesei Marguerite, care îi spusese: „Tatăl dumitale a plecat de la mina din Stolberg în urma unei scrisori de la dumneata”. Privi scrisoarea. O lacrimă îi arse pleoapa, în timp ce murmură:

—E scrisul meu, dar e de mâna lui... Doamne Dumnezeule, mă vei osândi oare să-l urăsc?

XVIII

SCRISOAREA

Vincent Carpentier, ca majoritatea celor cu mintea bolnavă, care vor să-și dovedească lor înșiși că sunt lucizi, se arată foarte mulțumit că a regăsit scrisoarea. Își ștergea fruntea zâmbind, atât de obosit de parcă ar fi alergat poște întregi, dar zâmbetul care îi lumina fața era sinistru la vedere.

—Am spus eu! Știam eu bine! murmură el. Am eu idee a mea, este adevărat; dar asta nu înseamnă că mi

s-a întunecat mintea de tot. Și Cristofor Columb își avea idee a lui și nu era nebun. Va ride mai bine cine va ride la urmă.

Irène nu-l mai asculta. Începuse să citească scrisoarea, urmărind rândurile cu o adâncă încremenire. Scrisul ei de femeie, elegant și grațios, era atât de bine imitat, încât în primul moment fu cu totul surprinsă. Totuși nu putea exista nici un fel de îndoială, deoarece ea știa bine că nu scrisese această scrisoare; dar se gândi: „Oricare altul, afară de mine, s-ar fi lăsat înșelat”. Și idee a examinării își croi drum.

În imitații se petrece un fapt curios. Oricât de mare ar fi îndemânarea falsificatorului, el nu se poate niciodată dezvălui de „mâna” lui, adică de felul său personal de a mânui condeiul. Acest lucru este caracteristic, ca și stilul unui literat, ca și maniera unui pictor. Poate fi deghizat, dar nu suprimat.

Experții se înșală arareori asupra acestui indiciu, mult mai sigur chiar decât forma literelor, voința puțind întotdeauna să schimbe obișnuința.

Irène nu era o expertă, dar era femeie și aici era vorba de bărbatul care îi ocupase gândurile din primele zile ale tinereții sale.

Cavalerul Mora îi scria adesea. Ea citea și recitea de

fiecare dată scrisorile lui. „Mâna” lui îi era tot atât de

binecunoscută ca și intonația glasului. Înainte de a fi ci-

tit, sau mai curând de a fi înțeles o singură frază din

scrisoarea falsă, Irène știa că era scrisă de cavalerul

Mora. Precauțiunile luate ca să-l amăgească pe Vincent,

departe de a zdruncina siguranța Irènei, erau tot atâtea

indicii care pledau împotriva cavalerului Mora. Aici, ra-

țiunea se asocia cu prima impresie, instinctivă și senti-

mentală. Fusesse întrebuințată însăși hârtia de scris a Ire-

ne!, unul din plicurile ei, ceara și chiar pecetea. Numai

cineva aflat în apropierea ei putea să-și procure aceste

accesorii.

În momentul când Irène începu să citească cu atenție, adică să înțeleagă sensul mesajului, actul preliminar era înfăptuit, convingerea ei era deplină.

Iată care era conținutul scrisorii:

Ir -fr. ."/ \$ 4î

Bunul și scumpul meu tată" Nefericirea vieții mele este că te știu îngropat în funaul aceluia mormânt, la care numai gândindu-mă mă trec florii. Sunt slăbită și foarte bolnavă, altfel aș fi luat diligentă ca să vii la Stolberg să te aduc cu mine. De când te-am văzut acolo atât de trist și de schimbat, chipul tău îmi stăruie mereu în fața ochilor.

Inima îmi spune că tu n-ai făcut niciodată rău. Nu mi-ai încredințat secretul tău, dar sunt sigură că nu

de justiție ți-e frică, de asta sunt sigură. Vorbești mereu de dușmani puternici. Tremur de teamă să nu-ți descopere refugiul.

Tocmai acolo, tată dragă, primejdia poate fi mai amenințătoare. O crimă poate fi atât de ușor săvârșită și ascunsă în întunecimile acelea! Inima încetează să-mi mai bată când mă gândesc la asta. Te văd singur și fără apărare. Galeriile acelea sunt atât de lungi și de înghețate! Cui ai putea să ceri ajutor? Ei n-ar avea nici măcar nevoie să-ți sape un mormânt, fiindcă la fiecare pas se deschide o pră-

Acest pasaj din scrisoare era șters și înnegrit de urmele de mâini ale lui Vincent, care probabil îl citise și-l recitise cu degetele încă murdare de la lucru.

Irène ridică ochii spre el. Credea că privirea tatălui ei o urmărea în timp ce citea.

Dar nu era așa. Pleoapele lui Vincent erau închise, iar el se răsturnasc pe speteaza fotoliului. Dacă n-ar fi fost mișcarea buzelor lui care-i tremurau încet și fără să scoată nici un sunet, ai fi putut crede că doarme, — Ți-e rău, tată? întrebă tânăra fată îngrijată, căci avea într-adevăr un aer de muribund.

Vincent tresări și răspunse: i

— Parisul ăsta este enorm. Locul unde vreau să mă duc e departe, foarte departe de aici.

Se întrerupse, ca să adauge:

— Căci mă aflu la Paris! Iar el e mort! Spune-mi qă a murit cu adevărat...

Își lăasă capul în piept. Gândul îi trecu la altceva. Murmură:

— După el, era rândul lui Reynier. Nu mai.

rămânea decât Reynier. De ce a spus Irène: nu mă voi mărita niciodată cu Reynier?... Fetele tinere sunt bune.

Glasul îi devenise nedeslușit. Irène nu mai înțelegea ce spunea.

i Ea își continuă citirea:

..Zi și noapte mă gândesc la asta, dragă tată. Ai făcut bine că ai fugit atunci, dar acum ceva îmi spune că primejdia se află în fundul aceluia oribil refugiu.

Anii au trecut. Dacă ai ști cât ești de schimbat! Când am venit să te văd, eu, care sunt fiica ta, abia te-am recunoscut. Cei mai buni prieteni, cei mai feroci dușmani ai tăi ar trece pe Ungă tine pe stradă fără să te recunoască.

Nicăieri nu ești mai bine ascunsă decât la Paris. Nu vei putea fi liniștită decât atunci când vei veghea eu înșămi asupra duminicilor.

Tată, nu sunt bogată, dar lucrez, și voi avea întotdeauna atât cât trebuie pentru noi amândoi. Camera mea este mare. Are vedere spre câmpie, sau mai degrabă ai putea jura că e cea mai frumoasă și mai răzătoare câmpie din lume. Căci nu vreau să te înșel cu nimic. Această masă de verdețură de sub fereastra mea este cimitirul Pere-Lachaise; dar vei vedea și tu! afară de un singur mormânt, care amintește de monumentele albe din Italia noastră, ochiul ar căuta în zadar vreo urmă de criptă. Tufișurile și florile ascund tot ce este trist, iar mormântul colonelului Bozzo-Corona seamănă el însuși cu acele mici temple construite ca să înfrumusețeze grădinile...

Irène se opri din nou.

Nu știu cum să explic faptul. Sigur, o hârtie nu poate păstra urma unei emoții, și totuși două amprente de degete crispate, în care cărbunele minei se imprimase în liniile fin trasate ale epidermei, „care sunt, după părerea fiziologilor, organul și sediul pipăitului, apăreau la cele două capete ale rândului ce conținea numele colonelului Bozzo-Corona. Rîndul era astfel pus între două paranteze.

De bună seamă, atenția cititorului s-a oprit aici cu luare-aminte. Și fără îndoială că scriitorul a pus mâna pe condei tocmai ca să spună acest lucru.

Faptul apărea ca din întâmplare. Un motiv în plus. O femeie a fost aceea care a găsit axioma: adevăratul gând al unei scrisori se află în post-scriptum. Dar aceasta putea fi valabil pe vremea când axiomele erau adevărate, înaintea potopului. Astăzi, post-scriptumul nu mai spune nimic. Intențiile unei scrisori se furișează pe unde pot, dar eu vă recomand să urmăriți propozițiile incidente. Ele sunt ca și măsuțele. Pui pe ele obiectele care te incomodează. Dacă totuși nu descoperi nimic, iscodește punctuația, cercetează pecetea, disecă iscălitura. Am descifrat intențiile unei scrisori până și după plic și marca poștală.

După ce citi pasajul de mai jos, Irène nu se mai întrebă la cine se referise adineauri Vincent, când spusese: El e mort. Dar chiar această descoperire năștea în mintea ei o confuzie.

Se afla încă sub impresia întrevederii cu contesa Marguerite și toate cuvintele contesei proclamau sfințenia omului pe care Vincent îl numise „diavolul”.

Irène încercă să pună o întrebare, dar Vincent își deschise mica lui valiză în care se aflau îngrămădite laolaltă lenjerie, haine, o pâine și diferite scule de fier.

Irène continuă să citească. Scrisoarea se termina astfel:

Sunt prea suferindă ca să vin să te aștept la diligentă, îți voi indica deci cu exactitate itinerarul pe care-l vei urma ca să poți ajunge la mine.

Mai îniîi, îți las o zi întreagă ca să te pregătești. Și eu trebuie să-mi aranjez camera, dorind să te primesc cât mai bine. Vei pleca a doua zi după primirea acestei scrisori. Grație drumului de fier care s-a terminat între Liege și Quievrain, vei străbate, teritoriul în câteva ore. De la frontieră până la Paris, ia-ți un loc bun în cupeul diligentei. Pentru cazul că nu vei avea bani, îți trimit alăturat un mic mandat asupra lui: Verbocek și fiul, din Liege.

M-am informat. Diligenta din Belgia sosește la. Paris între ora zece și ora unsprezece. Poți să ajungi la mărie înainte de miezul nopții. .

Îmi cunoști adresa, în strada Celor care pleacă, bariera Migdalilor” lângă Pere-Lachaise. Orice trăsură te va conduce aici. Dar cum aici nu există portar și toată lumea va fi culcată la acea oră, notează bine indicațiile pe care ți le dau.

Apoi, scrisoarea descria în amănunt parcursul pe care cititorul îl cunoaște. Era explicat totul. Numai că itinerarul, ajuns la platforma pe care se deschidea în realitate ușa Irènei, nu se oprea acolo. El continua, spunând:

La noi nu e nimic luminat, este o biată casă

săracă. Bagă de seamă să nu nimerești în altă parte. Ușa camerei mele nu dă pe platformă. Pe aceasta o vei traversa și vei lua-o la dreapta, pe coridor, unde vei fi la capătul drumului, căci pe coridor nu locuiesc decât eu.

Te aștept și sunt dinainte fericită la gândul că te voi îmbrățișa, bunul meu tată.

Fetița ta care te iubește.

Era semnat simplu: „Irène”. Irène împături încet scrisoarea.

—Tată — zise ea — nu eu am scris această scrisoare. Vincentlși închise valiza. Un zâmbet,îi flutură pe buze.

Dar, aproape imediat după aceea, privirea i se tulbură din nou.

— Să știi — făcu el — că eu nu mai înțeleg când se glumește. Nu te juca cu mine.

—An; spus adevărul, tată — afirmă tânăra fată. Cineva mi-a imitat scrisul.

Paloarea lui Vincent căpătă o nuanță cenușie și un fior îi trecu prin tot corpul.

—Atunci este o capcană! bâlbâi el.

Irène stătea pe gânduri. Ea zise, căci încerca încă să se mai îndoiască:

—Dacă ar fi o capcană, el nu și-ar fi părăsit camera în ziua și la ora indicată în scrisoare.

—Despre cine vorbești?

—Despre cel la care ne aflăm.

—Dar nu suntem la . tine acasă? W~ Nu, tată.

—La cine suntem? — La cavalerul Mora.

Vincent Carpentier respiră ușurat din adâncul

plămânilor, ca și cum se temuse să nu audă alt nume. El repetă, făcând apel la memorie:

— Cavalerul Mora... un italian? — Da, din Neapole.

— Nu-mi amintesc să mai fi auzit vreodată acest nume...

Se întrerupse, ca să adauge:

— Cât despre ziua și oră, suntem într-adevăr la ora stabilită, dar ziua era fixată pentru mâine.

— Cum așa? întrebă Irène.

— Îți voi spune; din scrisoarea ta, eu nu am reținut decât un singur lucru: anunțarea morții lui. Ccea ce mă pune pe gânduri! Trebuie să fie și asta o minciună, ca tot restul.

— Vorbești despre colonelul Bozzo, tată?

— Da... Într-o zi vei înțelege de ce anunțarea acestei morți ridica lespeda de pe mormântul meu... Dar tu poți să-mi răspunzi. Scrisoarea spune că i se vede mormântul de, la-fereastra ta.

— Scrisoarea spune adevărul.

— Ai citit inscripția?

— În litere de aur, pe lespeda de marmură albă. Trăsăturile lui Vincent, jucăușe ca ale unui copil, se luminau. l -.

— Ce spuneam? reluă el.

— Vorbeai despre ziua fixată, răspunzând la observația mea asupra absenței cavalerului Mora.

— Așa-i. Puteam oare să mai aștept? Când am citit rândul acela, care mi se părea că se desprinde din scrisoare cu litere de foc, rândul în care se vorbește de monumentul funerar al persecutorului meu, al

asasinului meu, am luat-o la fugă prin galeria minei, strigând: „E mort! E mort!” Nu era un acces de nebunie, fata mea. Moartea aceuia este viața mea. Și ce înseamnă viața mea? Bucuria, beția, voluptatea nespusă de a vedea încă o dată tezaurul meu!

— Este oare al dumatăle, tată? întrebă Irène. Vincent Carpentier se ridicase în picioare. Figura i se coloră subit. Patima îi dădu pentru o clipă aparența puterii și a tinereții.

— A fost o muncă de uriaș — zise el cu o voce gravă și plină de o tainică emfază — un calcul îngrozitor! Cel care ar scrie povestea cercetărilor mele, a eforturilor mele, a spaimelor mele, a primejdiilor mele, a chinului meu, nu va fi crezut. Tezaurul îmi aparține, fiindcă eu l-am descoperit!

Ochii care îi ardeau în cap se stinseră dintr-o dată. Aruncă Irènei o privire vlăguită. Vocea i se strânse în gât și el continuă încet, răspunzând unei întrebări care nu-i fusese pusă:

— Unde se află? Nimeni nu va ști. Nici Reynier, nici tu. El arde, ucide. Îl păstrez numai pentru mine, numai pentru mine singur, căci el înseamnă moarte!

XIX

INIMA IRENEI

Timp de câteva minute, Vincent Carpentier rămase pradă unui fel de delir. Cuvintele sale, care erau din ce în ce mai înelcitate, ajunseră cu totul de neînțeles.

Completa lui istovire îl calmă. La întrebările Irènei, care încercă să readucă discuția pe făgașul ei firesc, el îi răspunse, obosit și indiferent, că, în toiul

nerăbdării, plecase din Stolberg cu o zi mai devreme.

În consecință, cavalerul Mora nu-l putea aștepta decât a doua zi seara la aceeași oră. Absența cavalerului nu era deci o circumstanță în favoarea lui.

Irène era mai mult indignată decât înspăimântată. Ea încercă totuși să nu creadă în urzeala aceasta de necrezut, care o învăluia în mod evident.

Totul părea imposibil în aventurile ei din această noapte, dar totul era real, căci inima și rațiunea sa erau de acord să se îndoiască, iar îndoiala odată învinsă, dispărea și din mintea și din inima ei.

— Și cum se face că ești aici, la cavalerul Mora? întrebă deodată Vincent. Îl cunoști?

Irène se roși, dar răspunse:

— Îl iubeam, tată.

Vincent nu se arătă prea surprins. Gândul îi rățăcea aiurea. Irène adăugă:

— Cavalerul Mora mi-a promis să mă ia în căsătorie. Venea pe la mine. Este prima oară când am intrat la el, dar va fi și ultima.

— Ah! făcu Vincent, a cărui liniște părea și mai ciudată decât surprinderea de adineauri. Atunci, printr-o aflat el refugiul meu? De multe ori ești ucis de propriii tăi copii.

— Iartă-mi această greșeală, tată; avem încredere în el.

— Niciodată n-ar fi trebuit să mai dau semne de viață, nici chiar ție. Așa îmi trebuie!

Urmă o tăcere.

— Și de ce acest Mora mi-ar fi întins o capcană? făcu Vincent, care își vorbea lui însuși. Aici trebuie să

fie mna Fracurilor Negre. Acest Mora este fără îndoială unul nou.

—Tată, trebuie să-ți spun totul — făcu Irène, cu greutate. Adineaori, cineva îl acuza în fața mea pe cavalerul Mora — și martor mi-e Dumnezeu că nu l-am crezut! — spunând că el este șeful Fracurilor Negre.

—Șeful — repetă Carpentier — șeful! într-o locuință mizerabilă ca asta! Dacă ar veni acum, l-aș ucide ea pe un câine. Și să nu începi eu văicăreli, mă înțelegi! Șeful! Cine jpoate să fie șeful acum? Domnul Lecoq e mort, și asta nu amafat-o din vis. Mi-a spus-o probabil Reynier... Are vreun nume de botez, acest șef? Ah! Șeful!.

—Altădată — pronunță rar Irène — când maica Măria cea Bună îmi vorbea de el, îi spunea contele Julian.

Lui Vincent i se urcă tot sângele în obraz. Albul ochilor i se injecta și părul i se zbârli pe cap. Era înspăimân-tător să-l vezi.

—Ce ai, tală? strigă Irène îngrozită. Carpentier încercă să se ridice, dar nu reuși. Din roșu cum era, chipul îi deveni livid.

—Tată, tată! făcu tânăra fată, care se repezi să-l prindă în brațe.

El o respinse.

—Sânt nebun — bolborosi el — nebun de-a binelea, simt foarte bine asta. Aud cuvinte de pe cea lume: maica Măria cea Bună, contele Julian... Mi-aduc aminte: era în același timp și bărbat și femeie, și tânăr și bătrân... Îți dădeade pe atunci târcoale.” din

cauza mea! Ghicise taina din fundul inimii mele. Taina arde, srălucește; și se vede, se simte prin carnea și oasele mele!

Își apăsă cu amândouă mâinile fruntea, ca și cum ar fi vrut să nu o lase să plesnească. Apoi zise deodată, cu un ris sinistru:

—Contele Julian îi face curte fetei mele! Contele Julian îmi dă întâlniri! Un mort care își are coșciugul în cimitir și cameră în oraș...

Se opri și-și aținti privirea asupra Irènei, adăugind:

—Și ce este acolo? Tu știi? Ce este oare în acel mormânt, pe care au săpat numele colonelului Bozzo-Corona?

Irène nu răspunse.

În tăcerea care urmă, și tatăl și fata își ațin liră deodată urechea la zgomotele nelămurite ce veneau de afară.

De ia începutul întrevederii lor, drumul Perilor rămăsese absolut liniștit, ca și partea cimitirului de lingă zidul înconjurător.

Chiar în clipa în care Vincent vorbea despre mormântul colonelului, vântul aduse lătratul gros al unui dulău co părea, că umblă prin cimitir. Aproape în același timp, frunzișul boschetelor se mișcă și se auziră pași pe nisipul aleii. Un glas, nici tare, nici slab, rosti aceste cuvinte fce se puteau distinge:

—Ăsta-i Colț-Pvău! Nătărăul de Similor l-a scăpat!

Irène se repezi la fereastră. În trecere, ea suflă în-luminare și camera se cufundă în întuneric.

Vincent încercă să spună ceva, dar Irène i-o luă

înainte:

— Pentru viața noastră a amândurora, tată, nu vorbi! Lătrăturile se apropiu.

Când Irène ajunse la fereastră, văzu, la lumina difuză a lunii ascunsă în nori, umbre care se mișcau în jurul mormântului. Și un glas zise, de data aceasta încet:

— La fereastra italianului era lumină. Acum s-a stins! Băgați de seamă!

Vincent reuși să se ridice în picioare.

— Ce este, fetița, ce este? Întrebă el înspăimântat.

— Nu știu — răspunse Irène. Poate că vom avea răspunsul la întrebarea pe care ai pus-o adineori.

— Ce întrebare?

— Întrebai ce au pus în mormântul colonelului Bozzo-i Corona... Dar, tăcere! Ascultă!

Lătrăturile deveneau tot mai furioase.

— O sută de franci pentru chefulă cui sugrumă animalul! murmură primul glas.

I se răspunse:

— Roblot și Zephyr sunt la răspântia Crucii. Ei au tot ce le trebuie.

— Dar paznicii?

— Aia dorm duși. Roblot le-a îndulcit rachiul aseară.

— Roblot! făcu Vincent, care era acum alături de fiica lui. Îți aduci aminte de frumosul meu dulău danez, care te iubea atât de mult? Cezar?

— Ultimul dumitale valet de cameră se numea Roblot, tată.

— Da. Primul meu asasin...

Nu apucă să termine. Lătrăturile câinelui, care se apropiiau neîncetat, se schimbă dintr-o dată într-un urlet prelung, curmat de un horcăit.

— Sfârșitul lui Colț-Rău -r- zise cineva în cimitir. Mort pe câmpul de onoare!

Apoi cel care vorbise primul adăugă:

— Roblot ăsta are stofă. Bine au făcut că l-au tocmnit și pe Zephyr.

Irène era numai urechi, cufundată oarecum în acești ocean de taine inexplicabile.

Ccea ce se petrecea în cimitir o făcu să-și îndrepte numaidecât gândurile la doamna contesă de Clare, pe care

O lăsase în camera ei. Contesa trebuie să fi auzit și să fi văzut totul, și ea. Fără îndoială, luase locul Irènei tocmai ca să audă și să vadă totul.

Timp de o clipă, luna, ieșită din nori, scaldă peisajul într-o lumină albă. Mormântul colonelului apăru din umbră. Nu era nimeni în jurul lui, dar frunzișul din apropiere se mișca.

Irène se îndepărtă brusc de la geam, trăgându-l și pe tatăl ei după dânsa.

Vincent era liniștit. Părea interesat, aproape amuzat. El zise:

— De ce dracu vor ei să violeze un mormânt gol? E curios, pe cuvânt!

l — E gol? gândi tare Irène.

Vincent o privi la lumina slabă ce pătrundea în cameră, apoi se dădu îndărăt, ca în fața unui gând ce l-ar fi lovit cir brutalitate.

— Crezi tu — făcu el cu o voce zdrobită de emoție

— ai tu motive să crezi că tezaurul este acolo, în mormânt?

Și înainte ca Irène să fi putut răspunde, adăugă: — Nu, nu, nu! Locul celălalt este mult mai bun! Dacă ai vedea cât este de bine lucrat! Eu, eu îl văd în fiecare noapte, și de douăzeci de ori pe noapte. Este tot un mormânt, sau mai bine zis o capelă funerară. Există acolo o măreție care îți înfloară inima, ca gândulia Dumnezeu. Este mică, dar vastă cât lumea. Ei, fetițo, fetițo, cât ești de fericită sau de nenorocită că pot! rămâne rece în fața scăpărării acestor gânduri! Irène zâmbi trist.

— La ce mi-ar folosi tot acel aur? murmură ea. Inima mea s-a înșelat. Am disprețuit pe cel care mă iubea... și pe care îl iubeam, poate...

— Să iubești! Să iubești!... strigă Vincent, care ridică din umeri. Mare scofală!

Dar se întrerupse și reluă îndată:

— Ai dreptate! Trebuie să-l iubești pe Reynier. E un băiat bun. Și eu am iubit. Dar iubirea moare, și nu lasă în urmă decât lacrimi. Aurul este nemuritor. Ascultă. O femeie nu poate rezista unui demon. Acel om care ți-a furat inima este demonul aurului. Nu pe tine te voia el, ci pe mine. Dar în mine există ceva supraomenesc, căci am scăpat de primejdie prin zece, prin douăzeci de minuni. Aurul mi-a dat această putere. Am văzut aurul și asta m-a călit. Demonul are dreptate să se teamă de mine. Numai eu sunt, în tot universul, capabil să-l zdrobesc, să-l înăbuș sub greutatea propriului său tezaur...

Ha, ha, ha — continuă el într-un hohot de râs — am

muncit timp de luni și ani. Am citit ceasloave vechi care vorbeau de alambicuri, de creuzete, de baloane de sticlă în care plumbul cenușiu devenea galben ca o rază de soare. Nebunii! În adâncurile acelei nopți groaznice, în galeria în care târnăcopul meu mușca stratul de cărbune, am mai consultat și altă carte: judecata mea. Și am năs-cocit, înțelege-mă bine, mijlocul de a ascunde întreg tezaurul la subsuoara mea. Eu, privește-mă! Crezi tu că poate fi omorât un om căptușit cu tot aurul din lume?

Irène nu mai asculta. O resemnare tristă o copleșea. Aștepta să se întâmple ceva tragic și nu făcea nici o sforțare ca să lupte împotriva nenorocirii necunoscute care o amenința.

Se îndreptă spre fereastra opusă, cea care avea vederea spre camera sa, dar nu mai văzu lumină acolo.

Vincent veni după ea. Își puse mâinile pe umerii ei și continuă, de abia pronunțând cuvintele, ca și cum beția i-ar fi încurcat limba în gură:

— Cât vrei tu să capeți ca dotă? Căci după ce voi avea tezaurul, nu mă vei mai vedea. Voi dispărea. Nu voi fi nici în cer, nici în iad. Voi fi în aur. Cât vrei? Am să mă duc chiar în această noapte, imediat; am să mă adăp din izvorul nesecat, așa cum umpli o cupă cufundând-o în apa oceanului. Cât vrei?

— Tată — zise Irène — dinspre cimitir nu se mai aude nimic. Cel pe care îl numești demonul se va rcântoarce.

Vincent se înfiora din cap până în picioare, ca și cum o deșteptare bruscă i-ar fi zdruncinat extazul.

— E adevărat, e adevărat — făcu el — suntem în casa lui, suntem chiar în capcană. Să ieșim. Du-mă în camera ta. -

— Nu pot să te duc în camera mea, tată,

— De ce?

În câteva cuvinte și fără să pronunțe nici un nume, Irène povesti cum una din nobilele sale cliente îi luase în mod bizar cu împrumut, pentru o noapte, camera. . Vincent o asculta cu atenție, iar Irène continuă astfel:

— Pot să-ți ofer un alt adăpost. Această contesă de care îți vorbesc este foarte cunoscută și ea l-a adăpostit și pe Reynier, urmărit ele același- dușman, care e și al dumitale. Ea se interesează de dumneata. Conduce o mare asociație de binefacere, care veghează asupra dumitale cum a vegheat și asupra lui Reynier și asupra mea.

— Parcă se aude scârțâitul unui grilaj care se deschide! o întrerupse Vincent Carpentier, apropiindu-se de fereastra ce dădea spre Pere-Lachaise. O asociație de binefacere spui? Care veghează asupra mea?

Un marc nor negru acoperea cerul. Afară, totul intrase în întuneric. Totuși, în jurul mormântului, al cărui grilaj scârțâi într-adevăr din țâțâni pentru a doua oară, puteau fi zărite două sau trei umbre. O clipă, acea lumină roșiatică pe care contesa Margucrite o văzuse înăuntru, ca și cum. cineva ar fi coborât în adâncul mormântului, se arătă din nou, dar de data aceasta ridicându-se și dispărând apoi imediat,

— Cum se numește contesa ta? întrebă Vincent cu

o voce clară și hotărâtă. — Doamna Margucrite de Clare — răspunse Irène. Afară, o voce zise:

— E cineva la fereastra italianului: Sunt sigur de asta. Vincent o apucase pe fată de mână.

— Bănuiam eu — zise el cu un ton hotărât. Suntem înconjurați de Fracurile Negre. Cunoști pe cineva în casa asta căruia să-i poți cere adăpost?

Irène scutură din cap,. — Trăiesc singură — răspunse ea. Nu vorbesc niciodată cu nimeni... Deci, tată, trebuie să ne ferim de doamna contesă de Clare ca și de cavalerul Mora.?

— De ea trebuie să te ferești și mai mult.

— Totuși, ea este dușmana lui de moarte. Tată, bietul meu tată, clacă ai ști în ce groaznică îndoială mi se cufundă mintea! Simt că ne aflăm pe marginea unei prăpastii,- dar nu înțeleg nimic, nimic! Sufăr chinurile iadului.

Vincent zise cu răceală:

— Așa este când înnebunești. Am trecut și eu prin asta. Dar eu nu am înnebunit. Eu văd limpede. Sunt acolo, de o parte Cavalerii Tezaurului, care caută și vor căuta mereu, de cealaltă parte, demonul, care s-a ascuns până și în mormânt ca să nu fie asasinat. Singur contra o mie, demonul va fi cel mai tare.

— Privește — făcu Irène — iată niște oameni care Sar peste zidul cimitirului.

Vincent privi și murmură:

— Ce vor fi găsit în coșciug?

— Tată, vor fi aici în câteva minute.

— Iar doamna contesă de Clare va fi foarte mulțumită să revadă un vechi prieten ca mine — zise

Vincent Carpentier, cu un fel de liniște ciudată. Am cunoscut-o pe când se numea Marguerite de Bourgogne, în cartierul Latin. A ucis, pe atunci, mai mulți Buridani! Eu văd lămurit, da! Văd bine! Toți se. Învârteau în jurul tău nu pentru tine, ci pentru mine. Eu sunt SECRETUL! Voiau să pună mâna pe mine: unul ca să îngroape secretul la o sută de picioare sub pământ, ceilalți ca să afle acest secret.

Își frecă încet mâinile și reluă:

— Numai eu sunt -în primejdie. Cu tine ce-ar putea să facă?

— Nu te voi părăsi!... voi să strige Irène.

— Ei, ei, ei! făcu Vincent. Vorbe mari. Eu am treaba mea, și m-ai stânjeni... Ah! Diavolul! Ce bine i-a lucrat! Dar pe mine nu mă va lucra!

Reaprinse chiar el luminarea, zicând:

— Vreau să-i scriu procurorului regal, ca să-i denunț! Voi face o listă! Îi cunosc pe toți pe nume!

La lumina care se răspândi în jurul lor, Irène văzu că privirea tatălui ei era din nou rătăcită. Ea căzu într-o adâncă descurajare și îi trecu prin gând să strige „Foc!”, ca să ridice toată casa în picioare.

Dinspre cimitir nu se mai auzea și nu se mai vedea nimic.

Vincent continua pe tonul cel mai liniștit:

— El? De ce m-aș ocupa de el? Reynier îl va ucide: asta le e soarta. Cum? Numai Dumnezeu singur știe!

Irène își împreună mâinile și strigă:

— Reynier! îl uitasem pe Reynier! Se află la palatul acelei femei. El ne va apăra, el te va salva, tată, sunt sigură.

În apropierea unui nebun, totul ia un aer de nebunie: Irène se repezi spre ușă, ca și cum palatul de Clare ar fi fost la ci ți va pași de acolo.

Vincent o opri.

—Nu am nevoie de Reynier — pronunță el cu autoritate. O să vină el și fără noi, fiindcă așa îi este soarta. Să fim serioși. Eu văd lămurit. Și am de lucru. Trebuie să scap de tine. Vrei să te duci să mă aștepți într-o biserică?

—La ora asta, tată?

—Ai dreptate, sunt închise. Și cafenelele. E vreun post de pază pe aproape? Dar poate că nu ți-ar plăcea să stai cu soldații... Ce voiam să te mai întreb? Un ultim lucru, și l-am uitat... A, mi-am adus aminte! Maica Măria cea Bună unde se află acum? Știi?

—La mănăstirea ei — răspunse Irène, care în același timp trăgea cu urechea spre coridor.

În fiecare clipă credea că aude zgomot de pași.

—Unde este mănăstirea ei? întrebă Vincent. Departe de aici?

—în strada Therese.

La acest nume, Carpentier tresări; zise:

—în strada Therese! O mănăstire! Nu exista pe vremea mea.

—Au înființat una în vechea casă a colonelului. Vincent bătu din palme și striga într-un adevărat elan de veselie:

— Perfect! Văd lămurit! Nimic nu s-a schimbat. Același suflet în același trup. Să plecăm. Du-te unde vrei, fetița mea, nu mi-e frică pentru tine. Dacă va trebui, te vor apăra cu prețul vieții lor!... În ochii lor,

tu valorezi sute de milioane. De altfel, eu am treburile mele. Este poate ultima noapte.

O dădu pe fată la o parte, luă în mână un pistol și deschise ușa, adăugind:

—îți interzic să vii după mine. Primejdia se află lângă mine. Pe mine vor să mă omoare! Dispăru în coridor.

Irène rămase încremenită. Spaima care îi apăsa pieptul nu era pentru ea. Din instinct, și fără să-și dea seama ce se petrece în mintea ei, calculă timpul necesar ca să parcurgă drumul Perilor, să cotească pe bulevard și să o ia pe strada Celor care pleacă. Oamenii din cimitir trebuie că se aflau jos acum, ca să-i taie calea tatălui ei.

Nu se poate spune că ea cugeta, căci în mintea-i totul era dezordine și desperare, dar din acest haos mintal apăru totuși un nume: Reynier. Îl strigă pe Reynier cu tot elanul inimii sale.

În noaptea aceasta, o legătură îi căzuse de pe ochi. Acest vâl, ce se sfâșiasse pentru ea, i se părea însă depărtat și nefiresc. Nici nu mai voia să creadă că existase, între ea și palidul, seducător ce-i tulburase mintea de copilă se afla acum un secol. Pentru că nu mai credea și nici nu crezuse vreodată într-adevăr. Se simțea strivită de remușcări.

Ura și iubea cu toată puterea ființei sale. Un straniu miraj îi arăta în același timp obiectele dragostei și urii sale: pe Reynier și pe contele .Iulian; ca asemănare, doi gemeni; ca vârstă, un fiu și un tată...

Transformarea s-a produs nu într-un minut, ci în

câ-teva secunde.

Toate acestea îi trecură Irènei prin minte cu iuțeala fulgerului. Și nu rămase decât un nume: Reynier! Reynier! Prima amintire din copilărie, când tatăl îi spunea: el iubește ca o mamă! Zîmbetul drag pe care îl revedea aplecat asupra leagănului ei, frumosul prieten care o ducea de mică în brațe, vorbindu-i ca unei femei: atât de blânt, de bun, de mândru, de curajos! Reynier! Reynier! Frate și logodnic! întreaga ei inimă de altădată!

Există atâtea otrăvuri pentru inimă, și atât de ușor poate fi picurat în suflet și în trup somnul amăgitor al opiului! Ah! Dacă Reynier ar fi aici, cum l-ar implora să o ierte!

Pasul tatălui ei, care răsunase tare pe coridor, deveni mai slab în clipa când el coti spre platforma scării.

Irène, chinuită de gândul de a lua o hotărâre, făcu un

pas spre ușă. În acel moment, vocea lui Vincent se auzi

gravă și amenințătoare. Zicea: — Cine e acolo? Sunt înarmat. Am câte un pistol în

fiecare mână. Dacă te pui în calea mea, ești mort! O altă voce, care îi merse Irènei la inimă, răspunse: — Tată, dumneata ești?, Și ea, unde este? Tânăra fată se repezi nebună de bucurie, strigând: — Reynier! Domnul fie lăudat! Reynier! Reynier!

Reynier al meu!

XX

DOAMNA CANADA ÎN CERCETARE

Vincent Carpentier, în momentul când cotise după colțul coridorului, îl zărise într-adevăr pe Reynier.

Reynier se afla în picioare în fața ușii de la camera Irènei, care dădea spre scară. Bătuse de trei sau de patru ori la ușă fără să capete răspuns, și tocmai se aplecase, ca cineva care vrea să asculte prin gaura cheii la zgomotele dinăuntru.

Vincent, care își armase pistolul, îl recunoscuse în clipa când se ridica, și zise aproape vesel:

— Ei, ei! Tu ești, băiete? Bună seara! Ce mai faci? Sosești la vreme, te vei ocupa de mititica. A avut un șoc, știi? E o boală a familiei. Dă-te la o parte, ca să trec. Am de lucru și sunt grăbit.

Irène se și aruncase de gâtul lui Reynier și murmură:

— Iartă-mă, iartă-mă, am fost nebună, e adevărat. Nu-l părăsi pe tata. În jurul nostru se află o primejdie de moarte.

Bucuria te înmoaie, ca și durerea. Reynier se clătină sub sărutările Irènei.

— Venisem să te apăr — zise el. N-a existat noapte în care să nu mă fi învățat în jurul locuinței tale, Irène. Astăzi am văzut, am auzit...

— Bine, bine! îl întrerupse Vincent. Noi însă știm mai multe decât tine, băiete. Aș fi preferat să nu fi amestecat în treaba asta, fiindcă... fiindcă... În sfârșit, n-are importanță. Biata ta mamă se afla bolnavă la noi, acolo, când eram în Italia. Buna și sfânta ființă care era soția mea o învățase să creadă în Dumnezeu. În toiul frigurilor sale, ne povestea despre niște lucruri ciudate; și când pomenea de tatăl tău, îl

numea „demonul”. Asta nu împiedică însă ca tu să fii un mieluşel. Îmbrăţişează-mă, dacă vrei, dar lasă-mă să trec.

Irène zise:

— Ce-ai aflat, Reynier, dragul meu? Te implor, nu-l părăsi. Vrea să se ducă la tezaur...

Dar scoase un scurt ţipăt de durere, căci Vincent o apucase de braţ şi o strângea tare, aproape să i-l rupă.

— Niciodată acest cuvânt! rosti el cu voce joasă. Dumnezeu trăsnea pe fiii lui care se atingeţi de Arcă. Aceasta este Arca mea, numai a mea! Nu te atinge de ea!

— Şi ei vorbeau, pe sub zidul cimitirului, de un tezaur

— murmură Reynier. Noaptea e plină de acest cuvânt.

Pe scară se auzi o voce groasă, care zicea, g:fiind:

ţ— Uite-i că vin! Uite-i că vin! Stinge lumina, domnule Canada. .

— Voi trece peste trupurile lor! strigă Vincent, care învârtea ameninţător pistolul în mână. Chiar dacă sunt p sută, chiar clacă sunt o mie! Haide, la o parte! În noaptea asta sau niciodată!

O respinse cu asprime pe Irène, care i se agăţase de haină, şi ridică pumnul asupra lui Reynier.

— Ei, cine-i acolo? Întrebă vocea groasă de pe scară. Nu eşti singur. Canada?

Echalot, pe care suntem obligaţi să-l facem să apară pe neaşteptate, căci nimeni nu bănuia prezenţa lui pe platformă, Echalog răspunse liniştit:

— Fii calmă, Leocadie, dar bagă de seamă. Aici, toți sunt oameni cunoscuți: mica brodeză din față, vechi ui meu artist-pictor din strada Apusului, domnul Reynier, despre ale cărui neplăceri cu cavalerul Morați-am povestit, și domnul Carpentier, fostul arhitect, care-i aiurit ca un iepure, în urma nenorocirilor suferite. Urcă să vezi, 51 țin bine!

Vorbind, îl apucase de mijloc, pe la spate, pe Vincent. Acesta se smucea furios.

Echalot continuă» cu aceeași dulceață în glas, cu toate că-și strângea omul până la sufocare:

— Drept care, tinere și domnișoară Irène, noi vă oferim adăpostul prieteniei în împrejurarea periculoasă în care vă aflați și despre care am cunoștință, dat fiind că am ascultat, în interesul dumneavoastră, pe la uși, de la ora șapte seară și până în clipa de față. Mă doare și mijlocul din această cauză. Dați-vă osteneala și intrați la doamna Canada, soția mea, al cărei soț legitim mă aflu, deci domnul Canada ca și ea.

— Dar repede! făcu fosta îmblânzitoare, care sări peste ultimele trepte ale scării. Toată banda e pe urmele mele. Mii de draci! Ce canalii! Dar nu e prima dată că mă pun de-a curmezișul acestor monștri ca să-i lipsesc de victimele lor!

Vincent, învins de vigoaroasa strângere a lui Echalog, nu mai făcea nici o mișcare și se lăsa împins spre ușă.

Reynier zise:

— Cred că te recunosc, prietene, ești Echalog, fostul meu model.

— Da, în prezent rentier prin alianță. Ce mai faceți?

— E un om admirabil — făcu Irène — să-i primim bucurosi ospitalitatea

— Oferită cu autorizația cucoanei mele — adăugă Echalog, împingând ușa cu piciorul. Odată aflați înăuntru, veți fi în siguranță și puteți spune, ca la teatru: „Mulțumescu-ți ție, Doamne! Suntem salvați! Salvați!”

El intră primul, ținându-l strâns ca într-un clește pe Vincent. Îmblânzitoarea, care se apropiase ca un vârtej, îi împinse pe Reynier și pe Irène înăuntru și încuie ușa. Ar fi rostit bucurosi un discurs, dar nu mai avea suflu: de la drumul Perilor alergase cu sufletul la gură.

— Persoanele aici adunate — reuși totuși să spună — sunt asigurate ca într-un sanctuar în apartamentul unei femei locuind cu soțul ei, în care nimeni nu are dreptul să intre, nici măcar poliția autorității judiciare!

Și se trânti în fotoliu, care trosni din toate încheieturile. -

— Ascultați! făcu ea imediat ce se așează. Au ajuns pe platformă!

Toată lumea ascultă, inclusiv Vincent, care începuse să se împotrivească.

Dar Echalog îi spuse cu blândețe:

— Trebuie să stai liniștit, arhitectule, numai o clipă, căci de nu, te voi înăbuși în interesul dumitale.

— Pe el îl caută — făcu încet doamna Canada. Ssst! în tăcerea care urmă după acest ultim ordin, se

auzi

zgomotul făcut de câțiva oameni care traversau tiptil platforma. O voce zise:

— Camera italianului este pe coridor, în fund! O alta adăugă:

— Brodeza trebuie să fie pe undeva pe aici. Vizitiul nici n-a văzut-o.

— Vizitiul poate că a tras un somn pe capră, de atunci. — Și-a băgat dracul coada aici!

Continuau să treacă fără zgomot, dar repede.

Două voci mai de la urmă schimbă aceste cuvinte:

— Așadar, bătrânul a ieșit din groapă?

— Marguerite, Samuel și Prințul l-au văzut cu ochii lor. Îi privea cu un aer batjocoritor pe cei care ridicau piatra de pe mormântul lui.

— Și atunci ce s-a găsit în mormânt? Acestea fură ultimele cuvinte ce se mai auziră. Când zgomotul încetă, doamna Canada repetă: — Da, ce s-a găsit în mormânt? Puțină cenușă, probabil, cu pucioasă și mai știu eu ce. Nu folosește la nimic să îngropi un vampir.

— L-am văzut — murmură Vincent Carpentier — l-am văzut și eu. Sunt sigur că l-am văzut.

— Atunci vorbește, omule — zise Echalog, care îl ținea mereu strâns. de mijloc. Te ascultăm. Vincent nu răspunse.

Fosta îmblânzitoare, cu un gest bărbătesc, scapără un chibrit în talpă. Luminarea aprinsă făcu să apară interiorul bizar pe care l-am mai descris. Patul conjugal era nedesfăcut. În schimb, în copaia care servea drept leagăn micului Saladin, fiul natural al lui

Similor, se vedea un pachet de zdrențe, din care apărea mica figură gălbejită și morocănoasă a țâncului adormit. Tocmai spre acesta se îndreptă privirea lui Eehalot de îndată ce se făcu lumină.

Lingă îmblânzitoare așezată la colțul șemineului, stăteau- Reynier și Irène, ținându-se de mână,

Eehalot îi dăduse drumul lui Vincent Carpentier, care acum se sprijinea cu mâinile de masă ca un om rupt de oboseală.

—Dacă «inova dorește să ia ceva — zise doamna Canada cu solemnităte — suntem aici, cu toată sinceritatea, între oameni cinstiți. Arhitectul, cum îl numiți, nu prea pare în apele lui. Un păhărel de vin i-ar face bine.

Eehalot turnă în pahar. Vincent refuză.

—Atunci, adu încoace — reluă doamna Canada. Eu aș bea cu plăcere o gură.

De îndată ce dădu pe gât paharul, trase cu putere aerul în piept.

—Acum mă simt mai bine — zise doamna Canada. Am un caracter bun, dar nu trebuie ea stomacul să sufere, nu sunt obișnuită. Trage și tu o dușca dacă vrei, domnule Canada. Ne găsim într-o împrejurare excepțională, care merită explicații. Iată doi tineri ce formează o pereche simpatică. Asta îmi reamintește de o alta — ei, Canada! — asemănătoare prin frumusețe, unită prin virtute, înconjurată de primejdia misterioasă care o făcea și mai interesantă: de Maurice al meu și de Valentine...

—Doamnă... — încercă să spună Irène.

—Mulțumiri? o întrerupse femeia. Nu-i nevoie,

între vecinii de pe aceeași platformă. Când relațiile noastre ne vor fi îngăduit să ne cunoaștem mai bine, veți afla că noi — eu și Canada — suntem artiști, cu inima în palmă, cu toate că el a lucrat în farmacie. Tocmai pălăvrăgeam astăzi împreună, ca soț și soție, după-masă, despre toate aceste lucruri, în legătură cu mărturisirea ce mi-o făcuse domnul Canada că lucrase pentru această lepădătură de italian, fără să-i cunoască, bineînțeles, mârșavia. Atunci, după ce l-am săpunit bine, cum am dreptul, fiindu-i tovarășă, am spus: „Ne pricepem noi!” Cu ocazia unei alte ticăloșii, am băgat cheia sub ușa stabilimentului meu, care era splendid, și mi-am riscat viața în favoarea unui tânăr ia care țineam și a logodnicei sale, amândoi urmăriți de năpârcile și șerpilor de la Mâine va fi ziuă sau Fracurile Negre... Dar ce iot îndrugă bătrânul? Parcă ar fi bolnav.

Vincent se prăbușise cu capul pe masă și Irène se frământa în jurul lui.

— Mormăie încet una și bună — răspunse Echlot: „Am de lucru, am de lucru...”

— Și noi — replică doamna Canada — avem și noi de lucru. Și fără să vreau să poruncesc cuiva, rog pe frumoasa domnișoară și pe prietenul ei să mă asculte cu atenție, pentru că-i privește și pe ei tot atât cât și pe tata Vincent. Până una alta, afacerea asta nu se referă direct la noi, la mine și la Canada al meu... Eram deci cu povestirea acolo unde spuneam că după ce scăpasem din groaznice primejdii salvând nevinovăția, onoarea ne obliga acum să ne aruncăm din nou în mijlocul primejdiei. Și că Echlot (vreau să

spun Canada) îmi răspundea: „Noi suntem ca acei câini de Terranova, care se aimneâ în valuri ori de câte ori se îneacă cineva!”

Prea bine! Aseară l-am culcat pe micul orfan care se află acolo în covată. Nu prea știam mare lucru, dar aveam bănuieli, prin puterea presimțirilor, că o să fie înghesuială în noaptea asta. Aproape că-mi venea să mă duc să-i vorbesc domnișoarei Irène ca să o întreb des-chis ce necaz are, dar Canada a obiectat că ea știa și, mai puțin ea mine. Dar iată că deodată auzim bătând în ușa ei. „E cavalerul Mora — îmi spuse Echalog — vine în fiecare seară la ea.” Eu întredeschid ușor ușa, ca să văd cum arată această pasăre; dar ce văd? Era contesa ele Clare! O figură binecunoscută de mine. Da! însă acum nu mai aveam liniștea să mă duc să mă culc. Îi spusei lui Canada: „Ți-acluci aminte de domnul Gondrequin Militând, care trâncănea mereu: «Prezentați arm! Drepti! înainte marș!>> Acum e cazul nostru. Să ne luăm armele, sacul la spinare, și la drum!...” Asculți, mică vecină?

Irène îl așezase pe tatăl ei pe un scaun și îl supraveghea cu îngrijorare.

— Vă ascult, doamnă — răspunse ea.

— Și eu de asemenea — adăugă Reynier, care părea viu impresionat.

— Perfect! Veți vedea că merită. Mai întâi, Echalog, care are urechea fină, a fost însărcinat să afle cam ce se vorbea la domnișoara Irène, în timp ce eu pândeam pe afară. De ce? Fiindcă, de la primele cuvinte, Marguerite îi ceruse să-i împrumute camera și fiindcă eu mirosisem o lovitură aranjată în stil

mare. Am ieșit afară. Nimic prin curte, nici pe stradă; dar acolo, după colț, la circiuma «La drumul mare», două capete care făceau cât un sac întreg de informații: domnul Piquepuce și domnul Cocotte. Puțin mai încolo, tatăl orfanului, numitul Simi-lor, care este regele pușlamalelor, cu un oarecare Roblot...

Vincent tresări la acest nume și—și roti privirea de jur împrejur.

—Să fim calmi — îl sfătui Echalog, care se așeză lângă el și îl apucă prevăzător de mâini. Ce talent are dumneaei când se pornește să-ți descrie o întâmplare!

Fosta îmblânzitoare continuă:

—Mai departe, pe drumul Perilor, de-a lungul cimitirului, câteva mogâldețe... Dar uitasem să vă spun că tocmai în fața porții de la intrare se afla o trăsură frumoasă și că recunoscusem pe capră pe fostul vizitiu al colonelului...

—Giovan-Battista! murmură Vincent. Și eu l-am recunoscut. Sunt încă sănătos la minte.

—Cu atât mai bine pentru dumneata, bătrâne, asta îți va putea fi de folos. Suferi de o boală grea, aceea de a ști prea multe, și era mai bine dacă rămâneai acolo, în groapa dumitale de cărbuni. Nu de azi, de ieri, se știe că Tatăl Tuturor este ca Jidovul Rătăcitor, care nu moare niciodată. Totuși, el a murit. Dar păzește-te! Mie mi-e frică de asemenea morți. Se gândește pesemne că încu-ietoarea lăzii lui are două chei, atâta vreme cât dumneata nu vei fi în mormânt. Și are răbdare. S-a învârtit în jurul fetei dumitale timp de luni și ani de zile. Nevinovata de ea i-a servit

să întindă capcana... Cât despre ceilalți, Cavalerii Tezaurului, nu e nici o filozofie, ei vor să-ți facă și dumitale ceea ce au făcut astă-noapte mormântului colonelului: să te spintece ca să vadă ce ai înăuntru.

Vincent dădu din cap cu gravitate și zise:

— Vorbești foarte înțelept, cumătră. Gândesc și eu la fel cu dumneata.

— Mulțumesc. Cu toate că nu te-ar fi costat nimic să-mi zici doamnă. Dar nu-i nimic. Nu sunt eu prea subțire, dar mă strecor peste tot când vreau...

— Nu există cineva mai șiret ca ea! confirmă Echalog.

— Fac și eu ce pot. Am tras cu urechea într-o parte, am spionat în cealaltă, m-am lăsat chiar luată în zeflema și disprețuită de acești bătărași, fiindcă am făcut pe femeia care a băut un pahar mai mult

Bineînțeles că m-am ferit de alde Piquepuce, Cocotte și ceilalți, care îmi cunoscuseră fostul meu stabiliment de la bâlci.

Așa am descoperit tertipul cu cimitirul, escalada, spargerea, doi paznici cumpărați cu aur și chiftelele împărțite dulăilor, ale căror cadavre vor fi găsite miine dimineață prin toate colțurile cimitirului.

Preabine. Aveam o dorință nebună să intru în cimitir și dădeam târcoale pe drumul Perilor, pe unde nu mai era nimeni.

„Ei, mătușă Lampion, nu vrei să vii încoace?” întrebă lin neisprăvit cocoțat călare pe zidul cimitirului.

„E ziuă aici înăuntru?” îi răspunsei eu de colo.

Trebuie să precizez că persoana cu același nume,

zisă regina Lampion, e damă de consumație la cafeneaua «Spicul tăiat», frecventată de gloata Fracurilor Negre.

Cu toate că nu era măgulitor pentru mine să fiu confundată cu o asemenea otreapă, drojdie a societății, am răspuns: „Firește, umflatule, că vreau să vin dacă e vreo poartă deschisă”.

Drept poartă sta chiar îngâmfatul. Era pus acolo ca să mute scara dintr-o parte într-alta a zidului, după cum era cazul de intrare sau de ieșire.

În timp ce el trăgea scara care se afla pe dinăuntru, eu îmi schimbai ținuta, ciufulindu-mi părul și deschizându-mi bluza. Norocul meu că sunt roșie la față ca și regina Lampion. Și mă cățărai gemând ușor, căci pe ca o chinuie reumatismele.

„Un păhărel pentru osteneala mea” — zise omul de pe zid.

„Ce proastă sunt! făcui eu. Mi-am uitat, traista la «Drumul mare», dar am să-ți aduc două păhărele în loc de unul, umflatule, după ce îmi astâmpăr curiozitatea.”

În fața lunii tocmai se afla un nor negru ca cerneala,

„Drace! Dar te-ai cam împlinit la trup, mătușă Lampion” — zise portarul meu.

Am trecut dincolo. M-am dus direct spre arborii care înconjurau mormântul și m-am ascuns într-un tufiș de chiparoși.

Cineva vorbea. Eu o credeam pe Marguerite în camera domnișoarei Irène, dar ea se mutase, și tot teatrul jucat eu dumneata, copilo, nu avea alt scop

decât să te expedieze la palatul de Clare. Domnul Rey-nier se afla deja acolo, cel puțin așa credea dumneaei; erau luate toate măsurile pentru ca arhitectul, întâmpinat la sosirea diligenței de un om al ei, să fie și el condus la palat. Am auzit toate amănuntele acestui plan din spatele chiparoșilor.

În felul, acesta, întreaga familie trebuia să fie prinsă dintr-o, dată în plasă, și odată, cei trei căzuți în năvod, Cavalerii Tezaurului socoteau că vor putea smulge secretul lui papa Vincent prin violență sau prin șiretenie...

Vincent își lăsă capul în piept și murmură:

—Nu am nici un secret. Nu știu nimic, absolut nimic. Nu există nici un tezaur,

—Dine — făcu doamna Canada. Nebunii au și ei .momentele lor de șiretenie...

Se întrerupse brusc, ca să tragă cu urechea. Din nou pașii traversau platforma.

—Unde naiba s-a dus? întrebă o voce de afară. Camera lui e goală.

—E glasul doctorului Samuel — făcu încet îmblânzitoarea.

Aceeași voce de afară întrebă în fața ușii:

—Cine locuiește aici?

—Unul Canada și femeia lui — i se răspunse. Și trecură mai departe.

—Nu că acest cartier ar fi mai rău decât un altul — reluă îmblânzitoarea după ce pașii se îndepărtară — dar postul de pază e departe și, la ora asta, pungașii sint stăpânii casei. Sunt sigură că stau ascunși peste tot pîmprejur, în umbra zidurilor, ca

muștele... Ce spune?

Această ultimă întrebare îi fu adresată lui Eehalot. Vincent pronunțase câteva cuvinte cu voce scăzută. .

— N-am putut să înțeleg - bine — răspunse Eehalot. Ceva cam așa: „Am de lucru, voi trece”.

— Vorbește aiurea. Țin.e-l bine... Iar voi, tinereilor, fiți atenți! N-am terminat încă. Ce mi-a mai rămas de spus o lucrul cel mai uimitor din toate.

XXI

MISTERUL DE LA PERE-LACHAISE

Pe figura dolofană a mamei Leo Canada se citea satisfacția naivă a povestitorului care a ajuns la partea cea mai interesantă a narațiunii. sale.

— Dincolo de pilcul meu de chiparoși — zise ea — se aflau cinci Fracuri iNegresau Cavaleri ai Tezaurului, dintre! cei mai de vază, care țineau sfat: cel pe care ei îl numesc „Prințul”, apoi doi.din cei noi, domnul Comay-rol și bunul Jaffret, cum îi numeau, și în, fine doctorul Samuel și contesa Marguerite. Pe ici pe colo se aflau oameni pe care îi auzeai, dar nu-i vedeai, iar în aleile cimitirului erau puse santinele în punctele înaintate.

Când luna apărea dintre nori, puteam să văd mormân-tul, alb printre frunzișuri, și zăream spatele casei noastre, unde nu licărea decât o singură lumină, chiar la etajul nostru, în locuința cavalerului Mora.

Se vorbea mult despre cavalerul Mora. Marguerite, care pare. a fi acum Marea Maestră a afacerii, zicea:

„Dacă nu găsim Scapularul în lada de aici de jos,

nici vreo altă indicație, ceea ce m-ar mira, căci Tatăl Tuturor cam dăduse în mintea copiilor, iar șiretlicurile sale miroseau cit de colo a copilării, ne rămâne Vincent, pe de o parte, și italianul, pe de alta. Vincent n-a vrut să fie cu noi, pe vremuri; a lucrat de unul singur și, a luptat la fel.

Colonelul avea o slăbiciune pentru el, se amuza să-i urmărească eforturile, să-i pătrundă calculele; bătrânului cotoi îi plăcea să scarmene bine șoricelul înainte de a-l ronțai.

Dar într-o zi se pare că șoricelul era cât pe-acți să-l ronțai el pe cotoi. Șoricelul căzuse în cursă. Piquepuce și Cocotte vă pot spune că în acea seară îl lăsaseră pe prietenul Vincent, legat burduf, în aceeași cameră cu colonelul — și totuși, a doua zi, întreaga bandă fu pusă în picioare ca să alerge după același Vincent. Șoricelul scăpase...”

Aici, doamna Canada fu întreruptă de Vincent, care începu să râdă liniștit.

—Toate astea sunt sau nu adevărate, omule? întrebă îmblânzitoarea. Eu, mă înțelegi, habar n-am. Contesa Marguerite e cea care vorbea.

—Reynier își amintește bine de ea — răspunse Car-pentier. Ii pozase mascată în atelierul lui, pentru Venus...

—Ea era, așadar! strigă fără să vrea tânărul pictor.

—Ea m-a întrebat dacă voiam să devin Cavaler al Tezaurului — continuă Vincent, ridicând din umeri cu dispreț. Cavaler al Mizeriei! Sunt legați la ochi, se joacă de-a baba-oarba ca niște copii. Nu există nici un

tezaur.

— Atunci — mai întrebă îmblânzitoarea, făcând cu ochiul către ceilalți — despre ce treabă vorbeai? Treaba pe care o ai de făcut în noaptea asta?

Vincent se uită furios la ea.

— Și pentru ce — adăugă doamna Canada — a încercat bătrânul tigru să te sfâșie de trei ori în aceeași zi? în ziua care a urmat nopții când Piquepuce și Cocotte te-au legat de mâini și de picioare? Și de ce ți-a venit așa, să o ștergi ca o nălucă și să te îngropi de viu la celălalt capăt al lumii? Cu atât mai bine dacă nu există tezaur. Dar smintiții devin șireți când e vorba să scape de cei ce-i păzesc și să afle mijlocul de a se arunca cu capul înainte de la etajul al cincilea sau în foc. Avem noi grijă de dumneata, bătrâne... Dar să ne întoarcem la oile noastre. Atenție, domnule Reynier! Ccea ce urmează te privește. Marguerite continuă cam așa:

„Cât despre celălalt, italianul care își zice cavalerul Mora, este exact contrariul; el a vrut să intre în asociația noastră, însă noi l-am refuzat. Și bine iun i i

este dușmanul nostru cel mai de temut. Poartă în fi semnul neamului său. Dacă ar fi printre noi, ar fi HI(l pânul. Noi nu mai vrem Stăpân. L-am lăsat să trăiască întocmai ca și pe Vincent, numai ca să nu ucidem se crețul o dată cu el.

Celălalt însă, ultimul, care nu-și cunoaște nici măcar origina, contele Reynier, el ne aparține. Nici nu avem nevoie să-l suprimăm. Doctorul Samuel l-a primit într-o noapte în sanatoriul său în nesimțire și

străpuns de trei răni, din care fiecare putea fi mortală...” Este sau nu adevărat, tinere? întrebă. Îmblânzitoarea întrerupându-și relatarea.

Reynier, care era palid și-și întorcea privirea de la Irène, răspunse:

— Este adevărat în privința rănilor, dar nu am auzit niciodată să se adauge la numele meu titlul de conte, care nu-mi aparține.

Vincent spuse cu emfază:

— Bunicul lui ar fi putut plăti cu bani gheață chiar și titlul de rege.

— Dar cine este el, tată? întrebă Irène.

— întreabă-l pe el, fetițo — replică Vincent. O știe din noaptea aceea când și-a recunoscut propriul portret în casa blestemată de pe teritoriul localității Sartena; pe mine aceste lucruri nu mă privesc: eu am treaba mea..

— Și dumneata crezi că poți să bagi numai vârful degetului mic într-un asemenea angrenaj, fără să intri cu tot trupul? întrebă mama Canada, care își propti mâinile în șolduri cu un aer de deplină mulțumire. Dar asta-i un fel de ghici-ghicitoarea mea care te înhață ca o ceată de jandarmi, m-auzi! Te distrezi, domnule Canada?

— Doamne! răspunse Echalog. Povestea ta e interesantă și dramatică cum nu se mai poate, Leocadie; dar sunt încă multe pe care nu le înțeleg.

Irène apucă mâna lui Reynier și-i șopti la ureche:

— Asemănarea era pricina! În rățacirea mea, eu tot pe tine te iubeam!

— Eu — continuă îmblânzitoarea triumfătoare —

simt că toate acestea îmi zgândăresc inteligența. Înțeleg totul, ghicesc totul, Dacă i-ai da drumul cumătrului Vincent, s-ar duce drept ca o săgeată la tezaur, dar ar fi doborât sau înjunghiat la mijlocul drumului. Eu sunt pătită, așa că știu să mă uit de două ori înainte de a mă amesteca în asemenea încurcături; am văzut moartea cu ochii încât pot să mă laud că știu cum se zbate inima în piept când ești gata să dai ortul popii. Ei bine, nu-mi pasă! Mă bag din nou, de bună voie și fără dezgust, în această aventură, ca și cum nu ar fi mai periculoasă decât o piesă de mare spectacol. Lumină, mașiniștilor! Curaj, orchestră! Se impune și o dușcă! în sănătatea tuturor!

Și dădu pe gât un pahar plin ochi, apoi reluă, plescând zgomotos din limbă:

—Pe unde trece, asta face bine. Cine dorește, nu are decât să ceară. Și acum voi continua, dar mai pe scurt, întrucât Marguerite e guralivă ca o coțofană, și dacă aş povesti tot ce-a spus ea, ar ține până mâine dimineață.

Ga.să sfârșesc, iată rezumatul:,acest năbădăios de tezaur ucide, dar și apără. Pentru italian, dar mai ales pentru Vincent, este ca o platoșă fără de care ei ar fi fost spintecați de nenumărate ori. Italianul a servit drept câine ele vânat Fracurilor Negre ca să descopere vizuina lui Vincent, pe care și el, la rândul lui, a descoperit-o prin mititica aci prezentă. Marguerite întreținea un agent la mină, care s-a întors azi cu poșta la ora patru elupă-amiază, ajungând înaintea diligentei și anunțând sosirea dumnealui. Imediat au fost luate toate măsurile și

armata se află în picioare, atât pentru săpăturile din cimitir, cât și pentru cele două afaceri de la palatul de Clare și de la mănăstirea din strada Therese, despre care vom Vorbi mai încolo.

Se pare că italianul este maică stareță în această ticăloasă de. mănăstire, unde se bănuiește că există pivnițe cu cinci și șase etaje, ascunzând bogății mai mari decât cele din Peru ale marelui Mogul, adunate cu ale lui Roth-schild și cu lista civilă a regelui. Arhitectul știe asta.

Vincent făcu un gest de negație, disprețuitor. -

— Bine! continuă mama Canada. Nu-i da drumul, Eschalot. Are mutra unuia care pune la cale o sminteală.

Se înțelege că Marguerite nu le spunea toate astea Fracurilor Negre cu toată gura, așa cum o fac eu, căci ei se înțeleg prin jumătăți de cuvinte; dar cu caraosc cheia șaradelor lor, și chiar astăzi domnul Canada mi-a povestit despre ei niște amănunte uimitoare. Sunt stăpâ-niți de o singură idee , tezaurul. Poliția lor nu l-a pierdut nici o clipă din vedere pe italian. Când au aflat că a venit să locuiască aici, în cartierul săracilor, lângă cimitir, între mormântul colonelului și camera fetei domnului Vincent, au pus în mișcare întreaga mașinărie a lor, care este foarte bine întocmită. Dacă ar putea fi trimisă la expoziție, guvernul i-ar acorda o medalie de aur.

Afacerea îi privește și pe cei vii și pe cel mort: pe cel pe care-l credeau mort... Ia, vezi că arhitectul începe să se distreze!

Vincent, într-adevăr, ridicase brusc capul.

Mama Canada reluă, adresându-i un semn prietenesc din cap:

—Nu Marguerite este cea care ți-a scris scrisoarea falsă, omule, scrisoarea care îți vorbea, fără să dea impresia, despre mormântul Tatălui Tuturor. Aceasta este opera italianului. Marguerite și Cavalerii Tezaurului l-au lăsat pe italian să treacă înainte și să scoată, cum se zice, castanele din foc, ca să i le ia și să le mănânce ei calde. . Ca să spun că aş putea să descurc ţesătura vicleniilor fir cu fir, ai- fi o lăudăroşenie; dar asta a fost ce era mai principal.

Afacerea cu răscolitul mormântului seamănă leit cu tot ce pun ei la cale. Au întreprins-o pe de o parte ca să se asigure că coşciugul conţinea cu adevărat un om mort, iar pe de altă parte ca să vadă dacă Scapularul nu fusese îngropat o dată cu răposatul Stăpân, dar mai ales ca să atragă lupul (adică pe italian) afară din pădure. Socoteau să-i facă de petrecanie chiar în noaptea asta.

Dar asta nu e încă nimic. Mai era toată comedia, din care prima scenă a fost vizita doamnei contese la Irène. Cită dibăcie şi viclenie a cheltuit ca să capete camera dumatăle, nu-i aşa, tinereţe? A durat pe puţin două ore. Asta pentru că pivotul maşinăriei era acolo.

Voiau mai întâi să închidă singurul ochi deschis înspre partea cimitirului unde trebuiau să se petreacă lucrurile. Una la mână! Căci nu mai pun la socoteală fereastra cavalerului Mora, considerat că şi-a căpătat deja paşaportul pentru lumea cealaltă.

Voiau să pună mina pe persoana jupânului Vincent în momentul sosirii lui; natural, ei credeau că,

descinzând din trăsură, el se va repezi drept spre camera ficei sale... Înțelegi, vecină mică? Două la mână! Numai că Margue-rite nu știa de schimbarea adresei. Ea l-a așteptat nerăbdătoare mult și bine, fără să-l vadă sosind. În timp ce, dimpotrivă, italianul, care nu aștepta nici o vizită, a împrumutat camera sa domnului Vincent, fără să știe.

Ia spuneți, nu-i așa că mă descurc destul de bine în toată încurcătura asta?

Rezumat general: domnul Reynier se afla dinainte la palatul de Clare, iar trăsura Margueritei a stat toată noaptea în fața ușii, trebuind s-o ducă acolo pe domnișoara Irène și să vină s-o ia pe Marguerite, care socotea să se rcântoarcă la palatul de Clare însoțită de Vincent. Rezultatul capcanei: ar mai fi putut păstra oare tăticul secretul în fața celor doi copii amenințați cu moartea?

Aici, Vincent își lăsă capul în piept și murmură:

— Nu există nici un secret. Sunt nebun!

— Perfect — făcu împlânzitoarea. Prefer să te văd smintit, omule, decât ticălos. În orice caz, asta te privește... Dar să ne apropiem de sfârșit, noi trei, tinereilor, în timp ce Marguerite vorbea, era mare tărăboi în mormânt, unde Cocotte își făcea meseria lui de lăcătuș, împreună cu camarazii. Deodată s-a auzit glasul unui dulău care lătra furios la vreo două, trei sute de metri, în niște tufișuri, și domnul Piquepuce, care stătea de pază la colțul aleii, se dădu îndărăt, zicând:

„Ncândemânaticul ăsta de Similor! Iată ce înseamnă să pui curcanii la treabă. L-a scăpat pe Colț-

Rău, care este animalul cel mai feroce din toată haita de câini!"

„Douăzeci de ludovici cui va face să tacă animalul” — zise Marguerite.

Frunzele foșniră. Cineva plecase ca să câștige cei douăzeci de ludovici.

Colț-Rău se apropia adușmecând. Lătra cât o haită în-treagă. Maeștrii începură să se teamă, deși până atunci se crezuseră la adăpost de orice primejdie, întrucât luaseră toate măsurile de prevedere.

Și mie mi-a fost cam frică. Dacă venea paznicul să apere dulăul, afacerea era proastă. Mă și gândeam s-o șterg, cu atât mai mult cu cit aflasem cam tot ceea ce voiam să știu. Dar cum poți să-ți părăsești locul când spectacolul e în toi? Era momentul loviturilor de teatru și al surprizelor.

Urletele numitului Colț-Rău se încheiară printr-un „hâc!”

„Bine lucrat! rosti doctorul Samuel. Cuțitul trebuie că i-a retezat dintr-o dată beregata!”

Aproape în același timp se auziră pași grăbiți și licheaua de Similor apăru tremurând și clătânându-se. Țsta e caraghiosul caraghioșilor; nu spun mai mult despre el, fiindcă a fost în relații de prietenie cu domnul Canada, soțul meu de-al doilea. Era atât de speriat, că nu-i mai puteau ieși vorbele din gură. În cele din urmă spuse că în masacrul clinilor de pază prin chiftele otrăvite avusese omenia să salveze viața lui Colț-Rău din cauza frumuseții lui și că știa el un englez care l-ar fi cumpărat cu cincizeci de franci. De aceea îl ținuse legat din scurt cu o funie, dându-i

prevăzător câte o bucată de came, ca să-l domolească. Dar iată că trecând pe lângă un desiș de chiparoși, des ca părul din cap, animalul deveni deodată furios, și cum el încerca să-l potolească, dulăul îl trânti jos și se repezi în desiș. Acolo se dădu o luptă mare, dar imposibil de văzut cu cine. Colț-Rău lătra ca turbat, apoi din beregată îi ieși un horcăit. Și din desiș o voce dulceagă zise: „N-o să mai latri de-acum înainte, dulăiaș!” După aceea, frunzele chiparoșilor se mișcară din nou, lă-sând să apară un bătrân slăbănog, strâns într-o manta vătuită, care părea să aibă peste o sută de ani și care târa după el trupul câinelui.

Similor spunea că nu văzuse în viața lui ceva atât de lung și descârnat ca acel bătrân. Aproape că se vedea prin el. Avea o față gălbejită și turtită ca o pară fleșcăită. Marguerite întrebă: „Unde s-a dus?”

Similor reluă:

„Altădată, l-am zărit de două sau de trei ori pe colonel, și, dacă nu ar fi în pământ, aș putea să jur că era el. A trecut chiar pe lângă mine, făcându-mi un mic semn prietenesc din cap, și a mormăit încet: „Drăguții de ei, își dau multă osteneală, multă, multă osteneală. Uite, omule, îți aduc câinele, poate vrei să-l împăiezi. Iată mai bine de un an de când sălășluiesc aici, unde este un car-

tier liniștit, Dacă vor tot veni mereu așa, să deranjeze

morții, care au plătit locul lor de veci, ne Vom plânge gu-

vernului”. %

Cavalerii Tezaurului ascultau acestea cu gura

căscată. Dar ei nu cred, desigur, în strigoi.

În timp ce Similor povestea că bătrânul Matusalem scheletic îi urase noapte bună și se depărtase, împleticin-du-se pe picioarele lui ca fusele, ca să dispară ca o umbră în spatele unui cavou, iată că deodată grilajul de la mormântul colonelului se luminează ca de un foc bengal. Acum, ce-i drept, era de așteptat un acord de orchestră. Apoi tâțânile încep să scârțâie, ușa se deschide și, fără să se sinchisească, iată-i că scot un sicriu, dus de patru inși, care rânjeau și spuneau: „Nu mai e un om, e un iepuraș. Se pare că tăticul și-a redus greutatea cât a stat în pământ. Nu mai sunt înăuntru nici zece kilograme din carnea lui de diavol...”

XXII

DOUA MUMII

: Auditoriul mamei Canada merită să fie descris. Fiecare din cele patru personaje prezente o asculta, dar atenția lor era de grade diferite.

Trebuie amintit că, sub forma stranie a povestirii sale, se ascundea un fond amenințător: o primejdie prezentă și îngrozitoare. Mai trebuie de asemenea amintit că toți cei de față erau, mai mult sau mai puțin, inițiați în ciudățeniile dramei ce se juca. Această dramă era însăși viața auditorilor:; fiecare își avea rolul lui. . Vincent Carpentier stătea liniștit și posomorit, ca unul căruia nu i se dezvăluia nimic nou. Spusese, atunci când îmblânzitoare vorbise despre lătratul câinelui:

—Toate acestea sunt adevărate. Am auzit și dinez și oamenii.

Auzise și Irène; Reynier de asemenea, după cum vom vedea în. curând. În plus, Irène avea încă proaspete în minte impresiile rămase de la întrevederea cu contesa.de Clare. Pentru ea, această noapte forma un tot plin de fapte nefirești, care purtau în ele dovezile evidente ale autenticității lor. Uneori, judecata ei se revolta împotriva aspectelor imposibile și nebunești ale evenimentelor ce o înconjurau; dar adevărul i se impunea cu atâta brutalitate, că ea rămânea subjugată, suferind în același timp de îndoielile sale, dar și de convingerile oare o zdrobeau. Povestirea doamnei Canada o interesa pentru că simțea nevoia de a-și explica și de a afla anumite lucruri, dar, mai presus de curiozitatea neîncetat trează, se afla în ea un sentiment mai puternic, o dorință mai aprigă. Era dorința nerăbdătoare de a fi singură cu Reynier. Față de Reynier, i se părea că renaște sau mai curând că se deșteaptă dintr-un somn apăsător, funest. Inima i se avânta spre el ca o sclavă scăpată din lanțuri.

Nu era liber de orice altă preocupare decât îndrăgostitul și supusul Ecbalot. În dicționar nu există nici o expresie în măsură să redea arzătoarea admirație care îl exalta pe acest prinț consort. Pentru el, Leocadie făcea să trăiască în această noapte întreg prestigiul unei fcerii de mare spectacol. În ochii lui, ea era eroina. O găsea frumoasă, tulburătoare, curajoasă până la supranatural, și nu o dată i se întâmplase să spună încet, fără să-l lase din mână pe Vincent, .prizonierul său:

— Această dragoste este dragostea mea; se

vorbește de tezaur, dar iată un adevărat tezaur, care se exprimă cu eleganță și care împinge veselia națională franceză până și în sânul celor mai îngrozitoare primejdii!

Mama Canada reluă:!" „„,

— Afacerea începe să devină nostimă, nu-i așa, copii? Ia să mai trag o dușcă! Pe afară nu se mai aude nimic, dar să fim oricum, cu ochii în patru. M-ar mira grozav ca Mâine va fi ziuă să se fi retras în cușca sa, așa, fără să pună ceva la cale împotriva noastră. Vom vedea noi. Mai sunt încă trei ore bune de noapte, dacă ceasul meu nu bate câmpii. Au mai mult timp decât le trebuie.

Așadar, toată lumea înconjura sicriul. Lună apăruse pentru un minut și, în timp ce domnul Cocotte umbla la încuietorile capacului, putui să le disting chipurile aproape ca în plină zi.

Prințul e un om destul de chipeș, doctorul Samuel însă n-a întinerit în ultimul timp; domnul Comayrol și bunul Jaffret nu sunt decât niște bieți burghezi, despre care nu-i nimic de spus, dar Marguerite! Ah, Doamne! Ce femeie strașnică!

Totuși nu trebuie să credem că bătrânul oase-nșirate, de care vorbise Similor, fusese lăsat deoparte. Marguerite îl chemase pe Roblot, și o duzină de jucători de cărți de la cafeneaua «Spicul tăiat» cutreiera prin cimitir.

„Vi-l vom aduce — zise Roblot — și-l vom pune cu celălalt în ladă.”

Nu stă în obiceiurile și principiile mele să glumesc cu asemenea lucruri, domnul Canada mi-e martor că

eu respect buna-cuviință; dar, ce să zic, tot ce se petrecea acolo era mai mult caraghios decât tragic.

Tânărul domn Cocotte este un bun meseriaș, atunci când vrea. El începu cu partea de deasupra sicriului, zicând.:

„Am scos afară coletul, fiindcă în groapă locul era prea strimt. Șefii nu ar fi putut supraveghea deschiderea dulapului. Veniți mai aproape și priviți cu toții. Nici o înșelăciune!”

Domnul Cocotte scoase cuiele ferecaturilor în văzul tuturor. Fiecare putu constata că erau neatînse. Sicriul arăta lung și îngust, pe măsura unui mort înalt, dar nu prea solid.

Toți șefii se aplecară când capacul se deschise și îl auzii pe abatele X... spunând: „El este! Chiar el!” Eu, bineînțeles, nu puteam să văd în interiorul sicriului.

„Este grozav de bine conservat — observă Cocotte — și eu găsesc că arată mai sănătos decât când era în viață. Timpul plăcut petrecut în cimitir l-a înviorat.”

„Ai crede că acum se va deștepta, învârtindu-și degetele de la mâini — adăugă Prințul — și că ne va spune cu vocea lui mieroasă: «Bună ziua, bibicilor, vă merg bine treburile? Am tras un pui de somn, după câte se pare. Ați fost cuminți în timp ce dormeam? Dar hai să vorbim serios, vreți? Va fi ultima mea afacere!»„ Și încă un șir de asemenea năzbâtii care îi făceau să moară de râs pe toți.

Numai Marguerite nu râdea. Pentru ea nu poate fi vorba niciodată de distracție. Ea fu prima care băgă mâna să scotocească în fundul lăzii și chiar în scutecele mumiei, căci o auzii spunând:”E uscat ca

iasca!”

„Și nici nu miroase urât” — remarcă doctorul Samuel cu mirare.

Domnul Comayrol insinua: „Dar dacă e carton...”

Marguerite strigă tocmai atunci: „Simt ceva, aici, la subsuoara lui stingă!”

Râsetele încetară, căci fiecare spera într-o descoperire extraordinară. Glasurile tremurau de emoție întrebând: „E Scapuâarul?”

„Ia sfâșiați-mi această pânză! porunci contesa. Vreau să văd!”

„Bibieilor scumpi, așteptați, așteptați! se auzi o voce care nu mai vorbise până atunci. Să nu stricăm nimic. Vă împrumut eu o foarfecă. Am câștigat recompensa de douăzeci de ludovici. Sunt cel care l-a omorât pe urâciosul de Colț-Rău.”

Ai fi zis că fiecare primise câte o măciucă în cap; văzui cum cercul farsorilor dimprejurul sicriului se strânse și se turti dintr-o dată. În același timp se făcu o tăcere atât de mare, că puteai să auzi musca zburând.

Pe cuvânt, chiar și eu am crezut o clipă că mortul era cel care vorbea! Dai eram foarte bine plasată, ca să pot vedea totul. Pe deasupra capetelor plecate se înălța o siluetă subțire și înaltă, apărută nu știu de unde.

Numai o aruncătură de ochi mi-a trebuit ca să pot recunoaște acel trup slăbănog, care se bălăbănea pe picioare în mantaua lui vătuită: era colonelul Bozzo-Corona.

„Bună ziua, Marguerite pisicuțo — zise el — bună

ziua, bătrâne Samuel, bună ziua, Capet Prințule; bună ziua, Comayrol, Jaffret și ceilalți! Sunteți sănătoși? Cu atât mai bine! Și eu de asemenea, mulțumesc. E o vreme grozavă pentru plimbare: nici ploaie, nici vânt, nici soare. Iată foarfecă, să tăiați pânda!”

Contesa vru să spună ceva, dar îi clănțăneau dinții în gură.

Capacul era larg deschis. Ea se afla singură lângă sicriu, în genunchi, aproape pe vine. Colonelul, mai la o parte, stătea în picioare în fața ei. O rază de lună care se strecura printre ramuri îi căzu pe față. Zîmbea liniștit, ca un bun părinte care face o surpriză plăcută familiei sale.

„Cât despre miros — reluă el — nu e de mirare, Sa-muel puiule. Știi bine că abatele Franceschi m-a îmbălsămat chiar în noaptea când am murit. Se pricepea tânărul, și văd că și aici înăuntru sunt tot atât de bine păstrat ca o mumie. Nu vrei foarfecă mea, bombonico?”

Ccea ce stăpânea acum acest cerc spart, dai- care era pe cale să se formeze din nou în spatele Margueritei, nu mai era spaima. Citeam pe toate figurile o uimire crescândă și o curiozitate împinsă la culme. Fiecare încerca să compare mumia culcată în sicriu, nemișcată și mută, cu mumia vie și vorbitoare, al cărei profil ascuțit era scos în evidență de lumina lunii.

În fiecare clipă, noi capete apăreau din umbră ca să privească acest spectacol cu adevărat uluitor. O rază de lună pătrundea acum în interiorul coșciugului: aceeași rază care făcea să lucească și fruntea

colonelului. Toți acești curioși, pe care întinericul cimitirului îi scotea la iveală ca și cum Pere-Lachaise ar fi fost un parc al Tui-leriilor plin de trecători în haine negre, se trăgeau spre Marguerite și se îngrămădeau în spatele ei. Colonelul rămăsese singur de partea lui.

Întinzând cit mai tare gâtul, puteam să văd figura mumiei: cea adevărată, din sicriu. Și pot să jur că era la fel cu cealaltă mumie, cu cea vie, cea care stătea în picioare, îți făcea impresia că bătrânul oase-nșirate se afla lângă un iaz și s-ar fi oglindit în apă.

În acel moment, luna, curățită de nori, făcea să se vadă literele de aur ale mormântului, care mințeau spu-nând: Aici doarme colonelul Bozzo-Corona, binefăcătorul celor săraci. Rugați-vă pentru odihna sufletului său.

Sfinte Dumnezeule! Dar la ce mai folosește diavolul? El nu-și face datoria dacă lasă să fugă asemenea suflete din pârjolul iadului. Afară doar dacă blestematul ăsta bătrân și descărnat de Rodrigue nu este chiar el diavolul în persoană. Se poate și asta.

Ajunsesem așadar acolo unde colonelul spunea: „Nu vrei foarfecă mea, bombonico?” Și adăugă: „În fond, ai dreptate, asta taie prietenia, după câte se spune. Nu te deranja, am să operez chiar eu”.

Se aplecă asupra sicriului și, cum Marguerite schiță o mișcare, el mai zise:

„Nu-ți fie teamă, căprioară, n-am să șterpelesc bijuteria pe care rămășița mea pământească, aici de față, o poartă sub cămașă. Nu merită osteneala. A fost o vreme când Scapularul din La Merci conținea ceva:

o relicvă sau un secret. Erau vremuri bune pe atunci, iar eu eram tânăr. În zilele noastre, toate religiile închină steagul, chiar și cea a Fracurilor Negre. Sunteți o grămadă de filozofi! într-un rând, în locul secretului am pus o păcăleală, Samuel știe asta: cuvântul nimic, scris în toate limbile pământului... Da, da! Aveam o fire poznașă. Nimic era încă prea mult. În ziua morții mele, am golit me-dalionul... Poftim, pisicuțo, iată-l l”

În timp ce vorbea astfel, tăiase pânza giulgiului. Degetele lui ușoare țineau Scapularul, pe care îl întinse Margueritei. adăugind:

„Și am băgat înăuntru și un cântecel, care mi-a plăcut întotdeauna: versuri mai populare, desigur, clecăt cele ale lui Casimir Delavigne l:

Când rațele se duc la câmp, Prima merge înainte...

Și râse tare, cu râsul lui binevoitor și dulceag.

Marguerite era verde de furie. Toți ticăloșii strânși în spatele ei priveau peste umărul ei medalionul pe care contesa îl deschisese. Nu se putea citi scrisul, dar toată lumea înțelegea cântecul. Câțiva rânjiră.

Marguerite aruncă Scapularul și-l calcă în picioare.

„Eu sunt Maestrul! pronunță ea încet; și în tonul ci era ca o amenințare cu moartea. Colonelul Bozzo se află. l Delavigne Casimir (1793—1843), poet francez, membru al Academiei Franceze, al cărui teatru a rămas fidel formelor clasice, (n.r.) aici, culcat în sicriul lui. Legea noastră osândește pe orice străin care se amestecă printre noi ca să ne descopere secretele. Oricine ai fi, îmi aparții!”

„Pisicuțo — ripostă bătrânul, al cărui calm ironic părea că sporește paralel cu pornirea contesei — nu există decât un singur secret. Eu îl posed, iar tu îl cauți: cum aș fi putut să ți—l fur? Eu sunt aici, adormit între aceste patru scânduri, e adevărat, dar în același timp sunt și aici, în picioare, ceea ce e tot atât de adevărat, fiindcă mă vezi și mă auzi. Explică asta dacă poți! Tu ai vrea să mă deschizi, așa cum ai făcut cu această ladă, ca să vezi ce se află în interiorul meu. Ai vrea să rostești faimosul: E noapte, tăiați craca... „

Ochii Margueritei erau plini de foc. Este splendidă această femeie! Trebuie să fie cam de vârsta mea, dar e păstrată în puf!

„Da — zise ea — ai ghicit. În sicriu este loc pentru doi.”

Bătrânul ridică din umeri.

„Strângându-ne mai bine, ai avea și tu loc, dragoste — mormăi el. În asociația noastră suntem și noi ca toată lumea: nu mai credem în nimic. Dacă le-aș spune băieților noștri, cu mâna pe inimă: «Veți putea voi să-l jertfiți pe cel care v-a fost ca un tată timp de două treimi de secol?» ei mi-ar da cu tifla, poznașii. Dar dacă le-aș sufla la urechi: «îngerășilor, tezaurul s-a mărit, s-a mărit, s-a tot mărit! Am cu ce să fac din fiecare din voi câte un Rothsehid. Multiubita noastră Marguerite nu valorează mai mult de doi franci și cincizeci, este știut, dar eu vă ofer zece, douăzeci, o sută de milioane pentru pielea ei»...”

„Nu te-ar crede — îl întrerupse contesa. I-ai înșelat de atâtea. ori!”

Bătrânul își scoase cutioara de aur cu portretul

împăratului Rusiei și o ciocăni ușor.

„Putem să încercăm — zise el. În orice caz, că au să mă îngroape o dată mai mult sau mai puțin, nu contează. Iar acum, între noi doi, căprioara mea, țin-te bine!”

XXIII

SFÎRȘITUL ISTORIEI CU CIMITIRUL

Vincent Carpentier se rezemase cu coatele de masă și-și ținea capul cu amândouă. mâinile, zbârlindu-și părul îneîlcit și barba sălbatică. Ochii lui posomoriți priveau în gol.

Echalot, păzitorul lui, murea de somn. Stătea totuși treaz la postul său; dar nu mai auzea nimic și repeta din timp în timp, ca în vis:

— Ce mai talent de orator are nevasta asta a mea! Atenția Irènei și a lui Reynier obosise. Ei nu mai erau la înălțimea „talentului” doamnei Canada și povestirea Sa nu-i mai interesa aproape de loc.

— Iată doi pușori — zise ea — care ar prefera să se afle între patru ochi, ca să poată gănguri împreună despre dragostea lor. Mă pricep la astea. Am simțit, în mai multe rânduri, aceleași bătăi a două inimi care se divinizează reciproc. Încă puțină răbdare. Dacă flecăresc atât de mult, nu o fac nici ca să mă laud, nici ca să-mi arăt meritele. Toate împrejurările uimitoare menționate mai sus vă privesc, și o veți vedea acum.

Dacă o scurtez este pentru că domnul Canada și cu mine vrem să dăm, peste puțin, o raită pe afară. Ticăloșii își au planurile lor și pun mâna în foc că suntem asediați. În consecință, tânărul nostru este rugat, în mod special, să asculte până la sfârșit.

Nu pot să neg că poveștile cu strigoi m-au înfricoșat întotdeauna; dar acest spărgător de nuci care era color nelul nu-ți dădea nici un fior de spaimă. Eram numai curioasă. Țineam mult să aflu dacă el o va mânca pe Mar-guerite, sau dacă aceasta îl va mânca pe el.

Fracurile Negre părăsiră cu încetul partea în care se afla doamna contesă și se apropiară de omul care își pipăia priza de tabac în fundul cutioarei lui de aur.

„Căprioară mică — zise acesta, adresându-se contesei — am impresia că nu ai careu de ași împotriva mea. Dacă ai avea pușcidița, ar fi cu totul altfel; dar vezi că deocarrtdată o am eu, și tu n-ai dat dovadă de o bună judecată când ai ridicat glasul împotriva tatălui tău.”

„Credeam că ai murit...” — voi să spună Marguerite,

care o lăsă mai moale. %

„Minți, drăguț. Știi foarte bine că eu nu voi muri niciodată.” ».

„Tocmai când eram pe cale. să descopăr în sfârșit marele secret...” — continuă contesa.

„Te iert — o întrerupse bătrânul. Cusurul meu este Că sunt bun până la prostie. Spune-i mulțumesc lui tăticii.”

El închise cutioara cu un zgomot sec și continuă: „N-ai fi descoperit nimic, prostuț. Când țin eu ceva, nu-i nici un pericol să-mi scape din mână! Eu v-am avut întotdeauna la inimă, copii, asta-i sigur, și tot atât de sigur e că și voi mă iubiți ca pe cel mai bun moș turtă-dulce ce a existat vreodată. Numai că ați

format mica voastră asociație a Cavalerilor Tezaurului ca să mă trimiteti pe lumea cealaltă. Nu văd nici un rău în asta. Se mai întâmplă în familie. Și atunci, ca să nu mai fiu tot timpul cu ochii în patru, mi-am dat demisia și am pus să fiu băgat în pământ, așa cum te retragi din afaceri. Asta nu m-a costat mai mult decât prețul unui om slab și mort, căruia i s-a aranjat un „cap. În timp ce înlocuitorul meu dormea în cimitir, eu mă odihneam. Mă cam plictiseam însă. În fiecare zi mă deșteptam spunându-mi: «Nimeni nu va încerca astăzi să mă înjunghie, nici să mă împuște, nici să mă strângă do gât, nici să-mi pună otravă în supă. E cam monoton. Îmi părea rău după voi. Și, ca să-mi omor timpul, o să râdeți, căutam soluția ca să iau tezaurul eu mine, dacă vreodată cărna cu coasa mi-ar li făcut proasta glumă să se gândească la mine. Să fie oare ceva cu neputință? Nu se știe. Am un dinte găurit. Trăsneai a mea era să condensez atât de mult tezaurul, încât să-l pot băga în gaura dintelui... Ei, dar îmbătrânesc și cad poate în mintea copiilor. În orice caz, nu am reușit deplin; tot ce am putut face, și este foarte puțin, a fost să reduc budana mea de aur topit, înaltă și lungă cât cea de la Heidelberg, la conținutul unei jumătăți de ceașcă. Și chiar poate la ceva mai puțin decât atâta, căci de când cu uneltirile acestui ticălos de cavaler Mora, și chiar ale tale, Marguerite, ca să aduci la Paris această curcă plouată de Vincent Carpentier, am reușit să fac să intre întreg tezaurul La Merci în tabachera mea”.

În asistență se produse o mișcare ca o zguduitură.

Bătrânul ținea în mână tabachera, și crezui că are

să fie făcută bucățele cit ai bate din palme. Dar el adăugă pașnic, oferind o priză Prințului:

„Obişnuiești, Capet? Nu este asta tabachera cu pricina. Ia te uită! continuă el. E lumină la nepotul meu în cameră! Ați cam întârziat să-i faceți de petrecanie ăstuia, pușorilor. Este un băiat instruit și nu lipsit de calități. Până în momentul morții mele, încercase de trei sau patru ori să mă îmbrace în patru scânduri, și numai ca să scap de atențiile lui mi-am pus singur la cale înmormântarea. Da, da! Iată că situația de defunct servește la ceva! Cât ești de liniștit în această situație!... Dar voi nu mă mai ascultați, vă uitați cu toți la fereastra cavalerului Mora. Hai să vedem! Voi, care aveți vederea bună a tinereții, pe cine zăriți în cameră?”

„Sunt doi!” murmură Marguerite.

„Un bărbat și o femeie” — adăugă Samuel.

„Nu se pot desluși chipurile” — făcură ceilalți.

„Ba da, ba da — reluă bătrânul, care își pusese mâna streășină la ochi. Oare ticălosul meu de nepot are o amantă? Asta nu m-ar mira, cu moravurile lui stricate... Ei, ei! Dar nu-l așteptam pe prietenul meu Vincent decât Bahne.”

„E adevărat! strigară din toate părțile. E Vincent! Vincent Carpentier!”

„Cu Irène!” bâigui Marguerite, care părea uluită.

Bătrânul se uită primprejur, căutând ceva ca să stea jos. Negăsind nimic, împinse cu piciorul capacul sicriului și se așează comod deasupra.

„Parcă-i mai bine când te odihnești — zise el. Biata mea Marguerite, tu credeai că mititica este la

tine acasă și te aranjaseși să-l primești tu însuși pe Vincent... Ei, dar iată că. s-a stins lumina! Nu mai e nimeni! De acum încolo s-a terminat cu flecăreala, trebuie să lucrăm! Vă propun un târg! Sunteți de acord?”

Vă închipuiți poate — se întrerupse aici mama Canada — că bătrânul spărgător de nuci vorbise prea multe și că eu, cu toate că am trăit la Paris, în mijlocul secolului al nouăsprezecelea și al bâlciului, nu m-am putut dezbăra cu totul de superstițiile din Saint-Brieuc, unde am văzut lumina zilei. Artistul este un filozof, nu-i așa, el nu crede în strigoi și în alte baliverne medievale. Totuși, simțeam o crampă la stomac văzându-l pe bătrân așezat pe sicriu, la marginea mormântului său, atât de slab și prăpădit că l-ai fi dat jos numai cu o suflare, în mijlocul acelor bandiți fără credință și fără lege, dintre care cel mai bun nu face nici o deosebire între o lovitură de cuțit și un bobârnac.

Orice ați spune, acest om nu este o ființă de rând. Îl vedeam tot așa de bine cum vă văd pe voi, în cercul Fracurilor Negre, care se strânsese în jurul lui. Mă întrebam pentru ce a mai înfruntat el această primejdie, de ce-i sfida astfel pe foștii lui asociați, după ce fugise de ei până în mormânt. Când îmbătrânește prea mult, oare și diavolul să cadă în mintea copiilor?

Era liniștit, nici mai mult nici mai puțin ca un invalid care stă la aer pe esplanadă. Își învărtea degetele, torcând ca un pisoai amărât, tolănit în soare, sus pe streășină. Trebuie să vă spun că eu am trecut

prin mâinile lui, mai bine zis prin ghearele lui, căci nu se află în grădina zoologică un tigru mal feroce decât Cotoiul ăsta.

Ghearele lui, le cunoșteam prea bine! Atâtea masacre și silnicii a comis cu ele! Sigur și incontestabil că este o prostie să crezi în fleacurile melodramelor, dar vampirul de la Ambigú își prelungise astfel vinovata lui existență, bând castroane întregi de sânge cald...

El îi privea deci cu un aer cam prostuț, deși puțin viclean, și reluă:

„Drace! Cum să nu fiți de acord! Marguerite, frumoasă îmbufnată, ești totuși la vârsta judecății, turturica mea, și știi bine ce înseamnă să te pui rău cu tăticu. Toți, atâți cât sunteți, puteți crede una sau alta, dar în fond sunteți singuri că vă am la mână. Oricare ar fi jocul pe care îl joc, eu tot sunt tare pe situație; nu-i așa, Samuel? E mult timp de când n-ai mai auzit vorbindu-se de vagmistru?”

Nimeni nu răspunse. Chipurile erau întunecate. Samuel nu putu să-și ascundă o strâmbătură de neliniște.

„Vagmistrul n-a dat greș cu nimeni, decât cu tine, doctore — continuă bătrinuL; Ai avut noroc. Cu atit mai bine pentru tine, dar nu fi prea mândru de asta. Spuneam deci că suntem de acord. Bat cu pica sau dau jos treflă, asta mă privește. Mă las îngropat, apoi rcânvui, libertatea libertăților, pe voi nu vă privește. De îndată ce reapar, sunt Șeful necontestat și, ca și soarele, pretutindeni unde intră, stinge luminările. Așa stând lucrurile, nu e de mirare că interesele

noastre sunt aceleași. Am venit în noaptea, asta la voi, fiindcă în locul unde m-am retras duc lipsă de ajutoare. Dimpotrivă, voi aveți prea multe, și ..Dumnezeu știe cât sunt de prost îndrumate de când am părăsit serviciul activ. În -fine, n-are a face. Cel puțin ați urmat calea cea bună, pândindu-l pe Vincent Carpen-tâer, pe fiica lui, Irène, și pe tânărul pictor Reynier. Acesta din urmă trebuie lichidat cât de curând. Știți sau nu știți de ce, n-are importanță; este un fapt: vreau să moară!”

Irène se strânse lângă Reynier. Acesta rămase rece.

Vincent înălță capul pe jumătate și zise eu glas moale:

— De două nopți n-am. Închis ochii. Unde se află pe aici o mână de paie?

Îmblânzitoarea auzi și-i făcu un semn cu degetul lui Echalog.

— Bagă-l în cabinetul de toaletă — zise ea. Așa ne scăpăm de el, fiindcă voi avea nevoie de tine. Încuie-l cu cheia și se va simți acolo ca la Mazas Pune-i salteaua ta.

Apoi continuă, în timp ce Echalog se îndrepta spre pat: — Aproape am terminat, îndrăgostiților. Bătrânul mai zise:

„Rămâne acum vecinul, acest cavaler Mor a, ale cărui ferestre puteam să le văd prin grilajul mormântului meu. Erați cât pe-aci să scoateți pentru el castanele din foc, scumpii mei copii. Presupun că nu e nevoie să vă mai spun cine este el...”

„Nu — îl întrerupse Marguerite. Nu e nevoie. Într-

adevăr, știm.”

l închisoare celulară din Paris, dărmată în 1898.
(n.r.)

Bătrânul îi făcu, surâzând, un semn din cap.

„Tu ai prea mult duh — zise el. Asta te împiedică să ghicești adevărul. Fii sinceră: îți închipui că acest cavalier Mora se află în clipa de față sub mantaua mea vătuită?”

Fără să mai aștepte răspunsul contesei, adăugă, scurt și precis:

„Aveți afacerea în mină, duceți-o până la capăt. Dacă mă descotorosiți în noaptea asta de familia Carpentier și de italian, veți fi recompensați. Iată ordinea de bătaie: italianul trebuie suprimat, Vincent de asemenea și Reynier la fel. Aceștia trei sunt adevărații Cavaleri ai Tezaurului. Cât despre tânăra Irène, ea a știut să-mi placă. De când am timp liber, am redevenit, amator. O vreau vie și neatinsă: dacă mi-o stricați, e ca și cum nu ați făcut nimic!”

Vincent Carpentier îl urmasă docil pe Echlot, care îl conduse în cabinet, unde mai întâi fusese întinsă pe jos o saltea. Se părea că ultimele cuvinte pronunțate de doamna Canada îi erau indiferente.

Echlot îl întrebă:

— Așadar, jupâne, nu ne mai gândim la faimoasa treabă pe care o aveam de făcut în noaptea asta?

— Ce treabă? bombăni Vincent. Mie mi-e somn.

— Atenție! făcu înblânzitoarea. Încuie ușa de două ori cu cheia. Arată ca unul care pune ceva la cale.

Echlot învârti de două ori cheia în broască și se întoarse la covată în care dormea micul Saladin.

Îndreptă cu o dragoste de mamă zdrențele oare-i serveau copilului drept acoperământ și îi zise:

— Pe tine, mititelule, te interesează prea puțin că aici se discută despre viață și despre moarte. Vîrstă fericită, care nu cunoști clocit liniștea nevinovăției! M-ar mira grozav ca Leocadie să nu mă bage în noaptea asta în vreo nouă încurcătură. Cu cât povestește mai mult, cu atât înțeleg mai puțin, în pofida ușurinței ei de a explica. Fă nani, micuțulc. Cel de Sus va avea grijă de adoptivul tău, care a înlocuit indiferența adevăratului autor al zilelor tale!

— înțelegeți — continuă îmblînzitoarea, adresându-se ca și până acum Irènei și lui Reynier — că țineam să vă precizez acest ultim amănunt al condamnării voastre la moarte. Bă t rin al a mai spus o mulțime de alte lucruri, cum ar fi transformarea tezaurului, unde nu s-ar mai afla nici măcar o piesă de cinci franci, ci numai turtii moderne, englezești și din alte țări, în valoare de mii de milioane; și că ascunzătoarea nu mai servea la adăpos-tirea bogățiilor din La Merci, ci ca să-l adăpostească pe el, pe Matusalem, ca un vierme într-o nucă. Și că el ar fi admirabil instalat acolo.

„E mai puțin încăpător decât mormântul meu de alături — adăugă el — dar este mai central pentru distracțiile Parisului, Operă, Palais-Royal și Bursă, unde mai încasez micile mele câștiguri, atunci când este cazul. Trebuie să mărturisesc că Vincent îmi aranjase această tainiță cum nu se poate mai dibaci. Nu mă simt bine decât acolo, și dacă v-am poruncit să terminați cu el este pentru că nu vreau să mai vină să

mă deranjeze: e necesar pentru liniștea mea...”

Și așa mai departe! După ce a flecărit atâta, s-â-uitat la ceas și a zis:

„Mielușeilor, s-a făcut târziu. Puneți-mi scoica la Ido; iar eu am să intru în cealaltă groapă. Știți de unde să luați vi natul. Și mâine, fix la amiază (vedeți că nu am nevoie de întuneric), veniți să mă vedeți la mine acasă.”

„Unde?” întrebă Marguerite.

„Tot la aceeași adresă: strada Therese. Am la bunele maici o mică locuință. Întrebați de maica Măria cea Bună, care mă va anunța.”

Se ridică apoi în picioare și-și strânse mantaua vătuită în jurul trupului său slab.

Marguerite medita cu capul lăsat în jos și cu sprâncenele încruntate. Bătrânul îi mângâie bărbia:

„Sigur, sigur — zise el — am vrea să-l ronțaim pe tăticu în timp ce-l avem în mână. Întrucât tezaurul este acum atât de concentrat, poate că tăticu îl are chiar în buzunar.

Marguerite ridică brusc capul. Dacă ea ar fi spus atunci un singur cuvânt sau ar fi făcut un gest, Cavalerii s-ar fi; repezit, cred, grămadă asupra bătrânului. Dar a șovăit. Și bătrânul ajunsese la zidul înconjurător, pe care îl trecu fără vreo efortare vizibilă, _și tot atât de ușor cum ar fi făcut-o Mazurier, cel care juca odinioară rolul maimuței

Joeko la Poarta Saint-Martin. Toți ramaseră cu gura căscată văzând sprinteneala lui.

După ce dispăru bătrînul, Marguerite zise:

„E contele Julian, sunt sigură”.

„Și ce trebuie să facem?” întrebă Samuel.

„Să facem tot ce-a spus el.”

„Și pe urmă?”

„Mâine vom merge la întâlnire.”

„Își va bate joc de noi. Este invulnerabil. La ce ne-ar folosi să-l omorâm?”

Marguerite se gânci o clipă, apoi zise:

„Nu o vom uide pe maica Măria cea Bună. O vom prinde de vie. Am ghicit: ea este tezaurul!”

XXIV

IRENE ȘI REYNIER

— Asta a fost — continuă mama Canada. Am plecat așa cum venisem, pe scară, spunând Umflatului că mă duc să-mi iau traista de la «Drumul mare», ca să-i aduc paharul de rachiu făgăduit.

„Mulțumesc, maică Lampion — îmi răspunse el — și, vezi, toarnă o măsură mai mare, că destul am așteptat tratația dumatăle.”

N-am putut să trec pe la «Drumul mare», fiindcă domnul Piquepuce venea în urma mea. Se ducea să ducă ordine. Când m-am întors, la cotitura drumului Perilor am văzut Fracurile Negre cum săreau zidul unul după altul, ca furnicile.

Sigur că la ora asta ne dau târcoale. Nu îi aud și nu-i văd, dar îi simt. Sunt peste tot, pe aici, primprejur. Au aflat de la vizitiul Margueritei că domnișoara Irène n-a părăsit casa și că domnul Reynier și Vincent Carpentier au intrat aici. Combinația lor, ca să-i adune pe toți aceștia la palatul de Clare, s-a dat peste cap, dar asta nu-i împiedică să pună altceva la cale, în acest cartier unde poliția nu-și

vără niciodată nasul. Dacă ați înțeles totul din povestirea mea, cu atât mai bine. Dar eu, nu. Am povestit numai pentru voi, și acum nu mai am timp să vă cer lămuriri.

Ceea ce este clar e că sunt patru condamnați, inclusiv vecinul Mora. Acesta li se va strecura printre labe, dar cu voi trei, ei bine, vor avea de lucru! Aici ați putea fi în siguranță, dacă nu ar fi ușa și ferestrele. Nu știu ce uneltire pot să pună la cale acești ticăloși, dar oala e pusă la foc. Și eu fierb.

Nu. știu cum se poate explica lucrul ăsta! Mă interesez de soarta voastră de parcă ați fi de-ai mei. Am mai salvat eu o pereche, care se afla și mai aproape de marginea prăpastiei. Voi încerca... Ești gata, domnule Canada?

— La ordin, Leocadie — răspunse Echalog. Irène întrebă:

— Ce veți face, bună doamnă?

— Acela care mi-ar spune și mie ce voi face — răspunse îmblânzitoarea — mi-ar aduce o mare ușurare. Tocmai m-am rcântors din America, unde sunt mulți sălbatici, dar cu toate astea, tare aș vrea, la ora actuală, să fim acolo, fie chiar și în mijlocul deșertului. Fracurile Negre sunt diavoli și la lumina zilei, dar în noaptea asta sunt niște diavoli turbați, fiindcă sunt stăpâniți de febra tezaurului. Și, să știți, aș minți dacă aș spune că nu doresc să văd și eu minunea aceea: mii de milioane care „ se pot ascunde în mica tabacheră a bătrânului spărgător

de nuci... Mii de draci! Asta ațâță curiozitatea. La bălci, încasările mele erau din bănuți de aramă. Și o

sută de franci în gologani atârnă greu, nu glumă! De aceea, zic, c tare atrăgător să poți contempla un adevărat tezaur, compus din aur, diamante, rubine și perle veritabile. E caraghios, dar nu pot să nu mă gândesc la el. Iar tu, domnule Canada?

—Și imaginația mea hoinărește cam tot prin partea aceea — răspunse Echalog. Dacă domnul Vincent ar vrea să ne spună unde se află, ne-am duce să aruncăm o privire...

—Taci din gură! Ar fi un bun furat. Și ca să-i răspund domnișoarei Irène, vă spun care e părerea mea. Aici nu sunt de nici un folos. Afară, e altceva; cu îndemânare și îndrăzneală, îi putem îndrepta pe o cale greșită. În-trucât Umflatul m-a luat drept acea târâtură urâtă care este regina Lampion, înseamnă că semăn cu ea. Nu mă măgulește, dar dacă asta ar putea fi un mijloc de salvare, aș binecuvânta Providența, căci, fiind recăsătorită, nu mai am nevoie să mă gindesc la cuceriri. Cât despre domnul Canada, ar putea să strecoare vreo minciună pe lingă Similor. Ei nu s-ar mai feri de el, acum că fostul lui patron, vecinul de pe coridor, se ține pentru moment alături de Fracurile Negre. Într-un cuvânt, vreau să acționez, să mă mișc... Dacă nu aveți nimic împotrivă, înainte de a pleca, pot să vă sărut, tinereilor? Irène îi întinse obrazul rece.

—Orice s-ar întâmpla, doamnă — zise ea — eu vă mulțumesc din toată inima.

—O strângere de mână, băiete! făcu îmblânzitoarea, întorcându-se spre Reynier. Suntem între artiști, cu toate că de categorii diferite. Pe câți

pictori nu i-am făcut eu să lucreze! înainte, domnule Canada!

Acesta se și afla lângă ușă.

— Scumpii mei copii — reluă îmblânzitoarea, care era cu adevărat mișcată — vom face tot ce vom putea. Rolul vostru este să stați liniștiți și să nu deschideți sub nici un motiv. Bineînțeles că dacă tata Vincent reușește să iasă din vizuina lui, voi trebuie să-l opriți aici, chiar eu forța dacă va fi cazul. Pe el îl pândesc ei în special, și la primul pas pe stradă va fi strivit ca o muscă. Noi amân-doi, soțiorule, vom merge să dăm târcoale cu lupii... Veți avea numai două sau trei ore de așteptat, da, căci acum se luminează devreme. Să nu aveți grijă de noi, fiindcă noi unim curajul cu șiretenia. Și dacă se înfierbântă lu-crurile prea de tot, m-am gândit acum, în timp ce vorbeam, la un truc ca să punem în picioare nu numai vecinii, clar și soldații și pompierii, căci, dacă vreau eu, și diavolul va lua armele. La drum, domnule Canada!

— Prezent! făcu Echalog, deschizând ușa. Plin de zel, când e vorba să-ți fiu pe plac!.

Ușa se închise în urma lor și cheia scrâșni de două ori în broască, pe dinafară.

— E mai sigur așa — zise îmblânzitoarea. Aș da mult ca să am o traistă.

Ultimele cuvinte auzite din interior fură următoarele

— Ai cutia de chibrituri, domnule Canada? E nevoie

de ea în cazul în care vom folosi trucul de care am pomenit.

Irène și Reynier erau acum singuri.

Așteptaseră cu pasiune și doriseră mult această clipă. Mai ales Irène, a cărei inimă renăștea acum și în care se deștepta femeia, după lunga orbire ce-i copleșise adolescența.

Drama care îi înconjura avea în ea ceva atât de neverosimil și atât de imposibil, încât rațiunea lor se ridica în fiecare clipă chiar împotriva mărturiei simțurilor. Ei auziseră, văzuseră, dar, în pofida voinței lor, încercau să nu creadă. Era ca și cum sub ochii lor se juca o piesă de teatru prost concepută, construită pe dinafară după toate regulile dramatice, dar despre care amatorii de crime, ce se dau în vânt după melodrame, - pe bulevard, nici n-ar fi vrut să audă.

În toată afacerea asta, nimic nu stătea în picioare. Povestea era mai mult grosolană decât dementă. Actorii jucau în contra oricărui bun simț. Un copil obișnuit cu basmele cu cocoșul roșu ar fi respins cu dezgust aceste brutale născociri. Totul era însă adevărat. Realitatea amenințătoare, implacabilă, se impunea chiar din aceste ex-travagante. Istoria povestită de mama. Canada, și care apărea ca o înscenare absurdă, conținea pentru fiecare din ei dovezi certe, pe care nici unul nici celălalt nu le putea respinge. Departe de a se îndoi, ei știau prea multe. Imblânzitoarea de-abia dacă le dăduse, pe ici pe cele, câteva amănunte noi, caraghioase sau îngrozitoare.

Amândoi ascultaseră triști, uimiți, ca niște bolnavi al căror coșmar nu se mai termină. Doriseră cu pasiune sfârșitul acestei odioase hărțuieli, așteptând clipa când să-și poată schimba între ei gânclurile, să-

și deschidă inimile, să vorbească de iubirea lor. Erau osândiți, dar poți oare pierde vreodată speranța, atunci când iubești? Și ei, se iubeau, ca și cum primejdia, care îi amenința din toate părțile, ar fi concentrat într-un focar arzător întreaga înflăcărare a tinerei lor iubiri.

Reynier, al cărui întreg trecut nu fusese decât un cult îndelung, nu adorase niciodată atât de mult. Această pornire îl făcea să simtă că orice altă impresie, speranță sau teamă dispăreau în fața fierbintei sale adorări.

Irène se afla la prima ei oră de dragoste. Mai mult chiar decât Reynier, ea disprețuia, respingea tot ce nu era dragostea sa, în care dăinuiau remușcări dureroase și o imensă nevoie de ispășire.

Câte cuvinte le stăteau pe buze! Atâta vreme cât prezența îmblânzitoarei și a soțului ei îi ținuseră despărțiți, sufletele lor se avântaseră unul spre celălalt. Iar acum” că piedica dispăruse, stăteau tăcuți, ca și cum însăși posibilitatea pe care o aveau de a-și spune totul le-ar fi luat dintr-o dată graiul.

Stăteau mână în mână. Reynier era în picioare. Irène rămăsese tot în locul în care o lăsaseră soții Canada la plecare. Își ținea ochii în jos. Aștepta.

Aștepta primul cuvânt al lui Reynier, care, desigur, nu putea fi nici o aluzie, nici un reproș. Ea cunoștea prea bine inima iubitului ei, ca să se teamă de așa ceva. Reynier, ca să întrebuițăm expresia atât de frumoasă, dar și atât de demodată a vechilor povestiri, era o oglindă de generoasă delicatețe.

Ceea ce o speria pe Irène, ceea ce o apăsa ca o

tortură, era această tăcere și, totuși, chiar de i-ar fi fost viața în joc, nu ar fi putut găsi cuvântul care să o rupă.

Reynier, egoist și el o dată, o privea cu înăntare. Niciodată, în clipele lui de desperare ce erau aproape să-l ucidă, atunci când visurile sale crude și multiubite îi arătau printr-o fermecătoare iluzie fericirea pierdută, niciodată, zic, nu o văzuse atât de adorabil de frumoasă.

Deodată, simți o lacrimă caldă, care îi picm-ase pe., mână. Apoi, cu o mișcare bruscă, această mână, strânsă cu putere, fu dusă la buzele Irènei.

Reynier căzu în genunchi în fața ei. Brațele tinerei fete i se încolăciră de gât, și ea îl strânse la piept într-o îmbrățișare avântată.

— Te iubeam, te iubeam — zise ea printre suspinele care îi zbuciumau pieptul. Am chemat moartea de atâtea ori. Era în mine o nebunie dureroasă până la supliciu. Mi se pusese o legătură peste inimă!

— Copilă scumpă — murmură Reynier, strivit sub povara acestui prim sărut — atunci când sufeream prea mult îmi spuneam: ea mă iubește.

— Cu tot sufletul și cu toată viața mea! rosti Irène, care în această clipă era femeia împlinită, cu o frumusețe încununată de o aureolă tragică. Acest om merită o pedeapsă mortală.

Sub focul privirilor ei, Reynier își lăsă ochii în jos.

— Ce mult seamănă cu tine! zise ea.

Un fior îi trecu prin tot trupul, în timp ce adăuga:

— Și cât de inexplicabil este tot ceea ce ne

înconjoară!

Reynier nu răspunse; ea strigă:

— Vrei să fugim împreună? La capătul lumii? Sunt gata să te urmez.

— Dar tatăl nostru... — murmură tânărul.

— Da, e adevărat — zise ea — nu sunt bună de nimic. Mereu uit pe cineva: când pe el, când pe tine!

— De altfel — răspunse Reynier cu glas domol — acest om veghează în jurul nostru, privirea lui ne ține prizonieri. El nu te-ar lăsa să pleci, nici pe tine, și nici pe mine.

— Nu poți să lupți împotriva lui?

— Ba da. Voi lupta. Acum că mi-ai spus: „Te iubesc”, acum trebuie să-mi apăr fericirea, și o voi apăra!

Irène îi întinse fruntea, gândind cu glas tare:

— Ar trebui să-ți cer iertare, în loc să-ți fac reproșuri; dar de ce ai întârziat atâta, Reynier, bunul meu Reynier? Tu știai ceea ce eu nu știam. Au vrut să te ucidă. De ce nu te-ai întors? De ce nu m-ai luat cu tine ca pe un copil înșelat?

— Am fost vinovat — răspunse scurt Reynier. Și, numaidecât, adăugă: Fiecare încearcă să fugă de soarta lui.

Ochii mari ai Irènei îl priveau întrebători. El continuă:

— Mi-ai spus adeseori: „Am pentru tine o dragoste de frate”.

— Tu te mai gândești și la altceva — murmură tânăra fată.

— E adevărat. Mă gândesc și la cuvintele pe care

le-ai pronunțat adineauri: „Ce mult seamănă cu tine!”

Urmă o tăcere. Amândoi erau palizi. Irène vorbi cu greu:

—îmi amintesc de tabloul acela care era mereu acoperit cu o pânză.

—De multe ori — reluă Reynier cu o voce nespus de tristă — am vrut să mă îndepărtez de tine pentru totdeauna.

Ea se strânse lângă el, ca și cum s-ar fi temut de împlinirea acestei amenințări.

—Pe mine mă urmărește o fatalitate — continuă tânărul. Dragostea mea aduce nefericire.

—Dragostea ta este singurul meu bun pe acest pământ — zise Irène, lăsându-și capul frumos pe umărul iubitului ei. Fără tine nu aş fi oare și eu condamnată?

Reynier o strânse în brațe.

—E adevărat — încuviință el. Nu eu l-am făcut pe tatăl nostru Vincent să intre în cercul funest în care ne aflăm prinși cu toții.

Irène vru să spună:

—Asemănările pot fi și produsul întâmplării... Dar Reynier o întrerupse ca să-i răspundă:

—Am regăsit-o pe mama...

Și cum fata lăsă să-i scape un gest de veselă surpriză, el dădu încet din cap și încheie:

—Ca să o văd murind... Nu trebuie deplânsă — continuă el. S-a stins în brațele mele spunând: „Ultimul meu ceas e cel care vede și primul meu surâs”.

Se întrerupse din nou și-și trecu mina peste

fruntea scăldată de o sudoare rece.

— Există — pronunță el cu glas încet — în acest roman întunecat, care este povestea noastră, o logică implacabilă. Ori de câte ori gândurile mele vor să fugă și să se refugieze în imposibil, o mână de fier le reține. Prima

oară când am. privit tabloul, capul mi s-a umplut de gânduri care erau nebunești, dar care reprezentau purul,

neîndurătorul adevăr. Acest om este tatăl meu, și a vrut

să mă ucidă. t

XXV

MAMA LUI REYNIER

În jurul celor doi logodnici domnea b adâncă tăcere, înăuntru ca și afară. Micul Saladin dormea în albia lui, puțin agitat ele vânzoleala neobișnuită ce dănuise toată noaptea în jurul său.

În cabinetul transformat pentru Vincent Cârpentier în închisoare de protecție nu se auzea nici cei mai mic zgomot, și orice atac din partea aceea părea atât de exclus, încât Irène și Reynier, absorbiți de patosul convorbirii lor, uitaseră aproape de vecinătatea lui Vincent. Se află acolo în siguranță. Oboseala îl îmblânzise fără îndoială, și febra lui, calmată de epuizare, îl lăsase în pace.

De la plecarea soților Canada, palierul rămăsese pustiu și. tăcut.

Ultimele cuvinte ale lui Reynier o înfioraseră pe Irène. Ea zise:

— Ești absolut sigur că e tatăl tău?

— De mult timp — răspunse Reynier - - da, de foarte mult timp această teamă s-a născut în mine. Nu aş putea spune cum s-a strecurat în. mintea mea, dar. e sigur că aventima mea nocturnă din câmpia Sartenei lăsase o rană misterioasă în adâncul amintirilor mele. De câte ori, la Roma, nu m-am deşteptat tresărind, fugind de acel portret al marchizului Coriolan, care era propria mea imagine, şi astupându-mi urechile ca să nu mai aud glasul bătrânei melc gazde, ce-i spunea lui Coyatier: „Seamănă cu el?”...

În ziua când în galeria contelui Biffi, m-am pomenit în faţa acelei pânze ciudate, tabloul lui Brigand, a cărei copie ai văzut-o mai târziu, am simţit că mi se înmoaie picioarele. Eram şi acolo, mă recunoşteam. Numai că nu mai eram victimă, ci asasin.

În Corsica, bătrâna Cherchelita mă iniţiase în legea familiei noastre: „Să loveşti sau să fii lovit!” Soarta mă pândea pretutindeni! Degetul ei ameninţător îmi arăta trecutul, ca să văd viitorul.

În momentul rcântoarcerii, toată inima mea zbură spre tine. Tu erai, tu eşti şi tu vei fi mereu viaţa mea întreagă. Dar mă întrebam: am oare dreptul să iubesc? Şi când întâlneai senina ta prietenie de copil în locul iubirii la care visasem, nu îndrăznii să mă plâng.

Eu însumi am fost rece. Mă ascundeam, ca să sufăr. Cum se poate explica acest lucru? Totuşi, nu credeam. Judecata mea se opunea instinctului. Dar instinctul era mai tare. El îmi arăta calea destinului. Şi eu făceam mai mult decât să cred: simţeam. Eram

sigur.

Călătoria pe care am făcut-o împreună la tatăl nostru Vincent, la minele din Stolberg, mi-a dezvăluit mai multe lucruri. În tablou se mai afla, în afară de victimă și asasin, și un al treilea personaj: tezaurul. Tezaurul își făcea apariția. L-am văzut și eu prin demența lui Vincent Car-pentier.

Și nu m-am mirat când tu, la întoarcere, ai amânat data căsătoriei noastre. Îl întâlnisem pe scări pe cavalerul Mora. Nu-l mai văzusem până atunci, dar l-am recunoscut.

Destinul câștiga teren împotriva mea. Eram reuniți” noi, cele trei personaje ale dramei: el, cu și tezaurul.

El avea nevoie de tine împotriva mea, care reprezentam amenințarea destinului, și împotriva lui Vincent, care reprezenta tezaurul. De aceea nu m-am depărtat. Am rămas în apropierea ta. De ce să-ți fi spus cit sufeream? Și cum? Vegheam în zadar, fiindcă nu-l puteam lovi pe dușman, care era tatăl meu, dar, în fine, vegheam.

Au încercat să mă asasineze. Pentru alții ar fi fost un motiv de îndoială. Pentru mine era o dovadă de neînălțurat. Eu cunoșteam legea familiei: lovitura de cuțit era prima mângâiere a tatălui meu.

Eram oare convins? Preferam să mă învinovățesc de nebunie. A trebuit cuvintul mamei mele, ca să înfrâng îndoielile.

Aceasta s-a întâmplat cam după șase săptămâni de la intrarea mea în sanatoriul doctorului Samuel, unde fusesem transportat în stare muribundă. Rănile îmi

erau aproape vindecate. Aș fi putut rămâne acoio timp de un secol fără să bănuiesc ceva, căci învățatul și seriosul medic care mă îngrijea îmi inspira un adevărat respect.

Un singur fapt ar fi putut să nască în mine neîncrederea. Zărisem prin geamul meu, în curtea bolnavilor tratați gratis, o figură care îmi răscolea amintiri sinistre. Pe oameni ca Coyatier, zis vagmistrul, nu-i poți uita niciodată. Aș fi putut să jur că era el.

Chiar în ziua când mi s-a îngăduit să fac un tur prin grădină, acesta s-a apropiat de banca pe care stăteam și mi-a zis:

„Vă salut, domnule Reynier. Aveți un nume din Tirol, pe care austriecii l-au adus la Veneția. Știu că ați fost odinioară la Sartena; aș vrea să știu dacă ați fost până la Triest”.

„Am fost la Sartena de două ori — răspunsei eu — căci am dorit mult timp și cu pasiune să capăt o explicație pe care ai fi putut să mi-o dai.”

„Ei, ei! făcu el. Va să zică vă mai amintiți de mine? Eu vă cam uitasem de atunci. Există însă o biată femeie, care e pe cale să treacă în lumea dreptilor și care odinioară și-a părăsit copilul în Italia austriacă. Ar dori să vă vadă înainte de a muri.”

Deschisesem gura ca să întreb cine era această femeie. Coyatier ghici și îmi răspunse:

„Mama dumneavoastră, cine să fie! Fusesse o fată frumoasă. Cherchelita, bătrâna dumneavoastră gazdă de la Sartena, a cunoscut-o bine. Era numită femeia diavolului. Proastă poziție. Dacă doriți mai multe

explicații, le veți obține de la mama dumneavoastră”.

Am întrebat unde se afla.

„Chiar aici — răspuse vagmistrul. Veți fi lăsat să o vedeți. Ea se află sub protecția doamnei contese de Clare, una din susținătoarele așezământului. Ați putut constata că pot exista primejdii și în apele Senei ca și în marea Corsicei. Comedia neagră în care ați jucat un roi fără să vreți a început acum mai bine de o sută de ani. Această comedie merge înainte la țintă, în fiecare act se ucide un om, lingă un morman de aur, care înghite sângele. Vreți să vă vedeți mama?”

Peste câteva minute mă aflu în sala comună a ospiciului, căci sanatoriul doctorului Samuel are și o secție gratuită de spital. Vagmistrul, înainte de a mă părăsi, mă puse să stau lângă un pat în care zăcea o biată ființă aproape neînsuflețită. Ea deschise ochi, adânciți în orbite din cauza agoniei, și făcu o efortare să întindă mâna spre mine.

„Reynier, fiul meu — îmi zise ea — răul poate să nască și binele. El este cel care ți-a scris pentru mine numele pe față, încercând să te înjunghie. Voi muri mulțumită că am putut să-ți arăt primejdia cu degetul...”

Irène, nu voi mai repeta în fața ta povestea mamei mele. A fost o povestire scurtă și întreruptă de spasmele care preced agonia. A fost o povestire îngrozitoare. .

El, omul pe care ea îl numea astfel de parcă ar fi fost singurul pe lume, era contele Julian BOZZO, fratele mai mic al marchizului Coriolan Bozzo, a cărui asasinare s-a produs în Corsica aproape sub ochii mei.

Mama mea nu era țigancă din naștere, dar umbla eu o trupă de țigani care rătăceau prin Lombardia. Fusesse furată — sau găsită .de mic copil — și i se spusese Zorah, nume care era săpat pe cruciulița de argint ce-a purtat-o la gât până la moarte. După ce și-a părăsit primii stăpâni, ea continuă să se numească Zorah țigăncușa.

Era frumoasă; poate că ar fi fost și bună, însă nenorocirea nu lăsase în ea decât un singur simțământ:. răzbunarea. Iubise atât de mult, încât acum ura de moarte. . Într-o noapte, în câmpia Milaneză, nu departe de sălașul fraților ei, mama mea, care nu era pe atunci decât o tânără fată, aproape o copilă, a fost martora unei lupte pe viață și pe moarte. Se oprise amuțită în spatele unei tufe, auzind zăngănit de arme. Unul din cei doi luptători căzu. Adversarul său se aruncă asupra lui și îl străpunse cu lovituri de spadă, înainte de a fugi.

Erau doi frați: doi Bozzo. Aceștia au șapte vieți, nu pier ușor. .Iulian nu-și pierde tot sângele prin cele treizeci de răni care îi zdrobeau trupul și pe care le datora dragostei de frate a marchizului Coriolan, fratele său mai mare. A fost salvat prin îngrijirile țigăncușei.

Când m-am născut eu, «Iulian o părăsise. S-a întors totuși la ea, căci leagănul meu a fost furat la câteva săptămâni după naștere. L-au găsit în fundul unei râpe, unde eu zăceam pe o grămadă de iarbă, între două stânci care rh-ăr fi putut strivi.

Dar și eu am șapte vieți în mine. in răstimp de trei

ani, mama a fost nevoită să mă apere de o sută de ori. Într-o seară, la Verona, am primit o lovitură de pumnal chiar în brațele ei.

Atunci, pierzând nădejdea de a mă mai putea ocroti împotriva acestei uri înverșunate, al cărei motiv ea îl cunoștea, căci iulian, pentru a o seduce, îi încredințase secretul speranțelor sale, atunci ea se hotărî să se despartă de mine.

Eu mă numeam tot Juliano, ca tatăl meu. Când am împlinit cinci ani, ea mi-a atârnat de gât un bilet cu numele de Reynier și m-a părăsit, adormit, pe treptele mănăstirii Sfântul Francise, la Treviso.

Cunoști restul, și știi cum femeia sfântă care acum se află în ceruri, doamna Carpentier, mama ta, m-a primit, pe mine, micul vagabond sălbatic, ca să facă din mine cel mai fericit dintre copii.

Necunoașterea originii mele mă punea la adăpost de alți, dar și de mine însumi. În clipa când se despărți de mine la Treviso, mama îmi zicea încă de multă vreme Reynier. Celălalt nume îl uitasem. Dar purtam, se vede, semnul destinului meu. Cineva mă recunoscuse înainte chiar ca eu să-mi fi privit chipul în acel tablou de la galeria Biffi, a cărui vedere îmi distruse dintr-o dată nepăsarea mea de adolescent.; Un cuțit catalan, m-a lovit pe la spate, la Roma, într-o seară pe când căutam un model de bandit în dosul ghetoului, și- cu ocazia acelui prim duel, zgârietura pe care o promisem se învenina fără nici un motiv aparent, ca și cum aș fi fost atins de o armă otrăvită.

Revelațiile mamei mele erau confuze și mai cu seamă lipsite de legătură. Când am părăsit-o, ea mi-a

spus: „Voi termina de povestit mâine”.

Dar a doua zi am găsit-o acoperită cu un giulgiu. Murise.

Reynier se opri. Irène își lăsase frumosul cap blond pe umărul lui și îl privea tăcută. Pe chipul tinerei fete se citea o nespusă tristețe.

Reynier aștepta un cuvânt.

— Irène — murmură el după un timp de tăcere — vei mai putea oare să mă iubești?

Ea i se aruncă de gât. Ochii li se umeziseră la amândoi, ca și cum ar fi fost udați de aceleași lacrimi.

— Reynier, Reynier al meu — zise Irène — aș vrea să-ți dau mai mult decât viața mea. Sufăr auzindu-te: dar cită fericire simt în această suferință! Continuă, vorbește-mi despre tot ce te privește, vreau să știu totul. Iubesc și urăsc: la fel ca și biata ta marnă.

— Urăști! repetă tânărul pictor cu o bucurie amestecată cu groază. Nu uita că răzbunarea e cu neputință.

Ea lăsă ochii în jos, ca să ascundă flacăra sumbră ce i se aprinsese în privire.

— Mi se pare — reluă Reynier — că încă mai aud acel murmur înăbușit ce ieșea de pe buzele mamei mele. Îmi

”spusese, admirând, ca toate mamele, tinerețea robustă a fiului ei: „Tu ești cel mai tare, ucide-l”. Irène simți, că o trec florii.

— Dar a adăugat — continuă Reynier: „Copilul meu, te-am cântărit din prima privire, tu nu vei lovi. În această bestie feroce, tu îți vezi tatăl. Și atunci, mai bine fugi, căci în legea fatală care Conduce neamul

tău nu există decât două căi: ele a ucide sau de a fi ucis. Du-te la capătul lumii, ascunde-te ca și cum ai fi făptuit o crimă”.

— Avea dreptate — îl întrerupse Irène cu glas încet — trebuie să fugim. Oriunde vei vrea să mergi, eu sunt gata să te urmez.

Reynier apăsă pe inima sa mâinile tinerei fete, dar nu răspunse. Ea îi aruncă o privire îngrijorată, apoi murmură încet, cu glas zdrobit:

— Mama ta a mai spus ceva, iubitul meu Reynier. Și mie mi se pare că aud vocea ei agonică. A spus: „Această tânăra fată va fi pierzania ta. Ea te-a trădat, uit-o!”

Tânărul pictor voi să nege, dar Irène continuă cu energie:

— Și avea dreptate. Ți spun că o aud. A adăugat: „Această fată atrage dușmanul pe urmele tale. Ea reprezintă o primejdie pentru tine, va fi nenorocirea și pierzania ta. Are un tată atins de o boală necruțătoare. Nimeni nu îl va putea salva, nici vindeca: El a văzut tezaurul.

La rândul lui, Reynier tresări, bâiguind fără să vrea:

— E adevărat, a spus asta.

— Și avea dreptate! Avea dreptate! strigă Irène triumfătoare, dar adânc tulburată. Trebuie să o ascuți. Noi suntem nenorocirea, tatăl meu și cu mine, noi suntem primejdia; trebuie să ne părăsești pe amândoi.

Vorbea din adâncul inimii, iar vocea ei avea un ton

implorator.

Reynier o privea în extaz. Chiar și când era departe de ea, chiar și în visările lui de iubire, nu o adorase niciodată cu atâta pasiune.

— Dumnezeu să aibă în paza lui sufletul mamei mele — pronunță el încet după o scurtă tăcere. Acestea sunt amintiri de o clipă. Eu însă am alte amintiri, cele de o viață întreagă. Eu mai am o mamă, de la care am primit, de asemenea, ultimul cuvânt, o dată cu ultima ei suflare. Ea mi-a spus, arătându-mi o copilă scumpă care dormea, învinsă de plâns lingă patul de agonie: „Reynier, tu vei deveni bărbat. Bietul meu Vincent a fost bun cu tine; întoarce-i dragostea pe care ți-a arătat-o. Uneori, durerea «este un rău sfetnic; Vincent va rămâne singur cu durerea lui. Poate că va avea nevoie de tine. Pro-mite-mi că nu îl vei părăsi niciodată”. Am promis. Și aceea care fusese providența tinereții mele a continuat, zâmbind în toiul chinului ei: „Reynier, și eu am făcut tot ce am putut mai bine pentru tine. Amintește-ți de dragostea mea, iubește-mi copila, protejeaz-o. O iubești ca un frate, iubește-o și mai mult, iubește-o ca o mamă. Înlocuiește-mă, fiindcă eu mă duc. Dacă îmi promiți asta, voi muri mulțumită”. I-am apăsat frumoasa mină palidă și rece pe inimă, și i-am promis.

— Așadar — făcu Irène, care ascultase cu ochii plecați — tu îți îndeplinești o datorie iubindu-mă?

— Este o datorie sfântă”pe care o-plătesc... — începu Reynier.

Dar nu termină și, întrerupându-se, strigă într-un elan de patimă nestăvilită:

—Mint! încerc să te înșel, înșelându-mă pe mine însumi. Amintirea mamei talc este religia mea, e adevărat; dar ar putea exista vreo religie împotriva dragostei mele? Tu nu știi cât am suferit eu prin tine, tu nu știi în ce măsură sufletul meu se contopește cu al tău. În lumea aceasta, pentru mine nu ești decât tu. Din cauza ta îl ocoleam pe omul acesta, deoarece mi se părea că paricidul ar fi stat între tine și mine ca o barieră de netrecut. Dar poți oare crede că a existat măcar o zi, o oră fără să mă gândesc, în adâncul inimii mele, la tine? Această femeie, contesa Marguerite, mă cucerise prin tine. Mi-a vorbit despre tine. Și în timp ce mă credea în adăpostul meu, eu ieșeam noaptea fără știrea nimănui. Eram aici, sub fereastra ta, pândind, veghind. Și, Domnul fie lăudat, nebunia s-a dovedit până la urmă înțelepciune, căci așa am putut descoperi primejdia care te amenință astăzi! Eu, cel dinții, ca o sentinelă la postul ei, am auzit pașii dușmanului. Semnalul de alarmă a fost dat de mine. Irène scumpă, atunci când, în durerea ta, gândul te-a purtat spre mine, atunci când ai pronunțat numele meu, eu am putut răspunde: Iată-mă!

O ridică în brațe, tremurândă, dar fericită, și în timp ce ea murmura rugăciuni de mulțumire, el continuă, închizându-i gura cu sărutări:

—Te iubesc! Te iubesc! în nenorocirea noastră, mai am încă fericirea mea, cea mai mare din toate, aceea de a simți că dragostea mea merge mână în mână cu datoria mea, căci te .voi. iubi chiar și împotriva datoriei mele. Ești a mea,;ini-ai spus-o. Ce importanță mai are restul? Tatăl -tău este și al meu.

Primejdia? Dar am chemat-o, așa cum implori salvarea! Și a venit, o slăvesc, căci ea reface prin noi o familie. Să nu ne mai despărțim niciodată, niciodată! Vom fi salvați împreună, sau tot împreună vom muri!

Buzele Irènei le atinseră pe ale lui. Ea murmură:

—Reynier! Iubitul meu Reynier! Rămaseră înlănțuiți într-o îmbrățișare mută.

În mijlocul tăcerii profunde care îi înconjura, se auziră în același timp două zgomote, atât de slabe amân-două, încât la început ei nu le dădură atenție. Primul venea dinspre palier. Celălalt părea să vină din cabinetul în care se afla închis Carpentier.

XXVI

FIGURA CU URSUL

Irène și Reynier ciuliră urechile în același timp. Nu trebuia prea mult ca să fie readuși la simțământul primejdiei care îi amenința.

Zgomotul ce venea de pe palier, sau mai curând de pe scară, era aproape imperceptibil.

—El este, se rcântoarce acasă — zise Irène foarte încet.

În tremurul vocii i se ghicea întreaga ură.

—Aș dori să fie el — răspunse Reynier. Este singurul de care mă tem; dar sunt cel puțin doi, fiindcă îi aud vorbind.

Prin ușă străbăteau într-adevăr șoaapte, care fură însă acoperite de un fel de trosnituri venind dinspre cămăruța de alături. Parcă cineva scutura cu mare grijă o cerce-vea de fereastră și îi zăngănea geamurile.

—Există vreo fereastră în cabinet? întrebă Reynier.

—Da — răspunse Irène. Cabinetul dă spre grădină, ca și camera în care ne aflăm, dar fereastra este condamnată, căci conductele de scurgere a apei trec de-a curmezișul ei.

Reynier făcu un pas spre ușa cabinetului. El gândi cu glas tare:

—Biata lui minte, cum se -frământă! Nu am încredere- în liniștea lui de adineauri. Părea astfel numai ca să ne înșele supravegherea.

—Trebuie să fie foarte obosit! obiectă tânăra fată. Și etajele sânt atât de înalte! De altfel, din partea aceea nu se mai aude nimic. Acum se aude aici un zgomot.

Nu apucă să termine; dar degetul ei arăta ușa care dădea pe palier. Era evident că mai multe persoane se opriseră acolo, așteptând. Reynier zise:

—Poate că este Echalog cu nevasta lui. Sunt desigur oameni buni, dar naivi ca toți cei de seama lor, și buna femeie se agită mai mult decât trebuie.

În timp ce vorbea, răsucise minerul ferestrei.

—Ei, ei — se auzi pe palier — iată că deschid fereastra.

Dar numai Irène auzi aceste cuvinte. Reynier spunea:

—Înălțimea etajelor nu înseamnă nimic. Tata are idee a lui fixă. I-am citit în ochi intențiile. N-aș fi liniștit nici dacă l-aș ști prizonier în vârful coloanei Vendome.

Se aplecă în afară. Noaptea era pe sfârșite, dar

întu-. nericul se îngroșase foarte mult, fiindcă luna scăpătase dincolo de orizont. Dintr-o privire, Reynier putu totuși să vadă că mica fereastră a cabinetului, aflată alături de el, în dreapta, și în fața căreia țeava de scurgere trecea în diagonală, era neatinsă și închisă. Ascultă. Nici un sunet nu mai venea dinspre cabinet.

În clipa când se retrase, ținând cu amândouă mâinile canaturile ferestrei ca să le închidă, Irène rosti foarte încet numele lui. Se întoarse cu o tresărire. O văzu pe tânăra fată în picioare lângă ușă, cu degetul pe buze. Ea îi făcu semn să se apropie.

Pe platforma scării se vorbea încet, dar, în lipsa oricărui alt zgomot, cuvintele treceau prin lemnăria ușii.

— Sunt aici, fiindcă e lumină — zise un glas. Un al doilea răspunse:

— Sunt sigur că am zărit adineaori femeia lângă intrarea dosnică de la «Drumul mare»; avea aerul că se ascunde în umbră cu gândul de a spiona, nu încape îndoială. Bărbatul era jos, ascuns în spatele lemnului lăptarului, sub poarta de intrare.

— Atunci, cine e acum aici? Fereastra n-a fost deschisă de vânt.

A doua voce răspunse:

— Eu îi cunosc foarte bine, pentru că am fost în relații intime cu amândoi, fapt de pe urma căruia toate binefacerile mele au fost răsplătite prin cea. mai neagră nerecunoștință. Femeia este o lepădătură, fostă artistă de bâlci, un colos cu barbă și cu arta de a sparge pietre pe burtă. Bărbatul este la fel, un fost

servitor de farmacie, pe care îl luasem la mine ca valet de cameră. Este angajat la italianul de alături, ca să-l ajute la fabricarea otrăvii lui pentru șoareci. Pun rămășag pe toată averea mea că i-au adăpostit la ei pe brodeză, pe pictor și pe fostul zidar de arhitect. E în firea lor să se amestece în toate intrigările, ca să-și câștige existența. Să vâre domnul Cocotte sârma în broască, și se va vedea clacă am ghicit bine!

La această propunere nu se dădu răspuns. De cealaltă parte a ușii părea că cei de acolo stau și se sfătuiesc.

Irène, albă ca o statuie, rămăsese nemișcată, cu urechea aplecată spre palier. Reynier zise:

— Îl cunosc pe cel care a vorbit. E unul din fostele mele modele, cu numele de Similor.

Irène pronunță încet aceste singure cuvinte;

— Fracurile Negre!

— Dacă . toți ar fi ca ăsta — reluă tânărul pictor aproape vesel — aventura nu ne-ar da prea mult de furcă. Sunt înarmat. Peste o oră se va lumina de ziuă.

Fu întrerupt de Irène, care îl strângea de braț, mur-murând:

— Ascultă!

Vocea care vorbise la început spunea, întocmai ca și Reynier:

— Nu mai avem decât o oră de noapte ca să câștigăm premiul. Trebuie să ne grăbim. Numai că tânărul pictor se va opune dacă e aici, va fi tă răboi, și stăpânii au spus să nu facem gălăgie.

Similor fu cel care răspunse:

— O sută de franci în palmă, domnule Piquepuce,

și eu salvez partida!

Se auzi un zornăit de monezi, în timp ce Piquepuce bombănea:

— O sută de palme, dacă îți bați joc de noi!

— Și custura mea înfiptă în spate! adăugă o voce care nu vorbise până atunci.

Până acum se auziseră patru glasuri, dar ceata asediatorilor trebuia să fie cel puțin dublă. Similor reluă:

— Apropiați-vă ca să vă vorbesc în taină. Nu e nevoie să audă și vecinii, nu-i așa? Se zice că în civilizația secolului al nouăsprezecelea, drepturile paternității au supraviețuit progresului, și sunt imprescriptibile, ca și altădată. Pentru asta, ceasurile nu contează. Dacă mi s-a șterpelit copilul, pot să-l iau îndărăt de oriunde, chiar în mijlocul nopții și chiar în ziua de duminică.

— Ce ne privește pe noi asta? întrebă Piquepuce.

— Vă privește, căci eu am un fiu natural în aceste locuri, pe care mi l-au subtilizat bărbatul și femeia Canada >ca să-i dea lecții de saltimbanc; dar ei nu au asupra copilului nici un drept legal să-l supună la tratamente rele ce fac de rușine omenirea în timpurile noastre.

Ochii Irènei și ai lui Reynier se întoarseră în același timp spre leagănul în care dormea micul Saladin. Apoi se uitară unul la altul. La rândul lui, tânărul pictor păli și el.

Avea și de ce. De cealaltă parte a ușii, discursul lui Similor fusese primit cu adevărate aclamații. Era un pretext, un mijloc, o cheie. Nu se mai gândeau nici

măcar să fie precauți. În caz de scandal, vecinii erau câști-gați dinainte.

—Asta face cât un comisar în „uniformă și cu eșarfă! zise Piquepuce vesel.

Și bătu de trei ori din palme, adăugind:

—Un copil furat de saltimbanci! L-au deșălat, i-au frânt oasele. I-au dat, drept hrană, să înghită numai săbii.

—Și nenorocitul de tată — întări tânărul domn Cocotte, maistru lăcătuș — i-a văzut, dincolo de fortificații, jonglând cu mititelul. Fără un anumit semn, pe care nevinovatul îl are sub urechea stingă, nici nu l-ar mai fi recunoscut.

— La pulpa piciorului — rectifică Similar. Un neg din naștere. Aiurita lui de mamă defunctă îl avea la gură.

Urmă un hohot de râs. În interiorul camerei nu se auzea nici o mișcare.

Similor, îmbătat de succes, ridică glasul și strigă, cu fală:

—Deschideți, în numele legii, care este aici în acord cu natura!

—Nerodule! se stropși la el Piquepuce. Dinăuntru nu se dădu nici un răspuns. Reynier o susținea pe Irène în brațe. El spuse:

—Orice s-ar întâmpla, îl voi apăra pe tatăl nostru. Cei de afară bătură pentru a doua oară, și Piquepuce zise

—Bărbatul și femeia Canada sunt invitați să deschidă de bună voie, ca urmare a drepturilor unui părinte caro vine să-și ceară copilul, fiind nemulțumit

de educația care i se dă.

— Perfect! făcu Cocotte. Asta zic și eu exprimare! Iarăși, nici un răspuns. Piquepuce reluă, după o clipă;

— Nu vă servește la nimic să faceți pe surzii. Se știe că sunteți aici, și nu. se acționează fără rost. Tatăl își vrea copilul, dacă i-l predați nu vi se va face nici un rău.

Aceeși tăcere.

— Ce încăpățânați sunt! ziseră glasurile de pe palier. Piquepuce reluă:

— O dată, de două ori, de trei ori! Rămâneți direct răspunzători de nesupunere. Nu ne e greu să intrăm și fără voia voastră, oameni buni. Am adus și lăcătușul. Vino încoace cu șperaclul, Cocotte!

Imediat se produse un zgomot metalic în broască. Atunci se auzi vocea lui Reynier, gravă și reținută:

— Bărbatul și femeia Canada sunt plecați — rosti el. Reveniți pe lumină, dacă aveți treabă cu ei. Eu păzesc casa și refuz să deschid. Dacă intrați, o faceți pe riscul și răspunderea dumneavoastră!

Zgomotul din broască nu se opri, dar păru a se încetini. De bună seamă că afară, pe palier, șovăiau.

— Miroase a om înarmat până în dinți! bombăni Cocotte.

— E om voinic? întrebă Piquepuce. Să fie pictorul?

— Cât despre asta, da — răspunse Similor — e pictorul și e voinic. I-am recunoscut papagalul.

Scula lui Cocotte aproape că nu mai lucra. Un glas aruncă întrebarea:

— Care intră primul?

— Curiosule! făcu Piquepuce.

Și își roti privirea ca pentru a-i întreba pe cei aflați pe palierul mai întunecat decât un cuptor. — Bălanul e aici? întrebă el.

După ce auziseră vocea lui Reynier, cei de pe palier vorbeau atât de încet, încât cuvintele lor nu mai treceau prin ușă. Cu toate că cei doi tineri ciuleau urechile, cle-abia dacă mai prindeau câte o vorbă din când în când.

La numele de Bălanul, o voce groasă și răgușită răspunse:

— Prezent!

— Ți-ai adus anteriorul? întrebă iarăși Piquepuce. Vino mai în față, ca să te vedem.

Ceilalți se dădură la o parte și o matahală cu un cap lânos, îmbrăcată într-o veche redingotă de om avut, care îi venea până în călcâie, ieși înainte. Cu tot întunericul, se vedea bine că era un negru.

Piquepuce schimbă cu el câteva cuvinte scurte și îi puse doi ludovici în palmă. Negrul își scoase numaidecât lungă lui redingotă, pe care o îmbrăcă de-a-ndoaselea, în așa fel ca spatele hainei să-i vie în față.

— Jos hainele de pe voi! porunci Piquepuce. Și să fie bine căptușit! Va face figura cu ursul ca un băiat de ispravă.

Între redingotă și trupul negrului fură îndesate trei sau patru vestoane și jachete, astfel că el apăru în umbră gras cât un butoi.

— Voi, ceilalți, la picioare! porunci din nou Piquepuce. Pregătiți-vă sforile. O am și eu pe a mea și vă voi da o mină de ajutor! învârtește cârligul,

Cocotte, și fiți cu băgare de seamă la manevră! Chiar de-ar avea și un tun pictorul, răspund de reușită. Gate? Și acum, înainte! Prezența-i ursul!

Gocotte învârti, și zăvorul sări din lăcaș.

În clipa în care ușa fu deschisă, Reynier se afla în picioare, la trei pași de prag, cu câte un pistol în fiecare mână. Intenția lui hotărâtă era să tragă, nu numai ca să se apere, ci ca să scoale toți vecinii cât ai bate din palme și să capete ajutor. Bun sau rău, era singurul mijloc de apărare. Reynier nu-avea de ales.

Totuși, cele două pistoale rămaseră mute, fiindcă prima sa privire căută în zadar dușmanul pe care trebuia să-l ochească. Ceva ciudat și totodată caraghios îi apărură în fața ochilor. Matahala amintea de teribila naivitate a anticelor șiretlicuri de război, și numai un om înnebunit de spaimă putea să atace uriașul manechin care astupă la început toată intrarea. Dar Reynier era cutezanța însăși. El așteptă.

Manechinul se prezenta cu spatele și mergea de-a-nda-ratelea. Brațele sale, încrucișate pe burta care nu se vedea, erau ținute ascunse de namilă, părul lung, dar creț, îi cădea până la gulerul redingotei, lăsând să se întrezărească numai o linie neagră, care trebuia să fie ceafa. De la ceafă până la glezne, redingota cădea drept, și pulpanele ei măturau pardoseala. Acest colos înainta cu pași mărunți, mereu de-a-ndaratelelea, fără să dea impresia că vrea să se întoarcă.

Irène îl privea îngrozită. Reynier, convins că matahala era o pavăză vie, menită să acopere atacul adevăraților dușmani, pândea la dreapta și la stânga, căutând să străpungă cu o privire ageră întunecimea

palierului.

Nimic nu mișca, iar colosul înainta fără șovăire.

XXVII

CABINETUL DE TOALETĂ

Aceasta era o veche stratagemă, de care se serveau bandiții de prin munții Apenini ca să poată intra în casele bine apărate.

De cele mai multe ori, Compare Orso, cumătrul urs, cum botezaseră briganzii italieni mașina lor de asediu, era un manechin adevărat, menit să primească gloanțele, dar nu întotdeauna se putea avea la îndemână un asemenea obiect, și se întâmpla adeseori ca rolul Cumătrului Urs să fie încredințat unuia dintre bandiți în carne și oase, pe care îl burdușeau cu țoale ca pe o saltea și care, împins înaintea atacatorilor, făcea oficiul pavezei antice.

Meseria de urs este în realitate mai puțin periculoasă decât se pare. În majoritatea cazurilor nu se trage în urs, a cărui apariție are numai darul de a crea confuzie și învâlmășeală printre cei asediați, dacă ursul este o simplă marionetă. Dar dacă ursul este un tâlhar adevărat și care își cunoaște rolul, se pot obține prin el mai multe înlesniri.

Dacă cititorul a fost atent la rândurile care încheiau ultimul nostru capitol, el a înțeles desigur că, în aparență, ursul era un om. care se prezenta cu spatele, având brațele încrucișate pe burtă. Ca să atace, el ar fi trebuit să se întoarcă cu fața.

Aici se află partea principală a „figurii”, ca să vorbim pe limba domnului Piquepuce.

În realitate, ursul merge simplu înainte, ca oricare

din noi. Numai haina îi e întoarsă. Și nu e decât un vlăjgan solid, purtând în față partea din spate a redingotei și ținându-și brațele încrucișate la spate.

Apariția lui produce, fără îndoială, o șovăire. Se vede limpede că este un șiretlic. În astfel de situații, mintea iscodește. Se caută ocolirea capcanei. Nu mai supraveghezi manechinul, ci ceea ce se află în jurul său, în spatele lui...

Dar, deodată, brațele se desfac și amenință. Strania creatură poate lupta de-andăratelea. Mâiniile sale sunt puse în mișcare pe dos... Și nu mai ai timp să parezi lovitura. Ursul a lovit mai repede ca gândul. Este ca o mină care a făcut explozie; spărtura e făcută; atacanții nu mai au decât să se repeadă la asalt.

Vocea Irènei fu aceea care rupse tăcerea. Ea zise pe un ton de adâncă uluire:

— Fii atent! I-am văzut ochii lucind prin păr!

Reynier zărise și el două scânteieri printre șuvițele de lină încrețită. El ținti, dar degetul său nu mai avu timpul, să apese pe trăgaci. O lovitură îi zbură pistolul din mină și două brațe solide i se încolăciră în jurul gâtului. În același timp, smocurile de lână, date înapoi printr-o mișcare bruscă a capului, demască presupusa ceafă, care nu era decât fața neagră a „Bălanului”. Ceata de bandiți năvăli prin ușa deschisă.

— Picioarele! ordonă căpitanul Piquepuce. Într-o clipă, Reynier fu redus la neputința cea mai absolută.

Cocotte, lăcătușul, care purta un costum de fante de mahala, o susținu galant pe Irène, care se clătina”

și o conduse la fotoliul Voltaire al doamnei Canada.

— Tot respectul pentru sexul frumos — grăi el. Ce pisicuță drăguță! Fii liniștită, inimioare, nu-ți vom face neplăceri.

Negrul își arăta colții de lup într-un zâmbet de triumf:

— Pe cinstea mea — zise Piquepuce, ridicând din umeri — nu trebuiau luate atâtea măsuri. Era numai o întâlnire de îndrăgostiți. Căutați să vedeți unde s-a fofilat tăticu.

Similor începuse să scotocească peste tot prin cameră și-și umplea buzunarele. Nu aruncase nici măcar o privire asupra leagănului lui Saladin, care, trebuie să o spunem, sforăia fără istov.

— O pereche de prieteni să stea pe scări — mai zise Piquepuce — pentru cazul că bărbatul și femeia Canada s-ar întoarce de la plimbare. Să păzească bine!

El se uită pe sub pat, după ce pipăise cuvertura de ia un capăt la altul al patului.

— Despre tata Vincent, nici urmă! bombăni apoi. Am fi niște neghiobi să-l lăsăm să cadă în mâna brigăzii lui Roblot. Scormoniți peste tot!

Bălanul și un alt bandit spătos îl păzeau pe Reynier, care nu se mai mișca și încerca să ocolească privirea Irènei, ca și cum i-ar fi fost rușine de înfrângerea suferită.

Irène, nemișcată și amuțită, stătea acolo unde o așezase Cocotte. Ochii ei erau pironiți în pământ. Ai fi zis că excesul de durere o făcuse nesimțitoare; dar nu era așa. Sub masca de nepăsare deznădăjduită, ea își

păstra tot sângele rece și asculta cu atenția încordată zgomotele care veneau din încăperea unde se afla închis Vincent Carpentier.

Aceste zgomote, care -nu-și schimbaseră natura, scăpau de sub perceperea asediatorilor, din cauza propriei lor gălăgii, dar Irène le urmărea, le explica și înțelegea semnificația lor precisă! Pentru ea era limpede că Vincent lucra la evadarea sa. Nu mai avea nevoie acum să simuleze oboseala, dar adineaori se arătase doborât de ea tocmai ca să fie închis în cabinet și să-și poată câștiga libertatea de mișcare.

Înfățișarea lui răvășită și abătută îi înșelase pe soții Canada; ea nu ar fi trebuit să o înșele însă pe Irène. Fata își reproșa egoismul dragostei ei. Dorința de a se afla singură cu Reynier ca să obțină iertarea lui o stă-pânise adineaori în așa măsură, că nu mai existase altceva pentru ea. Desigur că nu uitase primejdia în care se afla tatăl ei, dar o clipă această primejdie se depăr-, tase și se retrăsese, în mintea sa, printre lucrurile care pot fi lăsate pe a doua zi. Își zisese: îl va lua somnul. Dar acum își dădea seama de viclenia lui Vincent Carpentier, la care patima era mai puternică chiar decât istovirea. Irène ghicea fiecare efortare a lui; ea îi urmărea cazna; îl vedea prin lemnul ușii în luptă cu implacabila tortură a ideii sale fixe. Cuvintele pronunțate de Vincent, . care păreau a fi ale unui dement, îi reveneau în memorie cu o semnificație precisă, care îi scăpase mai înainte. Vincent spusese de douăzeci, de o sută de ori poate: „în noaptea asta am treabă!” Irène știa despre ce treabă vorbea tatăl ei. Era sigură: tatăl ei se trudea să

iasă ca să se ducă la tezaur,

Înălțimea ferestrei deasupra nivelului grădinii nu avea importanță pentru el. În starea lui mintală, nimeni nu mai cântărește piedicile. Nebunii au întotdeauna aripi, începuse cu cerceveaua ferestrei, luând mai întâi multe precauțiuni ca să înăbușe zgomotul lucrării sale. Nimic nu e mai îndemânatic și mai prudent ca mania. Dar cerceveaua rezistase, iar lipsa de unelte îngreuneî efortul lui, treaba se prelungise.

Trebuie să vă reamintim că această fereastră a cabinetului era condamnată.

Poate că Vincent binecuvânta în acest moment târaboii care se făcea- în camera soților Canada și care îi permitea să lucreze mai liber. În orice caz, profita de această situație. Acum el scutura mai tare cadrul ferestrei, . și numai învâlmășeala din cameră putea să abată atenția Fracurilor Negre,.

Totuși, ce era de făcut? Irène își simțea inima încleștată de o dureroasă nehotărâre. Din ce parte se arăta primejdia mai amenințătoare pentru tatăl ei? Dorința înfrigurată ce-l împingea să iasă afară putea fi oare mai mortală decât pumnalul bandiților?

Tocmai când, .cu inima strânsă, Irène își punea aceste întrebări, prin ușa cabinetului răzbătu un adevărat vacarm. Cerceveaua ferestrei fusese smulsă din țâțâni.

Eoynier tresări și înălță capul. Ochii lui întâlneau privirea Irènei, în care se citea groaza. S-ar fi zis că tânărul pictor simțea o amară ușurare văzând această spaimă.

În cameră, toată lumea tăcu și nimic nu mai mișcă, Fracurile Negre ascultau cu atenție, ,

Timp de o jumătate de minut se făcu liniște și în cabinet. Apoi se auzi o ușoară frecare,

— Bătrânul este acolo — zise Piquepuce, și arătă cu degetul spre ușă. Ne-a simțit și încearcă s-o șteargă.

Noi știm că Piquepuce nu se înșela decât pe jumătate.

— Deschideți — propuse Similor, ca și cum ar mai fi fost încă nevoie să se caute motive. Dulapul micuțului meu este dincolo, și am dreptul să-i iau lenjeria.

Cârligul lui Cocotte fu introdus în încuietoarea cabinetului; aceasta cedă de la prima încercare.

— Aveți milă! strigă Irène, împreunându-și mâinile. Nu-l ucideți! Bietul de el și-a pierdut mintea.

CoCotte împinse ușa cu piciorul,

— Binevoiți să intrați — zise el către ceilalți. Apoi, întorcându-se Spre Irène, adăugă: Să-l omorâm? Dar drept cine ne iei dumneata, inimă scumpă?

Piquepuce, om precaut, îl apucă pe Similor de umeri și îl împinse în încăpere.” ca pe un balon de încercare, în pofida împotrivirii acestuia.

Fu în zadar. Cabinetul era gol. Fereastra desfăcută arăta pe unde își luase Vinceht tălpășița.

— A zburat! strigă Similor. Dar pun rămașag că pasărea nu va ajunge până jos fără să-și frângă gâtul.

— Unde Robiot îl va culege! bombăni căpitanul. Piquepuce. Încalecă pe țeava, omule! O sută de franci dacă pul mâna pe el înaintea lui Robiot»

Similor scoase capul pe fereastră.

— Nu-l mai .văd — zise.el — țeava se clatină” și nu e momentul, tocmai acum când am venit să-mi iau copilul, să primejduiesc în mod nechibzuit viața tatălui său.

— După el, Bălanule! urlă Piquepuce. Iată-l pe bătrân, a pus piciorul pe zidul din față! Zece ludovici, douăzeci de ludovici cui îl prinde!.

Negrul se apropie și încercă țeava de plumb, dar se dădu înapoi, scuturându-și lâna de pe cap.

— Robiot și ai lui sunt acolo jos, în grădină! strigă Iar Piquepuce, cu desperare. Scârba asta de Robiot arc întotdeauna noroc!... Uite, Robiot l-a văzut S Mii de draci! Mai bine îl dobor cu un glonte pe bătrânul zidar dccit să i-l las lui Robiot, care se va îmbogăți dintr-o dată! Unde sunt pistoalele pictorului?

Toate Fracurile Negre se aflau acum îngrămădite în cabinetul de toaletă. Reynier se strecură până la Irenc și îi întinse mâinile în tăcere. Tânăra fată i le dezlegă eu bieteles ei mâini tremurânde.

— Fugi — zise ea, arătându-i ușa. Eu nu pot, Sunt zdrobită trupește, sufletește. Te rog, fugi și nu te teme pentru mine, nu-mi vor face nici un rău.

— Nu pe acolo — zise Reynier, scuturându-și mâinile scăpate din strânsoare. Pe unde a trecut tatăl tău, pe acolo voi trece și eu, Nu știu dacă am să-l pot scăpa, dar mă va avea lingă el în ceasul morții î

Atinse cu o sărutare. fruntea Irènei și se repezi spre cabinet. 5

În acel moment, Similor îi dădea lui Piquepuce un pistol în mânâ, zicând:

— Orice împuşcătură se poate motiva după cartier. Când e o cazarmă pe aproape, cetăţenii spun: o sentinelă şi-a zburat creierii, fiindcă era, persecutat de sergent. În

faţa Sorbonei, sunt studenţii care dau foc unui punch. În jurul fabricilor, este contramaistrul care...

Fu îmbrâncit la o parte de Reynier, care dădu buzna în-cămaruţă. Tânărul pictor trecu printre bandiţi ca o nălucă şi ajunse la fereastră tocmai în clipa când Piquepuce striga, ridicând pistolul:

— Asta îi va scula pe toţi de la «Drumul mare» şi de prin împrejurimi. Uite-l, s-a oprit. Era o vreme când nimeream ţinta de la o distanţă ca asta fără să dau greş.

Pistolul îi sări din mână, iar el căzu în genunchi, zdrobit ele un pumn furios.

Reynier se servi de el ca de o treaptă pentru a încăleca fereastra şi, agăţându-se de conductă, se lăsă să alunece în jos, în direcţia apucată de Vincnt Carpentier.

Piquepuce se ridică ameţit, în râsetele trupei sale.

— Ticăloşilor!" strigă el. Anume,aţi făcut asta, ca să-l lăsaţi să treacă! Sunteţi pizmaşi pe mine! în loc de unul, Roblot va avea doi! Vă priveşte: dacă nu puneţi mina pe ei, vă tai pe toţi ca pe nişte lemne!

— Din vina lui Similor! făcu Cocotte pe un ton plân-găreţ.

Şi ceilalţi repetară: — Similor e de vină!

Piquepuce se aplecase din nou peste fereastră.

— Iată-i că s-au încăierat i zise el cu o mare mirare.

— Cine? întrebare câteva glasuri.

— Arhitectul și așa-zisul ginere. Dar bătrânul lovește serios! Putem să punem, din nou mina pe ei. Cocotte, la jumătate din oameni, treci de zidul Perilor și cotește după casă; eu voi face la fel prin strada Celor care pleacă... Înainte, marș!

Toată lumea reintră val vârtej în camera lui Canada, care era acum goală. În timpul acestei învâlmășeli, Irène dispăruse.

După ce zgomotul coborârii gălăgioase încetă să se mai audă pe scări, capul îngrijorat al lui Echalog apără din

umbra palierului. Ascultă, trase cu ochiul, apoi intră. Tulburarea îi era mare, dar cu totul străină de scena al

cărei teatru fusese locuința lui. Se apropie de albia în care micul Saladin dormea cu un somn liniștit și se așază

În genunchi. .

— Dintre toate măgăriile tatălui tău — zise el pe un ton solemn — asta este cea mai grosolană S Știu bine că a fost numai un pretext; clar ca să mă acuze, pe mine și pe Leocadie, că te-am crescut prost, că ți-am rupt oasele, este o josnicie. Și poftim de vezi dacă ți-a dat măcar o mângâiere pe frunte! Toate astea i se trec ia. socoteală. Când vei fi mare, ți se va depăna bob cu bob tot ce a făcut fiecare pentru fericirea ta, și ți se va spune: alege acum între noi I

XXVIII

ÎN CABINETUL DE TOALETĂ

Nu trebuie să credem că mama Canada procedase

fără chibzuință atunci când îl băgase pe Vin cent Carpen tior în mica încăpere, pe care acesta o râvnise atât de mult. Planul bunei femei nu era prea complicat; ea încerca să câștige timp până se va face ziuă, când cercul diabolic în centrul căruia protejații ei erau ținuti de către Fracurile Negre se va împrăstia.

Părerile mamei Canada în privința puterii Fracurilor Negre puteau fi puțin cam îneîlcite, romanțioase și pline de acea exagerare populară care imprimă chiar adevărului o nuanță fantastică; clar în afară de slăbiciunea sa pentru elementul miraculos parizian, care reprezintă melodrama intrată în mitologie, trebuie să mărturisim că avea în față motive întemeiate să se teamă. Căci mai văzuse odată Fracurile Negre la lucru; simțise cândva în beregată răceala lamei de cuțit a asociației.

Acolo, departe, în oazele africane, toate animalele se înfi oară auzind glasul leului, pentru că leul este cel mai puternic dintre animale. Dar de adevărată vitejie dă dovadă numai omul, care luptă chiar și în stare de slăbiciune. -

Mama Canada, amestecând legenda cu istoria, credea că ceea ce numea ea Măine va fi ziuă avea o putere supranaturală; totuși, la nevoie, nu se clădea înapoi în fața acestei sperietori a viselor sale. Avea în ea acea fărâmbă de cavalerism ce se mai găsește încă în popor, mai rar, este adevărat, dar pe care zadarnic l-ai căuta în altă parte. Ea mergea la luptă ca acei viteji din vremurile poetice, care își loveau bucuroși fierul de lance împotriva platoșelor vrăjite. Această

primejdie, care trecea marginile credibilului, o atrăgea. În fond, ea mai apucase odată monstrul de coarne, și monstrul nu o sfâșiase.

Scopul ei era să apuce ziua. Atâta vreme cât ținea noaptea, nu avea nici o speranță, nici în poliția pe care o ura, disprețuind-o totodată, nici în celălalt mijloc de salvare care ar putea fi numit comunitatea și al cărui element principal este ajutorul solid pe care vecinii și-l acordă între ei, chiar fără să vrea sau să știe, ci numai prin simplul fapt că s-au strâns la fața locului.

Îmblânzitoarea știa că strategia Fracurilor Negre plasează cohortele-i misterioase între victimele alese și civilizația ambiantă. Ea văzuse această bandă stranie acționând chiar în centrul vieții pariziene, acolo unde atâtea priviri sunt neîncetat atente și unde există atâtea posibilități de ajutorare.

Aici, în acest cartier periferic și pierdut, lipsit de orice supraveghere administrativă, Fracurile Negre puteau să lucreze în voie. Câmpul de bătaie era în stăpânirea lor.

Dar a apuca să se facă ziua, vă spun, era o dorință greu de realizat. Ccea ce socotea doamna Canada să facă, odată ziua venită, ca să consolideze victoria, mă prind că nu știa nici ea. Fiecare ceas cu greutatea lui!

În acest ținut dușmănos, camera sa din pavilionul Gaillaud era singurul adăpost pe care îl putea oferi protejaților ei. Ca să mărească, oricât de puțin, slaba securitate a acestui adăpost, cel mai bun lucru era să vegheze dinafară ușii încuiate.

Mama Canada, împărțindu-și forțele, îl trimisese

pe Echalog ca cercetaș, iar ea se plasase în așa fel, ca să poată supraveghea cârciumă «La dramul mare», care era un soi de cartier general al Cavalerilor Tezaurului.

Chiar de la început, atenția îi fusese atrasă de zarva din jurul circiumei, ale cărei ferestre erau închise. Șefii erau acolo.

Dacă doamna Canada se temea de ceva, aceasta nu era desigur bănuiala că Vincent Carpentier, istovit cum îl știa, ar fi putut să fugă pe fereastră. Când luase în primire locuința, ea găsisese fereastra cabinetului bine bătută în cuie și astupată în plus de trecerea conductei.

Fereastra făcuse chiar obiectul unei discuții de familie între soții Canada. Albia lui Saladin urma să fie instalată în cabinetul de toaletă; dar Echalog se opusese, obiectând lipsa de aer, și Saladin rămăsese în continuare oaspetele camerei conjugale, așteptând ca tâmplarul să vină să desfacă fereastra.

De aceea, primele eforturi ale lui Vincent Carpentier de a scoate cuiele groase și solide care țintuiau cerceve-lele în zid nu preziceau un succes rapid. Oricare altul s-ar fi lăsat descurajat de greutatea unei asemenea munci, care trebuia făcută și fără zgomot. Cuiele, enorme, fuseseră bătute adânc și capetele lor intrate în lemnărie nu puteau fi apucate în nici un fel. Iar Vincent, afară de briceag, nu avea nici o altă unealtă.

Dar există ceva și mai tare decât fierul unei unelte — este voința omului. După ce Vincent trecuse pragul cămăruței ce-i fusese atribuită ca loc de odihnă

pentru oboseala lui, i se luase de pe inimă o greutate apăsătoare. Aici se simțea liber, fiindcă ochii copiilor nu mai erau ațintiți asupra lui. Înainte de a fi fost închis acolo, adevărații lui dușmani nu mai erau cei care îi amenințau viața. El se temea acum tocmai de cei care se puneau cle-a curmezișul mișcărilor sale, sub motivul că-l salvează.

Dincolo de aparenta apatie care îl făcea să-și lase capul în jos, în el era o furtună de patimi. Ideea lui fixă, atârnată cu o violență nemaipomenită, se zbătea în el ca demonul care îi chinuia pe posedatii de altădată, în vinele sale clocotea aur Mchid. În fața ochilor săi, te-zaurul strălucea și dansa cu scânteieri amețitoare. Febra lui, înăbușită dar adâncă, îi pătrundea până în fibrele cele mai ascunse ale ființei. Creierul său, îmbătat de aur, delira la rece. Vincent se scâldea cu o dureroasă voluptate în acest ocean al milioanei, în care ar fi dorit să se cufunde și să moară înecat. În jurul lui, noaptea avea culoarea aurului; era plină de tainice, de gingașe armonii.

La început nu se grăbise. Fereastra care se afla în cabinet, la îndemâna lui, îi era de ajuns ca să poată fi liniștit. Gândea: „Am toată vremea; odată ajuns în stradă, voi alerga mai iute ca o trăsură în galop”.

Aducându-și aminte cele povestite de mama Canada, își zise: „Colonelul a mințit, el minte întotdeauna. Cum ar fi cu puțință să încapă tot acest tezaur într-o cutioară? Sunt numai povești, bune ca să-i prostească pe oameni”.

Dar se întrerupse, ca să se întrebe: „Și dacă totuși a murit? Și dacă toate acestea sunt mai presus de

natură? Ce nu se poate face cu mii de milioane?”

Reveria asta îl mângâia. Adăugă: „Dacă aş putea găsi acea cutioară în care încap toate aceste bogății concentrate!... Ba nu! făcu el cu un fel de mânie împotriva lui însuși. Mă las dus de zborul imaginației. Nu-i înțelept; să rămânem mai bine în cadrul realității. Un tezaur este un tezaur, nu-l iubesc decât așa: un munte de bogății a căror greutate te copleșește, o mare în care te scalzi,..

Atinse ușor cerceveaua. Lemnul, aspru la pipăit, i se păru ros de carii. Cu o bucurie trufașă se apucă de lucru, gândind: „E o bună bucată de vreme de când n-am mai lucrat în meseria mea, dar n-are a face, nu va fi prea greu i”

Primul cui, când fusese bătut, se îndoise sub lovitura ciocanului, oprindu-se în scoaba cercevelei; el nu rezistă; Vincent, care era, după cum știm, un lucrător foarte îndemânatic, îl trase cu ușurință. Dar cel de-al doilea era bătut atât de adânc, încât floarea lui intrase” aproape cu totul în lemn. Era cu neputință deci să fie scos, căci nu avea de ce să-l apuce.

În acel moment, Reynier și Irène rămăseseră singuri de cealaltă parte a ușii. Murmurul convorbirii lor intime de-abia ajungea la urechile lui Vincent, ocupat acum cu scobitul lemnului în jurul cuiului. În el nu mocnea nici un fel de mânie.

Cele două glasuri care vorbeau în șoaptă îi răscoleau gândurile, care se învârteau mereu în același cerc. Își zicea, zâmbind cu orgoliu: „Nu trebuie decât să vreau, ca să le pot oferi luxul, strălucirea, puterea, faima chiar, în fine, tot ce se

poate cumpăra. Căci totul se cumpără! Reynier ar deveni un frumos și important senior, iar o ducesă mai frumoasă decât Irène nici că s-ar pomeni”.

Se opri din lucru. În acest spațiu strimt, lipsit de aer, nădușeala îi curgea șiroaie pe frunte. În euforia monologului său se strecură o notă de ironie. „Ei stau acolo —gândea Vincent, depănând veșnicul refren al logodnicilor. Irène, sunt sigur, nici n-are nevoie să~i mai explice cum a fost vrăjită de acest mizerabil de Mora. Reynier nu vrea altceva decât să creadă în dragostea sa. Ei mă condamnă, mă privesc ca pe un nebun, fiindcă am altă manie decât a lor. Foarte bine, au dreptate. Înțelepciunea este dragoste și apă rece. Mă gândisem la început să iau pentru ei un. milion, un biet milion, oare era prea mult? Da, era prea mult, sau nu era destul. Cu bani ca aceștia întră nenorocirea în casă. Ei ard,ucid!”

Se întrerupse, ca să adauge cu o energie întunecată: „Numai eu, eu singur pot să mă ating de acest secret al diavolului. Este al meu, m-am făcut diavol ca să devin Stăpânul. Ce are a face dacă mă lovește trăsnetul? Sunt bătrân, am suferit, nu mai sper în nimic”.

Cuțitul său mușcă din nou lemnul, cu mai multă vigoare. Scobitura era acum destul de adâncă, dar cuiul, neobișnuit de lung și de gros, părea mai solid ca niciodată.

După cinci, minute, Vincent își șterse fruntea, lăsând să~i scape primele semne de nerăbdare.

„Am să mă las oare învins de o bucățică de fier? bombăni cu un început de enervare care părea că îl

miră și pe el. Haide.! Trebuie să fiu calm! Să nu mă las pradă unor dorinți nestăpânite. Asta ar atrage atenția copiilor, care ar încerca să mă oprească. Și vai de cel care mi s-ar pune de-a curmezișul în noaptea asta!”

Aceste ultime cuvinte le rosti în gând. Ele făcură să-i năvălească sângele la tâmpile. Repetă: „Fii calm! Fii calm!” Dar mâinile îi tremurau. Lama briceagului, înfiptă prea. adânc în lemn, se rupse de la miner.

Vincent se ridică furios și blestemă: „Am ghinion! zise el. Știam că vor fi mii de piedici. Tezaurul este o zână, tezaurul se apără. Dar îl voi avea! îl voi avea chiar în noaptea asta! „

Înfășură batista în jurul cuiului și trase cu toată puterea. Simți că îl dor vinele capului, dar cuiul nu cedă.

Criza se apropia, în acest timp, neașteptată și violentă, cu atât mai mult cu cât bolnavul făcea eforturi să o înlăture. Se agăță de ceea ce numea el sângele lui rece; credea că e stăpân pe sine, dar în creierul său zdruncinat totul clocotea.

Mâinile lui pipăiau în jur, pe podeaua prăfuită a cabinetului, căutând o nouă unealtă. Soții Canada trebuie că-și spărgeau singuri lemnele. Dacă Vincent ar găsi toporișca, ar face țândări cerceveaua. Dar pe podea nu era nimic altceva decât restul de cărbune și praf. Vincent începu să se învâртеască prin cămăruță ca un tigru în cușcă. Nu era loc să faci acolo mai mult de trei pași.

La un moment dat se opri,și își lipi urechea de încuietoarea ușii. Vorbea Reynier. I se păru că aude

cuvântid de „nebun”.

„Vorbesc despre mine — își zise Vincent. Îmi dau seama că nu mă mai iubesc, nici unul nici celălalt. Parcă poți să iubești un nebun! Și ei mă cred nebun. Aș putea foarte bine să dărâm ușa cu o lovitură de picior, dar ei s-ar pune amândoi împotriva mea. Sunt oare destul de puternic ca să pot trece peste ei? N-aș putea să lovesc tare, mi-ar fi frică să nu omor pe careva.”

Se dădu înapoi, ca și cum s-ar fi speriat de propriul său delir. Încăperea era atât de mică, încât această mișcare îl aduse lângă geamul pe care îl atinse cu spatele, producând primul zăngănit auzit de cei doi logodnici în camera lui Canada.

Noi nu am uitat că, în același timp, un alt zgomot ajunsese la urechile Irènei și ale lui Reynier: apropierea Fracurilor Negre asediatoare.

În clipa când Reynier se dusesse să se uite afară pe fereastră, Vincent stătea tăcut în vizuina lui, supărat că, a dat în mod imprudent semn de viață și că a dezvăluit poate planul său de evadare, dar totodată și fericit de

descoperirea pe care întâmplarea i-o adusesse în față. Pentru un om de meserie, și, el era un asemenea om, cerceveaua, în urma atingerii, sunase a doagă.

„De afară — gândi el — chiar și un copil n-ar avea decât să o împingă puțin ca să intre.”

De îndată ce Reynier, liniștit în urma cercetării, părăsise fereastra camerei lui Canada, Vincent căută minerul de care trebuia să tragă pentru a smulge fereastra din țățâni.

Judecata lui era simplă. .Nu mai era cazul să lucreze pe tăcute și să-și înăbușe eforturile; trebuia să lucreze repede, asta-i tot. Văzuse poziția conductei și sprijinul pe care putea să i-l dea ea să coboare în grădină. De acum încolo, zgomotul avea mai puțină importanță, cu condiția să fugă imediat după ce ceilalți ar fi prins de veste.

Vincent se afla în acea stare de exaltare mintală în care maniacul simte că are aripi în loc de brațe; i se părea că va putea să alunece în jos de-a lungul conductei așa cum alunecă din vârful stâlpului nenumărații campioni ai întrecerilor populare.

Dar fereastra nu mai avea mâner, și degetele lui pi-păiră cu înfrigurare lemnul fără să poată apuca ceva.

Un răcnet i se opri în gât. Această întâmplare nenoro- . cită îi închidea din nou porțița deschisă a celulei sale, mai cu seamă că în delirul lui, care creștea neîncetat, își închipuise că nu mai avea decât un pas de făcut, o mână de întins, ca să atingă tezaurul.

Tezaurul era acolo, îl vedea. „Fii calm! Fii calm!” își spunea cu năduf. Inima îi bătea cu putere în piept, și în fața ochilor îi jucau prelungi licăriri orbitoare.

Cei din camera soților Canada nu mai vorbeau, dar se auzea acum un fel de râcăială. Vincent abia dacă putea să prindă acest zgomot, care era foarte slab; totuși, inima i se opri în piept.

Își amintea de mari chinuri și de groaznice încercări, iar cea mai dureroasă dintre toate era, fără îndoială, amintirea acelei nopți când, sub stăpânirea

aceleiași pasiuni de astăzi, sărise peste zidul palatului Bozzo ca să dea asalt tezaurului. Fiecare din torturile suferite în acea noapte lăsase în ființa lui cicatrice de neșters, încă dureroase, și care, la cea mai mică atingere, făceau să i se redeștepte spaima, mortală și totodată voluptoasă, din inima sa. Căci dacă văzuse de aproape supliciul, în acea noapte el văzuse de aproape și tezaurul. Iar tezaurul îi vorbise mai tare decât supliciul.

Printre cicatricile sale era una care dăinuia ca o rană proaspătă, anume ura acerbă ce-l sugruma în timp ce contele Julian forța încuietoarea de la camera tezaurului. El, Vincent, era întins, inert, pe podea, cu mârnilor și picioarele legate, în timp ce rivalul lui, paricidul, forța ultimul obstacol ce-l despărțea de tezaur. De multe ori, adormit sau în stare de veghe, Vincent auzise mișcarea înceată a fierului care pipăia și încerca interiorul încuietorii. Și simțise, da, simțise în jurul pumnilor săi striviți de sfori efortarea tremurândă a bătrânului condamnat, care încerca să-i dezlege mâinile ca să facă din el un apărător.

Acum, de asemenea, ceea ce făcea să-i înghețe singele în vine era aceeași senzație zgândărită dintr-o dată. Auzea cum lucrează fierul în broască, și rana amintirii sale zvâcnea dureros. La început crezu în reparația îndărătnică a acelei senzații iluzorii, dar, trăgând mai atent cu urechea, își dădu seama de realitatea zgomotului. Era de altfel un scrâșnet asupra căruia nu te puteai înșela când l-ai auzit o dată. Îl recunoști dintr-o mie. Cheia are alt glas, mai limpede și mai ferm. Ea caută, încearcă și deschide.

Noi știm că Vincent nu se înșela. Într-adevăr, la ușa dinspre palier cineva lucra cu gura de lup, și Cocotte era cel care mânua instrumentul: virtuos, aproape tot atât de abil ca și contele Julian atunci.

În clipa următoare se produse năvala Fracurilor Negre. Vincent nu știa încă nimic despre șiretlicul din războaiele vechi, întrebuințat acum, dar profită de tăraboii iscat în camera lui Canada, ca să spargă cu cotul unul din ochiurile ferestrei. În felul acesta, el avea de unde să apuce, și printr-o zgâlțâire a cercevelei uzate, care deabia se mai ținea, făcu să cadă înăuntru întreaga fereastră.

Vincent sări peste marginea ferestrei și îmbrățișa conducta, pentru a-și începe numaidecât călătoria salvatoare.

XXIX

COBORÎREA

Pe Vincent, totul îl favoriza. Febra îi reda puterile de altădată și învăluia ca o pânză primejdiile acțiunii sale. Nu vedea decât țelul urmărit și își zicea, repetând refrenul maniei lui: „Fii calm! îmi voi îndeplini treaba în această noapte. Este ora cea de pe urmă și suprema sforțare. Fii calm!”

Drumul însă era departe de a fi atât de ușor precum și-l închipuise. Conducta vibra sub greutatea lui, fiind slab fixată în perete prin niște cârlige roase de rugină, și el crezu de câteva ori că legăturile se vor rupe. Atunci cântărea în liniște efectele probabile ale căderii sale, gân-dind: „Sunt rezistent la lovituri. După toate câte am suferit eu, altul ar fi murit de zece ori. Căzând, nu voi muri din asta. Există lucruri

miraculoase: nu pot să mor când am un asemenea secret în mine. Dacă nu voi fi decât rănit, nu-i nimic. Mă voi târâ, la nevoie, chiar în mâini și pe genunchi. Târnăcopul meu se află acolo. Știu unde să lovesc ca să spintec zidul dintr-o singură izbitură...”

Ridică brusc capul în sus, fiindcă se auzea un glas deasupra lui, la geamul pe care tocmai îl părăsise.

—A zburat! spunea Similor aplecat în afară. Dar pun rămășag că pasărea nu va ajunge până jos fără să-și frângă gâtul!

Vincent atingea în acel moment colțul pavilionului Gaillaud. În acest loc, conducta, schimbându-și poziția oblică, cobora vertical spre pământ, pe lângă colț, Țeava întâlnca, la nivelul primului etaj, zidul de împrejmuire al proprietății de alături, un teren transformat în șantier, care se învecina de o parte cu drumul Celor care pleacă și de cealaltă parte cu strada Perilor.

Chiar spre partea aceasta dispăruse pentru, o clipă Vincent din ochii celor care se aflau, la fereastra cabinetului, într-adevăr, el se lăsase să alunece dintr-o mișcare până la zid. După ce puse piciorul pe zid, începu să se uite primprejur, căutând drumul, care aici nu-i mai era cu-noscut.

După cum se întâmplă adeseori spre sfârșitul nopților pariziene, la apropierea caldelor dimineți de vară, cerul atât de senin, pe care mai înainte luna plutea în toată splendoarea ei, se acoperise de nori groși și grei ce nu mai lăsau să se vadă nici un colțișor de firmament. La această oră, când zorile stăteau să mijească, întunericul se accentua pentru câteva clipe..

Coborârca era mai lesnicioasă spre șantier, unde numeroase bucăți de lemn sprijinite de zid puteau su-i servească de scară, dar exista o rațiune majoră pentru care Vincent nu apucă această cale. Își lăsase târnăcopul într-o tufă de flori, nu departe de poarta de intrare a pavilio-nului. Pentru el era o armă, dar și o salvare. Își dorea târnăcopul așa cum Richard al III-lea dădea totul pentru un cal.

Se aplecă deci spre grădină. Tocmai atunci Piqucpu.ce, care-l înlocuise pe Similor la fereastră, îl văzu și promise douăzeci de ludovici celui care va încerca să-l prindă.

Vincent se interesa prea puțin de ceea ce se întâmplă deasupra lui. Atenția sa era atrasă de o masă întunecată și ușor mișcătoare care se zărea la colțul grădinii, chiar lângă zid. În centrul acestei mase i se părea că o lumină roșie se aprindea și se stingea rând pe rând.

De la fereastra de sus se auziră aceste cuvinte, rostite cu invidie de Piquepuce:

— Roblot și ai lui sunt acolo jos, în grădină...

Aceste cuvinte îl opriră pe Vincent tocmai în clipa când măsura înălțimea de la care trebuia să sară.

În același moment se auziră dinspre colțul în care se afla masa întunecată aceste alts cuvinte, pronunțate cu o mânie reținută:

— Stinge-ți pipa, Maiou, că te zdrobesc! Vincent Carpentier se dădu înapoi. Un zgomot destul

de puternic îl făcu să-și ridice din nou ochii spre fereastră, desigur fără să-și închipuie că de acolo un pistol îl luase la ochi. Pe fațada înnegrită a

pavilionului Gaillaud văzu un obiect care se lăsa în jos, urmând linia conductei.

Vincent simțea că prin vine îi curge foc; pulsul trăda o stare acută de febră, dar mișcările lui păstrau o remarcabilă precizie și, ceea ce se întâmplă adesea în astfel de situații, nebunia lui se comporta cu un neclintit sânge rece. Ignorarea oricărei primejdii poate să dea o aparență liniștită chiar și pornirilor violente.

Noțiunea de primejdie era inexistentă pentru Vincent. El înainta spre țelul său fără să șovăie sau să se întoarcă, întocmai ca mistrețul care își croiește drum prin pădure.

„N-aș vrea să omor pe cineva — își zise el — dar ce are ăsta cu mine? E fără îndoială înarmat, iar eu nu sunt. Dar la război ca la război!”

Scutură cu amândouă mâinile conducta, care de la prima zguduitură se dezlipi din zid în două sau trei locuri. Obiectul mișcător se opri și o voce rosti încet:

— Tată, nu te teme, eu sunt.

— Care eu? întrebă Vincent. — Eu, Reynier.

Vincent dădu drumul conductei și începu să râdă ușor.

— Îmi vine în ajutor — bombăni el. Copiii ăștia sunt tare stânjenitori. Trebuie totuși să procedez în așa fel încât să nu-i fac prea mult rău.

Privi în jos când la dreapta, când la stânga zidului. La stânga, în partea șantierului, se afla o grămadă de paie, între niște prăjini sprijinite de zidul și de streășină pavilionului Gaillaud.

Vincent dădu din cap satisfăcut.

— Tată — zise Reynier, care se apropia — ești tnconjurat de dușmani. N-am vrut să te ias singur în această mare primejdie.

— Perfect! făcu Vincent. Ești un băiat cum nu se poate mai bun. Lasă-te să aluneci dintr-o dată, căci partea de jos a conduitei nu mai ține.

Reynier ascultă și căzu în brațele lui.

— Bine! făcu Vincent, care îl îmbrățișa bucuros. Mulțumesc pentru buna ta intenție, drag copil, dar nu am nevoie de tine, ba dimpotrivă; fă-mi plăcerea și du-te la vecin, să vezi dacă sunt acolo.

În timp ce spunea acestea, îl apucă de mijloc pe fiul său adoptiv și-i dădu brânci ca să-l arunce în partea dinspre șantier, pe grămada de paie. Dar Reynier părea pregătit pentru așa ceva. El cunoștea starea mintală a lui Vincent și ghicea obsesia care îl stăpânea cu putere. Re-zistă din instinct.

Urmă o luptă la care asistau, de sus, domnul Piquc-puce, aplecat peste balustrada ferestrei cabinetului, și, de jos, Roblot cu oamenii lui.

Cei doi adversari se clătinau pe creasta zidului. Ca vigoare, Reynier era în mod vădit superior tatălui său adoptiv; dar acest avantaj era anulat de faptul că el nu putea să-și lovească părintele. Dimpotrivă, pe Vincent nu-l oprea nimic.

— Bătrânul lovește tare! zise căpitanul Piquepuce, vorbind despre Carpentier.

Era adevărat. De îndată ce văzu că planul îi era amenințat de opunerea lui Reynier, Vincent Carpentier își pierdu firea. El îl apucă de gât pe Reynier, ca și cum ar fi vrut să-l sugrume; dar văzând

că tânărul îl va trage cu el în cădere, îi dădu drumul, și pumnul său închis lovi cu furie în creștetul logodnicului fiicei sale.

Reynier scânci:

— Tată! Oh, tată! Ai să mă omori!

Maniacul nu răspunse. El lovea cu regularitatea unui ciocan de fierar care bate nicovala.

Reynier fu în curând năucit. Piciorul lui calcă în gol. Amândoi se împiedică; dar Vincent se agăță cu mâna de zid, în timp ce tânărul fu aruncat în curtea șantierului.

Vincent se ridică, fără a se mai uita să vadă ce i se în-tâmplase fiului său adoptiv. El zise:

— Toată lumea se pune de-a curmezișul între mine și opera mea, dar voi izbândi în pofida oricăror piedici.

Fie că mintea lui zdruncinată nu-și mai amintea de capcana pe care o zărise din întâmplare în grădină, fie că idee a lui fixă, ajunsă la paroxism, înăbușea în el simțul primejdiei, că se pregăti să coboare fără teamă. Își spunea: „De îndată ce voi avea târnăcopul în mină, vai de cei care îmi vor tăia calea!”

Dar cei care așteptau să-i taie calea erau mulți.

Mai întâi era Roblot și ceata lui, care stăteau la pândă ca niște câini de vânătoare. Apoi era trupa căpitanului Piquepuce, care cobora în goana mare scara pavilionului Gaillard și care, firește, trebuia să ajungă înaintea lui în alcea unde se afla târnăcopul său.

Vincent nu se sinchisea nici de unii, nici de alții. El se agăță cu amândouă mâinile de creasta zidului și se

lăsa să cadă fără să pătească nimic pe pământul
moale al unui răsad,

Roblot se repezi numaidcât din colțul său. Dar în
fața

lui se ivi o formă omenească, ce-i tăie drumul cu
un

gest poruncitor. Era o femeie îmbrăcată în negru
și

voalată. .

—Drace! exclamă fostul valet de cameră. Așadar,
erați aici, doamnă contesă? Dacă mă opriți să-l înhaț
pe individ, o să-și ia zborul, și dumneavoastră știți că
are în el șapte vieți. Nu e un joc cinstit. Premiul mi se
cuvine!

Marguerite ieșise dintr-un tufiș de liliac. În
noaptea aceasta, toți Cavalerii Tezaurului, erau la
datorie.

—Vei avea un premiu de patru ori mai mare decât
Cel făgăduit — zise ea încet— îl vei avea chiar de zece
ori, dacă vei proceda cu dibăcie. Nu mai e vorba să-l
oprim pe Vincent, ci să ne ținem pe urmele lui. El este
acela care ne va conduce la ascunzătoarea
colonelului.

Vincent se întoarse la auzul acestor șoaapte; dar, la
porunca contesei, Roblot și oamenii lui se retraseră în
umbră. Toți se ascunseră la o cotitură a aleii.

Fiindcă vedea ochii aprinși ai fostului valet lucind
în umbră, contesa adăugă:

—E ziuă, ați fost preveniți. În jurul vostru vor fi
numai ochi. Ascunzătoarea aparține asociației.
Consiliul va plăti. Pedepsă cu moartea pentru cei

care se vor atinge de bunul comun!

— XXX...

URMĂRIREA

Roblot ascultase cu o prefăcută supunere ultimele cu-; vin te ale Margueritei.

— E normal — răspunse el.— jos mâinile! Nu-i voie decât să privești!

În timpul acestei discuții, la capătul scărilor pavilionului Gaillaud, Piquepuce, Cocotte și compania fură întâm-pinați de doctorul, Samuel, care le vorbi exact în același fel.

Așa se face că Vincent Carpentier găsi pustie alcea ce. ducea de la pavilion la drumul Celor care pleacă. Cei care îndepărtau toate piedicile din calea lui erau chiar Cavalerii Tezaurului.

El își luă târnăcopul din locul uncie îl ascunsesel.

— Te simți mai bine cu el în mână! murmură apoi, strângându-l de coadă.

Ca să pretindem că nu bănuia nimic din ceea ce se petrecea în jurul lui, ar însemna să nu spunem adevărul. Adevărul este că se simțea urmărit din toate părțile. Dar asta nu îl interesa aproape de loc. El avea încredere în fatalitatea care îl conducea. Era sigur că va ajunge la tezaur. Dincolo de aceasta, nimic nu mai exista pentru el.

Își puse târnăcopul pe umeri și, fără să se mai uite înapoi spre pavilionul Gaillaud, unde se afla fiica lui, se îndreptă spre casa de raport. Gangul era gol. De asemenea, nu se vedea nimeni nici în curtea lăptarului, nici în alcea de la poarta de intrare, care, ca de obicei, era larg deschisă.

Vincent coti după colțul de lângă poarta de la intrare. Cupeul, care staționase acolo o bună parte din noapte, dispăruse. Vincent ascultă tăcerea care domnea în strada Celor care pleacă, strimtă și întortocheată, unde totul părea adormit de la un capăt la altul.

O clipă, șovăi încotro să apuce. În mintea lui era o mare zăpăceală. „Oare nu-mi mai cunosc drumul? gânde el. E la stîngă. La dreapta merge spre Charonne. După ce voi ajunge la Pere-Lachaise, o voi ține drept înainte.”

Apucă spre bulevardul ce ducea în afara orașului. În spatele lui, cele două bande, a lui Roblot și a lui Pique-puce, îl urmau cu pași de lup, dar nu depășiră poarta de la intrare. Numai negrul numit Bălanul fu trimis înainte, și acesta se strecura ca o reptilă de-a lungul prăvăliilor închise.

Vincent mergea cu pas hotărât și liniștit prin mijlocul străzii, după obiceiul prudent al celor care cunosc nopțile Parisului. Ceea ce îl preocupa în mod deosebit era să găsească drumul cel mai scurt. Căuta să-și reamintească numele numeroaselor străzi care îl despărțeau de ținta sa. Ca să ilustrăm ciudățenia stării sale mintale, ne pot fi de ajuns citeva cuvinte: el își dădea seama că era încolțit de o haită de dușmani, cu toate astea își zicea: „Voi cere primului trecător pe care îl voi întâlni să-mi arate drumul”.

La încrucișarea străzii Celor care pleacă cu strada Migdalilor, dincolo de barieră, Vincent auzi deodată o larmă ce părea foarte aproape, dar a cărei proveniență rămâhea nevăzută. Era un zvon de

glasuri care vorbeau și râdeau.

În strada Migdalilor, toate galantarele aveau obloanele trase. Potrivit programului municipal de pe atunci, felinarele nu fuseseră aprinse din cauză că luna luminase o bună parte din noapte.. Întunericul nu lăsa să se vadă firma circiului «La drumul mare», prin ale cărei obloane trase se strecura gălăgia din local.

Câteva umbre se mișcau la intrarea în alcea strimă ce ducea direct la cabinetele separate. Vincent trecu fără șovăială înainte, dar cu mina strângea tare coada târnăcopului. Un fel de hotărâre neclintită îi străbătea negura minții, încât nici nu se gândi să le ceară celor de acolo vreo informație.

Dar, câțiva metri mai încolo, foarte aproape de bulevardul ce ducea în afara orașului, o altă umbră se arătă în întunericul unei" alei suspecte. Era o femeie. Văzându-Î pe Vincent că se apropie, ea ieși din adăpost ca pentru a-l recunoaște, dar în aceeași clipă se petrecu ceva cu totul neașteptat. Doi bărbați se iviră din alce în urma ei. Unul o apucă de mijloc, pe la spate, celălalt îi astupă gura cu mâna ca să nu țipe, și, cu toate că părea deosebit de voinică, femela fu trasă repede înapoi, în alcea întunecată.

Vincent grăbi pasul. Mergând, își zise: „Este femeia aceea cumsecade de acolo, de sus, care a sărit zidul în cimitir ca să-i spioneze. De ce se amestecă ea? Toți oamenii aceștia sunt atinși de boala tezaurului. Tezaurul îi înnebunește”.

La capătul străzii Migdalilor, se uită înapoi pentru prima oară. Drumul pe care îl străbătuse părea pustiu

și absolut liniștit. Totuși, la vreo cincizeci de pași în urmă, se mișca ceva pe trotuarul din stânga. „Dacă e un dine, apoi e strașnic de lung” — își zise Vincent.

Traversă bulevardul.

La barieră, doi agenți, pe jumătate adormiți, stăteau pe o bancă la ușa gheretei de accizi.

„Câineie nu va putea trece pe aici fără să se ridice, dacă nu are decât două labe” — își zise Vincent.

— Mergi departe la lucru, prietene — întrebă unul din cei doi agenți — de-ai plecat atât de dimineață?

— în cartierul Palais-Royal — răspunse Vincent. Nu sunt din Paris; care e drumul cel mai scurt, rogu-vă?

— Strada la Roquette, piața Bastiliei, străzile Saint-Antoine și Saint-Honore. E cam departe, dar e pavat peste tot.

— Mulțumesc. Dumneavoastră, cei de aici, îi puteți oare împiedica pe asasini și pe tâlhări să intre în Paris?

— Noi nu suntem polițiști — răspunseră în același timp cele două Uniforme Verzi, cu mândrie.

Vincent se îndepărtă.

La oarecare distanță de barieră se afla atelierul unui cioplitor în marmură. În fața ușii se înălțau câteva blocuri de piatră brută. Vincent se piti în dosul unuia din aceste blocuri și aruncă o privire înapoi. Voia să vadă clacă acel cline se va ridica în sus.

Chiar în clipa când întorcea capul, felinarul âSriiat deasupra ușii de la ghereta vameșilor lumină trecerea negrului, care mergea agale, cu mâinile în buzunare. Negrul își smulse pipa din gură și duse mina la șapcă. Fără îndoială că întreba cât este ceasul, căci unul din

agenți își scoase ceasornicul din buzunar și se uită la el. În spatele negrului apărură, una după alta, două cete. Amândouă schimbară câteva glume cu oamenii din post.

Nu numai câinele cel negru și cam lung fusese obligat să redevină om ca să poată trece bariera. Toată haita a trebuit să se arate la față. În rândul celor două cete, Vin-cent putu să numere șaisprezece sau optsprezece copoi. Nu se arătă însă nici înspăimântat, nici surprins. Mania «ara mai tare decât orice alt simțământ.

Ocoli piatra mare în dreptul căreia se ascundea și se strecură între alte două blocuri.

Negrul se apropie de vitrina pietrarului, dar nu cercetă de loc pietroaiile. Îi așteaptă pe cei ce veneau în urmă și îi șopti ceva. la ureche lui Roblot, care sosise primul. Roblot se opri îndată.

— Ce s-a întâmplat? întrebă de departe. Piquepuce. Roblot făcu un pas spre el și-i spuse încet:

— Vrei să ne unim?

— Chiar așa — răspunse Piquepuce — vreau, cum să nu!

— Și eu la fel — făcu Cocotte, care se amestecă drept al treilea ca autoritate — dar fără ceilalți, suntem destui trei. Să îndepărtăm gloata!

Ajunseseră tocmai în fața celor două blocuri de marmură printre care îi privea Vincent.

— Unde naiba s-o fi dus? întrebă tare Roblot, ca și cum i-ar fi pierdut urma.

Negrul fu cel care răspunse:

— Dacă nu cumva a sărit zidul de împrejmuire, la

dreapta...

Roblot nu-l lăsa să termine.

— Hai! strigă el. Acum, la coteț! Cei care vor să sară gardul pietrarului, n-au decât să-și ia avânt, eu mă., duc să mă culc!

— Și eu la fel — răspunseră împreună Piquepuce și Cocotte.

Nimeni nu ridică vreo obiecție. Numai negrul deschise gura să răspundă. Roblot însă îl Strânse cu putere de încheietura mâinii.

XXXI

LOVITURA DE PUMNAL

Nu. trecură trei minute, și strada Migdalilor rămase pustie. Toți Cavalerii Tezaurului dispăruseră.

Vincent ieși din ascunzătoare și privi în jurul lui cu atenție. Ceva îi spunea că se înscenase o comedie anume pentru el. Nu auzise nici unul din cuvintele schimbate între Roblot, Piquepuce și „Cocotte, dar văzuse gestul iui Roblot de a impune tăcere negrului.

„Din locul unde mă aflu acum și până acolo unde merg — se gândi el, sprijinit în cot de blopul de piatră în, dosul căruia se ascunsese — pun rămășag că mai bine de o sută cje nemernici se află postați la pândă. Poate chiar mai mult de o mie. Au și de ce. Chiar cle-ar fi de două, ba chiar de trei ori pe atâția, nu vor putea pune mâna pe mine, garantez!”

Apoi reluă, cu acea gravă seriozitate a nebunilor:

„La prima vedere, ar exista un mijloc -cu mult mai simplu: nu aş avea decât să mă duc la vameși și să le spun: Treziți-vă prieteni, adunați-mi cincizeci de oameni voinici, iuți de picior și cu vederea bună. Nu-i

nimic dacă vă veți pierde slujbele, căci n-o să mai aveți nevoie de ele. Eu vă garantez la fiecare douăzeci și cinci de mii de livru venit, și chiar mai mult. Bani nu sânt pentru mine o problemă. Am tot bănetul din lume”.

Tot gândind astfel, Vincent își părăsise ascunzătoarea și mergea înainte cu pas hotărât, ca un om cumsecade Care discută cu propriul său gând. Privindu-l cum mergea cu târnăcopul pe umăr, nimeni n-ar fi putut bănuî, desigur, că această unealtă grosolană ale fier era cheiacelui mai fantastic tezaur căruia imaginația omenească i-a putut preamări vreodată bogăția.

Vincent avea, rând pe rând, momente de liniște absolută și. crize de bruscă neîncredere, când simțurile sale redeșteptate brutal se ascuțeau ca acelea ale unui sălbatic. Atunci asculta tăcerea dimprejur și zgomotele îndepărtate ce veneau din centrul orașului. I se părea că aude din toate părțile pași care se târăsc, respirații care se rețin. Sudoarea îi scălda fruntea, și își apăsa cu amândouă mâinile inima care i se zbătea în piept.

Nici una din căile care se împletesc la răsărit de strada Migdalilor nu era încă oficial înregistrată, dar existau acolo numeroase drumuri care șerpuiau printre mlaștini. Acest loc era pe atunci unul din cele mai pustii ce se puteau întâlni la Paris, Lui Vincent nu-i era frică, căci o luă fără șovăire pe primul drum mai scurt care îi apăru la stînga, spre a urma indicațiile date de- vameș și a ajunge pe povârnișul de la Roquette. Era o simplă potecă, mărginită de ziduri

de lut înalte până la brâu, care se îndrepta, cu ocolișuri, spre un vast teren îngrădit, pe cale de a fi parcelat, dar care își mai păstra denumirea galantă din secolul al optsprezecelea de. Folie-RegnaultJ. Nici o clădire nu exista încă prin partea locului, dar aici-colo se vedeau grămezi de moloz și câte- vl blocuri de piatră.

Poteca urca în pantă ușoară. Vincent mergea pe o margine îngustă folosită ca trotuar, mai ridicată decât partea carosabilă, care avea exact lățimea cuprinsă între cele două fâgașuri adine săpate de roțile căruțelor. În spatele zidului pe care aproape că îl atinge- a cu cotul, se auzi un strănut înfundat.

—Nenorocitul! făcu o voce mânioasă. Și o altă voce adăugă:

—Să-ți fie de bine!

Vincent se opri brusc, Se îndreptă de șale și respiră aclânc. Trecându-și apoi târnăcopul în .maria stinga, se sprijini cu dreapta de zid și sări dincolo, căzând în picioare.

De felul lui era un om curajos, deși nu îndrăzneț. Acum proceda astfel deoarece era sub stăpânirea unui impuls oarecum străin de firea lui, așa cum fac cei pe care delirul febrei îi împing spre fereastra deschisă, Trei indivizi o apucară la fugă peste eimp. Vincent îi amenință cu târnăcopul, spunând:

—Știau ei bine că aveam să le zdrobesc țeasta! Se simțea puternic ca un uriaș.

Profitând de locul ridicat pe care se afla, privi de jur împrejur, ca să se orienteze, La dreapta și la stânga drumului, terenurile se întindeau până

departe. Spre răsărit, către Vincennes, se zărea la orizont o linie mai puțin întunecată.

— Se luminează de ziuă! zise el. Și această zi va vedea ceva nemaipomenit: un. nenorocit, un vierme, mai bogat decât douăzeci de regi la un loc! Ieri era un guzgan de mină, care își câștiga o pâine amară tăind la cărbune. N-a existat niciodată o poveste mai uimitoare ca a mea. Haide, la treabă! Sunt în întârziere.

Înainte de a sări din nou pe drum, își mai roti o dată privirea peste terenul acela presărat cu pietre, care fusese altădată ceea ce se chema Folie-Regnault. Printre pietroaiele albe se zăreau și niște puncte negre. Vincent avu un zâmbet plin de orgoliu.

— Voi ucide cât mai puțin voi putea — zise el. Dar eu sunt fatalitatea: pe unde trec, zdrobesc.

De îndată ce piciorul lui atinse pământul potecii, o luă la goană, nu ca să fugă de dușmanii închipuiți sau de cei adevărați pe care tocmai îi văzuse, ci ca să câștige timpul pierdut.

Întârziase. Ziua se apropia, și pentru a-și împlini „treaba” lui, avea nevoie de întuneric și de singurătate.

În Câteva minute ajunse în strada Roquette, pe care o străbătu tot în fugă.

Lumina crepusculară nu era încă deplină în clipa când trecu prin piața Bastiliei. Se lăuda în sinea lui că nu simte nici o oboseală și era „rândru” că putea să meargă din. ce în ce mai repede.

Pe drum, lepădase de pe el tot ceea ce îi stânjenea; mai ântâi pălăria, apoi veșmintele de

deasupra. Mergea acum în cămașă și cu capul gol, cu pletele cărunte și asudate în bătaia vântului.

În interiorul Parisului, așa cum era obiceiul pe atunci,

O treime din felinare rămâneau aprinse toată noaptea. Era destul ca să poți vedea prin întuneric.

Din când în. când, Vincent Carpentier se uita înapoi. Ajungând la intrarea străzii Saint-Antoine, aruncă o privire îndărăt. Punctele negre pe care le zărise pe terenul Folie-Regnault erau la capul străzii, urmărindu-l fără îndoială ele la distanță, ca niște trăgători împrăștiați pe un câmp de manevre. Nici unul nu trecuse încă de Co-loana din Iulie. Vincent nu avea cum să se înșele. Își recunoștea duș-manii mai mult cu ochii minții decât cu cei adevărați. Când străbătu piața, nu era nimeni acolo; dar după ce trecuse în partea cealaltă, umbrele păreau că ies ca din pământ. Chiar și un copil și-ar fi putut da seama ce se întâmplă.

Vincent nu simți nimic care ar fi putut semăna a frică, încercă să numere copoi din haită, dar nu reuși. Ccea ce simțea acum era un" fel de iritare împotriva acestor nenorociți care nutreau gândul nesăbuit de a! se pune în cale, lui, omul destinului.

În timp ce privea spre ei, printre Cavalerii Tezaurului se produse o mișcare de regroupare. Era ca și cum un ordin misterios i-ar fi strâns în jurul șefilor. În dreptul Coloanei, ascunși după balustradă, rămaseră câteva clipe grupați astfel, apoi se împrăștiară din nou. Unii o luară pe strada Tournelles, ceilalți se îndreptară în pas alergător spre bulevardul

Bourbon.

Vincent își zise: „Vor să mă împresoare!”

Asta îl făcu să râdă. Se înălță din tot trupul și pieptul

l se umflă, în timp ce adăuga: „Nesăbuiții! Ei nu știu că a sosit ceasul meu. Eu nu mai sunt eu însumi. Ființa mea e plină de suflul aurului, și sunt puternic ea un uriaș. De ce să-i omor pe acești nenorociți? În. loc su-i dobor, voi scăpa de ei prin iuțea pasului meu”.

Sări pe trotuarul străzii Saint-Antoine și o luă la fugă cu o viteză într-adevăr neobișnuită pentru un om de vârsta lui. În mintea lui însă, această viteză era de trei ori, poate chiar de zece ori mai mare. Delirul îi umplea creierul cu iluzii. Își închipuia că atinge pământul ca o rândunică pe vreme de furtună sau că alunecă cu repeziciunea unei locomotive care gonea cu toată presiunea vaporilor. Gândea: „Inima nu-mi bate mai tare, respirația mi-e liniștită”.

Aici se înșela cu totul. Dimpotrivă, respira gâfâind, iar inima i se zbătea cu putere în piept. În plus, printre cei care îl urmăreau, se aflau oameni care alergau cel puțin tot atât de bine ca și el.

Piquepuce și Roblot se desprinseseră de restul bandei, precedați de tânărul și strălucitorul Cocotte, care era sprinten ca un cerb.

Cei doi căpitani nu-și împrăștiaseră soldații cu intenții cinstite, sub motivul de a-l prinde pe fugar între două flancuri. Roblot și Piquepuce voiau să câștige premiul numai ei doi; poate că și ambiția de a afla marele secret pusese stăpânire pe ei. Voiau să se

scape de însoțitorii lor, asta-i tot.

Datorită galopului îndrăcit în care se lansase Vincent după ce trecuse de piața Bastiliei, reușita șiretlicului lor era destul de sigură. Oamenii lor aveau de făcut un lung ocol, . atât cei din strada Tournelles, cât și cei din bulevardul Bourbon. De acum încolo, numai Cocotte îi mai putea stânjeni.

Și acesta îi stânjenea mult, într-adevăr. Era voinic și foarte bine proporționat în statura-i mijlocie. Ca să-l lase în urmă pe cei doi camarazi, el nu făcuse nici un efort deosebit. Dacă i-ar fi venit poftă să se distanțeze complet de la primul colț de stradă, ar fi fost pentru el doar joc., — Sunteți amândoi ca Oreste cu Pylade, nu-i așa? îl întrebă încet Roblot pe Piquepuce.

Piquepuce răspunse:

—E adevărat că ne leagă o prietenie foarte strânsă.

—Atunci, te-ai opune dacă i-am scrânti o labă? Piquepuce șovăi:

—Mde! zise el în cele din urmă..E oricum un alergător de prima mână și se pare că vrea să ne-o ia înainte... Dar, bagă de seamă, dacă nu reușești, va trebui să-i iau partea împotriva ta. Așa e cinstit între prieteni buni.

—Și dacă reușesc?

—Suntem în misiune comandată. Când treaba e grabnică, nu poți să te oprești și să te cerți. Fă cum vrei.

În acel moment ajunseseră la capătul străzii Saint-Antoine, în locul unde azi se află o cazarmă. Pe atunci, aici era o adevărată rețea de străduțe strimte

și întortocheate, care păreau concepute împotriva oricărui bun simț, și dintre care una, strada Jean-Pain-Mollet, înconjura Primăria cu cotituri fără nici o noimă.

Vincent apucase pe strada Jean-Pain-Mollet; Cocotte era acum singurul care îl urmărea îndeaproape. Roblot și Piquepuce veneau la vreo cincisprezece pași în urma lui Cocotte. În spatele lor, drumul era gol.

Piquepuce văzu că Roblot își băga mâna sub reverul redingotei. La lumina felinarului din apropiere, ceva luci printre degetele fostului valet.

— Ia te uită! făcu Piquepuce. Un stilet napolitan! Știi cum să-l mânuiești?

— L-am cumpărat de la Giovan-Battista — răspunse Roblot — împreună cu modul de întrebuințare. Dacă îl ating, îl schilodesc, dacă nu, nici nu-și va da seama că am încercat.

Piquepuce gândi în sinea lui: „Dacă nu reușești, te voi omorâ, și în felul ăsta tot doi o să rămânem”. Era un om deștept,

Roblot făcuse până aici un drum destul de lung, dar cum era voinic, din câteva sărituri se apropie de Cocotte cu atâta ușurință, încât acesta nici nu-i auzi pașii pe cai-darâm.

După ce scurtă distanță atât cât crezu el de cuviință, Roblot se opri pe loc, ochi și aruncă stiletul. Cocotte, rănit, scoase un urlet și căzu în genunchi. Stiletul i se înfipse în pulpa piciorului, pe la spate.

Roblot trecu pe lângă el ca o săgeată. Piquepuce, care venea în urmă, strigă cu prefăcătorie;

— Oprește-te, ticăloșiile! Te prind eu! îl voi răzbuna pe bietul meu prieten!

Și dispărură amândoi la cotitura străzii. Cocotte încercă să se ridice, dar nu putu. Era atât de aproape de Primărie, încât gardienii de pază veniră, la strigătele lui, să-i dea ajutor.

— Acum — zise Roblot, care se lăsă ajuns — s-a terminat eu prostiile! Nu mai suntem decât doi împotriva jupânului, care e bine legat la trup și are și afurisitul acela de, târnăcop. Să mergem în același-rând, ea să nu-l lăsăm să se apere cu mâinile. Dacă vom avea de discutat între noi, o vom face pe urmă.

XXXII

ATACAREA TEZAURULUI

Vincent auzise foarte bine urletul de durere al lui Co-cotte. Se opri să tragă cu urechea la colțul străduței Cocoșului, care dădea în strada Sticlăriei, singura cale prin care se putea ajunge în cartierul Palais-Royal. Încerca să se -lămurească asupra urletului auzit și care însemna pentru el o enigmă. Singurul lucru pe care îl înțelegea bine era că el continua să fie. urmărit, și chiar de foarte aproape.

Lucrul i se părea de neînțeles, fiindcă, după socotelile lui, făcuse minuni de repeziciune. Goana lui, de la piața Bastiliei încoace, i se părea tot atât de iute ca și .zborul unei păsări. Încercă să-și spună.: „Nici măcar nu mi-am pierdut suflul !” Dar focul lăuntric care îi ardea pieptul dădea triumfului său o crudă desmintire. Nu numai că-și pierduse răsuflarea, dar tot trupul îi era o baie de sudoare, iar picioarele i se împleticeau ca ale unui vânat gonit de copoi.

Se răzvrătea .împotriva acestei evidențe. Dorea încă sS mai creadă în vigoarea sa neobosită și, așa cum o numea el, supranaturală. Când îi văzu pe Roblot și Piquepuce, care tocmai ieșiseră din strada Jean-Pain-Mollet, simți chiar un fel de umilire. Aceasta ÎL prăbușea din înălțimile la care îl înălțase nebunia lui; îi nega destinul. Fu cuprins ele o furie oarbă împotriva acestor doi oameni care dezmințeau închipuita lui putere, și gândul de a-i distruge puse deodată stăpânire pe el.

La colțul străzii Cocoșului, unde se oprise, se afla maghernița unui cizmar, lipită de zid și care, la această oră din noapte, era închisă. Ea făcea un ieșind de circa două picioare, cu micul ei acoperiș, ce nu trecea cu mult de înălțimea unui om.

În fața magherniței se lucra la șoseaua îngustă. Era acolo o grămadă de materiale de construcție, cu o tăbliță în vârf, luminată de un lampion,

Vincent își puse jos târnăcopul și apucă un pietroi din grămadă, gândind: „Așa, n-o să le văd singole curgând”.

A fost singurul său gând. Nici n-ar mai fi avut timp să conceapă sau să formuleze altul. Kbblot și Piquepuce se apropiau alergând.

Locul de trecere lăsat pentru pietoni de către lucrătorii de la drumuri se afla între grămada de materiale și magherniță.

—Iată că nu se mai vede — zise Roblot, care întoarse capul în timp ce trecea chiar pe lângă zid. Înseamnă că a galopat strașnic dacă a și ajuns în strada Sticlăriei.

— Ești sigur că a luat-o pe aici? întrebă Piquepuce.
A fost ultimul euvânt pronunțat.

Vincent Carpentier, care ținuse pietroiul strâns la piept, îl ridică deasupra capului și îl proiectă cu o forță zdrobitoare... Din piept îi scăpă un răget surd.

A fost ca o ghiulea de tun. Cei doi fură dați peste cap cu o violență nemaipomenită. Itoblot fu omorât pe loc de pietroiul care îi zdrobise pânțele; Piquepuce se alese doar cu o lovitură indirectă, dar atât de puternică, încât căzu cu capul înainte peste grămada de materiale, unde rămase lungit, fără cunoștință.

Vincent își relua târnăcopul și își urmă drumul, fără măcar să se mai uite înapoi. Era mândru de el, purtând capul sus și respirine! aerul cu putere. Întreaga exaltare îi revenise, dar calmă; triumfa, așa cum se cuvine unui uriaș care și-a pus piciorul pe creștetul a doi pigmei.

„Și când mă gândesc — își spunea el zâmbinel cu îngăduință — că m-am îndoit o clipă de mine! Nici n-aș fi avut nevoie de armă. Ar fi mușcat țarina chiar dacă îi atingeam numai cu dosul mâinii. Dacă ar exista un meterez între mine și tezaur, simt că aș putea să prefac și meterezul în pulbere. „

În lunga stradă a Sticlăriei, nimeni nu-l opri din drum. De-abia în strada Lombarzilor începu să întâlnească oameni. Pe la Hale erau o mulțime. Vincent saluta cu mâna pe toți cei care îl priveau în trecere.

În apropiere de biserica Saint-Eustache, al cărei orologiu bătea ora trei și jumătate, un lucrător săpător îl întrebă clacă umblă să-și găsească de lucru.

Vincent răspunse:

— Eu nu-i disprețuiesc pe cei săraci, dar averea mea este nemăsurată!

Apoi, văzând mirarea lucrătorului, se deșteptă din visul său și adăugă, arătându-și fruntea:

— Prietene, am fost bolnav, sunt încă puțin zăpăcit la minte.

Cerul se în carcase cu nori grei, cu toate că niște zori întunecate și cenușii începuseră să mijească, în momentul când Vincent, trecând strada Neuve-des-Petits-Champs, ajunsese la pasajul Choiseul, încă închis la ora asta.

Pe măsură ce se depărta de cartierul Halelor, singurătatea era mai deplină. Adevăratul Paris, funcționarii și negustorii, mai aveau pe puțin două sau trei ore de dormit.

Nu mai este cazul să-i spunem cititorului că Vincent Carpentier ajunsese acum la capătul drumului său. Palatul Bozzo-Corona, fiecare a ghicit de mult, fusese ținta acestei lungi călătorii, începută în câmpia de la Stolberg și terminată prin străzile noastre.

Totuși, Vincent nu cotea la stânga în fața pasajului, pe unde ar fi ajuns de-a dreptul în fața intrării palatului. El merse înainte până în strada Saint-Roch, pe care o parcurse până la capăt, ca să ajungă în strada Vrăbiilor.

La colțul dintre aceste două străzi încetini pasul, ca să arunce o privire spre vechea cocioabă suspectă a cărei jaluzeă trasă ținea loc de firmă. Nimic nu se schimbase de trei ani încoace. Jaluzeaua, puțin

mâncată de carii, era aceeași ca și altădată, cu scândurelele ei de un verde prăfuit.

„Aici i-am auzit pentru prima dată glasul — își zise Vincent. Aveam tot dreptul să-l omor, fiindcă se îmbrăcase în haine de călugăriță și încercase să-mi fure fata. Dar pe atunci nu știam asta, și nici eu nu eram omul care sunt astăzi.~ Am crescut, am crescut, am crescut! Eu însumi nu-mi mai recunosc puterea!”

Trecu apoi mai departe și nu se opri decât la locul, binecunoscut de cititorii noștri, unde vechiul zid al grădinii Bozzo-Corona se afla chiar În fața casei a cărei mansardă Vincent o luase cu chirie sub un alt nume.

Nici aici nu se produsese vreo schimbare, atât doar că se instalase o mică cruce deasupra porții grădinii, din cauza noii și pioasei destinații a palatului, ocupat acum de călugărițe.

Vincent ridică ochii pentru a privi fereastra fostei sale camere, pe ale cărei geamuri primele licăriri ale zorilor aruncau o lumină palidă.

—Acolo — murmură el cu adâneă emoție — acolo am petrecut nopți întregi de muncă, de calcule, de îmbătare, Sufletul mi se călea. Puterea aurului se strecura în mine pe nesimțite. Treceam prin încercările suferinței, ca să devin de neînvins și de neatins.

—

Gândind astfel, avea liniștita mândrie a unui învingător de multă vreme obișnuit cu triumful.

Ochii săi cercetară strada Vrăbiilor de la un capăt la altul, unde însă nu se zărea nimeni. Se îndepărtă

apoi cât putu mai mult de zid și păru că își adună forțele, ca un clown care vrea să încerce un salt mortal. S-ar fi zis că g-îndul de a sări dintr-o dată peste zid îi atâța nebunia.

Totuși nu era așa. Vincent, aflat exact în fața porțiței, își luă avânt, se repezi peste toată lărgimea străzii și dădu cu tocul de fier al bocancului o puternică lovitură în broasca porțiței.

Exista oare ceva real în fantezmele lui legănate de febră? Poate că da. Nebunia este o forță. Lovitura fusese dată cu atâta furie, că bătrâna poartă trosni de sus și până jos, în timp ce zăvorul sări din veriga lui.

Vincent nu se miră câtuși de puțin. Se așteptase la acest rezultat. Împinse cu cotul porțița, care se clătina, și intră ca la el acasă.

Amintirile mai existau încă aici. Lunga comedie jucată de colonel în timpul construirii ascunzătorii îi reveni în minte. Se revăzu coborând din faimoasa trăsură, al cărei vizitiu juca rolul unui vameș, întrebând în fiecare seară, la trecerea unei bariere imagine: „Aveți ceva de declarat?” Se mai revăzu traversând, cu ochii legați, această grădină, pe care o credea atunci o livadă de la țară. Se mai revăzu, în fine, mult timp după aceea, și anume după ce începuse lupta, surprins de oamenii colonelului în clipa când cobora zidul, escaladat eu ajutorul unui cârlig, și legat fedeleș ca să fie dus, ca prizonier, în camera tezaurului.

Noaptea aceea îi lăsase impresii atât de îngrozitoare, încât o sudoare rece îi musti sub păr.. Totuși înainta, dar nu spre ușa palatului situată la

nivelul zidului, prin care fusese introdus pe7 brațe, ca un balot, la ultima sa vizită; nici spre ușa cu două canate deschisă deasupra peronului scos din uz, cu lespezile acoperite de mușchi, ci spre partea de răsărit a clădirii.

Acolo nu exista nici o deschizătură. Ferestrele erau mai sus de nivelul obișnuit, deasupra unui zid masiv, străpuns de două mici răsuflători zăbrelite la nivelul solului. Chiar aici văzuse Vincent, cu trei ani în urmă, prin geamul de la postul său de observație, lumina mișcătoare ce se oprea și dispărea — lumină pe care el o urmărise cu atâta pasiune din fereastră în fereastră în toată lungimea parterului clădirii. Și tot printr-o fereastră deschisă la câțiva pași mai încolo sărise el.deasupra răsadurilor de flori, când evadase șâ scăpase ca prin minune . de la moarte, părăsind astfel întunecata scenă unde se jucase tragi-comedia paricâdă: contele Julian intrânc l în pielea bunicului său asasinat.

Această scenă îi reveni lui Vincent cu atâta putere în minte, încât se produse în el un fel de ură împotriva propriei sale agonii. O mână de gheață îi strângea inima și simți cum un fior cumplit îi străbate întreg trupul.

Totuși nu șovăi nici o clipă. După ce se orienta bine,, zgârie pe zid, cu vârful târnăcopului, patru linii în formă de pătrat. Pe urmă trase cu urechea. Din stradă nu se auzea nici un zgomot, iar casa părea pustie.

Chipul său exprima un fel de pioasă reculegere.

—Alchimiștii erau niște nebuni — rosti el cu o

exaltare reținută — dar eu, eu am cercetat, am descoperit motorul care animă omenirea. Numai șase palme de zid mă mai despart de Marea Operă!

Apoi ridică târnăcopul cu amândouă mâinile, zicâncîl:

— Voi sfâșia acest zid ca pe o foaie de hârtie!

Și, într-adevăr, prima lovitură dată cu unealta sa făcu să sară o enormă bucată de piatră. Pe drept cuvânt se putea spune ca fusese o lovitură dată cu dină de uriaș.

În fundul scobiturii de forma unei pâlnii foarte largi» lăsată de piatra sărită, se zărea o mică gaură rotundă, cit un bob de linte: de la prima lovitură, vârful târnăcopului străpunsese toată grosimea zidului. Această gaură apăru slab luminată, și Vincent strigă ridicând din nou târnăcopul:

— E lampa! Lampa care strălucește veșnic în sanctuarul de aur!

KXXIII

SANCTUARUL

La a doua lovitură, târnăcopul, pătrunzând în gaură, se înfundă până la mâner. Vincent îl scoase și își lipi ochiul de mica deschizătură.

Era într-adevăr ascunzătoarea pe care o construisese chiar el, sau mai bine zis o săpase în grosimea fostului zid de apărare al Parisului, peste care fusese ridicată o aripă a palatului Bozzo. Vincent recunoscuse pereții șlefuiți și îmbrăcați în stucaturi. Dar conținutul capelei nu mai era de loc același. Ochiul lui Vincent căuta zadarnic vreo urmă din marele și fascinantul tezaur La Merci, pe care colonelul i-l

arătase altădată. Nu mai existau nici coloane de aur, nici grămezi de pietre prețioase.

Vincent nu se miră câtuși de puțin de acest lucru. Ei aflate că contele Julian, împingând la extrem ideea bunicului său, se străduise de trei ani încoace să concentreze, să chintesențieze oarecum tezaurul. Mai aflate de asemenea, din cele spuse de mama Canada, că la cimitir fantoma, adică contele Julian însuși, se lăudase că a redus întreg tezaurul la un volum atât de mic, încât acea imensă cantitate de milioane ar fi putut să încapă în mica sa tabacheră rusească.

Era poate cam exagerat; pe contele Julian nu-l costa nimic să spună baliverne, dai trebuie că exista un sâmbure de adevăr în aceste lăudăroșenia, și Vincent era tocmai omul potrivit ca să înțeleagă strania speranță a Tatălui Tuturor, care căuta un mijloc misterios și imposibil ca să comprime acest, munte de bogății, să distileze acest fluviu de aur, spre a face din el o simplă dușcă pe care o dai pe gât, o pastilă pe care o înghiți, ba chiar și mai puțin: o boare pe care o aspiți, un suflu atât de gingaș, încât sufletul să-l poată sorbi și lua cu el dincolo de mormânt.

Nebunia lui Vincent Carpenilor se îndrepta tocmai spre aceste visuri de delirium aureum. El își aruncă asupra ascunzătoarei o lungă și arzătoare privire. Emoția puternică ce-l stăpihea avea în ea ceva mistic. Dar nu văzu pe nimeni în ascunzătoarea destul de bine luminată de magnifica lampă care atârna de boltă.

De abia după câteva minute se ridică. Lumina zilei se mărise; arborii din grădină ieșeau din umbră.

Vincent făcu un gest de rhâhie și zise:

„Atâta timp pierdut! Trebuie să-l recâștig... La lucru!”

Și începând din această clipă, se repezi cu o adevărată furie asupra zidului, fără răgaz sau întrerupere,” abia în-găduindu-și puțin timp ca să respire. Nu se îndura să . se oprească nici măcar spre a-și șterge sudoarea ce-î curgea Șiroaie pe frunte. Lovea, lovea, gemând, suflând ca un brutar ce frământă de zor.

Fiecare lovitură de târnăcop făcea să zboare în tăndări

alte bucăți de piatră, și spărtura se lărgea cu o iuțeală

uimitoare. ,-,”.>..

Vincent avea ochii înroșiți, dar chipul îi rămânea palid. Părul, deși năclăit de sudoare, i se zbârlise și i se făcuse vil voi pe cap. Exaltarea lui mintală ajunsese la paroxism. Buzele contractate lăsau sa-i scape cuvinte fără șir, dar care trădau dezordinea înfierbântată a vedeniilor ce-i îmbăta u triumful. Zicea:

—Curaj, om bătrân! Cerșetor! Mizerabil! Cunoșteau ieri pe cineva care să fie mai decăzut ca tine? Cu mâi-nile murdare, cu trupul acoperit de zdrențe, cu fruntea înnegrită de cărbune, slab, desperat, învins, rob!... Tra-ge-i bine! Sângele care îți năvălește în creier nu te va j ucide! Ai puterea unui uriaș, a zece uriași! Ești aproape un zeu, căci atu poruncești demonului aurului, care ține în smâinile lui omenirea întreagă!

Ultima lovitură de târnăcop făcu să cadă un bloc de piatră, care se rostogoli cu zgomot înăuntru, lăsând loc pentru trecerea unui om.

Vincent se opri, nu ca să respire, ci ca să scoată din piept un horcăit de triumf.

În acea clipă, și tocmai când se pregătea să intre prin spărtură, se auziră pași grăbiți pecaldarâmul străzii Vrăbiilor. Era un bărbat, iar în urma lui o femeie, care se apropiau, mergând însă la o depărtare destul de mare unul de celălalt. Păreau morți de oboseală, ca după o lungă alergătură, mai ales femeia.

Bărbatul avea hainele murdărite de pământ, ca și cum o luptă recentă l-ar fi tăvălit pe jos. Părul, muiat de sudoare, i se lipise de tâmple. Femeia se clătina în mers. În semiîntunericul cenușiu care învăluia strada, părea frumoasă și foarte tânără, în ciuda veșmintelor sale ponosite.

Afară de acești doi trecători, strada era goală.

Bărbatul nu se opri din goană în momentul când trecu, prin fața porțiței de la grădină. Se vedea bine că nu cunoaște locul. Dar femeia îi strigă s

—Aici este!

Bărbatul se întoarse numaidecât din drum.

Vincent nu auzise nimic din toate acestea. El trăia zăvorit în idee a lui fixă ca într-o închisoare cu ziduri de nepătruns, care nu lăsau să se audă nimic dinafară.

Intră în ascunzătoare chiar în clipa când bărbatul, ascultând de chemarea tinerei femei, se rcântorcea pe stradă și se pregătea să pășească pe porțița grădinii.

Cititorul cunoaște foarte bine ascunzătorea,

căreia Vincent Carpentier îi fusese și arhitect și zidar sub îndrumarea colonelului Bozzo-Corona, ca să nu mai trebuiască să o descriem din nou. Va fi destul să amintim că se afla înconjurată de grosimea considerabilă a unui zid vechi care făcuse parte din centura de fortificații a Parisului și care servea acum drept fundație palatului Bozzo, de curând devenit așezământ religios.

De o parte, ascunzătoarea dădea în alcovul fostei camera de oileare a colonelului, unde, într-o anumită noapte, am fost martorii unei drame sinistre: uciderea șefului Fracurilor Negre de către contele Julian, nepotul lui. De cealaltă parte, ascunzătoarea dădea în grădina palatului, spre care nu exista nici o deschidere. Numai că zidul, scobit ca o nucă, avea acum un aspect înșelător, ascunzându-și spre exterior extrema slăbiciune sub aparența unei clădiri vechi și solide. Vincent știa mai dinainte unde trebuia să lovească spre a străpunge dintr-o singură izbitură acest înveliș plâpând. Acesta era secretul reușitei sale miraculoase.

Ultima oară când Vincent văzuse ascunzătoarea, se afla chiar în alcovul colonelului, unde zăcea la pământ legat. A spune că își amintea doar, ar fi să spunem prea puțin. Impresiile acelei nopți rămăseseră vii în ființa lui și ele nu aveau să moară decât o dată cu el. În stare de veghe, ca și în somn, visul său deschisese de atâtea ori acea ușă magică dincolo de care se afla tezaurul!

Oehii săi înfierbântați de febră, dar lacomi și însetați de miracole, cercetară dintr-o singură și

arzătoare privire ascunzătoarea până în cele mai îndepărtate colțișoare. Ascunzătoarea era însă pustie.

În fața ușii închise care dădea spre alcovul colonelului era așezată o ladă de fier. La dreapta acestei lăzi, și chiar lângă ea, se afla un mic pat desfăcut, în care părea că dormise cineva. Lampa din tavan lumina slab pereții circulari și goi.

Vincent nu văzu decât atât.

Înainta până la ladă, în ale cărei tăblii de bronz se răsfărâneau în reflexe slabe razele lămpii.

— Tu — zise el — tu ai putea să-i dai de lucru chiar și unui meșter lăcătuș, dar mie nu-mi pasă de secretele și de viclesugurile tale! Iată o cheie care deschide toate încuietorile!

Ridică târnăcopul și îl roți pe deasupra capului, socotind că nu va trebui să lovească decât o singură dată. Dar târnăcopul îi scăpă din mâini și căzu la pământ” unde îl urmă și Vincent, seotând un geamăt scurt. Un stilet italian, înfipt pe la spate, îi străpunsese inima.

Mai avu totuși puterea să se întoarcă, și privirea lui muribundă recunoscă, sub îmbrăcămintea ei monahală, pe maica Măria cea Bună, în picioare, în dreptul spărturii din zid.

Am scris prea multe rânduri ca să relatăm această scenă, care s-a produs cu iuțeala fulgerului. De la intrarea și până la căderea lui Vincent nu trecuse nici o jumătate de minut. Tocmai atit cât era necesar ca cineva să traverseze în fugă distanța dintre strada Vrăbiilor și spărtura ele curând deschisă.

Și, într-adevăr, bărbatul pe care îl văzusem

trecând adineaori fără să se oprească prin fața porțiței de la grădină și apoi întorcându-se îndărăt la chemarea tinerei femei necunoscute, care îi spusese: „Aici este!”, nu avusese nevoie de mai mult timp ca să parcurgă această distanță. Chiar în clipa când Vincent căzuse pe spate, bărbatul ajunsese în pragul spărturii. Tânăra femeie îl urma ia câțiva pași.

Vincent privea cu ochii stinși, dar măriți de agonie, spre maica Măria cea Bună, care își dădu voalul pe spate, lăsând să se vadă chipul imberb al cavalerului Mora.

Buzele lui Vincent se mișcară, articulând:

— Julian Bozzo! Paricidul!

Acesta avea un rânjel de pisică sălbatică.

— Omule — zile el, ștergându-și stiletul de pulpana pelerinei victimei sale — te-ai străduit- mult ca să-ți găsești mormântul. Dar fii împăcat, că nu te vei duce singur pe lumea cealaltă. În mormântul acesta e loc pentru toți prietenii noștri. Aurul a văzut sânge. „Și asta îi face sete, așa că vom avea de ce râde...”

Dar fu întrerupt de un strigăt sălbatic al lui Vincent, care pronunță numele lui Reynier. Tânărul pictor se afla în picioare în cadrul deschizăturii, palid, cu hainele în neorânduială și cu părul răvășit.

Nu mai apucară să rostească nici un cuvânt.

Contele Julian își fixă stiletul în poziție ele ochire după metoda napolitană și-l ținți pe Reynier drept în inimă. Dar pumnalul zbură în gol, căci Reynier văzuse târnă-copul azvârlit pe lespezile ascunzătorii și se aplecase hlar în clipa aceea să-l apuce.

Târnăcopul, ținut cu putere în amândouă mâinile,

se ridică în sus. Apoi se auzi trosnetul înfiorător în clipa când spintecă trupul contelui Julian, Acesta căzu în genunchi alături de Vincent, și rămase așa, în ciuda cumplitei adâncimi a rănii primite,

Irène, care apăruse și ea în cameră, se repezi spre tatăl ei, dar Vincent refuză îngrijirea ce încerca să i-o dea, bolborosind în prada unui intens delir:

— Lasă-mă! Spune-i lui Reynier să spargă lada! Vreau să văd tezaurul înainte de a muri. Vreau, vreau, vreau!

Reynier rămase împietrit, ca și cum ar fi fost lovit de un trăsnet.

Contele Julian îi zise cu un glas slab, dar deslușit:

— Te salut, fiule! Ai adus la îndeplinire legea noastră!

— Dumneata! biigui Reynier. Tatăl meu!...

— Știai asta! replică Julian. Și eu de asemenea; când am încercat să te ucid, știam că ești fiul meu. În neamul nostru, aceasta este legea sângelui. Eu l-am ucis pe bunicul meu, care și el îi omorâse pe tatăl și pe fra- / tele meu.

Vincent horcăia, dar încă mai asculta. Irène, ea însăși, trăgea cu urechea, cu toată groaza de nedescris care o apăsă.

Contele Julian mai spuse, adresându-i-se ei:

— Tânără fată, te urăsc pentru că-l iubești. Fiul pe care l-i vei da va fi răzbunarea mea.

— Puterile îl părăseau cu fiecare clipă. Sângele îi curgea gărlă din trup. Își luă mina de la rană și o vârî sub haină. Când o scoase, ținea între degete o cheie cu toarta încrustată,

—Reynier. o recunoști? strigă Vincent, regăsind o ultimă fărâmbă de vlagă în adâncul patimii sale. Este cheia din tablou! Cheia tezaurului! Ia-o, fiule, ia-o! Și deschide lada, dacă ții la mine! Vreau să mor contemplând tezaurul. Tezaurul, tezaurul, tezaurul!

Contele Julian îi întinse cheia lui Reynier.

—E cheia tezaurului — repetă el — și tezaurul se află acolo.

Arătă cu mâna spre ladă.

—Ia-o! Dai- ia-o odată! horeai Vincent. E a ta, e a ta? Ia-o, ori te blestem!

Reynier întinse mașinal mâna, dar Irène,,,.făcând-o săritură, smulse cheia și o aruncă departe de ei.

Capui lui Vincent se prăbuși pe podea. Contele. Jnliac

căzu și „el cu fața la. pământ. x

Irène îi cuprinse pe Reynier în brațe și îl trase afa; zicând:. ;

—Vino! Altfel te va prinde nebunia aurului. Eu in-. sămi simt cum mă cuprinde, Aici este iadul. Vino repede afară I Acest tezaur ucide, acest tezaur atrage blestemi!}. El este paricidul!

Cum Reynier șovăia încă, ea îi ridică aproape pe sus, într-un elan înfierbântat, și strigă:

—Alege între tezaur și mine, căci vreau să fiu mamă? Reynier o urmă. Înțelesese ultimul cuvânt rostit cu

toată semnificația lui adâncă,

Vincent Carpentier încercă să se târască spre cheie, dar își dădu suflarea la jumătatea drumului.

Contele Julian își întoarse privirea muribundă spre

cei care fugeau și murmură:

— Copilă divină! Ai învins oare destinul? Fi-voi eu ultimul blestemat?

În această clipă supremă avea frumusețea lui Satan doborât de trăsnet. Adăugă, în timp ce o rază întunecată îi lucea în privire, căci și el înțelesese misterioasele cuvinte ale Irènei:

— Nu voi putea fi răzbunat; dacă rămâne sărac, el își va iubi copilul, și copilul îl va iubi pe el...

Apoi tăcu.

Lampa lumina acum două leșuri.

Trecu o oră. Afară era ziuă. Parisul, deșteptat din somn, făcea să se audă murmurul acela adânc și continuu care este respirația acestui oraș colosal.

Dar Parisul nu cunoștea încă cele întâmplăte
oc ungă această I altă
„nudul !
moral.

De altfel, Parisul are oare r morala acestei sinistre fabule, care este blestemul aurului? Nu ia el parte în fiecare zi la câte o tragedie publică sau. particulară, în. care orice lacrimă, orice picătură de sânge țipă sau horcăie: „Banul ucide, banul blestemă”?

Există un proverb care provoacă zâmbetul, un adagio demodat ce se repetă de când lumea: „Bogăția nu aduce fericire”. Și nici onoare, vom adăuga noi.

Dar cu asta încă nu am spus destul. Banii aduc nenorocire și rușine.

În vremuri de belșug, asemenea vorbe fac pe oameni să ridice din umeri. Ele sunt aruncate la coșul expresiilor comune și învechite. Dar vine un moment

când fiecare inimă sângerează, deoarece un vâl de doliu apasă pe fruntea patriei: fiecare om se reculege atunci în tristețea lui. Te simți pe atât de umilit, pe cât erai de mândru; pe atât de slab, pe cât te credeai de puternic. În astfel de momente se trezește conștiința. Și te întrebi, în uimirea unei căderi care părea cu neputință: de unde vine această prăbușire nemaipomenită? Faptele răspund, și iată ce reiese din jalnicul lor strigăt: Nu dușmanul ne-a doborât, ci furtul!

Aurul ne-a ucis, aurul ne-a blestemat. Armata noastră dublată avea rezerve numai pe hârtie, armele noastre nu luau foc, cartușele erau umplute cu tărâte; lipseau furajele pentru cai, pâinea pentru trupă; uniforme erau din iască, bocancii aveau tălpi făcute din ziare vechi.

Căci astfel sunt crimele aurului: pe cât de îngrozitoare, pe atât de caraghioase. Pretutindeni, fraude care înăbușă curajul, furtul care paralizează eroismul; pretutindeni aurul, mârșava sete de aur înfiptă ca un cancer în sânul patriei muribunde!

Se spune că ghearele lui lacome merg și mai departe decât furtul, și că ar fi existat bărbați, ba chiar și femei, în stare să vândă secretul ultimelor eforturi ale agoniei noastre...

Dar aceste pagini, care sunt opera ușuratică a unui povestitor, nu: au poate căderea să atingă subiecte atât de grave. Deci, să ne terminăm povestirea.

Fantoma colonelului Bozzo-Corona, apărută noaptea trecută în fața Cavalerilor Tezaurului în

boschetele de la Pere-Lachaise, le dăduse acestora întâlnire pentru ora douăsprezece din zi. Ea făgăduise să-i primească în strada Therese, în fostul ei palat, transformat în mănăstire. Le mai făgăduise, de asemenea, împărțirea atât de mult aş-teptată a bogățiilor din La Merei, cu condiția ca asociația, lucrând pentru el, să-i facă să dispară pe Vincent Carpen-tier, pe Reynier, și mai ales pe cavalerul Mora.

Să nu fi știut oare contesa Marguerite și asociații ei că fantoma și cavalerul Mora erau una și aceeași, persoană? Acest lucru îl interesa prea puțin pe colonel. El era ca acei tirani care mint fără dorința de a fi. crezuți, fiindcă se simt destul de puternici ca să impună minciuna.

Pentru toată lumea, această întâlnire era o bătălie, o provocare, iar colonelul știa bine că adversarii lui vor fi înarmați; el însă era sigur că le va opune arme cu mult superioare.

Către ora șapte dimineața, contesa Marguerite de Clare, precedând întâlnirea cu aproape o jumătate de zi, apără în echipajul său la colțul străzii There.se. Ea îl în-tâlni pe doctorul Samnel la poarta palatului.

Acesta venea pe jos. Era foarte palid. El o anunță pe Marguerite ele moartea lui Cocotte, a lui Piquepuce și a iui Roblot, cei mai buni ofițeri subalterni ai asociației.

Cu toate aceste pierderi, doctorul reușise să strângă im număr destul de mare de adepți în apropierea palatului, și Marguerite recunoscă la mesele cafenelei „din apropiere mutra ieșită din

comun a lui Similor, bând în sănătatea sa în onorabilă companie.

Marguerite însăși fu cea care trase ciocanul ușii de la intrarea palatului. Dinăuntru nu răspunse nimeni.

O femeie care trecea pe acolo spuse:

— Dacă le căutați pe bunele maici, ați venit prea târziu. Mănăstirea s-a mutat în noaptea aceasta.

Samuel și Marguerite se uitară unul la altul.

— Dacă ți-e frică — rosti încet contesa — voi intra singură.

Samuel împinse cu mâna tăblia porții, care se deschise numaidecât.

Trecură împreună pragul. Curtea era goală, ca și grajdurile și remizele, ale căror uși erau larg deschise. Dimpotrivă, loja portarului și diferitele etaje ale clădirii dim-prejurul curții aveau obloanele trase.

Marguerite intră pe seara din dreapta, care ducea altădată în apartamentele particulare ale colonelului Bozzo-Corona. Noi ne amintim că cea mai mare parte a palatului era, pe atunci, afectată birourilor asociației filantropice înființate de bătrânul demon, deghizat în binefăcător al omenirii.

Nu fusese mare lucru de schimbat ca să se dea acestei locuințe austere o aparență mănăstirească. La ușile de la primul etaj fuseseră instalate ghișce zăbrelite.

O singură ușă era deschisă: aceea prin care Vincent Carpentier fusese introdus în sufragerie, în acea seară de iarnă când colonelul îl angajase în serviciul său pentru o lucrare misterioasă.

Contesa Marguerite și doctorul Samuel trecură prin anticameră, apoi prin sufragerie, unde nu se mai găsea ni ei o mobilă. Aceași pustietate era și în salon.

În fiecare din aceste încăperi, ca și pe palierul de la primul etaj, Marguerite și însoțitorul ei găsiră toate ușile încuiate, afară de două: aceea prin care intrau și aceea care îi conducea spre încăperea următoare. S-ar fi zis că o mână misterioasă le pregătise drumul în această locuință părăsită.

Doctorul și contesa ghiceau a cui era mâna.

— Tatăl ne-a deschis calea — zise Marguerite ieșind din salon.

— Și drumul duce desigur la o capcană — adăugă Samuel.

Dar asta nu-i făcu să se oprească. Degetele doctorului Strângeau, sub haină, mânerul unui pistol. Contesa nu avea nici o armă.

Trebuiră să parcurgă astfel aproape toată casa, spre a ajunge la fosta cameră de culcare a colonelului.

Amândoi știau bine că acolo va fi punctul final al călătoriei lor. Fără să vrea, încetiniară pasul în timp ce se apropiau de acest prag înfiorător.

În penultima încăpere se opriră. Era încăperea în care colonelul și Vincent Carpentier auziseră încercarea îndelungată, dar sigură, a contelui Julian de a forța încu-ietoarea ușii, înainte de a aduce la îndeplinire crima de paricid, care constituia dreptul ereditar al fiilor acestui neam sângeros.

Deasupra ușii, o inscripție glăsuia: Camera maicii starețe

Marguerite nu șovăi nici o clipă: era curajoasă din fire. Apăsă pe clanță.

Camera stareței arăta ca și celelalte, lipsită de orice mobilă; numai, în fața alcovului gol atârna pe perete portretul în picioare al maicii Măria cea Bună. Zîmbetul înghețat al acestui chip palid, a cărui posomorită frumusețe părea cioplită în alabastru, făcea să-ți treacă fiori prin tot trupul.

— E el . murmură Marguerite. Samuel tremura.

Camera nu avea altă ieșire vizibilă decât cea prin care intraseră doctorul și contesa Marguerite. Dar în fundul alcovului lucea un buton de oțel, și o tăbliță, proaspăt scrisă, atârna de tapițerie. Aceasta nu conținea decât patru litere și spunea:

AICI.

— Ne așteaptă! gândi cu glas tare Marguerite.

— Acolo e moartea! murmură Samuel tremurând ca. varga.

Marguerite făcu un pas către alcov. Doctorul adăugă:

— Mai este încă timp să ne retragem.

Admirabila statură a Margueritei se îndreptă cu trufie.

— Nu am știut niciodată să dau înapoi! zise ea. Mâna sa apucă butonul de oțel. Blocul de piatră, pe care Vincent îl echilibrase cu atâta artă, se învârti numai-decât în balamale, lăsând deschisă intrarea în ascunzătoare.

Sub această boltă joasă, cu toată spărtura dinspre grădină, era destul de întuneric. Lampa votivă a zeului Aur dădea o lumină spălăcită și sporea

întunecimea.

Marguerite mergea înainte. Samuel încercă să privească peste umărul ei. Era un fricos decis, căruia îi clănțăneau dinții în gură, dar care îndrăznea.

La început nu văzură nimic, afară de ladă și de reflexele de bronz.

Marguerite, stăpânindu-și glasul care era gata să tipe, zise cea dinții:

— Văd doi oameni lungiți.

— Și ascunzătoarea e spartă — adăugă Samuel, zărind prin spărtura din zid arborii din grădină.

Contesei i se înăbuși glasul în gât, în timp ce murmură:

— Am ajuns oare prea târziu? Ne-a luat-o înainte Vincent Carpentier?

Voi să facă un pas, dar simți sub picior, între talpă și lespede, cheia pe care Irène o aruncase acolo. O ridică de jos mașinal. În aceeași clipă, Samuel zise:

— Țștia doi sunt morți.

Tot atunci, Marguerite strigă:

— Vine cineva! Apără intrarea! Am cheia! Tezaurul este acum al nostru!

— Al nostru al tuturor! rosti Prințul, care sări înăuntru prin spărtura din zid, cu pumnalul în mână.

După el veneau abatele X..., Comayrol și bunul Jaffret.

— Am cheia — repetă Marguerite, întâmpinându-i pe noii veniți cu o privire dușmănoasă și mândră. Împărțeala se va face după voia mea, căci eu sunt Șeful. Casa e înconjurată de oamenii mei și ei știu dinainte că astăzi, în plină zi, eu pot să spun: Este

noapte!

Ea se aplecă de două ori, punând întâi mâna pe pieptul lui Vincent Carpentier, apoi pe cel al contelui Julian.

Samuel le vorbi în șoaptă Cavalerilor Tezaurului, spu-nând:

— Mai întâi să vedem ce se află în. ladă. La ce bun să lovim, dacă Iada e goală?

Prințul răspunse:

— Decât să murim ca ei, mai bine să trăim în pace.

— Hazardul — adăugă abatele X... — ne-a scăpat de cei mai primejdioși dușmani ai noștri. De ce te mai plângi, Șefo? Și dumneata te-ai grăbit să vii înaintea orei de întâlnire!

Comayrol și bunul Jaffret se apropiara încet de ladă.

— Nu e prea mare — observă Comayrol cu părere de rău.

— Dacă doamna contesă binevoiește să-mi încredințeze cheia — rosti Jaffret — eu mă pricep la acest soi de încuietori.

Samuel își puse pe brațul Margueritei mâna care îi tresărea nervos.

— Noi așteptăm — făcu el. Aici, minutele sunt secole. În emoția acestui om, pe care fiecare îl cunoscuse rece

ca piatra, era ceva straniu și amenințător.

Marguerite împinse la o parte piciorul țeapăn al contelui Julian, care îi împiedica trecerea, și se apropie și ea de ladă. Se uită pentru prima oară la cheia pe care o ținea în mână.

Cheia, fin lucrată, era dublă, făcută să acționeze cu amândouă capetele. Fără un euvânt, Marguerite apropie la întâmplare unul din cele două capete de încuietoare.

Cavalerii Tezaurului își opriră râsuflarea. Unora li se urcase tot sângele în față, alții erau mai livizi decât cele două cadavre întinse pe lespezi. Pe toate frunțile, sudoarea curgea șiroaie.

Cheia atinse gaura broaștei, dar nu intră. Se auzi un adânc oftat, care semăna a geamăt.

Marguerite întoarse cheia cu celălalt capăt, care intră în gaură și deschise încuietoarea fără nici o greutate.

O forță bestială îi împinse pe toți înainte. Lada fu înconjurată de cei prezenți, care se strânseseră atât de aproape, încât capacele nu mai aveau loc să se rotească în balamale.

Marguerite le porunci să se dea îndărăt. Dar ei erau îmbătați; nu înțeleseseră; strigau:

— Deschideți! Cine vă oprește să deschideți?

Îmbătată ca și ei, Marguerite smulse cheia din broască și îi lovi cu ea peste față. Așa se pedepsește haita de dulăi care vrea să împartă prada înainte de vreme.

Câinii urlă de durere, dar se reped din nou. Cavalerii Tezaurului, mai lacomi decât haita înfometată, nu urlară. Sângele le curgea, fără ca ei să-și dea seama, din buzele năuce, care repetau:

— Deschideți! Deschideți odată!

Se dădură totuși cu un pas înapoi, și cele două capace de fier se învârtiră în țâțâni.

Se făcu o liniște atât de adâncă, încât II se auzeau bătăile inimilor în piepturi. Apoi un surd concert de blesteme umplu cavoul. În ladă nu se afla nimic. Sau, cel puțin, nu se vedea nimic.

Chipul bunului Jaffret se umplu de lacrimi.
CălcâiUl

Prințului izbi cu ciudă fruntea înghețată a contelui
Ju-

lian. , - ; ; - .

— Să-l scotocim pe mort! strigară cu toții.

Căci aceeași idee le venise tuturor. Colonelul se lăudase că, el condensase atât de mult tezaurul, încât l-ar fi. putut băga în mica sa tabachere de aur.

Se aruncară asupra cadavrului. Începură să-l despoaie. Ar fi fost în stare să-l și spintece, ca să-i răscolească și măruntaiele!

Dar Marguerite, fără să spună un cuvânt, băgase mina în interiorul lăzii. Haita auzi zgomotul unei plăci metalice care fu mișcată din loc.

XXXIV TRĂSNETUL

Lăsară cadavrul și se repeziră asupra lăzii.

Văzură... Desigur că fantoma din cimitir exagerase întrucâtva, vorbind de tabachcrCa sa cu portretul împăratului Rusiei. Dar nu exagerase prea mult.

Ccea ce văzură era tezaurul — imensul tezaur al Fracurilor Negre. Rodul unei jumătăți de secol de jafuri legendare, de prădăciuni organizate, centralizate, produsul celei mai vaste, celei mai perfecte mașini de furai pe care inginerii crimei o construiseră vreodată.

Ccea ce văzură putea să încapă ușor în săculețul de catifea brodată care atârna, după moda de atunci, la brațul contesei Marguerite. Erau două mici teancuri de hâr-tie, care, puse unul peste altul, n-ar fi făcut mai mult decât un volum din colecția editurii Charpentier. Unul din teancuri se compunea din bancnote, celălalt din reci-pise de depuneri la bănci.

Prima bancnotă purta cifra: Fifty thousand pounăs (cincizeci de mii de lire sterline, adică 1 2.50 000 de franci).

Pe prima recipisă se putea citi: Ten thousand b. B. per annum (rentă de 10 000 lire sau 250 000 franci, ceea ce însemna un capital de aproximativ cinci milioane de franci).

Însumarea filelor acestui voțum de tip Charpentier, dacă erau toate la fel, trebuia să dea un total amețitor.

Nu știu cum se făcu, dar la vederea acestei enorme grămezi de bogății, pistoalele și pumnalele tășniră deodată: toate mâinile apărură înarmate.

Singură Marguerite nu avea decât cheia ei, pe care o apropie, după ce o întorsese cu capul celălalt, de broasca ce închidea fundul dublu, zăbrelit, al lăzii, prin care se vedeau bancnotele și titlurile. Mâna nu-i tremura de loc. Ochii îi ardeau cu patimă. În jurul frumuseții sale plutea o aureolă de fanatică reculegere.

—Toate acestea sunt ale mele! pronunță ea rar, cu o voce pe care ceilalți nu i-o cunoșteau.

Cheia scrâșni în broască.

Fiecare dintre cei prezenți repeta în sinea lui:

„Toate acestea sunt ale mele!”

Același delir cuprinsese toate mințile.

Marguerite mai spuse:

— Nu vreau să împart nimic!

Samuel întinse pistolul cu un gest fanfaron.

— Nici o împărțeală! strigă el.

— Totul pentru ultimul care rămâne în viață! țipă Prințul, cu spume la gură.

Zăbrelele se deschiseră.

Dintr-o dată, toți se aruncară asupra lăzii, sau mai bine zis unii peste alții, cuprinși de o frenezie oarbă, încercând să apuce, dar să și lovească.

Incuietoarea însă, deschizându-se, produsese un zgomot slab și sec, asemănător celui pe care îl făcea odinioară bateria vechilor puști cu cremene. În interiorul lăzii apărură o licărire care luminează tablă de la fund, lăsând să apară pe fondul negru un șir de litere albe, până atunci invi-zibile.

Literele spuneau: Iubiților, îmi iau cu mine micile economii, ducându-le într-o lume mai bună sau mai rea. Vom ști asta cu toții astăzi. Pe curând!

Licărirea venea ele la un fitil cu fosfor, aprins de un arc pe care îl declanșase deschiderea încuietorii. Fitilul arse timp de o secundă: tocmai atât cât trebuia ca să se poată citi acest testament batjocoritor, suprema ironie a colonelului. Apoi pământul se cutremură îngrozitor, și zidurile plesniră ca o țeava de tun care face explozie, îngropând sub dărâmăturile lor ascunzătoarea și pe nenorociții aflați acolo. Fitilul aprinsese o puternică încărcătură explozivă: lada sărise în aer.

În momentul exploziei se auzi mai întâi un strigăt de moarte, apdi pârâitul năprasnic al dărâmăturilor — apoi nimic.

Oamenii din cartier, atrași de detunătură, găsiră o largă crăpătură în zidul care rezistase din cauza extraordinarei lui grosimi. În fața spărturii se afla o mică grămadă de ruine care fumegau...

În aceeași zi, spre sfârșitul după-amiezii, doamna Canada, ajutată de Echalog, era ocupată să umple un cufăr în mica odaie a pavilionului Gaillaud, pe care doamna contesă de Clare o luase, în ajun, cu împrumut de la Irène.

Irène, în costum de călătorie, stătea rezemată de balustrada ferestrei. Reynier, îmbrăcat, era întins pe pat.

Afară, nimic nu schimbase peisajul trist, dar fermecător, oferit de perspectiva cimitirului Pere-Lachaise. Nici o urmă de violare nu mai rămăsese în jurul mormântului, aflat în mijlocul boschetelor pline de verdeață, iar soarele de la ora șase, luminând literele de aur, făcea să poată fi citită inscripția mincinoasă: Aici doarme colonelul Bozzo-Corona, binefăcătorul celor săraci.

Reynier, pe pat, se afla în prada unei febre mistuitoare. La fereastră, Irène plângea liniștit.

— Dacă n-ai nimic împotriva, Amcdce — spunea doamna Canada — nu înghesui prea tare lucrurile vecinei noastre. Sunt simple, dar de prima calitate, și curate, zău! ca ale unui pușor.

Făcu apoi cu ochiul și adăugă, mai încet:

— Plecarea ei, vezi tu, are motive onorabile,

precum se obișnuiește în înalta societate, dar, oricum, în locul ei, eu nu l-aș lăsa singur pe bietul pictor, așa bolnav cum este.

— Care va să zică — întreabă el foarte încet — tu crezi că domnul Reynier este fiul nefericitului meu patron, cavalerul Mora?

— Gura! Sunt lucruri care îți dau fiori! Mica domnișoară spune că el însuși i-a făcut de petrecanie ticălosului, cu o lovitură de târnăcop,

— Ca să-l răzbune pe arhitect, presupun?

— Gura! Dacă tc-ar auzi, asta i-ar zgândări și mai mult amara durere.

Doamna Canada se întrerupse aici, ca să spună cu glas tare:

— Îți iei și broderia, copilă? Cea care se află pe .gherghef?

Irène nu răspunse. Ai fi crezut-o moartă dacă, din când în când, câte un suspin de plâns nu i-ar fi mișcat pieptul.

— Vezi bine că putem să vorbim în toată voia” doamnă Canada — reluă Echalog. În starea sa de deznădejde, ea nu mai aude nimic,

— Adevărul este — zise buna femeie, care se opri din treabă — că, pesemne, contesa care-i comandase broderia asta nu mai are nevoie nici de fotoliu, nici de nimic. Și totuși, ea mai răsuflă încă atunci când a fost scoasă de sub dărâmături. Toți ceilalți s-au curățat, direct. Nu mai rămăsese nici un mădular întreg. Ticăloasa asta are . șapte vieți! -

— Dar patronul? întreabă Echalog. Știi, eu mă atașez... Mama Canada ridică din umeri,

— Cadavrul lui nu avea nici o zgârietură — răspunse ea. Era însă deghizat în călugăriță. Și îi venea de minune? cu obrazii lui fără barbă... Și acolo mi-am dat seama — adăugă ea coborând glasul — că semăna ca două picături de apă cu pictorul de aici...

— S-a terminat, buna mea vecină? întrebă Irène cu o voce obosită.

Ea se întoarse, și era atât de palidă, încât Echalogot întinse mâna să o susțină. Reynier o auzi și se ridică în capul oaselor, mai palid decât ea.

— Irène — rosti el cu greutate — știu ele ce mă părăsești astfel.

Ea încercă să-l întrerupă; dar el continuă:

— Ți-e frică de fatalitatea care mă urmărește. Nu vrei să fii soția unui...

Fata se repezi spre el, și mina ei tremurândă îi astupă

gura.

— Ai făcut-o pentru mine — murmură ea, lăsându-se să cadă în genunchi lângă pat. Eeynier, Reynier, chiar din ziua în care m-am născut am fost nenorocirea ta!

El o trase la pieptul lui, murmurând:

— Irène, dacă tu m-ai iubi, înseamnă că Dumnezeu mă va fi iertat.

Domnul și doamna Canada stăteau discret deoparte și îi priveau uniți astfel într-o fierbinte îmbrățișare. Mama Léo izbucni în plâns. Ea scoase o batistă cu carouri, din care Echalogot apucă un colț ca să-și oprească șuvoiul de lacrimi.

— Dacă te-aș vedea făcându-ți așa bagajele,

Léocadie, ca să mă lași singur în viață... — începuse Echaloț. Mama Canada îi trase brusc batista.

— Destul! zise ea. Că mi-o uzi de tot... Fii bărbat! Apoi se apropie de pat în vârful picioarelor și-și duse militărește mâna la frunte, spunând:

— Așa stând lucrurile, tinerețe, putem să despachetăm bagajele, da? Rămâneți aici, ca să vă faceți fericiți uncii pe celălalt.

Irène, trezită deodată, îi zâmbi printre lacrimi, în timp ce Reynier acoperea cu sărutări frumoasele mâini ale fetei

Lector: NATALIA PETRUȚ

Tehnoredactor: CORNEL CRISTESCU

Apărut 1970. Comanda nr. 9896. Coli de tipar 32.

Tiparul executat sub comanda nr. 777 la

Combinatul poligrafic „Casa Scânteii”,
Piața Scânteii nr. 1 — București
Republica Socialistă România